

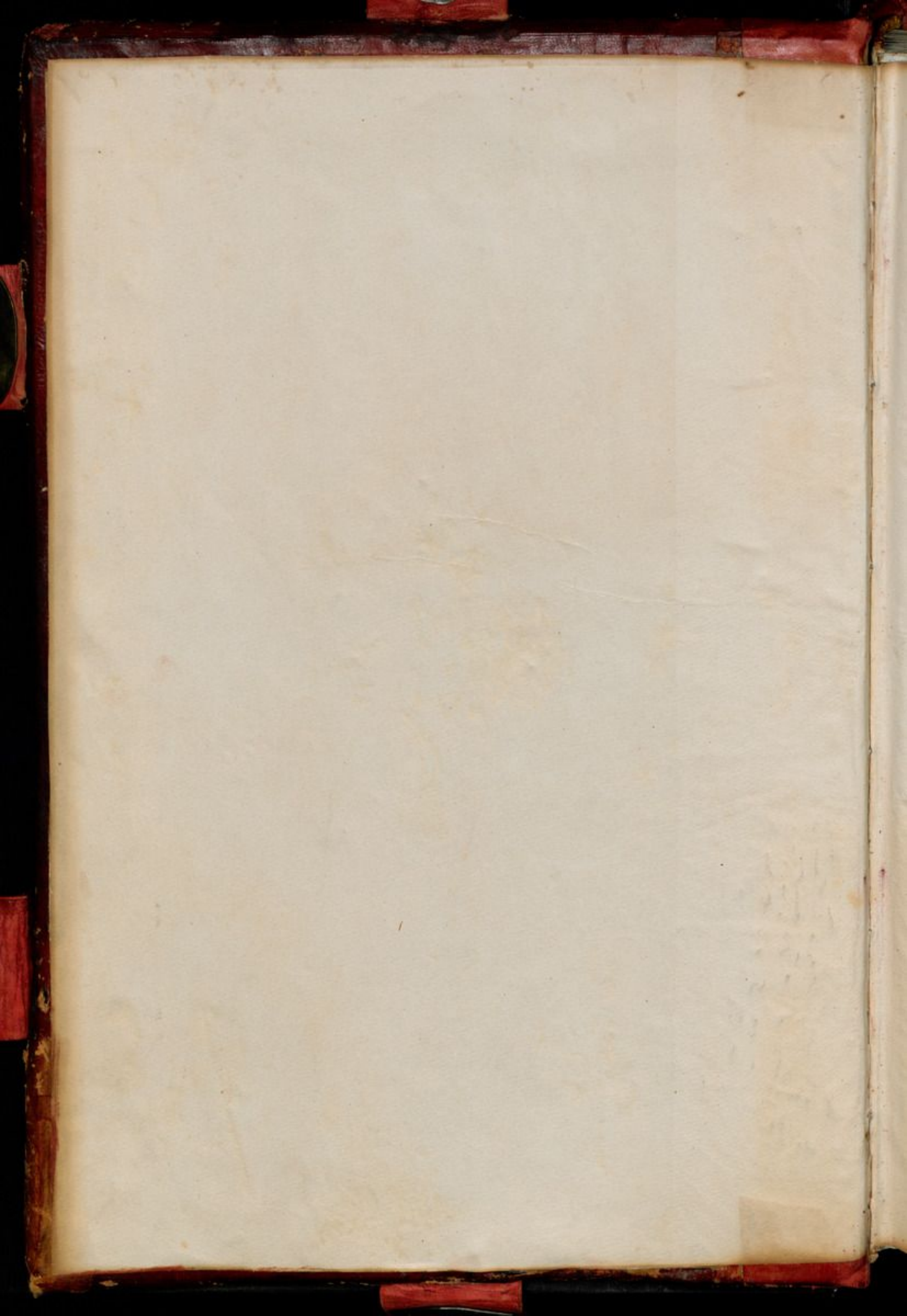

Matthaeum
David.

J 7.

P

15

- God - Laur - Plut - 15 bod 17

Pl 15, 17

INCIPIT LIBER RHYMI
 NORMANNE SOLI
 QUATORUM PSALMUM

BEATUS VIR
 qui non abiit in consilio impiorum &
 in via peccatorum non stetit & in
 consilio peccatorum non sedet. Sed

in lege domini voluntas eius & in le-
 ge eius meditabitur die ac nocte. Et
 erit tanq̄ lignum quod plantatum est
 secus decursus aquarum quod fructum su-
 um dabit in tempore suo. Et folium
 eius non defluet et omnia quecumque
 faciet prosperabuntur. Non sic impius
 non sic sed tanq̄ pulvis quem proiecit
 uentus a facie terre. Ideo non resur-
 gunt impij in iudicio neq; peccatores
 in consilio iustorum. Quoniam novit do-
 minus iustorum & iter impiorum.

PSALMVS
 DAVID SECVDO

Quare fremuerunt gentes &
 populi meditati sunt inani-
 ter. Astitit reges ter-
 re & principes con-
 gressi sunt in unum
 adversus dominum & ad-
 versus christum eius. Dirumpatis vincula

corum. & proiciamus a nobis iugum ip
forum. qui habitat in caelis iridebit
eos. & dominus subsannabit eos. nunc
loquetur ad eos in ira sua. & in furore suo
conturbabit eos. ego autem constitu
tus sum rex ab eo super syon montem sanc
tum eius. predicans preceptum eius.
dominus dixit ad me. filius meus es
tu. ego hodie genui te. ostula a me &
dabo tibi gentem hereditatem tuam. &
possessionem tuam terminos terre.
erges eos in iuga ferrea. & tanquam vas figu
li confringes eos. nunc reges intelli
gite. erudimini quid dicatis terram
uite domino in timore. & exultate cum
eum tremore. propebendite discipli
nam. nequando irascatur dominus & pe
reatis de uia iusta. cum exarsit in
breui ira eius. beati omnes qui confidunt
in eo.

Omne quid multiplicati
sunt qui tribulant me. mul
ti insurgunt aduersum me.
ulti dicunt anime
meae non est salus ipsi in deo eius.
autem domine susceptor meus es. gloria
mea et exaltans caput meum. ecce me
ad dominum clamaui. & exaudiuit me de
monte sancto suo. ego dormiui et so
poratus sum. & exurrexi quia dominus sus
cepit me. non timebo milia populi cir
cudantis me. exurge domine saluum me
fac deus meus. uoniam tu percussisti
omnes aduersantes mihi sine causa. den
tes peccatorum contriuisisti. omni est

salus. & super populum tuum benedictio
tua.

Si in inuicem exaudiuit
me deus iustitiae meae in
tribulatione dilatasti mihi.

uideret me. & exau
di orationem meam. filii hominum quod
usquequo graui corde ut quod diligitis in
nitatem. & queritis mendacium. a
tote quoniam inuicem dominus sanctus
suum dominus exaudiuit me cum clamaui
ad eum. nescimus et nolite peccare. &
dicatis in cordibus uestris. & in cubilibus
uestris compungimini. sacrificare sacri
ficium iustitiae & sperate in domino. mul
ti dicunt quod ostendit nobis bona. in
gnatum est super nos lumen uultus tui o
domine. dedisti letitiam in corde meo.

fructus frumenti uini & olei sui mul
tiplicati sunt. in pace in idipsum dor
miam & recessam. uoniam tu domine
singulariter in spe constituisti me.

Verba mea auribus percipe do
mine. intellige clamorem mi
um. intende uocem oratio
nis meae. rex meus & deus
meus. uoniam ad te orabo domine
mane exaudies uocem meam. ante sta
bo tibi et uidebo quoniam non deus uole
iniquitatem tuam es. equae habitat iuxta
te malignus. neque permanebunt iniusti an
te oculos tuos. disti omnes qui operan
tur iniquitatem. perdes omnes qui loquun
tur mendacium. iram sanguinum &

deusum abominabit dominus. ego autem
in multitudine misericordie tue. **I**n-
teribo in domum tuam. adorabo ad tem-
plum sanctum tuum in timore tuo. **D**o-
mine deduc me in iustitia tua. propter
inimicos meos dirige in conspectu tuo vi-
am meam. **Q**uoniam non est in ore co-
nun veritas. cor eorum uanum est. **S**e-
pulchrum patris est guttur eorum. lin-
guis suis dolose agebant iudicia illos. **D**e-
cidant a cogitationibus suis secun-
dum multitudinem impietatum eorum.
expelle eos. quoniam irritauerunt te do-
mine. **E**t letentur omnes qui sperant in
te. in eternum exultabunt & habitabis
in eis. **E**t gloriantur in te omnes qui
diligunt nomen tuum. quoniam tu be-
nefecis iusto. **D**omine ut scuto bone
uoluntatis tue coronasti nos.

Domine ne in furore tuo ar-
guas me. neque in ira tua co-
ripas me. **M**iserere mei
domine quoniam infirmus
sum. salua me domine quoniam conturbata
fuit anima mea. **E**t anima mea turbata
est ualde. sed tu domine usque quo. **C**o-
uertere domine & eripe animam meam.
saluum me fac propter misericordiam tu-
am. **Q**uoniam non est in morte qui iac-
mor sit. tu in inferno autem quis confite-
bitur tibi. **L**aboravi in gemitu meo. la-
uabo per singulas noctes lectum meum la-
chrymis meis stratum meum rigabo. **T**u-
bitus est a timore oculus meus. inuetera-
ui inter omnes inimicos meos. **D**iscedi

te a me omnes qui operamini iniquitatem. quo-
niam exaudiuit dominus uocem fletus mei.
Exaudiuit dominus deprecationem &
meam. dominus orationem meam suscepit. &
Erubeant et conturbentur uehemen-
ter omnes inimici mei. conuertantur & erube-
cant ualde uelociter.

Domine deus meus in te spera-
ui. saluum me fac ex omnibus
persequentibus me & libe-
ra me. **N**e quando rapiat
ut leo animam meam. dum non est qui re-
dimat. neque qui saluum faciat. **D**omine deus
meus si feci istud. si est iniquitas in manibus
meis. **S**i reddidi retribuentibus mihi ma-
la. decidam merito ab inimicis meis inanis.
Persequatur inimicus animam meam &
comprehendat & conculeet in terra uitam
meam & gloriam meam in puluerem de-
ducatur. **E**xurge domine in ira tua. & i-
exaltare in simbo inimicorum meorum. **E**t
exurge domine deus meus in prece-
pto quod mandasti. & synagoga populorum
circundabit te. **E**t propter hunc in altum
regredere dominus iudicat populos. **I**-
udica me domine secundum iustitiam
meam. & secundum innocentiam me-
am super me. **C**onsumetur nequitia pecca-
torum & diriges iustum. scrutans cordes
et renes deus. **I**ustum adiutorium me-
um a domino qui saluos facit rectos corde.
Deus iudex iustus fortis & patiens
nunquid irascitur per singulos dies. **N**-
isi conuersi fueritis gladium suum

uibrabit arcum suum tetendit & parauit illum. **E**t in eo parauit uasa mortis sagittas suas ardentes effecit. **E**cce parturit iustitiam concepit dolorem et peperit iniquitatem. **L**acum aperuit & effudit eum & incidit in foueam quam fecit. **C**onuertetur dolor eius in caput eius & in uentrem ipsius iniquitas eius descendet. **C**onfitebor domino secundum iustitiam eius et psallam nomini domini altissimum.

Domine dominus noster quod admirabile est nomen tuum in uniuersa terra. **Q**uonia eleuata est magnificentia tua super celos. **E**x ore infantium & lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos ut destruas inimicum & ultorem. **Q**uonia uideto celos tuos opera digitorum tuorum lunam & stellas que fundasti. **Q**uid est homo qui memor es eius aut filius hominis quoniam uisitas. **M**inuisti cum paulominus ab angelis glorie et honore coronasti eum & constituisti eum super opera manuum tuarum. **O**mnia subiecisti sub pedibus eius oues et boues uniuersas insuper et pecora campi. **V**olucres celi & pisces maris qui perambulant semitas maris. **D**omine dominus noster quod admirabile est nomen tuum in uniuersa terra.

Confitebor tibi domine in toto corde meo narrabo omnia mirabilia tua. **L**etabor & exultabo in te.

psallam nomini tuo altissime. **I**n conuertendo inimicum meum retrosum in firmabunt & peribunt a facie tua. **Q**uonia fecisti iudicium meum et causam meam sedisti super thronum qui iudicas iustitiam. **I**ncrepasti gentes & perijt impius nomen eorum delecti in eternum & in seculum seculi. **I**nimici defecerunt fame in finem & ciuitates eorum destruxisti. **P**erijt memoria eorum cum sonitu & dominus in eternum permanet. **N**arravit in iudicio thronum suum & ipse iudicabit orbem terre in equitate iudicabit populos in iustitia. **E**t factus est dominus refugium pauperi adiutor in oportunitatibus in tribulatione. **E**t sperent in te qui nouerunt nomen tuum quonia non dereliquisti querentes te domine. **P**salite domino qui habitat in syon annuntiate inter gentes studia eius. **Q**uonia requirit sanguinem eorum recordatus est non est oblitus clamorem pauperum. **M**iserere mei domine uide humilitatem meam de inimicis meis. **Q**ui exalta me de portis mortis ut annuntiem omnes laudationes tuas in portis filie syon. **E**xultabo in salutari tuo infixe sunt gentes in interitum quem fecerunt. **I**n laqueo isto quem absconderunt comprehensus est peccatorum. **C**ognoscetur dominus iudicis faciens in operibus manuum suarum comprehensus est peccator. **C**onuertantur peccatores in infernum omnes gentes que obliuiscunt deum. **Q**uonia non in finem obliuio erit pauperis. **E**xurgens domine non confortetur homo iudicem.

tan gentes in conspectu tuo. **C**onstitu-
tue domine legislatorem super eos ut sci-
ant gentes quoniam homines sunt. **N**e-
quid domine recessisti longe. despicias in opo-
tunitatibus in tribulatione. **D**um super-
bit impius incendit pauper. comprehendit
tur in consiliis quibus cogitant. **Q**uonia-
m laudat peccator in desideriis anime sue. &
iniquus benedicitur. **E**xacerbavit domi-
num peccator secundum multitudinem ire
sue non quiescit. **N**on est deus in con-
spectu eius. ingratis sunt visus eius in om-
ni tempore. **A**uferuntur iudicia tua &
facie eius omnium inimicorum suorum domi-
nabitur. **D**ixit enim in corde suo non
mouebor a generatione in generationem. &
sine malo. **C**uius maledictione os plenus
est & amaritudine et dolo sub lingua eius
labor & dolor. **S**edent in insidiis cum
diuitibus in occultis ut interficiat innocen-
tem. **O**culi eius in pauperem respiciunt.
insidiatur in abscondito quasi leo in spelun-
ca sua. **I**nsidiatur ut rapiat pauperem.
rapere pauperem dum attrahit eum. **I**n
laqueo suo humiliabit eum. inclinabit se &
cadet cum dominatus fuerit pauperum. **D**
ixit enim in corde suo oblitus est o-
mnis deus auertit faciem suam ne uideat in fi-
nem. **E**xurge domine deus et exaltetur
manus tua. ne obliuiscaris pauperum. **P**
ropter quod irritauit impius deum.
dixit enim in corde suo non regredieris
des quoniam tu laborem & dolorem con-
sideras. ut tradas eos in manus tuas. **T**ibi
derelictus est pauper. orphano tuus eris ad-
iutor. **C**ontere brachium peccatoris &
maligni. queretur peccatum illius & non

inueniet. **D**ominus regnabit in eternum
et in seculum seculi. peribitis gentes de te-
ra illius. **D**esiderium pauperum exaudi-
tue dominus. preparationem cordis aurum
audiunt auris tua. **I**udicare pupillo et
humili. ut non apponat ultra magnifica-
re se homo super terram.

In domino confido quomo-
do dicatis anime mee. trans-
migras in montem sicut pas-
ser. **Q**uoniam ecce pecca-
tores intenderunt arcum. parauerunt sa-
gittas suas in phatetra ut sagittent in obse-
ro rectos corde. **Q**uoniam quem perfecti
ti destruxerunt. iustus autem quod fecit.
Dominus in templo sancto suo. domi-
nus in celo sedes eius. **O**culi eius in pa-
uperem respiciunt. palpebre eius interro-
gant filios hominum. **D**ominus interro-
gat iustum et impium. quod autem diligit
iniquitatem odit animam suam. **P**luet se-
per peccatores laqueos ignis & sulphuris
spiritus precellarum pro calicis eorum. **Q**uo-
niam iustus dominus et iustitias dilexit.
equitatem uidit uultus eius.

Saluum me fac domine quo-
niam defecit sanctus. quoni-
am diminute sunt ueritates
a filiis hominum. **V**ana lo-
cuti sunt unusquisque ad proximum suum.
laba dolosa in corde & corde locuti sunt.
Disperdat dominus uniuersa labia
dolosa & linguam magniloquam. **Q**ui
dixerunt linguam nostram magnificabimur

labia nostra a nobis sunt. q̄s noster do-
minus est. **P**ropter miseriam inopum
et gemitum pauperum. nunc exurgam
dicit dominus. **P**onam in salutari. fide-
culiter agam in eo. **E**loqa domini e-
loqa casta. argentum igne examinatum.
probatum terne purgatum sepeuplum. **T**
Tu domine seruiabis nos & custodies
nos a generatione hac in eternum. **I**n
circuitu impij ambulant. secundum altitu-
dinem tuam multiplicasti filios hominum.

Vsquequo domine obliuise-
ris me in finem. usquequo auer-
tis faciem tuam a me. **Q**uadiu ponam consilia
in anima mea. dolorem in corde meo per-
dicam. **V**squequo exaltabit inimicus
meus super me. respice et exaudi me do-
mine deus meus. **I**llumina oculos meos
ne unquam obdormiam in morte. nequando
dicat inimicus meus preualui aduersus
eum. **Q**ui tribulant me exultabunt si
motus fuero. ego autem in misericordia
tua speravi. **E**xultabit cor meum in
salutari tuo. cantabo domino q̄ bona tri-
buit mihi. & psallam nomini domini al-
tissimum.

Dixit insipiens in corde suo.
non est deus. **C**orrupti
sunt. et abominabiles facti
sunt in studiis suis non est
q̄ faciat bonum. non est usque ad unum.
Dominus de celo prospexit super
filios hominum ut uideat si est intelligens
aut regrens deum. **O**mnes declinaue-

runt. sicut inutiles facti sunt. non est qui
faciat bonum. non est usque ad unum.

Sepulchrum patens est guttur eo-
rum. linguis suis dolose agebant. uene-
num aspidum sub labijs eorum. **Q**uorum
os maledictione et amaritudine plenus
est. ueloces pedes eorum ad effundenda
sanguinem. **C**ontitio et infelicitas in uis eorum.
& uiam pacis non
cognouerunt. non est timor dei ante o-
culos eorum. **N**onne cognoscent omnes
q̄ operantur iniquitatem. qui deuorant
plebem meam sicut escam panis. **D**omi-
num non inuocauerunt illie. trepidauerunt
timore ubi non erat timor. **Q**uoni-
am dominus in generatione iusta est. con-
siliu inopis confudisti. quoniam domi-
nus spes eius est. **Q**uis dabit ex syon
salutare israh. cum auerterit dominus cap-
tiuitatem plebis sue. exultabit israh et le-
tabit israh.

Domine q̄s habitas in taber-
naculo tuo. aut q̄s requiescit
in monte sancto tuo. **Q**u-
is ingredit sine macula. et o-
perat iustitiam. **Q**ui loquitur ueritatem
in corde suo. qui non egit dolum in lin-
gua sua. **N**ec fecit proximo suo malum
et obprobrium non accepit aduersus
proximos suos. **A**d nihilum deductus
est in conspectu eius malignus. timentes
autem dominum glorificant. **Q**ui iurat
proximo suo et non decipit. q̄ pecuniam
suam non dedit ad usuram. et munera
super innocentem non accepit. **Q**ui fa-
cit hec non mouebitur in eternum.

Conserua me domine quoniam speravi in te dixi domino deus meus es tu quoniam bonorum meorum non eges. **S**ancti qui sunt in terra eius mirificauit omnes uoluntates meas in eis. **M**ultiplicatae sunt infirmitates eorum postea accelerauerunt. **N**on congregabo conuentacula eorum de sanguinibus. nec memor ero nominum eorum per labia mea. **D**ominus pars hereditatis mee & calceus meus es qui restitues hereditatem meam mihi. **F**unes ceciderunt mihi in preclaris. etenim hereditas mea preclara est mihi. **B**enedicam dominum qui tribuit mihi intellectum. insuper & usque ad noctem increpauerunt me. **R**enes mei. **P**rouidebam dominum in conspectu meo semper. quoniam a dextris est mihi ne commoueat. **P**ropter hoc letatum est cor meum. et exultauit lingua mea. insuper & caro mea reqiescit in spe. **Q**uoniam non derelinques animam meam in inferno. nec dabis sanctus tuum uidere corruptionem. **N**otasti in fecisti uias uite. adimplebis me letitia. cum uultu tuo delectationes in dextera tua usque in finem.

Exaudi domine iustitiam meam. intende deprecationem meam. **A**uribus percipe orationem meam. non in labijs dolosis. **D**e uultu tuo iudicium meum prodeat. oculi tui uideant equitatem. **P**robasti cor meum. et uisitasti

in corde igne me examinasti. & non est inuenta in me iniquitas. **V**t non loquatur os meum opera hominum. propter uerba labiorum tuorum. ego custodiu uias duras. **P**erfice gressus meos in semitis tuis. ut non moueantur uestigia mea. **E**go clamaui quoniam exaudisti me. deus inclina aurem tuam mihi. et exaudi uerba mea. **M**irifica misericordias tuas. qui saluos facis sperantes in te. **A** resistente dextere tue. custodi me ut pupillam oculi. **S**ub umbra alarum tuarum protege me a facie impiorum qui me affluerunt. **I**nimici mei animam meam circumdederunt. adipem suum concluderunt. os eorum locutum est superbiam. **P**roicientes me nunc circumdederunt me. oculos suos statuerunt declinare in terram. **S**usciperunt me sicut leo paratus ad praedam. & sicut catulus leonis habitans in absditis. **E**xurge domine pro ueni ex et supplata est. eripe animam meam ab impio. frameam tuam ab inimicis manus tue. **D**omine a paucis de terra diuide eos in uita eorum. & de absconditis tuis adimpletus est uenter eorum. **S**aturati sunt filij & dimiserunt reliquias suas paruulis suis. **E**go autem in iustitia apparebo conspectui tuo. satabor cum apparuerit gloria tua.

Diligam te domine fortiter. deo mea. dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus. **o**

Deus meus adiutor meus & sperabo
in eum **P**rocedor meus et cornu sa-
lutaris mee & susceptor meus **L**audans
inuoocabo dominum & ab inimicis meis sal-
uus ero **C**ircumdederunt me dolores
mortis & torrentes iniquitatis conturba-
uerunt me **D**olores inferi circumde-
derunt me precepauerunt me laquei mor-
tis **I**n tribulatione mea inuocaui do-
minum & ad deum meum clamaui **E**t
exaudiuit de templo sancto suo uocem
meam & clamor meus in conspectu eius
inuenit in aures eius **C**ommota est et
contremuit terra fundamenta montium
conturbata sunt et commota sunt quonia
iratus est eis **A**scendit fumus in uia eius
& ignis a facie eius exarsit carbonem suc-
centi sunt ab eo **I**nclinauit celos et
descendit & caligo sub pedibus eius **E**t
ascendit super cherubim & uola-
uit uolauit super pennas uentorum **E**t
posuit tenebras latibulum suum in cir-
cuitu eius tabernaculum eius tenebrosa
aqua in nubibus aeris **P**re fulgore in
conspectu eius nubes transierunt grando
et carbonem ignis **E**t in tonitruo de
celo dominus et altissimus dedit uoces
suas grando & carbonem ignis **E**t o-
misit sagittas suas & dissipauit eos fulgo-
ra multiplicauit & conturbauit eos **E**t
apparuerunt fontes aquarum &
reuelata sunt fundamenta orbis terrarum
Ab increpatione tua domine ab inspi-
ratione spiritus ire tue **M**isit de sum-
mo & accepit me & assumpsit me de aquis
multis **E**ripuit me de inimicis meis fo-
tissimis & ab his qui oderunt me quonia

confortati sunt super me **P**reuenierunt
me in die afflictionis mee & factus est
dominus protector meus **E**t eduxit
me in latitudinem saluum me fecit quo-
niam uoluit me **E**t retribuet mihi
dominus secundum iustitiam meam &
secundum puritatem manuum mearum
retribuet mihi **Q**uia custodiui uias
domini nec in pie gessi a deo meo
Quonia omnia iudicia eius in con-
spectu meo & iustitias eius non repuli
a me **E**t ero immaculatus cum eo
& obseruabo me ab iniquitate mea **E**t re-
tribuet mihi dominus secundum iustitiam
meam & secundum puritatem manuum
mearum in conspectu oculorum eius **C**on-
fitebor sanctus es & cum uero innocen-
te innocens eris **E**t cum electo elec-
tus eris & cum peruerso peruersus **Q**uonia
populum humilem saluum facies &
oculos superbiorum humiliabis **Q**uonia
tu illuminas lucernam meam domine de-
us meus illumina tenebras meas **Q**uonia
in te eripiar a tentatione & in deo
meo transgrediar in uiam **D**eus meus is-
polluta uia eius elegit dominus igne ex-
aminata protector est omnium sperantis
in se **Q**uonia quis deus preter dominum
aut quis deus preter deum nostrum **D**e-
us qui precinxit me uirtute & posuit in
maculatam uiam meam **Q**ui perfecit
pedes meos tanquam ceruorum & super ex-
cella statuens me **Q**ui docet manus me-
as ad prelium & posuisti ut arcum er-
um brachia mea **E**t declisti mihi pro-
tectionem salutis mee & dextera tua
suscepit me **E**t disciplina tua cor-

rexit me in finem & disciplina tua ipsa
me docebit. **D**ilatasti gressus meos sub
tus me: & non sunt infirmata uestigia me.
Persequar inimicos meos & comprehē
dam illos & non conuertar donec defici
ant. **C**onfringam illos nec poterunt sta
re: cadent subtus pedes meos. **E**t pre
cinxisti me uirtute ad bellum & supplan
tasti insurgentes in me subtus me. **E**t i
inimicos meos dedisti mihi dorsum & adie
cisti me disperdidisti. **C**lamauerunt nec
erat q saluos facere ad dominum. nec ex
audiuit eos. **E**t comminam eos ut pul
uerem ante faciem uenti ut lutum platea
rum delebo eos. **E**ripies me de contra
ditionibus populi. constitues me in caput
gentium. **P**opulus quem non cognouit
seruauit mihi in auditu auris obediuit in.
Filij alieni mentati sunt mihi filij alic
ui inueterati sunt & claudicauerunt a se
mitis suis. **V**ituit dominus & benedictus
deus meus & exaltetur dñs salutis mee.
Deus q. das uindictas mihi. et subdis
populos sub me. liberator meus de inimicis
meis iracundis. **E**t ab insurgentibus i me
exaltabis me. a uiro iniquo eripies me.
Propterea confitebor tibi in nationibus
domine & nomini tuo psalmum dicam.
Magnificans salutem regis eius & fa
ciens misericordiam christo suo dauid. et
semini eius usq. in seculum.

Celi enarrant gloriam dei
& opera manuum eius an
nuntiat firmamentum. q.
Dies diei erudiat uer
bum. & nox nocti indicat scientiam.

Non sunt loquela neq. sermones quo
rum non audiunt uoces eorum. **I**n om
nem terram exiuit sonus eorum & in fine
orbis terre uerba eorum. **I**n sole posuit
tabernaculum suum & ipse tanq. sponsus o
pcedens de thalamo suo. **E**xultauit ut
gigas ad eurrendam uiam & summo celo
gressio eius. **E**t occursum eius usque ad
summum eius. nec est q. se abscondat a
calore eius. **L**ex domini immaculata
conuertens animas testimonium domini
fidele sapientiam prestans paruulis. **I**n
uitae domini recte lictificantes corda. pre
ceptum domini lucidum illuminans oculos.
Timor domini sanctus permanc
in seculum seculi iudicia domini uera. i
ustificata in semetipsa. **D**esiderabilia su
per aurum et lapidem preciosum multu
& dulciora super mel & fauum. **E**t in
seruus tuus custodit ea. in custodiendis
illis retributio multa. **D**elicta q. intel
ligit ab occultis meis munda me. & ab a
licnis parce seruo tuo. **S**i mei non fue
runt dominati tunc immaculatus ero. &
emundabor a delicto maximo. **E**t erit
ut complacent eloqa oris mei & medita
tio cordis mei in conspectu tuo semper.
Domine adiutor meus & redemptor
meus.

Exaudiet te dominus in die
tribulationis. protegat
te nomen dei iacob. **M**ittat
tibi auxilium de sancto. et
de syon tuatur te. **M**emor sit omnis sa
crificij tui. & holocaustum tuum pingue
fiat. **T**ribuat tibi secundum cor tuum

& omne consilium tuum confirma. o.

Letabitur in salutari tuo & in nomine dei nostri magnificabitur. **I**mpletur dominus omnes petitiones tuas. nunc cognovimus quoniam saluum fecit dominus christum suum. **E**xaudiet illum de caelo & sancto suo. in potentibus salus dextere eius. **H**i in curribus & hi in equis. nos autem in nomine dei nostri invocabimus. **I**psi obligati sunt et ceciderunt. nos autem surreximus. et credi sumus. **D**omine saluum fac regem & exaudi nos in die. quam invocaverimus te.

Psalmus 124

Domine in virtute tua. Letabitur rex. et super salutarem tuam exultabit vehementer. **D**esiderium cordis eius tribuisti ei. & voluntatem labiorum eius non fraudasti eum. **Q**uoniam priventis tui cum in benedictionibus dulcedinis. posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. **V**itam petijt a te & tribuisti ei longitudinem dierum in seculum & in seculum seculi. **M**agna est gloria eius in salutari tuo. gloriam & magnum decorem impones super eum. **Q**uoniam dabis in benedictionem in seculum seculi. **L**etificabis eum in gaudio cum uultu tuo. **Q**uoniam rex sperat in domino & in misericordia altissimi non commovebitur. **I**nveniat manus tua omnibus inimicis tuis. dextera tua inveniatur omnibus qui te oderunt. **P**ones eos ut clibanum ignis in tempore uultus tui. dominus in ira sua conturbabit eos & devorabit eos ignis. **F**ructum eorum de terra per-

des. & semen eorum a filiis hominum. o.

Quoniam declinaverunt in te. mala. cogitaverunt consilia que non poterunt stabilire. **Q**uoniam ponet eos dorsum in reliquis tuis preparabis uultum eorum. **E**xaltate domine in uirtute tua cantabimus et psallemus uirtutes tuas.

Psalmus 124

Deus deus meus respice in me. quare me dereliquisti longe a salute mea uerba delictorum meorum. **D**eus meus clamabo per diem & non exaudies. & nocte et non ad insipientiam mihi. **T**u autem in sancto habitas laus sit. **I**n te sperauerunt patres nostri. sperauerunt & liberasti eos. **A**d te clamauerunt et salui facti sunt. in te sperauerunt & non sunt confusi. **E**go autem sum uermis & non homo. obprobrium hominum. et abiectio plebis. **O**mnes uidentes me. deniserunt me. locuti sunt labijs & mouerunt caput. **S**perauit in domino eripiat eum saluum faciat eum quoniam uult eum. **Q**uoniam tu es qui extraxisti me de ventre. spes mea. ab uberibus matris mee. in te proiectus sum ex utero. **D**e ventre matris mee deus meus es tu ne discesseris a me. **Q**uoniam tribulatio proxima est. quoniam non est qui adiuuet. **C**ircumdederunt me utuli multi. tauri pingues obsederunt me. **A**peruerunt super me os suum. sicut leo rapiens & rugiens. **S**icut aqua effusus sum. et dispersa sunt omnia ossa mea. **F**actum est cor meum tanquam

accipere benedictionem a domino & misericordiam a deo salutari suo. **H**ec est generatio querentium eum. querentium faciem dei Jacob. **A**ttollite portas principes uestras. & eleuamini porte aeternales & introibit rex glorie. **Q**uis est iste rex glorie domini uirtutum ipse est rex glorie.

Ad te domine. leuauit animam meam. deus meus in te confido non erubescam. **N**eque irideant me inimici mei. & cum uniuersi qui sustinent te non confundent. **C**onfundant omnes iniqui agentes superuacue. **V**ias tuas domine demonstra mihi. & semitas tuas edoce me. **D**irige me in ueritate tua. & doce me. quia tu es saluator meus. & te sustinui tota die. **R**emiscere miserationum tuarum domine. & misericordiarum tuarum que a seculo sunt. **D**ilecta iuuentutis mee. & ignorantias meas ne memineris. **S**ecundum misericordiam tuam memento mei. & propter bonitatem tuam domine. **D**ilectus & iustus dominus propter hoc legem dabit delinquentibus in uia. **D**iriget inuictos in iudicio. docebit iniquos uias suas. **V**niuersa uere domini misericordia. & ueritas. regnentibus testamentum eius. **P**ropter nomen tuum domine. propitiaberis peccato meo. multum est enim. **Q**uis est homo qui timet dominum. legem statuit ei in uia quam elegit. **A**nimas eius in bonis demorabit. & semen eius hereditabit terram. **F**irmamen-

tum est dominus timentibus eum. & testamentum ipsius ut manifestetur illis.

Oculi mei semper ad dominum. quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. **R**espice in me & miserere mei. quia unicus & pauper sum ego. **T**ribulationes cordis mei multiplicato sunt. de necessitatibus meis erue me. **V**ide humilitates meam & laborem meum. & dimitte uniuersa delicta mea. **R**espice inimicos meos. quoniam multiplicati sunt. & odio iniquo oderunt me. **C**ustodi animam meam & erue me non erubescam. quoniam speraui in te. **I**nnocentes & recti adhaerunt mihi. quia sustinui te. **L**ibera deus israhel ex omnibus tribulationibus suis.

Indica me domine. quoniam in innocentia mea ingressus sum. & in domino sperans non infirmabor. **P**roba me domine & tenta me. ure renes meos & cor meum. **Q**uoniam misericordia tua ante oculos meos est. & complacui ueritati tuae. **N**on feci cum concilio in uanitate. & cum iniqua gerentibus non introibo. **O**diui ecclesiam malignantium. & cum impijs non sedebo. **L**audabo inter innocentes manus meas. & circumclabo altare tuum domine. **V**t audiam uocem laudis. & enarrem uniuersa mirabilia tua. **D**omine dilexi decorem domus tue. & locum habitationis glorie tue. **N**e perdas cum impijs deus animam meam. & cum uiris sanguinum uitam meam. **I**n quorum manibus iniquitates sunt. dextera eorum repleta est munibus. **Q**

Ego autem in innocentia mea ingressus sum. redime me & miserere mei. o.

Pes enim meus stetit in directo. in ecclesijs benedicam te domine.

Dominus illuminatio mea & salus mea. quem timebo. Dominus protector uite mee. a quo trepidabo.

Dum appropriant super me nocentes ut edant carnes meas. Qui tribulant me inimici mei ipsi infirmati sunt & ceciderunt. Si consistant aduersum me castra non timebit cor meum. Si euegat aduersum me prelium in hoc ego sperabo.

Vnam peti a domino hanc regiam ut inhabitem in domo domini omnibus diebus uite mee. Videam uoluntatem domini & uisitem templum eius.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo in die malorum. protexit me in abscondito tabernaculi sui. In petra exaltauit me & nunc exaltauit caput meum super inimicos meos.

Circum et immolau in tabernaculo eius hostiam uociferationis cantabo & psalmum dicam domino. Exaudi domine uocem meam quia clamaui ad te miserere mei & exaudi me.

Tibi dixit cor meum & exegit te facies mea. faciem tuam domine req. am. Ne auertas faciem tuam a me. ne declines in ira a seruo tuo. o.

Adiutor meus esto ne derelinquas me. neq. despicias me. deus salutans meus.

Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me. dominus autem assup

sit me. **L**egem pone mihi domine. uia tua & dirige me in semitam rectam pp. inimicos meos. Ne tradideris me in manus tribulantium me. quoniam in surrexerunt in me testes iniqui & mentita est iniquitas sibi.

Credo uidere bonum domini in terra uiuentium. **E**xpecta dominum uiriliter age. & confortetur cor tuum et sustine dominum.

Ad te domine clamabo deus meus ne sileas a me. & assimilabor descendenti bus in lacum. **E**xaudi domine uocem disitionis mee dum oro ad te. dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.

Ne simul tradas me cum peccatoribus & cum operantibus iniquitatem ne perdas me. Qui loquunt pacem cum proximo suo. mala autem in cordibus eorum.

Da illis secundum opera eorum & secundum nequam adinventionum ipsorum. **S**ecundum opera manuum eorum tribue illis. redde retributionem eorum illis.

Quoniam non intellexerunt opera domini & in opera manuum eius destrues illos & non edificabis eos. **B**enedictus dominus qui exaudiuit domine uocem deprecationis mee.

Dominus adiutor meus & protector meus & in ipso sperauit cor meum & adutus sum.

Et re floruit caro mea & ex uoluntate mea confitebor ei. **D**ominus fortitudo plebis sue & protector saluatorum christi tui est.

Saluum fac populum tuum domine & benedic hereditati tue & reges eos et extolle illos usque

in eternum.

Afferre domino filij dei afferre
te domino filios arctum. **A**fferre domino gloriam
& honorem. afferre domino
gloriam nomini eius. adorare dominum
in aetno sancto eius. **V**ox domini super
aquis deus maiestatis intonuit. dominus
super aquas multas. **V**ox domini in uir-
tute. uox domini in magnificentia. **V**ox
dñi confringentis cedros & confringet
dominus cedros libani. **E**t comminuet
eis tanquam uitulum libani. & di-
dilectus quemadmodum filios unicornis.
Vox domini intercedentis flammam
ignis. uox dñi concutientis desertum. &
commouebit dominus desertum caedes. o.
Vox domini preparantis ceruos & re-
uelabit condensa. & in templo eius omnes
dicent gloriam. **D**ominus diluuium i-
habitare facit. & sedebit dñs rex in eter-
num. **D**ominus uirtutem populo suo
dabit. dominus benedicet populo suo in
pace.

Exaltabo te domine quoni-
am suscepisti me. nec delece-
rasti inimicos meos super
me. **D**omine dñs meus
clamauit ad te & sanasti me. **D**omine
eduxisti ab inferno animam meam. salua-
ti me a descendantibus in lacum. **P**sal-
lite domino sancti eius. & confitemini o-
mimone sanctitatis eius. **Q**uoniam ira
in indignatione eius. & uita in uoluntate

eius. **A**d uesperum demorabitur fle-
tus & ad matutinum letitia. **E**go au-
tem dixi in abundantia mea. non moue-
bor in eternum. **D**omine in uoluntate
tua. prestitisti decori meo uirtutem. o.
Auertisti faciem tuam a me. & fac-
tus sum conturbatus. **A**d te domine
clamabo & ad deum meum deprecabor.
Que utilitas in sanguine meo. dum
descendo in corruptionem. **N**unquid
confitebit tibi puluis. aut annuntiabit ue-
ritatem tuam. **A**udiuit dominus & mi-
seratus est mei. dominus factus est adu-
tor meus. **C**onuertisti planctum meum
in gaudium mihi. coniecisti sacco me-
um & circumdediti me letitia. **V**t ca-
ret tibi gloria mea. et non compungar.
domine dñs meus in eternum confitebor
tibi.

In te domine speravi non
confundar in eternum in
iustitia tua libera me. **I**n-
clina ad me aurem tuam.
accelera. ut eruas me. **E**sto mihi in de-
um protectorem & in domum refugij
ut saluum me facias. **Q**uoniam for-
titudo mea & refugium meum es tu. &
propter nomen tuum deduces me & e-
nutries me. **E**duces me de laqueo hoc
quem absconderunt mihi. quoniam tu
es protector meus. **I**n manus tuas
commendo spiritum meum. redemisti o-
me domine dñs ueritatis. **O**disti obse-
uantes uanitates superuacue. **E**go au-
tem in domino speravi. exultabo & leta-
bor in misericordia tua. **Q**uoniam .i.

reipexisti humilitatem meam: saluasti
de necessitatibus animam meam. **N**ec
conclufisti me in manibus inimicorum. Statuisti
in loco spaciolo pedes meos. **M**iserere
mei domine quoniam tribulor contur-
batus est in ira oculus meus: anima mea
& uenter meus. **Q**uoniam defecit in do-
lore uita mea: & anni mei in gemitibus.
Infirmata est in paupertate uirtus
mea: & ossa mea conturbata sunt. **S**u-
per omnes inimicos meos factus sum ob-
probrium uicinis meis ualde: & timor notis
meis. **Q**ui uidebant me foras fugerunt
a me: obliuioni datus sum tanquam mortuus
a corde. **F**actus sum tanquam uas perdi-
tum quoniam audiui uituperationem
multorum commorantium in circuitu.
In eo dum conuenirent simul aduer-
sum me: accipere animam meam consilia-
ti sunt. **E**go autem in te speravi domine
dixi deus meus es tu: in manibus tuis sor-
tes mee. **E**ripe me de manu inimicorum
meorum: & a persequentibus me. **I**llus-
tra faciem tuam super seruum tuum: do-
saluum me fac in misericordia tua domi-
ne non confundar quoniam inuocaui te.
Erubescant impij & deducantur
in infernum: muta fiant labia dolosa.
Que loquuntur aduersus iustum o-
mnino iniquitate: in superbia & in abusione.
Quam magnam multitudinem dulcedi-
tus tue domine: quam abscondisti tunc
tibus te. **P**refecisti eis qui sperant in te:
in conspectu filiorum hominum. **A**bscon-
des eos in abscondito faciei tue: a contur-
batione hominum. **P**rotoges eos in tabernaculo tuo: a contradictione linguarum

Benedictus dominus quoniam iusti-
cauit misericordiam suam mihi in ciuitate
munita. **E**go autem dixi in excessu me-
ntis mee: proiectus sum a facie oculorum
tuorum. **I**deo exaudivisti uocem oratio-
nis mee: dum clamarem ad te. **D**iligite
dominum omnes sancti eius quoniam ue-
ritatem regit dominus: & retribuet abun-
danter facientibus superbiam. **V**iriliter
agite & confortetur cor uestrum: omnes
qui speratis in domino.

Berati quorum remisse sunt
iniquitates: & quorum tecta
sunt peccata. **B**eratus uir
cui non imputauit dominus
peccatum: nec est in spiritu eius dolus.

Quoniam taceui inueterauerunt ossa
mea dum clamarem tota die. **Q**uonia
die ac nocte grauata est super me manu
tua: conuersus sum in erumna mea dum
configitur spina. **D**elictum meum co-
gnitum tibi feci: & iustitiam meam non
abscondi. **D**ixi confitebor aduersum me
me in iustitiam meam domino: & tu remi-
sisti impietatem peccati mei. **P**ro hac
orabit ad te: omnis sanctus in tempore
oportuno. **V**eruntamen in diluuiis aq-
uum multarum ad eum non approxima-
bunt. **T**u es refugium meum a tribu-
latione que circumdedit me: exultatio
mea erue me a circumdantibus me. **I**n-
tellectum tibi dabo & instruam te in uia
hac qua gradieris firmabo super te oculos
meos. **N**olite fieri sicut equus & mulus
quibus non est intellectus. **I**n chamo &
freno maxillas eorum constringe: qui non

appropinquant ad te. **M**ulta flagella
peccatoris sperantes autem in domino mi
sericordia circumdabit. **L**etamini in do
mino & exultate iusti & gloriamini om
nes recti corde.

Exultate iusti in domino &
rectos decet collaudatio.
Confitemini domino in
cithara. in psalterio decem
cordarum psallite illi. **C**antate ei can
ticum nouum bene psallite ei in uocifera
tione. **Q**uia rectum est uerbum domini
& omnia opera eius in fide. **D**iligit mi
sericordiam & iudicium misericordia do
mini plena est terra. **V**erbo domini ce
li firmati sunt & spiritus oris eius omnis
uirtus eorum. **C**ongregans sicut in utroque
a quas mans. ponens in thesauris abyssos. **O**
Timeat dominum omnis terra ab eo
autem commoueat omnes habitantes
ortem. **Q**uoniam ipse dixit & facta sunt
ipse mandauit & creata sunt. **D**ominus
dissipat consilia gentium. reprobat aut
cogitationes populorum & reprobat co
silia principum. **C**onsilium autem do
mini in eternum manet. cogitationes co
dis eius in generatione & generationem.
Beata gens cuius est dominus deus
eius. populus quem elegit in hereditate
sibi. **D**e celo respexit dominus uidit
omnes filios hominum. **D**e preparato
habitu suo respexit super omnes qui
habitant terram. **Q**ui finxit sigillatim
corda eorum. q. intelligit omnia opera
eorum. **N**on saluatur a se per multam
uirtutem & gigas non saluabit in multi

tudine uirtutis sue. **F**allax equus ad
salutem in abundantia autem uirtutis
sue non saluabitur. **E**cce oculi domini
super metuentes eum & in eis q. sperant se
per misericordia eius. **V**t eruat & mor
te animas eorum & alios eos in fame. **O**
Anima nostra sustinet dominum. qu
nam adiutor & protector noster est. **Q**
Quia in eo letabitur cor nostrum &
in nomine sancto eius sperauimus. **F**iat
misericordia tua super nos quemadmodum
sperauimus in te.

Benedicam dominum in om
ni tempore semper laus eius
in ore meo. **I**n domino la
udabit anima mea. audient
mansueti & letentur. **M**agnificat
dominum mecum & exaltemus nomen eius
in idipsum. **E**xquisiuit dominus & ex
audiuit me & ex omnibus tribulationibus
meis eripuit me. **A**ccedite ad eum & il
luminamini & facies uestrae non confun
dentur. **I**ste pauper clamauit & do
minus exaudiuit eum & de omnibus tri
bulationibus eius saluauit eum. **I**mmite
rit angelus domini in circuitu timentium
eum & eripiet eos. **G**ustate & uide
te quoniam suauis est dominus beatus ui
q. sperat in eo. **T**imeat dominum omne
sancti eius quoniam non est inopia timen
tibus eum. **D**iuites egerunt & exure
runt. ingresses autem dominum non mi
nuentur omni bono. **V**enite filij audi
te me timorem domini docebo uos. **O**

Quis est homo q̄ uult uitam. diligit dies uidere bonos. **P**rohibe linguam tuam a malo. & labia tua ne eloquantur dolum. **D**iuerte a malo & fac bonum. inq̄re pacem & persequere eam. **O**culi domini super iustos. & aures eius in preces eorum. **V**ultus autem domini super facientes mala. ut perdat de terra memoria eorum. **C**lamauerunt iusti & dominus exaudiuit eos. & ex omnibus tribulationibus eos liberauit. eos. **I**uxta est dominus his q̄ tribulato sunt corde. & humiles spiritus saluabit. **M**ulte tribulationes iustorum. & de omnibus his liberauit eos dominus. **C**ustodit dominus omnia ossa eorum. unus ex his non conteretur. **M**ors peccatorum pessima. & q̄ oderunt iustum delinquent. **R**edimet dominus animas seruatorum suorum. & non delinquent omnes q̄ sperant in eo.

I & dica domine nocentes me expugna impugantes me. **A**pprehende arma et scutum & exurge in adiutorium mihi. **E**ffunde frumentum & concludere aduersus eos qui persequuntur me. dicit anime mee salus tua ego sum. **C**onfundantur et reuertantur querentes animam meam. **A**uertantur retrorsum & confundant cogitantes mihi mala. **F**iant tanq̄ puluis ante faciem uenti. & angelus domini coartans eos. **F**iant uis illorum tenebre. et lubricum. & angelus domini persequens eos. **Q**uoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui. superuacue expro-

brauerunt animam meam. **V**eniat illi laqueus quem ignorat. & capere quam abscondit apprehendat eum. & in laqueum cadat in id ipsum. **A**nima autem mea exultabit in domino. & delectabitur super salutari tuo. **O**mnia ossa mea dicent. domine q̄s similis tibi. **E**ripies inopem de manu fortiorum eius. cornu & pauperem a dissipantibus eum. **S**urgentes testes iniqui. que ignorabam interrogabant me. **R**etribuebant mihi mala pro bonis sterilitatem anime mee. **E**go autem cum mihi molesti essent inducbar alicio. **H**umiliabam in teum animam meam. & oratio mea in sinu meo conuertetur. **Q**uasi proximum & quasi fratrem nostrum sic complacebam. q̄si lugens contristatus sic humiliabam. **E**t aduersum me letati sunt et conuenerunt congregata sunt super me flagella & q̄ ignorauit. **D**issipati sunt nec compuncti tentauerunt me. subsannauerunt me. subannatione frenduerunt me super me detestibus suis. **D**omine quando respicies restitue animam meam a malignitate eorum. a leonibus unicum meam. **C**onfitebor tibi in ecclesia magna. in populo graui laudabo te. **N**on supergaudeat mihi q̄ aduersantur mihi iniqui. qui oderunt me gratis & annuntiant oculis. **Q**uoniam mihi quidem pacifice loquebantur & in iracundia terre loquentes dolos cogitabant. **E**t dilatauerunt super me os suum. dixerunt euge euge uiderunt oculi nostri. **V**idisti domine ne sileas domine ne discedas me. **E**xurge & intende iudicio meo. **D**s meus

& dominus meus in causam meam. **I**u-
dica me secundum iustitiam tuam domine
deus meus & non supergaudeant mihi. **N**
on dicant in cordibus suis euge ex-
ge anime nostre: nec dicant: deuorabim
eum. **E**rubescant & reuertant simul q
gratulantur malis meis. **I**nduantur co-
fusione & reuerentia q maligna loquun-
tur super me. **E**xultent & letentur
qui uolunt iustitiam meam & dicant:
semper magnificetur dominus q uolunt
pacem serui eius. **E**t lingua mea medi-
tabitur iustitiam tuam: tota die laudes
tuam.

Dixit iustus ut delinquat
in senectute non est timor
dei ante oculos eius. **Q**uo-
niam dolose egit in conspec-
tu eius: ut inueniat iniquitas eius ad oculum
Verba oris eius iniquitas & dolus: no-
luit intelligere ut bene ageret. **I**niquita-
tem meditatus est in cubili suo: astutit
omni uia non bone: malitiam autem no-
cluit. **D**omine in celo misericordia
tua & ueritas tua usq ad nubes. **I**usti-
tia tua sicut montes dei: iudicia tua aby-
sus multa. **H**omines & uimenta salua-
bis domine: quemadmodum multiplicas
misericordiam tuam. **F**ilij autem bo-
minum in tegmine alarum tuarum spera-
bunt. **I**nebrabuntur ab ubertate do-
mus tue & torrente uoluptatis tue po-
tabis eos. **Q**uoniam apud te est fons
uite & in lumine tuo uidebimus lumen.
Pretende misericordiam tuam sitienti
tibi te & iustitiam tuam his q recto

sunt corde. **N**on ueniat mihi pes sup-
bie & manus peccatoris non moueat
me. **I**bi ceciderunt q operantur iniq-
tatem: expulsi sunt: nec potuerunt stare.

Noli emulari in malignan-
tibus: neq zelaueris facie-
tes iniquitatem. **Q**uoniam
tanq fenum uiciorum
arescent: quemadmodum olera herbap-
cito decident. **S**pera in domino & fac
bonitatem & inhabita terram & pasceris
in diuitijs eius. **D**electare in domino &
dabit tibi petitiones cordis tui. **R**eue-
la domino uiam tuam & spera in eo &
ipse faciet. **E**t educet quasi lumen
iustitiam tuam & iudicium tuum tanq
meridie. subditus esto dno & ora eius.
Noli emulari in eo q speratur in uia
sua & in homine faciente iniustitias. **D**
efine ab ira & delinque furorem:
noli emulari ut malignentis. **Q**uoniam
q malignantur exterminabuntur: sustine-
tes autem dominum ipsi hereditabunt
terram. **E**t adhuc pusillum & non-
erit peccator: & queres locum eius: & no
inuenies. **M**ansueti autem hereditabunt
terram & delectabunt in multitudine
pacis. **O**bseruabit peccator iustum &
stridebit super eum dentibus suis. **D**omi-
nus autem iridebit eum: quoniam pspicit
q uenit dies eius. **G**ladium euagina-
uerunt peccatores: intenderunt arcum
suum. **V**t decipiant pauperem & ino-
pem: ut trucident rectos corde. **G**la-
dius eorum intret in corda ipsorum &
arcus eorum confringatur. **M**elius

est medicum iusto super diuitias peccatorum multas. uoniam brachia peccatorum conterentur confirmat autem iustus dominus. ouit dominus dies immaculatum & hereditas eorum in eternum erit. non confundentur in tempore malo & in diebus famis satyrabuntur. quia peccatores peribunt. omnia uero domini mox ut honorifici fuerint & exaltati deficientes. quod admodum fumus deficient. uerbit peccator & non soluet. iustus autem miseret & tribuet. uia benedictiores hereditabunt terram. maladicentes autem ei dissipabunt. pud dominum gressus hominis dirigetur & uiam eius uolentem non collidetur. quia dominus supponit manum suam. opior sui etenim semini & non uidi iustum derelictum. nec semen eius querent panem. ota die miseretur & commouet & semen illius in benedictione erit. edma a malo & fac bonum & inhabitabit in seculum seculi. uia dominus amat iustum & non derelinquet factos suos. eternum conseruabunt. omnia uero penitentur & semen impiorum peribit. iusti autem hereditabunt terram & inhabitabunt in seculum seculi super eam. iusti meditabitur sapientiam & lingua eius loquetur iudicium. & quia in corde ipsius & non supplantabuntur gressus eius. onsi derit peccator iustum & querit mortificare eum. omnis autem non derelinquet eum in manibus eius. nec damnabit eum cum iudicabit illi. x

peccata dominum & custodi uiam eius & exaltabit te ut hereditate capias terram. cum perierint peccatores uidebi. idi impium supexaltatum & eleuatum sicut ecclos libani. t transui & ecce non erat & quesiui eum & non est inuentus locus eius. iustodi innocentiam & uide equitatem. quoniam sunt relique homini pacifico. iusti autem disperbunt. sicut relique impiorum interibunt. alus autem iustorum a domino & protector core in tempore tribulationis. t adiuuabit eos dominus & liberabit eos. & eruet eos a peccatoribus & saluabit eos. quia sperauerunt in eo.

Psalmus 137

Domine ne in furore tuo arguas me. neque in ira tua corripas me. uoniam sagittae tuae infixae sunt mihi & confirmasti super me manum tuam. non est sanitas in carne mea a facie ire tuae. non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum. uoniam iniquitates meae supergressae sunt caput meum & sicut onus graue grauatae sunt super me. utruenit & corruptae sunt cicatrices meae a facie insipientiae meae. uer factus sum & curuatus sum usque in finem. tota die contristatus ingrediebar. uoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus & non est sanitas in carne mea. afflictus sum & humiliatus sum nimis. rugiebam a gemitu cordis mei. omne ante te domine desiderium meum & gemitus meus & non est absconditus. or meum cor

turbatum est dereliquit me uirtus mea.
& lumen oculorum meorum & ipsum
non est mecum. & inimici mei et proximi
mei aduersum me appropinquauerunt et
steterunt. & qui iuxta me erant de lon
ge steterunt. & cum faciebant que querebat
animam meam. & qui inquirebant ma
la mihi locuti sunt uanitates & dolos & die
meditabantur. Ego autem tanquam
surdus non audiebam. & sicut mutus non
aperiens os suum. & factus sum sicut
homo non audiens & non habens in ore
suo redargutiones. Quoniam in te do
mine speraui. & exaudies me domine deus
meus. uia dixi nequando supergaude
ant mihi inimici mei. & dum commoue
tur peccator mei super me magna locuti sunt.
Quoniam ego in flagella paratus sum
& dolor meus in conspectu tuo semper.
Quoniam iniquitatem meam annun
tatio & cogitatio pro peccato meo. In
imici autem mei uiuunt & confirmati sunt
super me & multiplicati sunt qui oderunt
me inique. & qui retribuunt mala pro
bonis detrahebant mihi quoniam seque
bar bonitatem. & derelinquas me
domine deus meus ne discesseris a me. &
intende in adiutorium meum. do
mine deus salutis mee.

Lexi custodia uitas meas ut
ne delinquam in lingua
mea. & os in ore meo custo
diam cum consistere pec
cator aduersum me. & humiliatus sum & filium a bonis & dolor.

meus renouatus est. & conuoluitur con
meum intra me. & in meditatione mea
exardescet ignis. & excutus sum in lin
gua mea. notum fac mihi domine finem
inicum. & numerum dierum meorum
quod est ut sciam quod desit mihi. & ecce
omnes mensurabiles posuisti dies meos. & sub
stantia mea tanquam nihilum ante te. &
tamen uniuersa uanitas omnis homo
uiuent. & erunt tamen in imagine petra
sicut homo. sed & frustra conturbat. &
sunt & ignorat cui congregabit. &
tamen nunc que est expectatio mea. non
ne dominus. & substantia mea apud te
est. & omnibus iniquitatibus meis erue me
obprobrium insipienti dedisti me. & be
stia & non aperui os meum quoniam exse
cisti. amoue a me plagas tuas. & fortitu
dine manus tue ego defeci in iniquitatibus
propter iniquitatem compulisti hominem
& tabescere fecisti sicut araneam ani
mam eius. ueruntamen uane conturbatur
omnis homo. & exaudi orationem meam
domine & deprecationem meam auribus
percipe lachrymas meas. & sileas quo
niam aduena ego sum apud te & peregrin
us sicut omnes patres mei. & mitte in
ut refringeret priusquam abeam. & amplius non
ero.

Expectans expectaui domi
num & intendit mihi. &
& exaudiuit preces
meas & eduxit me de la
cu miserie & de luto fecit. & statuit
supra petram pedes meos. & direxit gre
sus meos. & inmisit in os meum can

ticum nouum. carmen deo nostro. **V**i
debunt multi & timebunt. & sperabunt
in domino. **V**eritas uir cuius est nome
domini spes eius & non respexit in uanitate
& insanas multas. **M**ulta fecisti do
mine deus meus mirabilia tua & cogitatio
nibus tuis non est q. similis sit tibi. **A**nnun
taui & locutus sum. multiplicati sunt se
per numerum. **S**acrificium & oblationes
noluisti. aurem autem perfecisti mihi. **H**o
locutusum et pro peccato non postulasti. t
tunc dixi ecce uenio. **I**n capite libri
scriptum est de me ut facerem uoluntate
tuam deus deus meus uolui & legem tuam
in medio cordis mei. **A**nnuntiaui iusti
tiam tuam in ecclesia magna. ecce labia
mea non prohibebo domine. tu fecisti. **I**v
eritiam tuam non abscondi in corde meo.
ueritatem tuam et salutare tuum dixi. **N**o
abscondi misericordiam tuam et
ueritatem tuam a consilio multo. **T**u a
uitem domine ne longe facias miserationes
tuas a me. misericordia & ueritas tua sem
per susceperunt me. **Q**uoniam circundo
derunt me mala quorum non est nume
rus. comprehenderunt me iniquitates mee
& non potui ut uiderem. **M**ultiplicatae
sunt super capillos capitis mei & cor meo
dereliquit me. **C**omplaceat tibi domine
ut eruas me. domine ad adiuuandum me
respice. **C**onfundantur & reuertantur
simul q. querunt animam meam. ut aufer
ant eam. **A**uertant retrorsum & reuertantur
q. uolunt mihi mala. **F**erant
confessionem confusionem suam q. dicunt in
cuge cuge. **E**xultent & letentur sup
te omnes querentes te & dicant semper

magnificet dominus q. diligunt salutare
tuum. **E**go autem mendiculus sum & pa
uper. dominus sollicitus est mei. **A**dii
tor meus et protector meus tu es deus
meus ne tardaueris.

Beatulus q. intelligit super ege
num et pauperem. in die ma
la liberabit eum dominus.
Dominus conseruet eum
& uiuificet eum & beatum faciat eum in
terra & non tradat eum in manus in
micorum eius. **D**ominus opem ferat illi
super lectum doloris eius. uniuersum strax
tum eius uerasti in infirmitate eius. **E**go
dixi domine miserere mei. sana animam me
am q. peccaui tibi. **I**nimici mei dixerunt
mala mihi. quando morietur et peribit no
men eius. **E**t si ingrediebatur ut uideret
tuam loquebatur cor eius. congregauit in
iquitatem sibi. **E**ngrediebatur foras & lo
quebatur in idipsum. **A**duersum me sus
urrabant omnes inimici mei. aduersum
me cogitabant mala mihi. **V**erbum in
quod constituerunt aduersum me. nun
quid dormit non adiecit ut resurgat. **E**t
etenim homo pacis mee in qua spera
ui q. edebat panes meos magnificauit se
per me supplantationem. **T**u autem o
domine miserere mei & resuscita me &
retribuam eis. **I**n hoc cognoui quonia
uoluisti me. quoniam non gaudebit in
imicus meus super me. **M**e autem propter
innocentiam suscepisti & confirmasti me
in conspectu tuo in eternum. **B**ene
dictus dominus deus israel a seculo i. seculum
lum. fiat. fiat.

Quoniam desiderat
ceruus ad fontes aquarum.
ita desiderat anima mea ad
te deus. **S**ituit anima
mea ad deum fontem uitium.
quando ueniam & apparebo ante
faciem dei. **F**uerunt
mibi lachryme mee panes die
& nocte. dum dicitur mihi
quotidie ubi est deus tuus.
Hec recordatus sum & effudi
in me animam meam. quoniam
transibo in locum tabernaculi
admirabilis usque ad domum
dei. **I**n uoce exultationis &
confessionis sonus epulantis.
Quare tristis est anima
mea. & quare conturbas me?
Spera in deo quoniam adhuc
confitebor illi. salutare uultus
mei & deus meus.
Ad me ipsum anima mea
conturbata est. propterea
memor ero tui de terra
iordanis et hermonum a monte
medico. **A**bissus abyssum
inuoat. in uoce cataractarum
tuarum. **O**mnia excelsa
tua & fluctus tui super me
transierunt. **I**n die
mandauit dominus misericordiam
suam. & nocte canticum eius.
Ap me oratio deo uite mee.
dicam deo susceptor meus est.
Quare oblitus es me? & quare
contristatus incedo dum affligit
me inimicus. **D**um confringuntur
ossa mea. exprobrauerunt mihi
qui tribulant me inimici mei.
Dum dicunt mihi per singulos
dies ubi est deus tuus? quare
tristis est anima mea. & quare
conturbas me?
Spera in deo quoniam adhuc
confitebor illi. salutare uultus
mei & deus meus.

Ite dica me deus & discerne
causam meam de gente non
sancta ab homine iniquo &
doloso erue me. **Q**uia tu
es deus fortitudo mea. quare
me repulisti & quare tristis
incedo dum affligit me
inimicus. **E**mitte lucem tuam
& ueritatem tuam ipsa me
deduxerunt. & adduxerunt
in montem sanctum tuum &
in tabernacula tua. **E**t
introibo ad altare dei ad
deum qui letificat ueritatem
meam. **C**onfitebor tibi in
cithara deus meus. quare
tristis est anima mea. &
quare conturbas me? **S**pera
in deo quoniam adhuc
confitebor illi. salutare
uultus mei & deus meus.

Dius auribus nostris
audiuimus. patres nostri
annuntiauerunt nobis. **O**pus
quod operatus es in diebus
eorum. & in diebus antiquis.
Manus tuas gentes
disperdidit & plantasti eos.
afflixisti populos & expulisti
eos. **N**ec enim in gladio
suo possederunt terram &
brachium eorum non saluauit
eos. **S**ed i dextera tua
& brachium tuum & illu
minatio uultus tui. quoniam
complacuit in eis. **T**u es
ipse rex meus & deus meus.
qui mandas salutes iacob.
In te inimicos nostros
uentilabimus cornu. & in
nomine tuo spernemus
insurgentes in nobis. **N**on
enim in arcu meo sperabo.
& gladius meus non salua
bit me. **S**aluaui enim nos
de afflictionibus nostris &
occidentel nos confuclisti. **I**n
deo lau.

dabimur tota die. & in nomine tuo cō-
fitebimur in seculum. **N**unc autem re-
pulisti & confundisti nos. & non egredi-
entis in uirtutibus nostris. **A**uertisti nō
retrosum post inimicos nostros. & q̄ cō-
runt nos dimpuebant sibi. **D**edisti nos
tanq̄ oues escarum. & in gentibus dispe-
sisti nos. **V**endidisti populum tuum si-
ne precio. & non fuit multitudo in eos
mutationibus eorum. **P**osuidisti nos obp-
breum uicinis nostris. subannationem &
derisum his q̄ sunt in circuitu nostro. **P**-
osuidisti nos in similitudine gentium
commotionem capitis in populis. **T**o-
ta die uerecundia mea contra me est. et
confusio faciei mee cooperuit me. **A**u-
ce exprobrantis & obloquentis. & facie
inimici & persequentis. **H**ec omnia ue-
nerunt super nos. nec oblitus sumus te. &
iniquē non egimus in testamento. **E**t
non recessit retro cor nostrum. & decli-
nasti semitas nostras a uia tua. **Q**uo-
niam humiliasti nos in loco afflictionis &
cooperuit nos umbra mortis. **S**i obli-
ti sumus nomen dei nostri. & si expan-
dimus manus nostras ad deum alienum.
Nonne deus requirit ista. ipse enim
nouit abscondita cordis. **Q**uoniam pp-
ter mortificamur tota die. estimati sumus
sicut oues occisionis. **E**xurge quare
adoramus domine. exurge & ne repella
in finem. **Q**uare faciem tuam auertis.
obliuiscens inopie nostrae & tribulationi
nostrae. **Q**uoniam humiliata est in pu-
uere anima nostra. conglutinatus est in
terra uenter noster. **E**xurge domine
adiuuua nos. & redime nos propter nos-

tuam.

Erustauit cor meum uer-
bum bonum. dico ego ope-
ra mea regi. **L**ingua mea
calamus sente uelociter sen-
bentis. **S**pectiosus forma patris filius homi-
num. diffusa est gratia in labijs tuis. pro-
pterea benedixit te deus in eternum. **A**c-
cingere gladio tuo super femur tuum.
potentissime. **S**pecte tua & pulchritu-
dine tua intende prospere procece & re-
gna. **P**ropter ueritatem & mansuetu-
dinem & iustitiam & deducet te mira-
biliter dextera tua. **S**agitte tue aor-
te. populi sub te cadent in corda inimi-
corum regis. **S**edes tua deus in seculo
seculi. uirga directionis uirga regni tui.
Dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem.
propterea unxit te deus deus tuus oleo
letitiae pro consortibus tuis. **M**yrtha
& gutta & cassia a uestimentis tuis. &
domibus eburnis. ex quibus delectauerunt
te filie regum in honore tuo. **A**stitit
regina a dextris tuis in uestitu deaurato.
circundata uarietate. **A**udi filia.
& uide & inclina aurem tuam & obli-
uiscere populum tuum & domum pa-
tris tui. **E**t concupisce & rex deco-
rem tuum. quoniam ipse est dominus &
deus tuus & adorabunt eum. **E**t filie
tyri in muneribus. uultum tuum depre-
cabuntur omnes diuites plebis. **O**m-
nis gloria eius filie regis abintus. in
fimbrijs aureis circumamita uarietatibus

Adducunt reges unguines post eam pro
xime eius afferentur tibi. **A**fferentur
in letitia & exultatione adducentur in
templum sancti regis. **P**ro patribus tuis
nati sunt tibi filii. constitues eos princeps
super omnem terram. **M**emores erunt
nominis tui domine in omni generatione
& generatione. **P**ropterea populi con
fitebuntur tibi in eternum & in seculum
seculi.

Deus noster refugium & vi
tus adiutor in tribulationi
bus que inuenerunt nos mi
nis. **P**ropterea non time
bimus dum turbabit terra & transferent
montes in cor maris. **S**onuenerunt &
turbate sunt aque eorum. conturbati
sunt montes in fortitudine eius. **F**lum
inis impetus letificat civitatem dei. sanc
tificavit tabernaculum suum altissimus.
Deus in medio eius non commouebi
tur. adiuuabit eam deus mare diluculo.
Conturbate & inclinata sunt itera
dedit uocem suam mota est terra. **D**o
minus uirtutum nobiscum. susceptor nra
deus iacob. **V**enite & uidete opera do
mini que posuit prodigia super terram
auferent bella usque ad finem terre. **A**r
cum conteret & confringet arma. et
scutum comburet igni. **V**acate & ui
dete quoniam ego sum deus exaltabor
in gentibus et exaltabor in terra. **D**o
minus uirtutum nobiscum. susceptor
noster deus iacob.

Mnes gentes plaudite ma
nibus iubilate deo in uoce
exultationis. **Q**uoniam
dominus excelsus terribili
rex magnus super omnem terram. **O**
Subiecit populos nobis & gentes
sub pedibus nostris. **E**legit uobis heredi
tatem suam speciem iacob quam
et dilexit. **A**scendit deus in iubilo. &
dominus in uoce tubae. **P**sallite deo
nostro psallite psallite regi nro psallite.
Quoniam rex omnis terre psal
lite sapienter. **R**egnabit deus super
gentes. deus sedet super sedem sanctas
suas. **P**rincipes populorum congre
gati sunt cum deo abraham quoniam
du fortis terre uehementer eleuati sunt.

Magnus dominus & la
udabilis nimis in ciuitate
dei nostri in monte sancto eius. **F**undat
exultatione uniuersae terre mons syon
litora aglonis ciuitas regis magni. **O**
Deus in domibus eius cognoscetur &
suscipiet eam. **Q**uoniam ecce & egressi
terre congregati sunt conuenerunt in
unum. **I**psi uidentes sic admirati sunt
conturbati sunt commoti sunt tremor
apprehendit eos. **I**bi dolores ut par
turiens in spiritu uehementi conteret
naues tharsis. **S**icut audiuimus sic ui
dimus in ciuitate domini uirtutum in
ciuitate dei nostrae deus fundauit eam in
eternum. **S**uscipimus deus misericor

diam tuam in medio templi tui. **S**ecun-
dum nomen tuum deus sic & laus tua in
finis terre. iustia est plena & dextera tua.
Letetur mons syon & exultent filii
iude propter iudicia tua domine. **C**ir-
cundato syon & complectamini eam. nar-
rate in turribus eius. **P**onite corcha uestra
in uirtute eius & destrubate domos eius
ut enarretis in progenio altera. **Q**uonia-
m hic est deus deus noster in eternum & in
seculum seculi ipse reget nos in secula.

Audite hec omnes gentes. au-
rite percipite omnes q. habi-
tatis orbem. **Q**uicq. terri-
gene & filii hominum. simi-
li in unum diues et pauper. **O**s meum lo-
quetur sapientiam. & meditatio cordis me-
prudentiam. **I**nclino parabolam aures
meam. aperiam in psalterio propositionem
meam. **C**ur timeo in die mala. iniquita-
calceata mei circumdabit me. **Q**ui confi-
dunt in uirtute sua. & in multitudine di-
uitiarum suarum gloriantur. **F**rater
non reclinet. reclinet homo. n. dabit deo
placationem suam. **E**t precium redemp-
tionis anime sue & laborabit in eternis
et uiuet adhuc in finem. **N**on uidebit
in eternum. cum uiderit sapientes monen-
tes. simul insipientes & stulti peribunt. **E**t
relinquent alienis diuitias suas. &
sepulchra eorum domus illorum in eternum.
Tabernacula eorum in progenio
& progenio. uocauerunt nomina sua in
eternis suis. **E**t homo cum in honore. es-
set non intellexit. comparatus est. iumen-
tis insipientibus. & similis factus est illis.

Hec uia illorum scandalum ipsis. &
post ea in ore suo complacet. **S**icut
oues in inferno positi sunt. mors depascet
eos. **E**t dominabuntur eorum iusti in
matutino & auxilium eorum ueterasce
in inferno a gloria eorum. **V**eruntame-
ns reclinet animam meam de manu in-
feri. cum acceperit me. **N**e timeas ex-
diues factus fueris homo. & cum multi-
plicata fuerit. d. gloria domus eius. **Q**u-
niam cum intencit non sume omnia. ne-
q. descendet cum eo gloria eius. **Q**uia
anima eius in uita ipsius benedicetur. con-
fitebitur tibi cum benefeceris ei. **I**ntra-
bit usq. in progenies patrum suorum. usq.
in eternum non uidebit lumen. **H**omo
cum in honore. esse non intellexit. com-
paratus est. iumentis insipientibus. & simi-
lis factus est illis.

Deus decorum dominus lo-
cutus est. & uocauit ter-
ram. **A** solis ortu usque
ad occasum. ex syon spes de-
coris eius. **D**eus manifeste uenit. de-
us noster & non silebit. **I**gnis in con-
spectu eius exardescet. & in circuitu eius
tempestas ualida. **A**duceat eelum
de sursum & terram discernere populus
suum. **C**ongregate illi sanctos eius. q.
ordinant testamentum eius super sacri-
cia. **E**t annuntiabunt celi iustitiam e-
ius. quoniam deus iudex est. **A**udi popu-
lus meus & loquar isrl. & testificabor tibi.
deus deus tuus ego sum. **N**on in sacrifici-
is tuis arguam te. holocausta autem tua
in conspectu meo sunt semper. **N**on

accipiam de domo tua vitulos neque de
gregibus tuis hircos. **Q**uoniam mee sunt
omnes fere silvarum iumenta in montibus
& boues. **C**ognouit omnia uolatilia ce-
li & pulchritudo agni mecum est. **S**i
exierero non dicam tibi meus est enim
orbis terre & plenitudo eius. **N**ungui
manducabo carnes taurorum. aut sangui-
nem hircorum potabo. **I**mmola deo sa-
crificium laudis & redde altissimo uota
tua. **E**t inuoca me in die tribulationis
etiam te & honorificabis me. **P**ec-
torum autem dixit deus. quare tu enar-
ras iustitias meas. & assumis testamentum
meum per os tuum. **T**u uero odisti
disciplinam. & proiecisti sermones meos
retrosum. **S**i uidebas furem curtebas
cum eo. & cum adulteris portionem tuam
ponebas. **O**s tuum abundauit malitia
& lingua tua concinnabat dolos. **S**e-
dens aduersus fratrem tuum loquebaris
& aduersum filium matris tue ponebas
scandalum hec fecisti & tacui. **E**xisti-
masti inique quod ero tui similis. arguam
te & statuam contra faciem tuam. **I**n-
telligite hec quod obliuiscimini deum. ne
quando rapiat. & non sit qui eripiat. &
Sacrificium laudis honorificabit me
& illic iter quod ostendam illi salutare dei.

Miserere mei deus. secundum
magnam misericordiam tu-
am. **E**t secundum multi-
tudinem miserationum tuarum
dele iniquitatem meam. **A**mplius

laua me ab iniquitate mea. & a peccato o-
meo munda me. **Q**uoniam iniquitates
meas ego cognosco. & peccatum meum
contra me est semper. **T**ibi soli pecca-
ui & malum coram te feci. ut iustifice-
ris in sermonibus tuis. & uincas cum iudi-
caris. **E**cce enim iniquitatis conceptus
sum. & in peccatis concepit me mater mea.
Ecce enim ueritatem dilexisti. in-
certa & occulta sapientie tue manifesta-
ti mihi. **A**sperges me hyssopo &
mundabor. Lauabis me & super niuem de-
albabor. **A**uditui meo dabis gaudium
& letitiam. & exultabunt ossa humilia-
ta. **A**uerte faciem tuam a peccatis meis.
& omnes iniquitates meas dele. **C**or-
mundum crea in me deus. & spiritum
rectum innoua in uisceribus meis. **N**e
prospicias me a facie tua. & spiritum sanctum
tuum ne auferas a me. **R**edde mihi
letitiam salutans tuam. & spiritu princi-
pali confirma me. **D**ocebo iniquos uias
tuas. & impij ad te conuertentur. **L**i-
bera me de sanguinibus deus deus salutis o-
mee. & exultabit lingua mea iustitiam
tuam. **D**omine labia mea aperies. &
os meum annuntiabit laudem tuam. &
Quoniam si uoluisses sacrificium de-
dissem utique. holocaustis non delectaberis.
Sacrificium deo spiritus contribula-
tus. cor contritum & humiliatum deus
non despicies. **B**enigne fac domine in
bona uoluntate tua syon. ut edificentur
muri iherusalem. **T**unc acceptabis sa-
crificium iustitie. oblationes & holocausta
tunc imponent super altare tuum uitulos.

Quid gloriaris in malitia. q. potens es in iniquitate. **T**ota die in iustitiam cogitauit lingua tua. sicut nouacula acuta fecisti dolium. **D**ilexisti malitiam super benignitatem. iniquitatem magis quam loqui equitatem. **D**ilexisti omnia uerba precipitationis. lingua dolosa. **P**ropterea deus destruet te in finem. euellet te & emigrabit te de tabernaculo tuo. & radicem tuam de terra uiuentium. **V**idebunt iusti & timebunt. & super eum ridebunt & dicent. ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. **S**ed sperauit in multitudine diuitiarum suarum & preualuit in uanitate sua. **O**. **E**go autem sicut oliua fructifera in domo dei. speraui in misericordia dei in eternum & in seculum seculi. **C**onfitebor tibi in seculum quia fecisti & expectabo nomen tuum. quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum.

Dixit insipiens in corde suo non est deus. **C**orrupti sunt & abominabiles facti sunt iniquitatibus. non est qui faciat bonum. **D**eus de celo respexit super filios hominum. ut uideat si est intelligens aut regrens deum. **O**mnis declinauerunt simul inutiles facti sunt. non est qui faciat bonum. non est usque ad unum. **N**onne sciens deus qui operantur iniquitatem. qui deuorant plebem meam ut ei.

bum panis. **D**eum non inuocauerunt. illic trepidauerunt timore. ubi non fuit timor. **Q**uoniam deus dissipauit ossa eorum. qui hominibus placent. confusi sunt quoniam deus spiritus eos. **Q**uis dabit ex syon salutare israhel. cum conuerterent deus captiuitatem plebis sue exultabit Jacob et letabitur israhel.

Deus in nomine tuo saluum me fac. & in uirtute tua iudica me. **D**eus exaudi orationem meam. **A**mbus percipe uerba oris mei. **Q**uoniam alii in insurrexerunt aduersum me. & fortes quesierunt animam meam. & non proposuerunt deum ante conspectum suum. **E**cce enim deus adiuua me. & deus susceptor est anime mee. **A**uerte mala inimicis meis. & in ueritate tua disperde illos. **V**oluntarie sacrificabo tibi. & confitebor nomini tuo domine. quoniam bonum est. **Q**uoniam ex omni tribulatione eripisti me. & super inimicos meos despexit oculus meus.

Exaudi deus orationem meam. & ne despexeris deprecationem meam. intende mihi & exaudi me. **O**. **C**ontristatus sum in exheritatione mea. & conturbatus sum a uoce inimicorum & a tribulatione peccatorum. **Q**uoniam declinauerunt in me iniquitates. & in ira

molesti erant mihi. **C**or meum contu-
batum est in me & formido mortis ceci-
dit super me. **T**umor & tremor uene-
runt super me & contexerunt me tene-
bræ. **E**t dixi quod dabit mihi pennas sicut
columbe & uolabo et reqüesceam. **E**cce
donaui fugiens & mansi in solitudine.
Expectabam cum quod saluum me fecit
a pusillanimitate spiritus & tempestate.
Precipita domine diuide linguas e-
orum quoniam uidi iniquitatem & contra-
dictionem in ciuitate. **D**ie ac nocte cir-
cundabit eam super muros eius iniquitas &
labor in medio eius & iniustitia. **E**t non
defecit de plateis eius usura & dolus.
Quoniam si inimicus meus male dixit
super me sustinuissem utique. **E**t si quis
odierat me super me magna locutus fuis-
set abscondissem me forsitan ab eo.
Tu uero homo unanimes dux meus
& notus meus. **Q**ui simul mecum dul-
ces capiebas cibos in domo dei ambulau-
mus cum consensu. **V**eniat mors super
illos & descendant in infernum uiuenti-
es. **Q**uoniam nequie inhabitaculis eorum
in medio eorum. **E**go autem ad deum
clamaui & dominus saluauit me. **V**es-
pere & mane & meridie narrabo & an-
nuntiabo & exaudiet uocem meam.
Redimet in pace animam meam ab
his qui appropinquant mihi quoniam inter
multos erant mecum. **E**xaudiet deus
& humiliabit illos qui est ante secula.
Non enim est illis commutatio & non
timuerunt deum extendit manum
suam in retribuendo. **C**ontaminauerunt
testamentum eius diuisi sunt ab ira uul-

cus eius & appropinquauit cor illius. **O**-
Moliti sunt sermones eius super ole-
um & ipsi sunt iacula. **I**acta super
dominum curam tuam & ipse te erunt
et non dabit in eternum fluctuatio-
nem iusto. **T**u uero deus deduces eos
in puteum interitus. **V**in sanguinum
et dolosi non dimidiabunt dies suos ego
autem sperabo in te domine.

Miserere mei deus quoniam
conclauit me homo tota
die unpugnans tribulauit
me. **C**onculcauerunt me
inimici mei tota die quoniam multi bella-
tes aduersum me. **A**b altitudine diei ti-
mebo ego uero in te sperabo. **I**n deo la-
udabo sermones meos in deo speraui non
timebo quod faciat mihi caro. **T**ota die
uerba mea exercebant aduersum me om-
nes cogitationes eorum in malum. **I**n
habitabunt & abscondent ipsi calcaneus
meum obseruabunt. **S**icut sustinuerunt
animam meam pro nihilo saluos facies illos
in ira populos confringes. **D**eus uitam
meam annuntiaui tibi postius lachryma
meas in conspectu tuo. **S**icut & in prin-
sione tua tunc conuertent inimici mei re-
trosum. **I**n quacumque die inuocauero
te ecce cognoui quoniam deus meus es.
In deo laudabo uerbum in domino
laudabo sermonem in deo speraui non
timebo quod faciat mihi homo. **I**n me-
sunt deus uota tua que reddam laude.

tionem tibi. **Q**uoniam eripisti animam
meam de morte & pedes meos de lapsu
ut placeam coram deo in lumine uiuentium.

Miserere mei deus miserere mei.
quoniam in te speraui. **E**t in umbra ala-
ruum tuarum sperabo. donec tran-
seat iniquitas. **C**lamabo ad deum altissimum
deum qui benefecit mihi. **M**isit de celo et
liberauit me. dedit in conspectum consule-
tis me. **M**isit deus misericordiam suam et
ueritatem suam. & eripuit animam meam
de medio catulorum leonum. domum co-
turbatus. **F**ilij hominum dentes eorum
arma & sagitte. & lingua eorum gladius
acutus. **E**xaltare super celos deus. &
in omni terra gloria tua. **L**aqueum pa-
rauerunt pedibus meis & incuriauerunt
animam meam. **F**oderunt ante facies
meas foueam & inciderunt in eam. **O**.
Paratum cor meum deus paratum
cor meum. cantabo & psalmum dicam.
Exurge gloria mea exurge psalteri-
um & organum. exurgam diluculo. **O**.
Confitebor tibi in populis domine. et
psalmum dicam tibi in gentibus. **Q**uo-
niam magnificata est usque ad celos misere-
cordia tua. & usque ad nubes ueritas tua.
Exaltare super celos deus. & super
omnem terram gloria tua.

Si uere utique iustitiam loqui
mini. recte iudicate filij ho-
minum. **E**t enim in cor-
de iniquitates operamini. ut

terra. multabit manus uestrae. conuincat.

Alieni sunt peccatores a uulua. tra-
uerunt ab utero locuti sunt falsa. **F**uro-
illus secundum similitudinem serpentis as-
pidis sordet. et obumbratis aures suas. **Q**ui
non exaudivit uocem incantantium & ue-
nifici incantantis sapienter. **D**eus con-
tere dantes eorum in ore ipsorum. molas
leonum confringet dominus. **A**d nubem
deuenient. tanquam aque decurrens. in-
tendit arcum suum donec infirmentur.

Sicut cera que fluit auferentur. super
cecidit ignis & non uiderunt solem. **O**.

Priusque intelligerent spem uestrae. ma-
nificat. uiuentes sic in ira absorbet eos.

Letabit iustus cum uiderit uindictam
manus suas lauabit in sanguine peccatoris.

Et dicit homo si utique est fructus ius-
to. utique est deus iudicans eos in terra.

ERipe me de inimicis meis
deus meus. & ab insurgen-
tibus in me libera me. **E**n-
pe me de operantibus iniqui-
tatem. & de uiris sanguinum salua me.

Quia ecce ceperunt animam meam.
irruerunt in me fortes. **N**eque iniquitas
mea neque peccatum meum domine sine in-
iquitate concum & duxi. **E**xurge in ce-
cursum meum et uide. & tu domine deus

uirtutum dñs israel. **I**ntende ad iusticia-
das omnes gentes non miserearis omnibus
q̄ operantur iniquitatem. **C**onuertetur
ad uesperam & famem patientur ut canes
& circubunt ciuitatem. **E**cce loquentur
in ore suo. & gladius in labijs eorum quo-
nam q̄s audiuit. **E**t tu domine deride-
bis eos. ad nihilum deduces omnes gentes.
Fortitudinem meam ad te custodiam
qā dñs susceptor meus es. deus meus miser-
cordiā preueni & me. **D**eus ostendit
mibi super inimicos meos. ne occidas eos. ne
quando obliuiscantur populi mei. **D**is-
perge illos in uirtute tua & depono eos.
protektor meus domine. **D**ictum oris
eorum. sermonem labiorum ipsorum. & co-
prehendant in supbia sua. **E**t de exe-
cratione & mendacio annuntiant in co-
sumatione. in ira consumationis & non-
erunt. **E**t scient qā deus dominabitur
jacob & finium terre. **C**onuertentur
ad uesperam. & circubunt ciuitatem. o.
Ipsi dispergentur ad manducandum.
si uero non fuerint saturati & murmura-
bunt. **E**go autem cantabo fortitudines
tuas. & exaltabo mane misericordiam
tuam. **Q**uia factus es susceptor meus &
refugium meum in die tribulationis mee.
Adiutor meus tibi psallam. quia dñs
deus susceptor meus es. deus meus mis-
ericordia tua.

Deus repulisti nos & dextru-
xisti nos. iratus es et miser-
tus est nobis. **C**ominouit
ti terram et conturbasti ea-
sana contritiones eius qā commota est.

Ostendisti populo tuo dura. potasti
nos uno compunctionis. **D**edisti me uer-
tibus te significationem. ut fugant a facie
areus. **E**t liberentur dilecti tui. saluum
fac dextera tua & exaudi me. **D**eus lo-
cutus est in sancto suo. letabor & par-
tabor sionem & conuallem tabernaculo-
rum metabor. **M**eus est galaad & me-
us est manasse & ephraim fortitudo ca-
pitis mei. **I**uda rex meus. oras olla
spei mee. **I**n iudum extendam cal-
ciamentum meum. mibi alienigenae subdi-
ti sunt. **Q**uis deducet me in ciuitatem
munitam. q̄s deducet me usq̄ in iudum.
am. **N**onne tu deus q̄ repulisti nos. &
non egredieris deus in uirtutibus nostris.
Da nobis auxilium de tribulatione.
& uana salus hominis. **I**n deo faciemus
uirtutem. & ipse ad nihilum deducet tri-
bulantes nos.

Exaudi deus deprecationes
meas. intende orationi
mee. **A**simbo terre ad-
te clamauit dum anxie-
tur cor meum. in petra exaltasti me.
Deduxisti me qā factus es spes mea.
turris fortitudinis & facie inimiq̄. **I**n
habitabo in tabernaculo tuo in secula. pro-
tegar in uelamento alae tuarum. **Q**u-
iam tu deus meus exaudisti orationem

meam. dedisti hereditatem timentibus & nomen tuum. **D**ies super dies regis ad uicem annos eius usque in diem generationis & generationis. **P**ermanet in eternum in conspectu dei. misericordiam & ueritatem eius quae requiritur. **S**ic psalmum dicam nomini tuo in seculum seculi. ut reddam uota mea de die in diem.

Nonne deo subiecta erit anima mea. ab ipso enim salutare meum. **N**am & ipse deus meus & salutaris meus. susceptor meus non mouebo amplius.

Quouisq; irruerit in hominem. interficitis uniuersi uos tanquam parietem inclinatum & macerem depulsum. **M**eruntamen precum meum cogitauerunt repellere. cum cum in sinu ore suo benedicebant & corde suo maledicebant. **M**eruntamen deo subiecta esto anima mea. quoniam ab ipso patientia mea. **Q**uia ipse deus meus & saluator meus. adiutor meus non emigrabo. **I**n deo salutare meum & gloria mea. deus auxilij mei & spes mea in deo est. **S**perate in eo omnes congregatio populi. effundite coram illo corda uestra. deus adiutor noster in eternum.

Meruntamen uani filij hominum. maledices filij hominum in statens. ut decipiat ipse de uanitate in idipsum. **N**olite sperare in iniquitate & rapinas nolite concupiscere. diuitie si affluant nolite cor apponere. **S**emel locutus est deus duo haec audiuimus. quia potestas deique est & tibi domine misericordia. quia tu reddis unicuique

quod iuxta opera sua.

Ex deus meus ad te de luce tugilo. **S**ituit in te anima mea. quae multipliciter tibi caro mea. **I**n

terra deserta in uia & in aquosa sic in sancto apparui tibi. ut uiderem uirtutem tuam & gloriam tuam. **Q**uoniam melior est misericordia tua super ueritas labia mea. laudabunt te. **S**ic benedicam te in uita mea. & in nomine tuo leuabo manus meas. **S**ic adipe adipe & pinguedine repleatur anima mea & labijs exultationis laudabit os meus.

Sic memor fui tui super stratum meum. in matutinis meditabor in te. quia fuisti adiutor meus. **E**t in uelamento alarum tuarum exultabo adhaesit anima mea post te. me suscepit dextera tua. **I**psi uero in uanum quaesierunt animam meam. introibunt in inferiora. tunc tradent in manus gladij. partes uulsum erunt. **R**ex uero letabitur in deo. laudabuntur omnes qui iurant in eo. quia obstructum est os loquentiam iniqua.

Exaudi deus orationem meam cum deprecor. a timore inimici eripe animam meam. **P**rotexisti me a conuentu malignantium. a multitudinis operantium iniquitatem. **Q**uia excucurrunt ut gladium linguas suas. intendunt arcum rem amaram. ut sa-

gittent in occultis immaculatum. o.
Subito sagittabunt eum & non ti-
mebunt. firmauerunt sibi sermonem ne-
quam. **N**arrauerunt ut absconderent:
laqueos dixerunt qd uidebit eos. **S**er-
tati sunt iniquitates defecerunt scrutare.
tes scrutatio. **A**ccedet homo ad cor al-
tum & exaltabitur deus. **S**agittae po-
uulorum facte sunt plage eorum. &
infirmate sunt contra eos lingue eorum.
Conturbati sunt omnes q uidebunt
eos & timuit omnis homo. **A**nmunda-
uerunt opera dei & facta eius intellex-
erunt. **L**etabitur iustus in domino et
sperabit in eo & laudabuntur omnes
recti corde.

Tibi decet hymnus deus in
syon. & tibi reddetur uox
in hierusalem. **E**xaudi or-
tionem meam ad te omnis
caro uenit. **V**erba iniquorum preua-
luerunt super nos & impietatibus nostris
expropitiaberis. **B**eatus quem elegis-
ti & assumpsisti inhabitabit in aeternis te-
ris. **R**eplebimur in bonis domus tue.
sanctum est templum tuum mirabile i-
equitate. **E**xaudi nos ds salutaris nr.
spes omnium finium terre & in mari lo-
ge. **P**reparans montes in uirtute tua.
accinctus potentia q conturbas pfun-
dum maris sonum fluctuum eius. **T**u-
babuntur gentes & timebunt q habitant
terminos a signis tuis. exitus matutinus
& uespere delectabis. **V**isitasti terram
et inebriasti eam multiplicasti locuple-
tate eam. **F**lumen dei repletum est.

aq. parati cibum illorum. quoniam ita e
preparatio eius. **R**iuos eius inebrians o.
multiplica gemma eius in stillicidijs eius.
letabitur germinans. **B**enedices coro-
ne anni benignitatis tue & campi tui
replebuntur uertate. **P**inguescent
speciosa deserti & exultatio colles ac-
cingentur. **I**nducti sunt arces ovi-
um & ualles abundabunt frumento. &
clamabunt eternum hymnum dicent.

Benedicite deo omnis terra.
psalmum dicite nomini e-
ius date gloriam laudi eius.
Dicite deo q terribilia
sunt opa tua domine in multitudine
uirtutis tue mentientur tibi inimici tui.
Omnis terra adorat te & psallat tibi.
psalmum dicat nomini tuo. **V**enite &
uideite opera dei terribilia in consilijs se-
per filios hominum. **Q**ui conuertit ma-
re in aridam in flumine pertransibunt
pede ibi. **L**etabimur in ipso. **Q**ui domi-
natur in uirtute sua in eternum. oculi e-
ius super gentes respiciunt q exasperat
non exaltentur in semetipsis. **B**enedi-
cite gentes deum nostrum & audiam
facite uocem laudis eius. **Q**ui posuit
animam meam ad uitam & no dedit in
commotione pedes meos. **Q**uoniam p-
busti nos ds igne nos examinasti sicut
examinatur argentum. **I**nduxisti no-
in laqueum posuisti tribulationes in dor-
so nostro. **T**ransiimus per ignem &
aquam & eduxisti nos in refrigerium.
Introibo in domum tuam in holoca.

ustis reddam tibi uota mea que disti-
xerunt labia mea. **E**t locutum est os
meum in tribulatione mea. **H**olocausta
medullata offeram tibi cum incenso
anctum offeram tibi boues cum hircis. **V**
enite audite & narrabo omnes que
timetis deum quia fecit anime mee. **A**
d ipsum ore meo clamaui & exul-
taui sub lingua mea. **I**niquitatem si as-
pexi in corde meo non exaudivit dominus.
Propterea exaudivit deus & atten-
dit uocem deprecationis mee. **B**enedic-
tus deus qui non amouit orationem meam
et manum suam a me.

Deus misereatur nostri et
benedicat nobis illuminet
uultum suum super nos &
misereatur nostri. **V**er-
cognoscamus in terra uiam tuam in omni-
bus gentibus salutare tuum. **C**onfitean-
tur tibi populi deus confiteantur tibi popu-
li omnes. **L**etentur & exultent gen-
tes quoniam iudicis populos in equitate
& gentes in terra dirigis. **C**onfitean-
tur tibi populi deus confiteantur tibi po-
puli omnes terra dedit fructum suum.
Benedicat nos deus deus noster be-
nedicat nos deus & metuant cum om-
nes fines terre.

Dixit dominus & dissipentur
inimici eius & fugiant &
caderunt cum a facie eius.
Sicut deficiet fumus
deficiant sicut fluit cera a facie ignis.

sic pereant peccatores a facie dei. **E**t
iusti epulentur & exultent in conspec-
tu dei & delectentur in letitia. **C**an-
tate deo psalmum dicite nomini eius. ito
facit ei qui ascendit super occasum. domi-
nus nomen illi. **E**xultate in conspectu
eius turbabuntur a facie eius patris orph-
notum & iudicis uiduas. **D**eus in lo-
co sancto suo deus qui inhabitare facit uni-
us mons in domo. **Q**ui educit unctos
in fortitudine similiter eos qui exasperant
qui habitant in sepulchris. **D**eus cum e-
grederis in conspectu populi tui cum-
pertransires in deserto. **T**erra mota est
etenim celi distillauerunt a facie dei sy-
nai a facie dei israel. **P**luuiam uolun-
tariam segregabis de hereditati tue &
infirmata est tu uero perfecisti eam. **A**
nimalia tua habitabunt in ea pa-
rasti in dulcedine tua pauperi deus. **D**
ominus dabit uerbum euangeliza-
tibus uirtute multa. **R**ex uirtutibus
dilecti dilecti & speciei domus diuinde-
re spolia. **S**i dormiatis inter medios
deus penne columbe de argentate & o-
posteriora dorsi eius in pallore auri. **D**
um discernit celestis reges super
eam niue dealbabit in selino. mons dei
mons pinguis. **M**ons coagulatus mons
pinguis ut quod suspicamus montes co-
gulatos. **M**ons in quo beneplacitum est
deus habitare in eo. etenim dominus ha-
bitabit in finem. **C**urrus dei decem
milibus multiplex milia letantium. domi-
nus in eis in synai in sancto. **A**scendis-
ti in altum cepisti captiuitatem. acce-
pisti dona in hominibus. **E**tenim.

non credentes inhabitare dominum deum.
Benedictus dominus die quotidie. et
prosperum iter faciat nobis deus salutari-
um nostrorum. **D**eus noster deus saluo-
faciendi & domini domini exitus mortis.
Veruntamen deus confringet capita i-
tunicorum suorum. uerticem capilli per-
bulantium in delictis suis. **D**ixit dominus
ex Babilonia. conuertam. conuertam in primum
dum maris. **V**erum intingatur pes tuus
in sanguine. lingua canum tuorum ex ini-
micis ab ipso. **V**iderunt ingressus tuos
deus. ingressus dei mei regis mei qui est
in sancto. **P**reueniunt principes con-
iuncti psallentibus. in medio iuencularum
tympanistarum. **I**n ecclesiis benedicti
te deo. domino de fortibus israel. **I**bi.
Et namque adolescentulus. in mentis ex-
cessu. **P**rinces iuda duces eorum. et
principes Zabulon & principes Nephtali-
m. **M**anda deus uirtuti tue. confir-
ma hoc deus quod operatus es in nobis.
A templo tuo in iherusalem. tibi offe-
rent. et ego munera. **I**ncrepa feras a-
rundinis. congregatio taurorum in uae-
cis populorum. ut excludant. eos qui pro-
bati sunt argento. **D**issipa gentes que
bella uolunt. uenient legati ex egypto
et ethiopia. preuenit manus eius deo. et.
Regna terre cantate deo. psallite
domino. **P**sallite deo qui ascendit super
celum celi ad orientem. **E**cce dabit
uocem suam uocem uirtutis. date gloriam
deo israel. magnificentia eius & uir-
tus eius in nubibus. **M**irabilis deus in
sanctis suis. deus israel ipse dabit uirtutes
& fortitudinem plebis sue. benedictus deus.

Saluum me fac deus quoniam
intrauerunt aque usque ad
animam meam. **I**nfixus
sum in luno pfundi. & non
est substantia. **V**eni in altitudinem
maris. & tempestas domerit me. **L**u-
borum clamans rauce facte sunt fauces
mee. defecerunt oculi mei dum spero in
deum meum. **M**ultiplicati sunt super
capillos capitis mei qui oderunt me gratis.
Confortati sunt qui persecuti sunt
me. inimici mei iniuste. que non rapui. et
tunc exoluebam. **D**eus tu scis insipientiam
meam. & delicta mea & te non sunt
abscondita. **N**on erubescant in me qui
expectant te domine. domine uirtutum.
Non confundantur super me. qui que-
runt te deus israel. **Q**uoniam propter te
sustinui obprobrium. operuit confusio fa-
ciem meam. **E**xtraneus factus sum in
fratribus meis. & peregrinus filius matris
mee. **Q**uoniam zelus domus tue coe-
dit me. & obprobria exprobrantium tibi co-
ciderunt super me. **E**t operui in ieiunio
animam meam. & factum est in obprobrium
mibi. **E**t posui uestimentum me-
um cilicium. & factus sum illis in para-
bolam. **A**duertim me loquebantur qui
sedebant in porta. & in me psallebant. &
bibebant uinum. **E**go uero orationem
meam ad te domine. tempus beneplaciti
deus. **I**n multitudinem misericordie tue.
exaudi me in ueritate salutis mee. **E**rip
me de luto ut non insingat. libera me qui
oderunt me. & de pfundis aquarum. et.
Non me denegat tempestas aque.

neq. absorbeat me. pfundum. neq. urgeat
super me puteus of suum. **E**xaudi me
domine quoniam benigna est misericor
dia tua. secundum multitudinem misera
tionum tuarum respice me. **E**t ne au
tal faciem tuam a puero tuo. quoniam tri
bulor. uelociter exaudi me. **I**ntende
anime mee et libera eam. propter inimico
meos eripe me. **T**u sos improperium me
um & confusionem meam. & reuerentiam
meam. **I**n conspectu tuo sunt omnes
q. tribulant me. improperium expectant
cor meum et miseriam. **E**t sustinui q.
sit contristaretur & non fuit. & qui con
solaretur & non inueni. **E**t dederunt in
escam meam fel & in siti mea potauerunt
me aceto. **F**iat mensa eorum coram ip
sis in laqueum & in retributiones et in sca
dalum. **O**beurentur oculi eorum ne ui
deant. & dorsum eorum semper incurus.
Effunde super eos iram tuam. & furo
re tue comprehendat eos. **F**iat habi
tatio eorum deserta. & in tabernaculis eo
rum non sit q. inhabitet. **Q**uoniam que
tu percussisti persecuti sunt. & super do
lorem uulnere eorum addiderunt. **A**
Appone iniquitatem super iniquitatem
eorum. & non mereant in iustitiam tuam.
Deleantur de libro uiuentium. &
cum iustis non scribantur. **E**go sum
pauper & dolens. salus tua deus suscepit
me. **L**audabo nomen dei cum cantico.
& magnificabo cum in laude. **E**t pla
cebit deo super uitulum nouellum. cor
nua peducentem et ungulas. **V**ideat
pauperes & letentur. quoniam deum &
uiuet anima uestra. **Q**uoniam exaud

uit pauperes dominus. & iunctos suos
despexit. **L**audent illum celi et ter
ra. mare et omnia reptilia in eis. **Q**uo
niam deus saluam faciet syon. & edifica
buntur ciuitates iude. **E**t inhabita
bunt. & hereditate acqrent eam. **E**t
semen seruorum eius possidebit eam. et
q. diligunt nomen eius habitabunt in ea.

DEus in adiutorium meum
intende. domine ad adiuua
dum me festina. **C**onfu
dantur et reuerentur. &
querunt animam meam. **A**uertantur
retrosum et erubescant. q. uolunt mihi
mala. **A**uertantur statim erubescentes.
q. dicunt mihi euge euge. **E**xultent &
letentur in te omnes q. querunt te. & di
cant semper magnificetur dominus qui di
ligunt salutare tuum. **E**go uero egenus
& pauper sum. deus adiuua me. **A**diuto
r meus et liberator meus es tu. domine ne
morens.

IN te domine speravi non
confundar in eternum. in
iustitia tua libera me. et eri
pe me. & inclina ad me au
rem tuam et salua me. **E**sto mihi in
deum protectorem & in locum munitum
ut saluum me facias. **Q**uoniam firmame
tum meum. & refugium meum es tu. **D**e
Deus meus eripe me de manu pecca
toris. & de manu contra legem agentis e
mi. **Q**uoniam tu es patientia mea. do
mine domine spes mea a iuuentute mea.
In te confirmatus sum ex utero de

uentre matris mee. tu es protector meus.
In te cantatio mea semper. tanq[ue] pro-
digium factus sum multis & tu adiutor
fortis. **R**epletur os meum laude ut can-
tem gloriam tuam. tota die magnitudinem
tuam. **N**e p[er]icias me in tempore senectu-
tis. cum defecerit uirtus mea ne derelin-
quas me. **Q**uia dixerunt inimici mei in-
& q[ui] custodiabant animam meam consilium
fecerunt in unum. **D**icentes deum de-
reliquit eum. persequimini et comprehendi-
te eum. q[ui]a non est qui eripiat. **D**eus ne
elongent[ur] a me. deus meus in auxilium me-
um respice. **C**onfundantur et deficiant
detrahentes anime mee. operantur confu-
sione & pudore q[ui] querunt mala mihi.
Ego autem semper sperabo & adiuca
super omnem laudem tuam. **O**s meum
annuntiabit iustitiam tuam. tota die salu-
tare tuum. **Q**uoniam non cognoui litte-
raturam introibo in potentias domini. d[omi]n[us]
memorabor uirtutis tue solus. **D**eus do-
cisti me a iuuentute mea et usq[ue] nunc p[ro]-
nuntiabo mirabilia tua. **E**t usque in se-
nectam et senium deus ne derelinquas me.
Donec annuntiem brachium suum ge-
nerationi omni que uentura est. **P**otentiam
tuam & iustitiam tuam deus usque
in altissima que fecisti magna. deus q[ui]s
similis sit tibi. **Q**uantas ostendisti mihi
tribulationes multas & malas. et conuer-
sus uiuificasti me. & de abyssis terre ite-
rum reduxisti me. **M**ultiplicasti magni-
ficentiam tuam. & conuersus consolatus
es me. **N**am et ego confitebor tibi in uir-
gis psalmi ueritatem tuam d[omi]n[us]. psallam tibi
in cithara. sanctus israel. **E**xultabunt

labia mea cum cantauero tibi. & anima
mea quam redemisti. **S**ed et lingua
mea tota die meditabit iustitiam tuam.
cum confusi & reueriti fuerint qui que-
runt mala mihi.

Deus iudicium tuum Regi-
cla. & iustitiam tuam filio
Regis. **I**udicabit populu[m]
tuum in iustitia. & paupe-
res tuos in iudicio. **S**uscipiant montes
pacem populo. & colles iustitiam. **I**u-
dicabit pauperes populi ut saluos faciat
filios pauperum & humiliabit calumnia-
torem. **E**t permanebit cum sole & an-
te lunam in generatione et generatione.
Descendet sicut pluuia in uellus. &
sicut stillicidia stillantia super terram.
Orietur in diebus eius iustitia et abun-
dantia pacis. donec auferatur luna. o-
Et dominabitur a mari usque ad
mare. & a flumine usq[ue] ad terminos or-
bis terrarum. **C**oram illo. cadent ethi-
opes. & inimici eius terram lingent. o-
Reges tharsis & insule munera offe-
rent. reges Arabum et Sabae dona. addu-
cent. **E**t adorabunt eum omnes Re-
ges omnes gentes seruient ei. **Q**uia li-
berabit pauperem a potente. & paupe-
rem cui non erat adiutor. **P**areet pa-
uper et inopi. & animas pauperum sal-
uas faciet. **E**t ex usuris et iniquitate re-
ducet animal eorum. & honorabile no-
men eorum coram illo. **E**t uiuif-
cabitur ei de auro arabie. & adorabit
de ipso sp[iritu]. tota die benedicent ei. **E**nt
firmamentum in terra in summis montibus.

superextolletur super libanum fluctus eius & florebit de ciuitate sicut fennum terre. **S**it nomen eius benedictum in secula. ante solem permanet nomen eius. **E**t benedicent in ipso omnes fines terre omnes gentes magnificabunt eum. **B**enedictus dominus deus israel qui facit mirabilia solus. **E**t benedictum nomen maiestatis eius in eternum. & replebitur maiestate eius omnis terra. fiat fiat.

Quam bonus israel deus huius qui recto sunt corde. **M**ei autem pene moti sunt pedes pene effusi sunt gressus mei. **Q**uia zelau super iniquos pacem peccatorum uides. **Q**uia non est respectus morti eorum & firmamentum in plaga eorum. **I**n labore hominum non sunt & cum hominibus non flagellabunt. **I**deo tenuit eos superbia operati sunt iniquitate & impietate sua. **P**roderunt quasi ex adipe iniquitas eorum transierunt in affectu cordis. **C**ogitauerunt et locuti sunt in nequam iniquitatem in excelsis locuti sunt. **P**osuerunt in celum os suum & lingua eorum transiit in terra. **I**deo conuertetur populus meus hic & dies pleni uenientur in eis. **E**t dixerunt quomodo scit deus & si est scientia in excelsis. **E**cce ipsi peccatores et abundantes in seculo obtinuerunt diuitias. **E**t dixi ergo sine causa iustificauit cor meum & laui inter innocentes manus meas. **E**t fui flagellatus tota die & castigatio mea in matutinis. **S**i dicebam narrabo sic:

ecce nationem filiorum tuorum reprobaui.

Existimabam ut cognoscerem hoc labor est ante me. **D**once intrem in sanctuarium dei & intelligam in nouissimis eorum. **V**eruntamen propter dolos posuit eis deicisti eos dum alleuarent. **Q**uo modo facti sunt in desolationem subito defecerunt. penerunt propter iniquitatem suam. **V**elut somnium surgentium domine in ciuitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediget. **Q**uia inflammatum est cor meum & testes mei commutati sunt & ad nihilum redactus sum et nesciui. **V**t iumentum factus apud te & ego semper tecum. **T**enuisti manu dexteram meam & in uoluntate tua deduxisti me & cum gloria suscepisti me. **Q**uid enim mihi est in celo & ad te quod uolui super terram. **D**efecit caro mea et cor meum deus cordis mei & pars mea deus in eternum. **Q**uia ecce qui elongant se a te peribunt. perdidisti omnes qui fornicantur abs te. **M**ihi autem adherere deo bonum est. ponere in domino deo meo spem meam. **V**t annuntiam omnes predicaciones tuas in portis filie syon.

Vt quid deus repulisti sine iratus est furor tuus super oues pascue tue. **M**emor esto congregationis tue quam possedisti ab initio. **R**edemisti uirgam hereditatis tue. montem syon habitasti in eo. **L**euas manus tuas in superbias eorum in finem quanta malignatus est inimicus in sancto. **E**t glorati sunt

q̄ oderunt te in medio solemnitate tue . .
Posuerunt signa sua et non cognouerunt sicut in exitu super summum. **Q**uia si in silua lignorum secumbis exiderunt in nuas eius in idipsum in secun et ascia deicerunt eam. **I**ncenderunt igni sanctorum tuum in terra. polluerunt tabernaculum nominis tui. **D**ixerunt in corde suo cognatio eorum simul q̄esere faciamus omnes dies festos da x̄ terra. **S**igna nostra non uidimus iam non est p̄pheta et nos non cognosceat amplius. **V**sque q̄ deus improperabit inimicus. iritat aduersarius nomen tuum in finem. **V**t quid auertis manum tuam et dexteram tuam de medio sinu tuo in finem. **D**eus autem rex noster ante secula operatus est salutem in medio terre. **T**u conformasti in uirtute tua mare. contribulasti capita draconum in aq̄s. **T**u confregisti capita draconis. dedisti eam escam populis ethiopum. **T**u diripisti fontes et torrentes. et siccasti fluuios ethi. **T**uus est dies & tua est nox. tu fabricatus es auroram et solem. **T**u fecisti omnes terminos terre. estate & uer. et plasmasitica. **M**emor esto huius inimicus improperauit domino. & populus insipiens incretauit nomen tuum. **N**e tradat bestiarum animas confidentes tibi. & animas pauperum tuorum ne obliuiscans in finem. . .
Respice in testamentum tuum. q̄a repleti sunt q̄ obscurati sunt terre domibus iniquitatum. **N**e auertatur humilis factus confusus pauper & inops laudabunt nomen tuum. **E**xurge deus iudica causam tuam memor esto imprope-

riorum tuorum que ab insipiente sunt tota die. **N**e obliuiscans uoces inimicorum tuorum. superbia eorum q̄ te oderunt. ascendit semper.

Confitebimur tibi deus confitebimur. & inuocabimus nomen tuum. **N**arrabimus mirabilia tua. cum accipero tempus ego iustitias iudicabo. **L**iquid facta est terra. & omnes q̄ habitant in ea ego confirmaui columnas eius. **D**ixi inquit nolite inique agere. & delinque tibi nolite exaltare cornu. **N**olite extollere in altum cornu uestrum. nolite loqui aduersus deum iniquitatem. **Q**uia neq̄ ab oriente. neq̄ ab occidente. neque x̄ desertis montibus. quoniam deus iudex est. **H**unc humiliat & hunc exultat. quia calix in manu domini uim meti plenus mixto. **E**t inclinant ex hoc in hoc. ueruntamen sex eius non est extantia bibent omnes peccatores terre. **E**go autem annuntiabo in seculum. cantabo deo iacob. **E**t omnia cornua peccatorum confringam. et exaltabuntur. cornua iusti.

Notus in iudea reus. in israhel magnum nomen eius. **E**t factus est in pace locus eius. & habitatio eius in syon. . .
Ibi confregit potentias. arcum. scutum. gladium & bellum. **I**lluminans tu o mirabiliter x̄ montibus eternis turbati . .

sunt omnes insipientes corde. **D**ormierunt somnum suum & nihil inuenerunt omnes uim diuitiarum in manibus suis. **A**b interpretatione tua deus Jacob dormitauerunt q̄ ascenderunt equos. **T**u terribilis es & quis resistet tibi / excute ira tua. **D**e celo auditum fecisti iudicium / terra tremuit et genuit. **C**um exurgeret in iudicium deus / ut saluos faceret omnes inuictos terre. **Q**uoniam cogitatio hominis confitebitur tibi / & reliquie cogitationis clam festum agent tibi. **V**ouete & reddite domino deo uestro / omnes q̄ in circuitu eius affertis munera. **T**erribili et ei qui aufert spiritum principum / terribili apud reges terre.

Vocem meam ad dominum clamauit / uocem meam ad deum & intendit mihi. **I**n die tribulationis mee / diu exequiui manibus meis nocte contra eum / & non sum deceptus. **R**enuit consolari anima mea / memor fui da & delectatus sum et exercitatus sum et defecit spiritus meus. **A**nticipauerunt uigilias oculi mei / turbatus sum & non sum locutus. **C**ogitauit dies antiquos / & annos / & eternos in mente huius. **E**t meditatus sum nocte cum corde meo / & exercitabar et sequebamur spiritum meum. **N**unquid in eternum periet deus / aut non apponet ut complacitor sit adhuc. **A**ut in finem misericordiam suam abscedet / a generatione in generationem. **A**ut obliuiscetur misereri deus / aut continebit in ira sua misericordias suas. **E**t dixit nunc cepi / hec mutatio dextere ex

celi. **M**emor sui operum domini / quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.

Et meditabor in omnibus operibus tuis / et in adinventionibus tuis exercebor. **D**eus in sancto uia tua / quia deus magnus sicut deus noster / tu es q̄ facis mirabilia. **N**otam fecisti in populis uirtutem tuam / & demisti in brachio tuo populum tuum / filios iacob & ioseph. **V**iderunt te aq̄ & timuerunt / & turbati sunt abyssus. **M**ultitudo sonitus aquarum / uocem dederunt nubes. **E**t enim sagitte tue transeunt / uox tonitruu tui in rotas. **A**lluserunt coruscantes tue orbi terre / comota est et contremuit terra. **I**n manibus tua & semite tue in aq̄ multis / & uestigia tua non cognoscantur. **D**eduisti sicut oues populum tuum in manus moysi & aaron.

Atendite popule meus legem meam / inclinate aurem uestram in uerba oris mei. **A**periam in parabolis os meum / loquar propositiones ab initio. **Q**uanta audiuimus & cognouimus et patres nostri narrauerunt nobis. **N**on sunt occultata a filiis eorum in generatione altera. **N**arrantes laudes domini & uirtutes eius / et mirabilia eius que fecit. **E**t suscitauit testimonium in iacob / & legem posuit in israhel. **Q**uanta mandauit patribus nostris nota facere ea filiis suis / ut cognoscat generatio altera. **F**ilij q̄ nascentur et exurgent & narrabunt filiis suis. **V**t ponant in deo spem suam / & non obliuiscantur

uiderunt te aq̄

Psalmus 124

tur operum dei & mandata eius exquirant:
Ne sicut patres eorum generatio
praua et exasperans. **G**eneratio que non
dixit cor suum & non est creditus cum
deo spiritus eius. **F**ili effrem intendere
tes & mittentes arcum conuersi sunt in die
belli. **N**on custodierunt testamentum
dei & in lege eius noluerunt ambulare. **O**
Et obliuati sunt beneficiorum eius &
mirabilium eius que ostendit eis. **C**or
patris eorum fecit mirabilia in terra egypti
in campo thancos. **I**nterripit mare &
perduxit eos & statuit aquas quas in utro
Et deduxit eos in nube diei & tota
nocte in illuminatione ignis. **I**nterripit
petram in eremo & adaquauit eos uelut
in abisso multa. **E**t eduxit aquam de
petra & eduxit tanquam flumina aquas. **E**
Et apposuerunt adhuc peccare ei in
iram excitauerunt excelsum in iniquo.
Et tentauerunt deum in cordibus
suis ut peterent escas animalibus suis. **E**
male locuti sunt de deo dixerunt nunc
poterit deus parare mensam in deserto.
Quoniam percussit petram et fluxerunt
aque & torrentes inundaauerunt. **N**un
quid et panem poterit dare aut portare
mensuram populo suo. **I**deo audiuit
dominus & distulit & ignis accensus est
in iacob & ira ascendit in israel. **Q**uia
non crediderunt in deo nec sperauerunt
in salutari eius. **E**t mandauit nubibus de
super & uniuersas celi aperuit. **E**t pluit
illis manna ad manducandum & panem
celi dedit eis. **P**anem angelorum man
ducant homo cibaria misit eis in abundan
tiam. **T**ransiit austrum de celo &

induxit in uirtute sua apheum. **E**t
pluit super eos sicut puluerem camel &
sicut harenam mans uolatilia pennata.
Et ceciderunt in medio castrorum
eorum circa tabernacula eorum. **E**t ma
ducauerunt & saturati sunt nimis & de
siderium eorum attulit eis non sunt fra
udati & desiderio suo. **A**dhuc esse eo
rum erant in ore ipsorum & ira dei ascē
dit super eos. **E**t occidit pingues eo
rum & electos israel impediunt. **I**n om
nibus his peccauerunt adhuc & non cre
diderunt in mirabilibus eius. **E**t dese
cerunt in uanitate dies eorum & anni e
orum cum festinatione. **C**um occide
ret eos que rebant eum & reuertebant
et diluculo ueniebant ad eum. **E**t re
memorati sunt quia deus adiutor est eorum
& deus excelsus redemptor eorum est.
Et dilexerunt eum in ore suo & lin
gua sua mentiti sunt ei. **C**or autem eo
rum non erat rectum cum eo nec fides
habiti sunt in testamento eius. **I**psi a
utem est misericors et propitius fiet pecca
tis eorum & non disperdet eos. **E**t
abundauit ut auerteret iram suam & o
non accendit omnem iram suam. **E**t
reconditus est quia caro sunt spiritus uo
dens et non rediens. **Q**uotiens exacer
bauerunt eum in deserto in iram conci
tauerunt eum in iniquo. **E**t conuer
si sunt et tentauerunt deum & sancti
israel exacerbauerunt. **N**on sunt recor
dati manus eius die qua redemit eos de
manu tribulantis. **S**icut posuit in
egyptio signa sua & prodigia sua in cam
po thancos. **E**t conuertit in sanguine

flumina eorum et umbra eorum ne bi-
berent. **M**isit in eos cynomiam et come-
dit eos. & ranam & disperdidit eos. &
Et dedit erugim fructus eorum. & la-
tores eorum locustis. **E**t occidit in gra-
dine uineas eorum. & moros eorum in pri-
ua. **E**t tradidit grandim uimenta eorum.
& possessiones eorum igni. **M**isit in eos ira-
indignationis sue. indignationem et iram
et tribulationem. immissiones per angelos
malos. **V**um fecit semite ire sue. non
peperat a morte animarum eorum. & uime-
ta eorum in morte. **E**t perex-
sit omne primogenitum in terra egypti. &
primitias omnis laboris eorum in taber-
naculis cham. **E**t abstulit sicut oues o-
populum suum. & perduxit eos tanquam
gregem in deserto. **E**t deduxit eos in
spe & non tulerunt. & inimicos eorum
operuit mare. **E**t induxit eos in mon-
te sanctificationis sue. montem quem ac-
quisiuit de cetera eius. **E**t cecit a facie
eorum gentes. & sorte diuisit eis terram
in funiculo distributionis. **E**t habita-
re fecit in tabernaculis eorum. tribus israel.
Et tentauerunt. et exacerbauerunt
deum excessum. & testimonia eius non
custodierunt. **E**t auerterunt se. & non
seruauerunt pactum. quemadmodum pa-
tris eorum conuersi sunt in arcum pra-
uum. **I**n iram concitauerunt eum in
collibus suis. & in sculpilibus suis ad emu-
lationem cum prouocauerunt. **A**udi-
uit deus & spreuit. & ad nihilum rede-
git ualde israhel. **E**t repulit tabernaculum
syon tabernaculum suum ubi habitauit
in hominibus. **E**t tradidit in captiuita-

tem uirtutem eorum. & pulchritudinem
eorum in manus inimici. **E**t conclusit. &
gladio populum suum. & hereditatem
suum spreuit. **I**uuenes eorum comedit
ignis. & uirgines eorum non sunt. lamē-
tate. **S**acerdotes eorum in gladio ce-
ciderunt. & uidue eorum non ploraban-
tur. **E**t exaltatus est tanquam dormiens.
dominus. tanquam potens crapulatus a uino.
Et percussit inimicos suos in posteros.
obprobrium sempiternum dedit illis. **E**t
repulit tabernaculum ioseph. & tribum
effrem non elegit. **S**ed elegit tribus
iuda. montem syon quem dilexit. **E**t
edificauit sicut unicornis sacrificium suum
in terra quam fundauit in seculo. **E**t
elegit. Dauid seruum suum. & sustulit e-
um de gregebus ouium. de post fetantes ac-
cepit eum. **P**ascere iacob seruum suum.
& israel hereditatem suam. **E**t parit
eos in innocentia cordis sui. & intellectu-
bus manuum suarum deduxit eos.

Deus uenerunt gentes in he-
reditatem suam. polluerunt
templum sanctum tuum. &
posuerunt hierusalem in
pomerium custodiam. **P**osuerunt mor-
ticina seruatorum tuorum. ceteras uolatilibus
celi. carnes sanctorum tuorum. bestijs te-
re. **E**ffuderunt sanguinem ipsorum. tanquam
quasi aqua in circuitu hierusalem. & non e-
rat qui sepelleret. **F**acti sumus obprobri-
um uicinis nostris. subsannatio his qui in
circuitu nostro sunt. **V**is que quo domi-
ne irascens in finem. accendetur. uelut o-
ignis. zelus tuus. **E**ffunde iram tuam

in gentes que te non nouerunt & in re-
gna que nomen tuum non inuocauerunt.
Quia comederunt iacob & locum e-
ius desolauerunt. **N**e memineris iniqui-
tatum nraum antiquarum. cito anticipent
nos misericordie tue. qm pauperes facti
sumus nimis. **A**diuuam nos deus saluam
nostram & propter gloriam nominis tui.
domine libera nos. **E**t propitius esto.
peccatis nostris propter nomen tuum. ne
forte dicant in gentibus. ubi est deus con-
suetus. **V**t innotescat in nationibus coram oc-
ulis nostris. **V**ltio sanguinis seruatorum suo-
rum q effusus est. **I**ntroeat in conspec-
tu tuo. gemitus compeditorum. **S**ecun-
dum magnitudinem brachij tui. posside fi-
lios mortificatorum. **E**t redde uicinis
nostris septuplum in sinu eorum. imprope-
rium ipsorum quod exprobrauerunt tibi
domine. **N**os autem populus tuus et o-
ues pascue tue. confitebimur tibi in secu-
lum. **I**n generationem & generationem.
annuntiabimus laudem tuam.

Uultate deo adiutor nro. psalm. 124.

Qui regis israel intende. &
deducas uelut ouem ioseph
Qui sedes super cheru-
bin manifestare. coram efr-
aim beniamin & manasse. **E**xalta pote-
tiam tuam & ueni. ut saluos facias nos.
Deus conuerte nos & ostende faciem
tuam et salui erimus. **D**omine deusa
uirtutum. quousq; inleceis super oratio-
nem serui tui. **C**ibabis nos pane lachry-
marum & potum dabis nobis in lachry-
mis in mensuram. **P**osuisi nos in con-

traditionem & inimici nostri substantiaue-
runt nos. **D**eus uirtutum conuerte nos
et ostende faciem tuam et salui erimus.
Vineam de egypto transtulisti. & ci-
ti gentes et plantasti eam. **D**ux itine-
ris fuisti in conspectu eius. & plantasti
radices eius & impleuit terram. **O**pe-
ruit montes umbra eius. & arbusta eius
cedros dei. **E**xterrit palmite suos
usq; ad mare. et usq; ad flumen propagi-
nes eius. **V**t qd destruxisti maceriam
eius. & uindemant eam omnes q. prece-
grediuntur eam. **E**xterminauit eam.
aper de silua. & singularis ferus depastu-
est eam. **D**eus uirtutum conuerte. res-
pice de celo & uide. & uisita uineam ista.
Et perfice eam quam plantauit dex-
tera tua. & sup filium hominis quem con-
firmasti tibi. **I**ncensa igni et suffossa.
ab increpatione uultus tui peribunt. **F**it-
at manus tua. sup uirum dextere tue. et
super filium hominis quem confirmasti
tibi. **E**t non discedimus a te. uiuifica-
bis nos. & nomen tuum inuocabimus. **O**
Domine deus uirtutum conuerte nos
& ostende faciem tuam et salui erimus.

Exultate deo adiutor nro.
tubilate deo iacob. **S**umite
te psalmum & date tympa-
num. psalterium iocundum
cum cithara. **B**uccinate in nomen
tuba. in insigni die solemnitate uestrae.
Quia preceptum in istis est. & iudiq;
um deo iacob. **T**estimonium in ioseph
posuit illud. cum exiret de terra egypti
et linguam quam non nouerat audivit.

uertit ab oneribus dorsum eius. ma-
nus eius in cophino seruerunt. in tri-
bulatione inuocasti me & liberaui te. exa-
udui te in abscondito tempestatis. proba-
ui te apud aquam contradictionis. u-
di populus meus et contestabor te. isrl.
si audieris me non erit in te deus recens.
neq. adorabis deum alienum. go. n-
sum dominus deus tuus q. eduxi te de
terra egypti. dilata os tuum & implebo
illud. t. non audiuit populus meus
uocem meam. & isrl. non intendit mihi.
t. dimisi eos secundum desideria.
cordis eorum. ibunt in adinventionibus
suis. i. populus meus audisset me. isrl.
si in uis meis ambulasset. i. ro. nihil.
forsitan inimicos eorum humiliasset. &
super tribulantes eos misisset manum me-
am. i. nunci domini mentiti sunt q. et
erit tempus eorum in secula. t. ciba-
uit illos ex adipe frumenti & de petra
melle saturauit eos.

Ps. 137. lxxxij.

Cus stetit in synagoga de-
orum. in medio autem de-
os diiudicat. i. s. que quo
iudicatis iniquitatem. et fa-
cies peccatorum sumitis. i. uideate. e-
geno & pupillo. humilem & pauperes
iustificate. i. ripite pauperem & ego
num de manu peccatoris liberate. i. e-
scierunt neq. intellexerunt in tenebris a-
bulant. mouebunt omnia fundamenta
terre. go. dixi dy estis. & filij excel-
si omnes. os autem sicut homines mo-
nemur & sicut unus de principibus cade-
tis. i. urge deus iudica terram. quonia

tu hereditabis in omnibus gentibus.

Ps. 137. lxxxij.

Eus q. similis erit tibi. ne-
taceas neq. compescaris ds.
uoniam ecce inimici
tui sonuerunt. & q. cederunt
et exculerunt caput. i. upe. populus
tuum malignauerunt consilium. & cogi-
tauerunt aduersus sanctos tuos. i. re-
runt uenite & disperdamus eos de gen-
te. & non memoretur nomen isrl. ultra.
uoniam cogitauerunt unanimiter.
simul aduersum te testamentum dispo-
suerunt. tabernacula idumeorum & is-
maelite. i. oab et Aggarem Gebal &
Dimon et Amalech. alienigenae cum ha-
bitantibus tyrum. t. enim Assur ue-
nit cum illis. facti sunt in adiutorum fi-
lij Loeb. i. ac illis sicut Machan et sy-
sare. sicut Jabin in torrente. cyso. i. is-
perierunt in endor. facti sunt ut ster-
cus terre. i. one. principes eorum sicut
oreb & zeb et zebec & salmana. i.

omnes principes eorum q. dixerunt.
hereditate possideamus sanctuarium de-
i. eus meus pone illos ut rotam. &
sicut stipulam ante faciem uenti. i. ic.
ignis q. comburit siluam. & sicut flam-
ma comburens montes. i. ta. persequeris
illos in tempestate tua. & in ira tua
turbabis eos. i. imple facies eorum igni.
muna. & quereant nomen tuum domi-
ne. i. rubescant & conturbentur in seculum
seculi. & confundantur & pereant.
t. cognoscent q. nomen tibi dñs.
tu solus altissimus in omni terra.

Sanctam dilectam tabernacula
tua domine uirtutum co-
cupiscit et deficit anima
mea in aetno domini. O
meum & caro mea exultauerunt in de-
um uiuum. Tenim passer inuenit sibi
domum & turtur nidum ubi ponat pul-
los suos. Letitia tua domine uirtutum
rex meus & deus meus. Cati q̄ hibi-
tant in domo tua domine in secula seco-
lorum laudabunt te. Catus uir cuius
est auxilium abs te ascensionem in corde
suo disposuit in ualle lachrymarum in loco
quem posuit. Tenim benedictionem
dabit legislator ibunt de uirtute in uir-
tutem uidebitur deus deorum in syon.
Domine deus uirtutum exaudi oratio-
nem meam auribus percipe deus jacob. O
receptor noster aspice deus & respice
in faciem christi tui. Uia melior
est dies una in aetris tuis super milia.
Legi abiectus esse in domo dei mei
magis q̄ habitare in tabernaculis pecca-
torum. Uia misericordiam & uerita-
tem diligit deus gratiam & gloriam
dabit dominus. Non priuabit bonis eo-
rum q̄ ambulat in innocentia domine
uirtutum beatus homo q̄ sperat in te.

Benedixisti domine terra-
ram tuam auertisti capti-
uitatem iacob. Emisisti
iniquitatem plebis tue
operuisti omnia peccata eorum. Uir-
gasti omnem iram tuam auertisti ab ira.

indignationis tue. conuertere nos deus sa-
lutaris noster & auerte iram tuam a no-
bis. unquam in aeternum miseris nobis
aut extende iram tuam a generatione
in generationem. Cui tu conuersus i-
urificabis nos & plebs tua letabitur
in te. Stende nobis domine misero-
cordiam tuam & salutare tuum da nobis.
Uiam qd loquitur in me dominus
deus quoniam loquitur pacem in plebem
suam. Et super sanctos suos & in eos
q̄ conuertuntur ad eor. Eruntamen
prope timentes eum salutare ipsius ut in-
hibita gloria in terra nostra. Misero-
cordia et ueritas obuiauerunt sibi. ius-
ticia & pax osculatae sunt. Veritas de
terra orta est & iustitia de caelo prospex-
it. Tenim dominus dabit benignita-
tem & terra nostra dabit fructum suum.
Iustitia ante eum ambulabit & po-
net in uia gressus suos.

Ne clina domine aurem tu-
am & exaudi me quonia
inops & pauper sum ego.
Exaudi animam meam
quoniam sanctus sum saluum fac ser-
uum tuum deus meus sperantem in te.
Misere mei domine quoniam ad te
elamaui tota die. Letifica animam ser-
ui tui quoniam ad te domine animam
meam leuaui. Quoniam tu domine
suauis & mitis & multe misericordie.
omnibus inuocantibus te. Auribus percipe
domine orationem meam & incende uo-
ca deprecationis mee. In die tribulatio-
nis mee elamaui ad te quia exaudisti me.

Non est similis tui in dijs domine & non est secundum opera tua. **O**mnnes gentes quascumque fecisti uenient & adorabunt coram te domine & glorificabunt nomen tuum. **Q**uoniam magnus es tu & faciens mirabilia. tu es deus solus.

Dedue domine in uia tua & ingredi ar in ueritate tua. Letetur cor meum ut timeat nomen tuum. **C**onfitebor tibi domine deus meus in toto corde meo & glorabo nomen tuum in eternum.

Quia misericordia tua magna est super me & erusti animam meam ex inferno inferni. **D**eus inquit surrexerunt super me & synagoga potentium quesierunt animam meam & non proposuerunt te in conspectu suo. **E**t tu domine deus misericors & misericors. patiens & multae misericordiae & uerax. **R**espice in me & miserere mihi. da imperium tuum puero tuo & saluum fac filium ancillae tuae.

Fac mecum signum in bonum. ut uideant quae oderunt me & confundantur.

Quoniam tu domine adiuuisti me & consolatus es me.

Fundamenta eius in montibus sanctis diligit dominus portas syon super omnia caernacula iacob.

Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. **M**emor ero raab & babilonis scientium me.

Ecce alienigenae & tyris et populus ethiopum. hi fuerunt illic. **N**unquid syon dicebat homo & homo natus est in ea & ipse fundauit eam altissimus.

Dominus narrabit in scripturis populorum & principum horum quae fuerunt in ea. **S**icut letantium omnium habitatio est in te.

Domine deus salutis meae in die clamaui et nocte coram te. **I**ntret in conspectu tuo oratio mea. inclina au-

tem tuam ad precem meam. **Q**uia repleta est malis anima mea & uita mea inferno appropinquauit. **E**stimatus sum cum descendentibus in lacum. factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. **S**icut uulnerati dormientes in sepulchris quorum non est memor amplius & ipsi de manu tua repulsi sunt.

Posuerunt me in lacu inferni. in tenebris & in umbra mortis. **S**uper me confirmatus est furor tuus & omnes fluctus tuos induxisti super me.

Longae fecisti notas meas & me posuerunt me abominationem sibi. **T**raditus sum & non egrediebar. oculi mei languerunt pro inopia. **C**lamaui ad te domine tota die expandi ad te manus meas.

Nunquid mortuus factus mirabilia. aut medici suscitabunt & confitebuntur tibi.

Nunquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam & ueritatem tuam in perditionem.

Nunquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua & iustitia tua in terra obliuionis.

Et ego ad te domine clamaui et

mane oratio mea preueniat te. **V**t quod
domine repellis orationem meam. auertis
faciem tuam a me. **P**auper sum ego &
in laboribus a iuuentute mea. exaltatus au-
tem humilitatus sum & conturbatus. **I**n
me transierunt ire tue & terrores tui con-
turbauerunt me. **C**ircuiderunt me sicut
aqua tota die. circuiderunt me simul.
Elongasti a me amicum et proximum. et
notos meos. *x. misera*

Misericordias domini in eternum
cantabo. **I**n genera-
tione & generationem annun-
tiabo ueritatem tuam in ore
meo. **Q**uoniam dixisti in eternum mi-
sericordia edificabit in celis. preparabit
ueritas tua in eis. **D**isposuisti testamentus
electis meis. iurasti Dauid seruo meo usque
in eternum preparabo semen tuum. **E**t
edificabo in generatione et generationem se-
dem tuam. **C**onfitebuntur celi mira-
bilia tua domine. eternum ueritatem tuam
in ecclesia sanctorum. **Q**uoniam quasi in
nubibus equabitur domino. similis erit deo
in filius dei. **D**eus qui glorificat in con-
silio sanctorum. magnus & terribilis super
omnes qui in circuitu eius sunt. **D**omine
deus uirtutum quis similis tibi. potens
es domine et ueritas tua in circuitu tuo.
Tu dominaris potestati maris. motum
autem fluctuum eius tu mitigas. **T**u
humilasti sicut uulneratum superbum. in
brachio uirtutis tue dispersisti inimicos
tuos. **E**u sunt celi & tua est terra. or-
bem terre & plantitudinem eius tu fun-

dasti. a gloriem & mare tu creasti. **T**ha-
bor & Hermon in nomine tuo exultabit.
tuum brachium cum potentia. **F**irme-
tur manus tua & exaltet dextera tua.
iustitia et iudicium preparatio sedis tue.
Misericordia & ueritas precedent fac-
ciem tuam. beatus populus qui sicut iubilati-
onem. **D**omine in lumine uultus tui
ambulabunt. & in nomine tuo exultabunt
tota die. & in iustitia tua exultabunt.
Quoniam gloria uirtutis eorum tu es.
& in beneplacito tuo exaltabitur cornu
nostre. **Q**uia domini est assumptio nostra
& sancta sit regis nostri. **T**unc locu-
tus es in uisione sanctis tuis & dixisti.
posui adiutorium in potente & exalta-
ui electum de plebe mea. **I**nueni da-
uid seruum meum. oleo sancto meo unxi
eum. **M**anus enim mea auxiliabitur ei &
brachium meum confirmabit eum. *o.*
Nihil proficiet inimicus in eo. & fi-
lius & filius iniquitatis non apponet nocere
ei. **E**t concidam & facie ipsius inimico-
rum. & odientes eum in fugam conuertentur.
Et ueritas mea & misericordia mea
cum ipso. & in nomine meo exaltabitur
cornu eius. **E**t ponam in manu eius
& in fluminibus dexteram eius. *o.*
Ipsa inuocabit me pater meus et tu. *i.*
deus meus & susceptor salutis mee. **E**t
ego primogenitum ponam illum excel-
sum prae regibus terre. **I**n eternum
seruabo illi misericordiam meam. & tes-
tamentum meum fidele ipsi. **E**t ponam
in seculum seculi semen eius & thronum
eius sicut dies celi. **S**i autem dereli-
querint filii eius legem meam. & iudi-

cus mei non ambulauerint. **S**i iustitias
meas pphauerint & mandata mea non
custodierint. **V**isitabo in uirga iniquita-
tes eorum & in uerbis peccata eorum.

Misericordiam autem meam non dispe-
gam ab eo neque nocebo in ueritate mea.

Neque pphabo testamentum meum
& que procedunt de labijs meis non fa-
ciam irrita.

Semel iuravi in sancto me-
si Dauid mentiar. semen eius in eternum
manebit.

Et thronus eius sicut sol in
conspectu meo & sicut luna perfecta in
eternum & testis in celo fidelis.

Tu uero repulisti et despexisti. distulisti chri-
stum tuum.

Auertisti testamentum ser-
ui tui pphastu in terra sanctuarium eius.

Destruxisti omnes sepes eius. posuisti
firmamentum eius fortitudinem.

Dir-
puerunt eum omnes transeuntes uiam. factus
est obprobrium uicinis suis.

Exalta-
sti dexteram deprimentium eum. Letifi-
casti omnes inimicos eius.

Auertisti ad-
uitorum gladij eius & non es auxiliator
ei in bello.

Destruxisti eum ab amanda-
tione & sedem eius in terra collidisti.

Minorasti dies temporis eius perfudis-
ti eum confusione.

Vsquequo domine
auertis in finem. exardescet sicut ignis ira
tua.

Memorare que mea substantia. i-
nunquid enim uano constituisti omnes fi-
lios hominum.

Quis est homo qui uiu-
et non uidebit mortem. eruet animam
suam de manu inferi.

Vbi sunt miseri-
cordie tue antique domine. sicut iuras-
ti Dauid in ueritate tua.

Menor esto
domine opprobrij seruorum tuorum. quod
continui in sinu meo multarum gentium.

Quod exprobrauerunt inimici tui do-
mine quod exprobrauerunt commutationem
christi tui. **B**enedictus dominus in ce-
num. fiat fiat.

Domine refugium factus es
nobis a generatione in gene-
rationem. **P**riusque mone-
tes fierent aut formaretur
terra. et orbis a seculo & in seculum tu es
deus. **N**e auertas hominem in humilita-
te. & dixisti conuertimini filij hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuo-
rum tanquam dies besterna que preterit.

Et
custodia in nocte que pro nihilo habentur
eorum anni erunt.

Mane sicut herba tra-
nsat mane floreat & transat. uespere de-
cidat indurset et areseat.

Quia defeci-
mus in ira tua & in furore tuo turbati si-
mus.

Posuisti iniquitates nostras in con-
spectu tuo. seculum nostrum in illumina-
tione uultus tui.

Quoniam omnes dies
nostri defecerunt & in ira tua defecimus.

Anni nostri sicut aranea meditabun-
tur dies annorum nostrorum in ipsis septuagin-
ta anni.

Si autem in potentibus octogi-
ta anni & amplius eorum labor & dolor.

Quoniam superuenit mansuetudo & co-
nspicimur.

Quis nouit potestatem ire
tue & pre timore tuo iram tuam dimi-
nuerat.

Dexteram tuam sic notam fac. &
erudites corde in sapientia.

Conuertere
domine usquequo & deprecabilis esto se-
per seruos tuos.

Repleti sumus misericordia
tua. exultauimus & delectati
sumus in omnibus diebus nostris.

Letati sumus pro diebus quibus nos humili-

liasti. annis quibus uicimus mala. **R**es-
pice in seruos tuos & in opera tua & di-
rige filios eorum. **E**t sit splendor do-
mini dei nostri super nos & opera manuum
nostrarum dirige super nos. & opus ma-
nuum tuarum dirige.

Qui habitat in adiutorio al-
tissimi. in protectione dei
celi commorabitur. **D**ice
domino susceptor meus es
tu & refugium meum deus meus sperabo
in eum. **Q**uoniam ipse liberauit me i-
de laqueo uenantium & a uerbo aspero.
Scapulis suis obumbrabit tibi & i-
sub pennis eius sperabis. **S**cuto circūda-
bit te ueritas eius non timebis & timore
nocturno. **A** sagitta uolante in die &
negocio pecambulante in tenebris ab in-
cursu et demone meridiano. **C**adent
a latere tuo mille & decem milia a dex-
tris tuis ad te autem non appropinqua-
bit. **V**eruntam oculis tuis considerabis
& retributionem peccatorum uidebis. **Q**
uoniam tu es domine spes mea al-
tissimum posuisti refugium tuum. **N**o-
accede ad te malum & flagellum non
appropinquabit tabernaculo tuo. **Q**uo-
nam angelis suis mandauit de te ut o-
tediant te in omnibus uis tuis. **I**n ma-
nibus portabunt te ne forte offendas &
lapideam pedem tuum. **S**uper aspides
& basiliscum ambulabis & conculcabis
leonem & draconem. **Q**uoniam i me
sperauit liberauit eum & peregum eum
quoniam cognouit nomen meum. **C**la-
mauit ad me et ego exaudiam eum.

cum ipso sum in tribulatione: eripiam os
et glorificabo eum. **L**ongitudine dierum
replebo eum. & ostendam illi salutarem
meum.

Bonum est confiteri domino
& psallere nomini tuo al-
tissimo. **A**d annuntian-
dum misericordiam
tuam & ueritatem tuam per noctem. **O**
In decacordo psalterio cum can-
tico in cithara. **Q**uia delectasti me do-
mine in factura tua & in operibus man-
uum tuarum exultabo. **Q**uam magni-
ficata sunt opera tua domine: nimis p-
funde facte sunt cogitationes tue. **V**i-
insipiens non cognoscat et stultus non
intelligat hec. **C**um exorti fuerint
peccatores sicut per fenum & apparue-
runt omnes qui operantur iniquitatem. **O**
Vt interiant in seculum seculi tu
autem altissimus in eternum domine.
Quoniam ecce inimici tui domine: qu-
oniam ecce inimici tui peribunt & dis-
pergentur omnes qui operantur iniqui-
tatem. **E**t exaltabit sicut unicornis i
cornu meum & senectus mea in mise-
ricordia uberi. **E**t despectus oculus
meus inimicos meos & insurgentibus i-
me malignantibus audiet auris mea. **O**
Iustus ut palma florebit sicut i-
cedrus libani multiplicabitur. **P**lan-
tati in domo domini in atris domus
dei nostri florebit. **A**dhuc multipli-
cabuntur in senecta uberi & bene patie-
tes erunt ut annuntient. **Q**uoniam

rectus dominus deus noster & non est iniquitas in eo.

Dominus regnauit decorem indutus est. indutus est dominus fortitudine & percussit se. **E**t enim firmavit orbem terre. quod non commouebit. **P**arata sedes tua ceterum a seculo tu es. **E**leuauerunt flumina domine. eleuauerunt flumina uocem suam. **E**leuauerunt flumina fluctus suos. a uerbis aquarum multarum. **M**irabilis elationis maris. mirabilis in altis dominus. **T**estimonium tua credibilia facta sunt nimis. domini tuam decet sanctitudo domine in longitudine dierum.

Deus ultionum dominus. deus ultionum libere egit. **E**xaltare quod iudicas terram. redde retributionem superbis. **V**is quo peccatores domine. usque quo peccatores gloriantur. **E**sfabuntur et loquentur iniquitatem. loquentur omnes qui operantur in iustitiam. **P**opulum tuum domine humiliauerunt. et hereditatem tuam uocauerunt. **V**idiam & aduenam interfecerunt. & pupillos occiderunt. **E**t dixerunt. non uidebit dominus. nec intelliget deus iacob. **I**ntelligite insipientes in populo & stulti aliquando sapite. **Q**ui plantauit aures non audiet. aut qui fixit oculum non considerat. **Q**ui corripit gentes non arguetur.

deus hominem sciens. **D**ominus scit cogitationes hominum. quoniam uane sunt. **B**eatissimus homo quem tu erudieris domine. & de lege tua docueris eum. **V**t mitiges eum a diebus malis donec fuerit peccatorum fouea. **Q**uia non repellat dominus plebem suam. & hereditatem suam non derelinquet. **Q**uo ad usque iustitia conuertatur in iudicium. et quod iuxta illam. omnes qui recti sunt. o corde. **Q**uis confurget mihi aduersus malignantes. aut quis stabit mecum aduersus operantes iniquitatem. **N**isi quia dominus adiuuit me. paulominus habitasset in inferno anima mea. **S**i dicebam motus est pes meus. misericordia tua domine. adiuuabat me. **S**ecundum multitudinem dolorum in eorum. in corde meo. consolationes tue letificauerunt animam meam. **N**unquid adheret tibi sedes iniquitatis. qui facis laborum in precepto. **C**aptiui in animam iusti. & sanguinem innocentem condemnabunt. **E**t factus est mihi dominus in refugium. & deus meus in adiutorium spei mee. **E**t reddet illis iniquitatem ipsorum. & in malitiam eorum disperdet eos. disperdet illos. **Q**ui dominus deus noster.

Venite exultemus domino. iubilemus deo salutari nostro. **P**reoccupemus faciem eius in confessione. & in psalmis iubilemus quod. **Q**uoniam deus magnus dominus. & rex magnus super omnes deos. **Q**uia in manu eius sunt

omnes fines terre & altitudines montium ipse conspiciat. **Q**uoniam ipsius est mare & ipse fecit illud & sicam manus eius formauerunt. **V**enite adoremus & preciamur & ploremus ante dominum qui fecit nos quia ipse est deus noster. **E**t non populus piscium eius & oues manus eius. **H**odie si uocem eius audieritis nolite obdurare corda uestra. **S**icut in irratione secundum diem tentationis in deserto. **V**bi tentauerunt me patres uestri probauerunt & uiderunt opera mea. **Q**uadragesima annis offensus sui generationi illi & dixi semper hi errant corde. **E**t isti non cognouerunt uias meas ut iuray in ira mea si intrabunt in regem meam.

Cantate domino canticus nouum cantate domino in omni terra. **C**antate domino in omni terra. **C**antate domino & benedicite nomini eius annuntiate de die in diem salutarem eius. **A**nnuntiate inter gentes gloriam eius in omnibus populis mirabilia eius. **Q**uoniam magnus dominus & laudabilis nimis terribilis super omnes deos. **Q**uoniam omnes dii gentium demonia dominus autem celos fecit. **C**onfessio & pulchritudo in conspectu eius sanctinoma & magnificentia in sanctificatione eius. **A**fferre domino patrie gentium afferre domino gloriam & honorem afferre domino gloriam nomini eius. **T**ollite hostias & introite in o-

atria eius adorare dominum in atrio sancto eius. **C**ommoueat a facie eius uniuersa terra dicite in gentibus quia dominus regnauit. **E**tenim correxit orbem terre quoniam non commouebit iudicabit populos in equitate. **L**etentur celi & exultet terra & commoueat mare & plenitudo eius gaudebunt campi & omnia que in eis sunt. **T**unc exultabunt omnia ligna siluarum a facie domini quia uenit quoniam uenit iudicare terram. **I**udicabit orbem terre in equitate & populos in ueritate sua.

Dominus regnauit exultet terra letentur in saule multe. **P**ubes & caligo in circuitu eius iustitia et iudicium correctio seculi eius. **I**gnis ante ipsum preceat & inflammabit in circuitu inimicos eius. **A**lluxerunt fulgura eius orbis terre iudicet & commota est terra. **M**ontes sicut cera fluxerunt a facie domini a facie domini omnis terra. **A**nnuntiauerunt celi iustitiam eius & uiderunt omnes populi gloriam eius. **C**onfundantur omnes qui adorant osculptilia & qui gloriantur in simulachris suis. **A**dorare cum omnes angeli eius audiunt et letata est syon. **E**t exultauerunt filie iude propter iudicia tu domine. **Q**uoniam tu dominus altissimus super omnem terram nimis exaltatus super omnes deos. **Q**ui diligens dominum edite malum custodit dominus animas sanctorum suorum de manu pec-

catons liberant eos. **L**ux orta est iu-
sto. & rectis corde. **L**etamini
iusti in domino. & confitemini memorie
sanctificationis eius.

Cantate domino canticum
nouum. quia mirabilia fecit.
Saluauit sibi dextera
eius. & brachium sanctum
eius. **N**otum fecit dominus salutare suum
in conspectu gentium. reuelauit iustitias
suum. **L**ecordatus est misericordie sue.
& ueritatis sue domui israhel. **V**iderunt
omnes termini terre salutare dei nostrum.
iubilate domino omnis terra. cantate. et
excultate. & psallite. **P**sallite domino
cithara in cithara. & uoce psalmi. in tubis
ductilibus. & uoce tube. & cornu. **I**ubi-
late in conspectu regis domini. moue-
atur mare. & plenitudo eius. orbis ter-
rarum. & qui habitant in eo. **F**lumina.
plaudent manu. simul montes exultabunt
in conspectu domini. quoniam uenit iudi-
care terram. **I**udicabit orbem terra-
rum in iustitia. & populos in equitate.

Dominus regnauit. irascen-
tur populi. qui sedes super
cherubin moueatur terra.
Dominus in syon magnus
& excelsus super omnes populos. **C**on-
fiteantur nomini tuo magno quoniam
terribile et sanctum est. & honor regis
iudicium diligit. **T**u parasti directio-
nes. iudicium & iustitiam in iacob. & tu
fecisti. **E**xaltate dominum deum
nostrum. & adorate scabellum pedum

eius. quoniam sanctum est. **M**oyses &
aaron in sacerdotibus eius. & samuel inter
eos qui inuocant nomen eius. **I**nuocabit
dominum & ipse exaudiet eos. in co-
lumna nubis loquebatur ad eos. **C**usto-
diunt testimonia eius. & preceptum
quod dedit illis. **D**omine deus noster
tu exaudiebas eos. deus tu propitius fuis-
ti eis. & ulescens in omnes adinuentio-
nes eorum. **E**xaltate dominum deum
nostrum. & adorare in monte sancto
eius. quoniam sanctus dominus deus
nostrus.

Iubilate deo omnis terra.
seruite domino in letitia.
Introite in conspectu
eius. in exultatione. **S**eruite
quoniam dominus ipse est
deus. ipse fecit nos & non ipsi nos. **P**opu-
lus eius et oues pascue eius introite por-
tas eius in confessione. atria eius in hym-
nis confitemini illi. **L**audate nomen
eius quoniam suauis est dominus. in eter-
num misericordia eius. & usque in genera-
tionem et generationem ueritas eius.

Misericordiam & iudicium
cantabo tibi domine. psal-
lam et intelligam in uia
immaculata quando ueni-
es ad me. **P**etambulabam in innocen-
tia cordis mei. in medio domus meae.
Non proponebam ante oculos meos
rem inuisam. facientes preuaricationes
oculorum. **N**on adhaesit mihi cor prauum.
declinans a me malignum non cogno-

scelam. **D**etraxente secreto peccato suo
hunc persequer. **S**uperto oculo & in
satiabili corde cum hoc non edebam. **O**
culi mei ad fideles terre ut sedeat
mecum ambulans in uia immaculata hoc
mibi ministrabit. **N**on habitabit in me
dio domus mee q̄ facit superbiam q̄ loq̄
iniqua nō dixerit in conspectu oculorum
meorum. **I**n matutino interficiebam
omnes peccatores terre ut disperderes
de ciuitate domini omnes operantes ini
quatem

Domine exaudi orationem
meam & clamor meus ad
te ueniat. **N**on auertis
faciem tuam a me in qua
cuq̄ die tribulor inclina ad me aurem
tuam. **I**n quacūq̄ die inuocauero te
uelociter exaudi me. **Q**uia defecerūt
sicut fumus dies mei & ossa mea sicut cre
mum aruerunt. **P**recussus sum ut fce
num & aruit cor meum q̄ oblitus sum
comedere panem meum. **A**uice gmi
tus mei adhesit os meum carni mee. **S**
imilis factus sum pellicano solitudi
nis factus sum sicut nycticorax in domi
cilio. **V**igilau & factus sum sicut pas
ser solitarius in tecto. **T**ota die expre
bant mihi inimici mei & q̄ laudabant me
aduersum me iurabant. **Q**uia cinerem
tanq̄ panem manducabam & poculum me
um cum fletu miscabam. **A**facie ire in
dignationis tue q̄ eleuans allisisti me.
Dies mei sicut umbra declinauerunt
& ego sicut fenum aru. **T**u autem i

domine in eternum permanes & memo
rale tuum in generatione & generationes.
Lu exurgens miserens syon quia
tempus miserendi eius q̄ uenit tempus
Auoniam placuerunt seruis tuis la
pides eius & tene eius miserbuntur.
Et timebunt gentes nome tuum o
domine & omnes reges terre gloriam
tuam. **Q**uia edificauit dominus syon
& uidebit in gloria sua. **R**espectu in
orationem in oratione humilium & non
spereuit prece eorum. **S**erbantur hec
in generatione altera & populus q̄ ere
abit laudabit dominum. **A**uia prospex
it de excelsis sancto suo dominus de
celo in terram aspexit. **V**t audiret ge
mitus compeditorum ut solueret filios
terremporum. **V**t annuntient in syon
nomen domini & laudem eius in hierusa
lem. **I**n conueniendo populos in um &
reges ut seruant domino. **R**espondit
ei in uia uirtutis sue paucitatem die
inorum nuntia mihi. **N**e reuocet me
dumidio dierum meorum in generatione
& generationem anni tui. **I**nitio tui
domine terram fundasti & opera manus
tuarum sunt celi. **I**psi peribunt tu au
tem permanes & omnes sicut uestimen
tum ueterascent. **E**t sicut oportorum
mutabis eos et mutabunt tu autem ide
ipse es & anni tui non deficient. **F**ili
seruorum tuorum habitabunt & semere
eorum in seculum diriget

Benedic anima mea domino
& omnia que intra me sunt
nomini sancto eius. **B**e
nedic anima mea domino

& noli obliuisci omnes retributiones eius.

Qui propitius omnibus iniquitatibus tuis
q. sanat omnes infirmitates tuas. **Q**ui

redime de interitu uitam tuam. q. corona

te in misericordia & miserationibus. **Q**ui

replet in bonis desiderium tuum. renoua

bit ut aq. iuuentus tua. **F**aciens mi

sericordia dominus. & iudicium omnibus

iniuriam patientibus. **N**otas fecit uias

suas Moysi filii israel uoluntas sua. o

Miserator & misericors dominus. lo

gannus & multum misericors. **N**on

perpetuum irascet. neq. in eternum o

comminabitur. **N**on secundum pecca

ta nostra fecit nobis neq. secundum ini

quitates nostras retribuit nobis. **Q**uonia

am secundum altitudinem celi & terra

corroborauit misericordiam suam super

timentes se. **Q**uantum distat ortus ab

occidente. longe fecit a nobis iniquitates

nostras. **Q**uomodo misere pater filio

rum misericors est dominus timentibus se

quonia ipse cognouit figmentum nostrum.

Recordatus est quonia puluis sum

homo sicut fecum. dies eius tanq. flos. i

agn. sic efflorescit. **Q**uonia spiritus p

transibit in illo & non subsistet. et non

cognosceat amplius locum suum. **M**ise

ricordia autem domini ab eterno & o

usq. in eternum super timentes eius. i

Et iustitia illius in filios filiorum

his q. seruant testamentum eius. **E**t

memores sunt mandatorum ipsius. ad

faciendum ea. **D**ominus in celo. i pa

rauit sedem suam & regnum ipsius om

nibus dominabit. **B**enedicite domino. i

omnes angeli eius potentes uirtute. facie

tes uerbum illius ad audiendam uocem

sermorum eius. **B**enedicite domino o

nes uirtutes eius ministri eius q. facitis

uoluntatem eius. **B**enedicite domino

omnia opera eius. in omni loco dominatio

nes eius. benedic anima mea. dno.

Benedic anima mea domi

no. domine deus meus ma

gnificatus es uehementer.

Confessionem & decorum

induisti amictus lumine sicut uestimen

to. **E**xtendens celum sicut pellam qui

regis aquas superiora eius. **Q**ui ponis

nubem ascensum tuum. q. ambulas sup

pennas uentorum. **Q**ui facis angelos

tuos spiritus & ministros tuos ignem. i

urentem. **A**ui fundasti terram super

stabilitatem suam non inclinabitur in

seculum seculi. **A**bissus sicut uesti

mentum amictus eius sup montes stabit

aque. **A**b increpatione tua fugient. i

& uoce tonitruu tui formidabunt. o

Ascendunt montes & descendunt

campi in locum quem fundasti eis. i

Terminum posuisti quem no trans

gredientur neq. conuertentur operire

terram. **Q**ui emittis fontes in conual

libus inter medium montium pertransi

bunt aque. **P**otabunt omnes bestie

agn. expectabunt onagn in siti sua. i

Super ea uolueres celi habitabunt

de medio petrarum dabunt uoces. o

Rigans montes de superioribus suis. et
de fructu operum tuorum satiabitur terra.
Produces fenum iumentis et herbas
seruituti hominum. **V**et educas panem
de terra et unum letificabis cor hominis.
Vet exilaret faciem in oleo et panis
cor hominis confirmet. **S**aturabuntur
ligna campi et cedri libani quas plantauit
illie passeres edificabunt. **H**eredy do
mus dux est eorum. montes excelsi cer
uis petra refugium herinacis. **F**ecit luna
in tempore. sol cognouit occasum suum.
Posisti tenebras et facta est nox in
ipsa pertransibunt omnes bestie silue. o.
Catuli leonum rugiens ut rapiant. et
querant a deo escam sibi. **O**rtus est
sol et congregati sunt et in cubilibus suis
collocabuntur. **E**xibit homo ad opus
suum et ad operationem suam usque ad ues
perum. **Q**uam magnificata sunt opera
tua domine omnia in sapientia fecisti im
pleta est terra possessione tua. **H**oc ma
re magnum et spatiosum manibus illie rep
tita quorum non est numerus. **A**nima
lia pusilla cum magnis illie naues pertan
sibunt. **D**raco iste quem formasti ad illu
dendum ei omnia a te expectant ut des
illis escam in tempore. **D**ante te illis col
ligent aperiente te manum tuam omnia im
plebuntur bonitate. **A**uertente autem
te faciem turbabuntur auferes spiritum e
orum et deficient et in puluerem suum
reuertentur. **E**mitte spiritum tuum et cre
abuntur et renouabis faciem terre. **S**it
gloria domini in seculum. letabitur do
minus in operibus suis. **Q**ui respicit ter
ram et facit eam tremere. et tangit moy

tes et fumigant. **C**antabo domino in ui
ta mea. psallam deo meo quod diu sum. **I**o
cundum sit ei eloquium meum. ego uero de
lectabor in domino. **D**eficient peccato
res a terra et iniquitas ita ut non sint bene
dic anima mea domino. **A**llia.

Confitemini domino et ue
uocate nomen eius. annun
tiate inter gentes opera eius.
Cantate ei et psallite
ei. narrate omnia mirabilia eius. **L**auda
mini in nomine sancto eius. **L**etetur con
querentium dominum. **Q**uerite dom
num et confirmamini. querite faciem eius
semper. **M**ementote mirabilem eius quod
fecit prodigia eius et iudicia eius.
Semen abraam serui eius filii iacob
electi eius. **I**psa dominus deus noster
in uniuersa terra iudicia eius. **M**emor
fuit in seculum testamenti sui. uerbi quod
mandauit in mille generationes. **Q**uod
disposuit ad abraam et iuramenti sui ad
isaac. **E**t statuit illud iacob in precep
tum et iuramentum eternum.
Dicens tibi dabo terram chanaan. her
niculum hereditatis uestre. **C**um es
set numero breuium paucissimum et incole
eius. **E**t pertransierunt de gente in re
gentem et de regno ad populum alterum.
Non relinquit hominem nocere eis. et co
ripuit pro eis reges. **N**olite tangere
christos meos. et in prophetis meis nolite
malignari. **E**t uocauit fame super ter
ram. et omne firmamentum panis coerti
uit. **M**isit ante eos uirum in seruum ue
nundatus est ioseph. **H**umiliauerunt

in compedibus eius ferrum pertransiit ani-
mam eius donec ueniret uerbum eius. **E**-
loquium domini inflammauit eum. o-
misit rex & soluit eum princeps populo-
rum et dimisit eum. **C**onstituit eum
dominum domus sue & principem omnis
possessiois sue. **V**t eruditur principes
eius sicut semetipsum & senes eius pruden-
tiam doceret. **E**t intravit israhel in egyptum
& iacob accola fuit in terra chanaan.
Et auxit populum suum uehementer
& firmavit eum super inimicos eius. **C**o-
uertit cor eorum ut odirent populum eius
& dolium facerent in seruos eius. **M**isit
Moysen seruum suum Aaron quem ele-
git ipsum. **P**osuit in eis uerba signorum
suorum & prodigiorum in terra chanaan. **M**-
isit tenebras & obscurauit & non
exacerbauit sermones suos. **C**onuertit
aquas eorum in sanguinem & occidit pis-
ces eorum. **E**t dedit terras eorum ra-
nas in penetralibus regum ipsorum. **D**ixit
& uenit cynomia & cynifes in omnibus fi-
nibus eorum. **P**osuit pluuia eorum gran-
dinem ignem comburentem in terra ipsorum.
Et percussit uineas eorum et siculneas
eorum contriuit lignum finium eorum.
Dixit & uenit locusta & bruchus. o-
uis non erat numerus. **E**t comedit om-
ne scenum in terra eorum. et comedit om-
nem fructum terre eorum. **E**t percussit
omne primogenitum in terra eorum p-
mitias omnis laboris eorum. **E**t eduxit
eos cum argento & auro. & non erat
in tribu eorum infirmus. **L**etata est
egyptus in pfectione eorum. quia incubu-
tumor eorum super eos. **E**xpandit ty-

berem in protectionem eorum & ignem
ut luceret eis per noctem. **P**etierunt
et uenit coturnis & pane celi saturauit
eos. **D**irupit petram & fluxerunt aque
abierunt in sicco flumina. **Q**uoniam
memor fuit uerbi sancti sui quod habu-
it ad abraham puerum suum. **E**t eduxit
populum suum in exultatione. et elec-
tos suos in letitia. **E**t dedit illis re-
giones gentium & labores populorum
possederunt. **E**t custodiant iustifica-
tiones eius & legem eius regnant. Alle-
luia. **A**ffix.

Confitemini domino quonia
bonus quoniam in seculum
misericordia eius. **Q**uis lo-
quetur potentias domini
auditas faciet omnes laudes eius. **B**e-
ati qui custodiunt iudicium & faciunt iu-
stitiam in omni tempore. **M**emento nri
domine in beneplacito populi tui. uisita
nos in salutari tuo. **A**d uidentium in-
bonitate electorum tuorum. ad letan-
dum letitia gentis tue. ut laudaris cum
hereditate tua. **P**eccauimus cum pa-
tribus nostris iniuste egimus. iniquitatem
fecimus. **P**atres nostri in egypto non
intellexerunt mirabilia tua non fuerunt
memores multitudinis misericordie tue.
Et irritauerunt ascendentes in ma-
ri maris rubro & saluauit eos propter
nomen suum. ut notam faceret potens-
tiam suam. **E**t increpuit mare rubrum
et exsiccatum est & deduxit eos in aby-
sis sicut in deserto. **E**t saluauit eos
de manu odientium & redemit eos de

de manu inimici **E**t operuit aqua i
tribulantes eos. unus ex eis non rema-
sit **E**t crediderunt uerbis eius & la-
udauerunt laudem eius. **C**ito fece-
runt. obliti sunt operum eius & non su-
tinuerunt consilium eius **E**t concepi-
erunt concupiscentia in deserto et tenta-
uerunt deum in iniquo **E**t dedit ei-
is petitionem ipsorum & misit saturita-
tem in animas eorum **E**t irritauerunt
Moysen in castris. Aaron sanctum dñi.
Aperta est terra. et deglutit Da-
than. & operuit super congregationem
Abiron. **E**t exarsit ignis in synagoga
eorum. flamma combussit peccatores. **E**t
fecerunt utulum in oreb. &
adorauerunt sculpsile. **E**t mutau-
erunt gloriam suam in similitudinem ui-
tuli comedentis foenum **O**bliti sunt
deus qui saluauit eos. qui fecit magna
in egypto mirabilia terra cham. terribi-
lia in mari rubro. & dixit. ut disperderet
eos. si non Moyses electus eius steterit
in contradictione in conspectu eius **V**t
auertent iram eius ne disperderet eos
& pro nihilo habuerunt terram deside-
rabilem **N**on crediderunt uerbo eius
& murmurauerunt in tabernaculis suis
non exaudierunt uocem domini **E**t
eleuauit manum suam super eos ut prof-
terneret eos in deserto **E**t ut deu-
ceret semen eorum in nationibus. & dis-
pergeret eos in regionibus **E**t inira-
ti sunt. Deelphogor. & comederunt sa-
cificia mortuorum **E**t irritauerunt
eum in adinventionibus suis. & multipli-
cata est in eis ruina. **E**t stetit phine-

is & placuit. & cessauit queratio. **E**t
Et reputatum est ei in iustitiam. in
generatione & generationem usq. in sem-
piternum. **E**t irritauerunt eum ad
aquis contradictionis. & uexatus est o
Moyses propter eos. q. exacerbauerunt
spiritum eius **E**t distinxit in labijs
suis. non desperiderunt gentes quas di-
xit dominus deus illis **E**t comixt se
inter gentes. & didicerunt opera eorum
et seruerunt sculpsilibus eorum. & factus
est illis in scandalum **E**t immolau-
erunt filios suos et filias suas domonys.
Et effuderunt sanguinem innocen-
tem sanguinem filiorum suorum. et fili-
arum suarum. quas sacrificauerunt sculps-
ilibus chanaa. **E**t infecta est terra in sa-
gumbus. & contaminata est in operibus eo-
rum. et fornicati sunt in adinventionibus
suis **E**t iratus est furor dominus in
populum suum. & abominatus est here-
ditatem suam **E**t tradidit eos in ma-
nus gentium. & dominati sunt eorum q
cederunt eos **E**t tribulauerunt eos
inimici eorum. & humiliati sunt sub ma-
nibus eorum. sepe liberauit eos **I**psi o
autem exacerbauerunt eum in consilio
suo. & humiliati sunt in iniquitatibus suis.
Et uidit eum tribularet. & audiuit
orationem eorum **E**t memor fuit
testamenti sui & poenituit eum secun-
dum multitudinem misericordie sue. **E**t
dedit eos in misericordias in co-
spectu omnium q ceperunt eos. **S**al-
uos fac nos domine deus noster. & con-
grega nos de nationibus **E**t confitea-
mur nomini sancto tuo. & gloriemur

in laude tua. Benedictus dominus
deus isrl. a seculo & usq. in seculum. &
dicit omnis populus fiat fiat. Alleluia.

Onfitemini domino quoniam
bonus. quoniam in seculum
misericordia eius. Onfitemini
domino quoniam redempti sunt
a domino. quos redemit de manu inimici
de regionibus congregauit eos. Solis ortu
& occasu ab aq. lōne & mari. nauerauerunt
in solitudine. in iniquo uiam
ciuitatis habitaculi non inueniunt. O
satiati & sitientes. anima eorum
in ipsis deficit. & clamauerunt ad
dominum cum tribularentur. & de necessitatibus
eorum eripuit eos. & deduxit
eos in uiam rectam. ut irent in ciuitates
habitationis. Onfiteantur domino mi
sericordie eius. & mirabilia eius filijs ho
minum. & uia satiavit animam inaniem
& animam esurientem satiavit bonus. &
descendentes in tenebris et in umbra mor
tis. unctos in mendicitate et ferro. O
uia exacerbauerunt eloq. dei &
consilium altissimum irritauerunt. &
humiliatum est in laboribus cor eorum.
& infirmati sunt. nec fuit q. adiuuaret.
& clamauerunt ad dominum cum
tribularentur. & de necessitatibus eorum
liberauit eos. & eduxit eos de tene
bris et umbra mortis. & uncula eorum
dirupit. Onfiteantur domino miseri
cordie eius. & mirabilia eius filijs homi
num. & uia contriuit portas creas &
uictos ferreos confregit. & uiscepit eos
de uia iniquitatis eorum. propter uisq.

eas enim suas humiliati sunt. & in
escam abominata est anima eorum. & ap
propinquauerunt usq. ad portas mortis.
& clamauerunt ad dominum cum
tribularentur. & de necessitatibus eorum
liberauit eos. & uisit uerbum suum et
sanauit eos. & eripuit eos de interitio
nibus eorum. Onfiteantur domino miseri
cordie eius. & mirabilia eius filijs homi
num. & sacrificent sacrificium laudis.
et annuntient opera eius in exultatione.
In descendunt mare in nauibus. faciē
tes operaticōes in aq. multis. & phi uide
runt opera. domini. & mirabilia eius in
profundo. & exiit et stetit spiritus pr
cellē. & exaltati sunt fluctus eius. O
scendunt usq. ad celos. & descen
dunt usq. ad abyssos. anima eorum in
malis tabescebat. & urbati sunt. et mo
ti sunt sicut ebrius. & omnis sapientia
eorum deuorata est. & clamauerunt
ad dominum cum tribularentur. & de ne
cessitatibus eorum eduxit eos. & sta
tuit pcella. eius in aurum. & siluerunt
fluctus eius. & letati sunt q. silu
erunt. & deduxit eos in portum uolū
tatis eorum. Onfiteantur domino
misericordie eius. & mirabilia eius filijs
hominum. & exultent cum in eccle
sia plebis. & in cathedra seniorum lau
dent eum. & osuit flumina in deser
tum. & exitus aquarum in sitim. & e
ram fructiferam in saluginem a malitia
inhabitantium in ea. & osuit desertum
in stagna aquarum. & terra sine aqua
exitus aquarum. & collocauit illic
esurientes & constituerunt ciuitatem.

habitationis. et seminauerunt agros et
plantauerunt uineas. et fecerunt fructu
natiuitatis. et benedixit eis et multi
plicati sunt nimis. et iumenta eorum no
minorauit. et pauca facti sunt. et uexa
ti sunt a tribulatione malorum et dolo
re. stulta est contentio super principe
et errare fecit eos in iuuio et non in uia.
et adiuuit pauperem de inopia. et
posuit sicut oues familias. et uidebunt
recti et letabuntur. et omnis iniquitas op
pilabit os suum. uis sapiens et custo
diat haec. et intelliget misericordias dñi.

A. ratum cor meum deus
paratum cor meum. can
tato et psallam in gloria
mea. et exurge psalteriu
et cithara. exurgam diluculo. et con
fitebor tibi in populis domine. et psallam
tibi in nationibus. uia magna est super
celos misericordia tua. et usque ad nubes
ueritas tua. exaltare super celos de
us. et super omnem terram gloria tua. ut
liberetur dilecti tui. alium fac dex
tera tua. et exaudi me. deus locutus est
in sancto suo. exultabo et diuidam si
chimam et conuallem tabernaculorum di
metiar. eius est galaad et meus est
manasse. et ephraim susceptio capitis me.
uda rex meus. eodab lebes spei me.
in iudum eam extendam calcamere
tum meum. mihi alienigenae amici facti
sunt. uis deducet me in ciuitatem
munitam. quod deducet me usque in iudum.
omne tu deus quod repulisti nos. et no
cibus deus in uirtute nostris.

nobis auxilium de tribulatione. quia uax
na salus hominis. in deo faciemus uir
tutem. et ipse ad nihilum deducet inimicos
nostros.

Eus laudem meam ne ta
cuens. quia os peccatoris et
os dolosi super me apertu
est. et ceu sunt aduer
sum me. lingua dolosa. et sermonibus adu
circum dederunt me. et expugnauerunt
me gratis. et robor me diligenter. o
detrahebant mihi. ego autem orabam. et
et posuerunt aduersum me mala p
boms. et oculum pro dilectione mea. o
constitue super eum peccatorem. et
diabolus stet a dextris eius. ut in iu
dicatur exeat. condemnatus. et oratio
eius fiat in peccatum. et iant dies eius
pauci. et episcopatum eius accipiat alter.
et iant filii eius orphani. et uxor eius
uidua. et uidentes transferant filii eius.
et mendicent. cuciantur de habitationibus
suis. et eruetur senerator omnem sub
stantiam eius. et diripiant alieni labores
eius. non sit illi adiutor. nec sit qui mise
reat pupillis eius. et iant rari eius in in
teritum. in generatione una deleatur no
men eius. non memoriam redeat iniqui
tas patrum eius in conspectu domini. et
peccatum matris eius non deleatur.
et iant contra dominum semper. et
dispereat de terra memoria eorum. pro
quod non est recordatus facere misericor
diam. et persequutus est hominem in
opem et mendicium. et compunctum co

de mortificare. **E**t dilexit maledictionem et ueniet ei & noluit benedictionem & elongabitur ab eo. **E**t induit maledictionem sicut uestimentum & intrauit sicut aqua in interiora eius et sicut oleum in ossibus eius. **F**iat ei sicut uestimentum quo operitur & sicut zona qua semper precingitur. **H**ec opus eorum q̄ detrahunt mihi apud dominum et qui loquuntur mala aduersus animam meam. **E**t tu domine dñe fac mecum propter nomen tuum q̄ suauis est misericordia tua. **L**ibera me q̄ egenus et pauper ego sum & cor meum conturbatum est intra me. **S**icut umbra cum declinat ablatum sum & excessus sum sicut locuste. **G**enua mea infirmata sunt a ieiunio & caro mea immutata est propter oleum. **E**t ego factus sum obprobrium illis uiderunt me & mouerunt capita sua. **A**d iuuua me domine deus meus saluum me fac propter misericordiam tuam. **E**t sciant q̄ manus tua hec & tu domine fecisti eam. **M**aledicent illi & tu benedicet q̄ insurgunt in me confundantur seruis autem tuis letabitur. **I**nduatur qui detrahunt mihi pudore & operantur sicut diploide confusione sua. **C**onfitebor domino nimis in ore meo & in medio multorum laudabo eum. **Q**ui astutit a dextris pauperis ut saluam faceret a persequentibus animam meam.

Dixit dominus domino meo secede a dextris meis. **D**onec ponam inimicos tuos sub scabellum pedum tuorum

Virgam uirtutis tue emittet dominus ex syon. dominare in medio inimicorum tuorum. **T**ecum principium in die uirtutis tue in splendoribus sanctorum. ex utero ante luciferum genui te. **I**urauit dominus & non penitebit eum tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. **D**ominus a dextris tuis confregit in die ire sue reges. **I**udicabit in nationibus implebit ruina conuassabit capita in terra multorum. **D**e torrente in uia bibet propterea exaltant capita. **A**ttia.

Confitebor tibi domine in toto corde meo in consilio iustorum et congregatione. **M**agna opera domini exposita in omnes uoluntates eius. **C**onfessio et magnificentia opus eius & uisitata eius manet in seculum seculi. **M**emorian fecit mirabilia suorum misericors & miserator dominus escam dedit timentibus se. **M**emor erit in seculum testamenti sui uirtutem operum suorum annuntiabit populo suo. **V**t det illis hereditatem gentium opera manuum eius ueritas et iudicium. **F**idelia omnia mandata eius confirmata in seculum seculi facta in ueritate & equitate. **R**edemptionem misit dominus populo suo mandauit in eternum testamentum suum. **S**anctum et terribile nomen eius initium sapientie timor domini. **I**ntellectus bonus omnibus facientibus eum laudatio eius manet in seculum seculi. **A**ttia.

BEatus uir q̄ timet domi-
num. in mandatis eius uo-
let. nimis. **P**otens in ter-
ra erit semen eius. genera-
tio rectorum benedicatur. **G**loria et
diuitie in domo eius. & iustitia eius o-
manet in seculum seculi. **E**xortum
est in tenebris lumen rectis. misericors
& miserator et iustus. **I**ocundus ho-
mo q̄ miseratur et commocet. disponit
sermones suos in iudicio. q̄a in eternu
non commouebit. **I**n memoria ete-
rna erit iustus. ab auditione mala non
tinebit. **P**aratum cor eius sperare in
domino confirmatum est cor eius. non
commouebit donec despiciat inimicos
suos. **D**isperit dedit pauperib. iusti-
tia eius manet in seculum seculi. cor-
nu eius exaltabitur in gloria. **P**eecc-
tor uidebit et irascetur. dentes suis
fremet et tasecet. desiderium pecca-
torum perbit. *Attia*

Laudate pueri domini
Laudate nomen dñi. o.
Sit nomen domini
benedictum. ex hoc nunc
& usq. in seculum. **A** solis ortu usq.
ad occasum laudabile nomen domini.
Excellus sup omnes gentes dominus
& sup celos gloria eius. **Q**uis sicut
dominus deus noster q̄ in altis habitat.
& humilia respicit in celo et in terra.
Suscitant a terra inopem. & de
stercore erigens pauperem. **V**t col-
laet eum cum principibus. cum princi-

pibus populi sui. **Q**ui habitare facit ste-
rilem in domo. matrem filiorum letantes.
Attia

In exitu isrl de egypto.
domus jacob de populo ba-
baro. **F**acta est iudea
sanctificatio eius. israel po-
testas eius. **M**are uidit et fugit ior-
danis conuersus est retrorsum. **M**on-
tes exultauerunt ut arietes. & colles si-
cut agni ouium. **Q**uid est tibi mare
quod fugisti. & t. jordanis q̄a conuer-
sus est retrorsum. **M**ontes exultastis
ut arietes. & colles sicut agni ouium. o.
A facie domini mota est. a facie dei
jacob. **Q**ui conuertit petram in stagna
aquarum. & rupem in fontes aquarum.
Non nobis domine non nobis. sed no-
mini tuo da gloriam. **S**uper miseri-
cordia tua et ueritate tua. nequando
dicant gentes ubi est deus eorum. **D**e-
us autem noster in celo. omnia quecum-
que uoluit fecit. **S**imulacra gentium
argentum et aurum. opera manuum ho-
minum. **O**s habent et non loquentur.
oculos habent & non uidebunt. **A**ures
habent & non audiunt. nares habent et
non odorabunt. **M**anus habent et non
palpabunt. pedes habent & non ambula-
bunt. & non clamabunt in gutture suo.
Similes illis fiant q̄ faciunt ea. & i
omnes q̄ confidunt in eis. **D**omus isrl
sperauit in domino. adiutor eorum et
protector eorum est. **D**omus Aaron
sperauit in domino. adiutor eorum et p-
tector eorum est. **Q**ui timent do-

minum sperauerunt in domino adiutor
eorum & protector eorum est. **B**omi
nus memor fuit nostri & benedixit no
bis. **B**enedixit domui isrl. benedixit
domui Aaron. **B**enedixit omnibus q
timent dominum. pusillis cum maioribus.
Aducatur dominus super uos. super uos
& super filios uestros. **B**enedicti uos a
domino q fecit celum et terram. o
Celum celi domino terram autem
dedit filijs hominum. **N**on mortui la
udabunt te domine. neq omnes q descen
dunt in infernum. **S**ed nos q uiuimus
benedicimus domino. ex hoc nunc & i
usq in seculum. *Antia.*

Dilexi quoniam exaudiet
dominus uocem orationis
meae. **Q**uia inclinauit au
rem suam mihi & in diebus
meis inuocabo. **C**ircumdederunt me
dolores mortis & pericula inferni inue
nerunt me. **T**ribulationem et dolore
inueni. & nomen domini inuocaui. *1.*
O domine libera animam meam. misere
cori domini et iustus & deus noster
miseret. **C**ustodiens paruulos dominus
humiliatus sum & liberauit me. **C**on
uertere anima mea in requiem tuam. o
quia dominus benefecit tibi. **Q**uia er
puit animam meam de morte. oculos
meos a lacrymis pedes meos a lapsu. o
Placebo domino in regione uiuorum.

Credidi propter quod lo
cutus sum ego autem hu
miliatus sum nimis. **E**go
dixi in excessu meo. om
nis homo mendax. **Q**uid retribuam
domino pro omnibus que retribuit in
mihi. **C**alicem salutaris accipiam & no
men domini inuocabo. **V**ota mea do
mino reddam in conspectu omnis populi
eius. in atrijs domus domini in medio i
erusalem. *Antia.*

Laudate dominum om
nes gentes. laudate eum
omnes populi. **Q**uonia
confirmata est super nos
misericordia eius & ueritas domini o
manet in eternum. *Antia.*

Confitemini domino quoni
am bonus quoniam in seculum
misericordia eius. **D**icat nunc isrl quonia
bonus quoniam in seculum misericordia
eius. **D**icant nunc q timent dominum
quoniam in seculum misericordia eius. *1.*
De tribulatione inuocaui dominum
& exaudiuit me. in latitudine dominus.
Dominus mihi adiutor non timebo
qd faciat mihi homo. **D**ominus mihi
adiutor & ego despiciam inimicos meos.
Bonum est confidere in domino q
confidere in homine. **B**onum est spe
rare in domino q sperare in principibus.
Omnis gentes circueuerunt me &
in nomine domini q uictus sum in eis.
Circumdantes circumdederunt me.

*Vota mea domino reddam
cum psalms eius. psalms i con
spectu dei. mori. uocem
meam. qm ego seruus tuus. p
seru tuus de fili. me. ille. etc.
Dirupisti uincula uera. etc.
Beneficentia. etc. etc. etc.
& nomen domini inuocabo.*

*Dicit nunc domus Aaron
quonia in seculum misericordia eius.*

& in nomine domini quia ultus sum in eos. **C**ircumdederunt me sicut apes et exarserunt sicut ignis in spinis & in nomine domini quia ultus sum in eos. **I**mpulsus euersus sum ut caderem & dominus suscepit me. **F**ortitudo mea & laus mea dominus & factus est mihi in salutem. **V**ox exultationis et salutis in tabernaculis iustorum. **D**extera domini fecit uirtutem dextera domini exaltauit me dextera domini fecit uirtutem. **N**on moriar sed uiuam & narrabo opera domini. **C**astigans castigauit me dominus & morti non tradidit me. **A**perite mihi portas iusticie ingressus in eas confitebor domino. hec porta domini iusti intrabunt in ea. **C**onfitebor tibi quoniam exaudisti me & factus es mihi in salutem. **L**apidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli. **A** domino factum est istud & est mirabile in oculis nostris. **H**ec est dies quam fecit dominus exultemus & letemur in ea. **O** domine saluum me fac. o domine bene prosperare benedictus qui uenit in nomine domini. **B**enediximus uobis de domo domini deus dominus et illuxit nobis. **C**onstatuite diem solemnem in condensis. o usque ad cornu altaris. **D**eus meus es tu & confitebor tibi deus meus es tu et exaltabo te. **C**onfitebor tibi quoniam exaudisti me & factus es mihi in salutem. **C**onfitemini domino quonia bonus quoniam in seculum misericordia eius. **Alia**

BEATI immaculati in uia qui ambulat in lege domini. **B**EATI qui seruantur testimonia eius in toto corde cogrunt eum. **N**on enim qui operantur iniquitatem in uis eius ambulauerunt. **T**u mandasti mandata tua custodiri nimis. **V**tinam dirigant uie mee ad custodiendas iustificationes tuas. **T**unc non confundar cum persero in omnibus mandatis tuis. **C**onfitebor tibi in directione cordis in eo quod dicisti iudicia iusticie tue. **I**ustificationes tuas ex tecliam non me derelinquas usque quaque.

IN quo corrigi adolescentior uiam suam in custodiendo sermones tuos. **I**n toto corde meo excogitauit ne repellas me a mandatis tuis. **I**n toto corde meo abscondi eloquia tua ut non peccem tibi. **B**enedictus es domine decet me iustificationes tuas. **I**n labiis meis pronuntiaui omnia iudicia oris tui. **I**n uia testimoniorum tuorum delectatus sum sicut in omnibus diuitiis. **I**n mandatis tuis exercebor & considerabo uias tuas. **I**n iustificationibus tuis meditabor non obliuiscar sermones tuos.

RETRIBUE seruo tuo uiuifica me & custodia sermones tuos. **B**euecla oculos meos & considerabo mirabilia de lege tua. **I**ncola ego sum in terra non abscondas a me mandata tua.

Concupuit anima mea desiderare
iustificationes tuas in omni tempore. **I**n
crepasti superbos. maledicti qui declinant a
mandatis tuis. **A**ufer a me obprobrium
et contemptum quia testimonia tua ex
quisiui. **E**tenim sederunt principes et
aduersum me loquebantur. seruus autem
tuus exercebatur in iustificationibus tuis.
Nam et testimonia tua meditatio mea
et consilium meum iustificationes tue.

Adhesit pavimento anima
mea. uiuifica me secundum
uerbum tuum. **V**ias me
as enuntiavi et exaudisti me.
doce me iustificationes tuas. **V**iam iusti
ficationum tuarum instrue me. & exercebor
in mirabilibus tuis. **D**ormitauit anima
mea pro teo confirmam me in uer
bis tuis. **V**iam ueritatis amoue a me. et
de lege tua miserere mihi. **V**iam uerita
tis elegi. iudicia tua non sum oblitus. **O**
Adhesit testimonium tuum domine. no
li me confundere. **V**iam mandatorum
tuorum cucurri. cum dilatasti cor meum.

Letum est michi domine
iustificationum tuarum
et exgram tam semper. **D**
Da michi intellectum
et seruiabor legem tuam. & custodiam
illam in toto corde meo. **D**educ me in
semitam mandatorum tuorum. quia ipsam
uolu. **I**nclina cor meum in testimo
nia tua. et non in auaritiam. **A**uerte
oculos meos ne uideant uanitatem. in o
uia tua uiuifica me. **S**tatuere seruo tu

eloquium tuum in timore tuo. **A**mputa
obprobrium meum quod suspicatus sum.
quia iudicia tua iocunda. **E**cce con
cupiui mandata tua. in equitate tua uiu
ifica me.

Et uenit super me misericor
dia tua domine. salutare tu
um secundum eloquium tu
um. **E**t respondebo ex
probrantibus michi uerbum. quia speraui in
sermonibus tuis. **E**t ne auferas de ore
meo uerbum ueritatis usque. quia in
iudiciis tuis supersperaui. **E**t custo
diam legem tuam semper. in seculum
et in seculum seculi. **E**t ambulabam in
latitudine. quia mandata tua exquisiui. **O**
Et loquebar in testimoniis tuis in co
spectu regum et non confundabar. **E**
Et meditabar in mandatis tuis. que
dilexi. **E**t leuaui manus meas ad ma
data tua que dilexi. & exercebor in
iustificationibus tuis.

Memor esto uerbi tui ser
uio tuo in quo michi spes de
disti. **H**ec me consolata
est in humilitate mea. quia
eloquium tuum uiuificauit me. **S**uper
bi iniquo agebant usque. a lege au
tem tua non declinaui. **M**emor fui iu
dicatorum tuorum a seculo domine. &
consolatus sum. **D**efectio tenuit me.
pro peccatoribus delinquentibus legem tu
am. **C**antabiles michi erant iustificatio
nes tue. in loco peregrinationis mee. **M**
Memor fui nocte nominis tui domine.

& custodiu legem tuam. **H**ec facta e
mibi qa iustificationes tuas exquisiui.

Portio mea domine dixi
custodire legem tuam. **D**e
precatu sum faciem
tuam in toto corde meo.

miserere mei secundum eloquium tuum.

Cogitau uis meas & conueri pedes
meos in testimonia tua. **P**aratus sum e-

non sum turbatus. ut custodiam manda-
ta tua. **F**unes peccatoru circūplexi st-

me. & legem tuam non sum oblitus. **M**ed-

ia nocte surgebun ad confitene-
dum tibi super iudicia iustificationis tue.

Particeps ego sum omnium timentiu
te & custodientiu mandata tua. **M**i-

sericordia tua domine plena est terra. iu-

stificationes tuas doce me.

Bonitatem fecisti cum ser-

uo tuo domine secundum
uerbum tuum. **B**onitatem
& disciplinam et scientiam

doce me. qa in mandatis tuis credidi. **P**riusq

humiliarer ego deliqui. prop-

terea eloquium tuum custodiui. **B**onus

es tu & in bonitate tua doce me. iustifica-

tiones tuas. **M**ultiplicata est super me
iniquitas superborum. ego autem in toto

corde meo scrutabor mandata tua. **C**o-

agulatum est sicut lac cor eorum. ego
uero legem tuam meditatus sum. **B**o-

num mibi quia humiliasti me. ut discā
iustificationes tuas. **B**onum mibi lex

onis tui sup milia auri et argenti.

Manus tue fecerunt me &
plasmauerunt me. da mibi
intellectum ut discam mā-

data tua. **Q**ui timent te

uidebunt me & letabuntur. quia in-

uerba tua susceperui. **C**ognoui domi-

ne qa equitas iudicia tua. & in uerita-

te tua humiliasti me. **F**iat misericor-

dia tua ut consoletur me secundum elo-

quium tuum seruo tuo. **V**eniant in

miserationes tue. et uniuam. qa lex tua
meditatio mea est. **C**onfundantur s-

perbi qa iniuste iniquitatem fecerunt in-

me. ego autem exercebor in mandatis

tuis. **C**onuertantur mibi timentes te.

& q nouerunt testimonia tua. **F**iat

cor meum immaculatum in iustificatio-

nibus tuis ut non confundar.

De fecit in salutare tuum a-

nima mea. & in uerbum

tuum susceperui. **D**efecerunt

oculi mei in eloquium

tuum dicentes quando consolaberis me.

Quia factus sum sicut uer in pruna

iustificationes tuas non sum oblitus.

Quot sunt dies serui tui quando faci-

es de plequentibus me iudicium. **N**am

uerunt mibi inq. fabulatioes sed non ut

lex tua. **O**mnia mandata tua ueritas

inq. persecuti sunt me adiuua me. **P**aulominus consumauerunt me in te-

ra. ego autem non dereliqui mandata tu.

Secundum misericordiam tuam iu-

stifica me. & custodiam testimonia oris tui.

In eternum domine: uerbum tuum permanet in celo. **I**n generatione et generationem ueritas tua fundasti terram et permanet. **O**rdinatione tua perscuerat dies quoniam omnia seruiunt tibi. **N**isi quod lex tua meditatio mea est. tunc forte perissem in humilitate mea. **I**n eternum non obliuiscar iustificationes tuas quia in ipsis uiuificasti me. **T**uus sum ego saluum me fac. quoniam iustificationes tuas exquiri. **M**e expectauerunt peccatores ut perderent me. testimonia tua intellexi. **Q**uoniam consumationis ueluti finem. latum mandatum tuum nimis.

Quoniam dilexi legem tuam domine: tota die meditatio mea est. **S**uper inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo. quia in eternum iudicium mihi est. **S**uper omnes docentes me intellexi quia mandata tua meditatio mea est. **S**uper senes intellexi quia mandata tua quesii. **A**b omni uia mala prohibui pedes meos ut custodiam uerba tua. **A**udieus tuus non declinaui. quia ex legem posuisti mihi. **Q**uam dulces faucibus meis eloquia tua super mel ori meo. **A**mandatis tuis intellexi propterea odium omnem uiam iniquitatis.

Lucerna pedibus meis uerbum tuum & lumen semitis meis. **I**uravi et statui custodire iudicia

iustitie tue. **H**umiliatus sum usquequo domine. uiuifica me secundum uerbum tuum. **V**oluntaria oris mei beneplacitum fac domine. & iudicia tua doce me. **A**nima mea in manibus meis semper. & legem tuam non sum oblitus. **P**osuerunt peccatores laqueum mihi. & de mandatis tuis non erraui. **H**ereditate aequi sui testimonia tua in eternum. quia exaltatio cordis mei sunt. **I**ndinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in eternum propter retributionem.

Iniquos odio habui. et legem tuam dilexi. **A**duerborum & susceptor meus es tu. & in uerbum tuum super speraui. **D**eclinare a me maligni & scrutabor mandata eloquii mei. **S**uscipe me secundum eloquium tuum et uiuam. & non confundas me ab expectatione mea. **A**diua me & saluus ero. & meditabor in iustificationibus tuis semper. **S**peruisti omnes discedentes a iudiciis tuis quia iniusta cogitatio cor. **P**retuaricantes reputaui omnes peccatores terre. ideo dilexi testimonia tua. **C**onfige timore tuo carnes meas. a iudiciis enim tuis timui.

Feci iudicium et iustitiam non tradas me calumniaribus meis. **S**uscipe seruum tuum in bonum non calumnia me superbi. **O**culi mei defecerunt in salutare tuum & in eloquium iustitie tue. **F**ac cum seruo tuo secundum misericordiam tuam. & iustificationes tuas.

doce me. **S**eruus tuus sum ego. da mihi
intellectum ut sciam testimonia tua.

Tempus faciendi domine. dissipauerunt
legem tuam. **I**deo dilexi mandata
tua super aurum et topazion. **P**ropterea
ad omnia mandata tua dirigebatur omnem
uiam iniquam oculo habui.

Mirabilia testimonia tua. ideo
seruitata est anima mea.
Deceleratio sermonum tuorum
illuminat. et intellectu
tuum dat paruulis.

Os meum aperui et
attraxi spiritum. quia mandata tua deside
rabam. **A**spice in me et misereere mihi. se
cundum iudicium diligentium nomen
tuum.

Gressus meos dirige secundum
eloquium tuum et non dominetur mihi
omnis iustitia. **R**edime me a calumnijs
hominum. ut custodiam mandata tua.

Faciem meam illumina super seruum
tuum & doce me iustificationes tuas.

Exitus aquarum deduxerunt oculi
mei. quia non custodierunt legem tuam.

Iustus es domine & rectum
iudicium tuum. **M**andas
ti iustitiam testimonia tua
et ueritatem tuam nimis.

Tabescere me fecit zelus meus. quia
obliti sunt uerba tua inimici mei. **I**gnis
tuum eloquium tuum uehementer & seruum
tuum dilexit illud. **A**dolenscensulus sum
ego et contemptus iustificationes tuas.

Iustitia tua iustitia
in eternum & lex tua ueritas. **T**ribu
latio & angustia inueniunt me. man

data tua meditatio mea est. **E**quitas tes
timonia tua in eternum. intellectum da
mihi & uitam.

Clamau in toto corde exa
udi me domine. iustificatio
nes tuas requiram. **C**lama
ui ad te et saluum me fac
ut custodiam mandata tua. **P**reueni in
maturitate et clamau. quia in uerba tua se
perseraui. **P**reueniunt oculi mei ad
te diluculo. ut meditarer eloquia tua.

Vocem meam audi secundum miseri
cordiam tuam domine. & secundum iudi
cium tuum uiuifica me. **A**ppropinqua
uerunt persequentes me iniqui. a lege
autem tua longe facti sunt. **P**rope es
tu domine & omnes ueritatis tue.

Initio cognoui de testimonijs tuis
quia in eternum fundasti ea.

Vide humilitatem meam et
enpe me. quia legem tuam
non sum oblitus. **I**udica
iudicium meum & redime
me. propter eloquium tuum uiuifica me.

Longe a peccatoribus salus. quia iustifi
cationes tuas non cogitauerunt. **M**isericor
die tue multe domine. secundum iudi
cium tuum uiuifica me. **M**ulti qui per
sequuntur me et tribulant me. a testi
monijs tuis non declinaui.

Vidi pre
uaricantes et tabescebam. quia eloquia
tua non custodierunt. **V**ide quonia
mandata tua dilexi domine. in misericor
dia tua uiuifica me. **P**incipium uer
borum tuorum ueritas in eternum om

ma iudicia iusticie tue.

PRincipes persecuti sunt me gratis. & a uerbis tuis formidauit cor meum. **O** **L**etabor ego super eloquia tua. sicut qui inuenit spolia multa. **I**ngratam odio habui et abominatus sum. legem autem tuam dilexi. **S**epe in die laudem dixi tibi. super iudicia iusticie tue. **P**ax multa diligentibus legem tuam. & non est illis scandalum. **E**xpectabam salutare tuum domine. et mandata tua dilexi. **C**ustodiuit anima mea testimonia tua. & dilexit ea uelementer. **S**eruaui mandata tua et testimonia. quia omnes uiae mee in conspectu tuo.

Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo domine. iuxta eloquium tuum da mihi intellectum. **I**nterpretatio mea in conspectu tuo secundum eloquium tuum eripit me. **E**rustabunt labia mea hymnum. cum docueris me. iustificationes tuas. **P**ronuntiabit lingua mea eloquium tuum. quia omnia mandata tua. **P**erit manus tua ut saluandus me. quoniam mandata tua elegi. **C**oncupiui salutare tuum domine. & lex tua meditatio mea est. **M**uet anima mea et laudabit & iudicia tua adiuuabunt me. **E**rtans sicut ovis qui perit. quare seruum tuum quia mandata tua non sum oblitus.

Dominum cum tribulauer clamauit & exaudiuit me. **D**omine libera animam meam a labijs iniquis. & a lingua dolosa. **Q**uid datur tibi aut quod apponatur tibi ad linguam dolosam. **S**agitte potentis acutae. cum carbonibus desolatoris. **H**ec mihi quia incolatus meus prolongatus est. habitauit cum habitantibus caecarum. multum incolatus fuit anima mea. **C**um his qui oderunt pacem eram pacificus. cum loquebar illis impugnabant me gratis.

Ertans oculos meos in montes. unde uenies auxilium mihi. **A**uxilium meum a domino qui fecit celum & terram. **N**on det in commotionem pedem tuum. neque dormitet qui custodit te. **E**cce non dormitabit neque dormiet qui custodit israhel. **D**ominus custodit te. dominus protectio tua super manum dexteram tuam. **P**er diem sol non uret te. neque luna per noctem. **D**ominus custodit te ab omni malo. custodiat animam tuam dominus. **D**ominus custodiat introitum tuum et exitum tuum. ex hoc nunc & usque in seculum.

Letatus sum in his que dicta sunt mihi. in domum domini ibimus. **S**tantes erant pedes nostri. in atribus tuis hierusalem. **H**ierusalem que edificatur ut ciuitas. cuius participatio eius in idipsum. **I**lluc enim ascende

runt tribus tribus domini testimonium
isrl ad confitendum nomini domini.

Quia illic sederunt sedes in iudicio
sedes super domum dauid. **R**ogate
que ad pacem sunt hierusalem. et abu-
dantia diligentibus te. **F**ut pax in
uirtute tua. & abundantia in turribus
tuis. **P**ropter fratres meos et proximo
meos loquebitur pacem de te. **P**ropter
domum domini deus nostri. quiescit bo-
na tibi.

Ad te leuauit oculos meos &
habitas in caelis. **E**cce si-
cut oculi seruatorum in ma-
nibus dominorum suorum.

Sicut oculi ancille in manibus domi-
ne sue: ita oculi nostri ad dominum de-
um nostrum donec misereatur nostri.

Miserere nostri domine miserere nri
qa multum repleti sumus despectione.

Quia multum repleta est anima
nostra obprobrium abundantibus & o
despectio superbis.

Nisi qa dominus erat in no-
bis dicat nunc israel. nisi
qa dominus erat in nobis.

Cum exurgerent homi-
nes in nos. forte uiuos deglutissent nos.

Cum irascatur furor eorum in o
nos. forsitan aqua absorbuisset nos.

Torrentem pertransiuit anima nra
forsitan pertransisset anima nostra aqua
intolerabilem. **B**enedictus dominus.

q non dedit nos in captiorem dentibus
eorum. **A**nima nostra sicut passer etc.

ta est de liqueo uenantium. **L**aqs
contentus est et nos liberati sumus.

Aduatorum nostrum in nomine o
domini. q fecit celum et terram.

Quia confidunt in domino
sicut mons syon. non com-
mouebitur in eternum q ha-
bitat in hierusalem. **M**on-

tes in circuitu eius & dominus in circui-
tu populi sui ex hoc nunc & usq in se-

culum. **Q**uia non relinquet dominus
uirgam peccatorum super sortem iusto-
rum ut non extendant iusti ad iniqui-
tatem manus suas.

Benefac domine bo-
nis & rectis corde. **D**eclinantes autem
in obligationes adducet dominus cum
operantibus iniquitatem pax super isrl.

In conuertendo dominus
captiuitatem syon. facti su-
mus sicut consolati. **T**unc
repletum est gaudium os
nostrum & lingua nra in exultatione.

Tunc dicent inter gentes magni-
ficauit dominus facere cum eis. **M**a-
gnificauit dñs facere nobiscum facti
sumus letantes. **C**onuertere domine
captiuitatem nostram sicut torrentis
austro.

Qui seminat in lachrymis in
exultatione metent.

Euntes ibant et
flebant. mittentes semina sua. **V**e-

nientes autem uenient cum exultatio-
ne portantes manipulos suos.

Nisi dominus edificauerit domum. in vanum laborauerunt q. edificant eam. **N**isi dominus custodierit ciuitatem. frustra uigilat q. custodit eam. **V**anum est uobis ante lucem surgere. surgite postq. sederitis q. manducatis panem doloris. **C**um deciderit dilectus tuus somnum ecce hereditas domini filij merces fructus uentris. **S**icut sagitte in manu potentis. ita filij excursorum. **B**eatus uir q. impleuit desiderium suum ex ipsis. non confundetur & loquetur inimicis suis in porta.

Beati omnes q. timent dominum. qui ambulant in iustis eius. **L**abores manuum tuarum q. manducabis. beatus es & bene tibi erit. **V**xor tua sicut uitis abundans in lateribus domus tue. **F**ilij tui sicut nouelle oliuarum in circuitu mensae tue. **E**cce sic benedicetur homo q. timet dominum. **B**enedicat tibi dominus ex syon & uideas bona hierusalem omnibus diebus uite tue. **E**t uideas filios filiorum tuorum pacem super isrl.

Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. dicat nunc isrl. **S**epe expugnauerunt me a iuuentute mea. etenim non potuerunt mihi. **S**upra dorsum meum fabricauerunt peccatores. prolongauerunt iniquitatem suam. **D**ominus iustus concidet ceruices

peccatorum. confundant et conuertant retrorsum omnes q. oderunt syon. **F**iat sicut scenum tectorum. qd priusq. euellatur exaruit. **D**e quo non impleuit manum suam q. metet & sinum suum q. manipulos colliget. **E**t non dixerunt q. preteribunt benedictio domini super uos. benediximus uobis in nomine domini.

De profundis clamaui ad te domine. domine exaudi uocem meam. **F**iant aures tue intendentes in uocem deprecationis mee. **S**i iniquitates obseruaues domine. dne. q. sustinebit. **Q**uia apud te propitiatio est & propter legem tuam sustinui te domine. **S**ustinuit anima mea in uerbo eius sperauit anima mea in domino. **A**custodia matutina usq. ad noctem speret israel in domino. **Q**uia apud dominum misericordia & copiosa apud deum redemptio. **E**t ipse redimet isrl. ex omnibus iniquitatibus eius.

Domine non est exaltatus cor meum. neq. elati sunt oculi mei. **N**eq. ambulauit in magnis neq. in mirabilibus super me. **S**i non humilitate fecerit te sed exaltaui animam meam. **S**icut ablactatus est sup matrem suam. ita retributio in animam meam. **S**peret isrl in dno. ex hoc nunc & usq. in seculum.

ME mento domine dauid e-
omnis mansuetudinis eius.
Sicut iurauit domino
uotum uouit deo jacob.
Si introiero in tabernaculum domus
mee: si ascendero in lectum strati meae.
Si dedero somnum oculis meis & i
palpebris meis dormitationem. **E**t re-
quiem temporibus meis donec inueniam locum
domino tabernaculum deo jacob. **E**cce
audiuimus ea in ephrata inuicimus ea
in campis silue. **I**ntroibimus in taber-
naculum eius adorabimus in loco ubi o-
steterunt pedes eius. **S**urge domine
in regem tuam. tu et arca sanctificationis
tue. **S**acerdotes tui induantur iusti-
tiam & sancti tui exultent. **P**ropter
dauid seruum tuum non auertas facies
christi tui. **I**urauit dominus dauid
ueritatem & non frustrabit eum de
fructu uentris tui ponam super sedem tu-
am. **S**i custodierint filij tui testame-
tum meum & testimonia mea hec que
docebo eos. **E**t filij eorum usque in se-
culum seculum sedebunt super sedem tuam.
Quoniam elegit dominus syon ele-
git eam in habitationem sibi. **H**ec req-
ues mea in seculum seculi hic habitabo
quoniam elegi eam. **V**idua eius be-
nedicens benedicam pauper eius satura-
bo panibus. **S**acerdotes eius induam sa-
lutari & sancti eius exultatione exul-
tabunt. **I**lluc peducam cornu dauid
parauit lucernam christo meo. **I**mmi-
cos eius induam confusione super ipsum
aurem efflorescit sanctificatio mea.

Ecce quod bonum et quod iocun-
dum habitare fratres in-
unum. **S**icut unguere
tum in capite. quod descen-
dit in barbam barbam aaron. **Q**uod
descendit in oram uestimenti eius sicut
ros ermo. quod descendit in montem syon.
Quoniam illic mandauit dominus bene-
dictionem & uitam usque in seculum.

Ecce nunc benedicite domino
omnes serui domini. **Q**ui
statis in domo domini in
atrijs domus dei nostri.
In noctibus extollite manus ustras in
sancta & benedicite dominum. **B**e-
nedicat te dominus ex syon quod fecit ce-
lum et terram. **Alleluia.**

Laudate nomen domini.
Laudate serui domini.
Qui statis in domo do-
mini in atrijs domus dei
nostri. **L**audate dominum quia bonus
dominus psallite nomini eius quoniam
suauiter. **Q**uoniam jacob elegit sibi dominus
israhel in possessionem sibi. **Q**uia ego co-
gnoui quod magnus est dominus & deus
noster pre omnibus dijs. **O**mnia que
cuque uoluit dominus fecit in celo & in
terra in mari et in omnibus abyssis.
Educens nubes ab extremo terre. ful-
gura in pluuiam fecit. **Q**ui perducit ue-
stes de thesauris suis quod percussit primo-
genita egypti ab homine usque ad pecus.
Et misit signa & prodigia in medio
tuy egypte in pharaonem & in omnes o-

seruos eius. **Q**ui percussit gentes mul-
tas & occidit reges fortes. **S**con re-
gem Amorreorum & regem Basan
& omnia regna chanaan. **E**t dedit
terra eorum hereditatem hereditatem
isrl populo suo. **D**omine nomen tuum
in eternum. domine memoriale tuum i
generatione & generationem. **Q**uia
iudicabit dominus populum suum & i
seruus suis deprecabitur. **S**inulacra
gentium & aurum. opera manuum ho-
minum. **O**s habent & non loquentur.
oculos habent & non uidebunt. **A**u-
res habent & non audient. neq enim e-
spiritus in ore ipsorum. **S**imiles illis
fiant q faciunt ea. & omnes q confidit
in eis. **D**omus isrl benedicite domino.
domus Aaron benedicite domino. &
Domus Levi benedicite dno. & tunc
tis dominum benedicite domino. **B**e-
nedictus dominus ex syon qui habitat
in hierusalem. **A**ttia.

Confitemini domino quoni-
am bonus. quoniam in seculum
misericordia eius. &
Confitemini deo de-
orum. quoniam. **C**onfitemini domino
dominorum quoniam. **Q**ui facit mi-
rabilia magna solus. qm. **Q**ui fecit ce-
los in intellectu. quoniam. **Q**ui fixa-
uit terram super aquas. quoniam. **Q**ui
Qui fecit luminaria magna. qm. **Q**ui
Solem in potestatem dei. quoniam.
Lunam & stellam in potestatem
noctis. quoniam. **Q**ui percussit egyptum
cum primogenitis eorum. quoniam.

Qui eduxit isrl de medio eorum. q-
niam. **I**n manu potenti & brachio ex-
celso. quoniam. **Q**ui diuisit mare ru-
brum in diuisiões qm. **E**t eduxit isrl
per medium eius. quoniam. **E**t excu-
sit pharaonem & uirtutem eius in ma-
ri rubro. quoniam. **Q**ui traduxit po-
pulum suum per desertum. quoniam. **Q**ui
percussit reges magnos quonia.
Et occidit reges fortes qm. &
Scon regem Amorreorum qm. o.
Et regem Basan quoniam.
Et dedit terram eorum heredita-
tem. quoniam. **H**ereditatem isrl ser-
uo suo qm. **Q**uia in humilitate nra.
memor fuit nostri. quoniam. **E**t re-
demt nos ab inimicis nostris. quoniam.
Qui dat escam omni carni qm. **C**o-
fitemini deo celi qm. **C**onfitemini
domino domino dno. quoniam in
eternum misericordia eius.

Super flumina babilonis
illuc sedimus & fleuimus
dum recordaremur tui sy-
on. **I**n salicibus in medio
eius suspendimus organa nostra. **Q**ui
illuc interrogauerunt nos q captiuos &
duxerunt nos uerba cantionum. **E**t
q abduxerunt nos hymnum cantate &
nobis de canticis syon. **Q**uomodo can-
tabimus canticum domini in terra alie-
na. **S**i oblitus fuero tui hierusalem.
obliuioni detur dextera mea. **A**dhe-
reat lingua mea faucibus meis si non
meminero tui. **S**i non proposuero tui
hierusalem. in principio Leticie mee.

Memor esto domine filiorum edo
in die hierusalem. **Q**ui dicunt exina-
nite exinanite: usq. ad fundamentum
in ea. **F**ilia Babilonis misera beatus
q. retribuisti tibi retributionem tuam.
quam retribuisti nobis. **B**eatus q. te-
nebit & allidet paruulos suos ad petra.

Confitebor tibi domine in
toto corde meo. quoniam
audisti omnia uerba oris
mei. **I**n conspectu an-
gelorum psallam tibi. adorabo ad tem-
plum sanctum tuum & confitebor no-
mini tuo. **S**up. misericordiam tuam
et ueritate tua. quoniam magnificasti
sup. omne nomen sanctum tuum. o.
In quacumq. die inuocauero te. ex-
audi me. multiplicabis in anima mea
uirtutem. **C**onfiteantur tibi domine
omnes reges terre. q. audierunt om-
nia uerba oris tui. **E**t cantent in ui-
is domini. quoniam magna est gloria
domini. **Q**uoniam excelsus dominus
& humilia respicit. & alta a longe. i.
cognoscat. **S**i ambulauero in medio
tribulationis uiuificabis me. & super-
uam inimicorum tuorum extendisti
manum tuam. et saluum me fecit dex-
tera tua. **D**ominus retribuet p. me.
domine misericordia tua in seculum.
opera manuum tuarum ne despicias

Domine pbasti me. et co-
gnouisti me. et cognou-
isti sessionem meam & re-
surrectionem meam. o.

In intellexisti cogitationes meas de
longe. semitam meam & funiculum
meum inuestigasti. **E**t omnes uias
meas preuidisti. q. non est sermo in
lingua mea. **E**cce domine tu cogno-
uisti omnia. nouissima & antiqua. et fo-
masti me. et posuisti super me. manum
tuam. **M**irabilis facta est scia tua ex-
me. confortata est et no. potero ad ea.
Quo ibo a spiritu tuo. & quo a. fa-
cie tua fugiam. **S**i ascendero in
caelum tu. illic es. si descendero in infer-
num ades. **S**i sumpsero pennas mea.
diluculo. & habitauero in excremis ma-
ris. **E**t tenui illuc manus tua. deducet
me. & tenebit dextera tua. **E**t dixi
fortitan tenebit conculcabunt me. &
nox illuminatio mea in delictis meis.
Quia tenebit. obscurabuntur a. te.
& nox sicut dies illuminabitur. sicut
tenebre eius ita & lumen eius. **Q**uia
tu possedisti renes meos. suscepisti me.
de utero matris mee. **C**onfitebor tibi
q. trembiliter magnificatus es. mirabi-
lia opa tua. et anima mea cognoscat mi-
nis. **N**on est occultatum os meum.
a. te. quod fecisti in occulto. et substa-
ta mea in inferioribus terre. **I**mper-
fectum meum uiderunt oculi tui. & in
libro tuo omnes serbentur. dies forma-
buntur & nemo in eis. **M**ibi autem
nimis honorificati sunt amici tui. deus
nimis confortatus est principatus cor.
Denumerabo eos & super harenam
multiplicabuntur. exurrexi & adhuc
sum tecum. **S**i occideris di. peccato-
res uiri sanguinum declinat a me. i.

Quia dicitis in cogitatione accipiant
in uanitate ciuitates suas. **N**onne qui
oderunt te domine oderam & super i
inimicos tuos tabescebam. **P**erfecto
oculo oderam illos inimici facti sunt
mibi. **P**roba me deus & scito cor me
um interroga me & cognosce semitas
meas. **E**t uide si uia iniquitatis in me
est & deduc me in uia eterna.

ERipe me domine ab ho
mine malo & uirum iniquo
eripe me. **Q**ui cogitauerunt
iniquitates in corde
tota die constituebant proelia. **A**c
erunt linguas suas sicut serpentes uene
num aspidum sub labijs eorum. **C**ust
odi me domine de manu peccatoris &
ab hominibus iniquis eripe me. **Q**ui co
gitauerunt supplantare gressus meos
absconderunt superbi laqueum mihi.
Et funes extenderunt in laqueum
iuxta iter scandalum posuerunt mihi.
Dixi domino deus meus es tu ex
audi domine uocem deprecationis mee.
Domine deus uirtus salutis mee o
bumbraisti super caput meum in die
belli. **N**on tradas me domine a desi
derio meo peccator cogitauerunt co
tra me ne derelinquas me ne forte ex
altentur. **C**aput circuitus eorum la
bor labiorum ipsorum operiet eos. **C**a
dent super eos carbones in ignem deiecit
eos in inferis non subsistent. **V**ir lin
guosus dirigetur in terra uirum inius
tum mala capient in interitum. **C**ogno
uimus quia faciet dominus iudicium inopi

& uindictam pauperum. **V**eruntamen
iusti confitebuntur nomini tuo & habi
tabunt recti cum uultu tuo.

DNE clamau ad te exaudi
me intende uocem meam cum
clamauero ad te. **D**iriga
tur oratio mea sicut incen
sum in conspectu tuo. eleuatio manuum
meorum sacrificium uespertinum. **P**one
domine custodiam ori meo & ostium ci
uilitatis labijs meis. **N**on declinet cor
meum in uerba malicie ad excusandas
excusationes in peccatis. **C**um hominibus
operantibus iniquitatem & non edicabo cum
electis eorum. **C**orripice me iustus in
misericordia et increpabit me oleum autem
peccatoris non impinguet caput meum.
Quoniam adhuc et oratio mea in te
neplacitis eorum absorpti sunt iuncti pe
tre iudices eorum. **A**udient uerba
mea quoniam potuerunt sicut erassies
do terre erupta est super terram. **D**is
sipata sunt ossa nostra secus infernum. **E**
t quia ad te domine deus oculi in te spera
ui non auferas animam meam. **C**ustodi
me a laqueo quem statuerunt mihi & a
scandalis operantium iniquitatem. **C**adet
in retiaculo eius peccatores singulariter
sum ego donec transcam.

Vocem meam ad dominum cla
maui uocem meam ad dominum
deprecarus sum. **E**ffun
do in conspectu eius oratio
nem meam & tribulationem meam ante

ipsum pronuntio. **I**n deficiendo ex me
spiritum meum & tu cognouisti semitas
meas. **I**n uia hac qua ambulabam absco-
derunt laqueum mihi. **C**onsiderabam
ad dexteram et uidebam & non erat q
cognosceret me. **P**erit fuga a me &
non est q requirat animam meam. **C**la-
mam ad te domine: dixi tibi et spes mea
portio mea in terra uiuentium. **I**nten-
de ad deprecationem meam qd humili-
tus sum nimis. **L**ibera me a psequenti-
bus me: qd confortati sunt super me. **O**
Edue de custodia animam meam ad
confitendum nomini tuo. me expectant
iusti donec retribuas mihi.

Domine exaudi orationem
meam. auribus percipe obse-
rationem meam. in uerita-
te tua exaudi me in tua
iustitia. **E**t non intres in iudicium cum
seruo tuo. qd non iustificabit in conspec-
tu tuo omnis uiuent. **Q**uia psecutus e
inimicus animam meam humiliavit in te-
ra uitam meam. **C**ollocauit me in obser-
uans sicut mortuos seculi & anxietas est
sup me spiritus meus in me turbatum est
cor meum. **M**emor fui dierum antiquae
meditatus sum in omnibus operibus tuis
in factis manuum tuarum meditabar.
Expandi manus meas ad te: anima
mea sicut terra sine aqua tibi. **V**elo-
citer exaudi me domine: defecit spiri-
tus meus. **N**on auertas faciem tuam
a me & similis ero descendenti in la-
cum. **A**uditam fac mihi mane miseri-

cordiam tuam. qd in te speraui. **N**otam
fac mihi uiam in qua ambulem. qd ad te
leuam animam meam. **E**ripe me de ini-
micis meis domine ad te confugi. docce in
facere uoluntatem tuam. qd deus meus es
tu. **S**piritus tuus bonus deducet me
in terram rectam. propter nomen tuum
domine uiuificabis me in equitate tua.
Educes de tribulatione animam mea
& in misericordia tua disperdes inimicos
meos. **E**t perdes omnes q tribulant
animam meam. quoniam ego seruus tu-
us sum.

Benedictus dominus deus
meus q docet manus mea
ad prelium & digitos
meos ad bellum. **M**ise-
ricordia mea & refugium meum. suscep-
tor meus & liberator meus. **P**rocedo
meus & in ipso speraui. q subdis populu
meum sub me. **D**omine qd est homo
quia innotuisti ei. aut filius hominis
quia reputas eum. **H**omo uanitati o-
similis factus est. dies eius sicut umbra
pretereunt. **D**omine inclina celos tu-
os & descende. tange montes et fumi-
gabunt. **F**ulgura conuersionem &
dissipabis eos. cimitre sagittas tuas &
conturbabis eos. **E**mitte manum tua
de alto. eripe me & libera me de aquis
multis & de manu filiorum alieno-
rum. **Q**uorum os locutum est uanitates
& dextera eorum dextera iniquitatis.
Deus canticum nouum cantabo ti-
bi. in psalterio decachordo psallam tibi.

Qui dās salutem regibz. q̄ redemisti
Dauid seruum tuum. de gladio maligni
eripe me. **E**t erue me de manu filiorū
alienorum. quoz of locutum est uanitas
tem. & dextera eorum dextera iniquitatis

Quorum filij sicut nouelle plantatiōes
in iuuentute sua. **F**ilij eorum compo
siti. circūonati ut similitudo templi.

Promptuaria eoz plena. eruantia i
ex hoc in illud. **O**ues eorum fetose ab
dantes in gressibz suis. boues eorum crasse

Non est ruina macerie. neq. transitus
neq. clamor in plateis eorum. **B**eatum
dixerunt populum cui hęc sunt. beatus
populus cuius dominus d̄s eius.

Exaltabo te d̄s meus rex
& benedicam nomini tuo i
seculum & in seculum se
culi. **P**er singulos dies
benedicam tibi. & laudabo nomē in seculum
& in seculum seculi. **M**agnus
dominus & laudabilis nimis. & magnitudi
nis eius non est finis. **G**eneratio &
generatio laudabit opa tua. et potentia
tuam pronuntiabunt. **M**agnificentiam
& glorie sanctitatis tue loquentur. & mi
rabilia tua narrabunt. **E**t uirtutem
terribilium tuoz dicent. et magnitudi
nem tuam narrabunt. **M**emoria abun
dantie suauitatis tue exultabunt. et ius
ticiam tuam exultabunt. **M**iserator
et misericors dominus. patiens & mul
tum misericors. **S**uaus dominus uni
uersis. & misericors eius super omnia
opera eius. **C**onfiteantur tibi omne
omnia opera tua. & sancti tui benedicant

tibi. **G**loriam regni tui dicent. & pote
tiam tuam loquentur. **V**t notam faciat
filijs hominum potentia tuam. & gloriam
magnificentie regni tui.

Regnum tuum
regnum omnium seculorum. & domina
tio tua in omni generatione & generatio
nem.

Fidelis dominus omnibz uerbis.
& sanctus in omnibz opibz suis. **A**lle
uat dominus omnes q̄ corruunt. & eli
git omnes elisos.

Oculi omnium in te
sperant. domine. & tu dās escam illorum
in tempore oportuno.

Aperis tu manu
tuam & imple & omne animal benedi
cione. **I**ustus dominus in omnibz uis
suis. & sanctus in omnibz opibz suis.

Prope est dominus omnibz inuocan
tibus eum. omnibus inuocantibus eum in
ueritate. **V**oluntatem timentum se
faciet. et deprecationem eorum exaudiet.

Custodit dominus
omnes diligentes se. & omnes peccatores
disperdet. **L**audationem domini loquet
of meum. & benedicat omnis caro nomini
sancto eius in seculum et in seculum se
culi. **Alleluia.**

Lauda anima mea dominum.
laudabo dominum in uita
mea. psallam deo meo q̄ di
fuerō. **N**olite confidere
in principibus. in filijs hominum in q̄bus
non est salus. **E**xibit spiritus eius et
reuertetur in terram suam. in illa die pe
ribunt omnes cogitatiōes eorum. **B**ea
tus cuius deus iacob adiutor eius. spes
eius in domino deo ipsius. q̄ fecit celum
& terram. mare et omnia que in eis sūt.

Qui custodit ueritatem in seculum
facit iudicium in iuram patientibus dat
escam esurientibus **D**ominus soluit com
pedes dominus illuminat cecos **D**om
nus erigit cecos dominus diligit iustos
Dominus custodit aduenas pupillum
& uiduam suscipit et uiam peccatorum
disperdit **R**egnabit dominus in seculis
deus tuus syon in generatione & ge
nerationem. *Alia.*

Laudate dominum quoniam
bonus est psalmus deo
nostro sit iocunda decoraq
laudatio **E**dificans hie
rusalem dominus disperdit isrl congrega
bit **Q**ui sanat contritos corde & i
alligat contritiones eorum **Q**ui num
rat multitudinem stellarum & omnib
eis nomina uocat **M**agnus dominus
noster et magna uirtus eius & sapien
tie eius non est numerus **S**uscipiens
mansuetos dominus humilium autem
peccatores usq; ad terram **P**recinte
domino in confessioe psallite deo nro
in cathara **Q**ui operit celum nubib
& pat; terre pluuiam **Q**ui pducit in
montib; fenum et herbam seruituti ho
minum **Q**ui dat iumentis escam ipso
& pullis coruorum inuocantibus eum
Non in fortitudine eq; uoluntatem
habebit nec in tibus uiri beneplacitum
erit ei **B**eneplacitum est domino se
per timentes eum et in eis q; sperant
super misericordiam eius. *Alia.*

Lauda hierusalem dnm la
uda deum tuum syon
Quoniam confortauit
seras portarum tuarum
benedixit filiis tuis in te **Q**ui posuit
fines tuos pacem & adipe frumenti sa
tiat te **Q**ui emittit eloquium suum
terre uelociter currit sermo eius o
Qui dat niuem sicut lanam nebu
lam sicut cinerem spargit **M**ittit o
crystallum suum sicut bucellas ante fa
ciem frigoris eius quis sustinebit **E**si
tet uerbum suum & liquefaciet ea flabit
spiritus eius & fluent aque **Q**ui an
nuntiat uerbum suum iacob iustitias &
iudicia sua isrl **N**on fecit taliter om
ni nationi & iusticia sua non manifes
tauit eis. *Alia.*

Laudate dominum de
celis laudate eum in
excelsis **L**audate eum
omnes angeli eius lau
date eum omnes uirtutes eius **L**au
date eum sol & luna laudate eum om
nes stelle & lumen **L**audate eum
celi celorum et aque omnes que se
per celos sunt laudent nomen dñi
Quia ipse dixit et facta sunt ipse
mandauit & creata sunt **S**tatuit
ea in etelum et in seculum seculi p
ceptum posuit & non preteribit o
Laudate dominum de terra dra
cones et omnes abyssi **I**gnis gra
do nix glacies spiritus psellarum que
faciunt uerbum eius **M**ontes et om
nes colles ligna fructifera & omnes

cedit. **B**estie & uniuersa pecora ser-
pentes & uolucres pennate. **R**eges te-
re et omnes populi principes & omnes
iudices terre. **I**uuenes et uirgines
senes cum iunioribus laudent nomen do-
mini. quia exaltatum est nomen eius so-
lus. **C**onfessio eius super celum et te-
ram. & exaltauit cornu populi sui. **H**ymnus omnibus sanctis filijs istius po-
pulo appropinquanti sibi. *Allia:*

Cantate domino canticum
nouum. laus eius in ecclesia
sanctorum. **L**etetur istus
in eo quod fecit ei. et filii
sion exultent in rege suo. **L**audent
nomen eius in choro in tympano et psal-
terio psallant ei. **Q**uia beneplacitum
est domino in populo suo & exaltauit
manus eius in salutem. **E**xultabunt sanc-
ti in gloria. **L**etabuntur in cubilibus suis.
Exultationes dei in gutture eorum.
& gladius accipites in manibus eorum.
Ad faciendam in nationibus increpa-
tiones in populis. **A**d alligandos reges
eorum in compediibus & nobiles eorum in
manibus ferreis. **V**t faciant in eis iudi-
cium consensuum. gloria hec est omnibus
sanctis eius. *Allia.*

Laudate dominum in sanctis
eius. laudate eum in fir-
mamento uirtutis eius. **L**audate eum in uir-
tibus eius. laudate eum secundum multitu-
dinem magnitudinis eius. **L**audate eum
in sono tubae. laudate eum in psalterio &

cithara. **L**audate eum in tympano & in
choro. laudate eum in chordis et organo.

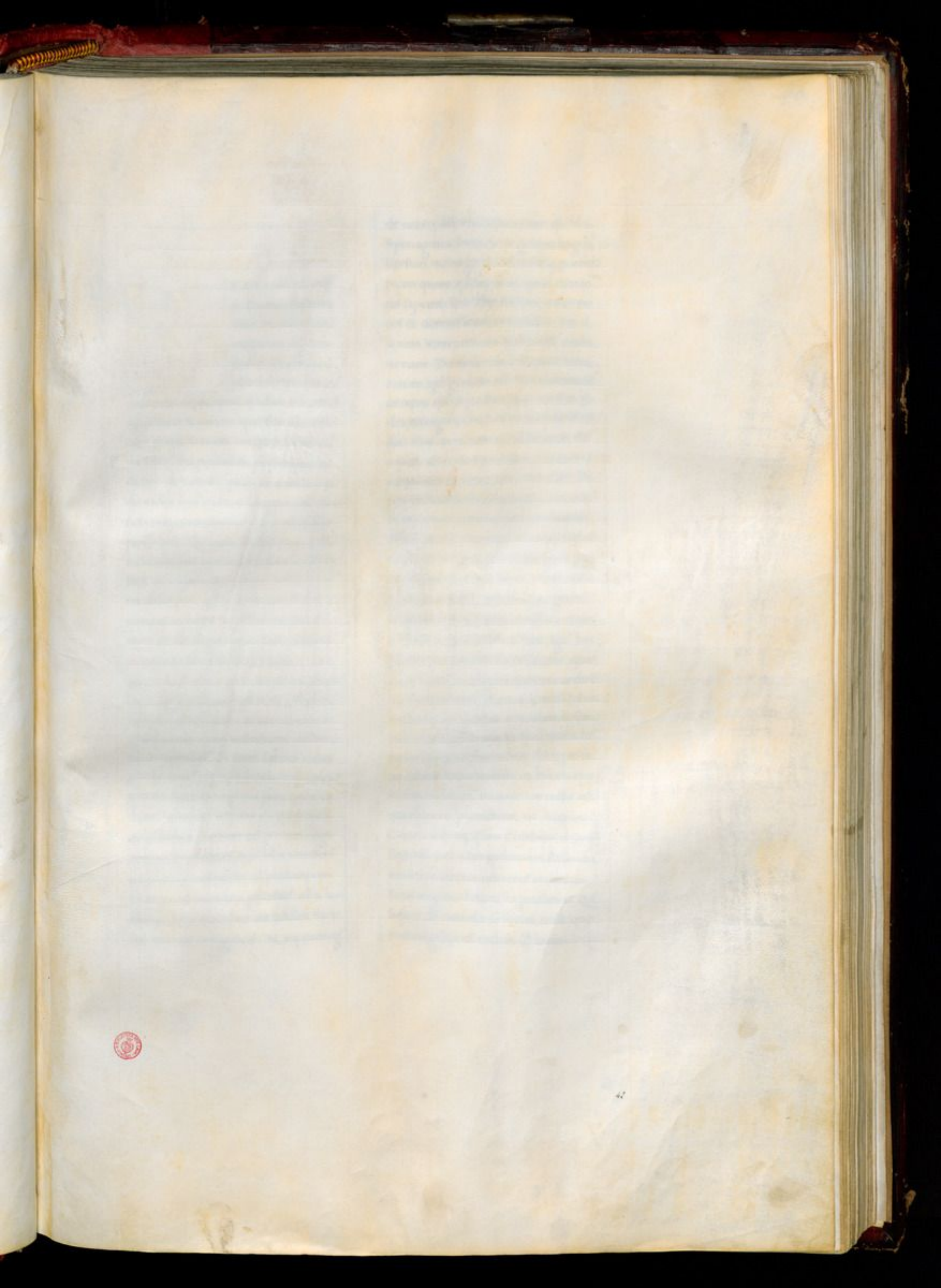
Laudate eum in cymbalis benesonan-
tibus. laudate eum in cymbalis iubilati-
onis. omnis spiritus laudet dominum. *Allia.*

IUNGAT EPUS
quos ungit face-
dotum. immo o-
chartam non di-
uidat. quos con-
ti necit amor.

Commentarios in osee Amos & Zecha-
riam Malachiam quoque positis. Scripsi
sem si licuisset pre ualitudine. Mitti-
tis solatia sumptuum. Notarios nostros
& librarios sustentatis. ut uobis possi-
mum nostrum desudet ingenium. Et
ecce ex latere frequens turba diuersa
poscentium. quasi aut equum sit me-
uobis esurentibus & alijs laborare. aut
in ratione dati et accepti. cuius preter-
uos obnoxius sum. Itaque longa cogita-
tione fractus. ne penitus hinc anno re-
ticerem et apud uos mutuis essem in
dici opus nomini uestro consecraui in-
terpretationem uidehede trium Salo-
mons uoluminum. exasloth. quod he-
brei parabolis. uulgata autem editio
prouerbia uocat. coeleth. que græce
ecclesiasten. latine contionatorem pos-
sumus dicere. syrasiri. que in lingua
nostra uertitur canticum canticorum.
fert & panæctos Iesu filij Syrach.

liber. & alius pseudographus. q̄ sapientia
Salomonis inscribitur. Quorum priorem
hebraicum reppen. non ecclesiasticum ut
apud Latinos sed parabolas prenotatum. **C**
ui iuncti erant ecclesiastes & canticum ca-
nticorum. ut similitudinem Salomonis nō
solum numero librorum. sed etiam māne
genere coequaret. Secundus apud he-
breos nūq̄ est. quia & ipse stilus græca
eloquentiam recolat. et nonnulli scripto-
rum ueterum. hunc esse iudei philonis
affirmant. Sicut ergo Iudith & Tobie &
Machabeorum libros. legit quidem eos
ecclesia. sed inter canonical scripturas nō
recipit. sic & hec duo uolumina legat ad
edificationem plebis. non ad auctorita-
tem ecclesiasticorum dogmatum confir-
mandam. Sicut sane septuaginta inter-
pretum magis editio placet. habet tam-
a nobis olim emendatum. Neque enim
noua sic euidimus. ut uetera destruiamus.
& tamen cum diligentissime legent. sciat
magis nostra scripta intelli. que nō uer-
tutum uas transfusa. coaguerint. sed
statim de p̄lo purissime. commendata
teste suum saporem seruaerint.

TRIBVS NOMIN-
bus uocatum fuisse Sa-
lomonem. scripture
manifestissime docent.
Pacifium id est Salo-
monem. et Iudith hoc est dilectum domi-
ni. & q̄d nunc dicitur coelestis. eccle-
siasten. Ecclesiastes autem græco sermo-
ne est appellatus. q̄a coetum id est eccle-
siam congregat. quem nos nuncupare pos-
sumus contionatorem. eo q̄ loquatur ad
populum. & sermo eius non specialiter ad
unum. sed ad uniuersos dirigit generali-
ter. Porro pacificus & dilectus domini. i.
ab eo q̄ regno eius pax fuit. et cum do-
minus dilexerit appellatus est. Nam et
psalmus quadragesimus quartus & sepe-
agesimus primus dilecti et pacifici titulo
pernotantur. Qui tamen & si ad prophete-
tiam christi ecclesieq̄ pertinentes felici-
tatem & uires Salomonis excedunt. ta-
men secundum historiam sup̄ Salomonem
scripti sunt. Itaq̄ iuxta numerum uocabu-
lorum. tria uolumina. edific. pro uerbu.
ecclesiastes. canticum canticorum. in pro-
uerbijs paruulum docens & quasi de of-
ficijs p̄ sententias erudiens. Unde & ad fi-
lium sermo crebro repetitur. In ecclesias-
ten uero mature uirum. etatis instituens.
ne quequam in mundi rebo putet esse
perpetuum. sed caduca et breuia uniuersa
que cernimus. Ad exercitium iam con-
sumatum uirum et calcato seculo pre-
paratum. in canticis canticorum sponse ui-
git amplexibus. Nisi enim prius reliqui

Faint, illegible text in the left column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

BEATISSIMO PATRE DAMASO. Hieronymus. Nouum opus me facere cogis ex ueteri. ut post exempla scripturarum toto orbe dispersa. quasi quidam arbiter. & quae inter se uariant. quae sint illa quae cum graeca sentiant ueritate. decernas. uis labor. sed periculosa presumptio iudicare. de ceteris ipsum ab omnibus iudicandum sensu mutare. linguam. & ex uescentem mundum ad initia retrahere paruulorum. Quis enim doctus pariter & indoctus cum in manus uolumen assumpsit. & a salua quam senel imbibit uiderit discrepare. quae lectat. non statim erumpat in uocem me falsarium. me clamans esse sacrilegum. quae audeam aliquid in ueteribus libris addere. mutare. corrigere. Aduersus quam inuidiam duplici causa me consolatur. quae et tu quae summus sacerdos es fieri iubes. & uerum non esse quod uariat etiam maledicorum testimonio comprobatur. Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda. respondeat quibus tot sunt exemplaria pene quot codices. Si autem ueritas est querenda de pluribus. cur non ad graecam originem reuertentes ea quae uel a uitiosis interpretibus maledicta. uel presumptoribus imperitis emendata. pueris. uel a librariis dormitantibus aut addita sunt. aut mutata corrigimus. Neque uero cogit

de ueteri disputatione testamento. quod a septuaginta senionibus in graecam linguam uersum. tertio gradu ad nos usque puenit. Non quero quod aquilam quid Syriacum cui sapient quae Theodotium. inter nos et ueteres mediis incedat. Sic illa uera interpretatio. quam apostoli probauerunt. De nouo nunc loquor testamento. quod graecum esse non dubium est. excepto apostolo Mattheo. qui primus in iudea euangelij Christus. hebraicis litteris edidit. Hoc certe cum in nouo sermone discordat. & diuersos inuoluntate tramites. ducit. uno de fonte querendus est. Permittito eos codices quos a Luetano hesitio nuncupatores paruulorum hominum asserit. pueris contentio. quibus utique nec in ueteri testamento post septuaginta interpretes emendare quod licuit. nec in nouo profuit emendasse. cum multarum gentium linguas scriptura ante translata doceat. Falsa esse quae addita sunt. Igitur haec praefata uincula pollicetur. quatuor tantum euangelia quorum ordo est iste. Matheus. Marcus. Lucas. Iohannes. codicum graecorum emendata collectio. sed ueterum quae ne multum a lectionis latinae consuetudine discreparet. ita calamo imperauimus. ut his tantum quae sensum uidebantur mutare. correctis reliqua manere pateremur. ut fuerant. Canones quoque quos Caelebius caesariensis episcopus alexandrinum secutus. amonum in decem numeros ordinauit. sicut in graeco habentur expressimus. Quod si quis de curiosis uoluerit nosse. quae in euangelij ut eadem ut uena. uel

sola sit eorum distinctio cognoscatur.
 Magni siquidem in his codicibus error
 inoleuit. dum quod in eadem re alius eu-
 gelista plus dixit in alio quam minus pro-
 tulerunt addiderunt. ut dum eundem
 sensum alius aliter expressit. ille qui un-
 de quattuor primum legitur ad eius exem-
 plum ceteros quoque estimauerit emenda-
 dos. unde accidit. ut apud nos mixta
 sint omnia. & in Marco post Lucas atque
 Matthei. Rursum in Mattheo post Jo-
 hannis et Marci. & in ceteris reliquorum
 que in alijs propria sunt inueniantur.
 Cum itaque canones legentis qui subiecti con-
 fusionis errore sublato & similia omni-
 um scies & singulis sua quoque restitues.
 In canone primo concordant quattuor
 Mattheus. Marcus. Lucas. Johannes.
 In secundo tres. Mattheus. Marcus.
 Lucas. In tertio tres. Mattheus. Luca-
 Johannes. In quarto tres. Mattheus. Ma-
 cul. Johannes. In quinto duo. Mattheus.
 Lucas. In sexto duo. Mattheus. Marcus.
 In septimo duo. Mattheus. Johannes. In
 viii. duo. Lucas. Marcus. In viii. &
 duo. Lucas. Johannes. In decimo. pro-
 unusquisque que non habent in alijs edide-
 runt. Singulis uero euangelis ab uno
 incipiens usque ad finem librorum dispar-
 numerus accrescit. Hic nigro colore pro-
 scriptus sub se habet alium ex minio. &
 discolorum numerum. qui ad decem usque
 procedens indicat prior numerum in quo
 sit canone regredendus. Cum ergo aper-
 to codice. uerbis illud siue illud
 capitulum. scire uolueris cuius canonis
 sit. statim ex subiecto numero docebe-

ris et recurras ad principia in quibus
 nonum est distincta. congruet. eodem
 statim canone ex titulo frontis inueni-
 to. illum quem querebas numero eu-
 dem euangelis qui & ipse ex inscriptione
 signat inuenies atque e uicino ceterorum
 tramitibus inspectis. quos numeros e regi-
 one habeant adnotabis. & cum scieris
 recurrere ad uolumina singulorum & sine
 mora reperis numeros quos ante signa-
 ueras reperies et loco in quo ut eadem
 ut uicina dixerunt. Opto ut in christo
 ualeas et memineris mei papa beatissimi

P

LVRES FVI

se qui euangelia scrip-
 serunt. Lucas eu-
 gelista testatur di-
 cens. Quoniam quidem
 multi conati sunt

ordinare narrationem rerum que in nobis
 complete sunt sicut tradiderunt nobis
 qui ab initio ipsi uiderunt sermonem et
 ministraverunt ei. & pseuerantia usque
 ad presentis tempus monumenta declarant
 que a diuersis auctoribus edita diuer-
 sarum heresum fuerunt principia. ut est
 illud iuxta egyptios et Thomam et Ma-
 thiam et Bartholomaeum duodecim quo-
 que apostolorum et basilidis atque a polimiac
 reliquorum quos enumerare longissimum
 est. cum hoc tamen in presentiarum necesse
 sit dicere extitisse quosdam qui sine spiritu
 et gratia dei conati sunt magis ordinare
 narrationem quam historiam texere ueritate.
 Quibus iure potest illud propheticum coop-
 tari. Neque presertim de corde suo qui

ambulant post spm suum q dicunt hec
dicit dominus. et dñs non misit eos. De
qbus et saluator in euangelio Johannis loq
tur. Omnes q ante me uenerunt. fures
fuerunt et latrones. Quenerunt. non
q missi sunt. Ipse enim ait. Veniebant
et ego non mittebam eos. In uenientibus
presumptio temeritatis. in missis obsequi
seruitutis est. Ecclesia autem que domun
uoco supra petram fundata est. quam in
troduxit rex in cubiculum suum. & ad
quam p foramen descensionis occulte in
sit. manum suam simili damulo hinnuloq
ceruore quattuor uolumina paradisi in
star eructuans quattuor et angulos &
anulos hēt p quos quasi arca testame
ti et custos legis dñi lignis mobilibus ue
bitur. Primus omnium Mattheus est
publicanus cognomento leui. q euange
lium in iudea hebreo sermone edidit. i
ob eor. ut maxime causam q in iesum. i
crediderant. ex iudeis. et nequa q legis
umbra secedente euangely ueritatem se
uabant. Secundus Marcus interpres apłi
petri & Alexandrine ecclie. primus ep̄
q dominum qdem saluatorem ipse non
uidit. sed ea qua audierat magm̄ pre
dicantem iuxta fidem magis gestorum.
narravit q̄ ordinem. Tertius Lucas me
dicus natiōe syrus Antiochenis cuius ex
uis laus in euangelio. q & ipse discipuly
apłi Pauli in achate. Bithunieq partibus
uolumen condidit. quedam altius repo
tens & ut ipse in prooemio confitetur
audita magis q̄ uisa describens. Ultimus
Johannes apłs euangelista quem iesus. i
amauit plurimum. q̄ super pectus dñi.

recumbens purissima doctrinam fluentia
potauit & q solus de cruce meruit au
dire. Eccc mater tua. Is cum esset i Asia
et iam tunc hereticoꝝ semina pullularet
eberinthi. lebiōis. et ceteroꝝ q negant i
chr̄m in carne uenisse. quos & ipse in
epta sua Antichristos uocat. et apłi Pa
ulus frequenter percutit. coactus est ab
omnibus pene tunc asiē episcopis. et mul
tarum ecclesiarum legationibus de diu
nitate saluatoris altius scribere. et ad ips
ut ita dicam dei uerbum. non tam auda
ci q̄ felici temeritate. prumpere. ut ec
clesiastica narrat historia. cum a scribis
cogertur ut scriberet. ita facturum se
respondisse. si in dicto ieiunio in commu
ne omnes deum deprecarent. Quo exple
to reuelatione saturatus in illud poem
um celo ueniens eructauit. In principio
erat uerbum et uerbum erat. apud deum
& dñs erat. uerbum. hoc erat in principio
apud deum. hec igitur quattuor euan
gelya multo ante predicta. Et ezechielis
quoq uolumen pbat. in quo prima uisio
ita contexta. et in medio similitudo
quattuor animalium et uultus eor. fa
cies hominis et facies leonis & facies ui
tuli & facies aqle. Prima hominis faeies. i
Mattheum significat. q̄ quasi de homie
exorsus est scribere. Liber generationis
iesu chr̄i filij Dauid filij Abraam. Se
cunda Marcum. in quo uox leonis in
eremo rugient. audita. Vox claman
tis in deserto parate uiam dñi rectas
facite semitas eius. Tertia uituli. que
euangelistam Lucam a Zacharia sac
dote sumpsisse initium prefigurat. &

Quarta Johannem euangelistam q̄ assump-
tis pennis aq̄le & ad altiora festinans de-
ueto ei disputat. Cetera que sequuntur
in eundem sensum proficiunt. Cuius cor
recta & pennati pedes & quocunq̄ sp̄s i-
ibat. ibant & non reuertebantur. & o-
dora cor̄ plena oculis et scintille. his b̄
pedes in medio discurrentes & rota in
rota in rotam & in singulis quattuor fa-
cies. Unde et apocalypsis Johannis post ex-
positionem uiginti quattuor seniorum q̄ te-
nentes citharas et phylas adorantes ag-
num dei introducit fulgura atq̄ tonitru-
& septem sp̄s discurrentes. et mare uitre-
um & quattuor animalia plena oculis dice-
numal. primum simile leoni. et secundum
simile uitulo. & tertium simile homini. &
quartum simile aq̄le uolanti. Et post
paululum Plena inq̄ erant oculis. et re-
gem non habebant die ac nocte dicentia.
Sanctus sanctus sanctus d̄s deus omipo-
tens q̄ erat. et q̄ est. & qui uenturus est.
Quibus cunctis p̄cipue ostendit quattuor
debere t̄m euangelia suscipit. & omnes
apocryphorum ueritas mortuis magis heret-
icis q̄ ecclesiasticis uiuis canendas.

ATTHEVS EX

Judea sicut in ordi-
ne primus ponitur
ita euangelium in
Judea primum scrip-
sit. cui uocatio ad
dominum ex publicanis actibus fuit. duo-
rum in generatione christi principia prefe-
rens. unus cuius prima circūcisio in ex-

ne. alterius cuius secundum eorū electio fu-
it. Cuius utriusq̄ in patribus christi. Sicq̄ quate-
denario numero triformiter posito prin-
cipium & credendi fidei in electionis tempo-
poringens. et ex lectione usq̄ in transmigra-
tionis diem dirigis. atq̄ a transmigrationis
die usq̄ in christi definitiue decursam. i-
aduersus d̄ni ostendit generationem. et
numero satisfaciens et tempori. ut se qd̄
esse ostenderet. et dei in se opus mon-
strans etiam in his quorū genus posuit. i-
christi operantis a principio testimonium
non negaret. Quarum omnium reze. ter-
tius. ordo numerus. dispositio. ul. ratio. i-
qd̄ fidei necessarium est d̄s christi est. q̄
factus ex muliere. factus sub lege. natus
ex uirgine. passus in carne. omnia in
cruce. fixit. ut triumphans ea in semet-
ipso resurgens in corpore. et patris nome-
in patribus filio. et filij nomen patri resti-
tuens in filiis. sine principio. sine fine. i-
ostendens unum se cum patre esse. quia
unus est. In quo euangelio utile est de-
siderantibus deum. sic prima. ut media.
ut perfecta cognoscere. ut & uocatiōem.
ap̄ti. & opus euangelij & dilectiōem dei
in carne nascentis p̄ uniuersa legentes in-
telligant. atq̄ id in eo in quo reprehen-
si sunt. & apprehendere appetunt. reco-
gnoscant. Nobis etiam in hoc studio ar-
guenti fuit. & fidem facte rei tradere.
& operantis dei intelligendam diligenter
esse dispositionem querentibus non tacere.

M

ATT HCVS CV

primo predicasset. i. euangelium in iude uolens transire ad gentes primus euangelium scripsit hebreice quod fratribus a quibus ibat ad memoriam reliquit. Sicut enim necesse fuit ad confirmationem fidei euangelium predicare: sic & contra hereticos scribi. Cum autem plures euangelium scripserint quatuor tamen habent auctoritatis testimonium: quia per quattuor mundi partes fidem nuntiant trinitatis & sunt quasi quatuor rote in quadriga domini que uelut eum per predicationem euangelii & genus humanum quadrifida morte peremptum conuertit: erat predicatione uiuificandum unde & aliorum euangelia deciderunt: nec recepta sunt: quia noluerunt presinitum numerum cassari propter uirtutem sacramenti. Designantur etiam euangeliste quattuor figuris: i. que non sunt deceptorie: sed iocundi mysterii sibi conscie. Mattheus in homine intelligitur quia circa humanitatem christi principaliter immoratur.

arcus in leone quia agit de resurrectione: Lucas in utulo agens de sacerdotio. Johannes in aquila scribens sacramenta diuinitatis. Christus uero quem describunt homo fuit de uirgine natus: vitulus in immolatione: leo in resurrectione: aquila in ascensione: et in homine humanitas in utulo sacerdotum: in leone regnum: in aquila exprimitur diuinitatis sacramentum.

IBER. GE
NERATI
onis Iesu Chr
fili dauid fi
ly abraam.
Abraam ge
nuit Isaac. Is
ac autem ge

nuit Iacob Iacob autem genuit Iudam
et fratres eius. Iudas autem genuit Pha
res & Zarah de Thamar. Phares autem
genuit Esrom. Esrom autem genuit
Aram. Ara autem genuit Aminadab
Aminadab autem genuit Naason. Na
ason autem genuit Salmon. Salmon
autem genuit Booz de Raab. Booz autem
genuit Obed ex Ruth. Obed autem ge
nuit Iesse. Iesse autem genuit Dauid re
gem. Dauid autem genuit Salomonem
ex ea que fuit Uriah. Salomon autem
genuit Roboam. Roboam autem genuit
Abiam. Abiam autem genuit Asa. Asa
autem genuit Iosaphat. Iosaphat autem
genuit Ioram. Ioram autem genuit Ozi

am. Ozias autem genuit Joatham. Joatham
autem genuit Achaz. Achaz autem
genuit Ezechiam. Ezechias autem ge
nuit Manasses. Manasses autem genu
it Amos. Amos autem genuit Josiam.
Josias autem genuit Iechoniam et fratres ei
in transmigratione Babylonis. Et post
transmigrationem Babylonis Iechonias
autem genuit Salathiel. Salathiel autem
genuit Zorobabel. Zorobabel autem
genuit Abiud. Abiud autem genuit
Eliachi. Eliachi autem genuit Azor.
Azor autem genuit Sadoch. Sadoch
autem genuit Achiz. Achiz autem genu
it Eliud. Eliud autem genuit Eleazar.
Eleazar autem genuit Matthan. Mat
than autem genuit Iacob. Iacob autem
genuit Ioseph virum Marie de qua na
tus est Iesus qui vocatur Christus. Omnes itaq
generationes ab abraam usque ad Dauid
generationes quattuordecim. & ad Da
uid usque ad transmigrationem Babylonis
generationes quattuordecim. & a trans
migratione Babylonis usque ad Christum ge

nerationes quattuordecim. Christi autem generatio sic erat. Cum esset desponsata mater Jesu Maria Ioseph antequam conuenirent inuenta est in utero habens de spiritu sancto. Ioseph autem uir eius cum esset iustus et nollet eam traducere: noluit occulte dimittere eam. Hec autem eo cogitante: ecce angelus domini apparuit in somnis Ioseph dicens. Ioseph filii Dauid noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Quod enim in ea natum est: de spiritu sancto est. Pariet autem filium: et uocabis nomen eius Iesum. Ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Hec autem totum factum est: ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetam dicentem. Ecce uirgo in utero habebit & pariet filium: et uocabitur nomen eius Emmanuel. quod est interpretatum nobis cum deus. Et currens autem Ioseph a somno fecit sicut precepit angelus domini: & accepit conjugem suam: et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum: & uocauit nomen eius Iesum.

¶ In natus esset Iesus in Bethleem iude in diebus herodis Regis. ecce magi ab oriente uenerunt in hierosolimam dicentes. Vbi est qui natus est rex iudeorum? Vidimus enim stellam eius in oriente: & uenimus adorare eum. Audiens autem herodes rex turbatus est: & omnis hierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi sciscitabat

ab eis ubi Christus nasceretur. At illi responderunt ei. In Bethleem iude. Sic enim scriptum est per prophetam. Et tu Bethleem terra iuda: nequaquam minima es in principibus iude. Ex te enim exierit dux qui regat populum meum israel. Tunc herodes clam uocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stelle que apparuit eis: & mittens illos in Bethleem dixit. Ite & interrogate diligenter de puero: & cum inuenieritis renuntiate mihi: ut et ego ueniens adorem eum. Qui cum audissent regem abierunt. Et ecce stella quam uiderant in oriente antecedebat eos: usque dum ueniens staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam gausi sunt gaudio magno ualde: Et intrantes domum inuenierunt puerum cum Maria matre eius: & prostrantes adorauerunt eum: et aperis thesauris suis obtulerunt ei munera aurum thus & myrrham. Et responso accepto in somniis: ne redirent ad herodem: per aliam uiam reuersi sunt in regionem suam. ¶ Cum recessissent: ecce angelus domini apparuit in somniis Ioseph dicens. Surge & accipe puerum et matrem eius: & fuge in egyptum: & esto ibi usque dum dicam tibi. Futurum est enim: ut herodes querat puerum ad percipiendum eum. ¶ Consurgens accepit puerum & matrem eius nocte: & secessit in egyptum. Et erat ibi usque ad obitum herodis: ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetam dicentem. Ex egypto uocauit filium meum. Tunc herodes uidentis quod illusus esset a magis iratus est ualde: &

mittens occidit omnes pueros q̄ erant
in Bethlem. & in omnibus finibz eius &
bimatu & infra. secundum tempus qd̄
exq̄sierat a magis. Tunc adimpletum ē.
quod dictum est per hieremiam p̄phe-
tam dicentem. Vox in Rama audita est.
ploratus et ululatus multus. Rachel plo-
rans filios suos. & noluit consolari q̄ n̄
sunt. Defuncto autem Herode. ecce an-
gelus d̄ni apparuit. ī somni ioseph in
egypto dicens. Surge & accipe puerum
& matrem eius. et uade in terram israhel.
Defuncti sunt. n̄. q̄ querebant animam p̄-
eri. Q̄. confurgens accepit puerum et ma-
trem eius. et uenit in terram israhel. Audi-
ens autem q̄ Archelaus regnaret in iudea
p̄ Herode p̄re suo timuit illo ire. et ad in-
itum ī somni secessit in partes galilee.
Et ueniens habitauit in ciuitate que uo-
catur Nazareth. ut adimpleret quod
dictum est p̄ prophetas. quoniam Na-
zareus uocabitur.

N diebus autem illis ue-
nit Iohannes baptista pre-
dicans in deserto iudee &
dicens. Pœnitentiam agi-
te. appropinquabit. n̄. regnū celoz. hic ē
enim de quo dictum est p̄ Esaiam p̄phe-
tam dicentem. Vox clamantis in de-
serto. parate uiam domini. rectas faci-
te semitas eius. Ipse autem Iohannes ha-
bebat uestimentum de pilis cameloz.
& zonam pellicam circa lumbos suos.
Et sca autem eius erat locuste & mel sil-
uestre. Tunc exibat ad eum hierosolim̄
& omnis iudea. et omnis regio circa jo-

danem. & baptizabantur ab eo in ior-
dane. confitentes peccata sua. Videns
autem multos phariseoz et saduceoz
uenientes ad baptismum. dixit eis. Pr̄-
genies uiparum q̄s demonstrabit uobz
fugere a uentura ira. Facite. ergo fructum
dignum pœnitentiae. Et nē uelint
dicere intra uos. p̄rem habemus a brah̄.
Dico enim uobis. quoniam potens est de-
us de lapidibus istis suscitare filios abra-
ham. cum securis ad radicem arborum.
posita est. Omnis ergo arbor que non fa-
cit fructum bonum excidet. et in ignem
mittetur. Ego qdem baptizo uos in aq̄
in pœnitentiam. qui autem post me uen-
turus est. fortior me est. cuius non sū
dignus calciamenta portare. Ipse uos
baptizauit in spiritu sancto & igni. Cu-
ius uentilabrum in manu sua. & p̄mun-
dabit aream suam. & congregabit tri-
ticum in horreum suum. paleas autem
comburet igni inextinguibili. Tunc ue-
nit Iesus a galilea in iordanem ad Ioha-
nem. ut baptizaretur ab eo. Iohannes autē
phibebat eum dicens. Ego a te debeo bap-
tizari. & tu uenis ad me. Respondens
autem Iesus dixit ei. Sine mō. Sic enim
deceat nos implere om̄em iustitiam. Tūc
dimisit eum. Baptizatus autem Iesus
confestim ascendit de aqua. Et ecce
aperti sunt ei celi. & uidit sp̄m dei de-
scendentem sicut columbam et uenie-
tem sup se. Et ecce uox de cœlis dicebat
Hic est filius meus dilectus. in quo
mibi complacui.

Vne Iesus ductus est in
desertum a spu. ut tētarety
a diabolo. & cum ieiunas
set quadraginta diebus. et
quadraginta noctibus. postea esurijt. Et
accedens tentator dicit ei. Si filius dei
es. dic ut lapides isti panes fiant. Q. respo
dens dixit. Scriptum est. Non in solo
pane uiuit homo. sed in omni uerbo qd
procedit de ore dei. Tunc assumpsit eum
diabolus in sanctam ciuitatem. & sta
tuit eum sup pinnaculum templi. et di
xit ei. Si filius dei es. mitte te deorsus.
S
criptum est enim qd angelis suis manda
uit de te. & in manibus tollent te. ne fo
te offendas ad lapidem pedem tuum.
D
ixit illi Iesus. rursus. Scriptum est. Non
tentabis dñm deum tuum. Iterum assup
sit eum diabolus in montem excelsum. &
ualde. et ostendit ei omnia regna mun
di & gloriam eorum. et dixit ei. hęc om
nia tibi dabo. si cadens adoraueris me. Tunc
dicit ei Iesus. Vade sathana. Scriptum
est enim dñm deum tuum adorabis. &
illi soli serues. Tunc reliquit eum diabo
lus. et ecce angeli accesserunt. & min
strabant ei. Cum autem audisset Iesus
qd Iohannes traditus esset. secessit in ga
lileam. & relicta ciuitate Nazareth. ue
nit. & habitauit in ciuitate capharnaum in
rituma in finibus zabulon & neptalim.
ut adimpleret quod dictum ē per Efa
iam pphetam. Terra zabulon. & terra
neptalim. Via maris transiordanem. &
galilee gentium. populus qd ambulabat
in tenebris uidit lucem magnam. & se
dentibus in regione umbre mortis. lux

orta est eis. Ex inde cepit Iesus predi
care. et dicere. Penitentiam agite. App
pinquabit enim regnum celorum. & imbr
lans autem Iesus iuxta mare galilee. ui
dit duos fratres Simonem. qd uocatur
Petrus. et Andream fratrem eius mit
tentes retia in mare. Erant enim piscato
res. Et ait illis. Venite post me. & fa
ciam uos fieri piscatores hominum. At
illi continuo relicta retibus secuti sunt
eum. Et procedens inde uidit alios duos
fratres Iacobum zebedei & Iohannem.
fratrem eius in nauis cum zebedeo patre
eorum. reficientes retia sua. & uocauit eos.
Illi autem statim relicta retibus & patre
secuti sunt eum. Et circuebat Iesus to
tam galileam docens in synagogis eorum.
& predicans euangelium regni. & san
ans omnem languorem. et omnem infir
mitatem in populo. Et abiit opinio
eius in totam syriam. et obtulerunt ei
omnes male habentes uarijs languoribus
& tormentis comprehensos. et qd demo
nia habebant. et lunaticos & paralyticos
& curauit eos. Et secuti sunt eum tur
be multe de galilea & de capoli. et
de hierosolymis. et de iudea. et de trans
iordanem.

Ideus autem Iesus tur
bas ascendit in montem.
& cum sedisset. accesserunt
ad eum discipuli eius. et
apientis os suum docebat eos dicens. Be
ati pauperes spiritu. qm ipsorum est re
gnum celorum. Beati mites. qm ipsi pos
sident terram. Beati qd lugent. qm

ipsi consolabuntur. Beati q̄ esuriunt & si-
tiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur.
Beati misericordes quoniam ipsi misericordia
consequentur. Beati mundo corde quoniam
ipsi deum uidebunt. Beati pacifici quoniam
filij dei uocabuntur. Beati q̄ perse-
cutionem patiuntur pro iustitia quoniam
ipsorum est regnum celorum. Beati
estis cum maledixerint uobis homines
& persecuti uos fuerint & dixerint om-
ne malum aduersum uos mentientes
propter me. Gaudete & exultate quoniam
num merces uestra copiosa est in celis.
Sic enim persecuti sunt prophetas q̄ fuerunt
ante uos. Vos estis sal terre. Quod si sal
cuanuerit in quo salietur. Ad nihil uale-
t ultra nisi ut mittat foras & con-
culcet ab hominibus. Vos estis lux mun-
di. Non potest ciuitas abscondi supra
montem posita neq̄ accendunt lucer-
nam et ponunt eam sub modio sed supe-
candelabre ut luceat omnibus q̄ in do-
mo sunt. Sic luceat lux uestra coram ho-
minibus ut uideant opera uestra bona &
glorificent patrem uestrum q̄ in celis est.
Nolite putare quoniam ueni soluere legem
aut prophetas. Non ueni soluere sed adim-
plere. Amen quippe dico uobis donec
transierit celum & terram iota unum
aut apex unus non preteribit a lege
donec omnia fiant. Ergo soluerit u-
num de mandatis istis minimis et doc-
erit sic homines minimus uocabitur in
regno celorum q̄ aut fecerit & doc-
erit hic magnus uocabitur in regno
celorum. Dico autem uobis quia nisi ab-
dauerit iustitia uestra plusq̄ scribarum

& phariseorum non intrabit in regnum ce-
lorum. Audistis quia dictum est anti-
qs̄ non occides q̄ autem occiderit reus
erit iudicio. Ego autem dico uobis quia
omnis q̄ irascitur fratri suo reus erit iu-
dicio. Q̄ autem dixerit fratri suo rax-
cha reus erit concilio. Qui autem dice-
rit fatue reus erit gehenne ignis. Si er-
go offers munus tuum ad altare et ibi
recordatus fueris quia frater tuus habet
aliquid aduersum te relinque ibi munus
tuum ante altare & uade prius recon-
ciliari fratri tuo et tunc ueniens offers
munus tuum. Esto consentiens aduer-
sario tuo cito dum es in uia cum eo ne
forte tradat te aduersarius iudici et iu-
dex tradat te ministro & in carcerem
mittaris. Amen amen dico tibi non exi-
es inde donec reddas nouissimum qua-
drantem. Audistis quia dictum est an-
tiqs̄ non mechaberis. Ego autem dico
uobis quia omnis qui uiderit mulierem
ad concupiscendum eam iam mechatus
est eam in corde suo. Quod si oculus
tuus dexter scandalizat te erue eum
& proice ab te. Expedi enim tibi ut pe-
reat unum membrorum tuorum q̄ totum
corpus tuum mittat in gehennam ignis.
Et si dextera manus tua scandalizat
te abscede eam & proice ab te. Expe-
dit enim tibi ut peat unum membro-
rum tuorum q̄ totum corpus tuum eat
in gehennam. Dicitur est autem q̄
cumq̄ dimiserit uxorem suam det q̄
libellum repudij. Ego autem dico uo-
bis quia omnis qui dimiserit uxorem
suam excepta fornicationis causa fa-

cit eam mechari. & q dimissam duxerit
adulterat. Item audistis qd dictum est
antiqs non iurabis reedes autem dno
iuramenta tua. Ego autem dico uobis
non iurare omnino neq p celum. qd
thronus dei est. neq p terram quia sex
bellum est pedum eius. neq per hieroso
lymam quia ciuitas est magni regis. neq
p caput tuum iuraueris qd non potes
unum capillum album facere aut nigre.
S it autem sermo uester est e. non nose
qd autem his abundantius est. a malo e.
Audistis qd dictum est oculus p oculo.
dente p dente. Ego autem dico uobi
non resistere malo. sed siqs te passert
in dexteram maxillam tuam. prebe illi
& alteram. et ei q uult tecum in iudi
cio contendere & tunicam tuam tolle
re. dimitte ei & pallium. & quicunq
te angariauerit mille passus. uade cu
illo & alia duo. Q. autem petit a te. da
ei et uolenti mutuare a te. ne auerta
ris. Audistis qd dictum est. dilige pro
ximum tuum. et odio habebis inimicum
tuum. Ego autem dico uobis. dilige
inimicos uestros. benefacite his q oderit
uos. & orate p persecutores & calumni
antes uos. ut sitis filij patris uestri qui
in celis est. q solem suum oriri facit sup
bonos & malos. & pluit sup iustos & in
iustos. Si n. diligitis eos q uos diligut
quam mercedem habebitis. Nonne e
publicani hec faciunt. Et si salutauerit
frs uestros tantum. qd amplius facti.
Nonne et ethnici hec faciunt. Et note e.
ego uos pfecti sicut & pater uester cele
stis perfectus est.

Tendite ne iustitiam fa
ciatis uram coram homini
bus ut uideamini ab eis
alioqn mercedem non ha
bebitis apud patrem uram q in celis est.
Cum ergo facis elemosynam. noli tuba
canere ante te. sicut hypocrite faciunt
in synagogis & in uicis ut honorificent
ab hominibus. Amen amen dico uobis. re
ceperunt mercedem suam. Te autem fa
ciente elemosynam. nesciat sinistra tua
qd faciat dextera tua. ut sit elemosy
na tua in abscondito. & pater tuus q
uidet in abscondito reddet tibi. Et
cum oratis non eritis sicut hypocrite q
amant in synagogis et in angulis plate
arum stantes orare. ut uideant ab ho
minibus. Amen amen dico uobis. rece
perunt mercedem suam. Tu autem cum
oraueris intra in cubiculum tuum & cl
uso ostio ora patrem tuum in abscondito
& pater tuus q uidet in abscondito red
det tibi. Orantes autem nolite mule
loq. sicut ethnici faciunt. Putant. n.
q in multiloquio suo exaudiant. Nolite
ergo assimilari eis. Scit enim pater ur
qd opus sit uobis anteq petatis eum.
Sic ergo uos orabit. Pater noster q es
in celis. sanctificetur nomen tuum. Ad
ueniat regnum tuum. fiat uoluntas tu
sicut in celo & in terra. Panem uram sup
substantialem da nobis hodie. & dimitte
nobis debita nra. sicut & nos dimittam
debitonibus nris. Et ne nos inducas in te
tationem. sed libera nos a malo. Amen.
Si enim dimiseritis hominibus peccata eo

rum / dimitte & uobis patet uester ce-
lestis delicta ura. Si autem non dimi-
seritis hominibus / nec pater dimitte
uobis peccata ura. Cum autem iuua-
tis nolite fieri sicut hypocrite tristes. /
E xterminant enim facies suas ut pareant
hominibus ieiunantes. Amen dico uobis
quia receperunt mercedem suam. Tu autem
cum ieiunas unge caput tuum / & faciem
tuam laua / ne uidearis hominibus ieiunans
sed pater tuo qui est in abscondito / et pater
tuus qui uidet in abscondito reddet tibi.
N olite thesaurizare uobis thesauros in ter-
ra ubi erugo & tinea demolitur / et ubi
fures effodiunt & furant. Thesaurizzate
autem uobis thesauros in celo / ubi nec er-
ugo nec tinea demolitur / & ubi fures non
effodiunt nec furantur. Vbi est thesa-
urus tuus / ibi est & cor tuum. Luce-
na corporis tui est oculus tuus. Si oculus
tuus fuerit simplex totum corpus tuum
lucidum erit. Si autem oculus tuus fue-
rit nequam totum corpus tuum tenebro-
sum erit. Si ergo lumen quod in te est
tenebre sunt / ipse tenebre que erunt.
Nemo potest duobus dominis seruire. Aut ni-
unum odio habebit et alterum diliget
aut unum sustinebit & alterum con-
temnet. Non potestis deo seruire et
mammona. Ideo dico uobis / ne solliciti
sitis anime uestrae quod manducetis / neque
corpori uestro quod induamini. Nonne
anima plus est quam esca / & corpus plusquam
uestimentum. Respicite uolatilia que
non serunt / neque metunt / neque congregant
in horrea / et pater uestrae celestis pascat il-
la. Nonne uos magis pluris estis illis.

Quis autem uestrum cogitans potest adijcere
ad staturam suam cubitum unum. Et
de uestimentis quod solliciti estis. Consi-
derate lilia agri quomodo crescunt. Non
laborant / neque nent. Dico autem uobis /
quoniam nec Salomon in omni gloria sua
coopertus est sicut unum ex istis. Si in
foenum agri quod hodie est / & cras in cli-
banum mittit deus sic uestit quomodo magis
uos modice fidei. Nolite ergo solliciti esse
dicentes / quod manducabimus / aut quod bi-
bemus / aut quo operiemur. hec enim /
omnia gentes inquirunt. Sed enim pater
uester quia his omnibus indigetis. Quercite
ergo primum regnum dei et iustitiam
eius / & hec omnia adiacentia uobis. No-
lite ergo solliciti esse in crastinum. Cra-
stinus enim dies sollicitus erit sibi ipse.
Sufficiat diei malitia sua.

Nolite iudicare & non iu-
dicabimini / nolite conde-
nare & non condemnabi-
mini. In quo enim iudicio
iudicaueritis iudicabimini / & in qua me-
sura mensi fueritis remetietur uobis. /
Quod autem uidet festucam in oculo fratris
tui / & trabem in oculo tuo non uidet.
Aut quod dicit fratri tuo / frater sine tuam
festucam de oculo tuo / & ecce trabs est
in oculo tuo / hypocrita ecce primum
trabem de oculo tuo / & tunc uidebis ey-
cere festucam de oculo fratris tui. Nolite
sanctum dare canibus / neque mittatis mar-
garitas uestras ante porcos / ne forte con-
culcent eas pedibus suis / & canes conue-
si dirumpant uos. Petite et dabit uobis.

querite & inuenietis. pulsate & aperiet
uobis. Omnis enim q̄ petit accipit. & q̄
querit inuenit. & pulsanti aperietur.
ut quis est ex uobis homo quem si pete
rit filius suus panem. nunquid lapidem
porriget ei. Aut si piscem petierit. nu
quid serpentem porriget ei. Si ergo uos
cum sitis mali. nostis bona dare fili
is uiris. q̄to magis pater uerū q̄ in celis est
dabit bona petentibus se. Omnia ergo q̄
cunq̄ uultis ut faciant uobis homines. et
uos facite illis. hec est enim lex et p̄phete
i ntrate per angustam portam. q̄a lata por
ta & spatioſa uia. que ducit ad perditionē
& multi sunt q̄ intant p̄ eam. Quam an
gusta porta et arcta uia est que ducit ad
uitam. & pauca sunt q̄ inueniunt eam.
Tendite a falsis p̄phetis qui ueniunt
ad uos in uestimentis ouium. intrinsecus
autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorū
cognoscetis eos. Nunquid colligunt de spi
nis uuas. aut de tribulis ficus. Sic om̄is
arbor bona fructus bonos facit. mala autē
arbor. malos fructus facit. Non potest
autem arbor mala bonos fructus facere.
neq̄ arbor bona malos fructus facere. Et
om̄is arbor que non facit fructum bonū
excidetur. et in ignem mittetur. Igitur
ex fructibus eorū cognoscetis eos. Non om̄
nis q̄ dicit mihi domine dñe. intrabit in
regnum celoz. sed q̄ facit uoluntatem
p̄ris mei q̄ in celis qui in celis est. ipse
intrabit in regnum celoz. Multi dicent
mihi in illa die. Domine dñe. nonne in
nomine tuo p̄phetabimus. & in nomine
tuo demonia eiamus. et in tuo nomine
uirutes multas fecimus. & tunc con

fitur illis quia nunquid noui uos. Disce
dite a me omnes q̄ operamini iniquitates
Omnis ergo q̄ audit uerba mea hec. et
facit ea. assimilabitur uiro sapienti q̄
edificauit domum suam supra petram.
& descendit pluuia & uenerunt flu
mina. & flauerunt uenti. & irruerunt
in domum illam. & non cecidit. Funda
ta. n. erat sup petram. Et omnis q̄ au
dit uerba mea hec & non facit ea. sim
lis erit uiro stulto. q̄ edificauit domū
suam super harenam. & descendit pluui
& uenerunt flumina. et flauerunt ue
ti. & irruerunt in domum illam. et ceci
dit. & fuit ruina eius magna. Et factū
est cum consumasset Iesus uerba hec. ad
mirabantur turbę sup doctrinam eius.
Erat enim docens eos sicut potestatem
habens. et non sicut scribę eorū & pharisę.

¶ Vm autem descendisset
Iesus de monte. secute sunt
eum turbę multe. & ecce
leprosus ueniens adorabat
eum dicens. Domine si uis potes me mu
dare. Et extendens Iesus manum. te
tigit eum dicens. Nolo. Mundare. Et
confestim mundata est lepra eius. Et
ait illi Iesus. Vide. nemini dixeris. sed
tunc ostende te sacerdoti. & offeret in
uis tuum quod precepit Moyses in
testimonio illis. Cum autem introi
seret capharnaum. accessit ad eum Cere
tius. rogans eum & dicens. Domine
puer meus iacet in domo paralyticus &
male torquetur. Et ait illi Iesus. Ego
ueniam & curabo eum. Et respondit

Centurio ait. Domine non sum dignus
ut intres sub tectum meum sed tantus
die uerbo & sanabitur puer meus. Nam
& ego homo sum sub potestate constitu-
tus habens sub me milites. et dico huic
Vade & uadit. & alio ueni et uenit.
& seruo meo fac hoc & facit. Audiens
autem Iesus miratus est. & sequentibus
se dixit. Amen amen dico uobis non
inueni tantam fidem in Israel. Dico autem
uobis. quod multi ab oriente et occidente
uenient & recumbent cum Abraham &
Isaac & Iacob in regno celorum. filii autem
regni eicientur in tenebras exteriores. Ibi
erit fletus & stridor dentium. Et dixit
Iesus Centurioni. Vade & sicut credi-
disti fiat tibi. Et sanatus est puer ex
illa hora. Et cum uenisset Iesus in do-
mum Petri uidit socrum eius iacentem
& febriçantem & tetigit manum eius
et dimisit eam febris. & surrexit & mi-
nistrabat eis. Vespere autem facto ob-
tulerunt ei multos demonia habentes. et ei
icebat spiritus uerbo & omnes male habentes
curauit. ut adimpleret quod dictum
est per Esaiam prophetam dicentem. Ipse in-
firmitates nostras accepit. et egrotatio-
nes nostras portauit. Videns autem Iesus tur-
bas multas circum se. iussit discipulo
ire trans fretum. Et accedens unus scri-
ba ait illi. Magister sequar te quocumque
ieris. Et dicit ei Iesus. Vulpes foueas
habent. & uolucres caeli nidus. filius au-
tem hominis non habet ubi caput suum re-
clinat. Alius autem de discipulis eius
ait illi. Domine permitte me primum ire
& sepellire patrem meum. Iesus autem ait.

illi. Sequere me & dimitte mortuos se-
pellere mortuos suos. Et ascendente eo
in nauiculam secuti sunt cum discipuli eius
& ecce motus magnus factus est in ma-
ri. ita ut nauicula operiret fluctibus. Ipse
uero dormiebat. Et accesserunt ad eum
discipuli eius & suscitauerunt eum di-
centes. Domine salua nos nunc. Et di-
xit eis Iesus. Quid timidi estis modice fi-
dei. Tunc surgens impauit uentis & in-
ri & facta est tranquillitas magna. Por-
ro homines mirati sunt dicentes. Quare
si qua mare & uenti obediunt ei. Et cum
uenissent Iesus trans fretum in regionem
gerazenor. occurrerunt ei duo habentes
demonia de monumentis exeuntes
secum nimis. ita ut nemo possit transire
per uiam illam. Et ecce clamauerunt di-
centes. Quid nobis & tibi Iesu fili dei.
Uenisti huc ante tempus torquere nos.
Erat autem non longe ab illis grex
multorum porcorum pascentium. Demones autem
rogabant eum dicentes. Si exis nos hinc
mille nos in gregem porcorum. Et ait
illis. Ite. Et illi exeuntes abierunt in
porcos. Et ecce magno impetu abiit to-
tus grex per precipitium in mare & mor-
tui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt
& uenientes in ciuitatem nuntia-
uerunt haec omnia & de his quod demo-
nia abierant. Et ecce tota ciuitas con-
uenit obviam Iesu. & uiso eo rogabant eum
transire. a sinibus eorum.

Ascendens Iesus in nauiculam trans fretum & uenit in ciuitatem suam. Et

ecce offerrebant ei paralyticum iacentem
in lecto. Videns autem Iesus fidem illo-
rum dixit paralytico. Confide fili. re-
mittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam
de scribis dixerunt intra se. hic blasphemat.
Et cum uideret Iesus cogitationes
eorum dixit. Ut quid cogitatis mala in cordibus
uestris. Quod est facilius dicere. et
dimittere tibi peccata tua. an dicere
surge & ambula. Ut autem sciat quod
filius hominis habet potestatem in terra
dimittendi peccata. Tunc ait paralytico.
Surge tolle lectum tuum & uade in domum
tuam. Et surrexit et abiit in domum suam.
Videntes autem turbae timuerunt & glorificauerunt
deum qui dedit potestatem talem hominibus.
Et cum transiret inde Iesus uidit
hominem sedentem in teloneo Matthaeum
nomine. Et ait illi. Sequere me.
Et surgens secutus est eum. Et factum
est discumbente eo in domo ecce publicani
& peccatores uenientes discumbant cum Iesu
& discipulis eius. Et uidentes pharisei dicebant
discipulis eius. Quare cum publicanis & peccatoribus
maxime ducat magister uerum. At Iesus audiens
ait. Non est opus ualentibus medicari
sed male habentibus. Euntibus autem
discite quod est misericordiam uolo & non
sacrificium. Non enim ueni uocare iustos
sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum
discipuli Iohannis dicentes. Quare nos &
pharisei ieiunamus frequenter. discipuli
autem tui non ieiunant. Et ait illis Iesus.
Numquid possunt filij sponsi lugere
quod dum cum illis est spon-

sus uenient autem dies cum auferetur
ab eis sponsus & tunc ieiunabunt. Ne-
mo autem immittit commissuram parti-
rudis in uestimentum uetus. Tollit enim
plenitudinem eius a uestimento & pe-
tor scissura fit. Neque mittunt unum no-
uum in utres ueteres. alioquin rumpunt
utres & unum effunditur & utres pe-
reunt. Sed unum nouum in utres no-
uos mittunt. et ambo conseruantur. hec
illo loquente ad eos. ecce princeps unius
accessit & adorabat eum dicens. Domine
filius mea modo defuncta est. sed ueni
imponere manum tuam super eam & ui-
uuet. Et surgens Iesus sequebatur eum
et discipuli eius. Et ecce mulier que
fluxum sanguinis patiebatur quoddo-
cum annis accessit retro & tetigit
fimbriam uestimenti eius. Dicebat enim
intra se. Si tetigero tantum uestimen-
tum eius salua ero. At Iesus conuersus
& uidens eam dixit. Confide fili
fides tua te saluam fecit & salua facta
est mulier ex illa hora. Et cum ue-
nisset Iesus in domum principis & uideret
tubicines & turbam tumultuantem
dicebat. Recedite. non est enim
mortua puella sed dormit & deridebant
eum. Et cum cecidisset turba intrauit
& tenuit manum eius & dixit. Puella
surge. Et surrexit puella. et exiit fama
haec in uniuersam terram. Et transeunte
inde Iesu secuti sunt eum duo ceci
clamantes & dicebant. Misere nostri
fili Dauid. Cum autem uenisset domum
accesserunt ad eum caeca & dicit eis
Iesus. Credi

ut quia hoc possum facere uobis. Dicunt ei utique domine. Tunc tetigit oculos eorum dicens. Secundum fidem uestram fiat uobis. Et aperti sunt oculi eorum. Et commiseratus est illis Iesus dicens. Videte ne quis sciatur. Illi autem ex euntibus diffamauerunt eum in tota terra illa. Egressis autem illis. ecce obtulerunt ei hominem mutum demonium habentem. Et eiecero demonio locutus est mutus. et mirate sunt turbae dicentes. Nunquam apparuit sic in Israel. Pharisei autem dicebant. In principe demoniorum eiecit demones. Et circuebat Iesus omnes ciuitates & castella docens in synagogis eorum. et predicans euangelium regni et curans omnem languorem & omnem infirmitatem.

Idem autem turbus miseratus est eis quia erant uocati & iacentes sicut oues non habentes pastorem. Tunc et dicit discipulis suis. Metis quidem multa operari autem pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messes suam. & conuocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestatem spirituum immundorum ut eicerent eos & curarent omnem languorem et omnem infirmitatem. Duodecim autem discipulorum nomina sunt haec. Primus Simon qui dicitur Petrus et Andreas frater eius. Philippus & Bartholomeus. Iacobus zebedi & Ioannes frater eius. Thomas & Mattheus publicanus & Iacobus Alphaei & Thaddeus Simon chanaeus & Iudas schariothis qui & tradidit eum. Hos du-

odecim misit Iesus precipiens eis & dicens. In uiam gentium ne abieritis. & in ciuitates samaritanorum ne intraueritis sed potius ite ad oues quae perierunt. Dominus Iesus. Euntes autem predicare dicite. Quia appropinquabit regnum caelorum. Infirmos curate. mortuos suscite. leprosos mundate. demones eicite. gratis accepistis. gratis date. Nolite possidere aurum neque argentum. neque pecuniam in zona uestra. Non peram in uia neque duas tunicas. neque calcamenta. neque turgam. Dignus enim est operarius cibo suo. In quacumque autem ciuitate aut castrillum intraueritis. interrogate quod in ea dignus sit. & ibi manete donec exieritis. Intraentes autem in domum salutate eam dicentes. Pax huic domui. Et si quidem fuerit domus illa digna. uenerit pax uestra super eam. Si autem non fuerit digna. pax uestra reuertetur ad uos. Et quicumque non receperit uos. neque audierit. sermone uestro exeuntes foras de domo. & a ciuitate excutite puluerem de pedibus uestris. Amen dico uobis. Tolerabilius erit terre sodomorum & gomorreorum in die iudicii quam illi ciuitati. Ecce ego mitto uos. sicut oues in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes. & simplices sicut colubae. Cauete autem ab hominibus. Radent enim uos in concilijs et in synagogis si uis flagellabunt uos & ad praesides & ad reges ducemini propter me. in testimonium illis & gentibus. Cum autem tradent uos. nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. Dabitur enim uobis in

illa hora quid loquamini. Non enim uos
estis q loquamini. sed sps p̄ris uestri qui
loq̄tur in uobis. Tradet autem frater fr̄s
in mortem et pater filium et insurgent
filij in parentes & morte eos afficient. &
eritis odio omnibz hominibz pp̄ nomen
meum. Q̄ autem pseuerauerit usq̄ i fine
hic saluus erit. Cum autem p̄sequente
uos in ciuitate ista fugite in aliam. N̄m
dico uobis non consumabitis ciuitates istas
donec ueniat filius hominis. Non est i
discipulus sup̄ magistr̄e. nec seruus sup̄
d̄m̄ suum. Sufficit discipulo ut sit sicut
magister eius. & seruo sicut dominus e
ius. Si patrem familias Belzebub uoca
uerunt. q̄ tota magis domesticos eius. Ne
ergo timueritis eos. Nihil enim est op̄
tuum quod non reueletur. et occultum
quod non sciat. Q̄ dico uobis in tene
bris dicite in lumine. & quod in aure
auditis. predicare sup̄ tecta. Et nolite
timere eos q̄ occidunt corpus. animam
autem non possunt occidere. sed potius
timeo eum q̄ potest & animam et cor
pus perdere in gehennam. Nonne duo pa
seres esse ueniunt. & unus ex illis non
cadent sup̄ terram sine patre uro. uestri
autem & capilli capitis omnes numera
ti sunt. Nolite ergo timeere multis pass̄
ribz meliores estis uos. Omnis ergo qui
confitebitur me coram hominibz. confite
tor. & ego eum coram p̄re meo q̄ in celi
est. Qui autem negauerit me coram ho
minibz. negabo & ego eum coram p̄re
meo q̄ in celis est. Nolite arbitran q̄
uenerim pacem mittere in terram. Non
ueni pacem mittere. sed gladium. Ve

ni enim separare hominem aduersus pa
trem suum. & filiam aduersus matrem
suam. & nurum aduersus socer suam.
& inuici homis domesticq̄ eius. Qui
amat patrem. aut matrem plusq̄ me. n̄
est me dignus. Et q̄ non accipit crucem
suam et sequit me. non est me dignus.
Q̄ inuenit animam suam. perdet illam. et
q̄ perdidit animam suam pp̄ me. in
ueniet eam. Q̄ recipit uos. me recipit. et
& q̄ me recipit. recipit eum q̄ me misit.
Qui recipit prophetam in nomine. p̄p̄e
te. mercedem p̄p̄ete accipiet. Et q̄ re
cipit iustum in nomine iusti. mercedem
iusti accipiet. Et quicq̄ pocum dede
rit uni ex minimis istis calicem aque. i
frigide tantum in nomine discipuli. N̄m
dico uobis non perdet mercedem suam. Et
factum est cum consumass& Iesus p̄
cipiens duodecim discipulis suis tran
sijt inde ut doceret et predicaret in
ciuitatibus core.

Iohannes autem cum audi
set in tuniculis opera ch̄r̄
mitens duos de discipu
lis suis. ait illi. Tu es qui
uenturus es. an alium expectamus. Et
respondens Iesus ait illis. Euntes renun
tate Iohanni que audistis et uidistis. Cæci uident. claudi ambulant. leprosi
mundant. surdi audiunt. mortui resur
gunt. pauperes euangelizant. & beatus
est q̄ non fuerit scandalizatus in me. Il
lis autem abeuntibz. coepit Iesus dicere
ad turbas de Iohanne. Quid existis in
desertum uidere. harundinem uento

autem uobis quia templo maior est hic. Si autem sciretis quid est misericordiam uolo & non sacrificium nunquam condemnassetis innocentes. Dominus enim est filius hominis etiam sabbati. Et cum inde transisset uenit in synagogam eorum. Et ecce homo manum habens aridam et interrogabant eum dicentes. Si licet sabbatis curare ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis. Quis erit ex uobis homo qui habeat ouem unam. et si ceciderit hec sabbatis in foueam. nonne tenebit & leuabit eam. Quantomagis melior est homo ouis. Itaque licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini. Et extende manum tuam. Et extendit. & restituta est sanitas sicut altera. Et exiit autem pharisaei & consilium faciebant aduersus eum quomodo perderent eum. Iesus autem sciens recessit inde. & secuti sunt eum multi. & curauit eos omnes. Et precepit eis ne manifestum eum facerent. ut adimpletetur quod dicitur per Esaiam prophetam dicentem. Ecce puer meus quem elegi dilectus meus in quo bene complacuit anime mee. Ponam spiritum meum super eum & iudicium gentibus nuntiabit. Non contendet neque clamabit. neque audiet aliquis in plateis uocem eius. harundinem quasi scissam non confringet. et linum fumigatum non extinguet. donec eueat ad iudicium & in nomine eius gentes sperabunt. Tunc oblatum est ei demonium habens cecus & mutus & curauit eum. ita ut loqueretur et uideret. Et stupebant omnes turbae & dicebant. Nunquam hic est filius Dauid. pharisaei autem au-

audientes dixerunt. Hic non eiat demones nisi in Belzebub principe demoniorum. Iesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum diuisum contra se desolabitur. et omnis ciuitas ut domus diuisa contra se non stabit. Et si sathana sathanam eicit aduersus se diuisus est. quomodo ergo stabit regnum eius. Et si ego in Belzebub eicio demones filii uiri in quo eieunt. Ideo ipsi iudices uiri erunt. Si autem ego in spiritu dei eicio demones. igitur puenit in uos regnum dei. Aut quomodo poterit quis intrare in domum fortis et uasa eius diripere. nisi prius alligauerit fortem. Et tunc domum illius diripiet. Quod non est mecum contra me est. & qui non congregat mecum spargit. Ideo dico uobis. omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus. spiritus autem blasphemiae non remittetur. Et quaequid dixerit uerbum contra filium hominis remittetur ei. qui autem dixerit contra spiritum sanctum non remittetur ei. neque in hoc seculo neque in futuro. Aut facite arborem bonam. et fructum eius bonum. aut facite arborem malam. et fructum eius malum. Si quidem ex fructu arbor agnoscat. Progenies uiperarum quomodo poteritis bona loqui. cum sitis mali. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona. & malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem uobis quoniam omne uerbum otiosum quod locuti fuerint homines reddetur rationem de eo in die iudicii. Ex uerbis enim tuis iustificaberis. & ex uerbis tuis condemnaberis. Tunc responderunt ei quidam de scribis & pharisaeis dicentes. Ma-

gister uolumus a te signum uidere. Q
respondens ait illis. Generatio mala et
adultera signum querit & signum non
dabit ei nisi signum Ione pphete. Sicut
enim fuit Ionas in uentre ceti tribus die
bus & tribus noctibus: sic erit filius homi
nis in corde terre tribus diebus & tribus
noctibus. Viri nimium surgent in iudicio
cum generatione ista et condemnabunt
eam quia poenitentiam egerunt in predi
catione Ione. Et ecce plusquam Iona filius Re
gina austris surgens in iudicio cum gene
ratione ista & condemnabit eam quia
uenit a finibus terre audire sapientiam
Salomonis. Et ecce plusquam Salomon hic.
C um autem immundus spiritus exierit ab ho
mine ambulat per loca arida querens re
gem et non inuenit. Tunc dicit. Reue
rtar in domum meam unde exui. Et ue
niens inuenit eam uacantem scopis mun
datam et ornatam. Tunc uadit & assu
mit septem alios spiritus secum nequiores se: et
intrañtes habitabant ibi & fiunt no
uissimi hominis illius peiora prioribus.
S ic & erit generationi huic pessime. Ad
huc eo loquente ad turbas ecce mater
eius et fratres stabant foris querentes loqui
eum. Dixit autem & quidam. Ecce mater
tua & fratres tui foris stant querentes te.
D t ipse respondens dicenti sibi ait. Que est
mater mea & qui sunt fratres mei: Et ex
tendens manum in discipulos suos dixit.
E cce mater mea & fratres mei. Quicumque
fecerit uoluntatem patris mei qui in celis est
ipse meus frater soror et mater est.

N illo die exiens Iesus de
domo sedebat secus mare.
Et congregate sunt ad eum
turbe multe: ita ut in nauiculam
ascendens sederet: & omnis turba
stabat in littore: & locutus est eis
multa in parabolis dicens. Ecce exiit qui
seminat seminare semen suum. Et dum
seminat quedam ceciderunt secus uiam
& uenerunt uolucres & comederunt
ea. Alia autem ceciderunt in petrosa
ubi non habebant terram multam: & con
tinuo exorta sunt quia non habebant al
titudinem terre. Sole autem orto esu
auerunt & quia non habebant radicem
aruerunt. Alia autem ceciderunt in spi
nas et creuerunt spinis & suffocau
erunt ea. Alia autem ceciderunt in ter
ram bonam & dabant fructum. Aliud
centesimum. Aliud sexagesimum. Aliud
tricesimum. Qui habet aures audiendi
audiat. Et accedentes discipuli dixerunt
ei. Quare in parabolis loqueris eis? Qui
respondens ait illis quia uobis datum est
nosse mysterium regni celorum. Illis autem
non est datum. Qui enim habet dabitur
ei et abundabit. Qui autem non habet et
quod habet auferet ab eo. Ideo in parab
olis loquor eis quia uidentes non uident: et
audientes non audiunt neque intelligunt
ut adimpleatur in eis propheta. Esaias
dicentis. Auditu audietis & non intel
ligetis & uidentes uidebitis & non ui
debitis. In crassatum est enim cor popu
li huius & auribus grauius audierunt
& oculos suos clauiserunt ne quando uide
ant oculis & auribus audiant & corde

intelligant & conuertant & sanent
eos. Vestri autem beati oculi quia uident
& aures uestrae quia audiunt. Amen quippe
dico uobis quia multi prophetae & iusti
cupierunt uidere quae uidetis & non ui-
derunt. Vos ergo audite parabolam semi-
nantis. Omnis qui audit uerbum regni et
non intelligit uenit malus & rapit quod
seminatum est in corde eius. Si est qui se-
cus uiam seminatus est. Quia autem super
petrosam seminatus est. hic est qui uerbum
audit & continuo cum gaudio suscipit
illud. Non fiet autem in se radicans. si
est temporalis. Facta autem tribulatio
ne et persecutione propter uerbum continu-
scandalizatur. Qui autem seminatus
est in spiritu. hic est qui uerbum dei audit
& sollicitudo seculi istius et fallacia di-
uitiarum suffocant uerbum & sine fructu
efficitur. Quia in terram bonam se-
minatus est. hic est qui audit uerbum
et intelligit & fructum affert & facit
aliud quidem centesimum. aliud autem
sexagesimum. aliud uero tricesimum. **A**-
liam parabolam proposuit illis dicens. Si-
mile factum est regnum caelorum homini
qui seminauit bonum semen in agro suo. **C**-
um autem dormirant homines. uenit in-
imicus eius & superseminauit zizania in
medio tritici & abyti. Cum autem cre-
uissent herba et fructum fecisset. tunc
apparuerunt & zizania. Accedentes
autem serui praesfamilias dixerunt ei. **D**-
omine nonne bonum semen seminasti in
agro tuo? Unde ergo habet zizania?
Et ait illis. Inimicus homo hoc fecit. Ser-
ui autem dixerunt ei. Visimus & col-

ligimus ea. Et ait. Nonne forte colli-
gentes zizania eradicetis simul & triti-
cum. Sinite utraque crescere usque ad mes-
sem. et in tempore messis dicam messoribus.
Colligite primum zizania et alligate in
fasces ad comburendum. triticum
autem congregate in horreum meum. **A**-
liam parabolam proposuit eis dicens. Si-
mile est regnum caelorum grano synapis.
quod accipiens homo seminauit in agro suo.
quod minimum quidem est omnibus se-
minibus. Cum autem creuerit. maior est
omnibus oleis. & fit arbor ita ut uo-
lucres caeli ueniant & habitent in ramis
eius. **A**liam parabolam locutus est eis.
Simile est regnum caelorum fermento. quod
acceptum mulier abscondit in farinae sa-
tis tribus donec fermentatum est totum.
haec omnia locutus est Iesus in parabolis
ad turbas. & sine parabolis non loqueba-
tur eis. ut impleteret quod dictum erat
per prophetam dicentem. **A**periam in
parabolis os meum. et eructabo abscondita
a constitutione mundi. Tunc dimissis ex-
iit in domum. et accesserunt ad
eum discipuli eius dicentes. **E**t disce-
nobis parabolam zizaniae agri. Qui
respondens ait. Qui seminat bonum se-
men est filius hominis. **A**ger autem est
mundus. Bonum uero semen hi sunt fi-
lij regni. Zizania autem filij sunt nequam.
Inimicus autem qui seminauit ea est dia-
bolus. Messis uero. consumatio seculi est.
Messores autem angeli sunt. Sicut ergo
colligunt zizania et igni comburunt.
sic erit in consumatione seculi. Mitte
filius hominis angelos suos & colligent

de regno eius omnia scandala & eos q
faciunt iniquitatem & mittent eos in ca
minum ignis. Ibi erit fletus & stridor
dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut
sol in regno patris eius. Qui habet aures
audiendi audiat. Simile est regnum
celorum thesauro abscondito in agro
quem q inuenit homo abscondit. et pro
gaudio illius vadit et uendit unuer
sa que habet & emit ager illum. Item
simile est regnum celorum homini nego
tatori querenti bonas margaritas. Inue
ta autem preciosa margarita abiit &
uendit omnia que habuit & emit
eam. Iterum simile est regnum celo
rum sagenae misse in mare & ex omni
genere piscium congreganti. Quam
cum impleta esset educentes & seculi
tuli sedentes elegerunt bonos in uasa. &
malos autem foras miserunt. Sic erit
in consumatione seculi. Exhibunt an
geli & separabunt malos de medio
iustorum & mittent eos in caminum. &
ignis ibi erit fletus & stridor dentium.
Intellexistis hec omnia. Dicunt ei. Et
ait illis. Ideo omnis scriba doctus in re
gno celorum similis est homini patri
familias q profert de thesauro suo no
ua et uetera. Et factum est cum co
sumassent Jesus parabolas istas. transijt
inde. & ueniens in patriam suam do
cebat eos in synagogis eorum ita ut
mirarentur et dicerent. Unde huic
sapientia & uirtutes. Nonne hic
fabri filius. Nonne mater eius dicitur
Maria. et fratres eius iacob & ioseph
et symon & iudas & sorores eius. n

ne omnes apud nos sunt. Unde ergo
huic omnia ista. & scandalizabant
in eo. Iesus autem dixit eis. Non est
propheta sine honore nisi in patria sua
et in domo sua. Et non fecit ibi uir
tutes multas propter incredulitatem illorum.

¶ In illo tempore audiuit
herodes tetrarcha famam
jesu et ait pueris suis hic
est iohannes baptista ipse
surrexit a mortuis. & ideo uirtute
operantur in eo. Herodes enim tenuit
iohannem et alligauit eum et posuit
in carcerem propter herodiadem uxore
fratris sui. Dicebat enim illi iohannes.
Non licet tibi habere eam. Et uolens
eum occidere timuit populum. quia sic
prophetam eum habebant. Die autem
natalis herodis saltauit filia herodia
dis in medio et placuit herodi. Unde
cum iuramento pollicitus est ei dare
quodcumque postulasset ab eo. At illa
premonita a matre sua. da mihi inqt
hinc in disco caput iohannis baptiste. Et
contristatus est rex pro iuramentis
atque eos q pariter recumbebant iussit
dari. Misitq. & decollauit iohannem
in carcerem. Et allatum est caput eius
in disco & datum est puelle. & illa at
tulit matri sue. Et accedentes discip
uli eius tulerunt corpus eius & sepelie
runt illud & uenientes nuntiauerunt
jesu. Quod cum audisset iesus secessit in
in nauiculum in locum desertum seorsum.
Et cum audissent turbe secute sunt eum
pedes de ciuitatibus. Et exiens iij

dit turbam multam & miseratus est eis
& curauit languidos eorum. Vespere autem
facto accesserunt ad eum discipuli eius
dicentes Desertus est locus & hora iam
praeteriit: dimitte turbas ut euntes in
castella emant sibi escas. Iesus autem
dixit eis: Non habent necesse ire: date
illis uos manducare. Respondunt ei
ei: Non habemus hic nisi quinque pane
& duos pisces. Quia ait eis: Afferte mihi
illos huc. Et cum iussisset turbam dis
cumbere super fenum: acceptis quinque pa
nibus & duobus piscibus aspiciens in
caelum benedixit & fregit & dedit di
scipulis panes. Discipuli autem turbis
Et manducauerunt omnes & saturati sunt.
Et tulerunt reliquas duodecim cophino
fragmentorum plenas. Manducantium
autem fuit numerus quinque milia uirorum
exceptis mulieribus & paruulis. Et statim
compulit discipulos ascendere in nauicula
et praecedere cum transiretum donec
dimitteret turbas. Et dimissa turba
ascendit in montem solus orare. Vespere
autem facta solus erat ibi. Nauicula
autem in medio mari iactabatur fluctibus.
Erat enim contrarius uentus. Quarta
autem uigilia noctis uenit ad eos
ambulans supra mare. Et uidentes
eum supra mare ambulantem turbati
sunt dicentes quia fantasma est. Et pre
tunore clamauerunt. Statimque Iesus
leuitus est eis dicens: habete fiduciam
ego sum nolite timere. Respondens
autem Petrus dixit: Domine si tu es
Iube me uenire supra aquas. At ipse ait
Veni. Et descendens Petrus de nauo

lx ambulabat supra aquas ut ueniret ad
Iesum. Videns uero uentum ualidum
timuit. Et cum coepisset mergi clama
uit dicens: Domine saluum me fac. Et co
tinuo Iesus extendens manum apprehen
dit eum & ait illi: Nolite fidei qua
re dubitare. Et cum ascendisset in na
uiculam cessauit uentus. Quae autem in
nauicula erant uenerunt et adoraue
runt eum dicentes: Vere filius dei es. Et
cum transisset uenerunt in terram
Genesara. Et cum cognouissent eum uir
i loci illius miserunt in uniuersam re
gionem illam & obtulerunt ei omnes
male habentes et rogabant eum ut
ut solum uentum tangere. Et
quoniam tetigerunt salu facti sunt.

Vne accesserunt ad eum
ab Hierosolymis scribae
pharisei dicentes: Quare
discipuli tui transgredi
untur traditiones seniorum? Non
lauant manus suas cum panem mandu
cant. Ipse autem respondens ait illis:
Quare & uos transgredimini manda
tum dei propter traditionem uestram? Nam
Deus dixit: Honora patrem et matrem
& qui maledixerit patri uel matri morte
moriatur. Vos autem dicitis quae
dixerit patri uel matri minus quodcum
que est ex me tibi perdit & non honor
ficabit patrem suum aut matrem suam
& irritum fecistis mandatum dei pro
pter traditionem uestram. Hypocrite bene
prophetauit de uobis Esaias dicens: Popu
lus hic labijs meis honorat cor autem

eorum longe est a me. Sine causa autē
colunt me docentes doctrinas et manda-
ta hominum. Et conuocatis ad se turbis
dixit eis. Audite & intelligite. Non
quod intrat in os congnat hominem. sed
quod procedit ex ore hoc congnat homi-
nem. Tunc accedentes discipuli eius dix-
erunt ei. Scis quia pharisei audito hoc ue-
bo scandalizati sunt. At ille respon-
dens ait. Omnis plantatio quam non
plantauit pater meus celestis eradica-
bitur. Sinite illos. cæci sunt & duces
æcorum. Cecus autem si cæco ducatur
praeter ambo in foueam cadunt. Re-
spondens autem Petrus dixit ei. Cedis-
serit nobis parabolam istam. At ille di-
xit. Adhuc & uos sine intellectu estis.
Non intelligitis quia omne quod in os in-
trat inuentum uadit & in secessum
emittitur. Quae autem procedunt de ore
de corde exeunt et ea congnant homi-
nem. De corde enim exeunt cogitatio-
nes male homicidia adulteria forma-
tiones furta falsa testimonia blasphemias.
Hæc sunt quae congnant hominem. Non
lotis autem manibus manducare non
congnat hominem. Egressus inde Iesus
secessit in partes tyri & sidonis. Et
ecce mulier chanaanica a finibus illis egressa
clamauit dicens q. Misere mei do-
mine fili dauid. filia mea male a de-
monio uexata. Non respondit ei ue-
bum. Et accedentes discipuli eius rog-
abant eum dicentes. Dimitte eam. quia
clamat post nos. Iesus autem respondens
ait. Non sum missus nisi ad oues quae
perierunt domus israel. At illa uenit &

adorauit eum dicens. Domine adiuua
me. Qui respondens ait. Non est bonum
sumere panem filiorum & mittere ea
inibus. At illa dixit. Etiam domine. Nā
& catelli edunt de micis quae cadunt
de mensa dominorum suorum. Tunc respon-
dens Iesus ait illi. Omnis fidelis tra-
hitur tibi sicut uis. Et sanata
est filia eius ex illa hora. Et cum tra-
sisset inde Iesus uenit secus mare ga-
lilee & ascendens in montem sedebat
ibi. Et accesserunt ad eum turbae mul-
te habentes secum multos cecos claudos
debiles & alios multos & prostrati coram
pedibus eius & curauit eos ita ut tur-
bae mirarentur uidentes multos loquen-
tes claudos ambulantes cecos uiden-
tes & magnificabant deum israhel. Iesus
autem conuocatis discipulis suis dixit.
Misereor turbae quia triduo iam perseuerat
mecum & non habent quod manducet.
Et dimittere eos ieiunos nolo ne defi-
ciant in uia. Et dicunt ei discipuli. Vnde
ergo nobis in deserto panes tantos ut
saturemus turbam tantam. Et ait il-
lis Iesus. Quot panes habetis. At illi
dixerunt septem & paucos pisciculos.
Et precepit turbae ut discumberent su-
per terram. Et accipiens septem panes
& pisces & gratias agens fregit & de-
dit discipulis & discipuli dederunt
populo & comederunt omnes et sa-
turati sunt. Et quod superfluit de frag-
mentis tulerunt septem sportas plenae.
Erant autem qui manducauerunt quat-
tuor milia hominum extra paruulos et
mulieres. Et dimissa turba ascendit.

nauculam & uenit in fines magdala

T accesserunt ad eum pharisei et saducei tentantes & rogauerunt eum ut signum de caelo ostenderet eis. Et ille respondens ait illis. Facto uespere dicitis serenum erit. rubicundum est enim caelum. Et mane hodie tepestas. rutilat enim triste caelum. Facite ergo caeli diiudicare uos. signa autem temporu non potestis. Generatio mala & adultera signum querit. & signum non dabitur ei nisi signum Ione prophetae. Et relictis illis abiit. Et cum uenissent discipuli eius transfretum obliti sunt panes accipere. Qui dixit illis. Intuemini et caute a fermento phariseorum et saduceorum. At illi cogitabant inter se dicentes quia panes non accepimus. Sciens autem Iesus dixit. Quid cogitatis inter uos modice fidei quia panes non habetis. Non dum intelligitis neque recodamini quod panum & quinque milia hominum & quot copios sumpsistis. Neque septem panum & quattuor milia hominum. & quot sportas sumpsistis. Quare non intelligitis quia non de pane dixi uobis. caute a fermento phariseorum & saduceorum. Tunc intellexerunt quia non dixerit cauendum a fermento panum sed a doctrina phariseorum et saduceorum. Venit autem Iesus in partes caesariae philippi & interrogabat discipulos suos dicens. Quem dicunt homines esse filium hominis. Et illi dixerunt. Alii Iohannem baptistam. alii autem Ielias

alii uero Ieremiam aut unum ex prophetis. Dicit illis Iesus. Vos autem quem me esse dicitis. Respondens Simon petrus dixit. Tu es Christus filius dei uiui. Respondens autem Iesus dixit ei. Beatus es Simon bariona. quia caro & sanguis non reuelauit tibi. sed pater meus qui in caelis est. Et ego dico tibi. quia tu es petrus & super hanc petram edificabo ecclesiam meam. & portae inferi non preualebunt aduersus eam. Et tibi dabo clauis regni caelorum. Et quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in caelis. & quodcumque solueris super terram erit solutum et in caelis. Tunc precepit discipulis suis ut nemini dicerent quia ipse esset Iesus Christus. Exinde cepit Iesus ostendere discipulis suis quia oportet eum ire hierosolimam & multum pati a senioribus et scribis & principibus sacerdotum. & occidi et tertia die resurgere. Et assumens cum Petrus cepit increpare eum dicens. Absit a te domine. non erit tibi hoc. Qui conuersus dixit Petro. Vade post me. scabernas scandalum est mihi. quia non scis ea quae dei sunt. sed ea quae hominum sunt. Tunc Iesus dixit discipulis suis. Si quis uult post me uenire abneget semetipsum. et tollat crucem suam. et sequatur me. Qui enim uoluerit animam suam saluam facere. perdet eam. Qui autem perdidit animam suam propter me. inueniet eam. Quid enim prodest homini si mundum uniuersum luere. anime uero suae detrimentum patiar. Aut quis dabit homo commutationem pro anima.

sua. filius enim hominis uenturus est
in gloria. p̄ris sui cum angelis suis. & tunc reddet unicuique secundum opus eius. Amen dico uobis sunt quidam de his stantibus qui non gustabunt mortem donec uideant filium hominis uenturum in regno suo.

¶ Post dies sex assumpsit
Iesus Petrum et Jacobum
& Johannem fratrem eius
et duxit illos in montem
excelsum seorsum. et transfiguratus est
ante eos. Et resplenduit facies eius sicut
sol. uestimenta autem eius facta sunt
alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis
Moyses et Helias cum eo loquentes.
Respondens autem Petrus dixit ad
Iesum. Domine bonum est nos hic esse.
si uis faciamus hic tria tabernacula tibi
unum. Moysi unum. & Helie unum.
A d huc eo loquente. ecce nubes lucida ob
umbrabit eos. & ecce uox de nube di
cens. Hic est filius meus dilectus in quo
mihi bene complacui. ipsum audite. o
E t audientes discipuli ceciderunt in fa
ciem suam. et timuerunt ualde. Et ac
cessit Iesus & tetigit eos. dixitque eis. Sur
gite & nolite timere. Leuantes aures
oculos suos neminem uiderunt. nisi solum
Iesum. Et descendentibus illis de monte
precepit Iesus dicens. Nemini dixeritis
uisionem. donec filius hominis a mor
tuis resurgat. Et interrogauerunt eum
discipuli dicentes. Quid ergo scribe di
cunt quod Heliam oporteat primo uenire.
& ille respondens ait eis. Helias quidam

uenturus est & restituet omnia. Dico
autem uobis quia Helias iam uenit. & non
cognouerunt eum. sed fecerunt in eo quod
cumque uoluerunt. Sic & filius hominis
passurus est ab eis. Tunc intellexerunt
discipuli quia de Iohanne baptista dixisset
eis. Et cum uenisset ad turbam ac
cessit ad eum homo genibus prostratus
ante eum dicens. Domine miserere fili
o meo quia lunaticus est. et male patitur.
Nam sepe cadit in ignem. & crebro in
aquam. Et obtulit ei discipulus eius. & non
poterunt curare eum. Respondens autem
Iesus ait. O generatio incredula et per
uersa. quousque ero uobiscum. & usque quo per
tinet uos. Afferte huc illum ad me. Et
incepit illum Iesus. et eiecit ab eo
demonium. & curatus est puer. ex illa
hora. Tunc accesserunt discipuli ad Iesum
secrete & dixerunt. Quare nos non po
tuimus eiecit illum. Dicit illis Iesus. pro
pter incredulitatem uestram. Amen quippe di
co uobis. si habuerit fidei sicut granum
sinapis. dicetis monti huic transi hic &
transibit. & nihil impossibile erit uobis.
Hec autem genus non eiecit. nisi per ora
tionem & ieiunium. Conuersantibus autem
eis in Galilea. dixit illis Iesus. Filius ho
minis tradendus est in manus hominum.
& occidetur eum. et tertia die resur
get. Et contristati sunt uehementer.
& cum uenissent Capharnaum. accesserunt
quidam didragmam accipiebant ad pe
trum & dixerunt ei. Magister uester
non soluit didragmam. ait. Etiam. Et
cum intrasset in domum preuenit eum
Iesus dicens. Quid tibi uidetur Simon.

Reges terre a quibus accipiunt tributum
ut censum a filiis suis. an ab alienis.
Et ille dixit. Ab alienis. Dixit illi Ies.
Ergo liberi sunt filii. Et autem non scan-
dalizemus eos uade ad mare et mitte
hamum & eum piscem q primus ascen-
derit tolle. Et apertis ore eius inuenies
statere illum sumens da eis p me et te.

Et illa hora accesserunt
discipuli ad Iesum dicen-
tes. Quis putas maior est
in regno celorum. Et
aduocans Iesus paruulum. Statuit eum
in medio eorum & dixit. Amen amen
dico uobis nisi conuersi fueritis et effi-
ciamini sicut paruuli non intrabitis in
regnum celorum. Quicunq ergo humiliat
se sicut paruulus iste. hic est maior
in regno celorum. Et q suscepit unum
paruulum talem in nomine meo me se-
cepit. Qui autem scandalizauerit unum
de pusillis istis q in me credunt. expedit
ei ut suspendat mola asinaria in collo
eius & demergatur in profundum maris.
Et mundo scandalis. Necesse est enim
ut ueniant scandala. Veruntamen uel
hominum p quem scandalum uenit. Si aut
manus tua uel pes tuus scandalizat te
abscede eum & proice abs te. Bonum ti-
bi est ad uitam ingredi debilem. ut cla-
udum. q duas manus uel duos pedes ha-
bentem mitti in ignem eternum. Et si
oculus tuus scandalizat te. erue eum
& proice abs te. Bonum tibi e unum
oculum habentem in uitam intrare. q de-
os oculos habentem mitti in gehennam ignis.

Uideate ne contemnatis unum ex his
pusillis. Dico enim uobis. qa angeli co-
rum in celis semp uident. faciem patris
mei q in celis est. Venit enim filius ho-
minis saluare qd perierat. Quid uobis
uideatur. Si fuerint alicui centum oue
& errauerit una ex eis. nonne relinque
nonagintanouem in montibus. et uadit
querere eam que errauit. Et si conti-
gerit ut inueniat eam. amen dico uobis
qa gaudeo sup eam magis q sup nonagi-
tanouem que non errauerunt. Sic non
est uoluntas ante patrem urum q in ce-
lis est. ut pereat unus de pusillis istis.
Si autem peccauerit in te frater tuus u-
de & corripe eum inter te. et ipsum solo.
Si te audierit. lucratus eris fratrem tuum.
Si autem non te audierit. adhibe tecum
adhuc unum uel duos. ut in ore duorum
uel trium testium stet omne uerbum.
Et si non audierit eos. dic ecclie. Si
autem ecclia non audierit. sit tibi sicut
ethnicus & publicanus. Amen dico uo-
bis. quecumq alligaueritis sup terram e-
runt ligata & in celo. et quecumq sol-
ueritis sup terram. erunt soluta & in
celo. Iterum dico uobis qa si duo ex
uobis consenserint sup terram. de omni
re quancunq petierint. fiet illis a patre
meo q in celis est. Vbi enim sunt duo
uel tres congregati in nomine meo. ibi
sum in medio eorum. Tunc accedens Petrus
ad eum dixit. Domine quotiens pecca-
bit in me frater meus & dimittan e-
usq septies. Dicit illi Iesus. Non di-
co tibi usq septies. sed usq septuagies sep-
ties. Ideo assimilatum est regnum celorum

homini regi. q. uoluit rationem ponere
cum seruis suis. Et cum cepisset ratio-
nem ponere oblatuſ est ei unus q. debe-
bat ei centum milia talenta. Cum autē
non haberet unde redderet. iuſſit eum
dñs uenundari. et uxorem eius et filioſ
et omnia que habebat et reddi. Proce-
dit autē ſeruus ille orabat eum dicens.
Patientiam habe in me. & omnia red-
dam tibi. Miſertus autē dñs ſerui illius.
dimiſit eum. & debitum dimiſit ei. o-
mnino. **C**onſeruus autē ſeruus ille inuenit unū
de conſeruis ſuis. q. debebat ei centum
denarios. et tenens ſuffocabat eum di-
cens. Patientiam habe in me. & omnia
reddam tibi. Ille autē noluit. ſed abi-
it & miſit eum in carcerem. donec
redderet debitum. Videntes autē con-
ſerui eius que fiebant. contriſtati ſunt
ualde. & uenerunt et narrauerunt do-
mino ſuo omnia que facta fuerant. Tūc
uocauit illum dñs ſuus. et ait illi. Ser-
ue neq. omne debitum dimiſi tibi. qm̄
rogasti me. Nonne ergo oportuit & tē
miſereri conſerui tui. ſicut et ego tui mi-
ſertus ſum. Et iratus dñs eius tradi-
dit eum tortoribus quoaduſq. redderet
uniuerſum debitum. Sic & pater me-
celeſtis faciet uobis. ſi non remiſeritis
unuiq. fratri ſuo de cordibus ueſtris.
Et factum eſt cum conſummaſſet Ieſus ſer-
mones iſtos. migravit a galilea. et ue-
nit in fines iudee. trans jordanem. & ſe-
cuti ſunt eum turbe multę. & cura-
uit eos ibi.

T. acceſſerunt ad eum pha-
riſei tentantes eum. dicen-
tes. Si licet homini dimi-
tere uxorem ſuam quęcumq.
ex cauſa. Q. reſpondens ait eis. Non
legiſtis. q. qui fecit hominem ab initio
maſculum et foeminaſ fecit eos. & dixit.
Propter hoc dimittet homo patrem et ma-
trem. et adhaerebit uxori ſuę. et erunt
duo in carne una. Itaq. iam non ſunt
duo. ſed una caro. Q. ergo dñs conu-
erſi homo non ſeparat. Dicunt illi. Quid e-
go Moyses mandauit dari libellum re-
pudij. et dimittere. Ait illis. Qm̄ Mo-
yses ad duritiam cordis ueſtri pmiſit
uobis dimittere uxores uſas. ab initio
autē non fuit ſic. Dico autē uobis.
quia quęcumq. dimiſerit uxorem ſuam ni-
ſi ob fornicatiōem. et aliam duxerit. me-
chatur. Et quę dimiſſam duxerit. me-
chatur. Dicunt ei diſcipuli eius. Si ita
eſt cauſa hominis cum uxore. non cepe-
dit nubere. Q. dixit illis. Non omnes
capunt uerbum iſtud. ſed q. datum
eſt. Sunt enim eunuchi q. de matris utero
ſic nati ſunt. & ſunt eunuchi q. faci-
ti ab hominibus. et ſunt eunuchi qui ſe-
ipſos caſtrauerunt pp. regnum celorum.
Qui poteſt capere. capiat. Tūc oblati
ſunt ei paruuli. ut manus eius impone-
ret et oraret. Diſcipuli autē increpa-
bant eos. Ieſus uero ait eis. Sinite par-
uulos. & nolite eos phibere ad me ue-
nire. talium eſt enim regnum celorum.
Et cum impoſuiſſet eis manus. abiit. in-
de. Et ecce unus accedens ait illi. Ma-
giſter bone. qd. boni faciam. ut habeas

uitam eternam. Q. dixit ei. Quid me
interrogas de bono. Vnus est bonus. i.
dñs. Si autem uis ad uitam ingre
di. serua mandata. Dicit illi que. Je
sus autem dixit. Non homicidium fa
cies. non adulterabis. non facies fur
tum. non falsum testimonium dices. i.
honora patrem tuum et matrem tuam.
diliges proximum tuum sicut teipsum.
Dicit illi adolescens. Omnia hec custodi
ui. qd adhuc mihi deest. Et ait illi Iesu.
Si uis perfectus esse. vade & uende omnia
que habes. & da pauperibus. et habebis
thesaurum in celo. et ueni sequere me.
Cum audisset autem adolescens uerbu
m ab ipse. tristis. Erat enim habens multas po
ssessiones. Iesus autem dixit discipulis
suis. Amen amen dico uobis. qd diues
difficile intrabit in regnum celorum.
Et iterum dico uobis. Facilius est came
lum per foramen acus transire. qd diui
tem intrare in regnum celorum. Au
ditis autem his discipuli mirabantur
ualde dicentes. Quis ergo poterit sal
uus esse. Aspiciens autem Iesus dixit
illis. Apud homines hec impossibile est.
apud deum autem omnia possibilia sunt.
Tunc respondens Petrus dixit ei. Ecce
nos reliquimus omnia & secuti sumus te.
quid ergo erit nobis. Iesus autem dixit
illis. Amen dico uobis. qd uos qd secv
ti estis me in regeneratione cum sede
rit filius hominis in sede maiestatis.
sue. sedebitis & uos sup sedes duode
cim iudicantes duodecim tribus israel.
Et omnis qd reliquerit domum. uel fratres
aut sorores. aut patrem. aut matrem.

aut uxorem aut filios. aut agros propter
nomen meum. centuplum accipiet. et vi
tam eternam possidebit. Multi autem
erunt primi nouissimi. et nouissimi i.
primi.

Imile est regnum celorum
homini patrifamilias. q.
exiit primo mane. conduxit
operarios in uineam su
am. Conuentione autem facta cum
operarijs ex denario diurno. misit eos
in uineam suam. Et egressus circa hora
tertiam uidit alios stantes in foro oc
iosos et dixit illis. Ite & uos in uineam
meam. & quod iustum fuerit. dabo uo
bis. Illi autem abierunt. Iterum autem
exiit circa sextam et nonam horam. &
fecit similiter. Circa undecimam ue
ro exiit et inuenit alios stantes & di
xit illis. Quid hic statis tota die ociosi.
Dicunt ei. Quia nemo nos conduxit.
Dicit illis. Ite & uos in uineam meam.
Cum sero autem factum esset. dicit
dñs uineę procuratori suo. Voca opera
rios & redde illis mercedem. incipiet
a nouissimis usq. ad primos. Cum ue
nissent ergo q. circa undecimam horam
uenerant. acceperunt singulos dena
rios. Venientes autem et primi. arbi
trati sunt. qd plus essent accepturi. ac
ceperunt autem et ipsi singulos dena
rios. Et accipientes murmurabant ad
uersus patronam familias dicentes. Hi no
uissimi una hora fecerunt. & pares il
los nobis fecistis. q. portauimus pondus
diei & estus. At ille respondens un

corum dixit. A mee non facio tibi in-
iuriam. Nonne ex denario conuenisti
mecum. Tolle qd tuum est & uade.
Volo autem et huic nouiss^{imo} dare sicu
& tibi. Aut non licet mihi quod uolo
facere. An oculus tuus neq est. quia
ego bonus sum. Sic erunt nouissim
primi & primi nouissim. Multi enim
sunt uocati. pauci uero electi. Et ascē-
dens Iesus hierosolimam assumpsit duo-
decim discipulos secreto & ait illis. Ec-
ce ascendimus hierosolimam. & filius
hominis tradet principibus sacerdotum
et scribis & condemnabunt eum mor-
te. & tradent eum gentibus ad illude-
dum & flagellandum et crucifige-
dum et tertia die resurget. Tunc ac-
cessit ad eum mater filiorum Zebedei &
filys suis adorans & petens aliquid ab
eo. Qui dixit ei. Quid uis. Ait illi. I-
te ut sedent hi duo filij mei unus ad
dexteram tuam & unus ad sinistram
tuam in regno tuo. Respondens autē
Iesus dixit. Nescitis qd petatis. Potē-
stas bibere calicem quem ego bibiturus
sum. Dicunt ei. Possumus. Ait illis.
Calicem qdem meum bibetis. sedere au-
tem ad dexteram meam ut sinistram
non est meum. dare uobis. sed qbus
paratum est a patre meo. Et audien-
tes decem indignati sunt de duobus
fratribus. Iesus autem uocauit eos ad se
& ait. Scitis qd principes gentium do-
minantur eorum. et q maiores sunt po-
testatem exercent inter eos. Non ita
erit inter uos sed quicunq uoluerit inter
uos maior fieri. sit uester minister. Et

q uoluerit inter uos primus esse. erit
uester seruus. Sicut filius hominis non
uenit ministrari sed ministrare. & da-
re animam suam redemptionem pro
multis. Et egredientibus illis ab hierich^o
secuta est eum turba multa. Et ecce
duo ceca sedentes secus uiam. audierunt
q Iesus transiret. et clamauerunt di-
centes. Domine miserere nostri fili Da-
uid. Turba autem increpabat eos ut
tacerent. ac illi magis clamabant dice-
tes. Domine miserere nostri fili Dauid.
Et stetit Iesus & uocauit eos & ait.
Qd uultis ut faciam uobis. Dicunt
illi. Domine. ut aperiantur oculi nostri.
Misertus autem eorum Iesus tetigit
oculos eorum. & confestim uiderunt &
secuti sunt eum.

T cum appropinquassent
hierosolimam et uenissent
betphage ad montem oli-
uetti. tunc Iesus misit du-
os discipulos dicens eis. Ite in castellum
quod contra uos est. et statim inuenie-
tis asinam alligatam & pullum cum
ea soluite & adducite mihi. Et siqs
uobis aliquid dixerit. dicite qd dñs h^{ic}
opus habet. et confestim dimittet e-
os. Hec autem factum est ut adimple-
retur quod dictum est p prophetam.
dicentem. Dicite filij syon. ecce rex
tuus uenit. tibi mansuetus sedens se-
p asinam et pullum filium subiugat.
Euntes autem discipuli fecerunt sicut
precepit illis Iesus. Et adduxerunt
asinam. et pullum. & imposuerunt se-

per eos uestimenta sua. & cum desup
sedere fecerunt. Plurima autem turba
strauerunt uestimenta sua in uia. Alii
autem ecclebant ramos de arboribus et
sternebant in uia. Turbe autem que p
ecedebant & que sequebantur clamabant
dicentes. Osanna fili dauid. benedic
tus q uenit in nomine domine. osanna.
in altissimis. Et cum intrasset hieroso
lymam commota est uniuersa ciuitas
dicens. Qs est hic. Populi autem dice
bant. Hic est Iesus propheta a nazare
galilee & intrauit. Iesus in templum
dei et eiecit omnes uendentes et
ementes in templo. & mensas nummul
torum & cathedras uendentium colu
bas euertit & dicit eis. Scriptum est
domus mea. domus orationis uocabitur
uos autem fecistis illam speluncam la
tronum. Et accesserunt ad eum caeci
& claudi in templo & sanauit eos. Vi
dentes autem principes sacerdotum et
scribe mirabilia que fecit & pueros cla
mantes in templo et dicentes. osanna
filio dauid. indignati sunt & dixerunt
ei. Audis qd isti dicunt. Iesus autem
dixit eis. Ntq. Nunq. legistis. qa ex o
re infantium & lactentium pfecti la
udant. Et relictis illis abijt foras extra
ciuitatem in Bethaniam ibiq. mansit.
Manc autem reuertens in ciuitatem esuri
it. Et uidens fic arborem unam secus
uiam uenit ad eam & nihil inuenit in
ea nisi folia tm. & ait illi. Nunq. ex
te fructus nascatur in sempiternum.
Et arefacta est continuo ficulnea. Et
uidentes discipuli mirati sunt dicente.

Quomodo continuo aruit. Respon
dens autem Iesus. ait eis. Amen dico
uobis. si habueritis fidem et non hesita
ueritis non solum de ficulnea facietis
sed & si monti huic dixeritis tolle &
iacta te in mare. fiet. & omnia quecuq.
petieritis in oratione credentes accipie
tis. Et cum uenisset in templum. acces
serunt ad eum docentes principes sa
cerdotum et seniores populi dicentes.
In qua potestate hec facis. Et qs tibi
dedit hanc potestatem. Respondens Ie
sus dixit eis. Interrogabo uos et ego un
sermonein quem si dixeritis mihi et
ego uobis dicam in qua potestate hec
facio. Baptisimum Iohannis unde erat.
e celo an ex hominibus. At illi cogi
tabant inter se dicentes. Si dixerimus
e celo dicet nobis. Quare ergo non
credidistis illi. Si autem dixerimus
ex hominibus. tunemus turbam. Omnes
enim habebant Iohannem sicut pphetam.
Et respondentes Iesu dixerunt. Nesciam.
Ait illis & ipse. Nec ego dico uobis in
qua potestate hec facio. Qd autem uo
bis uidetur. Homo qdam habebat du
os filios & accedens ad primum dixit
fili uade hodie operari in uineam mea.
Ille autem respondens ait. Nolo. po
stea autem poenitentia motus abijt. Ac
cedens autem ad alterum dixit simili
ter. At ille respondens ait. Eo dne
& non iuit. Qs ex uobis fecit uolun
tatem patris. Dicunt ei primus. Dicit
illis Iesus. Amen dico uobis quia pu
blicam & meretricis pcedunt uos in
regno dei. Venit enim ad uos Iohannes

in uia iustitie & non credidistis ei. & publicani autem et meretrices crediderunt ei. uos autem uidentes nec poenitentiam habuistis postea ut crederetis ei. Aliam parabolam audite. Homo traiecit patrem familias qui plantauit uineam & septem arcededit ei & fodit in ea torcular et edificauit turrum & locauit eam agricolis & peregre profectus est. Cum autem tempus fructuum appropinquasset misit seruos suos ad agricolas ut ut acciperent fructus eius. Et agricolis apprehensis seruis eius alium occiderunt alium occiderunt alium uero lapidauerunt. Iterum misit alios seruos priores et fecerunt illis similiter. Non uisum autem misit ad eos filium suum dicens. Verebuntur forte filium meum. Agricole autem uidentes filium dixerunt intra se. Hic est heres. Venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius. Et apprehensum eum eiecerunt eum extra uineam & occiderunt. Cum ergo uenerit dominus uinee quid faciet agricolis illis? A uunt illi. Malos male pedet et uineam suam locabit alijs agricolis qui reddant ei fructum temporis sui. Dicit illis Iesus. Numquam legistis in scripturis. Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic est factus in caput anguli. A domino factus est istud et est mirabile in oculis nostris ideo dico uobis quia auferet a uobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius. Et qui occiderit super lapidem istum confringet super quem uero occiderit conteret eum. Et cui

audissent principes sacerdotum & pharisaei parabolas eius cognouerunt quod de ipsis diceret. Et querentes eum tenuerunt turbas quoniam sicut prophetam eum habebant.

Respondens Iesus dixit iterum in parabolis eius dicens. Simile factum est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias & nolabant uenire. Iterum misit alios seruos dicens. Dicite inuitatis. Ecce prandium meum paratum tauri mei & altilia occisa sunt & omnia parata uenite ad nuptias. Illi autem neglexerunt et abierunt alius in uillam suam alius uero ad negotiationem suam. Reliqui uero tenuerunt seruos eius & contumelias affectos occiderunt. Rex autem cum audisset iratus est et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos & ciuitatem illorum succendit. Tunc ait seruis suis. Nuptie quidem parate sunt sed qui inuitati erant non fuerunt digni. Itaque ergo ad exitus uiae & quoscunque inueneritis uocate ad nuptias. Et congregati serui eius in uias congregauerunt omnes quos inuenerunt malos & bonos & implete sunt nuptie discumbentium. Intrauit autem Rex ut uideret discumbentes & uidit ibi hominem non uestitum ueste nuptiali. Et ait illi. Amice quomodo huc intraisti non habens uestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit Rex ministris. Ligatis ma-

tibus & pedibus eius mittite. cum in te-
nebras exteriores. ibi erit fletus & stridor
dentium. Multi autem sunt uocati
pauci uero electi. Tunc abeuntes pha-
risei consilium inierunt ut caperent eum
in sermone. Et mittunt ei discipulos
suos cum herodianis dicentes. Magiste-
scimus quia uerax es. et uiam dei in ueri-
tate doces. & non est tibi cura de ali-
quo. Non enim respicis personam hominum. Dic
ergo nobis quid tibi uidetur. Licet esse
sum dari Cæsari. aut non? Cogita au-
tem Iesus nequa eorum ait. Quid me
tentatis hypocrite? Ostendite mihi
numisma census. At illi obtulerunt ei
denarium. Et ait illis Iesus. Cuius
est imago hec & superscriptio? Dicunt ei
Cæsaris. Tunc ait illis. Reddite ergo
quæ sunt Cæsaris. Cæsari. & quæ
sunt dei deo. Et audientes mirati sunt.
& relicto eo abierunt. In illo die ac-
cesserunt ad eum saducei qui dicunt
non esse resurrectionem. & interroga-
uerunt eum dicentes. Magister. Moyses
dixit. si quis mortuus fuerit non
habens filium. ut ducat fratris sui uxorem
illius. & suscipiat semen fratris sui. Erant
autem apud nos septem fratres. & primæ
uxor ducta defunctus est. et non ha-
bens semen relinquit uxorem suam fratri suo.
Similiter secundus et tertius usque ad sep-
timum. Nouissimæ autem omnium est
mulier defuncta est. In resurrectione
ergo cuius erit de septem uxor? Om-
nes enim habuerunt eam. Respondens
autem Iesus ait illis. Erratis nesciente
scripturas. neque uirtutem dei. In resur-

rectione enim neque nubent. neque nubentur.
sed erunt sicut angeli dei in celo.
De resurrectione autem mortuorum non
legistis quod dictum est a deo dicente
uobis. Ego sum deus Abraam. & deus Isaac
& deus Iacob. Non est deus mortuorum.
sed uiuentium. Et audientes turbe
mirabantur in doctrina eius. Pharisei
autem audientes quod silentium impos-
uissent saduceis conuenerunt in unum.
& interrogauit eum unus ex eis legi-
doctor tentans eum. Magister. quod est
mandatum magnum in lege? Ait il-
li Iesus. Diliges dominum deum tuum ex
toto corde tuo. & in tota anima tua.
et in tota mente tua. Hec est maximum
& primum mandatum. Secundum au-
tem simile est huic. Diliges proximum
tuum sicut teipsum. In his duobus ma-
ndatis uniuersa lex pendet. et prophetæ.
Congregatis autem phariseis interro-
gauit eos dicens. Quid uobis uidetur
de christo cuius filius est? Dicunt ei
Dauid. Ait illi. Quomodo ergo Dauid
in spiritu uocat eum dominum dicens.
Dixit dominus domino meo sedere a dextris
meis. Donec ponam inimicos tuos sex-
bellum pedum tuorum. Si ergo Dauid
uocat eum dominum. quomodo filius eius
est? Et nemo poterat ei respondere
uerbum. neque ausus fuit quisquam ex il-
la die eum amplius interrogare.

Vnc Iesus locutus est ad
turbas. & ad discipulos suos
dicens. Super cathedram
Moysi sederunt o

scribe & pharisei. Omnia ergo quecu-
q; dixerint uobis seruate & facite: se-
cundum opa uero eorum nolite facere:
D icunt enim & non faciunt. Alligant
autem onera graua et importabilia
et imponunt in humeros hominum. et
digito autem suo nolunt ea mouere:
O mnia uero opera sua faciunt ut uide-
antur ab hominibus. Dilatant enim phyl-
tera sua & magnificant fimbrias. Amant
autem primos recubitus in coenis. et
primas cathedras in synagogis. et salu-
tationes in foro. & uocari ab hominibus
rabbi. Vos autem nolite uocari rabbi.
V nus est enim magister uester. omne
autem uos fratres estis. Et patrem nolite
uocare uobis super terram. vnus est n-
pater ur̄ q; in celis est. Nec uocemini
in magri. quia magister uester unus
est Christus. Qui maior est ur̄m erit mini-
ster uester. Qui autem se exaltaue-
rit humiliabit. et q; se humiliauerit
exaltabit. Ve autem uobis scribe &
pharisei hypocrite q; clauditis regnum
celorum ante homines. Vos enim non
intratis. nec introcuntes similes intrare:
V e uobis scribe & pharisei hypocrite q;
comeditis domos uiduarum. orationes lo-
gas propter hoc amplius accipietis iudicium.
V e uobis scribe & pharisei hypocrite q;
circumtis mare et aridam. ut faciatis
unum piscitum. & cum fuerit factus
facitis eum filium gabenne. duplo
q; uos. Ve uobis duces cæci q; dicitis
quicunq; iurauerit pro templo nihil est.
qui autem iurauerit in auro templi. et
debitor est. Stulti & cæci. quid enim

maius est aure. an templum quod sancti-
ficat aurum. Et quicunq; iurauerit
in altari nihil est. quicunq; autem iu-
rauerit in dono quod est super illud debet.
Cæci quid enim. maius est donum. an altar.
re. quod sanctificat donum. Qui ergo
iurat in altari. iurat in eo et in omnibus
que super illud sunt. Et quicunq; iuraue-
rit in templo. iurat in illo & in eo quod
habitat in ipso. Et qui iurat in celo. iu-
rat in throno dei. et in eo quod sedet
super eum. Ve uobis scribe & pharisei
hypocrite. q; decimatis mentam. et ane-
thum. et cyminum. & reliquias que
grauiora sunt. legis iudicium et mise-
ricordiam & fidem. Hæc oportuit
facere. & illa non omittere. Duces cæ-
ci excolantes culicem. camelum autem
glutientes. Ve uobis scribe & phari-
sei hypocrite q; mundatis quod de foris
est calcis & parapsidis. intus autem
pleni estis rapina & immunditia. Pha-
risei. ecce. munda prius quod intus est cal-
cis et parapsidis. ut fiat & id quod de
foris est mundum. Ve uobis scribe &
pharisei hypocrite. quia similes estis se-
pulchris dealbatis. que a foris parent
hominibus speciosa. intus uero pleni
sunt ossibus mortuorum. et omni spur-
citia. Sic & uos a foris quidem parentis
hominibus iusti. intus autem pleni estis
hypocriti & iniquitate. Ve uobis scribe
& pharisei hypocrite. q; edificatis se-
pulchra prophetarum. et ornatis monumē-
ta iustorum. et dicitis. Si fuissetis
in diebus patrum nostrorum. non esse-
mus socij eorum in sanguine prophetarum.

1 itaq. testimonio estis uobismetipsis. i
qa filij estis eorum q. prophetas occi-
derunt. Et uos implete mensuram pa-
trum uestrorum. Serpentes genuina
uiperarum. quomodo fugietis a iudi-
cio gehenne? Ideo dico uobis. Ecce
ego mitto ad uos prophetas & sapien-
tes & scribas & ex illis occidatis et
crucifigatis et ex eis flagellabitis in
synagogis ur̄is & q. sequimini de ciui-
tate in ciuitatem ut ueniat sup uos
omnis sanguis iustus q. effusus est su-
p terram a sanguine Abel iusti usque
ad sanguinem Zacharie filij Barachie
quem occidistis inter templum & al-
tare. Amen dico uobis. uenient hec
omnia sup generationem istam. Hieru-
salem hierusalem que occidis ppheta
& lapidas eos q. ad te missi sunt quo-
tiens uolui congregare filios tuos que
admodum gallina congregat pullos
suos sub alas & noluit. Ecce relinq-
tur uobis domus ur̄a deserta. Dico n.
uobis non me uidebitis amodo donec
dicatis. Benedictus qui uenit in
nomine domini.

T egressus Iesus de tem-
plo ibat. Et accesserunt
discipuli eius ut ostende-
rent ei edificationem te-
pli. Ipse autem respondens dixit illis
id estis hec omnia. Amen dico uobis.
non relinquet hic lapis sup lapidem
q. non destruatur. Sedente autem
eo sup montem oliueti. accesserunt ad
eum discipuli secreto dicentes. Dic no

bis qm̄ hec erunt. et quod signum adue-
tus tui. et consumationis seculi. Et re-
spondens Iesus dixit eis. Videte ne qd
uos seducat. Multi enim uenient in
nomine meo dicentes. ego sum chris-
tus & multos seducunt. Audiat enim
estis p̄cha et opinioes plurimum. uide-
te ne turbemini. Oportet enim hec fie-
ri. sed nondum est finis. Consurget
enim gens in gentem & regnum in re-
gnum. et erunt pestilentie & fames. et
terremotus p̄ loca. hec autem omnia
initia sunt dolorum. Tunc tradent uos
in tribulatione et occident uos. et eritis
odio omnibus gentibus p̄ nomen meum.
Et tunc scandalizabuntur et inuicem
tradent. et odio habebunt inuicem. Et
multi pseudo prophete surgent & sedu-
cent multos. & quoniam abundabit
iniquitas. refrigeret charitas multorum.
Qui autem perseverauerit usq. in finem. hic
saluus erit. Et predicabitur hec euange-
lium regni in uniuerso orbe in testimo-
nium omnibus gentibus. et tunc ueniet
consumatio. Cum ergo uideritis abom-
nationem desolationis que dicta est a Da-
niel propheta stantem in loco sancto q.
legit intelligat. Tunc q. in iudea sunt
fugiant ad montes. & qui in tecto non
descendant tollere aliqui de domo sua
& q. in agro non reuertatur tollere ty-
niam suam. Ne autem pregnantibus et
nutrientibus in illis diebus. Orate autem
ut non fiat fuga uestra hyeme ut sabba-
to. Erunt enim tunc tribulatio magna
qualis non fuit ab initio mundi usque
modo neq. fiet. Et nisi breuitati fuis

sent dies illi. non fiet filius omnis caro
sed pp electos breuiabunt dies illi. Tunc
signis uobis dixerit. Ecce hic est Christus
aut illic. nolite credere. Surgent enim
pseudo christi. & pseudo prophete. et da-
bunt signa magna et prodigia. ita ut in
errorem inducantur si fieri potest etiam
electi. Ecce praedixi uobis. Si ergo di-
xerint uobis. ecce in deserto est. nolite
exire. Ecce in penetralibus. nolite cre-
dere. Sicut enim fulgur exiit ab orien-
te. & patet usque in occidentem. ita erit
et aduentus filij hominis. & ubicunq;
fuerit corpus illuc congregabuntur
& aequales. Statim autem post tribulatio-
nem dierum illo tempore sol obscurabitur. et
luna non dabit lumen suum. & stellae
cadent de caelo. & uirtutes caelorum.
commouebuntur. & tunc patebit signum
filij hominis in caelo. & tunc plangent
omnes tribus terrae. et uidebunt filium
hominis uenientem in nubibus caeli cum
uirtute multa et maiestate. Et mit-
tet angelos suos cum tuba. & uoce ma-
gna. et congregabunt electos eius a
quattuor uentis. a summis caelorum usque
ad terminos eorum. Ab arbore autem
ficus discite parabolam. cum iam ramos
eius tener fuerit. & folia nata. scitis quia
prope est aestas. Ita & uos cum uideri-
tis haec omnia. scitote quia prope est in-
uanius. Amen dico uobis. quia non pre-
teribit generatio haec. donec omnia fi-
ant. Caelum & terra transibunt. uer-
ba autem mea non preteribunt. De die
autem illa & hora nemo scit. neque ange-
li caelorum. nisi pater solus. Sicut autem

in diebus Noe. ita erit & aduentus
filij hominis. Sicut autem enim erant in di-
ebus ante diluuium comedentes et bi-
bentes. nubentes & nuptias tradentes.
usque ad eum diem quo intrauit Noe
in arcam. & non cognouerunt. donec
uenit diluuium. et tulit omnes. ita erit
& aduentus filij hominis. Tunc duo
erunt in agro. unus assumet. & unus
relinquetur. Duo molentes in mola ti-
na assumet. & una relinquetur. Duo in
lecto. unus assumet. & unus relinque-
tur. Vigilate ergo quia nescitis qua hora
dominus uester uenturus sit. Illud autem
scitote. quoniam si sciret paterfamilias quae
hora fur uenturus esset. uigilaret utique
& non sineret profecti domum suam. Ideo
et uos estote parati. quia quia nescitis hor-
um filius hominis uenturus est. Quis putas
est fidelis seruus et prudens quem
constituit dominus supra familiam. ut da-
et illis cibum in tempore. Beatus ille ser-
uus quem cum uenerit dominus eius inue-
nerit sic facientem. Amen dico uobis.
quoniam super omnia bona sua constituet eum.
Si autem dixerit malus seruus ille in
corde suo. moram facit dominus meus ue-
nire. & coeperit peccare. conseruos ser-
uos manducare. autem & bibit cum ebr-
iosis. ueniet dominus serui illius in die quem
non sperat. & hora qua ignorat. & di-
uidet eum partemque eius ponet cum
hypocritis. illic erit fletus & stridor
dentium.

¶ Vne simile erit regnum
celorum decem uirginibus
quæ accipientes lampades
suas exierunt obuiam spon-
so & sponse. Quinq; autem ex eis erant
fatue & quinq; prudentes. Sed quæ
fatue accepit lampadibus non sumpsit
oleum secum. Prudentes uero acceperunt
oleum in uasis suis cum lampadibus. ¶
¶ **M**oram autem faciente sponso dormita-
uerunt omnes & dormierunt. Media
autem nocte clamor factus est. ecce spon-
sus uenit. exiit obuiam ei. Tunc surrex-
erunt omnes uirgines illæ & ornauerunt
lampades suas. Fatue autem sapientibus
dixerunt. Date nobis de oleo uestro
quia lampades nostre extinguuntur. Re-
sponderunt prudentes dicentes. Ne
forte non sufficiat nobis & uobis. ite-
potius ad uendentes. et emite uobis. ¶
¶ **D**um autem irent emere. uenit sponsus
& quæ paratæ erant intrauerunt cum
eo ad nuptias et clausa est ianua. No-
uissimæ uero ueniunt & reliquæ uir-
gines dicentes. Domine dñe. aperi no-
bis. At ille respondens ait. Amen di-
co uobis nescio uos. Vigilate itaq; quia
nescitis diem neq; horam. Sicut enim
homo peregre proficiscens uocauit ser-
uos suos & tradidit illis bona sua. Et
uni dedit quinq; talenta. alij autem i
duo. alij uero unum. unicusq; secundum
propriam uirtutem. et profectus est sta-
tum. Abijt autem q; quinq; talenta ac-
cepit & operatus est in eis & lucratus
est alia quinq;. Similiter q; duo acce-
perat. lucratus est alia duo. Qui autem

unum accepit. abiens fedit in terram
& abscondit pecuniam dñi sui. Post
multum uero temporis uenit dñs ser-
uorum illorum & posuit rationem i
cum eis. Et accedens q; quinq; talenta
accepit. obtulit alia quinq; talenta di-
cens. Domine quinq; talenta tradidisti
mibi. ecce alia quinq; suplueratus sum.
Ait illi dñs eius. Euge serue bone &
fidelis q; super pauca fuisti fidelis. super
multa te constituam. intra in gaudium
domini tui. Accessit autem et q; duo
talenta accepit. et ait. Domine duo ta-
lenta tradidisti mihi. ecce alia duo
lucratum sum. Ait illi dñs eius. Euge
serue bone & fidelis quia super pauca
fuisti fidelis. super multa te constitu-
am. intra in gaudium dñi tui. Acces-
dens autem & q; unum talentum accepe-
rat ait. Domine scio quia homo durus es.
metis ubi non seminasti. et congregasti
ubi non sparsisti. et timentis abijt & absco-
di talentum tuum in terra. Ecce habes
quod tuum est. Respondens autem
dominus eius dixit ei. Serue male &
pigri. sciebas quia meto ubi non semino
et congrego ubi non sparsi. Oportuit
ergo te committere pecuniam meam i
numularijs. et ueniens ego recepissim
utiq; quod meum est cum usura. Tollite
itaq; ab eo talentum. et date ei q; haber
decem talenta. Omni enim habenti da-
bitur & abundabit. ei autem q; non habet
& quod uidetur habere. auferetur ab eo.
Et inutilem seruum eiecit in tene-
bras exteriores. illic erit fletus & stridor
dentium. Cum autem uenerit h

luis hominis in maiestate sua & omnes
angeli cum eo. tunc sedebit super sedem
maiestatis sue & congregabuntur ante
eum omnes gentes & separabit eos ab
inuitem. sicut pastor segregat oves
ab hœdis. Et statuet oves quodam a de
stris. hœdos autem a sinistris. Tunc di
cet rex his qui a dextris eius erunt. Ve
nite benedicti patris mei. possidete
paratum uobis regnum & constitutio
ne mundi. Esurui enim & dedistis
mibi manducare. Sitiui et dedistis mi
hi bibere. hospes eram & collegistis me.
Nudus & operuistis me. Infirmus & uisi
tastis me. In carcerem eram et uenistis
ad me. Tunc respondebunt ei iusti &
dicentes. Domine quoniam te uidimus esu
rientem & pauperem. sitientem & de
dimus tibi potum. Quoniam autem te uidi
mus hospitem & collegimus te. aut
nudum & cooperuimus te. Aut quoniam
te uidimus infirmum. aut in carcere
& uenimus ad te. Et respondens se
cundum illis. Amen dico uobis. quod ui
uificabitur unusquisque de his fratribus
mei minimi. qui mihi fecerint. Tunc di
cet et his qui a sinistris erunt. Discedite
a me. maledicti in ignem æternum. qui
paratus est diabolo et angelis eius. Esu
rui enim & non dedistis mihi manducare.
Sitiui & non dedistis mihi potum. Ho
spes eram & non collegistis me. Nudus
& non cooperuistis me. Infirmus et
in carcere & non uisitastis me. Tunc
respondebunt ei & ipsi dicentes. Domine
quoniam te uidimus esurientem. aut. siti
entem. aut. hospitem. aut. nudum. aut.

infirmum. aut in carcere. & non mini
strauimus tibi. Tunc respondebit il
lis dicens. Amen dico uobis. Quod ui
uificabitur unusquisque de minoribus
his. nec mihi fecerint. Et ibunt hi in supplicium
æternum. iusti autem in uitam
æternam.

T factum est cum con
sumasset Iesus sermone
hos omnes dixit discipu
lis suis. Scitis quia post
tributum pascha fiet et filius homini
trahetur ut crucifigatur. Tunc congregati
sunt principes sacerdotum & se
niiores populi in atrium principis sa
cerdotum qui dicebatur cayphas & co
siliium fecerunt ut Iesum dolo tene
rent & occiderent. Dicebant autem.
Non in die festo. ne forte tumultus
fiet in populo. Cum autem esset
Iesus in Bethania in domo Simonis le
prosi. accessit ad eum mulier habens
alabastrum unguenti preciosi. et effu
dit super caput ipsius recumbentis. Vi
dentes autem discipuli indignati sunt
dicentes. Quod perditio hec. Poterat
enim istud uendari multo & do
nari pauperibus. Sciens autem Iesus ait
illis. Quod molesti estis huic mulieri.
opus enim bonum operata est in me. Nam
semper pauperes habebitis uobiscum. me
autem non semper habebitis. Mittens
enim hæc unguentum hoc in corpus me
um ad sepeliendum me fecit. Amen.
dico uobis. Ubiunq; predicatum fue
rit hæc euangelium in toto mundo.

dicit. & quod hec fecit in memoriam eius. Tunc abiit unus de duodecim qui dicebat Judas scarioth ad principes sacerdotum & ait illis. Quid uultis o mihi dare. et ego uobis eum tradam. At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde querebat oportunitatem ut eum traderet. Prima autem die azimorum accesserunt discipuli ad Iesum dicentes. Sibi uis paremus tibi comedere pascha. At Iesus dixit. Ite in ciuitatem ad quemdam. et dicite ei agister dicit. Tempus meum prope est apud te. facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus & parauerunt pascha. Vespere autem facto. discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edentibus illis dixit. Amen dico uobis. quia unus uestre me traditurus est. Et contristati ualde coeperunt singuli dicere. Nunquid ego sum domine. At ipse respondens ait. Qui intingit mecum manum in parapside. hic me tradet. Filius quidem hominis uadit sicut scriptum est de illo. uix autem homini illi per quem filius hominis tradet. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. Respondens autem Judas qui tradidit eum. dixit. Nunquid ego sum rabbi. At illi. Tu dixisti. Cenantibus autem eis accepit Iesus panem & benedixit ac fregit. deditque discipulis suis. et ait. Accipite & comedite. hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit & dedit illis dicens. Bibite ex hoc omnes. hic est sanguis meus noui testam.

menti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem uobis non bibam amodo de hoc genere uitis usque in diem illum. cum illud bibo uobiscum nouum in regno patris mei. Et hymno dicto. exierunt in montem oliueti. Tunc dicit illis Iesus. Omnes uos scandalum patiemini in ista nocte. Scriptum est enim. Percutiam pastorem & dispergetur oues gregis. Postquam autem resurrexero. precedam uos in galileam. Respondens autem Petrus ait illi. Et si omnes scandalizati fuerint in te. ego nunquam scandalizabor. At illi Iesus. Amen dico tibi. quia in hac nocte ante quam gallus cantet. ter me negabis. At illi Petrus. Et tamen si oportuerit memoriam tecum non te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt. Tunc uenit Iesus cum illis in uillam que dicitur gethsenam. Et dixit discipulis suis. Sedete hic donec uadam illuc & oro. Et assumpto Petro & duobus filiis zebedei. coepit conuersari & moestus esse. Tunc ait illis. Et istis est anima mea usque ad mortem. sustinete hic & uigilate mecum. Et progressus pusillum prostratus in faciem suam orans & dicens. Pater mihi si possibile est transcat a me calix iste. Veruntamen non sicut ego uolo. sed sicut tu. Et uenit ad discipulos suos & inuenit eos dormientes. & dicit Petro. Sic non potuisti una hora uigilare mecum. Vigilate & orate. ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est. caro autem infirma. Iterum secundo abiit & ora-

uit dicens: Pater mi. si non potest hic
calix transire nisi bibam illum. fiat uo-
luntas tua. Et uenit iterum & inuenit
eos dormientes. Erant enim oculi eo-
rum grauati. Et relictis illis iterum
abiit & orauit tertio eundem sermone
dicens. Tunc uenit ad discipulos suos &
dicit illis. Dormite tam & reqesceite.
Eccc appropinquabit hora et filius ho-
minis tradet in manus peccatorum. Sur-
gite enim. Eccc appropinquabit qui
me tradet. Adhuc eo loquente ecce
judas unus de duodecim uenit & cum
eo turba multa cum gladijs &
fustibus missi a principibus sacerdotum
et senioribus populi. Quos autem tradidit
eum dedit illis signum dicens. Quen-
cumque osculatus fuero ipse est tenete
eum. Et confestim accedens ad Iesum
dixit. Aue rabbi. Et osculatus est
eum. Dixitque illi Iesus. Amice ad quod
uenisti. Tunc accesserunt & manus
iniecerunt in Iesum & tenuerunt eum.
Et ecce unus ex his qui erant cum Iesu ex-
tendens manum exemit gladium suum
& percussit seruum principis sacerdo-
tum amputauit auriculam eius. Tunc
ait illi Iesus. Conuerte gladium tuum
in locum suum. Omnes enim qui accepe-
runt gladium gladio peribunt. An pe-
tas quia non possum rogare patrem me-
um & exhibebit mihi modo plusquam
duodecim legiones angelorum. Quo-
modo ergo implebuntur scripturae
quia sic oportet fieri. In illa hora
dixit Iesus turbis. Tanquam ad latronem
existis cum gladijs & fustibus comp-

hendere me. Quotidie apud uos se-
debam docens in templo & non me
tenuistis. Hoc autem totum factum est
ut adimplerentur scripturae prophetarum.
Tunc discipuli omnes relicto eo au-
fugerunt. At illi tenentes Iesum duxe-
runt ad Caypham principem sacerdo-
tum ubi scribe & seniores conue-
nerant. Petrus autem sequebatur eum
a longe usque in atrium principis sacer-
dotum. Et ingressus intro sedebat ex-
minister ut uideret finem. Principe
autem sacerdotum et omne concilium
queriebant falsum testimonium con-
tra Iesum ut eum morti traderent et
non inuenierunt cum multi falsi teste
accessissent. Nouissime autem uene-
runt duo falsi testes & dixerunt.
Hic dixit. possum destruere templum
dei & post triduum reedificare illud.
Et surgens princeps sacerdotum ait
illi. Nihil respondes ad ea que isti ad-
uersum te testificantur. Iesus autem
tacebat. Et princeps sacerdotum ait
illi. A diuro te per Deum uiuum ut
dicas nobis si tu es christus filius dei.
Dicit illi Iesus. Tu dixisti. Verumta-
men dico uobis admodum uidebitis fi-
lium hominis sedentem a dextris uir-
tutis dei & uenientem in nubibus caeli.
Tunc princeps sacerdotum scdit uesti-
menta sua dicens. Blasphemauit. Quod
adhuc cogimus testibus. Eccc nunc
audistis blasphemiam. Sed et uobis
uidetur. At illi respondentes dixe-
runt. Reus est mortis. Tunc expu-
erunt in faciem eius & colaphis eo-

cederunt. Alij autem pilinas in facies
eius dederunt dicentes. propheta no-
bis christe. Quis est qui te percussit. Pe-
trus uero sedebat foris in atrio. & acce-
sit ad eum una ancilla dicens. Et tu
cum iesu galileo eras. At ille nega-
uit coram omnibus dicens. Nescio quid di-
cis. Exeunte autem illo tanquam uidit
eum alia ancilla. Et ait his qui erant ibi
Et hic erat cum iesu nazareno. Et iterum
negauit cum iuramento quia non noui
hominem. Et post pusillum accesserunt
qui stabant. et dixerunt Petro. Ve-
re & tu ex illis es. Nam & loquel-
tia te manifestum facit. Tunc coepit
detestari & iurare quia non nouisset ho-
minem. Et continuo gallus cantauit.
Et recordatus est Petrus uerbi iesu quod
dixerat. priusquam gallus cantet. ter me
negabis. Et cressus foras fleuit amare.

Ne autem facto consi-
lium inierunt omnes pri-
ncipes sacerdotum et seni-
ores populi aduersus ie-
sum ut eum morti traderent. Et ui-
ctum adduxerunt eum & tradiderunt
pontio pilato presidi. Tunc uidens ju-
das qui eum tradidit quod damnatus esse.
penitentia ductus. retulit triginta
argenteos principibus sacerdotum et
senioribus dicens. Secerui tradens san-
guinem iustum. At illi dixerunt. Quid
ad nos. Tu uideris. Et prociectis
argenteis in templo recessit. & abies
liquico se suspendit. Principes autem
sacerdotum acceptis argenteis dixerunt.

Non licet eos mittere in carbonam. quia
pretium sanguinis est. Consilio autem
inito emerunt ex illis ager figuli in
sepulturam peregrinorum. propter hoc
uocatus est ager ille acheldemach. hoc
est ager sanguinis usque in hodiernum
diem. Tunc impletum est quod dictum
est per hieremiam prophetam dicentem.
Et acceperunt triginta argenteos pre-
cium appretian. quem appretiauerunt
& filii israhel & dederunt eos in agrum
figuli. sicut constituit michi dominus. Iesus
autem stetit autem stetit ante presi-
dem. et interrogauit eum preses di-
cens. Tu es rex iudeorum. Dicit illi
iesus. Tu dicis. Et cum accusaretur
a principibus sacerdotum & senioribus
nihil respondit. Tunc dicit illi Pila-
tus. Non audis quanta aduersum te
dicunt testimonia. Et non respon-
dit ei ad ullum uerbum. ita ut mira-
retur preses uehementer. Per diem
autem solemnem. consueuerat preses
populo dimittere unum uinctum quod
uoluissent. Habebat autem tunc uic-
tum insignem qui dicebatur. Barrabas.
Congregatis ergo illis pilatus dixit.
Quem uultis dimittam uobis. Bar-
rabam an iesum qui dicitur christus. Scie-
bat enim quod per inuidiam tradidisset
eum. Sedente autem illo pro tribu-
nali. misit ad eum uxor eius dicens.
Nihil tibi & iusto illi. Multa enim
passa sum hodie pro uisum propter eum. Pri-
ncipes autem sacerdotum & seniores
persuaserunt populis ut peterent Bar-
rabam. Iesum uero perderent. Respo-

dens autem preses ait illis Quem uultis uobis de duobus dimitti. At illi dixerunt. Barrabam. Dicit illis Pilatus. Quid igitur faciam de Iesu qui dicitur Christus? Dicunt omnes. Crucifigatur. Ait illi preses. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes. Crucifigatur. Videns autem Pilatus quod nihil proficeret. sed magis tumultus fieret. accepta aqua lauit manus coram populo dicens. Innocens ego sum & sanguine iusti huius. uos uidertis. Et respondens uniuersus populus dixit. Sanguis eius super nos & super filios nostros. Tunc dimisit illis Barrabam. Iesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeret. Tunc milites presidis suscipientes Iesum in pretorio congregauerunt ad eum uniuersam cohortem. & exuentes eum chlamydem & cocineam circumdederunt ei. Et placentes coronam de spinis posuerunt super caput eius. & harundinem in dextra eius & genuflexo ante eum illi debant ei dicentes. Aue Rex Iudeorum. Et expuentes in eum acceperunt harundinem & percutiebant caput eius. Et postquam illuserunt ei exuerunt chlamydem & induerunt eum uestimentis eius & duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem inuenerunt hominem cyrenicum nomine. Simonem. hunc angariauerunt ut tolleret crucem eius. Et uenientes in locum qui dicitur golgotha quod est caluarie locus. & dederunt ei uinum bibere cum felle mixtum. & cum g

stasse noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt eum diuiserunt uestimenta eius sortem mittentes. ut impleretur quod dictum est per prophetam dicentem. Diuiserunt sibi uestimenta mea & super uestem meam miserunt sortem. Et sedentes seruabant eum. Et imposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam. hic est Iesus rex Iudeorum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones. unus a dextris & unus a sinistris. Pretereuntes autem blasphemabant eum mouentes capita sua & dicentes. Sab qui destruis templum dei & in triduo illud reedificas. Salua te metipsum si filius dei es descende de cruce. Similiter & principes sacerdotum illudentes eum scribis & senioribus dicebant. Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere. Si rex israhel est descendat nunc de cruce & credimus ei. Confidit in deo. liberet nunc eum si uult. Dixit enim quod filius dei sum. Id ipsum autem & latrones qui crucifixi erant. cum eo imprecabantur ei. A sexta autem hora tenebre facte sunt super uniuersam terram usque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamauit Iesus uoce magna dicens. heli heli lamazabani. hoc est. Deus meus deus meus. ut quod dereliquisti me. Quidam autem illi stantes & audientes dicebant. heli uocat iste. Et continuo currentis unus ex eis acceptam spongiam impleuit aceto & imposuit harundini & dabat ei bibere. Ceteri uero dicebant.

Sine uideamus an ueniat helias libe-
rans eum. Iesus autem itere clamans
uocem magna. emisit spiritum. Et ecce
uelum templi scissum est in duas par-
tes. A summo usque deorsum. Et terra i-
mota est. & petre scissae sunt. & mo-
numenta aperta sunt. & multa corpo-
ra sanctorum quae dormierant surrexerunt.
Et exeuntes de monumentis post resur-
rectionem eius uenerunt in sanctam
ciuitatem & apparuerunt multis. Ce-
turio autem & qui cum eo erant. custodi-
entes Iesum uiso terremoto. & his quae
fiebant. timuerunt. ualde dicentes. Ve-
re filius dei erat iste. Erant autem i-
bi mulieres multae a longe. quae secue-
rant Iesum a galilea ministrantes quae
inter quas erat Maria magdalene.
& Maria iacobi & ioseph matris & ma-
tris filiorum zebedi. Cum autem se-
ro factum esset. uenit quidam homo
diues ab arimathia nomine ioseph. qui
& ipse discipulus erat Iesu. Hic acces-
sit ad Pilatum & petiit corpus Iesu.
Tunc Pilatus iussit reddi corpus. Et ac-
cepto corpore. ioseph inuoluit illud in
syndone munda. & posuit illud in
monumento suo nouo. quod excide-
rat in petra. Et aduoluit saxum ma-
gnum ad ostium monumenti & abiit.
Erat autem ibi Maria magdalene.
& altera Maria sedentes contra sepul-
chrum. Altera autem die quae est post
parasceuen. conuenerunt principes sa-
cerdotum & pharisei ad pilatum di-
centes. Domine recordati sumus quia
seductor ille dixit adhuc uiuens.

post tres dies resurgam. Iube ergo
custodiri sepulchrum usque in diem ter-
tium. ne forte ueniant discipuli eius
& furentur eum. & dicant plebi. su-
rexit a mortuis. et erit nouissimus
error peior priore. Dixit illis Pilatus.
Habetis custodiam. ut custodite sicut
scitis. Illi autem abeuntes. munerunt
sepulchrum. signantes lapidem cum
custodibus.

Et spere autem sabbati. quae
lucet in prima sabbati
uenit Maria magda-
lene et altera Maria
uidere sepulchrum. Et ecce tremo-
tus factus est magnus. Angelus enim
domini descendit de caelo & acce-
dens reuoluit lapidem & sedebat sup-
eum. Erat autem aspectus eius sicut
fulgur. & uestimentum eius sicut ni-
uis. Pre timore autem eius exterriti sunt
custodes & facti sunt uelut mortui.
Respondens autem angelus dixit mu-
lieribus. Nolite timere uos. Scio enim
quod Iesum qui crucifixus est queritis. Non
est hic. surrexit enim sicut dixit. Ve-
nite & uidete locum ubi positus erat
dominus. cito euntes dicite disci-
pulis eius. quia surrexit. et ecce prece-
det uos in galileam. Ibi eum uidebitis.
ecce praedixi uobis. Et exierunt cito
de monumento cum timore & gau-
dio magno. currentes nuntiare disci-
pulis eius. Et ecce Iesus occurrit illi
dicens. Aue. Ille autem accesserunt
& tenuerunt pedes eius. & adorauerunt.

runt cum. Tunc ait illis Jesus. Nolite
timere. ite nuntiate fratribus meis ut
cant in galileam. ibi me uidebunt. Que
cum abissent. ecce quidam de custodibus
uenerunt in ciuitatem et nuntiauerunt
principibus sacerdotum omnia que facta
fuerant. Et congregati cum senioribus
consilio accepto pecuniam copiosam
dederunt militibus dicentes. Dicite
quod discipuli eius nocte uenerunt
& furati sunt eum nobis dormientibus.
Et si hec auditum fuerit a prelide. nos
suadebimus ei. et securos uos faciemus.
Et illi accepta pecunia fecerunt sicut
erant edocti. Et diuulgatum est uerbum
istud apud iudeos usque in hodiernum
diem. Unde cum autem discipuli
abierunt in galileam in montem ubi
constituerat illis Iesus. Et uidentes eum
adorauerunt. quidam autem dubitauerunt.
Et accedens Iesus locutus est ad
eos dicens. Data est mihi omnis potestas
in celo & in terra. Cunctes ergo docete
omnes gentes baptizantes eos in nomine
patris & filii & spiritus sancti. docetes
eos seruare omnia quecumque mandaui
uobis. Et ecce ego uobiscum sum
omnibus diebus usque ad consummationem
seculi.

ARCUS euange
lista dei electus e
Petri in baptisma
te filius atq in di
uino sermone disci
pulus sacerdotius
in ista agens secundum carnem leuita
ad fidem christi conuersus euangelium
in italia scripsit ostendens in eo quid
& generi suo deberet et christi. Nam
initium principy in uoce prophetie excla
mationis instituens ordinem leuitice
electionis ostendens. ut predicans pre
destinatum iohannem filium zacharie
in uoce angeli annuntiantis emissum non
solum uerbum. carnem factum. sed et
corpus domini in omnia per uerba di
uine uocis animatum in initio euange
licae predicationis ostendere. ut qui
hec legens seruet cui initium carnis in
domino & iesu aduenientis habitaculo
caro deberet agnoscere. atq in se uer
bum uocis quod in consonantibus pen
detur inuenire. Deniq cum profecti eu
gelij opus intrasset. et a baptismo ad
domini predicare. Deum inchoans. non
laborauit natiuitatem carnis quam in
prioribus uiderat dicere. sed totius ex
primens expositionem deserti. numerum
ieiunij. tentationem diaboli. congrega
tionem bestiarum & ministerium
peulit angelorum. ut instituens nos
ad intellegendum singula in breui co
pingens. nec auctoritatem facte rei
demerit. et proficiendi operis plenitu
dinem non negaret. Deniq amputas
se sibi post fidem pollicem dicitur ut

sacerdotio reprobis haberetur sed ta-
tum consentiens fidei predestinata
potuit electio ut nec sic in opere uer-
bi pderet quod prius intruorat in ge-
nere. Nam Alexandria eps fuit
sacer & euangely in se dicta dispone-
& disciplinam legis in se agnoscere
et diuina in carne domini intelligere
naturam. Que in nos primum regni
oportet. de hinc inq̄sita uolumus agn-
sci habentes mercedem exhortationis
qm̄ q̄ plantat et qui rigat unum sūt
qui autem incrementum prestat. o-
Deus est.

NITIVM EA
gely Iesu Chri filij
dei sicut scriptum
est in Esau p̄phet
Ecce mitto angelū
meum ante facies

tuam q̄ preparauit uiam tuam ante
te. Vox clamantis in deserto. Parate
uiam domini. rectas facite semitas ei.
Fuit in deserto Iohannes baptizans &
predicans baptismum poenitentiae in
remissionem peccatorum. Et egredi-
ebatur ad eum omnis iudee regio &
hierosolymite & uniuersi & baptiza-
bantur ab illo in iordanis flumine
confitentes peccata sua. Et erat Jo-
hannes uestitus pilis camelorum & zo-
na pellicea circa lumbos eius & loc-
ustas & mel siluestre edebat et predi-
cabat dicens. Venite & fortior me post

me cuius non sum dignus percumbens
soluere corrigiam calciamentorum eius.
Ego baptizauit uos aqua. ille uero
baptizabit uos spiritu sancto. Et fac-
tum est in diebus illis. uenit Iesus a
Nazareth galilee & baptizatus est a
Iohanne in iordane. Et statim ascen-
dens de aqua uidit caelos apertos &
sp̄m sanctum tanq̄ columbam descen-
dentem & manentem in ipso. Et uox
facta est de caelis. Tu es filius meus
dilectus. in te complacui. Et statim
spiritus expulit eum in desertum. Et
erat in deserto quadraginta diebus &
quadraginta noctibus et tentabatur a
sathana. Eratq̄ cum bestijs & angeli
ministrabant illi. Postq̄ autem traditus
est Iohannes. uenit Iesus in galileam pre-
dicans euangelium regni dei & dicebat.
Qm̄ impletum est tempus et appro-
pinquabit regnum dei. poenitentiam &
credite euangelio. Et preteriens secun-
dum mare galilee uidit Simonem & An-
dream fratrem eius mittentes retia
in mare. Erant enim piscatores. Et
dixit eis Iesus. Venite post me & fa-
ciam uos fieri piscatores hominum. Et
statim relictis retibus secuti sunt eum.
Et progressus inde pusillum uidit Ja-
cobum Zebedaei & Iohannem fratrem
eius & ipsos componentes retia in na-
ui et statim uocauit illos. Et relicto
patre suo Zebedaeo in nauis cum merce-
narijs secuti sunt eum. Et ingredun-
tur capharnaum & statim sabbatis in-
gressus in synagogam docebat eos. Et
stupebant super doctrinam eius. o-

Erat enim docens eos quasi potestatem
habens & non sicut scriba. Et erat in
synagoga eorum homo in spiritu immundo.
& exclamauit dicens. Quid nobis & tibi
iesu nazarene? Scisti ante tempus
perdere nos? Scio quod sanctus dei et con-
minatus est ei iesus dicens. Obmutescet
et eorum de homine. Et discerpens eum
spiritus immundus & exclamans uoce
magna exiit ab eo. Et mirati sunt om-
nes ita ut congregerent inter se dicens
res. Quidnam est hoc? Quenam doctri-
na hec noua? Quia in potestate spiritibus
immundis imperat et obediunt ei. Et pro-
cessit rumor eius statim in omnem re-
gionem galilee. Et protinus egressi
res de synagoga uenerunt in domus
simonis & andree cum iacobo & io-
hanne. Recumbens autem febris
simonis febricitans & statim dicunt
ei de illa. Et accedens eleuauit eam
apprehensa manu eius & continuo di-
misit eam febris. et ministrabat eis.
Vespere autem facto cum occidisset sol
afferebant ad eum omnes male habentes
& demonia habentes & erat omnis
ciuitas congregata ad ianuam. Et cura-
uit multos qui uexabantur uariis lan-
guoribus. Et demonia multa eiecit
& non sinebat ea loqui quoniam sciebant eum.
Et diluculo ualde surgens egressus abi-
it in desertum locum ibique orabat. Et
persecutus est eum simon & qui cum illo
erant. Et cum inuenissent eum dice-
runt ei quia omnes querunt te. Et ait
illis. Eamus in proximos uicos & ciuita-
tes ut ibi predicem. Ad hoc enim ueni.

Erat predicans in synagogis eorum &
in omni galilea & demonia eiciens.
Et uenit ad eum leprosus deprecans
eum & genuflexo dixit. Si uis potes
me mundare. Iesus autem misertus e-
ius extendit manum suam & tangens
eum ait illi. Solo. Mundare. Et
dixisset statim discessit ab eo lepra
& mundatus est. Et comminatus est
ei statimque cecit illum & dicit ei. Si
do nemini dixeris sed uade ostende
te principi sacerdotum & offer pro
emundatione tua que precepit moyses
in testimonium illis. Et egressus
coepit predicare & diffamare sermone
ita ut iam non posset manifeste intro-
ire in ciuitatem sed foris in desertis lo-
cis esse & conueniebant ad eum
undique.

T iterum intrauit in capharnaum
post dies octo & auditum est quod in domo
esset et conuenerunt multi
ita ut non caperent neque ad ianuam
& loquebatur eis uerbum. Et uenerunt
ad eum ferentes paralyticum qui a quatuor
portabatur. Et cum non posset
offerre eum illi pro turba nudauerunt
tectum ubi erat & patefacientes sub-
miserunt grabatum in quo paralyticus
iacebat. Cum autem uidisset iesus fide
illo ait paralytico. Fili dimitte
tibi peccata tua. Erant autem illi
quidam de scribis sedentes & cogitantes
tibi in cordibus suis. Quid hic sic loquitur
blasphemat quod potest dimittere peccata

ta nisi solus d's. Quo statim cognito Je-
sus spiritu suo qa sic cogitarent intra se
dicit illis. Quid ista cogitatis in cordi-
bus uris. Qd est facilius dicere para-
lytico. dimituntur tibi peccata tua. an
dicere. surge tolle grabatum tuum &
ambula. Et autem sciatis qa filius ho-
minis habet potestatem in terra dimit-
tendi peccata. ait paralytico. Tibi dico
surge tolle grabatum tuum & uade
in domum tuam. Et statim surrexit
ille. & sublato grabato abiit inde cora
omnibus ita ut mirarentur omnes &
honorificarent deum dicentes. qa nuq
sic uidimus. Et egressus est rursus ad
mare. omnisq turbu ueniebat ad eum
& docebat eos. Et cum preteriret ui-
dit Leui alphae sedentem ad teloneum
& ait illi. Sequere me. Et surgens
secutus est eum. Et factum est cum
occumberet in domo illius multi pu-
blicani et peccatores simul discumbe-
bant cum Iesu & discipulis eius. Erant
enim multi q sequebant eum. Et scribi
& pharisei uidentes qa manducaret
cum publicanis & peccatoribus. dicebat
discipulis eius. Quare cum publicanis &
peccatoribus manducat & bibit. magis
uester. hoc audito Iesus ait illis. Non
necesse habent sani medico. sed q male
habent. Non enim ueni uocare iustos
sed peccatores. Et erant discipuli Iohan-
nis & pharisei ieiunantes & ueniunt &
dicunt illi. Quare discipuli Iohannis &
phariseorum ieiunant. tui autem discipu-
li non ieiunant. Et ait illis Iesus.

Nunquid possunt filij nuptiarum qd ieiunant.

sponsus cum illis est. ieiunare. Qto te-
pore habent secum sponsum non possunt
ieiunare. Venient autem dies cum au-
feret ab eis sponsus. & tunc ieiunabunt
in illis diebus. Nemo assumentum pa-
ni rudis assuit uestimento ueteri. Alio-
quin aufert supplementum nouum a ue-
teri & maior scissura fit. Et nemo mit-
tit unum nouum in utres ueteres. ali-
oquin dirumpet unum utres. & unum
effundetur. et utres peribunt. Sed ui-
num nouum in utres nouos mitti debet.
Et factum est iterum cum sabbatis am-
bularet per sara & discipuli eius coepe-
runt progredi & uellere spicas. Pha-
risei autem dicebant ei. Eccc qd faci-
unt discipuli tui sabbatis. qd non licet.
Et ait illis. Nunq legis qd fecerit
Dauid qn necessitatem habuit. & esu-
rit ipse & q. cum eo erant. quomodo
introuit in domum dei sub Abiathae
principe sacerdotum. & panes ppositi
onis manducauit. quos non licebat
comedere nisi solis sacerdotibus & dedit
eis q. cum eo erant. Et dicebat eis.
Sabbatum pp hominem factum est.
& non homo propter sabbatum. Itaq
d's est filius hominis & sabbati.

Tintrouit iterum in syna-
goga. & erat ibi homo
habens manum aridam.
& obseruabant eum si sab-
batis curaret. ut accusarent illum. Et
ait homi habenti manum aridam. Sur-
ge in medium. Et dicit eis. Licet sab-
batis benefacere. an male. animum sal-

uam facere an perdere? At illi tace-
bant. Et circūspiciens eos cum ira: co-
tristatus super cecitate cordis eorum
dicit homini. Extende manum tuam.
Et extendit: restituta est manus illi.
Cecumtes autem pharisei statim cum he-
rodiānis consiliū faciēbant aduersus
eum quomodo eum pederent. Iesus autē
cum discipulis suis secessit ad mare: &
multa turba a galilea & iudaea se-
cūta est eum & ab hierosolymis & ab ier-
mea & transjordanem: et q̄ circa tyrum
et sidonem: multitudo magna audien-
tes que faciēbat uenerunt ad eum. Et
dixit Iesus discipulis suis: ut in nauicu-
la sibi deseruērent p̄ turbam ne comp-
merent eum. Multos enim sanabat: ita
ut irruerent in eum: ut illum tange-
rent: quotquot autem habebant plagas.
Et sp̄s immundi eum illum uidebant: p̄-
cidebant ei & clamabant dicentes. Tu
es filius dei. Et uehementer commin-
bat eis ne manifestarent illum. Et u-
ascendens in montem uocauit ad se q̄s
uoluit ipse & uenerunt ad eum. Et
fecit ut essent duodecim cum illo: et
ut mitteret eos predicare: & dedit
illis potestatem curandi infirmitates
et eiciendi demonia. Et imposuit Si-
moni nomen Petrus: & Iacobum ze-
bedei: & Iohannem fratrem Iacobi: et
imposuit eis nomina Boanerges quod
est filij tonitru: & Andream & Phi-
lippum & Bartholomeum: et Mat-
thæum & Thomam: et Iacobum alpha-
& Thadæum & Simonem cananæum
et Iudam scharioth q̄ & tradidit il-

lum: & ueniunt ad domum. Et con-
uenit ireturba: ita ut posset neque
panem manducare. Et cum audisset
sui exierunt tenere eum. Dicebat. n.
qm̄ in furorem uersus est. Et scribe
q̄ ab hierosolymis descenderant dice-
bant: quoniam Belzebub habet: & q̄
in principe demoniorum eicit demo-
nia. Et conuocatis eis in parabolis di-
cebat illis. Quomodo potest sathanas
sathanam eicere? Et si regnum i se-
diuidat: non potest regnum illud sta-
re. Et si domus super semetipsam dis-
partat: non potest domus illa stare.
Et si sathanas conuixerit in semet-
ipsum dispartitus est: & non poterit
stare: sed finem habet. Nemo potest
uasa fortis ingressus in domum diri-
pere: nisi prius fortem alligat: et tūc
domum eius diripiet. Amen dico uobis:
qm̄ omnia dimittentur filijs hominū
peccata & blasphemie q̄bus blasphe-
mauerunt. Qui autem blasphemauerit
in sp̄m sanctum non habebit remissionē
in æternum: sed reus erit æterni de-
lictū: qm̄ dicebant sp̄m immundum
habere. Et ueniunt mater eius & fr̄es
& foris stantes miserunt ad eum uo-
cantes eum. Et sedebat circa eum tur-
ba: & dicunt ei. Ecce mater tua: &
fratres tui foris querunt te. Et re-
spondens eis ait. Que est mater mea
& fr̄es mei? Et circūspiciens eos q̄ in
circuītu eius sedebant ait. Ecce mate-
r mea & fratres mei. & cum fecerit uo-
luntatem dei: hic fr̄ meus & soror me-
& mater est.

Tertium coepit docere
ad mare & congregata e
ad eum turba multa. ita
ut in nau ascendens sede
ret in mari & omnis turba circa mare
sup terram erat & docebat eos in para
bolis multa & dicebat illis in doctri
na sua. Audite. Ecce exijt seminans
ad seminandum. Et dum seminat. aliud
cecidit circa uiam & uenerunt uolu
cres caeli & commederunt illud. Ali
ud uero cecidit sup petrosa ubi non
habuit terram multam & statim exo
tum est qm non habet altitudinem te
re & qm exortus est sol estuauit &
eo q non habebat radicem exaruit.
Et aliud cecidit in spinas & ascende
runt spine & suffocauerunt illud &
fructum non dedit. Et aliud cecidit
in terram bonam & dabat fructum
ascendentem & crescentem & affere
bat unum tricesimum & unum sexa
gesimum et unum centesimum. Et di
cebat. Qui hnt aures audiendi audiat
Et cum esset singularis interrogauerunt
eum hi q cum eo erant duodecim pa
rabolam. Et dicebat eis. Vobis datus
est scire mysterium regni dei. Illis aut
q foris sunt in parabolis omnia fiunt
ut uidentes uideant & non uideant
et audientes audiant et non intelligant
neq non conuertant & dimittant
eis peccata. Et ait illis. Nescitis pa
rabolam hanc. Et quomodo parabolam
omnes cognoscetis. Qui seminat uer
bum seminat. hi autem sunt q circa

uiam ubi seminat uerbum & cum au
dierunt confestim uenit sathanas et
aufert uerbum qd seminatum est in
cordibus eorum. Et hi sunt similiter q
sup petrosam seminantur q cum audi
erint uerbum statim cum gaudio ac
cipiunt illud & non habent radices
in se sed temporales sunt deinde orta
tribulatio & psecutione pp uerbum
confestim scandalizant. Et alij sunt q
in spinis seminantur hi sunt q uerbum
audiunt & erumne seculi & decep
tio diuitiarum & circa reliqua concupi
scentie introeunt suffocant uerbum
& sine fructu efficitur. Et hi sunt q
sup terram bonam seminati sunt qui
audiunt uerbum & suscipiunt & fruc
tificant unum tricesimum unum sexa
gesimum & unum centesimum. Et di
cebat illis. Nunquid uenit lucerna ut
sub modio ponatur aut sub lecto.
Nonne ut super candelabrum ponatur.
Non est enim aliquid absconditum quod
non manifestetur nec factum est occu
tum quod non ueniat in palam. Si quis
hnt aures audiendi audiat. Et dicebat
illis. Videte qd audiatis. In qua men
sura mensi fueritis remetietur uobis &
adiuetur uobis. Qui enim habet dabit
illi & q non hnt etiam quod habet au
feretur ab eo. Et dicebat. sic est reg
ni dei quemadmodum si homo iaciat se
mentem in terram et dormiat & exu
gat nocte & die et semen germinet &
increscat dum nescit ille. Vltro enim
terra fructificat primum herbam de
inde spicam deinde plenum frumentum

tum in spica. Et cum ex se peluxerit
fructus statim mittit falcem. quoniam adest
messis. Et dicebat. Cui assimilabimus
regnum dei aut cui parabole compara-
bimus illud. Sicut granum synapis. et
quod cum seminatum fuerit in terra mi-
nus est omnibus seminibus que sunt in
terra. et cum natum fuerit ascendit
et fit maior omnibus oleis. et facit
ramos magnos. ita ut possint sub umbr
eius aues celi habitare. Et talibus mul-
tis parabolis loquebatur eis uerbum. put
poterant audire. sine parabola autem
non loquebat eis. Secorsum autem disci-
pulis suis diserebat omnia. Et ait illis
in illa die cum sero esset factum. Non
scimus contra. Et dimittentes trabes
assumunt. cum ita ut erat in nau. et
alie naues erant cum illo. Et facta est
procella magna uenti. et fluctus mitte-
bat in nauim. ita ut impleteretur nauis.
Et erat ipse in puppi super ceruicem dor-
miens. et excitant eum. et dicunt illi.
Magister. non ad te peruenit quia peruenit
& exurgens cominatus est uento. et
dixit mari. Tace. obmutescet. Et cessa-
uit uentus. et facta est tranquillitas
magna. Et ait illis. Quod timidi estis.
Nec dum habetis fidem. Et timue-
runt timore magno. et dicebant ad al-
terutrum. Quis putas est iste. quia uentus
& mare obediunt ei.

T uenerunt trans fretum
maris in regionem cetera
scorum. Et exiit ei
de nau statim occurrit o

de monumentis homo in spiritu immundo.
quod domicilium habebat in monumentis.
Et neque catenis iam quoscumque poterat eum
ligare. quoniam sepe compedibus et catenis
iunctus dirupisset et catenas et compe-
des comminasset. et nemo poterat eum
domare. Et semper die ac nocte in mo-
numentis. et in montibus erat clamans
et concidens se lapidibus. Videns autem
Iesum a longe cucurrit et adorauit eum
et clamans uoce magna dixit. quod mihi
et tibi Iesu fili dei altissimi. A diuino te
per deum ne me torqueas. Dicebat enim
illi. Exi spiritus immunde ab homine
isto. et interrogabat eum. Quod tibi no-
men est. Et dicit ei. Legio mihi no-
men est. quia multi sumus. Et deprecaba-
tur eum multum ne se expelleret ex
regionem. Erat autem ibi circa mon-
tem grex porcorum magnus pasceus in
agris. Et deprecabantur eum spiritus dicen-
tes. Mitte nos in porcos. ut in eos in-
treemus. Et concessit eis statim Ie-
sus. Et exiit spiritus immundi introie-
runt in porcos. et magno impetu grex
precipitatus est in mari ad duo milia
et suffocati sunt in mari. Quia autem pa-
scebant eos fugerunt et nuntiauerunt
in ciuitatem et in agros. Et egressi sunt
uidere quod esset factum. et uenerunt ad
Iesum. et uident illum quod a demonio
uexabatur sedentem uestitum et san-
ne mentis et timuerunt. Et narraue-
runt illis quod uiderant qualiter factus
esset ei quod demonium habuerat. et de
porcis. Et rogare cepunt eum ut dis-
cederet de finibus eorum. Cuique ait.

doce nauim: coepit illum deprecari
q̄ a demonio uexatus fuerat: ut esset
cum illo: & non admisit eum: sed ait
illi: Vade in domum tuam ad tuos: &
annuntia illis q̄ta tibi dñs fecerit: &
misertus sit tui. Et abiit: & coepit pre-
dicare in decapoli: quanta sibi fecisset.
Iesus & ceteri mirabantur. Et cum tra-
sisset: Iesus in nauim rursus transfretus
conuenit turba multa ad eum: & o-
rat circa mare. Et uenit quidam de
archisynagogis nomine Iairus: & ui-
dens eum proccidit ad pedes eius: & i-
deprecabatur eum multum dicens: qm̄
filia mea in extremis est. Veni impone
manum tuam sup̄ eam: ut salua sit &
uiuat. Et abiit cum illo: & sequebatur
eum turba multa: et comprimebant
eum. Et mulier que erat in p̄fluuiis sa-
guinis annis duodecim & fuerat mul-
ta perpeffa a compluribus medicis: &
erogauerat omnia sua: nec quicquam profe-
cerat: sed magis deterius habebat: cum
audisset de Iesu uenit in turba: retro
& tetigit uestimentum eius. Dicebat
eum q̄a si uel uestimentum eius tetige-
ro salua ero. Et confestim siccatus est
fontis sanguinis eius: & sensit corpore q̄
sanata esse a plaga. Et statim Iesus i-
semetipso cognoscens uirtutem que ex-
erat de illo: conuersus ad turbam aie-
bat: Quis tetigit uestimenta mea? Et
dicebant ei discipuli sui: Vides tur-
bam comprimentem te: & dicitis quod me
tetigit? Et circūspiciebat uidere eam
que hoc fecerat. Mulier uero timens
& tremens sciens quod factum esset in

se: uenit & proccidit ante eum & dixit
ei: omnia ueritatem. Iesus autem dixit
ei: filia fides tua te saluam fecit: uade
in pace: & esto sana a plaga tua.
Adhuc eo loquente ueniunt nuntij
ad archisynagogum dicentes: q̄a filia
tua mortua est. Quid ultra uexas ma-
gistre? Iesus autem audito uerbo que
dicebantur: ait archisynagogo: Noli timere
tantummodo crede. Et non admisit:
quoniam sese qui nisi Petrum & Iacobum
& Iohannem fratrem Iacobi. Et ue-
niunt in domum archisynagogi. Et
uidit tumultum & flentes & euilan-
tes multum: & ingressus ait illis: Quod
turbamini & ploratis? Puella non
est mortua: sed dormit. Et irridebant
eum. Ipse uero cecidit omnibus assu-
mit patrem & matrem puellae: et que
secum erant: et ingrediuntur ubi pu-
ella erat iacens: & tenens manum
puellae ait illi: Thabitha cum: quod
est interpretatum: puella: tibi dico:
surge. Et confestim surrexit: puella
& ambulabat. Erat autem annorum
duodecim. Et obstupuerunt: stupore
magno. Et precepit illis uehemen-
ter: ut nemo id sciret: & iussit dare
illi manducare.

Tegressus inde abiit in
patriam suam: & seque-
bantur eum discipuli sui.

Et factis sabbatis coepit
in synagoga docere: & multi audien-
tes admirabantur in doctrina eius dice-
tes: Unde huic hec omnia? & que

est sapientia que data est illi & uirtutes tales que per manus efficiuntur. Nonne hic est faber filius marie frater iacobi & ioseph & iudæ & simonis. yohanne & sorores eius h nobiscum sunt. Et scandalizabant in illo. Et dicebat illis iesus. quia non est propheta sine honore nisi in patria sua et in domo sua et in cognatione sua. Et non poterat ibi uirtutem ullam facere nisi paucos infirmos impositis manibus curauit & mirabatur pro incredulitate eorum. & circuebat castella in circuitu docens. Et coram uocauit & cepit eos mittere binos & dabat illis potestatem spirituum immundorum & precepit eis ne quid tollerent in uia nisi uirga tantum & peram & panem neque in zona esset calciatos sandalios & ne induerentur & duabus tunicis. Et dicebat eis. Quicumque introieritis in domum. illic manet donec exeat inde & quicumque non receperint uos nec audierint exeat inde exeat puluerem de pedibus uestris in testimonium illis. Et exeuntes predicabant ut poenitentiam agerent & demonia multa eiciebant & ungebant oleo multos egros & sanabantur. Et audiuit rex herodes manifestum enim factum est nomen eius & dicebat. Quia iohannes baptista resurrexit a mortuis & propterea uirtutes operatur in illo. Alii autem dicebant quia helias est. alii uero dicebant quia propheta est quia si unus ex prophetis. Quo audito he-

rodes ait. Quem ego decollauit iohannem hic a mortuis resurrexit. Ipse enim herodes misit ac tenuit iohannem & uixit eum in carcerem pro herodiadem uxorem philippi fratris sui quia duxerat eam. Dicebat enim iohannes herodi. Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Herodias autem insidiabatur illi & uolebat occidere & nec poterat. Herodes autem metuebat iohannem sciens eum uirum iustum & sanctum et custodiebat eum. Et audito eo multa faciebat & libenter eum audiebat. Et cum opportunus accidisset herodes in natali suo cenam fecit principibus & tribunibus & primis galilee. Cuius introisset filia ipsius herodiadis & saltasse & placuisse herodi simulque recumbentibus. Rex ait puella. Petre a me quod uis & dabo tibi. Et iurauit illi quicquid petieris dabo tibi. licet dimidium regni mei. Que cum exisset dixit matri sue. Quid petam. At illa dixit. Caput iohannis baptiste. Cuius introisset statim cum festinatione ad regem petiuit dicens. Volo ut petrus des mihi in disco caput iohannis baptiste. Et contristatus est rex propter iurandum et pro simul discumbentes noluit eam constare. sed misso spicatore precepit afferri caput eius in disco & decollauit eum in carcere. Et attulit caput eius in disco & dedit illud puellæ & puella dedit matri sue. Quo audito discipuli eius uenerunt & tr-

lerunt corpus eius & posuerunt il-
lud in monumento. Et conueniente
apli ad Iesum renuntiauerunt ei om-
nia que egerant & docuerant. Et ai-
illis. Venite scorsum in desertum lo-
cum & reqesceat pusillum. Erant
enim qui ueniebant & rediebant mul-
ta et nec spatium manducandi habe-
bant. Et ascendentes in nauum abierunt
in desertum locum scorsum. Et uide-
runt eos abeuntes & cognouerunt
multi & pedestres de omnibus ciuita-
tibus cucurrerunt illuc & preuenie-
runt eos. Et exiens uidit turbam
multam Iesus & misertus est sup eos
quia erant sicut oues non habentes pasto-
rem et coepit illos docere multa. Et
cum iam hora multa fieret accesserunt
discipuli eius dicentes. Desertus
est locus hic & iam hora prete-
ryt. Dimitte illos ut euntes in pa-
mas uillas & uicos emant sibi cibos
quos manducent. Et respondens ait
illis. Date illis uos manducare. Et
dixerunt qui euntes emanus duce-
tis denarijs panes & dabimus illis
manducare. Et dicit eis. Quot pa-
nes habetis. Ite & uidete. Et cum
cognouissent dicunt. Quinq; & duos
piscis. Et precepit illis ut accumbere
facerent omnes secundum contuber-
nia sup uiride foenum. Et discubue-
runt in partes per centenos & quinquagenos.
Et acceptis quinq; panibus et
duobus piscibus intuens in celum be-
nedixit & fregit panes & dedit disci-
pulis suis ut ponerent ante eos &

duos pisces diuisit omnibus. Et ma-
ducauerunt omnes & saturati sunt.
Et sustulerunt reliquias fragmento-
rum duodecim cophinos plenos & de
piscibus. Erant autem qui manduca-
uerunt quinq; milia uiuorum. Et sta-
tim coegit discipulos suos ascendere
nauum ut precederent eum trans fre-
tum ad Bethsaidam dum ipse dimi-
ttere populum. Et cum dimisisset
eos abijt in montem orare. Et cum
sero esset erat nauis in medio mari
& ipse solus in terra. Et uidens eos
laborantes in remigando erat enim
uentus contrarius eis & circa quar-
tam uigiliam noctis uenit ad eos am-
bulans supra mare & uolebat pre-
terire eos. At illi ut uiderunt eum
ambulantem supra mare putauerunt
fantasma esse & exclamauerunt.
Omnes enim uiderunt eum & con-
turbati sunt. Et statim locutus est
cum eis & dixit eis & dixit eis. Co-
fidite. Ego sum nolite timere. Et
ascendit ad illos in nauum & cessa-
uit uentus. Et plus magis intra se
stupebant. Non enim intellexerunt
de panibus. Erat enim eorum cor obce-
catum. Et cum transfretassent per-
ueniunt in terram Genasareth & ap-
plicauerunt. Cumque egressi essent de
nau. continuo cognouerunt eum et
percurrentes uniuersam regionem illam
coepant in grabatis eos qui se male ha-
bebant circuferre ubi audiebant esse.
Et quocumque introibat in uicos
ut in uillas aut ciuitates in plateis

poncbant infirmos. & deprecabantur
eum ut ut fimbriam uestimenti eius
tangerent. & quotquot tangebant
eum salui fiebant.

Et conueniunt ad eum
pharisei & qdam de sen
bis uenientes ab hieroso
lymis. Et uidissent quo
dam ex discipulis eius communis ma
nibus id est non lotis manducare pane
uitupauerunt. Pharisei enim & omnes
iudei nisi crebis lauerint manus no
manducant. tenentes traditionem se
niore. & a foro nisi baptizentur no
comedunt. & alia multa sunt que
tradita sunt illis seruare. baptisma
ta calicum et urceorum et cramen
torum & electorum. Et interroga
bant eum pharisei & scribe. Quare
discipuli tui non ambulant iuxta tra
ditionem seniorum. sed comunibus ma
nibus manducant panem. **A**d illu
respondens dixit eis. Bene pphetam
Esaias de uobis hypocritas sicut scrip
tum est. populus hic labijs me hono
rat. cor autem eorum longe est a me.
I nuanum autem me colunt docentes
doctrinas & precepta hominum. Re
linquentes enim mandatum dei teno
tis traditiones hominum. baptisnata u
rceorum & calicum. & alia similia hi
facitis multa. Et dicebat illis. Bene
irritum fecistis preceptum dei. ut
traditionem uestram seruatis. Moyses. n.
dixit. honoram patrem tuum & ma
trem tuam. & q maledixerit patri ul

matr. morte moriat. Vos autem di
citis. Si dixerit homo patri aut ma
tri corba. qd est donum qd eunq ex
me tibi pderit. & ultra non dimit
titis eum qequam facere. patri suo aut
matri. rescindentes uerbum dei per
traditionem uestram quam tradidistis.
& similia huiusmodi multa facitis. **E**t
Et aduocans iter turbas dicebat il
lis. **A**udite me omnes & intelligi
te. nihil est extra hominem introi
ens in eum qd possit eum conqna
re. sed que de homine procedunt illa
sunt que conqnant hominem. **S**iquis
habet aures audiendi audiat. Et cum i
troisset in domum a turba. interro
gabunt eum discipuli eius parabolam.
Et ait illis. Si & uos imprudentes
estis. Non intelligitis qa omne ex
terius introiens in hominem non
potest eum conqnare. qa non intra
in cor eius. sed in uentrem uadit. &
in secessum exit purgans omnes eas.
Dicebat autem. qm illa que de homi
ne exeunt illa conqnant hominem.
Ab intus enim de corde hominum ma
le cogitationes procedunt. adulteria. fo
nicationes. homicidia. furta. auaritie.
neqtie. dolus. impudicitie. oculus ma
lus. blasfemia. supbia. stultitia. Omnia
hec mala ab intus procedunt & conq
nant hominem. Et inde surgens abi
it in fines tyri & sidonis. & ingres
sus domum neminem uoluit scire. &
non potuit latere. **M**ulier. n. stati
ut audiuit de eo cuius filia habebat
spem unmundum intrauit. & pedis

ad pedes eius. Erat. n. mulier gentili
syr̄o p̄xenissa genere. Et rogabat eū
ut demonium eiceret de filia eius. Q̄
dixit illis. Sine prius saturari filios.
Non est enim bonum sumere panem fi-
liorum. & mittere eamibus. Et illa
respondit. & dixit illi. Vtiq̄ domine.
Nam & catelli comedunt sub mensa de
mellis puerorū. Et ait illi. Propter hūc
sermonem uade. exijt demonium a
filia tua. Et cum abisset domum in-
uenit puellam iacentem sup lectum.
& demonium exisse. Et iterum exi-
ens de finibz tyri uenit p̄ sidonem ad
mare galilee inter medios fines decap-
oleos. Et adducunt ei surdum & my-
tum. Et deprecabantur eum ut imponat
illi manum. Et apprehendens eum de
turba secorsum. misit digitos suos in au-
riculas eius. & cepuens tetigit linguā
eius. & suspiciens in cælum ingemuit.
& ait illi. Effeta q̄ est adapire. Et
statim aperte sunt aures eius & solu-
tum est unculum linguę eius. & lo-
quebat recte. Et precepit illis ne o-
dicerent. Quanto autem eis precepit
bat. tanto magis plus predicabant. et
eo amplius admirabantur dicentes. Be-
ne omnia fecit & surdos fecit audire
& mutos loqui.

Et diebus illis iterum exijt
turba multa esse cum le-
su. nec haberent q̄ man-
ducarent. conuocatis di-
scipulis ait illis. Misereor sup turbam.
qa ecce iam triduo sustinent me. nec

habent q̄ manducant. & si dimiserō
eos ieiunos in domum suam. deficient
in uia. Qdam enim ex eis de longe ue-
nerunt. Et responderunt ei discipuli
sui. Vnde istos q̄ poterit saturare pa-
nibus in solitudine. Et interrogabat
eos. Quot panes habetis. Q̄ dixerunt
septem. Et precepit turbe discumbere
sup terram. Et accipiens septem panes
gras agens fregit. & dabat discipulis
suis ut apponerent. et apposuerunt
turbe. Et habebant pisciculos paucos.
& ipsos benedixit. & iussit apponi. Et
manducauerunt. & saturati sunt. &
sustulerunt q̄ supauerant de frag-
mentis septem sportas. Erant autem
q̄ manducauerant quasi quattuor mi-
lia. & dimisit eos. Et statim ascendit
nauim cum discipulis suis uenit in p̄-
tes dalmanutha. Et exierunt pharisei
& cepunt conquire. cum eo. queren-
tes ab illo signum de cælo. tentante
eum. Et ingemiscens spiritu ait. Quid
generatio ista signum querit. A me
dico uobis. si dabitur generationi isti si-
gnum. Et dimittes eos ascendit itre
nauim. et abiit trans fretum. Et obli-
ti sunt panem sumere. & nisi unum pa-
nem non habebant secum in nauy. Et p̄-
cipiebat eis dicens. Videte & caute.
& fermento phariseorum & ferme-
to herodis. Et cogitabant ad alterutrum
dicentes. qa panes non habemus. Quo co-
gnito ait illis Iesus. Quid cogitatis q̄
panes non habetis. Non dum cogno-
scitis. nec intelligitis. Adhuc cecatus
habetis cor ur̄m. Oculos habentes non

uidetis. & aures habentes non auditis.
Nec recordamini quod panes fregi in quinque
milia & quot cophinos fragmentorum
plenos sustulistis. Dicunt ei. Duode-
cim. Quoniam & septem panes in quattuor
milia quot sportas fragmentorum tu-
lisset. Et dicunt ei. Septem. Et dice-
bat eis. Quomodo nondum intelli-
gitis. Et ueniunt Bethsaida & addu-
cunt ei cecum & rogabant eum ut
illum tangeret. Et apprehensa manu
ceci eduxit eum extra uicium & ex-
prensus in oculos eius impositis manibus
suis interrogauit eum si quid uideret.
Et aspiciens ait. Video homines uelut
arbores ambulantes. Deinde iterum im-
posuit manus super oculos eius & cepit
uidere & restitutus est ita ut cla-
re uideret omnia. Et misit illum in
domum suam dicens. Vade in domum
tuam. et si in uicium introieris nemini
dixeris. Et ingressus est Iesus & disci-
puli eius castella cesarum Philippi. &
in uia interrogabat discipulos suos di-
cens eis. Quem me dicunt esse homines.
Respondunt ei dicentes. Alii Iohannem
baptistam. alii Iesum. alii uero
quasi unum de prophetis. Tunc dicit illis.
Vos uero quem me esse dicitis. Respon-
dens Petrus ait ei. Tu es Christus. Et
comminatus est eis. ne cui dicerent
de illo. Et cepit docere eos quoniam opor-
tet filium hominis pati multa & repro-
bati a senioribus et a sacerdotibus et
scribis & occidi. & post tres dies resur-
gere. Et palam uerbum loquebatur.
& apprehendens eum Petrus cepit i-

crepare eum. Quod conuersus et uidens
discipulos suos. comminatus est Petro
dicens. Vade retro me. Sathana. quoniam non
sapis que dei sunt. sed que sunt homi-
num. Et conuocata turba cum disci-
pulis suis. dixit eis. Si quis uult me
sequi. denegat semetipsum. & tollat
crucem suam & sequatur me. Qui non
uoluerit animam suam saluam facere
perdet eam. qui autem perdidit animam
suam pro me & euangelium. saluam
faciet eam. Quod enim proderit homini
si lucret mundum totum & detrimere
eum anime sue faciat. Aut quod homo
commutationis dabit pro anima sua.
Quem me confessus fuerit & uer-
ba mea in generatione ista adultera
& peccatrice. & filius hominis con-
fitebitur eum cum uenerit in gloria
patris sui cum angelis sanctis. Et di-
cebat illis. Amen dico uobis. quia sunt
quidam de his stantibus qui non gustabunt
mortem donec uideant regnum
dei ueniens in uirtute.

Post dies sex assumpsit
Iesus Petrum & Iacobum
& Iohannem et ducit il-
los in montem excelsum
solos. & transfiguratus est coram ipsis
Et uestimenta eius facta sunt splen-
dida & candida nimis uelut nix. &
qualia fullo non potest super terram
candida facere. Et apparuit illis he-
lius cum Moyse. et erant loquentes
cum Iesu. Et respondens Petrus ait
Iesu. Rabbi bonum est nos hic esse.

& faciamus tria tabernacula tibi unum
et Moysi unum. & helie unum. Non
enim sciebat quod diceret. Erant enim
timore exterriti. Et facta est nubes
obumbrans eos. & uenit uox de nu-
be dicens. hic est filius meus charis-
simus. audite illum. Et statim circūspicien-
tes. neminem amplius uiderunt. nisi
jesum tantum secum. Et descendentibus
illis de monte precepit illis ne cui-
quam quod uiderunt narrant. nisi cum
filius hominis a mortuis resurrexerit.
Et uerbum contulerunt apud se. con-
gruentes quid esset cum a mortuis re-
surrexerit. Et interrogabant eum di-
centes. Quid ergo dicunt pharisei &
scribe quia heliam oportet uenire. primus
qui respondens ait illis. Helias cum ue-
nerit primo restituet omnia. & quo
modo scriptum est in filius hominis.
ut multa patietur. et contematur. &
sed dico uobis. quia & helias uenit. & fe-
cerunt illi quecumque uoluerunt sicut
scriptum est de eo. Et ueniens ad di-
scipulos suos. uidit turbam magnam.
circa eos. et scribis congregatis cum
illis. & confestim omnis populus ui-
dens iesum stupefactus est. & expro-
uerunt. & accurrentes salutabant e-
um. Et interrogauit eos. Quid inter-
uof congregatis. Et respondens unus
de turba. dixit. Magister atuli fi-
lium meum ad te habentem spiritum mu-
tum. quia ubicumque eum apprehenderit.
alludit illum. & spumat. & stridet de
tibi. et arefcit. Et duxi discipulis uiu-
erant illum. & non potuerunt. Q

respondens eis dixit. O generatio in-
credula quod diu apud uos ero. quod diu uo-
patiar. Afferite illum ad me. Et
attulerunt eum. Et cum uidisset eum
statim spiritus conturbauit illum. et elisus
in terram uolutabat spumans. Et in-
terrogauit patrem eius. Quomodo tem-
poris est ex quo ei hoc accidit. At
ille ait. Ab infantia. Et frequenter
eum in igne. & in aquam misit. ut
eum perderet. Sed quid potes adiu-
ua nos miserus nostri. Iesus autem
ait illi. Si potes credere. omnia pos-
sibilia sunt credenti. Et continuo ex-
clamans pater pueri cum lachrymis
iuebat. Credo domine adiuua incredu-
litatem meam. Et cum uidisset iesus
concurrentem turbam. comminatus
est spiritum immundo dicens illi. Sur-
de. & mute spiritus. ego precipio
tibi exi ab eo. & amplius ne introe-
as in eum. Et exclamans. & mul-
tum discerpens eum. exiit ab eo. &
factus est sicut mortuus. ita multi
dicerent. quia mortuus est. Iesus autem
tenens manum eius eleuauit eum. &
surrexit. Et cum introisset in do-
mum. discipuli eius secreto interroga-
bant eum. Quare nos non potuimus
eicere eum. Et dixit illis. hoc ge-
nus in nullo potest exire. nisi in
oratione. & ieiunio. Et uide. presertim
pretergredebant galileam. nec uo-
lebat quoniam scire. Dicebat autem
discipulos suos. & dicebat illis quoniam
filius hominis tradetur in manus ho-
minum. et occident eum. & occisus

certa die resurget. At illi ignora-
bant uerbum & timebant interro-
gare eum. Et uenerunt capharnaui.
Q cum domi essent interrogabat eos.
Q uid in uia tractabatis? At illi ta-
cebant. Si quidem in uia inter se disp-
tauerant. Quis eorum maior esset. Et
residens uocauit duodecim & ait
illis. Si quis uult primus esse. erit om-
nium nouissimus & omnium ministe-
r. Et accipiens puere statuit eum in me-
dio eorum. quem cum complexus
esset ait illis. Quisquis unum ex huius-
modi pueris receperit in nomine me-
o recipit. & quemque me suscepit
non me suscipit. sed eum qui misit me.
R espondit illi iohannes dicens. Ma-
gister uidimus quendam in nomine
tuo eicientem demonia qui non seq-
uitur nos & prohibemus eum. Iesus autem
ait. Nolite prohibere eum. Nemo est
enim qui faciat uirtutem in nomine
meo & possit cito male loqui de me.
Q uoniam non est aduersum uos pro uo-
bis est. Quisquis enim potum dederit
uobis calicem aque frigide in nomine
meo. quia Christus estis. Amen dico uo-
bis non perdet mercedem suam. Et si
quisquis scandalizauerit unum ex hi-
is pusillis credentibus in me. bonum est
ei magis si circumdaretur mola asina.
Et si scandalizauerit te manus tua. t-
abscede illam. Bonum est tibi debi-
lem introire in uitam qui duas manus
habentem ire in gehennam in ignem
inextinguibilem ubi uermis eorum non

moritur & ignis non extinguitur.
Et si pes tuus te scandalizat ampe-
ta illum. Bonum est tibi claudum in-
troire in uitam eternam qui duos pe-
des habentem mitti in gehennam igni
inextinguibilem ubi uermis eorum non
moritur & ignis non extinguitur.
Et si oculus tuus scandalizat te eice
eum. Bonum est tibi luseum introire
in regnum dei qui duos oculos habe-
tem mitti in gehennam ignis ubi ue-
rmis eorum non moritur & ignis non
extinguitur. Omnis enim igne salie-
tur & omnis uictima sale salietur.
Bonum est sal. Et si sal insulsus fue-
rit in quo illud conditum. habete in
uobis sal & pacem habete inter uos.

Unde exurgens uenit
in fines iudee ultra ior-
daniam & conueniunt
iterum turbe ad eum
& sicut consueuerat iterum docebat
illos. Et accedentes pharisaei interro-
gabunt eum si licet uiro uxorem
dimittere tentantes eum. At ille
respondens dixit eis. Quid uobis p-
cepit moyses? Qui dixerunt. Moyses
permisit libellum repudij scribere &
dimittere. Quibus respondens iesus ait.
Ad duritiam cordis uestri scripsit
uobis preceptum istud. Ab initio
autem creature masculinum & foe-
minam fecit eos deus. Propter hoc re-
linquet homo patrem suum et matrem
& adheret ad uxorem suam. Et
erunt duo in carne una. Itaque iam

non sunt duo: sed una caro. Quia ergo
deus coniunxit: homo non separet. Et in
domo iterum discipuli eius de eodem
interrogauerunt eum. Et ait eis. Qui
cumq; dimiserit uxorem suam et aliam
duxerit: adulterium committit super
eam. Et si uxor dimiserit uirum suum
et alium nupsit: mechatur. Et offerebant
illi paruulos ut tangeret illos. Discipu-
li autem comminabantur offerentibus.
Quos cum uideret Iesus indigne tulit.
Et ait illis. Sinite paruulos uenire ad
me: & ne prohibueritis eum. Talium enim
est regnum dei. Amen dico uobis: quod
quis non receperit regnum dei uelut
paruulus: non intrabit in illud. Et com-
plexans eos & imponens manus super
illos benedicebat eos. Et cum egressus
esset in uiam: perueniens quidam genuflexo
ante eum rogabat eum dicens. Magis-
ter bone: quid faciam ut uitam eter-
nam percipiam? Iesus autem dixit ei. I-
quid me dicis bonum? Nemo bonus ni-
si unus deus. Precepta nostra: ne adulte-
res: ne occidas: ne fureris: ne falsum
testimonium dixeris: ne fraudem fe-
ceris: honora patrem tuum & matrem.
At ille respondens ait illi. Magister:
hec omnia obseruaui a iuuentute mea.
Iesus autem intuitus eum dilexit eum
& dixit ei. Unum tibi deest. Vade: quod
cumq; habes uende: & da pauperibus: &
habebis thesaurum in celo: & ueni se-
quere me. Quod contristatus in uerbo
abiit: moerens. Erat enim habens multas
possessiones. Et circumspectus Iesus ait
discipulis suis. Quod difficile est pecunias

habere: in regnum dei introibunt. Di-
scipuli autem obstupebant in uerbis
eius. Et Iesus rursus respondens ait
illis. Filii: quod difficile est confiden-
tes in pecuniis in regnum dei introire.
Facilius est camelum per foramen acus
transire: quam diuitem introire in regnum
dei. Quidam magis admirabantur dicentes
ad semetipsos. Et quis potest saluus fie-
ri? Et intuens illos Iesus ait. Apud
homines impossibile est: sed non apud
deum. Omnia enim possibilia sunt apud
deum. Et postcepit ei Petrus dicere.
Ecce nos dimisimus omnia: et secuti
sumus te. Respondens Iesus ait. Amen
dico uobis: Nemo est qui reliquerit do-
mum aut fratres aut sorores aut patrem
aut matrem: aut filios aut agros pro me:
& propter euangelium: qui non accipiet
centies tantum nunc in tempore hoc: &
domos & fratres & sorores & matres
& filios et agros cum persecutionibus: &
in seculo futuro uitam eternam. Multi
autem erant primi nouissimi & no-
uissimi primi. Erant autem in uia
& ascendentes hierosolyman: & prece-
debat illos Iesus. Et stupebant & se-
quentes timebant. Et assumens iterum
duodecim cepit illis dicere: que esse
ei uentura. Quia ecce ascendimus hie-
rosolyman: & filius hominis tradetur
principibus sacerdotum & scribis & se-
nioribus: & damnabunt eum morte: &
tradent eum gentibus: & illudent ei:
& conspuent eum: et flagellabunt eum:
et interficient eum: & tertia die resur-
get. Et accedunt ad eum Iacobus &

Iohannes filij Zebedei dicentes. Ma-
gister uolumus ut quocumq; petierim
facias nobis. At ille dixit eis. Quid
uultis ut faciam uobis? Et dixerunt.
Da nobis ut unus ad dexteram tuam et
alius ad sinistram tuam sedeamus in
gloria tua. Iesus autem ait eis. Nesci-
tis quid petatis. potestis bibere calicem
quem ego bibo. aut baptismo quo ego
baptizor baptizari? At illi dixerunt
ei. possumus. Iesus autem ait eis. Ca-
licem quidem quem ego bibo bibetis. &
baptismo quo ego baptizor baptizabi-
mini. sedere autem ad dexteram me-
am. ut ad sinistram non est meum da-
re uobis. sed quod paratum est. Et au-
dientes decem indignati sunt de Ja-
cobo & Iohanne. Iesus autem uocans
eos. ait illis. Scitis quia hi qui uidentur
principari gentibus dominantur eis & pri-
ncipes eorum potestatem habent ipso-
rum. Non ita est autem in uobis. sed quicumq;
uoluerit fieri maior erit. uester mini-
ster. & quicumq; uoluerit in uobis prin-
cipaliter esse. erit omnium seruus. Nam & fi-
lius hominis non uenit ut ministra-
retur ei. sed ut ministrare et daret
animam suam redemptionem pro mul-
tis. Et ueniunt hierico. Et proficiscen-
tes de hierico & discipulis eius &
plurima multitudo. filius Thimaei
barthimeus cecus sedebat iuxta uiam
mendicans. Quum audisset quia Iesus
Nazarenus est. cepit clamare & di-
cere. Iesu fili Dauid Iesu miserere mihi.
Et comminabatur illi multi ut taceret.
At ille multo magis clamabat. fili Da-

uid miserere mei. Et stans Iesus pre-
cepit illum uocari. Et uocant eum
dicentes ei. Daimegor esto. surge uo-
cat te. Qui prodebo uestimento suo exi-
liens uenit ad eum. Et respondens
Iesus dixit illi. Quid tibi uis faciam?
Cecus autem dixit ei. Rabboni ut
uideam. Iesus autem ait illi. Vade.
fides tua te saluum fecit. Et confe-
ssim uidit & sequebatur eum in uia.

T cum appropinquaret
hierosolymae & Bethame
ad montem oliuarum. i-
mittit duos ex discipulis
suis. et ait illis. Ite in castellum quod
contra uos est. & statim utrecentes
illuc inuenietis pullum ligatum. sup
quem nemo adhuc hominum sedit. sol-
uite illum & adducite. Et si quis uobi
dixerit quod facitis. dicite quia domi-
no necessarius est. & continuo illi
dimittet huc. Et abeuntes inuenerunt
pullum ligatum. ante ianuam foris in
buiuo & soluunt eum. Et quidam de
illuc stantibus dicebant illis. Quid faci-
tis soluentes pullum? Qui dixerunt
eis sicut preceperat illis Iesus. & di-
miserunt eis. Et duxerunt pullum
ad Iesum. & imponunt illi uestimen-
ta sua & sedit sup eum. Multi autem
uestimenta sua strauerunt in uia. Alij
autem frondes cedebant de arboribus.
& sternebant in uia. Et qui preibant e-
i sequebantur clamabant dicentes.
Osanna benedictus qui uenit in nomine
domini. benedictum qui uenit regno

p̄ri nostri Dauid olanna in excelsis Et
introduit hierosolimam in templum &
circūspēctis omnibus cum iam uespa esset
hora. exiit in Bethaniam cum duode-
cim. Et alia die cum exirent a Bētha-
nia cecidit. Cūq; uidisset a longe ficū
habentem folia. uenit siquē forte inue-
nirēt in ea. Et cum uenisset ad eam.
nihil inuenit p̄ter folia. Non erat
tempus ficorum. Et respondens
dixit ei. Jam non amplius in eternum
ex te quicquam fructum manducet. Et
audiebant discipuli eius & ueniunt
iterum hierosolimam. Et cum introi-
set in templum coepit eijcere uenden-
tes & ementes in templo & mensas nu-
mulariorum & cathedras uendentium
columbas euertere. Et non sinebat ut
quicquam transferret uas p̄ templum.
& dicebat dicens eis. Nonne scrip-
tum est domus mea. domus orationis
uocabitur omnibus gentibus. Vos autē
fecistis eam speluncam latronum. Quo
audito principes sacerdotum & scribe
querēbant quomodo eum p̄derent. Ti-
mebant enim eum quoniam uniuersa turba
admirabatur sup̄ doctrina eius. Et cum
uespa facta esset egrediebatur de ciui-
tate. Et cum mane transirent uiderēt
ficum aridam factam a radicibus. Et
recordatus Petrus dixit ei. Rabbi ecce
ficus cui male dixisti aruit. Et re-
spondens Iesus ait illis. Habete fidem
dei. Amen dico uobis. quia quicunq;
dixerit huic monti tolle & mitte
in mare. & non hesitauerit in corde
suo. sed crediderit quia quodecunq;

dixerit fiat. fiet ei. Propterea dico
uobis omnia quecunq; orantes petitis.
credite quia accipietis & euenient uo-
bis. Et cum stabitis ad orandum. di-
mittite siquē habetis aduersus aliquem
ut & p̄ter uester quod in celis est dimittat
uobis peccata ustra. Quod si uos non di-
miseritis. nec pater uester quod in celis est
dimittat uobis peccata ustra. Et ueni-
unt rursus hierosolimam. Et cum
ambulare in templo. accedunt ad eos
summi sacerdotes et scribe & seniores.
& dicunt ei. In qua potestate hec fa-
cis. & quis dedit tibi hanc potestatem
ut ista facias. Iesus autem respondit
ait illis. Interrogabo uos & ego unum
uerbum & respondete mihi. & dicite
uobis in qua potestate hec faciam. &
Baptismus Iohannis de celo erat. an
ex hominibus. Respondite mihi. At il-
li cogitabant secum dicentes. Si dix-
erimus de celo. dicet nobis. Quare e-
go non credidistis quod. Si dixerimus
ex hominibus. timemus populum. Cui
enim habebant Iohannem quia uere pro-
pheta esset. Et respondentes dicunt
Iesu. Nescimus. Et respondens Iesus
ait illis. Neque ego dico uobis in qua
potestate hec faciam.

Tecepit illis in parabolis
loq. Vincam pascinauit
homo & circūdedit se-
pem. et fodit lacum. &
edificauit turrim. & locauit eam
agricolis & peregre p̄fectus est. Et
misit ad agricolas in tempore serui.

ut ab agricolis acciperet de fructu
uinee. Quapprehensum cum ceciderunt
& dimiserunt uacuum. Et iterum
misit ad illos alium seruum & illum
in capite uulnerauerunt & contume-
lyis affecerunt. Et rursus alium misit
& illum occiderunt & plures alios
quosdam cedentes alios uero occiden-
tes. Adhuc ergo unum habuit filium
charissimum et illum misit ad eos no-
uissimum dicens quia reuertentur
filium meum. Coloni autem dixerunt
ad inuicem. Hic est heres. Venite oc-
cidamus eum & nostra erit hereditas.
Et apprehendentes eum occiderunt &
eiecerunt extra uineam. Quid ergo
faciet dominus uinee. Veniet & per-
det colonos & dabit uineam alijs.
Nec scripturam hanc legistis. Lapidem
quem reprobauerunt edificantes hic
factus est in caput anguli a domino fac-
tum est istud et est in oculis nostris.
Et querebant eum tenere & tenuerunt
turbam. Cognouerunt enim quoniam ad
eos parabolam hanc dixerat. Et relicto
eo abierunt. Et mittunt ad eum quos-
dam ex pharisaeis & herodianis ut eum
caperent in uerbo. Qui uenientes dixerunt
ei. Magister scimus quia uerax es & non
curas quemquam. Nec enim uidet in facie
hominum sed in ueritate uiam dei do-
ces. Licet dari tributum Caesari an non
dabimus. Quis sciens ueritatem illorum
ait illis. Quid me tentatis. Afferte
michi denarium ut uideam. Et illi
tulerunt eum. Et ait illis. Cuius est
imago haec & inscriptio. Dicunt ei

Caesaris. Respondens autem Jesus
dixit illis. Reddite igitur quae sunt
Caesari Caesari & quae sunt dei deo.
Et mirabantur super eum. Et uenerunt
ad eum saducei qui dicunt resurrectionem
non esse & interrogabant eum
dicentes. Magister Moyses nobis scripsit
ut si cuius frater mortuus fuerit
et dimiserit uxorem & filios non
reliquerit accipiat frater eius uxorem
ipsius & refusetur semen fratri suo. Sep-
tem ergo fratres erant & primus acce-
pit uxorem & mortuus est non re-
licto semine. Et secundus accepit eam
& mortuus est & nec ille reliquit se-
mine. Et tertius similiter. Et acceperunt
eam similiter septem & non reliquerunt
semen. Nouissima omnium defuncta
est & mulier. In resurrectione ergo
cum resurrexerint cuius de his erit
uxor. Septem enim habuerunt eam.
Et respondens Jesus ait illis. Nonne
is erratis non scientes scripturas neque
uirtutem dei. Cum enim & mor-
tuis resurrexerint neque nubent ne-
que nubentur sed sunt sicut ange-
li dei in caelis. De mortuis autem qui
surgant non legistis in libro Moysi
super tubum quomodo dixerit illi de-
ingens. Ego sum deus Abraham & de-
us Isaac & deus Iacob. Non est de-
us mortuorum sed uiuorum. Vos er-
go multum erratis. Et accessit unus
de scribis qui audierat illos congrega-
tes & uidens quoniam illis respon-
derit interrogauit eum quod esset pri-
mum omnium mandatum. Jesus autem

respondit ei. quia primum omnium mā-
datum est. Audi Ihesus dominus deus tu-
us deus unus est. & diliges dominum
deum tuum ex toto corde tuo. & ex
tota anima tua & ex tota mente tua
& ex tota uirtute tua. hoc primum
mandatum. Secundum autem simile
est illi. Diliges proximum tuum tan-
quam teipsum. Manus horum aliud mā-
datum non est. Et ait illi scriba. De-
ne magister in ueritate dixisti quia unus
est deus & non est alius propter eum. Et
ut diligat ex toto corde & ex toto in-
tellectu et ex tota anima & ex tota
fortitudine & diligere proximum tan-
quam seipsum. manus est omnibus holocau-
stomatibus & sacrificiis. Iesus autem ui-
dens quod sapienter responderet. dixit
illi. Non est longe a regno dei. Et
nemo iam audebat eum interrogare.
Et respondens Iesus dicebat docens in
templo. Quomodo dicunt scribae che-
filium esse dauid. Ipse enim dauid
dicit in spiritu sancto. Dixit dominus domo
meo sede a dextris meis. donec ponam
inimicos tuos scabellum pedum tuorum.
Ipsa ergo dauid dicit eum dominum. &
unde est filius eius. Et multa tur-
ba libenter eum audiebat. Et dicebat
eis in doctrina sua. Cauete a scribis
qui uolunt in stolis ambulare. & salu-
ti in foro et in primis cathedris sedent
in synagogis & primos discubitus in
coenis. Quod deuorant domos uiduarum
sub obtentu prece orationis. hi acci-
pient prolixius iudicium. Et sedens
Iesus contra gazophylacium aspice-

bat quomodo turba iactaret. et in ga-
zophylacium. & multi diuites iecta-
bant multa. Cum uenisset autem
una uidua pauper. misit duo minuta.
quod est quadrans. Et conuocans disci-
pulos suos ait illis. Amen dico uobis.
quoniam uidua hec pauper plus omnibus
misit. quod miserunt in gazophylacium.
Omnes enim ex eo quod abundabat illi
miserunt. hec uero de penuria sua
omnia que habuit misit totum uide-
tum suum.

T cum egredere de tem-
plo. ait illi unus ex disci-
pulis suis. Magister
aspice quales lapides &
quales structure. Et respondens Iesus
ait illi. Vide has omnes magnas edi-
ficationes. Non relinquetur lapis super
lapidem qui non destruat. Et cum
sederet in monte oliuarum. contra tem-
plum. interrogabant eum separatim pe-
trus & iacobus et iohannes. Dic no-
bis quoniam ista fient. & quod signum erit
quoniam hec omnia incipient consumari.
Et respondens Iesus cepit dicere illis.
Videte ne quis uos seducat. Mul-
ti enim ueniunt in nomine meo dice-
tes quia ego sum. & multos seducente.
Cum audieritis autem bella. & opi-
niones bellorum. ne timueritis. Oportet
enim hec fieri. sed nondum finis. Exi-
get enim gens super gentem. & regnum
super regnum. & erunt terremotus per-
loci et fames. Initium dolorum hec.
Videte autem uosmetipsos. Cadent

enim uos in concilijs & in synagogis uapulabitis & ante principes & reges stibitis pp me in testimonium illis. Et in omnes gentes primum oportet pdicari euangelium. Et duxerint uos tradentes nolite preceogitare qd loquamini sed qd datum uobis fuerit in illa hora id loquamini. Non enim uo estis loquentes sed sps sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem & pater filium & consurgent filij in parente & morte afficient eos. Et eritis odio omnibus pp nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem hic saluus erit. Cum autem uideritis abominationem desolationis stantem ubi non decet q legit intelligat. Tunc q in iudea sunt fugiant in montem & qui super tectum ne descendant in domum o nec introeat ut tollat qd de domo sua & q in agro erit non reuertatur retro tollere uestimentum suum. Et autem pregnantibus & nutrientibus in illis diebus orate uero ut hyeme n fiant. Erunt enim dies illi tribulationis tales quales non fuerunt ab initio creature quam condidit deus usq nunc neq fient. Et nisi breui asseret dñs dies non fuisset salua omnis caro. Sed propter electos quos elegit breuiant dies. Et tunc si quis uobis dixerit ecce hic est christus ecce illic ne credideritis. Exurgent enim pseudo christi & pseudo pphete & dabunt signa & portenta ad seducendos si fieri potest etiam electos. Vos ergo uidete. Ecce pcedi uobis

omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illam sol contenebrabitur & luna non dabit splendorem suum. Et stelle celi erunt decedentes & uirtutes que in celis sunt mouebunt. Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nubibus cum uirtute & multa & gloria. Et tunc mittet angelos suos & congregabit electos suos a quatuor uentis & summo terrae usq ad summum celi. & ficu autem discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit & nata fuerit folia cognoscitis qa in proximo sit aestas. Sic & uo cum uideritis hec fieri scitote q in proximo sit in ostijs. Amen dico uobis qm non transibit generatio hec donec omnia ista fiant. Celum & terra transibunt uerba autem mea non transibunt. De die autem illo ut hora nemo scit neq angeli in caelo neq filius nisi pater. Videte uigilate & orate. Nescitis enim qm tempus sit. Sicut homo q peregre profectus reliquit domum suam & dedit seruis suis potestatem cuiusq operis & uicitori precepit ut uigilet. Vigilate ergo. Nescitis enim qm dominus domus ueniat sero an media nocte an gallicantu an mane ne cum uenerit repente inueniat uos dormientes. Quod autem uobis dico omnibus dico uigilate.

Rat autem pascha & azuma post biduum cequerant summi sacer

doctes & scribe' quomodo cum dolo te-
nerent & occiderent. Dicebant enim
Non in die festo ne forte tumultus fie-
ret in populo. Et cum esset bethanie
in domo Simonis leprosi et recumbe-
ret. venit mulier habens alabastrum un-
guenti nardi spicati preciosi. et fracto
alabastrum effudit sup caput eius. Erant
autem quedam indigne ferentes intra se-
metipsos & dicentes. Ut quid perditio
ista unguenti facta est? Poterat enim
unguentum istud uenundari plusquam
trecentis denariis & dari pauperibus.
Et fremebant in eam. Iesus autem dixit.
Sinite eam. Quod illi molesti estis. Boni
opus operata est in me. Semper enim
pauperes habetis uobiscum. & cum uolu-
eritis potestis illis bene facere. me autem
non semper habebitis. Quod habuit hec fe-
cit. praeuenit unguere corpus meum in
sepulturam. Amen dico uobis ubicumque
praedicatum fuerit euangelium istud
uniuerso mundo. & quod fecit hec nar-
rabit in memoriam eius. Et iudas sca-
riotes unus de duodecim abiit ad sa-
mos sacerdotes ut perderet eum illi. Qui
audientes gauisi sunt. et promiserunt
ei pecuniam se daturus. Et querebat
quomodo illum oportune traderet.
Et primo die azimorum quoniam pascha imo-
labant. dicunt ei discipuli. Quo uis
eamus & paremus tibi ut manducet
pascha? Et mittit duos ex discipulis
suis & dicit eis. Ite in ciuitatem &
occurret uobis homo lagenam aquae
bawlans. sequimini eum. & quocumque
introtierit dicite domino domus quae

magister dicit. Vbi est refectio mea.
ubi pascha cum discipulis meis man-
ducem? Et ipse uobis demonstrabit
coenaculum grande stratum & illic
parare uobis. Et abierunt discipuli
eius & uenerunt in ciuitatem. et in-
uenerunt sicut dixerat illis. & pa-
rauerunt pascha. Vespere autem facte
to uenit cum duodecim. Et discum-
bentibus eis & manducantibus ait Iesus.
Amen dico uobis quia unus ex uobis
tradet me qui manducat mecum. At
illi coeperunt contristari & dicere
ei singulatum. Nunquid ego? Qui ait
illis. Unus ex duodecim qui intingit
mecum manum in catino. Et filius
quidem hominis uadit sicut scriptum
est de eo. Ne autem homini illi per-
quem filius hominis tradetur. Bonum
erat ei si non esset natus homo ille.
Et manducantibus illis. accepit Iesu
panem. & benedicens fregit & de-
dit eis & ait. Sumite. hec est corpus
meum. Et accepto calice gratias agens
dedit eis. Et biberunt ex illo omnes.
Et ait illis. Hic est sanguis meus
noui testamenti qui pro multis effun-
detur. Amen dico uobis. quia iam non
bibam de gemmine uitis usque in die
illum. cum illud bibam nouum in
regno dei. Et hymno dicto. exierunt
in montem oliuarum. Et ait eis Je-
sus. Omnes scandalizabimini in me
in nocte ista. quia scriptum est. per-
cutiam pastorem & dispergentur oves.
Sed postquam resurrexero praecedam
uos in galileam. Petrus autem ait il-

li & si omnes scandalizati fuerint: sed non ego. Et ait illi Jesus & mendico tibi quia tu hodie in nocte hanc per usque gallus uocem bis dederit: ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur. Et si oportuerit me simul comon tibi non te negabo. Similiter autem & omnes dicebant. Et ueniunt in praedum cui nomen gethsani. & ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Et assumit Petrum & iacobum & iohannem secum & cepit pauere & cadere. Et ait illis. **R**istis est anima mea usque ad mortem. sustinete hic & uigilate. Et cum processisset paululum: procidit super terram. & orabat ut si fieri posset: transiret ab eo hora: et dixit. Abba pater: omnia tibi possibilis sunt. transfer calicem hunc a me. Sed non quod ego uolo: sed quod tu. Et uenit. & inuenit eos dormientes. Et ait petro. Si mon dormis? Non potuisti una hora uigilare mecum? Vigilate & orate: ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est: caro uero firma. Et iterum abiens orauit eundem sermone dicens. Et reuersus de nouo inuenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum grauati: et ignorabant: quod responderent ei. Et uenit tertio & ait illis. Dormite iam et reuescite: sufficit. Venit hora: ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite: ecce qui me tradet prope est. Et adhuc colloquente: uenit iudas scarioth unus de duodecim: & cum

eo turba multa. cum gladijs & lignis missi & summis sacerdotibus et scribis & senioribus. Dederat autem traditor eis signum dicens. Quicumque osculatus fuerit ipse est: tenete eum & ducite eum. Et cum uenisset: statim accessit ad eum ait rabbi. Et osculatus est eum. Et illi manus iniecerunt in iesu & tenuerunt eum. Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium: percussit seruum summi sacerdotis. & amputauit illi auriculam. Et respondens iesus ait illis. Tanquam ad latronem existis cum gladijs & lignis comprehendere me? Quotidie eram apud uos in templo docens & non me tenuistis. Sed ut impleantur scripturae. Tunc discipuli eius relinquentes eum omnes fugerunt. Adulescens autem quidam sequebatur eum amictus syndone super nudo. & tenuerunt eum. At ille reiecta syndone nudus profugit ab eis. Et adduxerunt iesum ad summum sacerdotem. & conuenerunt omnes sacerdotes & scribae & seniores. Petrus autem a longe secutus est eum usque in intro in atrium summi sacerdotis. & sedebat cum ministris ad ignem calefactum se. Summi uero sacerdotes & omne concilium querebant aduersus iesum testimonium: ut eum morti traderent: nec inueniebant. Multi autem testimonium falsum adicebant aduersus eum. & conuenientia testimonia non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant aduersus eum dicentes. Quoniam au-

diuimus cum dicentem. Ego dissolui
templum hoc manufactum & post tri-
duum aliud non manufactum edificabo.
& non erat conueniens testimo-
nium illorum. Exurgens autem summus
sacerdos in medium interrogauit Je-
sum dicens. Non respondes quicquam
ad ea que tibi obijciuntur ab his. Ille
autem tacebat & nihil respondit. O-
rursus summus sacerdos interrogabat
eum & dixit ei. Tu es Christi filius dei
benedicti. Iesus autem dixit illi. Ego
sum. Et indebitis filium hominis sede-
tem a dextris uirtutis dei & uenien-
tem cum nubibus celi. Summus autem
sacerdos scidentis uestimenta sua ait.
Quid adhuc desideramus testes. Audi-
stis blasphemiam. quid uobis uidetur.
Qui omnes condemnauerunt eum esse
reum mortis. Et coeperunt quidam co-
spuere eum & uelare faciem eius. &
colaphis eum cedere & dicere ei. ppheta
est. Et ministri alapis eum cedebant.
Et cum esset Petrus in atrio deorsum
uenit una ex ancillis summus sacerdo-
tis & cum uidisset Petrum calefacien-
tem se aspiciens illum ait. Et tu cum
Iesu Nazareno eras. At ille negauit
dicens. Neque scio neque noui quod dicas.
Et exiit foras ante atrium & gallus ex-
tauit. Rursus autem cum uidisset
illum ancilla coepit dicere circustan-
tibus. quia hic ex illis est. At ille iterum
negauit. Et post pusillum rursus qui
astabant dicebant Petro. Vere ex illis
es. nam et galileus es. Ille autem coepit
anathematizare & iurare. quia nescio ho-

minem istum quem dicitis. Et sta-
tim gallus iterum cantauit. Et reco-
datus est Petrus uerbi quod dixerat
ei Iesus. priusquam gallus cantet bis. ter-
me negabis. Et coepit flere.

Et confestim mane con-
siliu facientes summi
sacerdotes cum senioribus
& scribis et uniuerso
concilio. uincientes Iesum duxerunt &
tradiderunt Pilato. Et interrogauit
eum Pilatus. Tu es rex iudeorum. At
ille respondens ait illi. Tu dicis. Et
accusabant eum summi sacerdotes in
multis. Pilatus autem rursus inter-
rogauit eum dicens. Non respondes
quicquam. Vide in quibus te accusant.
Iesus autem amplius nihil respondit
ita ut miraretur Pilatus. Per diem
autem festum solebat dimittere illis
unum ex uinctis quocumque petissent.
Erat autem qui dicebatur Barabbas. qui
cum seditionis erat uinctus qui in sedi-
tione fecerat homicidium. Et cum
ascendisset turba. coepit rogare sicut
semper faciebat illis. Pilatus autem
respondit eis & dixit. Vultis dimit-
tam uobis regem iudeorum. Sciebat
enim quod pro inuidiam tradidissent eum
summi sacerdotes. Pontifices autem
concitauerunt turbam. ut magis Bar-
rabam dimitteret eis. Pilatus autem
iterum respondens ait illis. Quid ergo
uultis faciam regi iudeorum. At
illi iterum clamauerunt. Crucifige
eum. Pilatus uero dicebat illis. Quid

enim mali fecit. At illi magis clam-
bant. crucifige eum. Pilatus autem
uolens populo satisfacere dimisit illi
Barrabam & tradidit Iesum flagelli-
cesum ut crucifigeret. Milites autem
duxerunt eum in atrium pretorii &
conuocant totam cohortem. & indu-
unt eum purpura. & imponunt ei
plectentes spinam coronam. & cepe-
runt salutare eum. Aue Rex iudeo-
rum. Et percutiebant caput eius har-
dine. & conspuebant eum. & ponen-
tes genua adorabant eum. Et postquam
illulerunt ei. exuerunt illum purpura.
& induerunt eum uestimentis suis.
et educunt illum ut crucifigerent
eum. & angariauerunt pretereunte
quempiam Simonem cyrenicum ueniente
de uilla patrem Alexandri & rufi
ut tolleret crucem eius. Et perducunt
illum in golgotha locum quod est in-
terpretatum caluarie locus. Et dabant
ei bibere myrrhatum uinum. & non
accepit. Et crucifigentes eum diuiserunt
uestimenta eius. mittentes sortem
super eis quod quid tollerent. Erat
autem hora tertia et crucifixerunt
eum. Et erat titulus cause eius inscri-
tus. Rex iudeorum. Et cum eo
crucifigunt duo latrones. unum a dex-
tris & alium a sinistris eius. & im-
pleta est scriptura que dicit. Et cum
iniquis reputatus est. & pretereun-
tes blasphemabant eum. mouentes ca-
pita sua & dicentes. Vah qui destruis
templum dei. & in tribus diebus re-
edificas. Saluum fac te metipsum de-

scendens de cruce. Similiter & sum-
mi sacerdotes illudentes ad alteru-
trum. cum scribis dicebant. Alios sal-
uos fecit. seipsum non potest saluus
facere. Christus rex israel descendat
nunc de cruce. ut uideamus & cre-
damus. Et qui cum eo crucifixi erant
conuertiabant ei. & facta hora sexta
tenebre facte sunt per totam terram.
usque in horam nonam. Et hora nona.
exclamauit Iesus uoce magna dicens.
heloj heloj. lamazabattani. Quod est
interpretatum. Deus meus deus meus.
ut quod dereliquisti me. Et quidam
de circumstantibus audientes dicebant.
Ecce Heliam uocat. Currens autem
unus & implens spongiam aceto cir-
cumponensque calamo. potum dabat ei.
dicens. Sinite. uideamus si ueniat
helius ad deponendum eum. Iesus au-
tem emissa uoce magna expirauit.
Et uelum templi scissum est in duos
summo usque deorsum. Videns autem
centurio qui ex aduerso stabat. quia
sic clamans expirasset. ait. Vere hic
homo filius dei erat. Erant autem
& mulieres de longe aspicientes. in-
quas erat Maria magdalene & Ma-
ria Jacobi minoris. & Ioseph mater
& salome. & cum esset in galilea
sequebantur eum. et ministrabant ei. &
alie multe que simul cum eo ascende-
rant ierosolimam. Et cum iam sero
esset factum quia erat parasceue quod
est ante sabbatum. uenit Ioseph ab-
rimathia nobilis decurio. qui & ipse erat
expectans regnum dei. & audacter

introuit ad pilatum & petijt corpus Iesu. Pilatus autem mirabatur si iam obisset: et accersito Centurione interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cum cognouisset a Centurione donauit corpus Ioseph Ioseph autem mercatus syndonem & deponit eum in uoluit syndone: et posuit eum in monumento quod erat excisum de petra & aduoluit lapidem ad ostium monumenti. Maria autem Magdalene & Maria Ioseph aspicebant ubi poneretur.

T cum transisset sabbatum Maria Magdalene & Maria Iacobi & Salome auerunt a porta ut uenientes ungerent Iesum. Et ualde mane una sabbatorum uenit ad monumentum orto iam sole. Et dicebant ad inuicem. Quis reuoluet a nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes uiderunt reuolutum lapidem. Erat quippe magnus ualde. Et introeuntes in monumentum uiderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida & obstupuerunt. Qui dicit illis. Nolite expauescere. Iesum queritis natiui arenum crucifixum surrexit non est hic. Et ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ut dicit discipulis eius & Petro quia precedet uos in Galileam: ibi eum uidebitis sicut dixit uobis. At ille exeuntes fugerunt de monumento. Inuaserat enim eas tremor &

pauor: & nemini ququam dixerunt. Timebant enim. Surgens autem Iesus mane prima sabbati apparuit primo Marie Magdalene: de qua eiecerat septem demones. Illa uadens nuntiavit his qui cum eo fuerant lugentibus & flentibus: & illi audientes quia uerum et uisus esset ab ea non crediderunt. Post hec autem duobus ex his ambulanti bus ostensus est in alia effigie euntes in uillam: & illi euntes nuntiauerunt ceteris: nec illis crediderunt. Nouissime autem recumbentibus illis undecim apparuit & exprobrauit incredulitatem eorum & duritiam cordis: quia his qui uiderant eum resurrexisse non crediderunt. Et dixit eis. Euntes in mundum: uniuersum predicate euangelium: & omni creature. Qui crediderit & baptizatus fuerit: saluus erit: qui uero non crediderit: condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint: hec sequentur. In nomine meo demones eijcent: linguas loquentur nouas: serpentes tollent. Et si mortifere quid biberint: non eis nocebit. Super egros manus imponent: & bene habebunt. Et dominus quidem Iesus postquam locutus est eis: assumptus est in celum: & sedet ad dextris dei. Illi autem perfecti predicauerunt ubique domino cooperante: & sermone confirmante: sequentibus signis.

VCAS SYRIV
 natione antioche
 sis arte medicus
 discipulus aposto
 lorum postea pa
 ulum secutus usq
 ad consumationem eius seruens dno
 sine crimine. Nam neq uxorem unq
 habens neq filios. sepeuaginta et q̄
 tuor annorum obyt in bithyniam
 plenus spūsancto. Q. cum iam scrip
 ta essent euangelia p mattheum q
 dem in iudea p marcum autem i
 italia sancto instigante spiritu in o
 achau partibz hęc scripsit euange
 lium significans etiam ip̄e in princi
 pio ante suum alia esse descripta.
 Cui extra ea que ordo euangelice
 expositionis exposcit. ea maxime
 necessitas laboris fuit. ut primum
 grecis fidelibz omni pphetatiōe ue
 turi in carnem dei ch̄e manifesta
 ta humanitate ne iudaicis fabulis
 attenti in solo legis desiderio tene
 rentur. ut ne hereticis fabulis ex st̄
 tis sollicitationibz seducti exaceret
 a ueritate elaboraret. de hinc ut i
 principio euangelij iohannis natui
 tate presump̄ta cui euangelium ser
 beret. et in quo electus scriberet in
 dicaret contestans in se completa
 esse que essent ab alijs inchoata. Cui
 iō post baptismum filij dei a perfec
 tione generationis in ch̄e implete

repetende a principio natiuitatis
 humane potestas premissa est. ut
 regrentibz demonstraret. in quo ap
 prehensens erat p Nathan filium
 Dauid introitu regrentis in Deum
 generationis admisso idispabilis dei
 ut predicant in hominibz ch̄e suum
 pfecti opus hominis redire in se per
 filium faceret. q per Dauid patrem
 uenientibus iter precebat in ch̄e.
 Cui Luce non immerito etiam scribe
 dorum actuum ap̄toꝝ potestas in
 ministerio datur ut deo in deum ple
 no & filio pditionis extincto oratio
 ne ab apostolis facta sorte domini
 electionis numerus compleret. r
 Sicq Paulus consumationem apostolici
 actibz daret quem diu contra st̄m
 lum recalcitrantem d̄ns elegisset. r
 Qd & legitibz ac regrentibz deum
 & si p singula expediri a nobis utile
 fuerat. sciens tñ q opantem agricola
 oporteat primum de fructibz suis r
 edere uitauimus publicam curiosita
 tem ne nō tam uolentibz deum mō
 strasse uideremur. q fastidientibus
 pdidisse.

VONIAM qdem
 multi conati sunt or
 dinare narratiōes q̄
 in nobis complete s̄t
 rerum sicut tradid̄

runt nobis q ab initio ipsi uiderunt & ministri fuerunt sermonis uisum est. & mihi assecuto omnia a principio diligenter ex ordine tibi scribere optime Theophile ut cognoscas eorum uerborum de quibus eruditus es ueritatem.

VIT IN DIEB

herodis Regis iudee sacerdos quidam nomine Zacharias de uice Abia & uxor illius de filiabus Aaron & nomen eius Elisabeth. Erant autem iusti ambo ante deum incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus domini sine querela et non erat illi filius eo quod esset Elisabeth sterilis & ambo peccassent in diebus suis. factum est autem cum sacerdotio fungeretur Zacharias in ordine uicis sue ante deum secundum consuetudinem sacerdotum sorte exire ut incensum poneret ingressus in templum domini. Et omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit autem angelus domini stans a dextris altaris incensum. Et Zacharias turbatus est uide & timor irruit super eum. Dixit autem ad eum angelus. Ne timeas Zacharias quia exaudita est deprecatio tua & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium & uocabis nomen eius Iohannem & erit illi gaudium tibi & exultatio et multi in eius natiuitate gaudebunt. Erat enim magnus coram domino & unum & sic

ram non biberit spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris sue & multos filios. Iste conuertens ad dominum deum ipsorum. Et ipse prececedens ante illum in spiritu & uirtute helie ut conuertat corda patris in filios & incredulos ad prudentiam iustorum parare domino plebem perfectam. Et dixit Zacharias ad angelum. Vn hoc sciam. Ego enim sum senex & uxor mea processit in diebus suis. Et respondens angelus dixit ei. Ego sum gabriel qui sto ante deum & missus sum loqui ad te & hoc tibi euangelizare. Et ecce eris tacens & non poteris loqui usque in diem quo hoc fuerit pro eo quod non credidisti uerbis meis que implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans Zachariam et mirabatur quod tardaret ipse in templo. Et grossus autem non poterat loqui ad illos. Et cognouerunt quod uisionem uidisset in templo. Et ipse erat inueniens illis & permansit mutus. Et factum est ut impleti sunt dies officii eius abiit in domum suam. Post hos autem dies concepit Elisabeth uxor eius & occultabat se mensibus quibusque dicens. Quia sic fecit mihi dominus in diebus quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines. In mense autem sexto missus est angelus gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen Nazareth ad uirginem desponsatam uiro cui nomen erat Ioseph de domo dauid & nomen uirginis Maria. Et ingressus angelus ad eam dixit. AVE GRA PLENA DOMINUS

TECUM BENEDICTA TU INTER MULIE-
RIBVS. Que cum audisset turbata
est in sermone eius. & cogitabat qua-
lis esset ista saluatio. Et ait angelus
ei. Ne timeas Maria. inuenisti enim
gratiam apud deum. Ecce concipies
in utero & paries filium. & uocabis no-
men eius Iesum. hic erit magnus & fi-
lius altissimi uocabitur. Et dabit illi
dominus deus sedem Dauid patris eius. & o-
regnabit in domo Jacob in eternum.
& regni eius non erit finis. Dixit autem
Maria ad angelum. Quomodo fiet istud
quoniam uirum non cognosco. Et
respondens angelus dixit ei. Spiritus sanc-
tus superueniet in te. & uirtus altissi-
mi obumbrabit tibi. Ideoque & quod na-
scetur ex te sanctum. uocabitur fili-
us dei. Et ecce Elisabeth cognata
tua. & ipsa concepit filium in senectute
sua. Et hic mensus est sextus illi
que uocatur sterilis. quia non erit im-
possibile apud deum omne uerbum.
Dixit autem Maria. Ecce ancilla
domini. fiat mihi secundum uerbum
tuum. Et discessit ab illa angelus.
Ergo surgens autem Maria in diebus illis
abiit in montana cum festinatione
in ciuitatem iuda. & intrauit in do-
mum Zacharie. et salutauit Elisabeth.
Et factum est ut audiuit salu-
tationem Maria. Elisabeth exul-
tauit infans in utero eius. Et reple-
ta est spiritu sancto Elisabeth. & ex-
clamauit uoce magna & dixit. Be-
nedicta tu inter mulieres. & bene-
dictus fructus uentris tui. Et unde

hoc mihi. ut ueniat mater domini
mei ad me. Ecce enim ut facta est
uox saluationis tue in auribus meis. &
exultauit in gaudio infans in utero
meo. Et beata que credidisti. quoniam per-
ficientur ea que dicta sunt tibi a do-
mino. Et ait Maria. Magnificat ani-
ma mea dominum. Et exultauit spiritus me-
us in deo salutari meo. Quia respexit
humilitatem ancille sue. Ecce enim
ex hoc beatam me dicent omnes genera-
tiones. Quia fecit mihi magna quoniam potens
est & sanctum nomen eius. Et misericor-
diaz eius a progenie in progenies. tamen
tibi cum. Fecit potentiam in brachiis
suis. dispersit superbos mente cordis sui.
Deposuit potentes de sede & exalta-
uit humiles. Et furientes impleuit bo-
nis. & diuites dimisit inanes. Suscepit
Iesus puerum suum recordatus miseri-
cordie sue. Sicut locutus est ad pa-
tres nostros Abraham & semini eius in
secula. Mansit autem Maria quatuor
mensibus tribus. & reuersa est in
domum suam. Elisabeth autem imple-
tus est tempus parienti. & peperit fili-
um. Et audierunt uicini et cognati
eius. quia magnificauit dominus misericor-
diam suam cum illa & congratulaba-
tur ei. Et factum est in die octauo. uen-
erunt circumcidere puerum. & uo-
cabant eum nomine patris sui Zacharie.
Et respondens mater eius dixit. Ne-
quaquam sed uocabitur Iohannes. Et dice-
runt ad illam. Quia nemo est in cogni-
tione tua qui uocet hoc nomine. Innu-
bant autem patris eius quem uellet uo-

carum eum. Et postulans pugillarem i
scripsit dicens Johannes est nomen
eius. Et mirati sunt uniuersi. A per
tum est autem illico os eius & lin
gua eius. & loquebat̄ benedicens eū.
E t factus est timor magnus sup omes
uicinos eorum. & sup omnia montan
iudee diuulgabant omnia uerba hęc
& posuerunt omnes q̄ audierant in
corde suo dicentes. Quis putas puer
iste erit. Et enim manus domini erat
cum illo. Et zacharias pater eius re
pletus est spūscō. & prophetauit dice
B enedictus dominus d̄s isrl̄. q̄a uisita
uit & fecit redemptionem plebi suę.
E t erexit cornu salutis nobis in domo
Dauid pueri sui. Sicut locutus est per
os sanctorum q̄ a seculo sunt. p̄pheta
rum eius. Salutem ex inimicis nostris
& de manu omnium q̄ oderunt nos.
Ad faciendam misericordiam cum pa
tribus nostris. & memorari testamen
ti sui sancti. Iurandum qđ iurauit
ad abraam p̄rem nostrę. daturum
se nobis. Et sine timore de manu i
nimicorum nr̄orū liberati. seruam
illi. In sanctitate & iustitia coram ip̄o
omnibus diebus nostris. Et tu puer pro
pheta altissimi uocaberis. p̄rebit enim
ante faciem domini parare uias eius.
Ad dandam scientiam salutis plebi eius.
in remissionem peccatorum eorū. Per
uisera misericordie dei nostri. in q̄
bus uisitauit nos orientis ex alto. Illu
minare his q̄ in tenebris & umbra
mortis sedent. ad dirigendos pedes
nostris in uiam pacis. Puer autem

creuebat & confortabatur spiritu. c
erat in desertis usq̄ in diem ostensio
nis suę ad israhel.

Actum est autem in di
ebus illis. exijt edictum
a cesare augusto. ut
describeretur uniuersus
orbis. hęc descriptio prima facta est
a p̄sidente syrię cyrino. Et ibant om
nes. ut p̄fiterentur singuli in suam ci
uitatem. Ascendit autem & ioseph a
galilea de ciuitate nazareth in iude
am ciuitatem dauid que uocatur bet
leem. eo qđ esset de domo & familia
dauid. ut p̄fiteretur cum maria de
sponsata sibi uxore. p̄regnante. Factus
est autem cum essent ibi impleti sūt
dies ut parere. Et peperit filium.
suum primogenitum. & panis eum
inuoluit. & reclinauit eum i p̄se
pio. q̄a non erat ei locus in diuerso
rio. Et pastores erant in regione e
dem uigilantes. & custodiētes ui
gilia noctis sup gregem suum. Et
ecce angelus domini stetit iuxta illos.
& claritas dei circumfulxit illos. &
tenuerunt timore magno. Et dixit
illis angelus. Nolite timere. Ecce
enim euangelizo uobis gaudium in
gnum qđ erit in omni populo. quia
natus est uobis hodie saluator. qđ est
chr̄s d̄ns in ciuitate dauid. Et hec
uobis signum. Inuenietis infantem pa
nis inuolutum & positum i p̄sepio.
Et subito facta est cum angelo mul
titudo militię celestis laudantium.

deum & dicentium. Gloria in alti-
simis deo & in terra pax hominibus
bone uoluntatis. Et factum est ut
discesserunt ab eis angeli in celum pa-
stores loquebantur ad inuicem. Transe-
amus usque bethleem & uideamus hec
uerbum quod factum est quod fecit
dominus & ostendit nobis. Et uene-
runt festinantes & inuenerunt Ma-
riam et Joseph & infantem positum
in praesepe. Videntes autem cognoue-
runt de uerbo quod dictum erat illi
de puero hec. Et omnes qui audierunt
mirati sunt. & de his que dicta erant
a pastoribus ad ipsos. Maria autem con-
seruabat omnia uerba hec conferens
in corde suo. Et reuersi sunt pastores
glorificantes & laudantes deum in
omnibus que audierant & uiderant
sicut dictum est ad illos. Et postquam
consumati sunt dies octo ut circūcide-
retur puer uocatum est nomen eius
Iesus. Quod uocatum est ab angelis
priusquam in utero conciperetur. Et post
quam impleti sunt dies purgationis eius
secundum legem Moysi. tulerunt il-
lum in hierusalem. ut sisterent eum
domino. sicut scriptum est in lege domini.
quia omne masculinum adaperiens
uuluum sanctum domino uocabitur. Et
ut darent hostiam secundum quod dic-
tum est in lege domini. par turturam
aut duos pullos columbarum. Et ecce
homo erat in hierusalem cui nomen
Symeon. Et homo iste iustus & ti-
moratus expectans consolationem israhel
& spiritus sanctus erat in eo. Et respon-

sus accepit a spiritu sancto non in sumere
se mortem nisi prius uideret christum
domini. Et uenit in spiritu in templum
Et cum inducerent puerum Iesum pare-
tes eius ut facerent secundum consu-
tudinem legis pro eo & ipse accepit
eum in ulnas suas & benedixit deum
& dixit. Nunc dimittis seruum tuum
domine. secundum uerbum tuum in
pace. Quia uiderunt oculi mei salua-
re tuum. Quod parasti ante facies
omnium populorum. Lumen ad re-
uelationem gentium & gloriam plebi-
tatis. Et erat pater eius & mater eius
mirantes super his que dicebant de il-
lo & benedixit illis Symeon & dixit
ad Mariam matrem eius. Ecce positus
est hic in ruam & in resurrectione
multorum in israhel. et in signum cui con-
tradictura & tuam ipsius animam
pertransibit gladius. ut reuelentur
ex multis cordibus cogitationes. Et ex-
anna prophetissa filia phanuel de tri-
bu Aser. hec precesserat in diebus
multis & uixerat cum uiro suo annis
septem a uirginitate sua. Et hec ui-
dua usque ad annos octogintaquattuor
que non discedebat de templo ieru-
salem & obsecrationibus seruiens nocte
ac die. Et hec ipsa hora superueniens
confitebatur domino & loquebatur de il-
lo omnibus que expectabant redemptio-
nem israhel. Et ut profecerunt omnia se-
cundum legem domini reuersi sunt in
galileam in ciuitatem suam nazareth.
Puer autem crescebat & confortaba-
tur plenus sapientia et gratia dei erat

in illo. Et ibant parentes eius per
omnes annos in hierusalem in die sole
in pasce. Et cum factus esset annorum
duodecim ascendentes illis in hiero-
solyman secundum consuetudinem di-
ci festi consumatisq; diebus cum rediret
remansit puer Iesus in hierusalem & non
cognouerunt parentes eius. Et existiman-
tes autem illum esse in comitatu uene-
runt iter diei & reqrebant eum inter
cognatos & notos. Et non inueniente
regressi sunt in hierusalem reqrentes
eum. Et factum est post triduum in-
uenerunt illum in templo sedentem in
medio doctorum audientem illos & in-
terrogantem eos. Stupebant autem om-
nes qui cum audiebant super prudentiam &
responsis eius & uidentes admirati sunt.
Et dixit mater eius ad illum. Filius quid fe-
cisti nobis sic? Ecce pater tuus & ego
dolentes querebamus te. Et ait ad illos.
Quid est quod me querebatis? Nesciebatis
quia in his que patris mei sunt oportet me
esse? Et ipsi non intellexerunt uer-
bum quod locutus est ad eos. Et desce-
dit cum eis & uenit nazareth & erat
subditus illis. Et mater eius conseruabit
omnia uerba hec in corde suo. Et Iesus
perficiebat etate & sapientia gratia apud de-
um & homines.

Nono autem quinto decimo
imperij tyberij cesaris pro-
curante pontio pilato ju-
deam tetrarcha autem
galilee herode philippo autem fratre ei
tetrarcha iudae & traconitidis regionis

& lysania abiline tetrarcha sub prae-
cipibus sacerdotum Anna et caypha fac-
tum est uerbum domini super iohannem
zachariae filium in deserto. Et uenit
in omnem regionem jordanis praedicare
baptismum penitentie in remissionem
peccatorum sicut scriptum est in libro se-
monum Esai prophete. Vox claman-
tis in deserto parate uiam domini rectas
facite semitas eius. Omnis uallis imple-
bitur & omnis mons & collis humilia-
bitur. Et erunt praua in directa et aspe-
ritas in uias planas & uidebit omnis caro
salutare dei. Dicebat ergo ad turbas
quae exiebant ut baptizarentur ab ipso
Genimina uispare quis ostendit uobis
fugere & uentura ira? Facite ergo frui-
tus dignos penitentie & ne ceperitis
dicere patrem habemus abraham. Dico
enim uobis quia potens est deus de lapi-
dibus istis suscitare filios abrahae. Iam
enim securis ad radicem arboris posita
est. Omnis ergo arbor non faciens o-
fructum bonum excidetur & in igne
imittetur. Et interrogabant eum tur-
bae dicentes. Quid ergo faciemus? Re-
pondens autem dicebat illis. Qui habet
duas tunicas det non habenti et qui
habet escas similiter faciat. Venit
autem & publicani ut baptizarentur
& dixerunt ad illum. Magister quid
faciemus? Ad ille dixit ad eos. Nihil
amplius quam quod constitutum est uo-
bis faciatis. Interrogabant autem eum
& milites dicentes. Quid faciemus & non?
Et ait illis. Neminem concuratis
neque calumniam faciatis & contenti

estote stipendys uiris. Exultante
autem populo & cogitantibus omnibus
in cordibus suis de Iohanne. ne forte
ipse esset Christus. respondit Iohannes di-
cens omnibus. Ego quidem aqua baptizo
uos. ueniet autem fortior. cuius non
sum dignus soluere corrigiam calca-
mentorum eius. ipse uos baptizabit in
spiritu sancto & igni. Cuius uentilabz
in manu eius & purgabit aream suam
& congregabit triticum horreum suum.
palcas autem comburet igni inextingui-
bili. Multa quidem & alia exhortans
euangelizabat populo. Herodes autem
tetrarcha cum corripere ab illo de
herodiade uxore fratris sui. et de om-
nibus malis que fecit. Herodes adiecit
& hoc super omnia. et ineludit Iohanne
in carcerem. Factum est autem cum
baptizaretur omnis populus et Iesu
baptizato & orante apertum est celus
& descendit spiritus sanctus corporali spe-
sicut columba in ipsum & uox de ce-
lo facta est. Tu es filius meus dilectus.
in te complacuit mihi. Et ipse Iesus e-
rat incipiens quasi annorum triginta.
ut putabat filius Ioseph. qui fuit heli. qui
fuit mathat. qui fuit leui. qui fuit o-
uelchi. qui fuit iane. qui fuit ioseph. qui
fuit mathathie. qui fuit amos. qui fu-
it Naum. qui fuit heli. qui fuit iage.
qui fuit math. qui fuit mathathie. qui
fuit sames. qui fuit ioseph. qui fuit iud.
qui fuit lohana. qui fuit resa. qui fuit
zorbabel. qui fuit salathiel. qui fuit
neri. qui fuit melchi. qui fuit adai.
qui fuit thosan. qui fuit helmadai. &

fuit her. qui fuit Iesu qui fuit heliezer.
qui fuit Iorim. qui fuit mathat. qui fuit
leui. qui fuit symeon. qui fuit iuda.
qui fuit ioseph. qui fuit jona. qui fuit
beluchim. qui fuit malcha. qui fuit ore-
na. qui fuit mathatha. qui fuit Nath.
qui fuit dauid. qui fuit Iesse. qui fuit
obeth. qui fuit Booz. qui fuit salmon.
qui fuit maason. qui fuit Ammadab. qui
fuit ara. qui fuit esrom. qui fuit phare.
qui fuit iude. qui fuit iacob. qui fuit isaa.
qui fuit abrae. qui fuit thare. qui fuit
Nachor. qui fuit saruch. qui fuit Ra-
chau. qui fuit phalech. qui fuit heber.
qui fuit sale. qui fuit chayna. qui fu-
it Arphaxat. qui fuit sem. qui fuit
Noe. qui fuit Lamech. qui fuit math.
sale. qui fuit Cnoch. qui fuit Iareth. qui
fuit Malalehel. qui fuit Chayna. qui fuit
Enos. qui fuit Seth. qui fuit Adam.
qui fuit Deus.

Iesus autem plenus spiri-
tu sancto egressus est
Iordane. & agebatur in
spu in deserto diebus qu-
draginta. & tentabatur a diabolo.
& nihil manducauit in diebus illis.
& consumatis illis esurie. Dixit aut-
illi diabolus. Si filius dei es. die lapi-
di huic. ut panis fiat. Et respondit
ad illum Iesus. Scriptum est. quia non
in pane solo uiuit homo. sed in omni
uero dei. Et duxit illum diabolus
in montem excelsum. & ostendit illi
omnia regna orbis terre in momen-
to temporis. & ait illi. Tibi dabo pote-

statem hanc uniuersam et gloriam il
lorum quia mihi tradita sunt & cui uo
lo do illa. Tu ergo prociens si adora
ueris coram me: erunt tua omnia. Et
respondens Jesus dixit illi. Scriptum
est. Dominum deum tuum adorabis
& illi soli serues. Et duxit illum in
hierosolimam & statuit eum super pinnam te
pli & dixit illi. Si filius dei es. mitte
te hinc deorsum. Scriptum est enim
angelis suis mandauit de te ut conser
uent te: & quia in manibus tollent te ne
forte offendas ad lapidem pedem tuum.
Et respondens Jesus ait illi. Dicitur enim
Non tentabis dominum deum tuum. Et
consummata omni tentatione: diabolus
recessit ab illo usque ad tempus. Et o
egressus est Jesus in uirtute spiritus
in galileam & fama exiit per uniuersa
sam regionem de illo. Et ipse docebat
in synagogis eorum & magnificabat
ab omnibus. Et uenit nazareth ubi
erat nutritus & intrauit secundum
consuetudinem suam die sabbati in
synagogam & surrexit legere. Et re
ditus est illi liber Esaię prophetę. Et
ut reuoluit librum inuenit locum &
scriptum erat. Spiritus domini super me:
propter quod unxit me euangelizare po
uipibus misit me sanare contritos cor
de predicare captiuos remissionem &
cecis uisum dimittere contractos in
remissionem predicare annum domi
acceptum & diem retributionis. Et
cum plicuisset librum reddidit mi
nistro & seclit. Et omnium in syna
goga oculi erant intendentes in eum.

Coepit autem dicere ad illos quia ho
die impleta est hec scriptura in auri
bus uestris. Et omnes testimonium illi
dabant & mirabantur in uerbis gratie
que precedebant de ore ipsius & dice
bant. Nonne hic est filius ioseph?
Et ait illis. Utique dicitis mihi hanc
similitudinem. Me educe cura teipsum
Quanta audiuimus facta in capharna
naum. fac & hic in patria tua. Ait
autem. Amen dico uobis quia nemo
propheta acceptus in patria sua. In
ueritate dico uobis multe uidux
erant in diebus helie in israhel quoniam clausus
est celum annis tribus & mensibus
sex cum facta esset fames magna in
omni terra & ad nullam illarum missus
est helias nisi in sarcina sydonum ad
mulierem uiduam. Et multi leprosi
erant in israhel sub helisco propheta
& nemo eorum mundatus est nisi
Naama syrus. Et repleti sunt celus
in synagoga ira hec audientes. Et
surrexerunt & eiecerunt illum ex
ciuitatem & duxerunt illum usque
ad speculum montis super quem ciui
tas illorum erat edificata ut precipi
tarent eum. Ipse autem transiens per
medium illorum ibat. Et descendit in
capharnaum ciuitatem galilee: ibique
docebat illos sabbatis. Et stupebant
in doctrina eius quia in potestate erat
sermo ipsius. Et in synagoga erat homo
habens demonium imundum & ex
clamauit uoce magna dicens. Sine quo
nobis & tibi iesu nazarene? & uusti
perdere nos. Scio te quia sis sanctus dei

Et increpauit illum Iesus dicens. Ob
mutescet & exi ab eo. Et cum pro
iecisset illud demonium in mediu
exiit ab illo nihilque illum nocuit. Et
factus est pauor in omnibus & collo
quebantur ad inuicem dicentes. Quod
hoc uerbum quia in potestate & uir
tute imperat immundis spiritibus &
exiunt. Et diuulgabat fama de
illo in omnem locum regionis. Sur
gens autem Iesus de synagoga itro
uit in domum Simonis. Sorus autem
Simonis tenebatur magnis febris &
rogauerunt illum pro ea. Et stans
super illam imperauit febrim & dimisit
illam & continuo surgens ministra
bat illis. Cum autem sol occidisset
omnes qui habebant infirmos uariis lan
guoribus ducebant illos ad eum. At
ille singulis manus imponens curabat
eos. Exibant autem demonia a mul
tis clamantia & dicentia. quia tu es fi
lius dei. Et increpans non sinebat
ea loqui quia sciebant ipsum esse Chri
stum. **F**acta autem die egressus ibat in de
sertum locum & turbe reqerebant
eum & uenerunt usque ad ipsum &
detinebant illum ne discederet ab
eis. Quibus ille ait. Quia & alijs ciuit
atibus oportet me euangelizare regnu
m dei quia ideo missus sum. Erat pre
dicans in synagogis Galilee.

Adum est autem ex
turbe irruerent in eum
ut audirent uerbum
dei & ipse stabat secus

stagnum Genesareth. Et uidit duas
naues stantes secus stagnum. Pisce
tores autem descenderant & laua
bant retia. Ascendens autem in una
naui que erat Simonis rogauit eum
a terra reducere pusillum. Et sedens
docebat de nauicula turbas. Ut ces
sauit autem loqui dixit ad Simonem
Duc in altum & laxate retia uestrum
in capturam. Et respondens Simon
dixit illi. Preceptor per totam noc
tem laborantes nihil cepimus. In uer
bo autem tuo laxabo rete. Et cum
hec fecissent concluderunt piscium
multitudine copiosam. Impetebatur
autem rete coram. Et annuerunt so
cys qui erant in alia naui ut uenirent
& adiuuarent eos. Et uenerunt &
impleuerunt ambas nauiculas ita ut
pene mergerentur. Quod cum uideret
Simon Petrus prociuit ad genua Iesu
dicens. Exi a me domine quia homo
peccator sum. Stupor enim circūde
derat eum & omnes qui cum illo erat
in captura piscium quam ceperant.
Similiter autem Iacobum & Iohanne
filios Zebedaei qui erant socii Simonis.
Et ait ad Simonem Iesus. Noli ti
mere. ex hoc iam homines eris capies.
Et subductis ad terram nauibus
relictis omnibus secuti sunt eum. Et
factum est cum esset in una ciuita
tum & ecce uir plenus lepra uidit
Iesum et proiciens in faciem suam ro
gauit eum dicens. Domine si uis po
tens me mundare. Et extendens ma
num tetigit eum dicens. Volo mu

dare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipse precepit illi ut nemini diceret. sed uade ostende te sacerdoti et offer pro emundatione tua sicut precepit Moyses in testimonium illi. Perambulabat autem magis sermone de illo & conueniebant turbe multe ut audirent. & curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autem secedebat in desertum & orabat. Et factus est in una die et ipse sedebat docens. Et erant pharisaei sedentes & legum doctores qui uenerant ex omni castello galilee & iudee et hierosolymorum & uirtus domini erat ad sanandum eos. Et ecce uiri portantes in lecto hominem qui erat paralyticus & querebant eum inferre & ponere ante eum. Et non inuenientes quae parte illum inferrent prope turba. ascenderunt supra tectus & per tegulas summisserunt eum cum lecto in medium ante Iesum. Quorum fidem ut uidit dixit. homo remittuntur tibi peccata tua. Et coeperunt cogitare scribae & pharisaei dicentes. Quis est hic qui loquitur blasphemias? Quis potest dimittere peccata nisi solus deus? Et cognouit autem Iesus cogitationes eorum respondens dixit ad illos. Quid cogitatis mala in cordibus uestris? Quid est facilius dicere dimittantur tibi peccata an dicere surge & ambula? Et autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata ait paralytico Tibi dico surge tolle lectum tuum & uade in domum tuam. Et confestim con-

gens coram illis tulit lectum in quo iacebat & abiit in domum suam magnificans deum. Et stupor apprehendit omnes & magnificabant deum. Et repleti sunt timore dicentes quia uidimus mirabilia hodie. Et post haec exiit & uidit Iesus publicanum nomine Leui sedentem ad teloneum. & ait illi. Sequere me. Et relictis omnibus surgens secutus est eum. Et fecit ei conuiuium magnum leui in domo sua & erat turba multa publicanorum & aliorum qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant pharisaei & scribae eorum dicentes ad discipulos eius. Quare cum publicanis & peccatoribus manducatis & bibitis? Et respondens Iesus dixit ad illos. Non egent qui sani sunt medico. sed qui male habent. Non enim ueni uocare iustos sed peccatores ad poenitentiam. At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli Iohannis ieiunant frequenter & orationes faciunt. similiter & pharisaeorum tui autem edunt & bibunt? Quibus ipse ait. Nunquid potestis filios sponsi dumcum illis est sponsus facere ieiunare? Venient autem dies & cum ablati fuerit ab illis sponsus tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos. Quia nemo commissuram a nouo uestimento mittit in uestimentum uetus. alioquin & nouum rumpit & ueteri non conuenit commissura a nouo. Et nemo mittit unum nouum in utres ueteres. alioquin rumpet unum nouum utres. &

unum effundetur & utres bibunt
Sed uinum nouum in utres nouos mit-
tendum est & utraq; conseruantur.
Et nemo bibens uetus statim uult no-
uum dicit enim uetus melius est.

Actum est autem in sab-
bato secundo primo cum
transiret per sata uellebi
discipuli eius spicas & i-
manducabant confricantes manibus.
Quidam autem pharisorum dicebant
illis. Quid facitis quod non licet in sab-
bato? Et respondens Iesus ad eos
dixit. Nec hoc legistis quod fecit
Dauid cum esurisset ipse & qui cum
illo erant quod intrauit in domum
dei & panes propositionis sumpsit &
manducauit & dedit his qui cum ipso
erant quos non licet manducare ni-
si tantum sacerdotibus. Et dicebat illis quod
dominus est filius hominis etiam sab-
bati. Factum est autem & in alio sab-
bato ut intraret in synagogam & do-
ceret. Et erat ibi homo & manus ei
dextra erat arida. Observabant autem
scribae & pharisei si in sabbato curaret
ut inuenirent unde accularent eum.
Ipsus uero sciebat cogitationes eorum & ait
homini qui habebat manum aridam.
Surge & sta in medium. Et surgens
stetit. Dixit autem ad illos Iesus. In-
terrogo uos si licet si licet sabbato
benefacere an male animam saluam
facere an perdere? Et circumspectis o-
nibus dixit homini. Extende manus
tuam. Et extendit & restituta est

manus eius. Ipsi autem repleti sunt in-
sipientia & colloquebantur ad inuicem
quodnam facerent de Iesu. Factum est
autem in illis diebus exiit in montem
orare & erat prostratus in oratione dei.
Et cum dies factus esset uocauit di-
scipulos suos & elegit duodecim ex
ipsis quos & apostolos nominauit. Simonem
quem cognominauit Petrus & Andre-
am fratrem eius Jacobum et Iohannem
philippum & Bartholomeum Mat-
theum & Thomam Jacobum Alpha
& Simonem qui uocatur celotes & Ju-
dam Iacobi & Judam scarioth qui fuit
peditor. Et descendens cum illis ste-
tit in loco campestri & turba discipu-
lorum eius & multitudo copiosa ple-
bis ab omni Iudea et hierusalem & mari-
tima & Tyri et Sydonis qui uenerant
ut audirent eum & sanarentur a la-
guoribus suis. Et qui uexabantur a spi-
ritibus unmundis curabantur. Et om-
nis turba querebat eum tangere quia
uirtus de illo exibat & sanabat omnes.
Et ipse eleuatis oculis in discipulos
suos dicebat. Beati pauperes quia uerum
est regnum dei. Beati qui nunc esu-
ritis quia saturabimini. Beati qui nunc
fletis quia ridebitis. Beati eritis cum
uos oderint homines & cum separa-
uerint uos & reprobrauerint & cie-
cerint nomen uestrum tanquam malum
propter filium hominis. Gaudete in illa
die & exultate ecce enim merces
uestra multa est in caelo. Secundum
hoc enim faciebant prophetis patres
eorum. Veruntamen uos uobis diuitibus

q̄ habetis consolationem ur̄am. Ne uobis
qui saturati estis. quia esurietis. Ne
uobis q̄ ridetis nunc. quia lugebitis &
flebitis. Ne cum benedixerit uobis. i
omnes homines. Secundum hec enim
faciebant. p̄phetis patres eor̄. Sed uo
bis dico q̄ auditis. Diligite inimicos
uestros. benefacite his q̄ uos oderunt.
Benedicite maledicentibus uobis. & ora
te p̄ calumniantibus uos. & q̄ te per
cutit in maxillam p̄be. & alteram e
ab eo q̄ aufert tibi uestimentum. etia
tunicam noli prohibere. Omni autem
petenti te tribue. & q̄ aufert que tu
sunt ne repetas. Et prout uultis ut
faciant uobis homines. & uos facite illi
similiter. Et si diligitis eos q̄ uos dili
gunt. que uobis est gratia. Nam
& peccatores diligentes se diligunt. i
Et si bene feceritis his q̄ uobis bene faci
unt. que uobis est gratia. Siquidem
& peccatores hoc faciunt. Et si mu
tuum dederitis his a quibus speratis re
cipere. que gratia est uobis. Nam
& peccatores peccatoribus fecerant ut
ut recipiant equalia. Veruntamen di
ligite inimicos ur̄os benefacite. & mu
tuum date nihil inde sperantes. et erit
merces ur̄a multa. & eritis filij altis
quia ipse benignus est sup̄ ingratos &
malos. Et stote ergo misericordes. sicut
& pater uester misericors est. Nolite
iudicare. & non iudicabimini. Nolite
condemnare. & non condemnabimini.
Dimitte. & dimittentur. Date. & da
bitur uobis. Mensuram bonam & co
fertam. & coagitatam. et sup̄fluentem.

dabunt in sinum ur̄m. Eadem quipp̄
mensura qua mensi fueritis remetiet̄
uobis. Dicebat autem illis & simili
tudinem. Nunquid potest cecus cecum
ducere. Nonne ambo in foueam cadunt.
Non est discipulus super magistra
p̄fectus autem omnis erit. si sit sicut
magister eius. Quid autem uidet festu
cam in oculo fratris tui. trabem autem
que in oculo tuo est non consideras.
Aut quomodo potes dicere fratri tuo.
frater sine cyeam festucam de oculo
tuo. ipse in oculo tuo trabem non uide
t. hypocrita ecce primum trabem de oc
ulo tuo. & tunc p̄spicies ut educas fe
stucam de oculo fratris tui. Non est
enim arbor bona que facit fructus ma
los. neq; arbor mala faciens fructum
bonum. Unaqueq; enim arbor de fructu
suo cognoscit. Neq; enim de spinis
colligunt ficus. neq; de rubo uindem
ant uiam. Bonus homo de bono thesa
uro cordis sui proferunt bonum. & in
lus homo de malo thesauro. p̄fert ma
lum. Ex abundantia enim cordis os
loquitur. Quid autem uocatis me do
mine dñe. & non facitis que dico. i
Omnis qui uenit ad me. & audit sermo
nes meos. & facit eos. ostendam uo
bis cui similis sit. Simil est homini. i
edificanti domum q̄ fodit in altum.
& posuit fundamentum supra petra.
Inundatio autem facta illisum. est fl
me domui illi. & non potuit eam mo
uere. Fundata. n. erat supra petram.
Qui autem audit. et non facit. similis e
homini. edificanti domum suam sup̄

terram sine fundamento in quam illi
sus est fluuius & continuo cecidit
& facta est ruina domus illius mag^m

¶ In autem impleto om
nia uerba sua in aures ple
bis. intrauit capharna^m.
Centurionis autem cui^m
dam seruum male habens erat mortu^m
q^{ui} illi erat preciosus. Et cum audisset
de Iesu. misit ad eum seniores iudeo
rum rogans eum ut ueniret et salua
ret seruum eius. Et illi cum uenisset
ad Iesum rogabant eum sollicite dice
tes ei q^{uia} dignus est ut hoc illi pre
stes. Diligit enim gentem n^{ost}ram &
synagogam ipse edificauit nobis. Ie
sus autem ibat cum illis. Et cum iam
non longe esset a domo. misit ad e^{um}
centurio amicos dicens. Domine noli
uexari. Non enim sum dignus ut
sub tectum meum intres propter q^{od}
& meipsum non sum dignum arbitra
tus ut uenirem ad te. sed dic uerbo
& sanabitur puer meus. Nam & ego
homo sum sub potestate constitutus
habens sub me milites & dico huic
uade & uadit. & alio ueni & ue
nit. et seruo meo fac hoc & facit.
¶ Quo audito Iesus miratus est & con
uersus sequentibus se turbis dixit.
¶ Amen dico uobis nec in isrl tantam fi
dem inueni. Et reuersi q^{ui} missi fue
rant domum inuenerunt seruum q^{ui}
languerat sanum. Et factum est de
inceps ibat Iesus in ciuitatem que
uocatur Naym & ibant cum eo

discipuli eius & turba copiosa. Cum
autem appropinquaret porte ciuita
tis ecce defunctus efferebatur filius
unicus matris sue. Et hec uidua erat
& turba ciuitatis multa cum illa. Qu^{ia}
cum uidisset dominus misericordia
motus sup eam dixit illi. Noli flere
& accessit & tetigit loculum. Hi aut^{em}
q^{ui} portabant steterunt. Et ait. A do
lescens tibi dico surge. Et resedit q^{ui}
erat mortuus & cepit loq^{ui} & dedit
illum matri sue. Accepit autem om^{nis}
timor & magnificabant deum dicen
tes. ¶ & a ppheta magnus surrexit in
nobis. & q^{uia} deus uisitauit plebem su^{am}.
Et exiit sermo in uniuersam iudeam
de eo & omnem circa regionem. Et
nuntiauerunt Iohanni discipuli eius
de omnibus his. Et conuocauit duos de
discipulis suis Iohannes & misit ad Je
sum dicens. Tu es q^{ui} uenturus es an
alium expectamus. Cum autem ue
nissent ad eum uiri dixerunt. Iohanne
baptista misit nos ad te dicens. Tu es
q^{ui} uenturus es an alium expectamus.
In ipsa autem hora multos curauit &
languoribus suis & plagis & spiritibus ma
lis & cecis & multis donauit uisum.
Et respondens dixit illis. E untes re
nuntiate Iohanni que audistis & ui
distis. Quia ceci uident. claudi am
bulant. leprosi mundantur. surdi au
diunt. mortui resurgunt. pauperes euan
gelizantur. & beatus est q^{ui} uisus non
fuerit scandalizatus in me. Et cum
discessissent nuntij Iohannis. cepit de
Iohanne dicere ad turbas. Quid existis

in desertum uidere. Arundinem uen-
to agitatum. Sed qd existis uidere.
Hominem mollibus uestimentis indutum.
Ecce q in ueste preciosa sunt & delictis i
domibus regum sunt. Sed quid existi
uidere. Prophetam. Vtiq dico uobis
& plusq prophetam. Hic est de quo
scriptum est. Ecce mitto angelum me-
um ante faciem tuam. q preparauit i
uiam tuam ante te. Dico enim uobis
maior inter natos mulierum propheta Jo-
hannes baptista nemo est. Quia autem mi-
nor est in regno dei. maior est illo. Et
omnis ppis audiens & publicani iusti-
ficauerunt. Iesum baptizari baptismo Jo-
hannis. Pharisei autem et legis periti
consilium dei speruerunt in semetipso
non baptizati ab eo. Dixit autem dñs.
Cui ergo similes dicam homines genera-
tionis huius & cui similes sunt. Simi-
les sunt pueris sedentibus in foro. & lo-
quentibus ad inuicem et dicentibus.
Cantauimus uobis tybis & non saltastis.
Lamentauimus & non plorastis. Venit
autem Iohannes baptista neq manduca-
panem. neq bibens unum. & dicitis.
Demonium habet. Venit filius hominis
manducans & bibens & dicitis. Ecce
homo deuorator & bibens unum. am-
icus publicanorum et peccatorum. Et
iustificata est sapientia ab omnibus fili-
is suis. Rogabat autem illum qdam
de phariseis ut manducaret cum illo.
Et ingressus domum pharisei discubuit.
Et ecce mulier que erat in ciuitate pec-
catrix. ut cognouit q Iesus accubuit
in domo pharisei. attulit alabastrum u-

guenti & stans retro secus pedes eius.
Lachrymis coepit rigare pedes eius. &
capillis capitis sui tergebat & osculab-
tur pedes eius & unguento ungebat.
Videns autem phariseus q uocauerat.
eum ait intra se dicens. Hic si esset pro-
pheta sciret utiq que & qualis est mu-
lier que tangit eum. q peccatrix est.
Et respondens Iesus dixit ad illum. Si-
mon heo tibi aliquid dicere. At ille
ait. Magister dic. Duo debitores erant
cuidam sceneratori. unus debebat dena-
rios quingentos & alius quinquaginta. Non
habentibus illis unde redderent. donauit
utrisq. Quis ergo eum plus diligit.
Respondens simon dixit. Estimo q
is cui plus donauit. At ille dixit ei. Ies-
te iudicasti. Et conuersus ad mulierem
dixit Simoni. Vides hanc mulierem.
Intraui in domum tuam. aquam pedibus
meis non dedisti. Hec autem lachrymis
rigauit pedes meos & capillis suis ter-
sit. Osculum mihi non dedisti. hec aut-
em ex quo intraui non cessauit osculari pe-
des meos. Oleo caput meum non unxi.
hec autem unguento unxit pedes meos.
Propter qd dico tibi. Remittuntur ei
peccata multa. qm dilexit multum.
Cui autem minus dimittitur minus di-
ligit. Dixit autem ad illam. Remittu-
tur tibi peccata. Et ceperunt q simul
accumbant dicere intra se. Qs est h-
q etiam peccata dimittit. Dixit autem
ad mulierem. Fides tua te saluam fecit.
Vade in pace.

It factum est deinceps &
ipse iter faciebat per ciui-
tates & castella predica-
& euangelizans regnum
dei. & duodecim cum illo. & mulieres
alique que erant curate a spiritibus ma-
lignis & infirmitatibus. Maria que uocat
magdalene de qua septem demonia ex-
erant. & Iohanna uxor Chuze peurato-
ris herodis & susanna & alie multe que
ministrabant ei de facultatibus suis.
Cum autem turba plurima conueniret
et de ciuitatibus properarent ad eum. dicit
per similitudinem. Exiit que semina
seminare semen suum. Et dum seminat
aliud cecidit secus uiam et conculcatur
est. & uolucres celi comederunt illud.
Et aliud cecidit supra petram. & natus
aruit quia non habebat humorem. Et aliud
cecidit inter spinas. & simul exorte sunt
spine suffocauerunt illud. Et aliud ce-
cidit in terram bonam & ortum fecit. &
fructum centuplum. hec dicens clam-
bat. Qui habet aures audiendi audiat.
Interrogabant autem eum discipuli
que esset hec parabola. Quibus ipse dixit
uobis datum est nosse mysterium regni
dei. ceteris autem in parabolis ut uide-
tes non uideant. & audientes non in-
telligant. Est autem hec parabola. Se-
men est uerbum dei. Quod autem secus. i.
uiam hi sunt que audiunt. deinde uenit
diabolus. & tollit uerbum de corde e-
orum ne credentes salui fiant. Nam
que supra petram. que cum audierint cum
gaudio suscipiunt uerbum. Et hi radi-
ces non habent. quia ad tempus credunt

& in tempore tentationis recedunt. i.
Quod autem in spinas cecidit. hi sunt qui
audierunt. & a sollicitudinibus et diui-
tijs & uoluptatibus uite euntes suffoca-
tur. et non referunt fructum. Quod
autem in bonam terram hi sunt que in co-
de bono & optimo audientes uerbum
retinent. et fructum afferunt in patie-
tia. Nemo autem lucernam accendens
opit eam. uase autem subtus lectum po-
nit. sed supra candelabrum. ut intrante
uideant lumen. Non est enim occul-
tum quod non manifestetur. nec abscondi-
tum quod non cognoscatur. & in palam
ueniat. Videte ergo quid audiatis. Qui
enim habet dabitur illi. et quecumque non
habet etiam quod putat se habere auferetur.
ab illo uenerunt autem ad illum mater
& fratres eius. et non poterant adire eum
prope turba. Et nuntiatum est illi. Ma-
ter tua & fratres tui stant foris uolere
te uidere. Qui respondens dixit ad
eos. Mater mea & fratres mei hi sunt
que uerbum dei audiunt & faciunt. Fac-
tum est autem in una die. & ipse ascen-
dit in nauiculam et discipuli eius. Et
iit ad illos. Transierunt trans stagnum
& ascenderunt. Et nauigantibus illis
obdormiuit. & descendit pelle uenti
in stagnum. et compellebantur & peri-
ditabantur. Accedentes autem suscita-
uerunt eum dicentes. Preceptor perimus.
Et ille surgens increpauit uentum &
tempestatem aque. et cessauit. & facta
est tranquillitas. Dixit autem illis. Subi-
est fides uestra. Quod timentes mirati sunt
ad inuicem dicentes. Quis putas hic est?

Quia & uentis imperat & mari & obediunt ei. Et nauigauerunt ad regionem gerasenorum. que est contra galileam. Et cum de nauis egressus esset ad terram. occurrit illi uir quidam qui habebat demonium iam temporibus multis & uestimento non inducatur. neque in domo manebat. sed in monumentis. Is ut uidit Iesum proccidit ante illum & exclamans uoce magna dixit. Quid tibi & tibi est Iesu fili da altissimi. Obsecro te ne me torquas. Precipiebat enim spiritu immundo. ut exiret ab homine. Quis enim temporibus arripiebat illum & uinciebatur cathenis & compedibus custoditus. & ruptis uinculis agebatur a demonio in desertis. Interrogauit autem illum Iesus dicens. Quid tibi nomen est. Et ille dixit. Legio. Quia intrauerunt & demonia multa in eum. Et rogauerunt illum ne imperaret illis ut in abyssum irent. Erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in monte. & rogabat eum ut pmitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis. Exierunt ergo demonia ab homine. & intrauerunt in porcos. & impetu abijt grex per precipices in stagnum. & suffocatus est. Quod ut uiderunt facti qui pascebant fugerunt. & nuntiauerunt in ciuitatem & in uillas. Exierunt autem uidere quod factum est. & uenerunt ad Iesum. et inuenerunt hominem sedentem a quo demonia exierant uestitum. ac sana mente ad pedes eius. et timuerunt. Nuntiauerunt autem illis & qui uiderant quomodo sanus factus esset a legione. Et rogauerunt illum omnis multitudo.

regionis gerasenorum. ut discederet ab ipsis. quia magno timore tenebant. Ipse autem ascendens nauim reuersus est. Et rogabat illum uir a quo demonia exierant. ut cum eo esset. Dimisit autem eum Iesus dicens. Redi in domum tuam & narra quod tibi fecit deus. Et abiit per uniuersam ciuitatem predicans quanta illi fecisset Iesus. Factum est autem eorum redisse. Iesus excepit illum turba. Erat autem omnes expectantes eum. Et ecce uenit uir cui nomen Jairus. & ipse princeps synagoge erat. & cecidit ad pedes Iesu. rogans eum ut intraret in domum eius. quia unica filia erat ei fere annorum duodecim. & hec moriebatur. Et contigit dum iret a turbis comprimebatur. & mulier quedam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim. que in medicos erogauerat omnem substantiam suam. & nec ab ullo potuit curari. Accessit retro & tetigit fimbriam uestimenti eius. & confestim stetit fluxum sanguinis eius. & ait Iesus. Quis est qui me tetigit. Negantibus autem omnibus. dixit petrus. & qui cum illo erant. Preceptor turbe te comprimunt & affligunt. & dicis quis me tetigit. Et dixit Iesus. Tetigit me aliquis. Nam & ego noui uirtutem de me exisse. Videns autem mulier quia non latuit. tremens uenit & proccidit ante pedes eius. & ob quam causam tetigerit eum indicauit coram omni populo. & quemadmodum confestim sanata sit. Et ipse dixit ei. Filia fides tua saluauit te. Vade in pace. Adhuc illo loquente. uenit quidam ad principem synagoge.

egre dicens ei quia mortua est filia tua.
noli uexare illum. Iesus autem audito
hoc uerbo respondit pater puellae. Noli
timere. Crede enim & salua erit. Et eu-
uenisset domum non permisit intrare se-
cum quem nisi petrum & iacobum &
Iohannem et matrem puellae.
Flebant autem omnes et plangebant illi.
Et ille dixit. Nolite flere. Non est mor-
tua puella sed dormit. Et deridebant
eum scientes quia mortua esset. Ipse autem
tenens manum eius clamauit dicens. Pu-
ella surge. Et reuersus est spiritus eius &
surrexit continuo. Et iussit illi dare
manducare. Et stupuerunt parentes ei-
us quibus precepit ne alicui dicerent quod
factum erat.

Conuocatis autem Iesus du-
odecim apostolis dedit illis
uirtutem & potestatem
super omnia demonia. & ut
languores curarent. Et misit illos pre-
dicare regnum dei & sanare infirmos. Er-
at ad illos. Nihil ualeritis in uia neque
ungam neque peram neque panem neque pecu-
niam neque duas tunicas habetis. Et in
quacumque domum intraueritis ibi manete
& inde ne exeatis. Et quicumque non rece-
perint uos exeuntes de ciuitate illa etiam
pulucrem pedum uestrorum excutite in testi-
monium supra illos. Egressi autem cir-
cuibant per castella euangelizantes & cu-
rantes ubique. Audiuit autem herodes te-
trarcha omnia que fiebant ab eo & hesi-
tabat eo quod diceretur a quibusdam quia Ioha-
nes surrexit a mortuis. a quibusdam uero

quia Helias apparuit. ab alijs autem quod
propheta unus de antiquis surrexit. Et ait
herodes. Iohannem ego decollauit. Quis est
autem iste de quo talia audio. Et quere-
bat uidere eum. Et reuersi apostoli narraue-
runt illi quaecumque fecerunt & assumptis
illis secessit deorsum in locum desertum
quod est bethsaide. Quod cum cognouissent
turbe secute sunt illum & excepit eos
& loquebatur illis de regno dei & eos qui
cura indigebant sanabat. Dies autem coe-
perat declinare. Et accedentes duodecim
dixerunt illi. Dimitte turbas ut euntes
in castella uillasque que circa sunt diuer-
tant & inueniant escas quia hic in loco de-
serto sumus. At autem ad illos. Vos da-
te illis manducare. At illi dixerunt.
Non sunt nobis plusquam quinque panes &
duo pisces nisi forte nos eamus & eme-
mus in omnem hanc turbam escas. Erat
autem fere uini quinquaginta milia. At autem
ad discipulos suos. Facite illos discumbere
per conuiuia quinquagenos et ita fecerunt.
Et discubuerunt omnes. Accepit autem
quinque panes & duobus piscibus respexit
in celum & benedixit illis et fregit &
distribuit discipulis suis ut ponerent
ante turbas. Et manducauerunt omnes
& saturati sunt. Et sublatum est quod
superfuit illis fragmentorum copiam duode-
cim. Et factum est cum solus esset oran-
tans cum illo & discipuli & interroga-
uit illos dicens. Quem me dicunt esse
turbas. At illi responderunt & dixe-
runt. alij Iohannem baptistam. alij autem
Helium. alij uero quia unus propheta de
prioribus surrexit. Dixit autem illis. Vos autem

¶ of autem quem me esse dicitis. Respon-
dens Simon petrus dixit. Christus dei. At
ille increpans illos precepit necu dice-
rent hoc dicens quia oportet filium homi-
nis multa pati & reprobari ab senioribus
& principibus sacerdotum et scribis & oc-
cidi et tertia die resurgere. Dicebat autem
ad omnes. Si quis uult post me uenire ab-
neget semetipsum & tollat crucem suam
quotidie & sequatur me. Quoniam uol-
erit animam suam saluam facere per-
det illam. Nam qui perdidit animam
suam propter me saluam faciet illam. Quid
enim proficit homo si lucretur uniuersum
mundum se autem ipsum perdat & detri-
mentum sui faciat. Nam qui me
erubuerit & meos sermones hunc fili-
i hominis erubescet cum uenerit in ma-
iestate sua & patris & sanctorum ange-
lorum. Dico autem uobis uere sunt aliqui
qui stantes qui non gustabunt mortem
donec uideant regnum dei. Factum est
autem post haec uerba fere dies octo &
assumpsit Petrum et Iacobum & Iohan-
nem & ascendit in montem ut oraret.
Et facta est dum oraret spes uultus eius
altera & uestitus eius albus resurgens.
Et ecce duo uiri loquebantur cum illo.
Erant autem Moyses & Helias uisi in
maiestate & dicebant excessum eius
quem completurus erat in hierusalem.
Petrus uero & qui cum illo erant grauari
erant somno. Et uigilantes uiderunt
maiestatem eius & duos uiros qui stabant
cum illo. Et factum est cum discederent
ab illo ait Petrus ad Iesum. Preceptor
bonum est nos hic esse & faciamus tria

tabernacula unum tibi & unum Moysi
& unum Helie. Nesciens quid diceret.
Haec autem illo loquente facta est nubes
et obumbravit eos & timuerunt intran-
tibus illis in nubem. Et uox facta est de
nube dicens Hic est filius meus dilec-
tus ipsum audite. Et dum fieret uox
inuenit Iesus solus & ipsi tacuerunt
& nemini dixerunt in illis diebus quae
ex his uiderant. Factum est autem
in sequenti die descendentibus illis de
monte occurrit illis turba multa. Et
ecce uir de turba exclamauit dicens.
Magister obsecro te respice in filium me-
um quia unicus est mihi. Et ecce spiritus
apprehendit eum & subito clamat & di-
dit & dissipat eum cum spuma & uix
discedit dilanans eum. Et rogauit discip-
ulos tuos ut eicerent illum & non potue-
runt. Respondens autem Iesus dixit.
O generatio infidelis & perversa usque
quo uero apud uos & patiar uos. Adde
hunc filium tuum. Et cum accederet elisit
illum demonium & dissipauit. Et uer-
pauit Iesum spiritum immundum & sanauit
puerum & reddidit illum patri eius. Ser-
petunt autem omnes in magnitudine dei.
Omnibusque mirantibus in omnibus que fa-
ciebat dixit ad discipulos suos ponite
uos in cordibus uestris sermones istos. Fi-
lius enim hominis futurum est ut tra-
datur in manus hominum. At illi ignor-
bant uerbum istud & erat uelatum ante
eos ut non sentirent illud et timebant
eum interrogare de hoc uerbo. Intrauit
autem cogitatio in eos quae maior est
At Iesus uidens cogitationes cordis il-

lose apprehendit puerum & statuit il-
lum secus se & ait illis. Quicumq[ue] suscep-
erit puerum istum in nomine meo me reci-
pit. Et quicumq[ue] me receperit. recipit eum q[ui]
me misit. Nam q[ui] minor est inter omnes
uos. hic maior est. Respondens autem Jo-
hannes dixit. Preceptor uidimus quen-
dam in nomine tuo eicientem demonia. &
prohibuimus eum q[ui]a non sequitur nobiscum.
Et ait ad illos Iesus. Nolite prohibere. I
Qui enim non est aduersum uos p[ro] uobis e[st].
Factum est autem dum complerentur die
assumptionis eius. et ipse faciem suam firm-
uit ut iret in hierosolimam. Et misit nuntios an-
te conspectum suum et cunctos intrauerunt
in ciuitatem samaritanorum ut prepararent. I
illi. & non receperunt eum q[ui]a facies eius
erat cunctis hierosolimam. Cum uidissent autem
discipuli eius iacobus et iohannes dixerunt.
Domine. uis dicimus ut ignis descendat de
celo & consumat illos. Et conuersus in-
crepauit illos. dicens. Nescitis cuius spiri-
tus estis. Filius hominis non uenit animas p[er]-
dere. sed saluare. Et abierunt in aliud ca-
stellum. Factum est autem ambulantibus
illis in uia. dixit quidam ad illum. Sequar
te quocumq[ue] ieris. Dixit illi Iesus. Vulpes
fouearum habent. & uolucres celi nidus. filius
autem hominis non habet ubi caput suum re-
clinat. Ait autem ad alterum. Sequere me.
Iste autem dixit. Domine. permittite mihi pri-
mum ire & sepelire patrem meum. Dixitq[ue]
ei Iesus. Sine ut mortui sepellant mortu-
os suos. tu autem uade & annuntia regnum
dei. Et ait alter. Sequitur te domine. sed
permittite mihi primum renuntiare his q[ui] do-
mi sunt. Ait ad illum Iesus. Nemo mitret

manum suam ad aratrum. et aspiciens retro
aptus est regno dei.

Ostendit haec autem designa-
uit dominus & alios sep-
tuaginta duos. & misit il-
los binos ante faciem suam
in omnem ciuitatem et locum quo erat ipse
uenturus. Et dicebat illis. Messis quidem
multa. operari autem pauci. Rogate er-
go dominum messis ut mittat operarios in mes-
sem suam. Ite. ecce ego mitto uos sicut agnos
inter lupos. Nolite portare sacculum ne-
q[ue] peram neq[ue] calcamenta. & neminem per-
uiam salutaueritis. In quacumq[ue] domum
intraueritis. primum dicite pax huic do-
muy. & si ibi fuerit filius pacis. requiescat
super illum pax uestra. sin autem ad uos reue-
retur. In eadem autem domo manete. ede-
tes & bibentes quae apud illos sunt. Digni-
tatem enim est operarius mercede sua. Nolite
transire de domo in domum. Et in qua-
cumq[ue] ciuitatem intraueritis. & susceperit
uos manducate quae apponuntur uobis.
& curate infirmos qui in illa sunt. et dica-
te illis. appropinquabit in uos regnum
dei. In quacumq[ue] autem ciuitatem intra-
ueritis & non acceperint uos. excuntes in
plateas eius dicite. Etiam puluerem quae
adhaesit nobis de ciuitate uestra extergimus
in uos. Tamen haec scitote. q[ui]a appropinqua-
bit regnum dei. Dico uobis. q[ui]a sodomis in
die illa remissius erit. q[ui] illi ciuitati. Ne-
tibi corozaim. neq[ue] tibi bethsaida. q[ui]a si in
tyro & sidone factae fuissent uirtutes q[uae]
factae sunt in uobis. olim in alicui & cin-
scientes penituerant. Veruntamen tyro e[st]

sidora remissius erit in iudicio q̄ uobis.
E t tu capharnaum usq; ad celum exalta-
ta usq; ad infernum demergeris. Quos
audit me audit & q̄ uos spernit me sp-
nit. & autem me spernit spernit eum q̄
misit me. Reuerfi sunt autem septuagin-
ta duo cum gaudio dicentes. Domine et̄
demonia subiciuntur nobis in nomine tuo.
E t ait illis. Videbam sathanā sicut fulg-
de celo cadentem. Ecce dedi uobis pote-
statem calcandi supra serpentes & scor-
piones & supra omnem uirtutem inimici.
& nihil uobis nocēbit. Veruntamen in hoc
nolite gaudere q̄a spiritus uobis subici-
untur. Gaudete autem q̄ nomina uest-
scripta sunt in celis. In ipsa hora exulta-
uit in spiritu sancto & dixit. Confitebor
tibi domine p̄r celi & terre q̄ abscon-
disti haec a sapientibus et prudentibus & re-
uelasti ea paruulis. Etiam p̄r quoniam sic
placuit ante te. Omnia mihi tradita sunt
a patre meo. Et nemo scit q̄ sit filius nisi
pater et quis sit pater nisi filius & cui uo-
luerit filius reuelare. Et conuersus ad di-
scipulos suos dixit. Beati oculi q̄ uident
que uos uidetis. Dico enim uobis q̄ multi
prophete & reges uoluerunt uidere que
uos uidetis & non uiderunt & audire q̄
auditis & non audierunt. Et ecce q̄dam
legis peritus surrexit tentans illum & di-
cens. Magister qd̄ faciendo uitam eter-
nam possidebo. At ille dixit ad eum. In
lege quid scriptum est. Quomodo legis
I lle respondens dixit. Diliges dominum
deum tuum ex toto corde tuo & ex to-
ta anima tua et ex omnibus uiribus tuis
& ex omni mente tua & proximum tuum si-

cut te ipsum. Dixitq; illi. Recte respo-
disti. hoc fac & uiues. Ille autem uolens
iustificare seipsum dixit ad Iesum. Et
qs̄ est meus proximus. Suspiciens autem
Iesus dixit. Homo quiddam descēdebat ab
hierlm̄ in hierico & incidit in latrones q̄
etiam despoliauerunt eum et plagis im-
positis abierunt semiuuo relicto. Accidit
autem ut sacerdos q̄dam descenderet ea-
dem uia & uiso illo p̄teruuit. Similit-
& leuita cum esset secus locum & uideret
eum p̄transiit. Samaritanus autem quidam
iter faciens uenit secus eum & uidens eius
misericordia motus est. Et appropians al-
ligauit uulnera eius infundens oleum &
uinum & imponens illum in iumentum
suum duxit in stabulum & curam eius
egit. Et altera die proculit duos denarios
& dedit stabulario & ait. Cura illius ha-
be & quodcumq; sup̄ erogaueris ego cum
rediero reddam tibi. Qs̄ horum trium uir-
tibus proximus fuisse illi q̄ incidit in latrone.
A t ille dixit q̄ fecit misericordiam ista
illum. Et ait illi Iesus. Sade & tu fac si-
militer. Factum est autem dum irent &
ipse intrauit in quoddam castellum & mi-
lites quaedam Martha nomine excepit il-
lum in domum suam & huic erat soror
nomine Maria. Que etiam sedens secus
pedes domini audiebat uerbum illius.
Martha autem sagittagebat circa frequē
ministerium. Que stetit & ait. Domine
non est tibi cura q̄ soror mea reliquit me
solam ministrare. Dic ergo illi ut me
adiuuet. Et respondens dixit illi dñs.
Martha Martha sollicita es & turbaris
erga plurima. Porro unum est necessa-

ruum. Maria optimam partem elegit: que non auferetur ab ea.

T factum est cum esset in quodam loco orans. ut cessauit. dixit unus ex discipulis eius ad eum. Domine doce nos orare: sicut docuit Iohannes discipulos suos. Et ait illis. Cum oratis dicite. Pater sanctificetur nomen tuum adueniat regnum tuum panem nostrae quotidianum da nobis hodie. & dimitte nobis peccata nostra. siquidem et nos dimittimus tibi debentia nobis. & ne nos inducas in tentationem. Et ait ad illos. Quis uirum habebit amicum et ibit ad illum media nocte & dicet illi amice commoda mihi tres panes quoniam amicus meus uenit de uia ad me: et non habeo quod ponam ante illum. et ille deintus respondens dicat. Noli mihi molestus esse: iam ostium iam ostium clausum est. & pueri mei mecum sunt in cubili non possum surgere & dare tibi. Et ille si perseverauerit pulsans. dico uobis. et si non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit pro improbitate. tamen eius surgens. et dabit illi quocumque habet necessarios. Et dico ego uobis. Petite & dabitur uobis quod rite & inuenietis. pulsate & aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit & qui querit inuenit. & pulsanti aperietur. Quis autem ex uobis patrem petit panem. nunquid lapideum dabit illi. Aut piscem. nunquid pro pisce serpentem dabit illi. Aut si petierit ouum. nunquid porriget sibi scorpione. Si ergo uos cum sitis mali nostis bona data dare filiis uestris. quomodo magis

pater uester celestis de celo dabit spiritum bonum petentibus se. Et erat eiciens demonium & illud erat mutum & cum eiecisset demonium locutus est mutus. & admirate sunt turbae. Quaedam autem ex eis dixerunt. In belzebub principe demoniorum eicit demonia. Et alij tentantes signum de celo querebant ab eo. Ipse autem ut uidit cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum in seipsum diuisum desolabitur. & domus supra domum cadet. Si autem et sathanas in seipsum diuisus est. quomodo stabit regnum eius quia dicitis in belzebub me eicere demonia. Si autem ego in belzebub eicio demonia. filij uiri in quo eiciunt. Ideo ipsi iudices uestri erunt. Porro si in digito dei eicio demonia. profecto uenit in uos regnum dei. Cuius fortis armatus custodit atrium suum. in pace sunt ea que possidet. Si autem fortior eo superueniens uicerit eum. uniuersa arma eius auferet in quibus confidebat & spolia eius distribuere. Quis enim mecum. contra me est. et qui non colligit mecum dissipat. Cum immundus spiritus exierit de homine. ambulat per loca iniqua. querens requiem. & non inueniens dicit. Reuertar in domum meam unde exiui. Et cum uenerit inuenit eam scopis mundatam. Tunc uadit & assumit septem alios spiritus secum nequiores se. & ingressi habitant ibi. Et fiunt nouissimi hominis illius peiora prioribus. Factum est autem cum haec diceret. extollens uocem quaedam mulier de turba dixit illi. Beatus uenter qui te portauit. et ubera quae suxisti. Et ille dixit. Quin immo beati

q. audiunt uerbum dei & custodiunt
illud. Turbis autem concurrentibus coepit
dicere. Generatio haec generatio nequa
est. signum querit & signum non da-
bitur ei nisi signum Ione. Nam sicut fu-
it Jonas signum ninuitis. ita erit & fi-
lius hominis generationi isti. Regina au-
tem surget in iudicio cum uiris generatio-
nis huius. et condemnabit illos. quia uenit
& finibus terre audire sapientiam Salomo-
nis. Et ecce plusquam Salomon hic uiri sum-
mitur surgent in iudicio cum generatione
haec & condemnabunt illam. quia poenite-
ntiam egerunt in praedicatione. Et ecce
plusquam Iona hic. Nemo lucernam accen-
dit & in abscondito ponit. neque sub modio
sed supra candelabrum. ut qui ingrediuntur
lumen uideant. Lucerna corporis tui est
oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex.
totum corpus tuum lucidum erit. si autem
nequus fuerit. etiam corpus tuum tenebrosus
erit. Vide ergo ne lumen quod in te est te-
nebrae sint. Si ergo corpus tuum totum
lucidum fuerit non habens aliquam partem
tenebrae. erit lucidum totum. Et sicut
lucerna fulgori illuminabit te. Et cum
loqueretur rogauit illum quidam phariseus
ut pranderet apud se. Iesus autem ingre-
sus recubuit. Phariseus autem coepit in-
tra se reputans dicere. quare non baptiza-
tus esse ante prandium. Et ait dominus
ad illum. Nunc uos pharisei quod deforis
est calicis & catini mundatis. quod autem
intus est uerum plenum est rapina et ini-
quitate. Stulti nonne quod fecit quod deforis
est. etiam id quod deintus est fecit?
Veruntamen quod superest date elemosina.

& ecce omnia munda sunt uobis. Sed ue-
uobis phariseis quod decumatis mentam & ru-
tam & omne olus & praeteritis iudicium
et charitatem dei. haec autem oportuit fa-
cere & illa non omittere. Ne uobis phari-
seis quod diligitis primas cathedras in synago-
gis & salutationes in foro. Ne uobis quod estis
ut monumenta que non patent. et homines
ambulantes supra nesciunt. Respondens
autem quidam ex legis peritis ait illi. Magister
haec dicens etiam contumeliam nobis facis.
Et ille ait. Et uobis legis periti. ue quod hon-
tatis homines oneribus que portare non pos-
sunt & ipsi uno digito uero non tangitis fa-
cinas. Ne uobis quod edificatis monumenta.
prophetarum praesertim uiri occiderunt illos.
Profecto testificamini quod consentitis operibus
praeteritis uestrorum. quoniam quidem ipsi eos occide-
runt. uos autem edificatis eos sepulchra.
Propterea et sapientia dei dixit. Mittam
ad illos prophetas & apostolos et ex illis occi-
dent & persequentur. ut iniquetur sanguis
omnium prophetarum quod effusus est a con-
stitutione mundi & generatione ista a sa-
guine abel usque ad sanguinem zacharie.
quod perit inter altare & edem. Ita dico uo-
bis requiratur ab hac generatione. Ne uobis
legis peritis quod tulistis clauem scientie. ipsi non
introsistis & eos qui introibant. prohibuistis. Cum
autem haec ad illos dicent ceperunt pharisei
& legis periti grauius insistere & os eius op-
primere de multis insidiantes quod & quere-
ret aliquid capere de ore eius ut accusaret
eum.

Uitis autem turbis con-
currentibus ita ut se inuice
conculcarent. coepit dice
ad discipulos suos. Attende
dite & fermento phariseorum qd est hypo-
chrisi. Nihil enim optatum est quod non
reuelatur. neq; absconditum qd non scia-
tis. Qm que in tenebris dixistis. in lum-
ne dicentur. et qd in aurem locuti estis
in cubiliis. predicabitur in tectis. Dico aut
uobis amici mei. ne timeamini ab his q
occidunt corpus. post hec non habent am-
plius qd faciant. Ostendam autem uobi
quem timeatis. Timeate cum q postq ce-
ciderit. habet potestatem mittere in ge-
hennam. Ita dico uobis. hunc timeate. o
N omne quinq; passeret ueniunt. dipondio.
et unus ex illis non est in obliuione cora-
deo. Sed et capilli capitis uestri omnes
numerati sunt. Nolite ergo timere. mul-
tis passeribus pluri estis uos. Dico autem
uobis. omni qcumq; confessus fuerit me
coram hominibus. & filius eius confitebitur
illum coram angelis dei. Et omnis q di-
cit uerbum in filium hominis remittetur
illi. ei autem q in spm sanctum blasphem-
uerit. non remittetur. Cum autem inue-
rent uos in synagoga. et ad magistratus e-
potestates. nolite solliciti esse. qualiter
aut quid respondeatis. aut quid dicatis.
S ps enim sanctus docebit uos in ipsa hora.
qd oporteat uos dicere. At autem ei q
dam de turba. Magna die fratri meo u-
diuidat mecum hereditatem. At ille di-
xit ei. homo quis me constituit iudice
aut diuisorem supra uos. Dixitq; ad illo-
s. Videte & caute ab omni auaritia. quia

non in abundantia cuiusq; uita eius est.
ex his que possidet. Dixit autem simili-
tudinem ad illos dicens. Hominis cuius-
dam diuitis uberes fructus ager attulit. et
cogitabat intra se dicens. Qd faciam. q n-
habeo quo coneregem fructus meos. Et
dixit. Hec faciam. Destruam horrea mea.
& maiora faciam. et illuc congregabo om-
nia que nata sunt mihi. & bona mea. et
dicam anime mee. Anima habes multa.
bona posita in annos plurimos. requiesce.
comede. bibe. epulare. Dixit autem illi
ds. Stulte. hae nocte animam tuam repe-
tunt a te. Que autem parasti. cuius erit.
Sic est q sibi thesaurizat. & non est in-
teum diues. Dixitq; ad discipulos suos. i-
deco dico uobis. Nolite solliciti esse. ani-
me uire quid manducetis. neq; corpori
uio quid induamini. Anima plus est q
esca. & corpus plusq; uestimentum. Con-
siderate coruos. qa non seminant. neque
metunt. qbus non est cellarium. neq; hor-
reum. & deus pascit illos. Qto magis uos.
pluri estis illis. Quis autem uim cogitan-
do potest adicere ad staturam suam. cubi-
tum unum. Si ergo neq; qd minimum
est potestis. quid de ceteris solliciti estis.
Considerate lilia. quomodo crescunt. No
laborant. neq; nent. Dico autem uobis. nec
Salomon in omni gloria sua uestiebatur.
sicut unum ex istis. si autem foenum qd
hodie est in agro. et cras in clibanum mit-
titur. deus sic uestit. qto magis uos pusil-
le fidei. Et uos nolite querere. qd ma-
ducetis. aut quid bibetis. & nolite i subli-
me tolli. Hec autem omnia gentes mu-
di querunt. Pater autem ur̄s scit qm hi

indigetis. Verumtamen querite primū
regnum dei. et hec omnia adiuuentur uo-
bis. Nolite timere pusillus grex. quia
placuit patri ur̄o dare uobis regnum. Ne-
dite que possidetis. & date elemosynam.
Fate uobis sacculos q̄ non ueterascunt. &
thesaur̄: non deficientem in celis. Quo-
fur non appropriat. neq̄ tinea corrumpit.
Vbi enim thesaurus ur̄ est. ibi & cor-
uim erit. Sint lumbi ur̄i precinti. & lu-
cerne ardentēs in manib̄ ur̄is. & uos si-
miles hominib̄ expectantib̄ dñm suum.
qm̄ reuertatur & nuptijs. ut cum uenerit
& pulsauerit. confestim apiant q̄. Beati-
serui illi. quos cum uenerit dñs inuen-
rit uigilantes. Amen dico uobis. q̄ pre-
cinget se & faciet illos discumbere. et tra-
fiens ministrabit illis. Et si uenerit in se-
cunda uigilia. et si in tertia uigilia uene-
rit. et ita inuenierit. beati sunt serui illi.
Hec autem scitote. qm̄ si serus pater fami-
lias. qua hora fur ueniret. uigilaret utiq̄.
et non sineret p̄fodi domum suam. Et uo-
estote parati. quia qua hora non putatis fi-
lius hominis ueniet. Dixit autem ei Petrus.
Dñe ad nos dicitis hanc parabolam. an & ad
omnes. Dixit autem dñs. Quis putas ē
fidelis dispensator & prudens. quem con-
stituit dñs super familiam suam. ut det
illis in tempore tritici mensuram. Beatus
ille seruus. quem cum uenerit dñs in-
uenierit ita facientem. Vere dico uobis.
qm̄ supra omnia que possidet. constituet
illum. Quod si dixarit seruus ille. in cor-
de suo moram facit dñs meus uenire. &
ceperit peccare seruos et ancillas. et ede-
re & bibere. et inebriari. ueniet dñs ser-

uus illius in die qua non sperat. & hora
qua nescit. & diuidet eum partemq̄. eum
cum infidelib̄ ponet. Ille autem seruus.
q̄ cognouit uoluntatem dñi sui. & non se
preparauit. et non fecit secundum uolu-
tatem eius. uapulabit multis. q̄ autem nō
cognouit. et fecit digna plagis. uapulabit
paucis. Omni autem cui multum datum
est. multum queretur ab eo. & cui commē-
dauerunt multum. plus petent ab eo. Ignē
ueni mittere in terram. et qd uolo nisi ut
accendatur. Baptismo autem habeo bap-
tismi. & quomodo coartor usq̄ dum p̄ficiat. Putatis
quia pacem ueni mittere in terram.
Non dico uobis. sed separationē. Erunt. ri-
ex hoc quinq̄ in domo una. diuisi tres in
duos. & duo in tres diuidentur. p̄ in filiu
& filius in p̄m suum. mater in filiam. et
filia in matrem. socrus in nur̄ suam. & nu-
rus in socer̄ suam. Dicebat autem ad tur-
bas. Cum uideritis nubem orientem ab
occasu. statim dicitis nimb̄ uenit. & ita
fit. Et cum auster flantem dicitis. quia est
erit. & fit. Hypocrite faciem celi & ter-
re nostis. plare hęc autem tempus. quomo-
do non p̄batis. Qd autem et uobis ipsis.
non iudicatis. qd iustum est. Cum aut̄
uadis eum aduersario tuo ad principem.
in uia. da opam liberari ab illo. ne forte
trahat te ad iudicem. et iudex tradat te
ad iudicem. & iudex tradat te actori.
et actor mittat te in carcerem. Dico tibi.
non exies inde. donec etiam nouissimū
minutum reddas.

Derant autem quidam ipso
in tempore nuntiantes illi
de galileis. quorum sanguine
pilatus miscuit cum san-
guine eorum. Et respondens dixit illis. Puta-
tis quod hi galilei pro omnibus galileis peccato-
res fuerunt quia talia passi sunt. Non dico
uobis. sed nisi poenitentiam habueritis. omnes
peribitis similiter sicut illi decem & octo. i.
supra quos cecidit turris in siloe. et occidit
eos. Putatis quia & ipsi debitores fuerunt pro-
ter omnes homines habitantes in hierusalem.
Non dico uobis. sed si non poenitentiam ha-
bueritis. omnes similiter peribitis. Dicebat
autem & hanc similitudinem. Arborem
ficam habebat quidam plantatam in uinea sua
& uenit querens fructum in illa. & non
inuenit. Dixit autem ad cultorem uine.
Ecce anni tres sunt ex quo uenio querens
fructum in ficulnea. huc & non inuenio. i.
Succide ergo illam. Et quid etiam terram oc-
cupat. At ille respondens dixit illi. Do-
mine dimitte illam. & hoc anno usque dum
fodiam circa illam. et mittam stercorea. Et
si quidem fecerit fructum. si autem in futu-
rum succides eam. Erat autem docens in
synagoga eorum sabbatis. Et ecce mulier
que habebat spiritum infirmitatis annis decem
& octo. et erat inclinata. nec omnino po-
terat sursum respicere. Quam cum uideret
Iesus. uocauit eam ad se. & ait illi. Mulier
dimissa es ab infirmitate tua. Et impo-
suit illi manus. & confestim erecta est. &
glorificabat deum. Respondens autem
archisynagogus indignans quia sabbato eu-
rasset. Iesus dicebat turbe. Sex dies sunt
in quibus oportet operari. In his ergo uenite

& curamini & non in die sabbati. Res-
pondens autem ad illum dominus dixit. Hy-
pocrite. unusquisque uerum sabbato non sol-
uit bouem suum aut asinum a praesepio
& ducit adquare. Hanc autem filiam
Abrae quam alligauit sathanas ecce de-
cem & octo annis non oportuit solui &
uinculo isto die sabbati. Et cum haec di-
ceret. erubescerant omnes aduersarij eius.
& omnis populus gaudebat in uniuersis. quia
glorioso fiebant ab eo. Dicebat ergo. &
simile est regnum dei. et cui simile esti-
mabo illud. Simile est grano sinapis. quod
acceptum homo misit in ortum suum. &
creuit. et factum est in arborem magnam. &
uolucres caeli reppererunt in ramis eius. i.
Et iterum dixit. Cui simile estimabo re-
gnum dei. Simile est fermento quod ac-
ceptum multum abscondit in farinae sata-
tra. donec fermentaret totum. Et ibat
per ciuitates & castella docens & iterum fa-
ciens in hierusalem. Ait autem illi quidam
Domine. si pauci sunt qui saluantur. Ipse au-
tem dixit ad illos. Contendite intrare
per angustam portam. quia multi dico uobis
querent intrare. & non poterunt. Cuius
autem intrauerat paterfamilias. & clau-
serat ostium. incipientes foris stare. & pulsa-
re ad ostium dicentes. Domine. aperi nobis.
& respondens dicens. Nescio uos.
unde sitis. Tunc incipientes dicere. Man-
ducauimus coram te. & bibimus. & ut
plateis nostris docuisti. Et dicens. uobis. i.
Nescio uos unde sitis. Discedite a me.
omnes operari iniquitatis. Ibi erit fletus
& stridor dentium cum uideritis Abraam
Isaac & Iacob. & omnes prophetas in re-

gno dei. uos autem expelli foras. Et ue-
nient ab oriente & occidente & a glorie
& a uero et accumbent in regno dei. Et ec-
ce sunt nouissimi q̄ erant primi. & sunt
primi q̄ erant nouissimi. In ipsa die ac-
cesserunt q̄dam phariseorum dicentes il-
li. Exi & uade hinc q̄a herodes uult te
occidere. Et ait illis. Ite & dicit uulpi
illi. Ecce excuo demonia et sanitates pficio
hodie et cras & tertia die consumor.
V eruntamen oportet me hodie & cras et
sequenti die ambulare q̄a non capit pro-
phetam perire extra hierlm. Hierusalem
hierlm que occidis prophetas & lapidas
eos q̄ mittunt ad te. Quotiens uolui con-
gregare filios tuos quemadmodum auis
nidum suum sub pennis & noluisti. Ecce
relinquetur uobis domus ur̄a deserta.
D ico autem uobis q̄a non uidebitis me
donec ueniat cum diebus. Benedictus q̄
uenit in nomine domini.

T factum est cum intrasse
Iesus in domum cuiusdam
principis phariseorum sab-
bato manducare panem et
ipsi obseruabant eum. Et ecce homo q̄-
dam hydropicus erat ante illum. Et res-
pondens Iesus dixit ad legisperitos & ph-
riseos dicens. Si licet sabbato curare. At
illi tacuerunt. Ipse uero apprehensum sa-
nauit eum ac dimisit. Et respondens ad
illos dixit. Cuius ur̄m asinus aut bos i
puteum cadet et non continuo extrahet
illum die sabbati. Et non poterant ad-
huc respondere illi. Dicebat autem &
ad inuitatos parabolam intendens quo-

modo primus accubitus eligerent. dicens
ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias
non discumbas in primo loco ne forte hono-
rator te sit inuitatus ab illo & ueniens
q̄ te & illum uocauit. dicat tibi da hunc
locum et tunc incipias cum rubore nouissi-
mum locum tenere. Sed cum uocatus fue-
ris uade recumbe in nouissimo loco ut &
uenient q̄ te inuitatus dicat tibi. Amice
ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram
simul discumbentibus. q̄a omnis q̄ se exal-
tat humiliabitur & q̄ se humiliat exalta-
bitur. Dicebat autem et ei q̄ se inuitauerat
Cum facis prandium aut cenam noli uocare
amicos tuos neq̄ fratres tuos neq̄ cogna-
tos neq̄ uicinos neq̄ diuites ne forte & ipsi
te remunerent & fiat tibi retributio. o
Sed cum facies conuiuium uoca pauperes
debiles claudos & cecos & beatus eris q̄a
non habent retribuere tibi. Retribuetur
enim tibi in resurrectione iustorum. Hec cu
audisset q̄dam de simul discumbentibus dixit
illi. Beatus q̄ manducabit panem in regno
dei. A ipse dixit ei. Homo q̄dam fecit
cenam magnam & uocauit multos. Et mi-
sit seruum suum hora cene dicere inui-
tatis ut uenirent q̄a iam parata sunt omnia.
Et coepunt simul om̄s excusare. Primus
dixit ei. Villam enim & necesse habeo exi-
re & uidere eam. R ego te habe me ex-
cusatum. Et alter dixit. Iuga bouum emi
quinque & co. p. bare illa. R ego te habe me ex-
cusatum. Et alius dixit. S. xorem duxi et
ideo non possum uenire. Et reuersu seruus
nuntiauit hec dno suo. Tunc iratus pater
familias dixit seruo suo. Exi cito in plate-
as & uicos ciuitatis & pauperes ac debiles

& cecos & claudos introduc huc. Et ait se-
uus. Dñe factum est ut impasti & adhuc
locus est. Et ait dominus seruo. Cxi in uia
& sepes. et compelle uerare: ut impleatur
domus mea. Dico autem uobis. q nemo ui-
rorum illorum q uocati sunt gustabit coena
meam. Ibant autem turbe multe cum eo
& conuersus dixit ad illos. Siqs uenit ad me
& non edat pñm suum. et mrem et uxore
et filios & frs & sorores. adhuc autem &
animam suam. non potest meus esse discipu-
lus. Et q non bauiat crucem suam. et ue-
nit post me. non potest meus esse discipu-
lus. Qs enim ex uobis uolens turrim. edifi-
care. nonne prius sedens computat sumptus
q necessary sunt. si habeat ad pficiendum.
ne posteaq posuerit fundamentum & no
potuerit pficere. omnes q uident. incipiunt
illudere ei dicentes. qa hic homo cepit edifi-
ficare & non potuit consummare. Aut qs
rex iturus committere bellum aduersus
alium regem. non sedens prius cogitat. si
possit cum decem milibus occurrere. et q ex
uiginti milibus uenit ad se. Alioquin adhx
illo longe agente. legationem mittens roga-
ta que paci sunt. Sic ergo omnis ex uobis
q non renuntiat omnibus que possidet. no
potest meus esse discipulus. Bonum est
sal. Si autem sal euauerit. in quo condiet.
Nec in terram. neq in sterquilinum utile est.
sed foras mittetur. Qui habet aures au-
diendi audiat.

Rant autem appropin-
quantes ei publicani & pec-
catores. ut audirent illum.
Et murmurabant pharisaei

& scribe dicentes. qa hic peccatores recipit
et manducat cum illis. Et ait ad illos pa-
rabolam istam dicens. Quis ex uobis homi-
q habet centum oues. et si perdidit unam.
ex illis. nonne dimittit nonagintanouem.
in deserto. & uadit ad illam que perierat.
donec inueniat eam. Et cum inuenierit. ex-
imponit in humeros suos gaudens & ueni-
ens domum conuocat amicos & uicinos &
conuocat illis. Congratulamini mihi. qa inueni
ouem meam. que perierat. Dico uobis. q ita
gaudium erit in celo sup uno peccatore. q
poenitentiam agente. q supra nonaginta
nouem iustis q non indigent poenitentia.
Aut que mulier habens drachmas decem.
si perdidit drachmam unam. nonne acci-
dit lucernam. et curret domum. et que-
rit diligenter donec inueniat eam. Et
cum inuenierit. conuocat amicos & uicinos
dicens. Congratulamini mihi. qa inueni
drachmam quam perdideram. Ita dico uo-
bis. gaudium erit coram angelis dei super
uno peccatore poenitentiam agente. Ait
autem. Homo qdam habuit duos filios. et
dixit adolescentior ex illis patri. Pater.
da mihi portionem substantie que me con-
tingit. Et diuisit illis substantiam. Et no
post multos dies. congregatis omnibus ado-
lescentior filius peregre. pfectus est in re-
gionem longinquam. et ibi dissipauit sub-
stantiam suam uiuendo luxuriose. Et post
q omnia consumasset. facta est fames uali-
da in regione illa. & ipse coepit egere. Et
abijt & adhesit uny ciuium regionis illius.
& misit illum in uillam suam. ut pasceret
porcos. Et cupiebat implere uentrem suum
de filiquis quas porci manducabant. & ne-

mo illi dabat. In se autem reuersus dixit.
Quanti mercenarij in domo patris mei abund-
dant panibus. Ego autem hic fame perco.
Surgam & ibo ad patrem meum & dicam ei.
Pater peccaui in celum & coram te. iam non
sum dignus uocari filius tuus. fac me sicut
unum de mercenarijs tuis. Et surgens ue-
nit ad patrem suum. Cum autem adhuc lo-
geret esset. uidit illum pater ipsius & misere-
cordia motus est. & accurrens cecidit
super collum eius & osculatus est eum.
Dixitque ei filius. Pater peccaui in celum &
coram te. iam non sum dignus uocari filius
tuus. Dixit autem pater ad seruos suos.
Cito proferte stolam primam & induite illi.
& date anulum in manu eius & calciamen-
ta in pedes eius. Et adducite utulum
saginatam & occidite et manducemus et
epulemur. quia hic filius meus mortuus
erat & reuixit. perierat & inuentus est.
Et coeperunt epulari. Erat autem filius
eius senior in agro. Et cum ueniret & ap-
propinquaret domui. audiuit symphoni-
am & chorum et uocauit unum de seruis
et interrogauit quid hec essent. Isque dixit
illi. Frater tuus uenit. et occidit patrem
tuum utulum saginatum. quia saluum illum
recepit. Indignatus est autem & noluit
introuere. Pater ergo illius egressus cepit
rogare illum. At ille respondens dixit.
Patri suo. Ecce tot annis seruo tibi & o-
nunquam mandatum tuum preterui. et nun-
quam dedisti mihi hedum ut cum amicis
meis epularem. Sed postquam filius tuus hic
quod deuorauit substantiam suam cum mer-
etricibus uenit. occidisti illi utulum sagna-
tum. At ipse dixit illi. Fili tu semper o-

meum es & omnia mea tua sunt. Epula-
ri autem & gaudere oportebat. quia frater
tuus hic mortuus fuerat & reuixit. pe-
rierat et inuentus est.

lecebat autem et ad discipu-
los suos. Homo quidam erat
diues qui habebat uillicum.
& hic dissipatus est apud
illum quasi dissipasse bona illius. Et uo-
cauit illum & ait illi. Quid hoc audio
de te? Redde rationem uillicationis
tue. iam enim non poteris uillicare. Ait
autem uillicus intra se. Quid faciam. quia
dominus meus aufert a me uillicationem.
Federe non ualeo. mendicare erubescio.
Scio quid faciam. ut cum amotus fuero
a uillicatione. recipiant me in domos
suas. Conuocatis itaque singulis debitori-
bus domini sui dicebat primo. Quantum de-
bes domino meo. At ille dixit. Centum
cados olei. Dixitque illi. Accipe cautionem
tuam. et sede cito scribe quinquaginta. De-
inde alio dixit. Tu uero quantum debes.
& ait centum choros tritici. Ait illi.
Accipe litteras tuas. et scribe octoginta.
Et laudauit dominus uillicum iniquitatis quia
prudenter fecisset. quia filius huius se-
culi prudentiores filijs lucis in genera-
tione sua sunt. Et ego uobis dico. faci-
te uobis amicos de mammona iniquitatis.
ut cum defeceritis recipiant uos in eter-
na tabernacula. Quia fidelis est in minimo
et in maiori fidelis est. & qui in modico ini-
quus est. et in maiori iniquus est. Si ergo
in iniquo mammona fideles non fu-
istis. quid uerum est. quis credet uobis.

Et si in alieno fideles non fuistis. quod i-
urum est. quod dabit uobis. Nemo seruus
potest duobus dominis seruire. Aut enim
unum oculos et alterum diligere. aut unum
adherebit & alterum contemnet. Non
potestis deo seruire et mammona. Audi-
ebant autem omnia hec pharisei qui erant
auari & deridebant illum. Et ait illis.
Vos estis qui iustificatis uos coram hominibus.
Deus autem nouit corda uestra. Quia quod
hominibus altum est. abominatio est ante
deum. Lex et prophete usque ad Iohanne
ex eo regnum dei euangelizatum. et omni
in illud uim facit. Facilius est autem celum
& terram preterire. quam de lege unum apicem
cadere. Omnis qui dimittit uxorem suam et
alteram ducit mechatur. et qui dimissam a
uiro ducit mechatur. Homo quidam erat
diues qui induebat purpura et bysso. & con-
labatur quotidie splendide. Et erat quidam
mendiculus nomine Lazarus. qui iacebat ad
ianuam eius ulceribus plenus. cupiens sa-
turam de micis que cadebant de mensa di-
uitis & nemo illi dabat. Sed & canes ue-
niebant et lingebant ulcera eius. Factum
est autem ut moreretur mendiculus & por-
taretur ab angelis in sinum Abrahę. Mor-
tuus est autem & diues et sepultus est in
inferno. Eleuans autem oculos suos cum
esset in tormentis. uidit Abraham a lon-
ge & Lazarum in sinu eius & ipse cla-
mans dixit. Pater Abraham miserere mei
& mitte Lazarum ut intingat extremum
digiti sui in aquam. ut refrigere lingua
meam. quia crucior in hac flamma. Et dixit
illi Abraham. Fili recordare quia recepisti
bona in uita tua. et Lazarus similiter mal-

Neque autem hic consolatur te uero ex-
cians. Et in his omnibus inter nos & uos
chaos magnum firmatum est ut hi qui
uolunt hinc transire ad uos non possint
neque inde huc transire. Et ait. Ro-
go ergo te pater ut mittas cum in domum
patris mei. Habeo enim quosdam fratres. ut teste-
tur illis ne & ipsi ueniant in hunc locum
tormentorum. Et ait illi Abraham habet
Moysen & prophetas. audiant illos. Et
ait ille dixit. Non pater Abraham sed
si quis ex mortuis uerit ad eos. poenitentiam
agent. Ait autem illi. Si Moyses
& prophetas non audiunt. neque si quis ex
mortuis resurrexerit credent.

T ait ad discipulos suos.
Impossibile est ut non ue-
niant scandala. Uos autem
illi per quem ueniunt. Uer-
lius est illi si lapis molaris imponatur cir-
ca collum eius & proiciatur in mare. quam ut
scandalizet unum de pusillis istis. Aiten-
dite uobis. Si peccauerit in te frater tuus. in-
crepa illum. & si poenitentiam egerit di-
mitte illi. et si septies in die peccauerit
in te et septies in die conuersus fuerit. et
ad te dicens poenitentiam me dimitte illi. Et
dixerunt apostoli. Domine adauge nobis fi-
dem. Dixit autem dominus. Si habueritis fi-
dem sicut granum sinapis dicetis huic ar-
bori moro eradicare et transplantare in
mare. et obedire uobis. Quis autem habes
seruum arantem aut pascentem boues. qui
regresso de agro dicat illi statim transi et
recumbe. & non dicat ei para quod cocenem.
& procinge te & ministra mihi donec.

manducem et bibum. et post hec tu ma-
ducabis et bibes. Nunquid gratiam habet
seruo illo. quia fecit que ei imperauerat. Non
puto. Sic & uos cum feceritis omnia que
precepta sunt uobis dicite serui inutile
sumus. quod debuimus facere fecimus. Et
factum est dum iret in hierosolimam
per mediam samariam et galileam. Et cum
ingredieretur quoddam castellum occur-
rerunt ei decem uiri leprosi. Qui steterunt
a longe & leuauerunt uocem dicentes.
Iesu preceptor. miserere nostri. Quos ut
uidit dixit. Ite ostendite uos sacerdo-
tibus. Et factum est dum irent. munda-
ti sunt. Unus autem ex his ut uidit quia
mundatus est regressus est cum magna
uoce magnificans deum. Et cecidit in
faciem ante pedes eius gratias agens. Et hic
erat samaritanus. Respondens autem
Jesus dixit. Nonne decem mundati sunt
& nouem ubi sunt. Non est inuentus
qui rediret et daret gloriam deo nisi hic
alienigena. Et ait illi. Surge uade. quia
fides tua te saluum fecit. Interrogatus
autem a pharisaeis quoniam uenit regnum dei.
respondens eis dixit. Non uenit regnum dei
cum obseruatione. neque dicent
ecce hic aut ecce illic. Ecce enim regnum
dei intra uos est. Et ait ad discipulos suos.
Venient dies quoniam desideretis uidere
unum diem filij hominis & non uidebitis.
Et dicent uobis. Ecce hic & ecce illic. No-
lite ire. neque sedemini. Nam sicut fulgur
coruscans de sub celo in ea que sub celo
sunt. fulget. ita erit filius hominis in die su-
perminum autem oportet illum multa pati et
reprobari a generatione hac. Et sicut factum

est in diebus noe ita erit in diebus filij
hominis. Edebant & bibebant. uxores du-
cebant & dabant ad nuptias. usque in diem
qua intrauit Noe in arcam & uenit dilu-
uium & perdidit omnes. Similiter sicut factum
est in diebus loth. Edebant & bibebant. et
cinebant & uendebant. plantabant & edifi-
cabant. qua die autem exiit loth a sodo-
mis pluit ignem & sulphur de celo & omnes
perdidit. Secundum hec erit qua die filij
hominis reuelabitur. In illa hora que fuerit in
tecto & uasa eius in domo. ne descendat
tollere illa. et que in agro similiter non
redeat retro. Memores estote uxoris loth.
Quicumque querent animam suam saluam.
facere perdet illam. Et quicumque perdidit
illam uiuificabit eam. Dico uobis in illa
nocte erunt duo in lecto uno. unus assu-
metur & alter relinquetur. Dux erunt
molentes in unum. una assumetur et alte-
ra relinquetur. Duo in agro. unus assumetur
& alter relinquetur. Respondentes di-
cunt illi. Vbi domine. Qui dixit illis.
Ubi cumque fuerit corpus illud congregabi-
tur a quibus.

lebat autem & parabolas
ad illos quoniam oportet sem-
per orare & non deficere.
dicens Iudex quidam erat
in quadam ciuitate qui deum non timebat
& hominem non reuerbatur. Vidua autem
quedam erat in ciuitate illa et ueniebat
ad eum dicens. Vindica me de aduersa-
rio meo. Et nolebat per multum tempus.
Post hec autem dixit intra se. Et si deum
non timebo. nec hominem reuerbor. etc.

quia molesta est mihi hec iudicia iudici-
cabo illam. nec in nouissimo ueniens suggil-
la me. Dixit autem dominus. Audite quod uidetur
iniquitatis dicit. Deus non faciet uindictam
electorum suorum clamantium ad se die ac-
tione et patientiam habebit in illis. Dico
autem uobis. quia cito faciet uindictam il-
lorum. Veruntamen filius hominis ueniens
putas inueniet fidem in terra. Dixit autem
& ad quosdam qui in se confidebant tanquam
iusti & aspernabantur ceteros parabolam
istam dicens. Duo homines ascendebant in
templum ut orarent. unus phariseus & al-
ter publicanus. Phariseus stans hec apud
se orabat. Deus gratias ago tibi. quia non sum
sicut ceteri hominum. raptores. iniusti &
adulteri. uelut etiam hic publicanus. te-
rmino bis in sabbato. decimas do omnium
que possideo. Et publicanus a longe stans
nolebat. nec oculos ad celum leuare. sed
percutiebat pectus suum dicens. Deus pro-
pitius esto mihi peccatori. Amen dico uo-
bis descendit huius iustificatus in domum suam
ab illo. quia omnis qui se exaltat humiliabitur
& qui se humiliat exaltabitur. Affere-
bant autem ad eum & infantes. ut eos
tangerent. Quod cum uiderent discipuli in-
crepabant illos. Iesus autem conuocans il-
los dixit. Sinite pueros uenire ad me. et
nolite uetare eos. Talium est enim regnum
dei. Amen dico uobis. quicumque non acceperit
regnum dei sicut puer non intrabit in
illud. Et interrogauit eum quidam princeps
dicens. Magister bone. quid faciens uitam
eternam possidebo. Dixit autem ei Iesus.
Quid me dicis bonum. Nemo bonus nisi so-
lus deus. Mandata nosti. non occides

non mechaberis. non furtum facies. non
falsum testimonium dices. honora patrem
tuum et matrem. Quod ait. Hec omnia ex-
studium a iuuentute mea. Quo audito Je-
sus ait illi. Adhuc unum tibi deest. &
omnia quecumque habes uende & da pa-
uperibus & habebis thesaurum in celo &
ueni sequere me. Huius ille auditis con-
tristatus est quia diues erat ualde. Vi-
dens autem Iesus illum tristem factum
dixit. Quod difficile est quod pecunias habent in
regnum dei intrabunt. Facilius enim came-
lum per foramen acus transire. quam diuitem
intrare in regnum dei. Et dixerunt qui
audiebant. Et quis potest saluus fieri.
Ait illi. Que impossibilia sunt apud ho-
mines. possibilia sunt apud deum. Dixit
autem Petrus. Ecce nos dimisimus omnia
et secuti sumus te. Qui dixit eis. Amen
dico uobis. nemo est qui reliquit domum
aut parentes aut fratres aut uxorem
aut filios pro regnum dei & non recipiat
multo plura in hoc tempore & in seculo
futuro uitam eternam. Assumpsit autem
Iesus duodecim & ait illis. Ecce ascen-
dimus hierosolimam. et consumabuntur
omnia que scripta sunt per prophetas de
filio hominis. Tradetur enim gentibus &
illudetur & flagellabitur. et conspuetur
& postquam flagellauerint. occident eum
et die tertia resurget. et ipsi nihil horum
intellexerunt. Et erat uerbum istud ab-
sconditum ab eis. et non intelligebant
que dicebantur. Factum est autem cum
appropinquaret hierico. cecus quidam se-
debat secus uiam mendicans. Et cum
audiret turbam pretereuntem interroga-

bat qd hoc esset. Dixerunt autem ei.
q̄ Iesus nazarenus transiuit. Et clama-
uit dicens. Iesu fili dauid miserere mei.
Et q̄ p̄ceabant increpabant eum ut tace-
ret. Ipse uero multo magis clamabat fi-
li dauid miserere mei. Stans autem Iesus
iussit illum adduci ad se. Et cum appro-
pinquasset interrogauit illum dicens. Quid
tibi uis faciam. At ille dixit. Domine
ut uideam. Et Iesus dixit ei. Respice.
Fides tua te saluum fecit. Et confestim
uidit & sequebatur illum magnificans
Deum. Et omnis plebs ut uidit dedit lau-
dem Deo.

¶ Ingressus perambulabat
hierico. Et ecce uir nomi-
ne Zacheus. & hic prin-
ceps erat publicanorum. et
ipse diues. Et queritbat uidere Iesum.
qs̄ esset. et non poterat p̄ce turba quia
statura pusillus erat. Et p̄currrens ascen-
dit in arborem sycomore ut uideret. ex-
qa inde erat transiturus. Et cum uenis-
set ad locum. suspiciens Iesus uidit illum
& dixit ad eum. Zachæe festinans des-
cende. qā hodie in domo tua oportet me
manere. Et festinans descendit. et ex-
cepit illum gaudens. Et cum uiderent
omnes murmurabant dicentes. q̄ ad ho-
minem peccatorem diuertisset. Stans au-
tem Zachæus dixit ad Iesum. Ecce dimi-
dium bonorum meorum dñe do pauperibus.
et si qd aliquem defraudauit reddo qua-
druplum. At Iesus ad eum. Qā hodie
salus domui huic facta est. eo q̄ & ipse
filius sit abrahe. Vt enim filius hominis

querere & saluum facere qd̄ perierat. ¶
Hæc illis audientibus adiciens dixit pa-
rabolam. eo q̄ esset prope hierusalem. et q̄
existimarent q̄ confestim regnum dei ma-
nifestaret. Dixit ergo. Homo q̄dam no-
bilis abiit in regionem longinq̄ accipe sibi
regem et reuertit. Vocatis autem decem ser-
uis suis dedit eis decem minas. et ait ad il-
los. Negotiamini dum uenio. Cives autem
eius oderant eum & miserunt legationem
post illum dicentes. Nolumus hunc regna-
re sup nos. Et factum est ut rediret accep-
to regno. et iussit uocari seruos q̄b̄ dedit
pecuniam. ut seruet̄ q̄tum quisq̄ negotia-
tus esset. Venit autem primus dicens. Do-
mine mina tua decem minas acquisiuit. Et
ait illi. Euge bone serue quia in modico
fuisi fidelis. eris potestatem habens supra
decem ciuitates. Et alter uenit dicens. o
Domine mina tua fecit quinq̄ minas. Et huic
ait. Et tu esto sup quinque ciuitates. Et ter-
tius uenit dicens. Dñe ecce mina tua qm̄
habui repositam in sudario. Timui enim te
qā homo austerus es. tollis qd̄ non posui-
sti. et metis qd̄ non seminasti. Dixit ei.
De ore tuo te iudico serue neq̄. Sciebas q̄
ego homo austerus sum. tollens qd̄ non
posui. et metens qd̄ non seminauit. Et q̄re
non dedisti pecuniam meam ad mensam.
& ego ueniens cum usuris utiq̄ exegisse
illud. Et astantibus dixit. Auferre ab
illo minam & date illi q̄ decem minas h̄i.
Et dixerunt ei. Dñe habet decem minas.
Dico autem uobis qā homini habenti d̄-
bitur et abundabit. ab eo autem q̄ non
habet & qd̄ habet auferetur ab eo. Ve-
runtamen inimicos meos illos q̄ noluerit

me regnare sup se adducite huc & inte-
ficiate ante me. Et his dictis precedebat
ascendens hierosolimam. Et factum est &
appropinquasse ad bethpage & bethaniam
ad montem q uocatur oliueti misit duos
discipulos suos dicens. Ite in castellum qd
contra uos est. In qd introeuntes inuenietis
pullum asine alligatum. cui nemo unq ho-
minum sedit. Soluite illum et adducite. Et
si quis uos interrogauerit quare soluitis. sic
dicetis ei. Quia a dno opam eius desiderat. I-
bierunt autem q missi erant. & inueniunt
sicut dixit illis stantem pullum. Soluenti-
bus autem illis pullum. dixerunt dno eius
ad illos. Qd soluitis pullum. At illi dixe-
runt. Quia dominus eum necessarium habe-
t. Et duxerunt illum ad Iesum. & iactantes i-
uestimenta sua. supra pullum imposuerunt
Iesum. Et uent autem illo substernebant ue-
stimenta sua in uia. Et cum appropinqua-
ret iam ad descensum montis oliueti. coepe-
runt omnes turbe descendentium gauden-
tes laudare deum uoce magna sup omnibus
quas uiderant uirtutibus dicentes. Benedic-
tus q uenit. Rex in nomine dno. pax in ce-
lo. & gloria in excelsis. Et qdam phariseo-
rum de turbis dixerunt ad illum. Ma-
gister increpa discipulos tuos. Quibus
ipse ait. Dico uobis. qa si hi tacuerint. La-
pides clamabunt. Et ut appropinquauit
uidens ciuitatem fleuit sup illam dicens. I-
ta si cognouisses & tu. Et qd in hac die
tua que ad pacem tibi. nunc autem absco-
dita sunt ab oculis tuis. Quia uenient die
in te. & circudabunt te inimici tui uallo.
& circudabunt te. & coangustabunt te. u-
diq. & ad terram psterne te. & filios t-

tuos q in te sunt. Et non relinquent in te
lapidem sup lapidem. eo q non cognoueris
tempus uisitationis tue. Et ingressus in te-
plum coepit dicere uidentes et ementes. I-
dicens illis. Scriptum est. qa domus mea
domus orationis est. Vos autem fecistis illa
speluncam latronum. Et erat docens quoti-
die in templo. Principes autem sacerdotum
& scribe & principes plebis querebant il-
lum pedere. et non inueniebant qd face-
rent illi. Omnis enim populus suspensus e-
rat audiens illum.

Et factum est in una die
docente illo populum in
templo & euangelizante
conuenerunt principes sa-
cerdotum & scribe cum senioribus & auit
dicentes ad illum. Dic nobis in qua potestate
hec facis. Aut qd est qui dedit tibi hanc
potestatem. Respondens autem Iesus. o-
dixit ad illos. Interrogabo uos et ego un-
uerbum. Respondete mihi. Baptismus Jo-
hannis de celo erat. an ex hominibus. At
illi cogitabant intra se dicentes. Quia si
dixerimus de celo dicere. Quare ergo non
credidistis illi. Si autem dixerimus ex
hominibus. plebs uniuersa lapidabit nos. Ce-
ta sunt enim Iohannem prophetam esse. Et
responderunt se nescire unde esset. Et Ie-
sus ait illis. Neq ego dico uobis in qua po-
testate hec facio. Coepit autem dicere ad
plebem parabolam hanc. Homo qdam pax-
tauit uincam & locauit eam colonis & ipse
peregre fuit multis temporibus. Et in tem-
pore illo misit ad cultores seruum. ut de
fructu uince darent illi. Qui cesum dum

serunt eum inanem. Et addidit altere seruum
mittere. Illi autem hunc quoque cedentes & i
afficientes contumelia. dimiserunt manes.
Et addidit tertium mittere. qui & illum uulne
rantes eiecerunt. Dixit autem dominus uince. i
Quid faciam? Mittam filium meum dilectus
forfitam cum hunc uiderint uerebuntur.
Quem cum uidissent coloni cogitauerunt in
tra se dicentes. Hic est heres. Occidamus i
illum. ut nostra fiat hereditas. Et cecidit illum
extra uineam occiderunt. Quid ergo facie
illis dominus uince. Veniet & pedit colos
istos & dabit uineam alijs. Quo audito di
xerunt illi. Absit. Ille autem aspiciens eos
ait. Quid est ergo hoc quod scriptum est. La
pidem quem reprobauerunt. edificantes
hic factus est in caput anguli. Omnis qui
cecidit supra illum lapidem conquass
bitur supra quem autem ceciderit commi
nuus illum. Et querebant principes sacer
dotum et scribe mittere in illum manus
illa hora & timuerunt populum. Cerno
uerunt enim quod ad ipsos dixerit similiter
dinem hanc. Et obseruantes miserunt in
fidatores qui se iustos simularent ut cape
rent eum in sermone & traderent illum
principum et potestati presidis. Et in
terrogauerunt eum dicentes. Magister
seimus quia recte dicis et doces & non ac
cipis personam. sed uiam dei in ueritate do
ces. Licet nobis tributum dare Cesari
an non. Considerans autem dolum il
lorum dixit ad eos. Quid me tentatis.
Ostendite mihi denarium. cuius habet ima
ginem & inscriptionem. Respondentes
dixerunt. Cesaris. & ait illis. Reddite
ergo que sunt Cesaris Cesari et que sunt

dei Deo. Et non potuerunt uerbum eius
reprehendere coram plebe. et mirati in
responsio eius tacuerunt. Accesserunt autem
quidam saduceorum qui negant esse resurrecti
onem et interrogauerunt eum dicentes. i
Magister Moyses scripsit nobis si frater
alicuius mortuus fuerit habens uxorem
& hic sine liberis fuerit. ut accipiat eam
frater eius uxorem et suscitet semen fratri
suo. Septem ergo fratres erant & primus acce
pit uxorem & mortuus est sine filiis. Et
sequens accepit illam. & ipse mortuus est
sine filio. Et tertius accepit illam similiter
& omnes septem & non reliquerunt semen
et mortui sunt. Non uisisti omnium mo
tua est mulier. In resurrectione ergo eu
ius erit uxor. Siquidem ergo septem
habuerunt eam uxorem et ait illis Iesus
filius huius seculi nubunt & tradunt ad
nuptias illi uero qui digni habebuntur seculo
illo & resurrectione ex mortuis. neque
nubent neque ducunt uxores neque ultra
moriturus. Equales enim angelis sunt
& filii sunt dei cum sint filii resurrectio
nis. Et a uero resurgant mortui & Moyses
ostendit seculum rubum sicut dicit dominus
deum Abraham & deum Isaac & deum Iacob
Deus autem non est mortuorum sed uiuorum.
Omnes enim uiuunt ei. Respondentes
autem quidam scribarum dixerunt
ei. Magister bene dixisti. Et amplius non
audebant eum quicquam interrogare. Dixit
autem ad illos. Quomodo dicunt christum
filium esse Dauid & ipse Dauid dicitur
libro psalmore. Dixit dominus domino meo
sede a dextris meis donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum. Dauid

ego enim illum uocat. & quomodo filius eius est. Audiente autem omni populo & dixit discipulis suis. Attendite a scribis qui uolunt ambulare stol. & amant salutaciones in foro & primas cathedras in synagogis. & primos discubitus in conuiujs. & deuorant domos uiduarum. simulantes loquam orationem. Hi accipient damnationem maiorem.

Esperiens autem uidit eos qui mittebant munera sua in gazophylacium diuites. Vidit autem & quendam uiduam pauperculam mittentem era minuta duo. Et dixit. Vere dico uobis. quia uidua hec paup. plusquam omnes misit. Nam omnes hi ex abundantia sibi miserunt. & munera dei. hec autem ex eo quod deest illi omnem uictum suum quem habuit. misit. Et quibusdam dicentibus qui bonis lapidibus & donis ornatum esse. dixit. hec que uidetis. uenient dies in quibus non reliquetur lapis supra lapidem qui non destruetur. Interrogauerunt autem illum dicentes. Preceptor quoniam hec erunt. & quod signum cum fieri incipient. Qui dixit. Videte ne seducamini. Multi enim uenient in nomine meo dicentes quia ego sum. et tempus appropinquauit. Nolite ire post eos. Cum autem audieritis prelia & seditiones. nolite terreri. Oportet primum hec fieri. sed non diu statim finis. Tunc dicebat illis. Surgegens contra gentem. & regnum aduersus regnum. & terremotus magni erunt. peccata & pestilentie & fames. terroresque de celo & signa magna erunt. Sed ante

hec omnia inicient uobis manus suas & persequentur tradentes in synagogis & custodias. trahentes ad reges & presides. propter nomen meum. Continget autem uobis in testimonium. Non timeat ergo in cordibus uestris non peruenire quemadmodum respondetis. Ego enim dabo uobis & sapientiam. cui non poterunt resistere & contradicere omnes aduersarij uestri. Rademini autem a parentibus et fratribus et cognatis et amicis. & morte afficient ex uobis. Et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Et capillus de capite uestro non peribit. In patientia uestra possidebitis animas uestras. Cum autem uideritis circudari ab exercitu hierusalem. tunc scitote quia appropinquauit desolatio eius. Tunc qui in iudea sunt. fugiant ad montes. & qui in medio eius discedant. & qui in regionibus non intrent in eam. quia dies ultionis hi sunt. ut impleantur omnia que scripta sunt. Ne autem pregnantibus & nutrantibus in illis diebus. Erit enim pressura magna super terram et ira populo huic. Et cadent in ore gladij. & cadent in ore gladij. & captiuum ducent in omnes gentes. Et hierusalem calcabitur a gentibus donec impleantur tempora nationum. Et erunt signa in sole & luna et stellis & in terris pressura gentium pro confusione sonitus maris & fluctuum. arefcentibus hominibus pro timore & expectacione que superuenient uniuerso orbi. Nam uertices celorum mouebuntur. et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nubibus cum potestate magna & maiestate. hiis autem fieri incipientibus respicite & leua-

te capita uirā. qm̄ appropinquat redemptio uirā. Et dixit illis similitudinem. Videte ficulneam & omnes arborea. cum producunt iam ex se fructum. scitis qm̄ prope est. etas. Ita & uos cum uideritis hec fieri. scitote qm̄ prope est. Amen dico uobis. qm̄ non preteribit generatio hec donec omnia fiant. C.elum & terram transibunt. uerba autē mea non transibunt. Attendite autem uobis ne forte grauentur corda uirā in crapula & ebrietate & curis huius uite. & superueniat in uos repentina dies illa. T. ang. laqueus enim superueniet in omnes q. sedent sup. faciem omnis terre. Vigilate itaq. omni tempore. orantes. ut digni habeamini fugere ista omnia que futura sunt. & stare ante filium hominis. Erat. i. autem diebus docens in templo. noctibus uero exiens morabatur in monte q. uocatur oliueti. Et omnis populus manebat ad eum in templo audire eum.

Propinquabat autem dies festus azimorum q. dicitur pascha. Et querebant. i. principes sacerdotum et scribe. quomodo Iesum interficerent. timebant uero plebem. Intrauit autem. i. sathanas in iudam q. cognominabatur scharioth unum de duodecim. et abiit. et locutus est cum principibus sacerdotum & magistratibus quemadmodum illum traderet eis. Et gauisi sunt & pacti sunt pecuniam illi dare. & spondit. Egrebat oportunitatem ut traderet illum sine turbis. Venit autem dies azimorum

in qua necesse erat occidi pascha. Et misit Petrum & Iohannem dicens. Euntes parate nobis pascha ut manducem. At illi dixerunt. Vbi uis paremus. Et dixit ad eos. Ecce introeuntibus uobis in ciuitatem occurret uobis homo q. dam amphoram aque portans. sequimini eum in domum in quam intrat. & dicetis patrifamilias domus. Dicit tibi magister. Vbi est diuersorium ubi pascha cum discipulis meis manducem. Et ipse ostendet uobis coenaculum magnum stratum. et ibi parate. Euntes autem inuenerunt sicut dixit illis & parauerunt pascha. Et cum facta esset hora discubuit & duodecim ap. cum eo. Et ait illis. Desideraui hoc pascha manducare uobiscum anteq. patiar. Dico enim uobis. q. non bibam de generatione uitis donec regnum dei ueniat. Et accepto pane gratias egit & fregit. dedit eis dicens. hoc est corpus meum quod pro uobis datur. hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem postq. coenauit p. dicens. Hic est calix noui testamenti in sanguine meo. q. pro uobis fundetur. Veruntamen coemanus tradentis me. mecum est in mesia. Et q. dem filius hominis secundum q. definitum est uadit. Veruntamen ue homini illi per quem tradetur. Et ipsi ceperunt querere inter se. qs. esset ex eis q. hoc facturum esset. Facta est autem & contentio inter eos. qs. eorum uideretur esse maior. Dixit autem eis. Reges gentium dominantur eorum & potestatem habent. i. super eos beneficia uocant. Vos autem n. sic. sed q. maior est in uobis fiat sicut in

Dico n. uobis q. ex hoc nō manducabo illud donec impleat. i. regno dei. Et accepto calice gratias egit et dixit. Accipite & manducate ut uos.

nor. & q̄ p̄cessor est. sicut ministrato.
Nam q̄ maior est. q̄ recumbit. an qui mini-
strat. Nonne qui recumbit. Ego autē
in medio ur̄m sum sicut q̄ ministrat. Nō
autem estis qui p̄mansistis mecum in te-
tationibz meis. Et ego dispono uobis sicut
disposuit mihi pater meus regnum. ut cedi-
tis & bibatis sup̄ mensam meam in regno
meo. & sedetis super thronos iudicantes
duodecim tribus isrl. At autem dñs Si-
moni. Simon ecce sathanas expetuit uos
ut enbrare sicut triticum. Ego autem
rogavi pro te. ut non deficiat fides tua.
Et tu aliqui conuersus confirma fratres tu-
os. Q̄ dixit ei. Domine tecum paratus sū
et in carcerem & in mortem ire. Et ille
dixit. Dico tibi petre non cantabit ho-
die gallus donec ter abneges nosse me. Et
dixit eis. Qm̄ nisi uos sine sacculo & per-
et calcamentis. nunqd̄ aliquid defuit. i
uobis. At illi dixerunt. Nihil. Dixit
ergo eis. Sed nunc q̄ h̄c sacculum tollat
similiter & peram. Et q̄ non habet. uen-
dat tunicam suam & eruat gladium. Di-
co enim uobis. qm̄ adhuc hoc qd̄ scriptū
est oportet impleri in me. Et cum unus
deputatus est. Et enim ea que sunt de
me. finem habent. At illi dixerunt. Dñe
ecce duo gladij h̄c. At ille dixit eis. Sa-
tis. Et egressus ibat secundum consue-
tudinem in montem oliuaz. Secuti sunt autē
illum & discipuli. Et cum puenisset ad
locum dixit illis. Orate ne intretis in te-
tationem. Et ipse auulsus est ab eis q̄tum
iactus est lapidis & positus genibz orabat
dicens. Pater si uis transfer calicem istum
a me. Veruntamen non mea uoluntas si

tua fiat. Apparuit autem illi angelus
de celo confortans eum. Et factus in
agonia pluxius orabat. Et factus est sudo
eius sicut gutte sanguinis decurrentis
in terram. Et cum surrexisset ab oratio-
ne & uenisset ad discipulos suos inuenit
eos dormientes p̄ tristitia. Et ait illis.
Qd̄ dormitis. Surgite orate. ne intre-
tis in tentationem. Adhuc eo loquente.
ecce turba & q̄ uocabatur iudas unus d̄
duodecim antecesserat eos. & appropin-
quauit iesum. ut oscularet eum. Iesus au-
tem dixit illi. Iuda osculo filium hominū
tradis. Videntes autem hi q̄ circa ipm̄
erant qd̄ futurū erat. dixerunt q̄ dñe
si peccatus gladio. Et percussit unus ex
illis seruum principis sacerdotum. & am-
putauit auriculam eius dexteram. Re-
pondens autem iesus ait. Sinite usq̄ huc.
Et cum tetigisset auriculam eius sanauit
eum. Dixit autem iesus ad eos q̄ uenerat
ad se principes sacerdotum & magistra-
tus templi & seniores. Quasi ad lironē
existis cum gladijs & fustibz. cum quo-
tidie uobiscum in templo. non extendisti
manus in me. Sed hec est hora ur̄a & po-
testas tenebrarū. Compr̄hēdentes autē
eum. duxerunt ad domum principis sa-
cerdotum. Petrus uero sequebat eum a
longe. Accenso autem igne in medio
atrij & circumsedentibz illis erat Petrus
in medio eorū. Quem cum uidisset a
culla quedam sedentem ad lumen & cui
fuisse inuenta dixit. Et hec cum illo e-
rat. At ille negauit eum dicens. Mu-
lier non noui illum. Et post pusillum alij
uidens eum dixit. & tu de illis es. Pe-

trus uero ait O homo non sum. Et in
teruallo facto quasi hore unius aliusq
dam affirmabat dicens. Vere & hic cum
illo erat nam & galileus est. Et ait Pe
trus homo nescio qd dicas. Et contum
adhuc illo loquente cantauit gallus. Et
conuersus dñs respexit Petru. Et recor
datus est Petrus uerbi domini sicut dix
rat. qd priusq. gallus cantet ter me ne
gabis. Et egressus foras Petrus fleuit am
re. Et iuri q. tenebant illum. illudebat
ei cedentes. Et uelauerunt eum & per
cutiebant faciem eius et interrogauerunt
eum dicentes. Prophetiza. & s. est q. te
percussit. Et alia multa blasphemantes
dicebant in eum. Et ut factus est dies. i
conuenerunt seniores plebis & principes
sacerdotum & scribe. et duxerunt illum
in concilium suum dicentes. Si tu es chr̄s
dic nobis. Et ait illis. Si uobis dixerō nō
credetis mihi. si autem & interrogauerō
non respondebitis mihi neq. dimittetis. o
E x hoc autem erit filius hominis sedens a
dextris uirtutis dei. Dixerunt autem ei
nes. Tu ergo es filius dei. Qui ait. Vos di
citis qd ego sum. Et illi dixerunt. Qd
adhuc desideramus testimonium. Ipsi n.
audiuimus de ore eius.

T surgens omnis multitu
do eorū duxerunt illum
ad Pilatum. Coeperunt au
tem illum accusare dicen
tes. hunc inuenimus subuertentem gene
tam nr̄am & prohibentem tributa dare ce
sari et dicentem se chr̄m regem esse. Pi
latus autem interrogauit eum dicens. Tu

es rex iudeorum. At ille respondens
ait. Tu dicis. Ait autem Pilatus ad pn
cipes sacerdotum & turbas. Nihil inue
nio cause in hoc homine. At illi inuales
cebant dicentes. Commouit populum do
cens p̄ uniuersam iudeam. incipiens a gali
lea usq. huc. Pilatus autem audiens galile
am interrogauit si homo galileus esset. Et
ut cognouit qd de herodis potestate esset
remisit eum ad herodem. qd & ipse hieroso
lymis erat illis diebus. Herodes autem ui
so iesu. gauisus est ualde. Erat enim cupi
ens ex multo tempore uidere eum. eo qd
audiret multa de eo. & sperabat signum
aliquod uidere ab eo fieri. Interrogabat
autem eum multis sermonibus. At ipse nihil
illi respondebat. Stabant autem principe
sacerdotum & scribe constanter accusan
tes eum. Spreuit autem illum herodes cum
exercitu suo & illiuit indutum ueste al
ba & remisit ad pilatum. Et facti sunt
amici Herodes & Pilatus in ipsa die. nam
antea inimici erant ad inuicem. Pilatus
autem conuocatis principibus sacerdotum
& magistratibus & plebe dixit ad illos.
Obtulistis mihi hunc hominem. quasi au
tentem populum. & ecce ego coram uobis
interrogans nullam causam inuenio in homine
isto. ex his in quibus eum accusatis. Sed ne
que herodes. Nam remisit illum ad nos et
ecce nihil dignum morte actum est ei. i
E mendarum ergo illum dimittam. Ne
cessē autem habebat dimittere eis per die
festum unum. Et exclamauit autem simul
uniuersa turba dicens. Tolle hunc & di
mittle nobis Barabam. & erat pp̄ seditio
nem quandam factam in ciuitate & homi

cidium missus in carcerem. Iteſe autem
Pilatus locutus est ad eos. uolens dimitte
Iesum. At illi succlamabant dicentes. o
C rucifige. crucifige eum. Ille autem ter
tio dixit ad illos. Quid enim mali fecit i
iste. Nullam eam mortis inuenio in eo.
C ompiam ergo illum et dimittam. At
illi instabant uocibus magnis postulantes
ut crucifigeretur. & inualeſcebant uoces
eorum. Et Pilatus adiudicauit fieri petitiones
eorum. Dimisit autem illis eum q. pp. ho
miciidum et seditionem missus fuerat in
carcerem quem petebant. Iesum uero tri
didit uoluntati eorum. Et cum ducerent
eum apprehenderunt Simonem quendam
cyrenensem uenientem de uilla. et impos
erunt illi crucem portare post Iesum. Se
quebatur autem illum multa turba popu
li & mulierum que plangebant & lame
tabantur eum. C. nuerſus autem ad illa
Iesus dixit. Filie hierusalem nolite flere sup
me. sed sup uos ipsas flete & sup filios ue
stros. Qm. ecce ueniet dies in q. b. dicent
B tate steriles & uentres q. non genuerunt.
& ubera que non lactauerunt. Tunc inc
ipient dicere montibus cadite sup nos. &
collibus opite nos. Quia si in uiridi ligno
hee faciunt. in arido q. d. fic. Duceban
tur autem & alij duo neq. cum eo. ut in
terficerentur. Et postquam uenerunt i
locum q. uocatur caluaria. ibi crucifixe
runt eum & latrones unum a dextris i
altere a sinistris. Iesus autem dicebat i
P ater. dimitte illis. Non enim sciunt q. d.
faciunt. Diuidentes uero uestimenta e
ius miserunt sortes. Et stabat populu
expectans. deridebat eum principes eu

cus dicentes. Alios saluos fecit. se saluum
faciat. si hic est ch. r. dei electus. Illu
debant autem ei & milites accedentes &
acetum offerentes ei dicentes. Si tu es rex
iudeorum. saluum te fac. Erat autem & i
supscriptio scripta super eum litteris gre
cis & latinis & hebraicis. h. est rex iudeo
rum. Unus autem de his q. pendebant la
tronibus blasphemabat eum dicens. Si tu
es ch. r. saluum fac te metipsum & nos. i
Respondens autem alter increpabat eum
dicens. Neq. tu timens deum. q. in eadem
damnatione es. Et nos q. d. iuste. nam
digna factis recipimus. hic uero nihil ma
li gessit. Et dicebat ad Iesum. Domine. in
mento mei cum ueneris in regnum tuum.
Et dixit illi Iesus. Amen dico tibi hodie
mecum eris in paradiso. Erat autem stre
hora sexta. & tenebre facte sunt in un
uersam terram usq. in horam nonam. Et
obscuratus est sol. & uelum templi scissu
est medium. Et clamans uoce magna Je
sus ait. Pater. in manus tuas commendo. i
spm meum. Et hec dicens exspirauit. Vi
dens autem centurio q. d. factum fuerat. i
glorificauit deum dicens. Vere hic hom
iustus erat. Et omnis turba eorum q. simul
aderant ad spectaculum istud. & uide
bant que fiebant. percutientes pectora su
reuertebantur. Stabant autem omnes i
noti eius a longe & mulieres que secute
eum erant a galilea hec uidentes. Et ec
ce un. nomine ioseph q. erat decurio iura
bonus & iustus. hic non consenserat con
silio et actibus eorum ab armathia ciuitate
iudee q. expectabat & ipse regnum dei.
Hic accessit ad pilatum & petijt corpus

Iesus & depositum inuoluit in syndone. & posuit eum in monumento exciso. in quo nondum quicquam positus fuerat. Et die erat parasceues & sabbatum illucescebat. Subsecute autem mulieres que cum eo uenerant de galilea uiderunt monumentum. & quemadmodum positum erat corpus eius & reuertentes parauerunt aromata & unguenta. et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

Na autem sabbati ualde diluculo uenerunt ad monumentum portantes que parauerant aromata. & in uenerunt lapidem reuolutum a monumento. et ingressæ non inuenerunt corpus domini Iesu. Et factum est dum mente consternate essent de isto. ecce duo uiri steterunt secus illas in ueste fulgenti. Cui tumerent autem & declinarent uultum in terram dixerunt ad illas. Quid queritis uiuentem cum mortuis. Non est hic sed surrexit. Recordamini qualiter locutus est uobis cum adhuc in galilea esset. dicens. Quia oportet filium homini tradit in manus hominum peccatorum. & crucifigi & die tertia resurgere. Et recordate sunt uerborum eius & regressæ a monumento nuntiauerunt hæc omnia illis undecim & ceteris omnibus. Erat autem Maria magdalene & Johanna & Maria Jacobi & ceteræ que cum eis erant que dicebant ad apostolos hæc. Et uisa sunt ante illos sicut deliramentum uerba ista & non crediderunt illis. Petrus autem surgens cucurrit ad monu-

mentum. & procumbens uidit lintheamina sola posita & abiit secum mirans. & quod factum fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab hierosolymis nomine emaus. et ipsi loquebantur ad inuicem de his omnibus que acciderant. Et factum est dum fabularentur secum quererent. et ipse Iesus appropinquans ibat cum illis. Oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent. Et ait ad illos. Quis sunt hi sermones quos confertis ad inuicem ambulantes & estis tristes. Et respondens unus cui nomen Cleophas dixit ei. Tu solus peregrinus es in hierosolymis & non cognouisti que facta sunt in illis diebus. Quibus ille dixit. Iue. Et dixerunt. De Iesu nazareno qui fuit uir propheta potens in opere & sermone coram deo & omni populo. Et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes & principes nostri in damnationem mortis & crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus israel. Et nunc super hæc omnia tertia dies est hodie. quod hæc facta sunt. Sed & mulieres quedam ex nostris terruerunt nos. que ante lucem fuerunt ad monumentum. & non inuento corpore eius uenerunt dicentes. se etiam uisionem. angelorum uidisse. qui dicunt eum uiuere. Et abierunt quedam ex nostris ad monumentum. et ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt. ipsorum uero non inuenerunt. & ipse dixit ad eos. Obstina & tardi corde ad credendum in omnibus que locuti sunt prophete. Nonne

hec oportuit pati Chr̄m. et ita intrare
in gloriam suam. Et incipiens a Moy
se & omnibus pphetis interpretabatur il
lis in omnibus scripturis que de ipso erant.
Et appropinquauerunt castello quo ibat
& ipse se finxit longius ire. Et cœgerunt
illum dicentes. Adhuc nobiscum quoniam ad
uesperascat & inclinata est iam dies. Et
intrauit cum illis. Et factum est dum
recumberent cum eis. accepit panem et
benedixit ac fregit. & porrigebat illis.
Et aperti sunt oculi eorum & cognouerunt eum.
& ipse euauit de oculis eorum. Et dice
runt ad inuicem. Nonne cor nrm an
dens erat in nobis dum loquebatur in
uia & aperiret nobis scripturas. Et sur
gentes eadem hora regressi sunt in hiero
salem. et inuenerunt congregatos unde
cum eis qui cum illis erant dicentes. quod
surrexit dominus uere & apparuit si
moni. Et ipsi narrabunt que gesta erant
in uia. & quomodo cognouerunt eum in
fractione panis. Dum autem hec loqueretur
stetit Iesus in medio eorum & dixit. Pax
uobis ego sum. nolite timere. Contur
bati uero & contriti existimabant se
spiritum uidere. Et dixit eis. Quod tur
bati estis & cogitationes ascendunt in
corda ur̄a. Videte manus meas & pe
des. quia ego ipse sum. Palpate & uidete.
quia spiritus carnem & ossa non habet. si
cut me uidetis habere. Et cum hec
dixisset ostendit eis manus & pedes.
Adhuc autem illis non credentibus & miran
tibus pro gaudio dixit. Habetis hic aliqd
quod manducetur. At illi optulerunt
ei partem pilas asini et fauam mellis. Et

cum manducasset coram eis sumens reliq
uas dedit eis. Et dixit ad eos. Hec sunt
uerba que locutus sum ad uos cum adhu
essem uobiscum. quoniam necesse est impleri om
nia. que scripta sunt in lege Moysi & p
phetis & psalmis de me. Tunc aperuit illi
sensum ut intelligerent scripturas & dixit
eis. Quoniam sic scriptum est & sic oportebat.
Chr̄m pati & resurgere a mortuis ter
tia die & predicare in nomine eius pec
nitentiam & remissionem peccatorum in om
nes gentes. incipientibus ab hierosolyma. Vos
autem testes estis horum. Et ego mittam pro
missum patris mei in uos. uos autem sedete
in ciuitate. quoad usque induamini uirtute
ex alto. Et duxit autem eos foras in Beth
niam. & eleuatis manibus suis benedixit eis.
Et factum est dum benediceret illis recessit
ab eis & fiebat in celum. & ipsi adora
tes regressi sunt in hierosolimam cum gaudio
magno & erant semper in templo lauda
tes & benedicentes deum. **A M E N.**

IC EST IOHANNES
nes euangelista un-
ex discipulis domini
q. virgo a deo elec-
tus est. quem de
nuptijs uolentem nu-
bere uocauit deus. Cui uirginitatis in
hoc duplex testimonium datur in euan-
gelio q. & p. ceteris dilectus a deo dñs
& huic m̄rem suam pendens in cruce cō-
mendauit dñs ut uirginem uirgo serua-
ret. Deniq. manifestans in euangelio q.
erat ipse incorruptibilis uerbi opus incho-
ans. solus uerbum carnem factum esse.
nec lumen & tenebris comprehensum fuis-
se testatur primum signum ponens qd
in nuptijs fecit dñs ostendens q. ipse erat
ut legentib. demonstraret q. ubi dñs in-
uitatus sit. deficere nuptiarum uinum de-
beat. & ueterib. immutatis. noua omnia
que a christo instituuntur appareant. 1
Hoc autem euangelium scripsit in Asia. po-
steaq. in pathmos insula apocalypsim scrip-
serat. ut cui in principio canonis incorrup-
tibile principium p̄notatur in Genesi. q.
etiam incorruptibilis finis p̄ uirginem in
apocalypsi redderetur. dicente christo. 1
ego sum alpha & omega. Et hic est Iohannes
q. sciens supuenisse diem recessus sui. conuo-
catis discipulis suis in epheso p̄ multa signo-
rum expimenta promens ch̄m. descen-
dens in defossum sepulture sue locum fac-
ta oratione. positus est ad patres suos. t̄m
extraneus a dolore mortis q. a corruptio-
ne carnis inuenit̄ alienus. Tamen post 1

omnes euangelium scripsit & hoc uirgi-
ni debebatur. Quorum tamen ut scrip-
torum temporis dispositio ul. libror. or-
dinatio. ideo a nobis p̄ singula non ex-
ponitur. ut sciendi desiderio collato & q̄-
rentib. fructus laboris & deo magisterij
doctrinæ seruetur.

IN PRINCIPIO ERAT
VERBUM & UERBUM ERAT
APUD DEUM & DEUS E-
RAT UERBUM. Hic erat
in principio apud deum
Omnia p̄ ipsum facta sunt & sine ipso fac-
tum est nihil. Quod factum est in ipso uita
erat. & uita erat lux hominum. et lux in
tenebris lucet. et tenebre eam non com-
prehenderunt. Fuit homo missus a deo.
cuj nomen erat Iohannes. Hic uenit in
testimonium ut testimonium p̄hiberet
de lumine. ut omnes crederent p̄ illum.
Non erat ille lux. sed ut testimonium p̄-
hiberet de lumine. Erat lux uera. q. illu-
minat omnem hominem uenientem in huc
mundum. In mundo erat. & mundus p̄
ipsum factus est. & mundus eum non co-
gnouit. In propria uenit. & sui eum non
repperunt. Quotquot autem receperunt
eum. dedit eis potestatem filios dei fieri.
his q. credunt in nomine eius. Quod non ex
sanguinibus. neq. ex uoluntate carnis. neq.
ex uoluntate uiri. sed ex deo nati sunt. 1
Et uerbum caro factum est. & habitauit
in nobis. Et uidimus gloriam eius gloriã
quasi unigeniti a patre. plenum gratiã
& ueritatis. Iohannes testimonium p̄hi-
bet de ipso. & clamat dicens. Hic erat. 1

quem dixi q post me uenturus est ante
me factus est quia prior me erat. Et de
plenitudine eius nos omnes accepimus. &
gratiam pro gratia quia lex per Moysen
data est gratia & ueritas per Iesum
christum facta est. Deum nemo uidit un
quam. Unigenitus filius q est in sinu pa
tris ipse enarrauit. Et hoc est testimo
nium Iohannis qm miserunt Iudei ab Ier
osolymis sacerdotes et leuitas ad eum
ut interrogarent eum Tu q es. Et con
fessus est & non negauit. Et confessus e
quia non sum ego christus. Et interrogauit
eum Quid ergo Helias es tu. Et dixit
non sum. Propheta es tu. Et respondi
t. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es ut respo
sum denus his q miserunt nos. Quid
dicis de te ipso. Ait. Ego uox claman
tis in deserto dirigite uiam domini. si
cut dixit Esaias propheta. Et q missi
fuerant erant ex pharisais. Et interroga
uerunt eum & dixerunt ei. Quid ergo
baptizas si tu non es christus neq Helias
neq propheta. Respondit eis Iohannes
dicens. Ego baptizo in aqua. melius
autem uirum stetit quem uos nescitis. o
ipse est q post me uenturus est q ante
me factus est. cuius ego non sum dignus
ut soluam eius corrigiam calciamenti. i
Hic in Bethana facta sunt trans Jordanem
ubi erat Iohannes baptizans. Altera die
uidit Iohannes Iesum uenientem ad se et
ait. Ecce agnus dei. ecce q tollit pecca
ta mundi. Hic est de quo dixit post
me uenit uir q ante me factus est quia
prior me erat & ego nesciebam eum. i
Sed ut manifestetur in Iherosolymis propterea ue

ni ego in aqua baptizans. Et testimonij
um prohibuit Iohannes dicens. Quia uidi
spiritum descendentem quasi columba
de celo & mansit super eum. et ego ne
sciebam eum. sed q misit me baptizare
in aqua ille dixit mihi. Super quem i
uidetis spiritum descendentem & manentem
super eum. hic est q baptizat in spiritu sancto.
Et ego uidi & testimonium prohibui quia
hic est filius dei. Altera die iterum sta
bat Iohannes. & ex discipulis suis duo
Et respiciens Iesus ambulantiem dixit. Ec
ce agnus dei. Et audierunt eum duo
discipuli loquentem & secuti sunt Iesum.
Conuersus autem Iesus & uidens eos se
quentes se dicit eis. Quid queritis. Quia
dixerunt ei. Rabbi. quod dicitur in
interpretatum magister. ubi habitas.
Dicit eis. Venite & uide. Venerunt
& uiderunt ubi maneret. et apud eum
manserunt die illo. Hora autem erat quae
si decima. Erat autem Andreas frater
Simonis petri. unus ex duobus qui audi
erat a Iohanne. & secuti fuerant eum.
Inuenit hic primum fratrem suum Simo
nem. & dicit ei. Inuenimus messiam.
quod est interpretatum christus. Et ad
duxit eum ad Iesum. Intuitus autem
Iesus dicit. Tu es Simon filius Iohanna
tu uocaberis cephis. quod interpretatur
Petrus. In crastinum uoluit exire in ga
lileam. & inuenit philippum. Et dicit ei
Iesus. Sequere me. Erat autem philip
pus a Bethsaida ciuitate Andree & i
Petri. Inuenit philippus Nathanael
dicit ei. Quem scripsit Moyses in lege
& propheta. inuenimus Iesum filium.

Ioseph anazarth. Et dixit ei Nathanael. A nazareth potest aliquid boni esse. Dicit ei philippus. Veni & uide. Vidit Iesus Nathanael uenientem ad se & dicit de eo. Ecce uere israelita in quo dolus non est. Dicit ei Nathanael. Unde me nosti? Respondit Iesus & dixit ei. Priusquam te philippus uocaret cum es sub ficu uidi te. Respondit ei Nathanael & ait. Rabbi tu es filius dei tu es rex israhel. Respondit Iesus & dixit ei. Quia dixi tibi uidi te sub ficu credis. In uis his uidebis. Et dicit ei. Amen amen dico uobis uidebitis celum apertum & angelos dei ascendentes & descendentes supra filium hominis.

T die tertia nuptie facte sunt in chana galilee. Et erat mater iesu ibi. Vocatus est autem iesus & discipuli eius ad nuptias. Et deficiente uino dicit mater iesu ad eum. Nihil non habent. Et dicit ei Iesus. Quid mihi & tibi est mulier? Nondum uenit hora mea. Dicit mater eius ministris. Quicquid dixerit uobis facite. Erant autem ibi lapidee hydrice sex posite secundum purificationem iudeorum. Capientes singule metretas binas uel ternas. Dicit ei Iesus. Implete hydras aqua & impleuerunt eas usque ad summum. Et dixit eis Iesus. Haurite nunc & ferte architriclino & tulerunt. Ut autem gustauit architriclinus aquam uinum factam & non sciebat unde esset. Ministri autem sciebant qui auferant aquam uocauit spo-

sum architriclinus & dicit ei. Omnis homo primum bonum uinum ponit & cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est. Tu autem seruasti bonum uinum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum iesus in chana galilee & manifesta uit gloriam suam & crediderunt in eum discipuli eius. Post hoc descendit capharnauum ipse & mater eius & fratres eius & discipuli eius & ibi manserunt non multis diebus. & prope erat pascha iudeorum & ascendit iesus hierosolymam & inuenit in templo uendentes oues & boues & columbas & nummularios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellus de funiculis omnes eiecit de templo. oues quoque & boues immulariorum effudit eis & mensas subuertit. Et his qui columbas uendebant dixit. Auferte ista hinc & nolite facere domum patris mei domum negotiationis. Recordati sunt uero discipuli eius quia scriptum est. zelus domus tue comedit me. Responderunt ergo iudei & dixerunt ei. Quod signum ostendis nobis quia hec facis? Respondit iesus & dixit eis. Soluite templum hoc & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta & sex annis edificatum est templum hoc & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de templo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis recordati sunt discipuli eius quia hec dicebat & crediderunt scripture & sermone quem dixit iesus. Cum autem esset hierosolymis in pascha in die festo multi crediderunt in nomine eius uidentes signa.

eius que faciebat. Ipse autem Iesus non cre-
debat semetipsum eis eo quod ipse nosset os-
nes & quia opus ei non erat ut quis testimo-
nium phibere de homine. Ipse enim sa-
ciebat quod esset in homine.

R. at autem homo ex pha-
riseis. Nicodemus nomine
princeps iudeorum. hic
uenit ad Iesum nocte &
dixit ei. Rabbi scimus quia a deo uenisti
magister. Nemo enim potest hec signa fa-
cere que tu facis nisi fuerit deus cum eo.
R. espondit Iesus & dixit ei. Amen amen
dico tibi. nisi quis renatus fuerit de nouo non
potest uidere regnum dei. Dixit ad eum
Nicodemus. quomodo potest homo na-
sci cum sit senex. Nunquid potest in ue-
tram matris suae iterato introire & renasci.
R. espondit Iesus. Amen amen dico tibi. ni-
si quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sanc-
to non potest introire in regnum dei. Quod
natum est ex carne caro est. & quod na-
tum est ex spiritu spiritus est. Non mire-
ris quia dixi tibi. oportet uos nasci de nouo.
S. piritus ubi uult spirat. & uocem eius au-
dis. sed nescis unde uenit. aut quo uadat.
sic est omnis qui natus est ex spiritu. R. es-
pondit Nicodemus & dixit ei. Quomo-
do possunt hec fieri. Respondit Iesus &
dixit ei. Tu es magister in israhel & hec igno-
ras. Amen amen dico tibi quia quod scimus
loquimur. & quod uidimus testamur. et
testimonium nostrum non accipitis. Si ter-
rena dixi uobis & non creditis. quomo-
do si dixero uobis celestia credetis. Et
nemo ascendit in celum. nisi qui descendit

de celo. filius hominis qui est in celo.
Et sicut Moyses exaltauit serpentem in
deserto. ita exaltari oportet filium homi-
nis. ut omnis qui credit in ipso non pereat
sed habeat uitam eternam. Sic enim deus
dilexit mundum. ut filium suum unige-
nitum daret. ut omnis qui credit in eum
non pereat. sed habeat uitam eternam.
Non enim misit deus filium suum in mun-
dum. ut iudicet mundum. sed ut saluetur
mundus propter ipsum. Qui credit in eum non
iudicatur. Qui autem non credit. iam iudi-
catus est. quia non credit in nomine unige-
niti filii dei. hoc est autem iudicium quia
lux uenit in mundum. & dilexerunt ho-
mines magis tenebras quam lucem. Erant enim
coram mala opera. Omnis enim qui ma-
le agit odit lucem. & non uenit ad lucem
ut non arguantur opera eius. Qui autem fa-
cit ueritatem uenit ad lucem ut mani-
festentur opera eius. quia in deo sunt facta.
Post hec uenit Iesus. & discipuli eius in
totam iudeam. & illic demorabatur.
cum eis & baptizabat. Erat autem &
Iohannes baptizans in enon iuxta saltim.
quia aque multe erant illic & ueniebant
& baptizabant. Nondum enim missus
fuerat Iohannes in carcerem. Facta est
autem questio ex discipulis Iohannis
cum iudeis de purificatione. Et uene-
runt ad Iohannem & dixerunt ei. Rab-
bi qui erat tecum trans iordanem. cui tu
testimonium phibuisi. ecce hic baptiz-
at. & omnes ueniunt ad eum. R. espon-
dit Iohannes & dixit. Non potest hom-
o accipere quicquam nisi fuerit ei datum de
celo. Ipsi uos in testimonium phibetis

q̄ dixerim. non sum ego christus. sed
quia missus sum ante illum. Qui habet
sponsam sponsus est. amicus autem spo-
si q̄ stat & audit eum gaudio gaudet.
p̄ uocem sponsi. Hoc ergo gaudium me-
um impletum est. Illum oportet exse-
cra me autem minui. Q̄ desursum uenit se-
per omnes est. E- quod uidit & audi-
uit hoc testatur. & testimonium eius
nemo accipit. Qui autem acceperit
eius testimonium significauit q̄a deus
uetax est. Quem enim misit d̄s uerba
dei loquitur. Non enim ad mensuram
dat d̄s spiritum. Pater diligit filium. &
omnia dedit in manu eius. Q̄ credit in
filium habet uitam eternam. q̄ autem
incredulus est filio. non uidebit uitam
sed ira dei manet sup eum.

T ergo cognouit Iesus q̄a
audierunt pharisei q̄ les-
plures discipulos facit &
baptizat q̄ Iohannes. quā
q̄ Iesus non baptizaret sed discipuli eius
reliquit iudeam & abiit iterum in galileam
oportebat autem eum transire p̄ mediū
samaritanam. Venit ergo in ciuitate samaritanę
que dicitur sychar iuxta p̄cedium q̄d
dedit iacob ioseph filio suo. Erat autem
ibi fons iacob. Iesus autem fatigatus ex
itinere sedebat sic supra fontem. Hora
autem erat quasi sexta. Venit mulier
de samaria haurire aq̄. Dicit ei Iesus. Da
mibi bibere. Discipuli enim eius abierant
in ciuitate ut cibos emerent. Dicit ergo
ei mulier illa samaritana. Quomodo tu
iudeus cum sis. bibere a me potes que

sum mulier samaritana. Non enim
contuntur iudei samaritani. Respon-
dit Iesus & dixit ei. Si scires donum
dei & q̄s est q̄ dicit tibi da mibi bibere
tu forsitan petisses ab eo & dedisset ti-
bi aquam uiuam. Dicit ei mulier. Dñe
neq̄ in quo haurias habes & puteus altus
est. Unde ergo habes aq̄ uiuam. Nun-
quid tu maior ne es patre nostro iacob
q̄ dedit nobis puteum & ipse ex eo bi-
bit. & filij eius & pecora eius. Respon-
dit Iesus & dixit ei. Omnis q̄ bibit ex
aqua hac sitiet iterum. Q̄ autem biberit
ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in
eternum. sed aqua quam ego dabo ei fi-
et in eo fons aque salientis in uitam. ete-
rnam. Dicit ad eum mulier. Domine da
mibi hanc aquam. ut non sitiam neque
ueniam huc haurire. Dicit ei Iesus. Va-
de uoca uirum & ueni huc. Respon-
dit mulier & dixit. Non habeo uirum.
Dicit ei Iesus. Benedixisti q̄a non habeo
uirum. Q̄ neq̄ enim uiros habuisti &
nunc quem habes non est tuus uir. hec
uere dixisti. Dicit ei mulier. Domine ut
deo q̄a p̄pheta es tu. Patres n̄ri in mon-
te hec adorauerunt. & uos dicitis q̄a he-
rosolymis est locus ubi adorare oportet.
Dicit ei Iesus. Mulier crede mihi. q̄a
uenit hora q̄n neq̄ in monte hec neque
herosolymis adorabitis patrem. Nos ado-
ratis q̄d nescitis. nos adoramus quod scim̄.
q̄a salus ex iudeis est. Sed uenit hora &
nunc est q̄n ueri adoratores adorabūt
p̄trem in spiritu & ueritate. Nam & p̄-
tales querit q̄ adorent eum. Spiritus
est d̄s. et eos qui adorant eum in sp̄

& ueritate oportet adorare. Dicit ei
mulier. Scio quia messias uenit qui dicitur
christus. Cum ergo uenerit ille nobis
annuntiabit omnia. Dicit ei Jesus. Ego
sum qui loquor tecum. Et continuo uene-
runt discipuli eius & mirabantur quia
cum muliere loquebatur. nemo enim dixit
quid queris aut quid loqueris cum ea.
R. dicit ergo hydriam suam mulier &
abit in ciuitatem & dicit illis hominibus.
V. enite & uidete hominem qui dixit mihi
omnia quecumque feci. Nunquid ipse est
christus? Et exierunt ergo de ciuitate et
ueniebant ad eum. Interea rogabant eum
discipuli dicentes. Rabbi manduca. Il-
le autem dixit eis. Ego cibum habeo
manducare quem uos nescitis. Dicebat
ergo discipuli ad inuicem. Nunquid aliquid
attulit ei manducare. Dicit ei Jesus. I-
cibus cibus est ut faciam uoluntatem eius
qui misit me ut perficiam opus eius. Non
ne uos dicitis quod adhuc quattuor men-
ses sunt & messis uenit. Ecce dico uo-
bis. leuate oculos uestros & uidete regi-
ones quia albe sunt iam ad messem. Et qui
metit mercedem accipiat & congregat
fructum in uitam eternam. ut qui seminat
simul gaudeat & qui metit. In hoc enim est
uerbum uerum. quia alius est qui semi-
nat & alius est qui metit. Ego misi uos
mettere quod non laborastis. Alii labo-
rauerunt & uos in labores eorum intro-
istis. Ex ciuitate autem illa multi cre-
diderunt in eum samaritanorum propter uer-
bum mulieris testimonium prebentis.
quia dixit mihi omnia quecumque feci. o-
cum uenissent ergo ad illum samaritanorum

rogauerunt eum ut ibi maneret et ma-
sit ibi duos dies. Et multo plures credi-
derunt propter sermonem eius. Et mulieri
dicebant quia non propter tuum loquela
credimus. Ipsi enim audiuimus et scimus
quia hic est uere saluator mundi. Post du-
os autem dies exiit inde & abiit in gali-
leam. Ipse enim Iesus testimonium prebi-
t quia propheta in sua patria honorem
non habet. Cum ergo uenisset in galileam
exceperunt eum galilei. cum omnia ui-
dissent que fecerant hierosolymis die fe-
sto. Et ipsi enim uenerant ad diem fe-
stum. Venit ergo iterum in chana galilee
ubi fecit aquam uinum. Et erat quidam
regulus cuius filius infirmabatur capha-
naum. hic cum audisset quia Iesus adue-
nisset a iudea in galileam. abiit ad eum
& rogabat eum ut descenderet et sana-
ret filium eius. Incipiebat enim mori. Dixit
ergo Iesus ad eum. Nisi signa et prodi-
gia uideritis. non creditis. Dicit ad eum
Regulus. Domine descende priusquam mori-
atur filius meus. Dicit ei Iesus. Vade. fi-
lius tuus uiuit. Credidit homo sermone
quem dixit ei Iesus & ibat. Iam autem
eo descendente serui occurrerunt ei &
nuntiauerunt dicentes quia filius eius ui-
uet. Interrogabat ergo horam ab eis
in qua melius habuerit. Et dixerunt ei
quia huiusmodi hora septima reliquit eum febris.
Cognouit ergo pater quia illa hora erat
in qua dixit ei Iesus filius tuus uiuit. & cre-
didit ipse & domus eius tota. Hoc
iterum secundum signum fecit Iesus cum
uenisset a iudea in galileam.

Ost hec erat dies festus
iudeorum: & ascendit Iesús
Hierosolimam. Est autem
Hierosolymis probatica pe-
scina que cognominatur hebraice Bethsa-
ida quinq; porticus habens. In his uocabat
multitudo magna languentium cecorum
claudorum: & aridorum expectantium aque
motum. Angelus autem domini descen-
debat secundum tempus in piscinam: &
mouebatur aqua. Et qui prior descendi-
set in piscinam post motionem aque: sa-
nus fiebat: a quacunq; detinebatur infir-
mitate. Erat autem quidam homo ibi
triginta & octo annos habens in infirmita-
te sua. Hunc cum uidisset Iesús iace-
ntem et cognouisset: quia iam multum tem-
pus haberet: dicit ei. Vis sanus fieri?
Respondit ei languidus. Domine homines
non habeo: ut cum turbata fuerit aqua mi-
tat me in piscinam. Dum uento enim eg-
re alius ante me descendit. Dicit ei Iesús. Re-
ge & tolle grabatum tuum & ambula.
Et statim sanus factus est homo ille: & re-
sustulit grabatum suum & ambulabat.
Erat autem sabbatum in die illo. Dice-
bant ergo iudei illi: quia & sanatus fuerat
sabbatum est: non licet tibi tollere gra-
batum tuum. Respondit eis. Quia me sa-
num fecit ille mihi dixit. Tolle gra-
batum tuum & ambula. Interrogauerunt
ergo eum. Quis est ille homo qui dixit
tibi tolle grabatum tuum & ambula?
Iis autem qui sanus fuerat effectus nescie-
bat quod esset. Iesús enim declinavit a tur-
ba constituta in loco. Postea inuenit eum
Iesús in templo & dixit illi. Ecce sanus

factus es: iam noli peccare: ne deterius
tibi aliquid contingat. Abiit ille homo
& nuntiavit iudeis quia Iesús esset qui
fecit eum sanum. Propterea persequen-
tur iudei Iesum: quia hec faciebat in sab-
bato. Iesús autem respondit eis. Pater
meus usque modo operatur: et ego operor.
Propterea ergo magis querebant eum
iudei interficere: quia non solum soluebat
sabbatum: sed & patrem suum dicebat: &
deum: equalem se faciens deo. Respon-
dit itaque Iesús & dixit eis. Amen amen
dico uobis. Non potest filius a se facere
quicquid nisi quod uiderit patrem facientem.
Quicquid enim ille fecerit: hec & filius
similiter facit. Pater enim diligit filium:
& omnia demonstrat ei: que ipse facit
et maiora his demonstrat ei: opera: ut uos
mirerini. Sicut enim pater suscitatur mo-
tuos: et uiuificat: sic & filius quos uult
uiuificat. Neque enim pater iudicat quon-
quam: sed omne iudicium dedit filio
ut omnes honorificent filium: sicut ho-
nificant patrem. Qui non honorificat
filium: non honorificat patrem: qui misit
illum. Amen amen dico uobis: quia qui
uerbum meum audit: & credit ei qui mi-
sit me: habet uitam eternam. Et in iudi-
cium non uenit: sed transiit a morte in
uitam. Amen amen dico uobis: quia uenit
hora et nunc est: quoniam mortui audient uo-
cem filij dei: & qui audierint uiuent. Sic
enim pater habet uitam in semetipso: sic de-
dit & filio habere uitam in semetipso. Et
potestatem dedit ei iudicium facere: quia
filius hominis est. Nolite mirari hec: quia
uenit hora in qua omnis qui in monumento

tis sunt audient uocem fili dei & pree-
dent q̄ bona fecerunt in resurrectiones
uitæ. q̄ uero mala egerunt in resurre-
ctionem iudicij. Non possum ego a meipso
facere quicquam sed sicut audio iudico &
iudicium meum iustum est q̄a non que-
ro uoluntatem meam sed uoluntatem eius
q̄ misit me. Si ego testimonium phibeo
de meipso testimonium meum non est
ueræ. Alius est q̄ testimonium phibet
de me & scio q̄a uerum testimonium e-
ius qd̄ phibet de me. Vos misistis ad iohā-
nem & testimonium phibuit ueritati. I-
E go autem non ab homine testimonium
accipio sed hec dico ut uos salui sitis. Il-
le erat lucerna ardens & lucens. Vos autē
uoluistis ad horam exultare in luce eius.
E go autem habeo testimonium maius iohā-
ne. Opera enim que dedit mihi pater. I-
ut pficiam ea ipsa opera que ego facio te-
stimonium phibeo de me q̄a pater misit
me. Et q̄ misit me pater ipse testimo-
nium phibuit de me. Neq̄ uocem eius
unq̄ audistis. neq̄ speciem eius uidistis &
uerbum eius non habetis in uobis manēs
quia quem misit ille huic uos non cre-
ditis. Scripturam scripturas q̄a uos pe-
tat in ipsis uitam eternam habere. Et
ille sunt que testimonium phibent de
me & non uultis uenire ad me ut uitā
habeatis. Claritatem ab hominibus non
accipio sed cognoui uos q̄a dilectionem
dei non habetis in uobis. Ego ueni in nomi-
ne patris mei & non accepistis me. Si alius
uenit in nomine suo illum accipietis. I-
Quomodo uos potestis credere q̄ gloriam
ab inuicem accepistis & gloriam qua

a solo deo est non queritis. Nolite puta-
re q̄a ego accusaturus sum uos apud pa-
trem. Est q̄ accusat uos Moyses in quo
uos speratis. Si enim crederetis Moysi. crede-
retis forsitan & mihi. De me enim ille
scripsit. Si autem illius litteris non credi-
tis. quomodo uerbis meis credetis.

Ost hec abiit Iesus trans
mare galilee quod est ty-
beriadis. Et sequebatur
eum multitudo magna.
quia uidebant signa que faciebat supe-
his q̄ infirmabant. Subijt ergo in mo-
tem Iesus & ibi sedebat cum discipulis ho-
is. Erat autem proximum pascha dies iude-
orum. Cum subleuasset ergo oculos Iesus
& uidisset q̄a multitudo maxima uenit
ad eum. dicit ad Philippum. Unde ene-
mus panem ut manducent hi. Hoc autē
dicebat tentans eum. Ipse enim sciebat. I-
qd̄ esset facturus. Respondit ei Philip-
pus. Ducentorum denariorum panes non
sufficiunt eis. ut unusquisq̄ modicum quid
accipiat. Dicit ei unus ex discipulis eius
Andreas frater Simonis petri. Est puer
unus hic q̄ habet quinque panes ordeaceos & i-
duos pisces. Sed hec qd̄ sunt inter tan-
tos. Dicit ergo Iesus. Facite homines dis-
cumbere. Erat autem scenum multum i-
loco. Discubuerunt ergo uini numero quā-
si quinq̄ milia. Accipit ergo Iesus panes et
cum gratias egisset. distribuit discumben-
tibus. Similiter et ex piscibus quantum uole-
bat. Ut autem impleti sunt. dixit disci-
pulis suis. Colligite que supauerunt fra-
menta ne pereant. Colligunt ergo &

impleuerunt duodecim copinos fragme-
torum ex quinq; panibus ordeaceis et duo-
bus piscibus. q; superauerunt his q; mandu-
cauerunt. Illi ergo homines cum uidissent
qđ Iesus fecerat signum dicebant. qđ hic
est uere propheta q; uenturus est in iude-
dam. Iesus ergo cum cognouisset qđ ue-
turi essent ut rapent eum & facerent e-
um Regem. fugit iterum in montem ipse solus.
¶ t autem sero factum est descenderunt disci-
puli eius ad mare. Et cum ascendissent ma-
rium. uenerunt trans mare in capharnaum.
¶ t tenebre iam facte erant. & non uenerat
ad eos Iesus. Mare autem uento magno
flante exurgebat. Cum remigassent er-
go quasi stadia uiginti quinq; aut triginta.
ta. uident Iesum ambulante supra ma-
re. & proximum nauis fieri et timuerunt.
¶ Ille autem dicit eis. Ego sum. nolite ti-
mere. Voluerunt ergo cum acciperent in-
tra nauis & statim nauis fuit ad terram qm
ibant. Altera die turba que stabat trans
mare uidit qđ nauicula alia non erat ibi.
¶ nisi una. & quia non introisset cum disci-
pulis suis Iesus in nauis. sed soli discipuli eiu-
s abissent. Nunc uero superuenerunt nauis &
tyberiadem iuxta locum ubi manducauerat
panem gratis agentes deo. Cum ergo uidis-
set turba qđ Iesus non esset ibi neq; disci-
puli eius ascenderunt in nauiculas & ue-
nerunt capharnaum querentes Iesum. Et
cum inuenissent eum trans mare. dixerunt
ei. Rabbi qm huc uenisti. Respondit eis
Iesus & dixit. Amen. amen dico uobis. qđ
ritis me non qđ uidistis signa. sed qđ ma-
ducastis ex panibus & saturati estis. Opam
non cibum q; perit. sed q; permanet in u-

tam eternam qm filius hominis dabit uobis.
hunc enim pater signauit deus. Dixerunt ergo
ad eum. Quid faciemus ut operemur opera
dei. Respondit Iesus & dixit eis. Hec
est opus deum. credatis in eum quem misit
ille. Dixerunt ergo ei. Quid ergo tu fa-
cis signum. ut uideamus & credamus tibi.
Quid operis. Patres nostri manducauerunt
manna in deserto sicut scriptum est. Panem
de celo dedit eis manducare. Dixit er-
go eis Iesus. Amen. amen dico uobis. Non
Moyses dedit uobis panem de celo. sed
pater meus dat uobis panem de celo. uer-
um Panis enim uerus est q; de celo descendit.
& dat uitam mundo. Dixerunt ergo ad
eum. Domine semper da nobis panem hunc.
Dixit autem Iesus Iesus. Ego sum panis ui-
te. q; uenit ad me non esuriet. & q; cre-
dit in me non sitiet in eternum. Sed di-
xi uobis qđ & uidistis me & non credi-
distis. Omne qđ dat mihi pater ad me
ueniet. et cum q; uenit ad me non esuriet
fors. qđ descendi de celo non ut faciam
uoluntatem meam. sed uoluntatem eius
q; misit me. Hec est uoluntas eius q; misit
me. prout ut omne qđ dedit mihi non pe-
dam ex eo. sed resuscitem illud in nouis-
simo die. Hec est autem uoluntas patris
mei q; misit me. ut omnis q; uidet filium
et credit in eum. habeat uitam eternam.
& ego resuscitabo eum in nouissimo die.
Murmurabant ergo iudei de illo. qđ
dixisset. ego sum panis uiuus q; de celo
descendi. Et dicebant. Nonne hic est
filius Ioseph cuius nos nouimus patrem
et matrem. Quomodo ergo dicit hic qđ
de celo descendit. Respondit ergo Ie-

sus & dixit eis. Nolite murmurare in
uicem. Nemo potest uenire ad me nisi p
ter q misit me traxerit eum. & ego re
suscitabo eum in nouissimo die. Est scrip
tum in prophetis. Et uent omnes docibile
dei. Omnis q audiuit a patre & didicit
uenit ad me. Non qa patrem uidit qs
quam. nisi is q est a deo. hic uidit prem
amen amen dico uobis. q credit in me ha
bitat uitam eternam. Ego sum panis uitae. Pa
tris uiri manducauerunt manna in de
serto et mortui sunt. hic est panis de
celo descendens ut siqs ex ipso man
ducauerit non moriatur. Ego sum pa
nis uiuus q de celo descendi. si quis ma
ducauerit ex hoc pane uiuet in eter
num. Et panis quem ego dabo caro me
est pro mundi uita. Litigabant ergo
iudei ad inuicem dicentes. Quomodo
potest hic nobis carnem suam dare ad
manducandum. Dixit ergo eis Iesus.
amen amen dico uobis. nisi manducaue
ritis carnem filij hominis & biberitis ex
sanguine non habebitis uitam in uobis.
Q manducat meam carnem & bibit meus
sanguinem. habet uitam eternam. & i
ego resuscitabo eum in nouissimo die.
C arum enim mea uere est cibus & sanguis
meus uere est potus. Qui manducat
meam carnem & bibit meum sanguinem
in me manet et ego in illo. Sicut misit
me uiuens pater. & ego uiuo pp patrem
& q manducat me & ipse uiuet prop
ter me. hic est panis q de celo descen
dit. Non sicut manducauerunt patres
uiri manna. & mortui sunt. q mandu
cat hunc panem uiuet in eternum.

Hec dixit in synagoga docens in capha
nau. Multi ergo audientes ex discipu
lis eius dixerunt. Durus est hic sermo.
& q potest eum audire. Sciens autem
Iesus apud semetipsum qa murmurarent
de hoc discipuli eius dixit eis. Hec
uos scandalizat. Si ergo uideritis filium
hominis ascendentem ubi erat prius. Spis
est q uiuificat. caro non prodest quocq.
Verba que ego locutus sum uobis. Spis
tus & uita sunt. Sed sunt qdam ex uo
bis q non credunt. Sciebat enim ab initio
Iesus q essent credentes. & q traditurus
esset eum. Et dicebat. Propterea dixi
uobis. qa nemo potest uenire ad me ni
si fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc
multi discipulorum eius abierunt retro
& iam cum illo ambulabant. Dixit er
go Iesus ad duodecim. Nunquid &
uos uultis abire. Respondit ergo ei
Simon petrus. Dne ad quem ibimus. i
Verba uitae eterne & nos credimus &
cognouimus qa tu es christus filius dei. i
Respondit eis Iesus. Nonne ego uos
duodecim elegi. & ex uobis unus dia
bolus est. Dicebat autem de iuda si
monis scariothis. Hic enim erat traditu
rus eum cum esset unus ex duodecim.

Ost hec autem ambula
bat Iesus in galileam. No
enim uolebat in iudeam
ambulare quia quere
bant eum iudei interficere. Erat aut
in primo die festus iudeorum scenophe
gia. Dixerunt autem ad eum fratres
eius. Transi hinc & uade in iudeam.

ut & discipuli tui uideant opera tua
que facis. Nemo quippe in occulto q̄
facit & querit ipse in palam esse. Si hec
facis manifestam te ipsum mundo. Ne
que enim fratres eius credebant in eum. Di
cit ergo eis Iesus. Tempus meum nondū
aduenit. tempus autem uirum semper est
paratum. Non potest mundus edisse uos
me autem odit quia ego testimonium phi
leo de illo quia opera eius mala sunt. Vos
ascendite ad diem festum hunc. Ego nō
non ascendam ad diem festum istum q̄
meum tempus nondum impletum est.
Hec cum dixisset ipse mansit in galilea.
Vt autem ascenderunt fratres eius tunc &
ipse ascendit ad diem festum non ma
nifeste sed quasi in occulto. Iudei ergo
queriebant eum in die festo & dicebant
ubi est ille. Et murmur multus erat
in turba de eo. Quidam enim dicebant
quia bonus est. alij autem dicebant non
sed seducit turbas. Nemo palam loque
batur de illo propter metum iudeorum. Iam
autem die festo mediante ascendit Ie
sus in templum et docebat. Et miraban
tur iudei dicentes. Quomodo hic litte
ralis sit cum non didicerit. Respon
dit eis Iesus & dixit. Mea doctrina
non est mea sed eius qui misit me. Si quis
uoluerit uoluntatem eius facere cogn
scet de doctrina utrum ex deo sit an
ego a me ipso loquar. Quia sancti patris lo
quar gloriam propter quam querit. Qui autem
querit gloriam eius qui misit me hic ue
rax est & iniustitiam in illo non est.
Nonne Moyses dedit uobis legem & tamen
nemo ex uobis facit legem. Quod me qui

ritis interficere. Respondit turbis &
dixit. Demonium habet. Quis te querit i
terficere. Respondit Iesus & dixit eis
Unum opus feci & omnes miramini. Prop
terea Moyses dedit uobis circucisionem
non quia ex Moyses est sed ex patribus.
Et in sabbato circucidatis hominem. Si
circucisionem accepit homo in sabbato
ut non soluantur lex Moysi mihi indign
mini quia totum hominem sanum feci in
sabbato. Nolite iudicare secundum fa
ciem sed iustum iudicium iudicate. Di
cebant ergo quidam ex hierosolymis. Nonne
hic est quem querunt interficere. Ecce palam loquitur & nihil ei di
cunt. Nunquid uere cognouerunt prin
cipes quia hic est christus. Sed hunc scim
unde sit. Christus autem cum uenerit
nemo scit unde sit. Clamabat ergo Ie
sus in templo docens & dicens. Et me
scitis & unde sum scitis & a me ipso nō
ueni sed est uerus qui misit me quem uos
nescitis. Ego scio eum & si dixero qui
nescio eum similis uobis mendax. Sed
scio eum quia ab ipso sum & ipse me mi
sit. Queriebant ergo eum apprehen
dere & nemo misit in illum manus quia
nondum uenerat hora eius. De turba
autem multi crediderunt in eum & di
cebant. Christus cum uenerit nunquid
plura signa faciet quae hic facit. Au
dierunt pharisaei turbam murmurare
tam de illo hec & miserunt principes
& pharisaei ministros ut apprehenderent
Iesum. Dixit ergo eis Iesus. Adhuc in
dicium tempus uobiscum sum & uado
ad eum qui me misit. Queretis me & nō

inuenietis. & ubi ego sum uos non potestis uenire. Dixerunt ergo ad se metipfos. Quo hic iturus est. quia non inuenimus eum. Nunquid in dispersionem gentium iturus est & doceturos gentes. Quis est hic sermo quem dixit queritis me & non inuenietis. & ubi sum ego uos non potestis uenire. In nouissimo autem die magno festiuitatis stabat Iesus & clamabat dicens. Si quis sitit. ueniat ad me & bibat. & qui credit in me sicut dicit scriptura. flumina de uentre eius fluent aqua uiuae. Hic autem dixit de spiritu quem accepturi erant credituri in eum. Nondum enim erat spiritus datus quia Iesus nondum erat glorificatus. Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones eius dicebant. Hic est uere propheta. Alii dicebant. Hic est Christus. Quidam autem dicebant. Nunquid a Galilea uenit Christus. Nonne scriptura dicit. quia ex semine Dauid & de Bethleem castello ubi erat Dauid uenit Christus. Dissensio itaque facta est in turba propter eum. Quidam autem ex ipsis uolebant apprehendere eum. sed nemo misit super eum manus. Venerunt ergo ministri ad pontifices & pharisaeos & dixerunt eis illi. Quare non adduxistis illum. Responderunt ministri. Nunquid sic locutus est homo sicut hic loquitur. Responderunt ergo eis pharisaei. Nunquid & uos seducti estis. Nunquid ex principibus aliquis credidit in eum. aut ex pharisaeis. Sed turba haec quae non nouit legem maledicti sunt. Dixit Nicodemus ad eos. Ille qui uenit ad eum nocte qui unus erat ex ipsis. Nunquid lex nostra iudicat hominem nisi prius audierit ab ipso

& cognouerit quod faciat. Responderunt et dixerunt ei. Nunquid & tu Galileus es. Scrutare scripturas & uide. quia a Galilea propheta non surgit. Et reuersi sunt unusquisque in domum suam.

Iesus autem preceit in montem Oliueti & diluculo iterum uenit in templum. et omnis populus uenit ad eum & sedens docebat eos. Adducunt autem scribae & pharisaei mulierem in adulterio deprehensam & statuerunt eam in medio & dixerunt ei. Magister haec mulier in medio deprehensa est in adulterio. In lege autem Moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quod dicis. Hic autem dicebant tentantes eum possent accusare eum. Iesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terram. Cum ergo persequerentur interrogantes ait se. & dixit eis. Qui sine peccato est uenit primus in illam lapideam mittat. Et iterum se inclinans scribebat in terra. Audientes autem haec unus post unum exibat incipientes a senioribus. & remansit solus Iesus & mulier in medio stans. Erigens autem se Iesus dixit ei. Mulier ubi sunt qui te accusabant. Nemo te condemnauit. Quae dixit. Nonne domine. Dixit autem Iesus. Ne ego te condemnabo. Vade & iam amplius noli peccare. Iterum ergo locutus est eis Iesus dicens. Ego sum lux mundi. Qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen uitae. Dixerunt ergo ei pharisaei. Tu de teipso testimonium perhibes. testimonium tuum non est uere

Respondit Iesus & dixit eis. Et si ego testimonium phibeo de meipso uere est testimonium meum. quia scio unde ueni. & quo uado. Vos autem nescitis unde uenio aut quo uado. Vos secundum carnem iudicatis. ego non iudico quemquam. Et si iudico ego. iudicium meum uere est. quia solus non sum. sed ego & qui misit me pater. Et in lege uera scriptum est. quia duorum hominum testimonium uere est. Ego si testimonium phibeo de meipso & testimonium phibeo de me qui misit me pater. Dicebant ergo ei. Vbi est pater tuus. Respondit Iesus. Neque me scitis neque patrem meum. Si me sciretis forsitan & patrem meum sciretis. Hec uerba locutus est Iesus in gazophylacio docens in templo & nemo apprehendit eum. quia nondum uenit hora eius. Dixit ergo iterum Iesus. Ego uado & queretis me. & in peccato uestro moriemini. Quo ego uado uos non potestis uenire. Dicebant ergo iuda. Nunquid interficiet semetipsum. quia dicit quod ego uado uos non potestis uenire. Et dicebat eis. Vos deorsum estis. ego de superius sum. Vos de hoc mundo estis. ego non sum de hoc mundo. Dixit ergo uobis. quia moriemini in peccatis uestris. Si enim non credideritis quia ego sum. moriemini in peccato uestro. Dicebant ergo ei. Tu quis es. Dixit eis Iesus. Principium quod & loquor uobis. Nihil habeo de uobis loqui. & iudicare. sed qui me misit uerax est. et ego qui audiui ab eo haec loquor in mundo. Et non cognouerunt quia patrem eius dicebat deum. Dixit ergo eis Iesus. Cum exaltaueritis filium hominis. tunc cognos-

scitis quia ego sum. & a meipso facio nihil. sed sicut docuit me pater haec loquor. Et qui me misit mecum est. & non reliquit me solum. quia ego quae placata sunt ei facio. semper. Hec illo loquente multi crediderunt in eum. Dicebat ergo Iesus ad eos qui crediderunt ei iudeos. Si uos manseritis in sermone meo uere discipuli mei eritis. & cognoscetis ueritatem. et ueritas liberabit uos. Responderunt ei. Semine Abrae sumus & nemini seruimus unquam. Quomodo tu dicis liberi eritis. Respondit eis Iesus. Amen amen dico uobis. quia omnis qui facit peccatum seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in aeternum. filius autem manet in aeternum. Si ergo uos filius liberauerit. uere liberi eritis. Scio quia filii Abrae estis. sed queritis me interficere. quia sermo meus non capit in uobis. Ego quod uidi apud patrem loquor. & uos quae uidistis apud patrem uestrum facitis. Responderunt & dixerunt ei. Pater noster Abraham est. Dicit eis Iesus. Si filii Abrae estis. opera Abrae facite. Nunc autem queritis me interficere. hominem qui ueritatem uobis locutus sum. quam audiui a deo. Hec Abraham nescit. Vos facitis opera patris uestri. Dixerunt itaque ei. Nos ex fornicatione non sumus nati. unum patrem habemus deum. Dixit ergo eis Iesus. Si deus pater uester esset. diligeretis utique me. Ego enim ex deo processi & ueni. Neque enim a meipso ueni. sed ille me misit. Quare loquelam meam non cognoscitis. Quia non potestis audire sermonem meum. Vos ex patre diabolo estis. et desideria patris uestri uultis facere.

I lle homicida. erat ab initio. & in ueritate non stetit. q̄a non est ueritas in eo.
C um loquitur mendacium ex propriis loquitur q̄a mendax est & p̄r eius. Ego aut̄ si ueritatem dico non creditis mihi. Q̄s ex uobis arguēt me de peccato. Si ueritatem dico. quare non creditis mihi. Qui ex deo est. uerba dei audit. Propterea uos non auditis q̄a ex deo non estis. R̄spōderunt ergo iudei. & dixerunt ei. Nōne benedicimus nos q̄a simaritanus es & demonium habes. R̄spōdit Iesus. Ego demonium non h̄o. sed honorifico patrem meum. & uos inhonorastis me. Ego autem non quero gloriam meam. Est q̄ querat & iudicet. Amen amen dico uobis. si quis sermonem meum seruauerit. morte non uidebit in eternum. Dixerunt ergo iudei. Nunc cognouimus q̄a demonium habes. Abrahā mortuus est & propheta & tu dicis. si quis sermonem meum seruauerit. non gustabit mortem in eternum. Nunquid tu maior es patre nostro Abrahā q̄ mortuus est & prophete mortui sūt. Quem t̄rpsum facis. R̄spōdit Iesus. Si ego glorifico meipsum. gloria mea nihil est. Est pater meus q̄ glorificat me. q̄m uos dicatis. q̄a d̄s noster est & non cognouistis eum. Ego autem noui eum. Et si dixerō q̄a non scio eum. ero similis uobis mendax. Sed scio eum. & sermonem eius seruo. Abrahā p̄r uester exultauit ut uideret diem meum. uidit & gauisus est. Dixerunt ergo iudei ad eum. Quinquaginta annos nondum h̄es & Abrahā uidisti. Dixit eis Iesus. Amen amen dico uobis. anteq̄ Abrahā fieret. ego s̄m.

Tulerunt ergo lapides. ut iacerent in eo. Iesus autem abscondit se. & exiit de templo.

Transiens Iesus uidit hominem cecum a natuitate & interrogauerunt eum discipuli eius. Rabbi. Quis peccauit. hic aut̄ parentes eius. ut cecus nasceretur. R̄spōdit Iesus. Ne q̄ hic peccauit. neq̄ parentes eius. sed ut manifestentur opa dei in illo. Me oportet opari. opa eius q̄ misit me. donec dies est. Non est nox. q̄n nemo potest opari. q̄ diu sum in mundo. Lux sum mundi. Hec cum dixisset. cepit in terram & fecit lutum ex puto. & linauit lutum sup̄ oculos eius & dixit ei. Vade. Laua in natatoria syloe. quod interpretat̄ missus. Abijt ergo & lauit & uenit uidens. Itaq̄ uicini & q̄ uiderant eum prius q̄a mendicus erat. dicebant. Nonne hic est qui sedebat & mendicabat. Alij dicebant q̄ hic est. alij autem nequaq̄. sed similis est eius. Ille uero dicebat q̄a ego sum. Dicebant ergo ei. Quomodo aperti sunt tibi oculi. R̄spōdit ille homo q̄ dicitur. Iesus lutum fecit. et unxit oculos meos & dixit mihi. Vade ad natatorium syloe. et laua. Et abijt & lauit & uideo. Et dixerunt ei. Vbi est ille. At̄ nescio. Adducunt eum ad phariseos q̄ cecus fuerat. Erat autem sabbatum q̄n lutum fecit Iesus & aperuit oculos eius. Itere ergo interrogabant eum pharisei. quomodo uidisset. Ille autem dixit eis. Lutum mihi posuit sup̄ oculos. & laui & uideo.

Dicebant autem ex phariseis qdam. No-
est hic homo a deo q sabbatum non cus-
cedit. Alij autem dicebant. Quomodo
potest homo peccator hec signa facere?
Et scilicet erat inter eos. Dicunt ergo ceco
iterum. Tu qd dicis de illo q aperuit oc-
ulos tuos? Ille autem dixit qd propheta
est. Non crediderunt ergo iudei de il-
lo qd cecus fuisset et uidisset donec uo-
cauerunt parentes eius q uiderat. & in-
terrogauerunt eos dicentes. Hic est fili-
uester quem uos dicatis qd cecus natus
est? Quomodo ergo nunc uidet? Res-
ponderunt ei parentes eius & dixerunt
scimus qd hic est filius nr. et quia cecus
natus est. Quomodo autem nunc uidet
nescimus. aut qd eius aperuit oculos nos ne-
scimus ipsum interrogate. Et tamen hie ipse
de se loquatur. Hec dixerunt parentes
eius quoniam timebant iudeos. Iam n.
conspirauerant iudei. ut siqs eum con-
fiteretur esse chr̄m extra synagogam
fieret. Propterea parentes eius dixerunt
qd. et tamen hie ipsum interrogate. Voca-
uerunt ergo rursum hominem q fuerat
cecus & dixerunt ei. Da gloriam deo
nos scimus qd hic homo peccator est.
Dixit ergo eis ille. Si peccator est nescio
unum scio qd cecus cum essem modo u-
deo. Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi?
Quomodo aperuit tibi oculos? Respo-
dit eis. Dixi uobis iam & audistis. qd
iterum uultis audire? Nunqd & uos
uultis discipuli eius fieri? Maledixerunt
ergo ei & dixerunt. Tu discipulus illi-
sis. nos autem Moysi discipuli sumus.
Nos scimus qd Moysi locutus est deus

hunc autem nescimus unde sit. Respondit
ille homo & dixit eis. In hoc enim mira-
bile est qd uos nescitis unde sit & ape-
ruit meos oculos. Scimus autem qd pec-
catores d's non audit. sed siqs dei cultor
est & uoluntatem eius facit. hunc deus
audit. A seculo non est auditum. qd qs
aperuit oculos ceci nati. nisi esset hic a deo
non poterat facere quicqd. Responde-
runt & dixerunt ei. In peccatis natus
est totus & tu doces nos? Et cecurunt
eum foras. Audiuit Iesus qd cecurunt
eum foras. & cum inuenisset eum dixit
ei. Tu credis in filium dei? Respondit il-
le & dixit. Qs est domine ut credam
in eum? Et dixit ei Iesus. Et uidisti
eum & q loquitur tecum ipse est. At
ille ait. credo domine. Et prostratus ado-
rauit eum. Et dixit ei Iesus. In iudicio
ego in hunc mundum ueni. ut q non
uident uideant & q uident ceci fiat.
Et audierunt qdam ex phariseis qui-
dam q cum ipso erant. et dixerunt ei.
Nunqd & nos ceci sumus? Dixit eis
Iesus. Si ceci essetis non haberetis pecca-
tum. Nunc uero dicitis. qd uidemus pec-
catum ur̄m manere.

Men amen dico uobis q
non intrat per ostium in-
ouile ouium. sed ascen-
dit aliunde. ille fur est
& latro. Quia autem intrat per ostium pa-
stor est ouium. huic ostiaris aperit. &
oues uocem eius audiunt. Et proprias
oues uocat nominatum. et educit eas.
Et cum proprias oues emiserit. ante ea.

uadit & oues illum sequentes quia
sciunt uocem eius. Alienum autem non
sequuntur sed effugiunt ab eo quia non
nouerunt uocem alienam. Hec puer-
bum dixit eis Iesus. Illi autem non co-
gnouerunt quod loqueretur eis. Dixit er-
go eis iterum Iesus Amen amen dico
uobis quia ego sum ostium ouium. Om-
nes quotquot uenerunt fures sunt &
latrones sed non audierunt uocem ouium.
Ego sum ostium per me si quis intraverit
saluabitur & ingredietur et egredietur
& pasua inueniet. Fures non ueniunt nisi
ut furetur & mactet & perdat. Ego
ueni ut uitam habeant et abundantius
habeant. Ego sum pastor bonus. Bonus
pastor animam suam dat pro ouibus suis.
Mercenarius autem et qui non est pastor
cuius non sunt oues proprie uidet lupum
uenientem & dimittit oues & fugit &
lupus rapit & dispergit oues. Mercen-
narius autem fugit quia mercenarius est
& non parat ad eum de ouibus. Ego sum
pastor bonus & cognosco oues meas &
cognoscunt me meae. Sicut nouit me pater
et ego agnosco patrem et animam meam
pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que
non sunt ex hac ouile & illas oportet
me adducere & uocem meam audient
et fiet unum ouile & unus pastor. Prop-
terea me pater diligit quia ego pono ani-
mam meam ut iterum sumam eam. Ne-
mo tollit eam a me sed ego ponam eam
a me ipso. Potestatem habeo ponendi eam
& potestatem habeo iterum sumendi eam. Hec
mandatum accepi a patre meo. Dissensio
iterum facta est inter iudeos propter ser-

mones hos. Dicebant autem multi ex
ipsis. Demonium habet et insanit quod eum
auditis. Alij dicebant. Hec uerba non
sunt demonium habentis. Nunquid de-
monium potest cecorum oculos aperire? Fac-
ta sunt autem circena in hierosolymis &
hyems erat. Et ambulabat Iesus in templo
in porticu Salomonis. Circudederunt er-
go eum iudei & dicebant ei. Quousque
animam nostram tollis? Si tu es Christus
dic nobis palam. Respondit Iesus eis.
Loquor uobis & non creditis. Opera que
ego facio in nomine patris mei hec testi-
monium perhibent de me. Sed uos non
creditis quia non estis ex ouibus meis.
Oues meae uocem meam audiunt & ego
cognosco eas et sequuntur me et ego ui-
tam eternam do eis & non peribunt in
eternum et non rapiet eis quisquam de ma-
nu mea. Pater meus quod dedit mihi
maius omnibus est & nemo potest rape-
re de manu patris mei. Ego & pater unus
sumus. Sustulerunt ergo lapides iudei
ut lapidarent eum. Respondit eis Je-
sus. Multi bona opera ostendi uobis ex
patre meo propter quod eorum opus meo lapi-
datis? Respondent ergo iudei. De
bono opere non lapidamus te sed de
blasphemia & quia tu homo cum sis facis
te ipsum deum. Respondit. Nonne scri-
ptum est in lege uestra quia ego dixi. Deus est.
Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus
est & non potest solui scriptura quoniam
pater sanctificauit & misit in mundum
uos dicatis quia blasphemus quia dixi filius
dei sum. Si non facio opera patris mei non
lite credere mihi. Si autem facio & si-

mibi non uultis credere: operibus credi-
te: ut cognoscatis et credatis quia pater
in me est & ego in patre: Querebant er-
go eum apprehendere: et exiit de ma-
nibus eorum. Et abiit iterum trans iorda-
nem in eum locum ubi erat Iohannes bap-
tizans primum: et mansit illic. Et mul-
ti uenerunt ad eum & dicebant quia
Iohannes quidem signum fecit nullum.
Omnia autem quecumque dixit Iohannes
de hoc uera erant: & multi crediderunt
in eum.

Rat autem quidam La-
guens Lazarus a Betha-
nia de castello Marie &
Marthe sorore eius. Ma-
ria autem erat que unxit dominum ungue-
to et exersit pedes eius capillis suis: ex
uis frater Lazarus infirmabatur. Misert
ergo sorores eius ad eum dicentes: Domi-
ne ecce quem amas infirmatus. Audiens
autem Iesus dixit eis: Infirmitas hec non
est ad mortem: sed pro gloria dei: ut glo-
rificet filius dei pro eam. Diligebat autem
Iesus martham et sororem eius Mariam
et Lazarem. Ut ergo audiuit quia infirma-
batur tunc quidem mansit in eodem loco
duobus diebus. Deinde post hec dicit di-
scipulis suis. Eamus in iudeam iterum: o-
mnia autem discipuli. Rabbi nunc quere-
bant te iudei lapidare: et iterum uadis
illuc. Respondit Iesus: Nonne duo-
decim sunt horre dei: Si quis ambulauerit
in die non offendit quia lucem huiusmodi
di uidet. Si autem ambulauerit in nocte
offendit: quia lux non est in eo. Hec autem

& post hec dicit eis: Lazarus amicus noster
dormit: sed uado ut a somno excitem eum.
Dixerunt ergo discipuli eius: Domine si
dormit saluus erit. Dixerant autem Iesus
de morte eius: illi autem putauerunt quia
de dormitione somni dicebat. Tunc ergo
Iesus dixit eis manifeste: Lazarus mor-
tuus est & gaudeo pro uos ut credatis quia
niam non eram ibi: sed eamus ad eum.
Dixit ergo Thomas qui dicitur didymus ad-
condiscipulos. Eamus et nos & moriamur
cum eo. Venit itaque Iesus et inuenit eum
quattuor dies iam in monumento haberi-
tem. Erat autem Bethania iuxta Hieroso-
lymam quasi stadiis quindecim. Multi au-
tem ex iudeis uenerant ad martham &
Mariam ut consolarentur eas de fratre suo.
Martha ergo ut audiuit quia Iesus uene-
rat: occurrit illi. Maria autem domi sedebat.
Dixit ergo Martha ad Iesum: Domine si
fuiisses hic frater meus non fuisset mor-
tuus. Sed & nunc scio quia quecumque pose-
ris a deo dabit tibi deus. Dixit illi Iesus:
Resurget frater tuus. Dicit ei Mar-
tha: Scio quia resurget in resurrectione in
nouissimo die. Dicit ei Iesus: Ego sum
resurrectio & uita. Qui credit in me: et
si mortuus fuerit uiuet: & omnis qui ui-
uit & credit in me non morietur in eter-
num. Credis hec? Ait illi: Vtique domine.
Ego credidi quia tu es christus filius dei ueni
in hunc mundum uenisti. Et cum hec
dixisset abiit & uocauit Mariam sororem
suam silentio dicens: Magister adest et
uocat te. Illa ut audiuit surrexit cito
& uenit ad eum. Nondum enim uenerat
Iesus in castellum: sed erat adhuc in loco

ubi occurrerat ei Martha. Iudei ergo
q̄ erant cum ea in domo & consolabant̄
eam. cum uidissent Mariam q̄ cito sur-
rexit et exiit. secuti sunt eam dicentes.
Quia uadit ad monumentum. ut plo-
ret̄ ibi. Maria ergo cum uenisset ubi e-
rat Iesus. uidens eum cecidit ad pedes
eius & dixit ei. Domine si fuisset hic n̄
esset mortuus frater meus. Iesus ergo
ut uidit eam plorantem & iudeos q̄ ue-
nerant cum ea. plorantes infremuit sp̄u
et turbauit seipsum & dixit. Vbi posui
sti eum. Dicunt ei. Domine ueni &
uide. Et lachrymatus est Iesus. Dixe-
runt ergo iudei. Ecce quomodo amabat̄
eum. Q̄dam autem ex ipsis dixerunt. I
Non poterat h̄ q̄ aperuit oculos cecis nati o
facere ut hic non moreretur. Iesus er-
go rursus fremens in semetipso. uenit
ad monumentum. Erat autem spelun-
ca & lapis suppositus erat ei. Dixit Iesus
Tollite lapidem. Dicit ei Martha soror
eius q̄ mortuus fuerat. Domine iam
factus quatuor duanus est enim. Dicit q̄
Iesus. Nonne dixi tibi. qm̄ si credide-
ris uidebis gloriam dei. Tulerunt ergo
lapidem. Iesus autem eleuatis sursum oc-
ulis dixit. Pater gr̄as ago tibi qm̄ audisti
me. Ego autem sciebam q̄a semper me au-
dis. sed propter populum q̄ circumstat. &
dixi. ut credant q̄a tu me misisti. Hec
cum dixisset. uoce magna clamauit. o
Lazare ueni foras. Et statim pedes q̄ fue-
rat mortuus ligatus manus & pedes
istis. & facies illius sudario erat liga-
ta. Dixit eis Iesus. Soluite eum & sinj-
te abire. Multi ergo ex iudeis qui ue-

nerant ad Mariam et martham. et ui-
derant que fecit Iesus. crediderunt in
eum. Q̄dam autem ex ipsis abiierunt ad
phariseos et dixerunt eis que fecit Ie-
sus. Cōlegerunt ergo pontifices & pha-
risaici concilium et dicebant. Q̄d facim̄.
Quia hic homo multa signa facit. si dimi-
timus eum sic. omnes credent in eum. &
uenient romani & tollent n̄m locum et
gentem. Unus autem ex ipsis Cayphas no-
mine. cum esset pontifex anni illius dixit
eis. Vos nescitis quequam nec cogitatis q̄a
expedit uobis ut unus moriatur homo p̄
populo et non tota gens pereat. Hic aut̄
a semetipso non dixit. sed cum esset pon-
tifex anni illius prophetauit q̄a Iesus in-
riturus erat p̄ gentem. & non tm̄ pro gen-
te. sed ut filios dei q̄ erant dispersi con-
gregaret in unum. Ab illo ergo die co-
gitauerunt ut interficerent eum. Iesus
ergo iam non in palam ambulabat apud
iudeos. sed abiit in regionem iuxta de-
sertum in ciuitatem que dicitur ephre.
& ibi morabatur cum discipulis suis. Pro-
ximum autem erat pascha iudeorum. &
ascenderunt multi hierosolymam de re-
gione ante pascha. ut sanctificarent seip̄s.
Querebant ergo Iesum & colloqueban-
tur ad inuicem in templo stantes. Q̄d
putatis quia non uenit ad diem festum
istum. Dederant autem pontifices & pha-
risaici mandatum ut si quis cognouerit ubi
sit indicet. ut apprehendant eum.

Iesus ergo ante sex dies
pasche uenit Bethaniam
ubi Lazarus fuerat mor-

tuis. quem suscitauit Iesus. fecerunt
autem ei coenam ibi. & Martha ministrabat.
Lazarus uero unus erat ex discipulib' cum eo.
Maria ergo accepit libram unguenti nardi
pistici pretiosi & unxit pedes Iesu. et exersit
pedes eius capillis suis. & domus impleta est
ex odore unguenti. Dixit ergo unus ex discipulis eius
Iudas scariothis. q' erat cum traditurus.
Quare hoc unguentum non ueruit trecentis
denarijs. & datum est egenis. Dixit
autem hoc non q' de egenis percipit ad
eum. sed q' fur erat. et loculos habens e
que intrebant portabat. Dixit ergo Ie
sus. Simite illam ut in diem sepulture
mee seruet illud. Pauperes enim semper
habebitis uobiscum. me autem non semper
habebitis. Cognouit ergo turba multa.
ex iudeis q' illuc est. & uenerunt non
propter Iesum tm. sed ut Lazarum uide
rent. quem suscitauit a mortuis. Cogi
tauerunt autem principes sacerdotum. i
ut & Lazarum interficerent. q' multi
pp illum abibant ex iudeis. et credebant
in Iesum. In crastinum autem turba mul
ta. que uenerat ad diem festum. cum
audissent q' uenit Iesus hierosolimam. ac
ceperunt ramos palmarum. et processerunt ob
uiam ei. & clamabant. Osanna benedictus
q' uenit in nomine domini rex isrl. Et
inuenit Iesus asellum et sedit sup eum sicut
scriptum est. Noli timere filia syon.
ecce rex tuus uenit sedens sup pullum
asinum. Hec non cognouerunt discipuli
eius primum. sed qn glorificatus est Ie
sus tunc recordati sunt. q' hec erant scrip
ta de eo. & hec fecerunt ei. Testimonij

ergo phibebat turba que erat cum eo. i
qn Lazarum uocauit de monumento. &
suscitauit eum a mortuis. Propterea & i
obuiam uenit ei turba. q' audierunt ex
fecisse hoc signum. Pharisai ergo dixerunt
ad semetipsos. Videtis q' nihil proficimus.
Ecce mundus totus post eum abiit. Erant
autem quedam gentiles ex his q' ascende
rant. ut adorarent in die festo. Hi er
go accesserunt ad Philippum. q' erat a
bethsaida galilee. & rogabant eum di
centes. Domine. uolumus Iesum uidere. i
Venit philippus et dicit Andree. Andree
as rursum et philippus dixerunt Iesu. Ie
sus autem respondit eis dicens. Venit i
hora ut clarificetur filius hominis. Ame
amen dico uobis. nisi granum frumenti
cadens in terram mortuum fuerit. ipse
solum manet. Si autem mortuum non
fuerit. multum fructum affert. Qui ama
niam suam pdece eam. Et qui odit ani
mam suam in hoc mundo. in uitam eter
nam custodit eam. Siquis mihi ministrat
me sequatur. et ubi sum ego illic & mi
nistrey meus erit. Siquis mihi ministraue
rit. honorificabit eum pater meus. Nunc
anima mea turbata est. Et qd dicam. pa
ter saluifica me ex hac hora. Sed propte
rea ueni in horam hanc. Pater clarifica
nomen tuum. Venit ergo uox de celo. i
dicens. Et clarificauit & iterum clarifica
bo. Turba ergo que stabat & audierat.
dicebat tonitruum esse factum. Alij
autem dicebant. Angelus ei locutus est.
Respondit Iesus & dixit. Non pp me
hoc uox uenit. sed propter uos. Nunc u
dicum est mundi. Nunc princeps huius

mundi eijctetur foras. Ego si exaltatus
fuero a terra omnia traham ad meipsum.
Hec autem dicebat significans quia morte
eius moriturus. Respondit ei turba: o
nos audiuimus ex lege quia Christus manet
in eternum. Et quomodo tu dicis oportet
exaltari filium hominis. Et quis est
iste filius hominis. Dixit ergo eis Iesus.
A d huc modicum lumen in uobis est. An
bulate dum lucem habetis. ut non uos te
nebre comprehendant. Et qui ambulat in
tenebris nescit quo uadat. Dum lucem
habetis credite in lucem. ut filij lucis sitis.
Hec locutus est Iesus & abiit & abscon
dit se ab eis. Cum autem tanta signa fe
cisset coram eis non credebant in eum. i
ut sermo Esaias impleteretur quem dixit.
Domine quis credidit auditui nostro & br
chium domini cui reuelatum est. Propte
rea non poterant credere quia iterum dixit
Esaias. Excecauit oculos eorum & indura
uit cor eorum ut non uideant oculis &
non intelligant corde & conuertantur
et sanentur. Hec dixit Esaias quoniam uidit
gloriam eius & locutus est de eo. Verum
tamen et ex principio multi crediderunt
in eum. sed pro phariseos non confiteba
tur. ut de synagoga non eijcerent. Dile
xerunt enim gloriam hominum magis quam
gloriam dei. Iesus autem clamauit & o
dixit. Qui credit in me non credit in
me. sed in eum qui misit me. Et qui uidet
me uidet eum qui misit me. Ego lux
in mundum ueni. ut omnis qui credit in
me in tenebris non maneat. Et si quis
audierit uerba mea & non custodierit
ego non iudico eum. Non enim ueni. i

ut iudicem mundum. sed ut saluificem
mundum. Qui spernit me & non accipit
uerba mea. habet qui iudicet eum. Sermo
quem locutus sum. ille iudicabit eum in
nouissimo die. Quia ego ex mundo non sum
locutus. sed qui misit me pater ipse mihi
mandatum dedit. quod dicam et quid loquar.
Et scio quia mandatum eius uita eterna
est. Que ergo ego loquor sicut dixit mi
pater sic loquor.

Et te diem festum pasche
sciens Iesus quia uenit hora
eius ut transeat ex hoc mun
do ad patrem. cum dilexi
set suos qui in erant in mundo in finem.
dilexit eos. Et coena facta cum diabolo
tam misisset in cor ut traderet eum iuda
Simonis scariothis. sciens quia omnia dedit
ei pater in manus. et quia a deo ceuuit. & i
ad deum uadit. surgit a coena. et ponit o
uestimenta sua. et cum accepisset linteam
precinxit se. Deinde misit aquam in pel
lum & cepit lauare pedes discipulorum
et extergere linteo quo erat precinctus.
Venit ergo ad Simonem petrum. Et di
xit ei Petrus. Domine tu mihi lauas pede
Respondit Iesus & dixit ei. Quod ego
facio tu nescis modo. scies autem postea.
Dicit ei Petrus. Non lauabis mihi pedes
in eternum. Respondit ei Iesus. Si non
lauero te non habebis partem mecum. i
Dicit ei Simon Petrus. Domine non tan
pedes meos. sed et manus et caput. Dicit
ei Iesus. Qui lotus est non indiget nisi ut
pedes lauet. sed est mundus totus. Ego
mundi estis. sed non omnes. Sciebat. n.

quoniam esset qui traderet eum propter
dixit non estis mundi omnes. Postquam
ergo lauit pedes eorum. accepit uestimen-
ta sua. & cum recubisset iterum dixit eis
Sicut quod fecerim uobis. Vos uocatis me in-
gister et domine et bene dicitis. Sum ete-
nim. Si ergo laui pedes uos dominus et magister
et uos debetis alter alterius lauare pedes.
E exemplum enim dedit uobis. ut quemad-
modum ego feci uobis. ita & uos faciatis. Amen
amen dico uobis. non est seruus maior domino
suo. neque apostolus maior est qui misit illum.
Sicut haec scitis beati eritis si feceritis ea. Non
de omnibus uobis dico. Ego scio quos ele-
gerim. Sed ut adimpleatur scriptura. Qui
manducat mecum panem. leuabit contra
me calcaneum suum. A modo dico uobis
priusquam fiat. ut cum factum fuerit creda-
tis. quia ego sum. Amen amen dico uobis. qui
accipit si quem misero. me accipit. Qui autem
me accipit. accipit eum qui me misit. Cum
haec dixisset Iesus turbatus est spiritu. &
prostratus & dixit. Amen amen dico uobis
quia unus ex uobis tradet me. Aspiciebant
ergo ad inuicem discipuli. hesitantes de
quo diceret. Erat ergo recubens unus
ex discipulis eius in sinu Iesu quem dilige-
bat Iesus. Innuit ergo huic Simon Petrus &
dixit ei. Quis est de quo dicit? Itaque cum
recubisset ille supra pectus Iesu. dicit ei
Domine quis est? Respondit Iesus. Ille est
cui ego intinctum panem portexero. Et
cum intinxisset panem. dedit Iudeo simo-
ni scariothis. Et post bucellam introiit
in eum sanathas. Et dicit ei Iesus. Quod
facis fac citius. Haec autem nemo sciuit
discumbentium ad quod dixerit ei. & dicit

eum parabant quia loculos habebat. Iudas
qui dixerat ei Iesus. eme. ea quae opus sunt
nobis ad diem festum. aut egenus ut ali-
quid daret. Cum ergo accepisset ille bu-
cellam exiit continuo. Erat autem nox.
Cum ergo exisset. dixit Iesus. Nunc cla-
rificatus est filius hominis et deus clarifica-
tus est in eo. Si deus clarificatus est in eo
& deus clarificabit eum in semetipso. & co-
tinuo clarificabit eum. Filii adhuc mo-
dicum uobiscum sum. Queritis me. & si-
cut dixi Iudeis. quo ego uado uos nesci-
potestis uenire. & uobis dico modo. Ma-
datum nouum do uobis. ut diligatis in-
uicem sicut dilexi uos. ut & uos diliga-
tis inuicem. In hoc cognoscetis omnes qui
discipuli mei estis. si dilectionem habue-
ritis ad inuicem. Dicit ei Simon Petrus.
Domine quo uadis? Respondit Iesus.
Quo ego uado non potes me modo sequi
sequeris autem postea. Dicit ei Petrus.
Quare non possum te sequi modo? Anima
meam pro te ponam. Respondit ei Iesus.
Animam tuam pro me ponet. Amen o-
amen dico tibi. non cantabit gallus do-
nec ter me neges.

Tunc discipulis suis. Non
turbetur cor uestrum. &
Creditis in deum. & in
me credite. In domo patris
mei mansiones multe sunt. Si quo minus
dixissen uobis. quia uado parare uobis locum.
Et si abiero & preparauero uobis locum.
iterum uenio & accipiam uos ad meipsum.
ut ubi sum ego et uos sitis. Et quo ego
uado scitis et uiam scitis. Dicit ei Thomae

Domine nescimus quo uadis. Et quomodo
possumus uiam scire? Dicit ei Iesus. Ego
sum uia. et ueritas et uita. Nemo uenit
ad patrem nisi per me. Si cognouissetis me
& patrem meum unquam cognouissetis. Et
amodo cognoscetis eum. et uidistis eum.
Dicit ei Philippus. Domine ostende nobis
patrem. & sufficit nobis. Dicit ei Iesus.
Tanto tempore uobiscum sum et non co-
gnouistis me? Philippe quid uidet me. ui-
det et patrem. Quomodo tu dicis oste-
de nobis patrem. Non credis quia ego
in patre & pater in me est. Verba que ego
loquor a meipso non loquor. Pater
autem in me manens ipse facit opera.
Non creditis quia ego in patre et pater in me
est. Alioquin propter opera ipsa credite.
Amen. Amen dico uobis. qui credit in me. opera
que ego facio & ipse faciet. & maiora ho-
rum faciet. quia ego ad patrem uado. &
quodcumque petieritis patrem in nomine meo
hoc faciam. ut glorificetur pater in filio.
Siquid petieritis in nomine meo hoc faciam.
Si diligitis me. mandata mea seruate. Et
ego rogabo patrem. & alium paraclytum
dabit uobis. ut maneat uobiscum in eter-
num spiritum ueritatis. quem mundus non
potest accipere. quia non uidet eum. nec
scit eum. Vos autem cognoscetis eum. quia
apud uos manebit. & in uobis erit. Non
relinquam uos orphanos. ueniam ad uos.
Adhuc modicum et mundus me iam non
uidet. Vos autem uidetis me. quia ego ui-
uo & uos uiuetis. In illo die uos cognoscet-
is. quia ego sum in patre meo. & uos in me
et ego in uobis. Qui habet mandata mea et
seruat ea. ille est qui diligit me. Quia

diligit me. diligit & patre meo et ego di-
ligam eum. et manifestabo ei meipsum. Di-
cit ei Iudas. non ille scariothis Domine. i-
quid factum est. quia manifestaturus es no-
bis teipsum. & non mundo? Respondit
Iesus. & dixit ei. Si quis diligit me. sermoes
meum seruabit. & pater meus diliget eum
et ad eum ueniet. & mansionem apud
eum faciet. & non diligit me sermo
nec meos non seruat. Et sermonem quem
audistis non est meus. sed eius qui misit me
patris. Hec locutus sum uobis apud uos
manens. Paraclytus autem spiritus sanctus. quem
mittet pater in nomine meo. ille uos do-
cebit omnia. & suggeret uobis omnia
quaecumque dixerit uobis. Pacem relinquo
uobis. pacem meam do uobis. Non quo-
modo mundus dat. ego do uobis. Non
turbetur cor uestrum. nec formidetis. Audi-
stis quia ego dixi uobis. uado & uenio
ad uos. Si diligeretis me. gauderetis ut
quod quia uado ad patrem. quia uado ad
patrem. quia pater maior me est. Et non
dixi uobis priusquam fiat. ut cum factum fuerit
credatis. Iam non multa loquar uobiscum.
uenit enim princeps mundi huius. et in
me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mu-
ndus. quia diligo patrem. et sicut mandatum
dedit mihi pater. sic facio. Surgite exi-
mus hinc.

Ego sum uitis uera. et pa-
ter meus agricola est. Os-
tendem palmitem in me non
ferentem fructum tolle
eum. & omnem qui fert fructum purga-
bit eum. ut fructum plus afferat. Iam

uos mundi estis propter sermonem quem locutus sum uobis. Manete in me et ego in uobis. Sicut palmet non potest ferre fructum a senectute nisi manserit in uita: sic nec uos nisi in me manseritis. Ego sum uitis, uos palmetes. Qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum, qui sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit mittet foras sicut palmet arefuit et colliget eum et in ignem mittet et ardet. Si manseritis in me et uerba mea in uobis manserint quodcumque uolueritis petetis et fiet uobis. In hoc clarificatus est pater meus ut fructum plurimum afferat et efficiamini mei discipuli. Sicut et dilexit me pater et ego dilexi uos. Manete in dilectione mea. Si precepta mea seruaueritis manebitis in dilectione mea sicut et ego patris mei precepta seruauit et maneo in eius dilectione. Hec locutus sum uobis ut gaudium meum in uobis sit et gaudium uestrum impleat. Hoc est preceptum meum ut diligatis inuicem sicut dilexi et uos. Maiorem hac dilectionem nemo scit quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis que ego precipio uobis. Iam non dicam uos seruos quia seruus nescit quid faciat dominus eius.

Vos autem dixi amicos quia omnia quecumque audiuimus a patre meo nota feci uobis. Non uos me elegistis sed ego elegi uos et posui uos ut caris et fructum afferatis et fructus uester maneat ut quodcumque petieritis patrem in nomine meo deus uobis.

Hec mando uobis ut diligatis inuicem. Si mundus uos odit scitote quia me priorem uobis odio habuit. Si de mundo fuisse

tis mundus quod suum erat diliget. Quia uero de mundo non estis sed ego elegi et uos de mundo propterea et odit uos mundus. Omentote sermonis mei quem ego dixi uobis. Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt et uos persecuentur. Si sermonem meum seruauerunt et uerbum seruabunt. Sed hec omnia facient et uobis pro nomine meo quia nesciunt eum qui misit me. Si non uenissem et locutus fuisset eis peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Quia me odit et patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatum non haberent. Nunc autem et uidentur et oderunt et me et patrem meum. Sed ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est quia odio habuerunt me gratis. Cum autem uenerit paraclitus quem ego mittam uobis a patre spiritu ueritatis qui a patre procedit ille testimonium perhibebit de me. Et uos testimonium perhibebitis quia ab initio mecum estis.

Hec locutus sum uobis ut non scandalizemini. Absque synagogis facient uos. Sed uenit hora ut omnis qui interficit uos arbitretur obsequium se prestare deo. Hec facient uobis quia non nouerunt patrem neque me. Sed hec locutus sum uobis ut cum uenerit hora eorum remiscamini quia ego dixi uobis. Hec autem uobis ab initio non dixi quia uobiscum eram. Et nunc uado ad eum qui misit me et nemo ex uobis interrogat me quo uadis. Sed quia hec locutus sum uobis tristitia

implebit cor ur̄m. Sed ego ueritatem di
co uobis. expedit uobis ut ego uadam. Si
enim non abiero paraclitus non ueniet ad
uos. Si autem abiero. mittam eum ad uos.
Et cum uenerit. ille arguet mundum de
peccato. et de iustitia & de iudicio. De
peccato quidem. quia non crediderunt in
me. De iustitia uero. quia ad patrem uado
& iam non uidebitis me. De iudicio autem
quia princeps huius mundi iam iudicatus
est. Adhuc multa habeo uobis dicere. sed non
potestis portare modo. Cum autem uene
rit ille. sp̄s ueritatis. docebit uos omnem
ueritatem. Non enim loquitur a semetip
so. sed quaecumque audierit loquetur. et que ue
tura sunt. annuntiabit uobis. Ille me clarifi
cabit. quia de meo accipiet. & annuntia
bit uobis. Omnia quaecumque pater meus
sunt. propterea dixi. quia de meo accipiet &
annuntiabit uobis. Nunc uelimus & iam non
uidebitis me. et iterum modicum et uidebi
tis me. quia uado ad patrem. Dixerunt ergo
ex discipulis eius adinuicem. Quid est
hoc quod dicit nobis modicum & non
uidebitis me. & iterum modicum. & ui
debitis me. et quia uado ad patrem. Di
cebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum.
Nescimus quid loquitur. Respondit autem Je
sus. quia uolebant eum interrogare. et dixit
eis. De hoc queritis inter uos. quia dixi. modicum
et non uidebitis me. et iterum modicum
et uidebitis me. Amen. amen dico uobis. I
quia plorabitis uos. mundus autem gaude
bit. uos autem contristabimini. sed tristitia
ura uertet in gaudium. Mulier. cum part
tristitiam habet. quia uenit hora eius. Cum autem
peperit puerum. iam non meminit pressuræ.

propter gaudium quia natus est homo in mundo.
Et uos igitur nunc quidem tristitiam habetis.
Ite autem uidebo uos & gaudebit
cor ur̄m. et gaudium ur̄m nemo tollet
a uobis. Et in illo die me non interroga
bitis quomodo. Amen. amen dico uobis. si quod
petieritis patrem in nomine meo. dabit uo
bis. Usque modo non petistis quicquam in no
mine meo. Petite et accipietis. ut gaudi
um ur̄m sit plenum. Hec in uerbis locu
tus sum uobis. Venit hora. cum iam non in
uerbis loquar uobis. sed palam de patre &
meo annuntiabo uobis. In illo die in nomi
ne meo petetis. Et non dico uobis. quia ego
rogabo patrem de uobis. Ipse enim pater
amat uos. quia uos me amastis et credidistis.
quia a deo exiui. Et exiui a patre & ueni in
mundum. iterum relinquo mundum et ua
do ad patrem. Dicunt ei discipuli eius. Ec
ce nunc palam loqueris & uerbum nullum
dicas. Nunc scimus quia scis omnia. et non quod
est tibi. ut quis te interroget. In hoc credimus
quia a deo existi. Respondit eis Iesus. Mo
creditis. Ecce uenit hora. et iam uenit. ut
dispergamini unusquisque in propria & me so
lum relinquatis. Et non sum solus. quia pater
mecum est. Hec locutus sum uobis. ut in
me pacem habeatis. In mundo pressuram
habebitis. sed confidite. ego uici mundum.

Et locutus est Iesus & sub
leuatis oculis in celum dixit
Pater. uenit hora clarifica
filium tuum. ut filius ex
us clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem
omnis carnis. ut omne quod dedisti ei det
eis uitam eternam. Hec est autem uita.

eterna ut cognoscant te solum deum uerum
& quem misisti Jesum Christum. Ego te clarificaui
supra terram. opus consummaui quod
dedisti mihi ut faciam. Et nunc clarifica
me tu pater apud te metipsum claritate
quam habui priusquam mundus fieret apud te.
As anifestauit nomen tuum hominibus quos de
disti mihi de mundo. Tu erant et mihi
eos dedisti & sermonem tuum seruaue
runt. Nunc cognouerunt quia omnia que
dedisti mihi abs te sunt. Quia uerba que
dedisti mihi dedi eis & ipsi acceperunt &
cognouerunt uerum quia a te exiit & cre
diderunt quia tu me misisti. Ego pro eis ro
go non pro mundo sed pro his quos dedisti
mihi quia tui sunt. Et mea omnia tua sunt
et tua mea sunt & clarificatus sum in
eis. Et iam non sum in mundo. et hi in
mundo sunt. et ego ad te uenio. Pater
sancte serua eos in nomine tuo quos de
disti mihi. ut sint unum sicut et nos. Cum
essem cum eis ego seruaui eos in nomine
tuo. Quos dedisti mihi ego custodiu &
nemo ex eis perijt nisi filius perditionis ut
scriptura impleatur. Nunc autem ad te
uenio & hec loquor in mundo ut habeat
gaudium meum impletum in semetipsis.
Ego dedi eis sermonem tuum & mundus
eos odio habuit quia non sum de mundo si
cut & ego non sum de mundo. Non ro
go ut tollas eos de mundo. sed ut serues
eos a malo. De mundo non sunt sicut &
ego non sum de mundo. Sanctifica eos in
ueritate. Sermo tuus ueritas est. Sicut tu
me misisti in mundum ita & ego misi eos
in mundum. Et pro eis ego sanctifico meip
sum ut sint & ipsi sanctificati in ueritate.

Non pro eis autem rogo tamen sed & pro eis qui
crediderunt sunt pro uerbum coram in me. ut
omnes unum sint sicut tu pater in me &
ego in te. ut & ipsi in nobis unum sint. ut
ut credat mundus quia tu me misisti. Et
ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis
ut sint unum sicut & nos unum sumus.
Ego in eis & tu in me. ut sint consummati
in unum. et cognoscat mundus quia tu me
misisti & dilexisti eos sicut & me dilexi
sti. Pater quos dedisti mihi uolo. ut ubi
sum ego & illi sint mecum. ut uideant
claritatem meam. quam dedisti mihi quia
dilexisti me ante constitutionem mundi.
Pater uisite mundus te non cognouit. Ego
autem te cognoui & hi cognouerunt
quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen
in tuum & notum faciam ut dilectio
que dilexisti me in ipsis sit. et ego in ipsis.

Et cum dixisset Jesus egre
sus est cum discipulis suis
trans torrentem cedron. &
erat ortus in quem introi
uit ipse & discipuli eius sciebat autem et
judas qui tradebat eum locum quia frequen
ter Jesus conuenerat illuc cum discipulis
suis. Judas ergo cum accepisset cohortem
et a pontificibus et phariseis ministros ue
nit illuc cum lanternis et facibus et armis.
Jesus itaque sciens omnia que uentura erant
supra eum processit et dixit eis. Quem que
ritis? Respondentes ei. Iesum nazare
num. Dicit eis Jesus. Ego sum. Stabat
autem & judas qui tradebat eum cum ipsis.
Ut ergo dixit eis. ego sum abierunt re
trorsum et ceciderunt in terram. Iterum

ergo interrogauit eos. Quem queritis. Illi
autem dixerunt. Iesum nazarenum. Res-
pondit Iesus. Dixi uobis quia ego sum. Si
ergo me queritis sinite hos abire. Ut imple-
retur sermo quem dixit. quia quos dedisti
mibi non peridi ex eis quemquam. Simon ergo
Petrus habens gladium eduxit eum. et per-
cussit pontificis seruum. et abscidit auri-
culam eius dextram. Erat autem nomen
serui Malchus. Dicit ergo Iesus Petro. O-
M utte gladium tuum in uaginam. Calicem
quem dedit mihi pater non uis ut bibam
illum. Cohors autem et tribunus et mi-
nistri iudeorum comprehenderunt Iesum
et ligauerunt eum. et adduxerunt eum
ad Annam primum. Erat enim socer Cay-
phei. qui erat pontifex anni illius. Erat autem
Cayphas qui consilium dederat iudeis. quia
expedit unum hominem mori pro populo. Sequi-
batur autem Iesum Simon Petrus. et alius
discipulus. Discipulus autem ille erat no-
tus pontifici. et introiit cum Iesu in atrium
pontificis. Petrus autem stabat ad ostium
foris. Exiit ergo discipulus. qui erat notus
pontifici. et dixit ostiariae. et introduxit
Petrum. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria.
Nunquid et tu ex discipulis es hominis
istius. Dicit ille. Non sum. Stabant autem
serui et ministri ad prunas. quia frigus erat
et calefaciebant se. Erat autem cum eis
et Petrus stans et calefaciens se. Pontifex
ergo interrogauit Iesum de discipulis suis
et de doctrina eius. Respondit quia Iesus.
E go palam locutus sum mundo. Ego semper
doci in synagoga. et in templo quo omnes
iudei conueniunt. et in occulto locutus
sum nihil. Quod me interrogas. Inten-

roga eos qui audierunt quod locutus sum
ipsis. ecce hi. sciunt que dixerim ego.
Hec autem cum dixisset. unus assistens
ministrorum dedit alapam Iesu dicens.
Sic respondes pontifici. Respondit ei Je-
sus. Si male locutus sum testimonium per-
hibe de malo. si autem bene. quod me cecidi.
Et misit eum Annas ligatum ad Caypham
pontificem. Erat autem Simon Petrus stans
et calefaciens se. Dixerunt ergo ei. Nun-
quid et tu ex discipulis eius es. Negauit
ille et dixit. Non sum. Dicit ei unus ex
seruis pontificis cognatus eius cuius absci-
dit Petrus auriculam. Nonne ego te
iudi in horto cum illo. Iterum ergo ne-
gauit Petrus et statim gallus cantauit.
Adducunt ergo Iesum a Caypha in pre-
torium. Erat autem mane. et ipsi non
introierunt in pretorium. ut non con-
taminarentur. sed ut manducarent pa-
scha. Exiit ergo Pilatus ad eos foras
et dixit. Quam accusationem affertis ad-
uersus hominem hunc. Respondent
et dixerunt ei. Si non esset hic malefac-
tor. non tibi tradidissent eum. Dicit
ergo eis Pilatus. Accipite eum uos. et se-
cundum legem uestram iudicate eum. Di-
xerunt ergo iudei. Nobis non licet in-
terficere quemquam. Ut sermo Iesu imple-
retur quem dixit. significans quia mor-
te esset moriturus. Introiit ergo iterum
in pretorium Pilatus. et uocauit Iesum.
et dixit ei. Tu es rex iudeorum. Respo-
dit Iesus. et temetipso hoc dicitis an alii.
dixerunt tibi de me. Respondit Pilatus.
Nunquid ego iudeus sum. Genus tuum
et pontifices tradiderunt te mihi. Quid

fecisti. Respondit Iesus. Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum. ministri mei utique de certarent. ut non traderet iudeis. Nunc autem regnum meum non est hinc. Dicit itaque ei Pilatus. Ergo rex es tu. Respondit Iesus. Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum. et ad hoc ueni in mundum. ut testimonium perhibeam ueritati. Omnis qui est ex ueritate. audit uocem meam. Dicit ei Pilatus. Quid est ueritas? Et cum hoc dixisset. iterum exiit ad iudeos. et dicit eis. Ego nullam inuenio in eo causam. Est autem consuetudo uobis. ut unum dimittam uobis in pascha. Vultis ergo dimittam uobis regem iudeorum? Clamauerunt rursus omnes dicentes. Non hunc sed Barrabam. Erat autem Barrabas latro.

Vnde ergo apprehendit
 Pilatus Iesum et flagellauit. Et milites plebentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius et ueste purpurea circumdederunt eum. Et ueniebant ad eum & dicebant. Aue rex iudeorum. Et dabat ei alapas. Exiit itaque Pilatus foras. et dicit eis. Ecce adduco uobis eum foras. ut cognoscatis quia nullam inuenio in eo causam. Exiit ergo Iesus portans spinam coronam et purpureum uestimentum et dicit eis. Ecce homo. Cum ergo uidisset pontifices & ministri clamabant dicentes. Crucifige. crucifige eum. Dicit eis Pilatus. Accipite eum uos & crucifigite. Ego enim non inuenio in eo causam.

Respondenterunt ei iudei. Nos legem habemus & secundum legem debet mori quia filium dei se fecit. Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem. magis timuit. Et ingressus est pretorium iterum. et dicit ad Iesum. Unde es tu? Iesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus. Mihi non loqueris. Nescis quia potestatem habeo crucifigere te. & potestatem habeo dimittere te. Respondit Iesus. Non habet potestatem aduersum me ullam. nisi tibi datum esset de super. Propterea quia me tradidit tibi. maius peccatum habet. Et exinde querebat Pilatus dimittere eum. Iudei autem clamabant dicentes. Si hunc dimittis. non es amicus Cesaris. Omnis enim qui se regem facit. contra dicit Cesar. Pilatus autem cum audisset hos sermones. adduxit foras Iesum. et sedit per tribunal in loco qui dicitur lithostrotos. hebraice autem gabatha. Erat autem pascha hora quasi sexta. & dicit iudeis. Ecce rex uester. Illi autem clamabant. Tolle. tolle crucifige eum. Dicit eis Pilatus. Regem uestrum crucifigam. Respondenterunt pontifices. Non habemus regem. nisi Cesarum. Tunc ergo tradidit eis illum. ut crucifigeretur. Susceperunt autem Iesum. et eduxerunt. Et baiulans sibi crucem. exiit in eum qui dicitur caluariae locum. hebraice autem golgotha. Ubi crucifixerunt eum. et cum eo alios duos hinc & hinc. medium autem Iesus. Scripsit autem et titulum Pilatus. & posuit super crucem. Erat autem scriptum. Iesus nazarenus rex iudeorum. Hunc ergo titulum multi iudeorum legerunt. quia

prope ciuitatem erat locus ubi crucifixus
est iesus. Et erat scriptum hebraice gre-
ce & latine. Dicebant ergo Pilato ponti-
fices iudeorum. Noli scribere Rex iudeorum
sed quia ipse dixit. Rex sum iudeorum. Re-
pondit Pilatus. Quod scripsi scripsi. Mi-
lites ergo cum crucifixissent eum. accepe-
runt uestimenta eius. et fecerunt quatuor
partes unicuique militi partem et tunicam.
Erat autem tunica inconsutilis. desuper con-
texta per totum. Dixerunt ergo ad inui-
cem. Non scindamus eam. sed sortemur
de illa cuius sit. Et scriptura impleretur
dicens Partiti sunt uestimenta mea sibi.
& in uestem meam miserunt sortem. Et
milites quidem hec fecerunt. Stabant autem
iuxta crucem iesu mater iesus et soror
matris eius Maria Cleophae & Maria ma-
gdalene. Cum uidisset ergo iesus matrem
& discipulum stantem quem diligebat. i-
dicit matri sue. Mulier ecce filius tuus.
deinde dicit discipulo. Ecce mater tua.
Et ex illa hora accepit eam discipulus in
suam. Postea sciens iesus quia omnia con-
sumata sunt. ut consumaretur scriptura di-
cit. Sitio. Vas autem erat positum aceto
plenum. Illi autem spongiam plenam ac-
eto hyssopo circumponentes obtulerunt i-
ori eius. Cum ergo accepisset iesus acetum
dixit. Consumatum est. Et inclinato ca-
pite tradidit spiritum. Iudei ergo quoniam para-
secue erat. ut non remaneret in cruce
corpora sabbato. Erat enim magnus dies il-
le sabbati. rogauerunt pilatum ut fran-
gerentur coram cruce. et tollerentur. Ve-
nerunt ergo milites & primi quidem fre-
gerunt crura. et alterius qui crucifixus est

cum eo. Ad iesum autem cum uenissent
tulerunt eum iam mortuum non fregit
eius crura. sed unus militum lancea la-
tus eius aperuit. et continuo exiit sangui-
s et aqua. Et quid sit testimonium prohibuit
& uera est testimonium eius. Et ille scit
quod uera dicit. ut & uos credatis. Facta sunt
enim hec. ut scriptura impleretur. Os non
comminuetis ex eo. Et iterum alia scriptu-
ra dicit. Videbunt in quem transfixerunt.
Post hec autem rogauit pilatum Ioseph
ab arimathea eo quod esset discipulus iesu. oc-
cultus autem propter metum iudeorum. ut tolle-
ret corpus iesu. Et permisit pilatus. Venit
ergo & tulit corpus iesu. Venit autem et
nicodemus qui uenerat ad iesum nocte pri-
mum. ferens mixturam myrrhe & aloes
quasi libras centum. Acciperunt ergo cor-
pus iesu. et ligauerunt eum in lintheis et
aromatibus. sicut mos est iudeis sepelire.
Erat autem in loco ubi crucifixus est hor-
tus & in horto monumentum nouum in
quo nondum quisquam positus erat. Ibi er-
go propter parasceue iudeorum. quia iuxta erat
monumentum posuerunt iesum.

Na autem sabbati Maria
magdalene uenit mane. i-
cum adhuc tenebre essent
ad monumentum. & uidi-
t lapidem sublatum a monumento. Cum
rit ergo et uenit ad simonem petrum et
ad alium discipulum quem amabat iesus
& dicit illis. Tulerunt dominum de monu-
mento et & nescimus ubi posuerunt eum.
Exiit ergo Petrus & ille alius discipulus
et uenerunt ad monumentum. Currebat

autem duo simul et ille alius discipulus
præcurrit citius Petro et uenit primus ad
monumentum. Et cum se inclinasset uidi-
posita lintheamina non tñ introiuit. Ve-
nit ergo Simon Petrus sequens eum et in-
troiuit in monumentum. Et uidit lin-
theamina posita & sudarium quod fue-
rat sup caput eius non cum lintheaminib'
positum sed separatim inuolutum in unv'
locum. Tunc ergo introiuit ille et discipu-
lus q uenerat prius ad monumentum et
uidit & credidit. Nondum enim scie-
bant scripturam q̄ oportuit eum & mor-
tuis resurgere. Abierunt ergo iterum di-
scipuli ad semetipsos. Maria autem sta-
bat ad monumentum foris plorans. Dum
ergo flet & inclinauit se & p̄spexit in mo-
numentum. Et uidit duos angelos in al-
bis sedentes unv' ad caput & unum ad pe-
des ubi positum erat corpus Iesu. Dicunt
ei illi. Mulier qd̄ ploras. Dicit eis. Quia
tulerunt dñm meum & nescio ubi posi-
erunt eum. Hæc cum dixisset conuersa e-
retorsum et uidit Iesum stantem & non
sciebat q̄a Iesus est. Dicit ei Iesus. Mulier
qd̄ ploras quem queris. Illa existimans
quia hortulanus esset dicit ei. Domine si
tu sustulisti eum dicito mihi ubi posui-
sti eum et ego eum tollam. Dicit ei Iesus.
Maria. Conuersa illa dicit q̄. Rabboni &
qd̄ dicitur magister. Dicit ei Iesus. Noli
me tangere. Nondum enim ascendi ad pa-
trem meum. Vade autem ad fratres meos &
dic eis. Ascendo ad patrem meum & patrem
ur̄m deum meum & deum ur̄m. Venit &
Maria magdalene annuntians discipulis
q̄a uidit dñm & hæc dixit mihi. Cum

ergo sero esset die illo una sabbatorum & fo-
res essent clausæ ubi erant discipuli con-
gregati p̄ metum Iudeorum. Venit Iesus
& stetit in medio & dixit eis. Pax uobis.
Et cum hæc dixisset ostendit eis manus &
latus. Gausi sunt ergo discipuli uiso dño.
Dixit ergo eis iterum. Pax uobis. Sicut mi-
sit me pater & ego mitto uos. Hæc cum
dixisset insufflauit & dicit eis. Accipite
spiritum sanctum. Quorum remiseritis &
peccata remittuntur eis & quorum retinue-
ritis retenta sunt. Thomas autem unus ex
duodecim q̄ dicitur didymus non erat cum
eis qñ uenit Iesus. Dixerunt ergo ei alij
discipuli. Vidimus dñm. Ille autem dixit
eis. Nisi uidero in manibus eius fixuram
clauorum et mittam digitum meum in
locum clauorū et mittam manum meam
in latus eius non credam. Et post dies
octo iterum erant discipuli eius intus & I-
Thomas cum eis. Venit Iesus ianuas cla-
uis et stetit in medio et dixit eis. Pax
uobis. Tandem dicit Thome. Infer digi-
tuum huc et uide manus meas et affer
manum tuam et mitte in latus meum &
noli esse incredulus sed fidelis. Respon-
dit Thomas et dixit. Dñs meus et deus
meus. Dicit ei Iesus. Quia uidisti me &
Thoma credidisti. beati q̄ non uiderunt
et crediderunt. Multa q̄dam et alia signi-
ficat Iesus in conspectu discipulorū suorū
que non sunt scripta in libro hæc. hæc au-
tem scripta sunt ut credatis q̄a Iesus est
filius dei et ut credentes uitam habe-
tis in nomine eius.

Ostea manifestauit se iterum
Iesus ad mare tyberiadis.
Manifestauit autem sic.
Erant simul Simon petrus
& Thomas q dicitur didymus et Matha-
nael q erat a chana galilee et filij zebe-
da & alij ex discipulis eius duo. Dicit ei
Simon petrus. Vado pescari. Dicunt ei.
¶ V enimus et nos tecum. Et exierunt & ascen-
derunt in nauim et illa nocte nihil pren-
diderunt. Mane autem facto stetit Iesus
in littore: non tamen cognouerunt disci-
puli qd Iesus est. Dicit ergo eis Iesus. Pe-
tri nunquid pulmentarium habetis. Res-
ponderunt ei. Non. Dicit eis. Mittite
in dexteram nauis rete & inuenietis.
¶ O miserunt ergo & iam non ualebant illud
trahere propter multitudinem piscium. Dicit
ergo discipulus ille quem diligebat Iesu.
Petro dñs est. Simon petrus cum audisset
qd dñs est. tunica succinxit se. Erat nu-
nudus et misit se in mare. Alij autem di-
scipuli nauigio uenerunt. Non enim lon-
ge erant a terra. sed quasi cubitis ducentis
trahentes rete piscium. Et ergo descen-
derunt in terram. uiderunt prunas posi-
tas et piscem suppositum et panem. Dicit
eis Iesus. Afferte de piscibus quos preendi-
distis nunc. Ascendit Simon petrus et
traxit rete in terram plenum magnis pi-
scibus centum quinquaginta tribus. Et cum
tanti essent. non est scissum rete. Dicit
eis Iesus. Venite prandete. Et nemo au-
debat discumbentium interrogare eum.
¶ Tu q es. scientes quia dñs est. Et uenit Iesu
et accepit panem et dabat eis & piscem si-
militer. hoc iam tertio manifestatus est

Iesus discipulis suis. cum resurrexisset a mo-
tuis. Cum ergo prandissent. dicit Simon
Petro Iesus. Simon iohannis diligis me plu-
his. Dicit ei. Etiam domine. tu scis quia
amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei
iterum. Simon iohannis diligis me. At ille.
Etiam tu scis quia amo te. Dicit ei iterum.
Pasce agnos meos. Dicit ei tertio. Simon
iohannis amas me. Contristatus est petrus
quia dixit ei tertio amas me. et dicit ei.
Domine tu omnia nosti. tu scis quia amo te.
Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amen di-
co tibi. cum esses iunior cingebis te & am-
bulabis ubi uolebas. cum autem senueris
extendes manus tuas & alius te cinget &
ducet quo tu non uis. Hoc autem dixit
significans quia morte clarificaturus esset
deum. Et cum hoc dixisset dicit q. Seque-
re me. Conuersus Petrus uidit illum dis-
cipulum quem diligebat Iesus sequentem
q & recubuit in caena super pectus eius.
¶ Dicit Domine qd est q tradet te. Hunc
ergo cum uidisset Petrus dicit Iesu. Dñe
hic autem quid. Dicit ei Iesus. Sic cum-
uolo manere donec ueniam qd ad te. Tu
me sequere. Exiit ergo sermo iste intra
fratres qd discipulus ille non moritur. Et
non dixit ei Iesus non moritur. sed sic ex-
uolo manere donec ueniam qd ad te.
Hic est discipulus ille q testimonium p-
hibet de his & scripsit hec. Et scimus quia
uerum est testimonium eius. Sunt autem & ali-
multa que fecit Iesus. que si scribantur p-
sistula nec ipsum arbitror mundum capere
posse eos. q scribendi sunt libros.

R I M V M Q V

ritur quare post
 euangelia que sup
 plementum legis
 sunt et in quibus
 nobis exempla &
 precepta uiuendi plenissime digesta st
 uoluerit apls has epistolas ad singulas
 ecclesias destinare. Hae autem causa
 factum uidetur ut scilicet in tra nasem
 tis ecclesie nouis causis existentibus pre
 ueniret. & ut presentia atq; orientia re
 secaret uitia. & post futuras excludere
 re questioes exemplo pphetar. qui
 post editam legem Moysi in qua omnia
 dei mandata legebant. nihilominus tri
 doctrina sua rediuita semp populi comp
 sere peccata & pp exemplum uiuendi li
 bros ad nram etiam memoriam transmi
 serunt. Deinde queritur. Cur non ampli
 q; decem epstas ad ecclesias scripserit. De
 cem sunt enim cum ea que dicitur ad
 hebreos. Nam relique quattuor ad disa
 pulos specialiter sunt porrecte ut osten
 dret nouum non discrepare a ueteri te
 stamento & se contra legem non facere
 Moysi ad numeros primo decalogi ma
 datorum suas epistolas destinauit. & qe
 ille preceptis a Pharaone instituit libe
 rates totidem hic epistolis a diaboli &
 idolatrie seruitute edocet acqfitos. Na
 et duas tabulas lapideas duor testame
 toy figuram habuisse uiri eruditissi
 tradiderunt. Epistolam sane que ad

hebreos scribitur. qdam Pauli non esse co
 tendunt eo q non sit eius nomine titula
 ta et pp sermonis stiliq distantiam. sed
 ut Barnabe iuxta tertullianum aut lu
 ce iuxta quosdam ut certe clementis
 discipuli apostolor. et episcopi romani
 ecclesie post apostolos ordinati. Quibus
 respondendum est. si propterea Pauli no
 erit. qa eius non habet nome. ergo nec
 alicuius erit. qa nullius nomine titula
 tur. Quod si inconueniens absurdumq; e.
 ipsius magis esse credenda est. que tan
 to doctrine sue fulgore eloquio. Sed qu
 nam apud hebreor. ecclesias. quasi des
 tructor legis falsa suspitice habebatur.
 uoluit tacito nomine de figuris legis et
 ueritate Christi reddere ratiocin. ne ocl
 um nominis in fronte pretitulati utilita
 tem excluderet lectionis. Non est sane
 miru si eloquentior uideatur iproprio. i.
 hebreo q in peregrino. id est in greco. qu
 ceteris epistole sunt scripte sermone. o.
 Mouet etiam quosdam quare romanor.
 epistola in primo sit posita cum eam no
 primo scripta ratio manifeste. Nam hie
 se pficiscentem hierosolyman scripsisse
 testatur. cum corinthios & alios iam are
 te ut ministerium qe secum portatur
 erat colligerent. litteris adhortatus sit. j
 Snde & intelligi qdam uolunt ita om
 nes epistolas ordinatas ut prima poneret
 quis posterior fuerit destinata. ut per
 singulas epistolas gradib; ad pfectiora
 ueniretur. Romanorum namq; pleriqu
 tam rudes erant ut non intelligerent
 dei se gratia et non suis meritis esse sal
 uatos. et ob hoc duo inter se populi con

fluctarent. Iccirco illos indigere assent
corrigi. uita gentilitatis priora comme-
morans. Corinthys tamen iam dicit scien-
te gratiam esse concessam. et non tam os-
nes increpat. q̄ cur peccantes non increpa-
uerunt reprehendit. sicut ait. Audite
inter uos fornicatio. Et iterum congrega-
tis uobis cum meo spiritu tradere huius
modi sathane. In secundo uero laudantur
et ut magis ac magis proficiant commo-
nentur. Galathe uero iam nullius cri-
minis arguunt. nisi hoc tantum q̄ calidis-
simis pseudo apostolis crediderunt. Ephe-
si sane nulla reprehensione. sed multa lau-
de sunt digni. q̄a fidem apostolicam ser-
uauerunt. Philippenses etiam multo ma-
gis collaudantur q̄ nec audire q̄dem falso
apostolos uoluerunt. Thessalonicenses ni-
hilominus in duabus epistolis omni lau-
de persequitur. eo q̄ non solum fidem in-
concussam seruauerunt. ueritatis. sed etiam
in persecutione ciuium fuerunt constantes
inuenti. Colossenses autem tales erant. ut
cum apostolo uisi corporaliter non fuisset
hac laude digni haberentur. Et si corpo-
re inquit absens sum. sed spiritu uobiscum
sum gaudens et iudens ordinem ur̄m.
De hebreis uero qd̄ dicendum est. quos
Thessalonicenses q̄ plurimum laudati sunt
imitatores facti esse dicuntur. Sicut ipse
ait. Et uos fratres imitatores facti estis ec-
clesiarum dei que sunt in iudea. Eadem
enim passi estis & uos a contribulibus un̄
que & illi a iudeis. Apud ipsos quoque
hebreos eadem commemorat dicens. Nam
& uinctis compassi estis. et rapinam bono-
rum uestrorum cum gaudio suscepistis.

cognoscentes uos habere meliorem et ma-
nentem substantiam.

OMNINI sunt qui ex
iudeis et gentibus crederunt. Hi supra con-
tentione uolebant se
alterutrum supponere.
Nam iudei dicebant. Nos sumus popu-
lus dei quos ab initio dilexit et fouit. nos
circumcisi ex genere Abrahę sancta desce-
dimus ex stirpe. & notus retro apud iude-
am tantum deus. Nos de egypto signis
dei & uirtutibus liberati. mare sicco per-
transiimus pede. cum inimicos nostros gra-
uissimè fructus inuoluerit. Nobis pluit
manna dominus in deserto. & quasi filius
suis celeste pabulum ministravit. Nos
die noctuq̄ columna nubis ignisq̄ preces-
sit. ut nobis in inuio iter ostenderet. Atq̄
ut cetera eius circa nos immensa beneficia
taceamus. nos soli digni fuimus dei legem
accipere. & uocem dei loquentis audire.
eiusq̄ cognoscere uoluntatem. In qua le-
ge nobis promissus est Christus. ad quos
etiam ipse se uenisse testatus est dicens.
Non ueni nisi ad oues que perierant domi-
ni israel. cum uos canes potius q̄ homines ap-
pellauerit. Equum ne ergo est. ut idol-
hodie deserentes q̄ ab initio deseruistis
nobis comparemini. et non potius in perse-
cutorum locum ex legis auctoritate & consue-
tudine deputemini. Et hoc ipsum non
mereremini. nisi q̄a larga semper dei clemē-
tia uoluit uos ad nr̄am imitationem ad-
mittere. Gentes enim e contrario respon-

debant. q̄to enim maiora erga uos da be-
nificia narraueritis. tanto maiors uos cri-
minis reos esse monstrabit. Semp enim his
omnibus extastis ingrati. Nam ipsis pedi-
bus quibus aridum mare transistis. ludebatis
ante idola que fecistis. & ipso ore quo pa-
ulo ante ob necem aduersarioꝝ cantauerat.
tis. simulacra uobis fieri poposcistis. illis oc-
ulis quibus uenerando deum in nube ut igne
conspicere solebatis simulacra intuebamini.
Manna quoq; uobis fastidio fuit. & semper
in deserto contra dominum murmurasti.
ad Egyptum unde uos manu ualida eiecit
redire cupientes. Qd̄ plura. Ita patres
uiri crebra p̄uocatione dominum irritaue-
runt. ut omnes in heremo morentur. o-
mne plus ex senioribus eorum q̄ duo homines
terram reppmissionis intrarent. Sed qd̄ an-
tiqua replicamus. cum etiam si illa mirum
fecisset. de hoc solo nemo uos dignos ueni-
iudicaret. q̄ dominum existim propheta-
rum semp uobis uocibus reppromissum non
solum suscipere nolulistis. sed etiam mor-
te pessima peremistis. Quem ut nos cogn-
uimus statim credidimus. cum nobis de-
co antea non fuerit predicatum. unde p̄-
batur q̄ idolis seruimus non obstinati-
oni mentis. sed ignorantie deputandum.
Qui enim cognitum illico sequimur. olim ut
que sequeremur. si antea cognouissemus.
Sic autem uos de generis nobilitate iactatis
quali non more imitatio magis q̄ carnalis
natiuitas filios uos faciat esse sanctorum.
D enim Esau & Ismael cum de stirpe sint.
Abrae minime tamen in filijs reputantur.
His taliter altercantibus apostolus se medius
interponens ita partium dirimit q̄stiones

ut neutri eorum sua iustitia salutem me-
ruisse confirmet. ambos uero populos &
scientes et grauitate deliquisse. Iudeos qd̄
q̄ per perueritatem legis deum Thono-
rauerunt. gentes uero q̄ cum cognitum i-
de creatura creatorem. ut deum debuerit
uenerari. gloriam eius in manu facta mu-
tauerunt simulacra. Nrosq; etiam similitu-
dinem consecutos. equales esse uerissi-
matione demonstrat. p̄sertim cum in
eadem lege predictum sit et iudeos &
gentes ad Christi fidem uocandos esse. i-
Quamobrem uicissim eos humilians ad pa-
cem & concordiam cohortatur.

OMANI sunt partij sta-
lie. Hi p̄uenti sunt a. i.
falsis apostolis. et sub nom-
ne dñi nostri Jesu christi i-
legem et prophetas erant indocti. Hos re-
uocat apostolus ad ueram et euangelicā
fidem. scribens ad a. corinthos.

AVLVS SERV^{VS}
Jesu christi uocatus
apostolus segregatus
in euangelium dei
quod ante pmisserat
per prophetas suos in
scripturis sanctis de filio suo q factus est
ei ex semine Dauid secundum carnem q
predestinatus est filius dei in uirtute se-
cundum spm sanctificationis ex resur-
rectione mortuorum Jesu christi dñi nr̄i
per quem accepimus grām et apostolatū
ad obediendum fidei in omnibus gentibus
pro nomine eius in qbus estis & uos uoca-
ti Jesu christi omnibus q sunt Rome di-
lectis dei uocati sanctis. Grata uobis & pax
a deo p̄re et dño nostro Jesu christo.
Primum quidem gratias ago deo meo per
Jesum chr̄m pro omnibus uobis. q̄a fides
uestra annuntiat in uniuerso mundo.
Tertis enim mihi est deus cui seruo in spi-
ritu meo in euangelio filij eius q̄ sine in-
termissione memoriam ur̄i facio sp̄ in or-
tionibus meis. obsecrans si quomodo tan-
dem aliquñ p̄sperum iter habeam in uolu-
tate dei ueniendi ad uos. Desidero enim
uidere uos ut aliquid impartiar uobis gr̄e
spiritual̄ ad confirmandos uos id est simul
consolari in uobis p̄ eam quę in uocem est
fidem ur̄am atq̄ meam. Nolo autem uos
ignorare fr̄es quia sepe proposui uenire
ad uos et prohibitus sum usq̄ ad hęc ut ali-
quem fructum habeam in uobis sicut &
in ceteris gentibus. Grecis ac barbaris sa-
pientibus & insipientibus debitor sum. o

itaq̄ qđ in me promptum est & uobis q
Romę estis euangelizare. Non enim
erubescō euangelium. Virtus enim dei est
in salutem omni credenti. iudeo primum
et greco. Iustitia enim dei in eo reuelatur
ex fide in fidem. sicut scriptum est. Iustus
autem ex fide uiuit. Reuelatur enim
ira dei de celo super omnem impietates
& iniustitiam hominum eorū q̄ ueritatem
dei iniustitiam detinent. quia qđ
notum est dei manifestum est in illis.
Deus enim illis manifestauit Inuisibilia. n.
ipsius a creatura mundi p̄ ea que facta
sunt intellecta conspiciunt. sempiterna
quoq̄ eius uirtus et diuinitas. ita ut sint
inexcusabiles. q̄a cum cognouissent deum
non sicut deum glorificauerunt aut gr̄as
egerunt. sed euauerunt in cogitationibus
suis et obscuratum est insipiens cor eorū.
Dicentes enim se esse sapientes. stulti facti
sunt. Et mutauerunt gloriam incor-
ruptibilis dei in similitudinem imaginis cor-
ruptibilis hominis & uoluerunt et quadri-
pedum & serpentum. Propter qđ tradidit
illos deo in desideria cordis eorū in immun-
ditiam. ut contumelijs afficiant corpora
sua in semetipsis. quia commutauerunt
ueritatem dei in mendacium et coluerunt
et seruerunt creature potius q̄ creatori
q̄ est benedictus in secula amen. Prop-
terea tradidit illos deo in passionem igno-
munt. Nam femine eorū immutauerunt
naturalē usum in eum usum q̄ est con-
tra naturam. Similiter autem et masculi
relieto naturali usu femine exarserunt
in desiderijs suis in inuicem. masculi in
masculos turpitudinem operantes & mer-

cedem quam oportuit erroris sui in se-
tipsis recipientes. Et sic non probauerunt
deum habere in notitia. tradidit illos de-
us in reprobum sensum. ut faciant ea que
non conueniunt. repletos omni iniquitate
malitia fornicatione avaritia nequitia ple-
nes inuidia homicidijs contentione dolo
malignitate susurrone detractores deo
odibiles contumeliosos superbos elatos inue-
tores malore parentibus non obediens in-
sipientes incompotitos sine affectione absq-
scedere sine misericordia. Qui cum iusti-
tiam dei cognouissent non intellexerunt
quoniam q. talia agunt. digni sunt mor-
te. non solum q. ea faciunt. sed etiam q.
consentunt facientibus.

R. opter qd in excusabili d-
o homo. omnis q. iudicas. i-
teipsum condemnas. Ex-
dem enim agis que iudi-
cas. Scimus enim quoniam iudicium de q-
secundum ueritatem in eos q. talia agunt.
E xultas autem hoc o homo qui iudicas e-
os q. talia agunt et facis ea. quia tu effugi-
es iudicium dei. An diuitias bonitatis eius
& patientie & longanimitatis contemni-
I gnoras qm benignitas dei ad penitentiam
te adducit. Secundum autem duritiam
tuam & unpenitens cor thesaurizans ti-
bi iram in die ire & reuelationis iusti iu-
dicii dei q. reddet unicuique secundum op-
eris. his quidem q. secundum patientiam
boni operis gloriam et honorem et incor-
ruptionem querentibus uitam eternam. i-
his autem q. sunt ex contentione. et qui
non accedunt ueritati. credunt autem

iniquitati. ita et indignatio tribulatio & a-
gustia in omnem animam hominis operantur
malum. iudei primum. et greci. Gloria
autem et honor et pax omni operanti bonus.
iudeo primum et greco. Non enim est accep-
tio personarum apud deum. Quicumque enim si-
ne lege peccauerunt. sine lege peribunt. Et
quicumque in lege peccauerunt. per legem iudi-
cabuntur. Non enim auditores legis iusti
sunt apud deum. sed factores legis iusti
cabuntur. Cum enim gentes que legem non
habent. naturaliter ea que legis sunt. faciunt.
eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt. i-
lex q. ostendunt opus legis scriptum in co-
dibus suis. testimonium reddente illis con-
scientia ipsorum. et inter se inuicem cogita-
tionum accusantium aut etiam defenden-
tium. in die cum iudicabit deus occulta ho-
minum secundum euangelium meum per
iesum christum. Si autem tu iudeus cogno-
minaris et regeris in lege. & gloriaris
in deo. & nescis uoluntatem eius & probas
utiliora. instructus per legem. confidis teip-
sum esse ducem cecorum. lumen eorum. qui
tenebris sunt. eruditorem insipientium. in-
gistrum infantium. habentem formam scien-
tie & ueritatis in lege. Q. ergo alium doces
teipsum non doces. Qui predicas non furam
dum furaris. & dicis non mechandum
mechans. Qui abominaris idola. sacrile-
gium facis. Q. in lege gloriaris. per preua-
ricationem legis deum inhonoras. N. om-
nium enim dei per uos blasphematur inter gen-
tes. sicut scriptum est. Circumcisio quidem
prodest si legem obserues. Si autem pre-
uaricator legis sis. circumcisio tua prepu-
tium facta est. Si igitur preputium iusti

tias legis custodiat. nonne preputium il-
lius in circūcisionem reputabitur. Et
iudicabit id quod ex natura est preputi-
um legem consumans et q̄ per luteram
& circūcisionem preuaricator legis est. Nō
enim q̄ in manifesto iudeus est neq̄ que i
manifesto in carne est circūcisio sed qui
in abscondito iudeus est et circūcisus cor-
dis in spiritu non lra cuius laus non ex
hominibus sed ex deo est.

Sed ergo amplius iudeo
aut que utilitas circūcisio-
nis? Multum p̄ omnem
modum. Primum quidem
q̄ credita sunt illius eloquia dei. Qd̄ nō
si q̄dam illorum non crediderunt. Nun-
quid incredulitas illorum fidem dei euacua-
uit. Absit. Est autem deus uerax om-
nis homo mendax. sicut scriptum est ut
iustificeris in sermonibus tuis & uincas ex
iudicaris. Si autem iniquitas nra iustitiam
dei commendat. qd̄ dicemus. Nunquid
iniquus est deus q̄ infert iram. Secun-
dum hominem dico. Absit. Alioquin q̄
modo iudicabit d̄s hunc mundum. Si
enim ueritas dei in meo mendacio abun-
dauit in gloriam ipsius qd̄ adhuc & i
ego tanq̄ peccator iudicor & non sicut
blasphemamur et sicut aiunt q̄dam nos
dicere. faciamus mala ut ueniant bona.
Quorum damnatio iusta est. Qd̄ ergo pro-
cellimus eos. Nequaquē. Causati enim su-
mus iudeos & grecos omnes sub peccato
esse. sicut scriptum est. Quia non est ius-
tus quisquam non est intelligent. non est
requrens deum. Omnes declinauerunt si-

mul inuiles facti sunt. non est q̄ faciat bo-
num. non est usq̄ ad unum. Sepulchrum
patens est guttur core. Linguis suis dolo-
se agebant. uenenum aspidum sub labijs
core. Quorum os maledictione et amari-
tudine plenum est. ueloces pedes eorum
ad effundendum sanguinem. Conteritio ē
infidelitas in uis core. & tuam pacem non
cognouerunt. non est timor dei ante o-
culos eorum. Scimus autem qm̄ quecumq̄
lex loquitur. his q̄ in lege sunt loquitur. Et
omne os obstruat et subditus fiat. omnis
mundus deo. q̄ ex operibus legis non iusti-
ficabitur. omnis caro coram illo. Per legem
enim cognitio peccati. Nunc autem sine le-
ge iustitia dei manifestata est. testificata
& lege & prophetis. Iustitia autem dei
p̄ fidem iesu christi. in omnes & super
omnes q̄ credunt in eum. Non enim ē
distinctio. Omnes enim peccauerunt &
egressi gloria dei. Iustificati gratis per gra-
tiam ipsius per redemptionem que est in
christo iesu quem proposuit d̄s propitia-
torem p̄ fidem in sanguine ipsius ad oste-
nsionem iustitię sue propter remissionem
precedentium delictorum in sustentatio-
ne dei ad ostensionem iustitię eius in hoc
tempore. ut sit ipse iustus & iustificans
eum q̄ ex fide ē iesu christi. Sibi est ergo
gloratio tua. Exclusa ē. Per quam le-
gem. factorem non sed p̄ legem fidei. Ar-
bitramur enim iustificari hominem per
fidem sine operibus legis. An iudeorum
Legis tantum. Nonne & gentium. In
mo et gentium. Quoniam q̄dam unus ē
d̄s q̄ iustificat circūcisionem ex fide &
preputium per fidem. L. Ergo ergo destru-

unus p̄ fidem. Absit. sed legem statuum.

Vid ergo dicemus inuenisse
Abraam patrem n̄m secun-
dum carnem. Si enim Abra-
am ex operibus legis iustifica-
tus est. h̄t gloriam sed non apud deum.
Qd enim dicit scriptura. Credidit Abra-
am deo. & reputatum est illi ad iustitiam. 1
Ei autem q̄ operatur merces non imputa-
tur secundum gr̄am sed secundum debi-
tum. Et uero q̄ non opatur credenti aut̄
in eum qui iustificat impium. reputat̄
fides eius ad iustitiam secundum p̄positū
grat̄e dei. sicut & Dauid dicit beatit̄-
dinem hominis cui deus accepto fert iusti-
am sine op̄ibus. Beati quorum remiss̄e sūt
iniquitates. & quor̄ creta sunt peccata. 1
Bcatul̄ uir cui non imputabit dominus
peccatum. Beatitudo ergo h̄ec in cir-
cūcisione t̄n manet. an etiam in p̄p̄-
tione. Dicimus enim q̄ reputata est fide
Abrae ad iustitiam. Quomodo ergo re-
putata est in circūcisione an in p̄p̄-
tione. Non in circūcisione sed in p̄p̄-
tione & si-
gnum accepit circūcisionis signaculum
iustit̄e fidei que est in p̄p̄-
tione ut si
pater omnium credentium per p̄p̄-
tium ut ut reputetur et illis ad iustitias
Et sic p̄ circūcisionis non his tantum q̄
sunt ex circūcisione sed & his q̄ sectar̄
uestigia fidei que est in p̄p̄-
tione p̄ris n̄i
Abrae. Non enim p̄ legem p̄missio abrae
aut semini eius. ut heres esset mundi. sed
p̄ iustitiam fidei. Si enim q̄ ex lege heredes
sunt. exinanita est fides. aboluta est p̄-
missio. Lex enim itam opatur. Vbi enim nō

est lex. nec p̄uaricatio. ideo ex fide ut
secundum gratiam firmit̄ sit. p̄missio omni
semini. Non ei q̄ ex lege est solum. sed et
ei q̄ ex fide est. Abrae q̄ pater est omnium
n̄m sicut scriptum est. Quia patrem multa-
rum gentium posui te ante deum cui cre-
didisti. q̄ uiuificat mortuos. et uocat ea
que non sunt. tanq̄ ea que sunt. Qui co-
tra sp̄m. in sp̄m credit. ut fieret pater
multar̄ gentium. secundum qd̄ dictum
est ei. Sic erit semen tuum sicut stelle ce-
li & harena maris. Et non infirmatus est
in fide. nec considerauit corpus suum eno-
tuum. cum iam fere centum eet annor̄. &
mortuam uulnam sare. In rep̄-
missione etiam dei non hesitauit. diffidentia. sed co-
fortatus est fide dans gloriam deo. ple-
nissime sciens q̄a quecuq̄. p̄misit deus po-
tens est & facere. Ideo & reputatum est
illi ad iustitiam. Non est t̄n scriptum p̄
ipsum q̄ reputatum est illi ad iustitiam
sed & propter nos q̄bus reputabit̄ crede-
tib̄ in eum q̄ suscitauit Iesum chr̄m do-
minum n̄m a mortuis q̄ traditus est p̄
delicta n̄ra. et resurrexit propter iustifi-
cationem n̄ram.

Ustificati ergo ex fide pa-
cem habeamus ad deum p̄-
d̄m n̄m Iesum Christum
per quem habemus access̄
per fidem in gr̄am istam. in qua stamus. &
gloriamur in spe glorie filior̄ dei. Non
solum autem sed gloriamur in tribulatio-
nib̄. scientes q̄ tribulatio patientiam ope-
ratur. patientia autem p̄bationem. proba-
tio uero sp̄m. Spes autem non confundit.

dit. quia charitas dei diffusa est in cordibus
nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis.
Et quod enim Christus cum adhuc infirmi es-
semus secundum tempus pro impiis mor-
tuus est. Vix enim pro iusto quis mortua-
retur. Nam pro bono forsitan quis audeat mori.
Commendat autem charitatem suam deus
in nobis. quoniam si cum adhuc peccatores
essemus secundum tempus. Christus pro nobis
mortuus est. multo igitur magis nunc. et
iustificati in sanguine ipsius salvi erimus. et
ab ira per Christum. Si enim cum inimici essemus.
reconciliati sumus deo per mortem filii eius.
multo magis reconciliati salvi erimus
in vita ipsius. Non solum autem. sed et
gloriamur in deo per dominum nostrum Iesum
Christum per quem nunc reconciliationem. et
accepimus. Propterea sicut per unum ho-
minem peccatum in hunc mundum intra-
uit. et per peccatum mors. et ita in omnes
homines mors pertransiit in quo omnes pecc-
averunt. Usque ad legem enim peccatum e-
rat in mundo. Peccatum autem non imput-
batur. cum lex non esset. sed regnavit mors
ab Adam usque ad Moysen. etiam in eos qui
non peccaverunt in similitudine preva-
riationis. et de. qui est forma futurus. Sed non
sicut delictum. ita et donum. Si enim unius
delicto multi mortui sunt. multo magis
gratia dei et donum in gratia unius hominis
Iesu Christi in plures abundavit. Et non
sicut per unum peccatum. ita et donum. Nam
iudicium quidem ex uno in condemnationem.
gratia autem ex multis in delictis in iusti-
ficationem. Si enim unius delicto mors reg-
navit per unum. multo magis abundantiam gra-
tie et donationis et iustitie accipientes in

vita regnabunt per unum Iesum Christum. Igitur
sicut per unius delictum in omnes homines in
condemnationem. sic et per unius iustitiam.
in omnes homines in iustificationem vite. et
Sicut enim per inobedientiam unius hominis
peccatores constituti sunt multi. et ita per
unius obedientiam iusti constituentur multi.
Lex autem subintravit. ut abundaret de-
lictum. Vbi autem abundavit delictum. et
superabundavit et gratia. ut sicut regnavit
peccatum in mortem. ita et gratia regnet
per iustitiam in vitam eternam per Je-
sum Christum dominum nostrum.

Vid ergo dicemus. Man-
ebimus in peccato. ut gratia
abundet. Absit. Quoniam
mortui sumus peccato quomodo
modo adhuc vivemus in illo. An ignora-
tis quia quicumque baptizati sumus in Christo
Iesu. in morte ipsius baptizati sumus. Con-
sepulti enim sumus cum illo per baptismum in
mortem. ut quomodo Christus surrexit
a mortuis per gloriam patris. ita et nos in
novitate vite ambulemus. Si enim com-
plantati facti sumus similitudinem mortis
eius. sit et resurrectionis erimus. Hec scien-
tes quia vetus homo noster simul crucifixus est
ut destruat corpus peccati. ut ultra
non serviamus peccato. Qui enim mortuus
est. iustificatus est a peccato. Si autem
mortui sumus cum Christo. credimus quia
simul etiam vivemus cum illo. scientes quia
Christus resurgens ex mortuis iam non mo-
ritur. mors illi ultra non dominabitur. quod
enim mortuus est peccato. mortuus est
semel. quod autem vivit. vivit deo. Ita et vos

existimate uos mortuos qdem esse peccato
uidentes autem deo in christo jesu. Non
ergo regnet peccatum in nro mortali cor-
pore: ut obediatis concupiscentijs uestris
Sed neq; exhibeatis membra membra uestra
arma iniquitatis peccato: sed exhibete uos
Deo tanq; ex mortuis uiuentes. & membra
uestra arma iustitie deo. Peccatum enim
uobis non dominabitur: non enim sub le-
ge estis: sed sub gratia. Qd ergo. Pecca-
uimus qm non sumus sub lege: sed sub
gratia. Absit. An nescitis quoniam cui
exhibetis uos seruos ad obediendum. ser-
u u estis eius cui obedistis: siue peccati ad
mortem: siue obediendum ad iustitiam.
G ratias autem deo q; fuistis serui peccati obe-
distis autem ex corde in eam formam deli-
ctinæ in qua traditi estis. Liberati autem
a peccato serui facti estis iustitie. Huma-
num dico pp infirmitatem carnis uestre:
Sicut enim exhibuistis membra ura serui-
re immunditie & iniquitati ad iniquitatem:
ita nunc exhibete membra uestra seruire
iustitie in sanctificatione. Quia enim ser-
u u essetis peccati liberi fuistis iustitie. Que
ergo fructum habuistis tunc in illis in-
quibus nunc erubescitis: Nam finis illorum
mors est. Nunc uero liberati a peccato se-
ri autem facti deo: habetis fructum uitæ
in sanctificatione: finem uero uitam eter-
nam. Stipendia enim peccati mors: gratia
autem dei uita eterna in christo jesu
domino nostro.

N ignoratis fratres. scietis
tibi enim legem loquor
qa lex in homine dominat

qto tempore uiuit. Nam que sub uiro e
mulier: uiuente uiro alligata est est legi.
Si autem mortuus fuerit uir eius. soluta
est a lege uiri. Igitur uiuente uiro uoca-
bitur adultera: si fuerit cum alio uiro: si au-
tem mortuus fuerit uir eius: liberata e
a lege uiri. ut non sit adultera: si fuerit
cum alio uiro. Itaq; fratres mei et uos mo-
tificati estis legi per corpus christi: ut sitis
alterius q; ex mortuis resurrexit: ut fixe-
tificateis deo. Cum enim essemus in carne
passiones peccatorum que p legem erant &
opantur in membris nris: ut fructificaret
morti. Nunc autem soluti sumus a le-
ge mortis in qua detinebamur: ita ut se-
uiamus in nouitate spiritus: & non in ue-
tustate littere. Qd ergo dicemus. Lex
peccatum est. Absit. Sed peccatum non
cognoui nisi p legem. Nam concupiscentiam
nesciebam: nisi lex diceret. Non co-
cupisces. Occasione autem accepta pecca-
tum p mandatum opatum est in me os-
tendem concupiscentiam. Sine lege enim
peccatum mortuum erat: ego autem ui-
uebam sine lege aliquando. Sed cum ue-
nisset mandatum: peccatum reuixit. Ego
autem mortuus sum: et inuentum est
mihi mandatum: qd erat ad uitam: hoc
esse ad mortem. Nam peccatum occasio-
ne accepta p mandatum seduxit me: &
per illud occidit. Itaq; lex qdem sancta
et mandatum sanctum et iustum & bo-
num. Qd ergo bonum est: mihi factus
est mors. Absit. Sed peccatum ut appetat
peccatum p bonum opatum e mihi mor-
tem ut fiat supra modum peccans pecca-
tum p mandatum. Scimus enim qa lex

spiritualis est. ego autem carnalis sum. & uenundatus sub peccato. Quod enim oportet non intelligo. Non enim quod uolo bonum hoc ego sed quod odio malum illud facio. Si autem quod nolo illud facio. consentio legi quoniam bona est. Nunc autem iam non oportet illud. sed quod habitat in me peccatum. Scio enim quia non habitat in me hoc est in carne mea bonum.

Nam uelle adiacet mihi. proficere autem bonum inuenio. Non enim quod uolo bonum hoc facio. sed quod nolo malum hoc ago.

Si autem quod nolo illud facio. iam non ego oportet illud. sed quod habitat in me peccatum. Inuenio igitur legem uolenti mihi facere bonum. quoniam mihi malum adiacet. **C**ondecet enim legi dei secundum interiorem hominem. Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae. & captiuam me in lege peccati. quae est in membris meis. Infelix ego homo quoniam me liberabit de corpore mortali huius. Grata dei per Iesum Christum dominum nostrum. Igitur ego ipse mente seruo legi dei. carne autem legem peccati.

Nil ergo nunc dominatio nis est his qui sunt in Christo Iesu. qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus uerax in Christo Iesu liberauit me a lege peccati & mortis. Nam quod impossibile erat legi in quo infirmabatur per carnem. deus filium suum mittens in similitudinem carnis peccati & de peccato damnauit peccatum in carne. ut iustificatio

legis impleretur in nobis qui non secundum carnem ambulamus. sed secundum spiritum. Quoniam secundum carnem sunt. quae carnis sunt sapientiae. quae uero secundum spiritum. quae sunt spiritus sentiant. Nam prudentia carnis mors est. prudentia autem spiritus uita et pax. Quoniam sapientia carnis inimica est deo. Legi enim dei non est subiecta. nec enim potest. Quae autem in carne sunt deo placere non possunt. Nos autem in carne non estis. sed in spiritu. si tamen spiritus dei habitat in uobis. Si quis autem spiritum Christi non habet. hic non est eius. Si autem Christus in uobis est. corpus quidem mortuum est propter peccatum. spiritus uero uiuit propter iustificationem. quia si spiritus eius qui suscitauit Iesum a mortuis habitat in uobis. & suscitauit Iesum Christum a mortuis uiuificabit et mortalia corpora uestra propter inhabitantem spiritum eius in uobis. Ergo fratres debitorum sumus non carni. ut secundum carnem uiuamus. Si enim secundum carnes uiueritis. moriemini. si autem spiritus sanctus carnis mortificaueritis uiuetis. Quaecumque enim spiritus dei aguntur. hi sunt filii dei. Non enim accepistis spiritum seruitutis ut timore. sed accepistis spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus. Abba pater. Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro. quod sumus filii dei. Si autem filii & heredes. heredes quidem dei. coheredes autem Christi. si tamen compatimur. ut et conglorificemur. Existimo enim quod non sunt condigne passionem huius temporis ad futuram gloriam. quae reuelabitur in nobis. Nam expectatio creaturae reuelatione filiorum dei expectant. Vanitati enim.

creatura subiecta est non uolens sed. i.
pp eum q subiecit eam in spe. qd & ipa
creatura liberabit. & seruitute corruptio
nis in libertatem glie filiorum dei. Scun
enim qd omnis creatura ingemulat & par
turit usq; adhuc. Non solum aut illa. si
& nos ipsi primitias sps habentes. et ipsi in
tra nos gemimus adoptionem filiorum dei. &
expectantes redemptionem corporis nri.
S pe enim salui facti sumus. Spes autem qd
uidetur non est spes. Nam qd uidet qd
qd sperat. Si autem qd non uidemus. i.
speramus p patientiam expectamus. Simi
liter autem et sps adiuuat infirmitatem
nram. Nam qd oremus sicut oportet ne
scimus. sed ipse spiritus postulat p nobis
gemitibus inenarrabilibus. Quia autem
seruatur corda. scit qd desideret spiritus.
qa secundum deum postulat p sanctis. Si
mus autem qm diligentibus deum omnia
cooperantur in bonum. his q secundum p
positum uocati sunt sancti. Nam quos p
seuuit. et predestinauit conformes fieri
imagine filij sui. ut sit ipse primogenitus
in multis fratribus. Quos autem predestina
uit. hos & uocauit. & quos uocauit. hos &
iustificauit. Quos autem iustificauit. illos
et magnificauit. Qd ergo dicemus ad huc.
S i deus p nobis. qd contra nos. Qui etiam
proprio filio suo non pepercat. sed pro no
bis omnibus tradidit illum. Quomodo no
etiam cum illo omnia nobis donauit. Qs
accusabit aduersus electos deus. Deus qui
iustificat. Quis est q condemnet. Christus
jesus q mortuus est. immo q & resurrex
q est ad dexteram. q etiam interpellat p
nobis. Qs ergo nos separabit a charitate

te christi. Tribulatio. an angustia. an
fames. an nuditas. an periculum. an per
secutio. an gladius. Sicut scriptum est.
Qa pp te mortificamur tota die. estum
ti sumus sicut oues occisionis. sed in his om
nibus superamus pp eum q dilexit nos. Cer
tus sum enim qa neq mors neq uita. neque
angeli. neq principatus. neq uirtutes. neq
instantia. neq futura. neq fortitudo. neq
altitudo. neq pfundum. neq creatura ali
poterit nos separare a charitate dei. que
est in christo iesu domino nro.

Eritatem dico in christo
iesu non inentior testimo
nium mihi phibente con
scientia mea in sps sancto.
quoniam tristata est mihi magna et con
tinuus dolor cordi meo. Optabam enim
ego ipse anathema esse a christo p fratribus
meis. q sunt cognati mei secundum car
nem qui sunt israelite. quoz adoptio est
filiorum. et glia & testamentum et legis
latio & obsequium & promissa. quoz pres
ex qb est christus secundum carnem. q est
super omnia ds benedictus in secula. am.
Non autem q exiderit uerbu deus. No
enim omnes q ex isrl hi sunt israelite. ne
que q semen sunt abrae. omnes filij. Sed
in isaac uocabit tibi semen. i. non q filij
carnis hi filij dei. sed q filij sunt. promissio
nis extinguntur in semine. Promissionis
enim uerbu hec e. Secundum hec tempus
ueniam. et erit sare filius. Non solum
autem illa. sed et rebecca ex uno conu
bitu habens isaac pris nostri. Cum enis
nondum nati fuissent. aut aliqd boni

egissent aut mali. ut secundum electio-
nem propositum dei manet. non ex operi-
bus. sed ex uocante dictum est et quia
maior seruet minori sicut scriptum est
Iacob dilexi. Esau autem odio habui. Qd
ergo dicemus. Nunquid iniquitas apud
teum. Absit. Moysi enim dicit. Misere-
rebor cui miserebor. et misericordia
prestabo cui miserebor. Igitur non uolens
is neq. currentis. sed misericentis est deus.
Dicit enim scriptura pharaoni. Quia in hoc ip-
sum excitauit te. ut ostendam in te uir-
tutem meam. & ut annuntiet nomen me-
um in uniuersa terra. Ergo cuius uult mi-
seretur. & quem uult indurat. Dicit itaq.
mihi. Quid adhuc queris. Volunta-
ti enim eius quis resistit. O homo tu qui
es qui respondeas deo. Nunquid dicit figme-
tum et qui se finxit. quid me fecisti sic.
An non sit potestatem figulus luti ex ea-
dem massa facere. aliud quidem uas in hon-
orem. aliud uero in contumeliam. quod si deus
uolens ostendere iram. et notam facere
potentiam suam. sustinuit in multa patie-
tia uasa ire apta in interitum. ut ostende-
ret diuitias glorie sue in uasa misero-
die que preparauit in gloriam. Quos e-
uocauit non solum ex iudeis. sed et ex
gentibus. sicut in osee dicit. Uocabo non
plebem meam. plebem meam. & non dilec-
tam dilectam. & non misericordiam con-
secutam misericordiam consecutam. Et e-
rit in loco ubi dictum est eis non plebs
mea uos. ibi uocabunt filij dei uiui. Esau
autem clamat. pro israel. Si fuerit nume-
rus filiorum israel tanquam arena maris. reliquus
saluus fiet. Verbum enim consumans et

abbrevians in egritate. quia uerbum bre-
uiatum facit dominus super terram. Et si-
cut praedixit Esau. nisi dominus sabaoe
reliquisset nobis semine. sicut sodoma facti
essimus. et sicut gomorra similes fu-
issemus. Qd ergo dicemus. quod gentes que
non sectabantur iustitiam. apprehenderunt
iustitiam. iustitiam autem que ex fide
est. israel uero sectando legem iustitiae in
legem iustitiae non peruenit. Quare. Quia
non ex fide. sed quasi ex operibus. Offeren-
derunt enim in lapidem offensionis sicut
scriptum est. Ecce pono in syon lapidem
offensionis & petram scandali. et omnis
qui credit in eum non confundetur.

Rates uoluntas quidem
cordis mei & obsecratio ad
teum sit pro illis in salute.
Testimonium enim philo-
sophi quod emulationem quidem dei habent. sed
non secundum scientiam. Ignorantes enim
iustitiam dei. et suam querentes statuerunt.
iustitiae dei non sunt subiecti. Finis enim
legis christi ad iustitiam omni credenti. Et
Moyses enim scripsit. quoniam iustitiam
que ex lege est. quod fecerit homo uiuet in
ea. Que autem ex fide est iustitia sic di-
cit. Ne dixeris in corde tuo. quod ascen-
det in celum. id est christum deducere. aut
quod descendat in abyssum. hoc est christum
a mortuis reuocare. Sed quod dicit scriptum.
Prope est uerbum in ore tuo et in corde
tuo. Hoc est uerbum fidei quod predicamus.
quia si confitearis in ore tuo dominum Iesum
& in corde tuo credideris. quod deus illum
suscitauit a mortuis. saluus eris. Corde enim.

creditis ad iustitiam. ore autem confe-
fessio fit ad salutem. Dicit enim scriptura.
Omnis q̄ credit in illum non confundet.
Non enim est distinctio iudei et græci.
Nam idē dominus omnium. diues in oēs
q̄ inuocant illum. Omnis enim quicunq̄
inuocauerit nomen dñi saluus erit. Quo-
modo ergo inuocabunt in quem non
crediderunt. Aut quomodo credent
ei quem non audierunt. Quomodo au-
tem audient sine predicante. Quomodo
uero predicabunt nisi inuitantur. Sicut
scriptum est. Quæ speciosi pedes euange-
lizantium pacem euangelizantium bonū.
Sed non omnes obediunt euangelio. Esa-
ias enim dicit. Domine q̄s credidit audi-
tui nostro. Ergo fides ex auditu. Audi-
tus autem per uerbum christi. Sed dico.
Nunquid non audierunt. Et quidem in om-
nem terram exiit sonus eorū. et in fines
orbis terre uerba eorū. Sed dico. Nun-
quid israel non cognouit. Primus Moyses
dicit. Ego ad emulationem uos adduxi
in omnem gentem. in gentem insipientes
in uiam uos inuicam. Et isaías autem audit
& dicit. Inuentus sum a non querentibus
me. palam apparui his q̄ me non inter-
rogabant. Ad israel autem dicit. Tota
die expandi manus meas ad popu-
lum non credentem. sed contradice-
ntem mihi.

leo ergo. Nunquid deus
repulit populum suum.
Absit. Nam et ego israe-
lita sum ex semine abra-
de tribu Beniamin. Non repulit d̄s plebe-

suam quam presecuit. An nescitis in he-
braea quid dicit scriptura. quemadmodum
interpellat deum aduersum israel. Domine
prophetas tuos occiderunt. altaria tua suf-
foderunt. et ego relictus sum solus. & q̄-
runt animam meam. Sed quod dicit illi de-
unum responsum. Reliqui mihi septem
mila uirorum. q̄ non curuauerunt genua
ante Baal. Sic ergo & in hoc tempore re-
liquie secundum electionem gratie dei
salui facti sunt. Si autem gratia iam non
ex opibus. alioquin gratia iam non est grata.
Quod ergo. Quæ querebat israel hoc non est
consecutus. electio autem consecuta est.
ceteri uero excecati sunt. sicut scriptum
est. Dedit illis d̄s sp̄m conuersionis oculo
ut non uideant. & aures ut non audiant
usq̄ in hodiernum diem. Et Dauid dicit.
Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum
& in captionem & in scandalum. & uen-
detur retributionem illis. Obscurentur oculi eo-
rum ut uideant. et dorsum eorū semper
incurua. Dico ergo. Nunquid si offenderit
ut caderent. Absit. Sed illorum delictum sa-
lus est gentibus ut illos emulentur. q̄ si
delictum diuitie sunt mundi. et dimittit
tio eorū. diuitie gentium. q̄to magis pleni-
tudo eorum. Vobis enim dico gentibus q̄
diu quidem ego sum gentium apostolus. &
ministerium meum honorificabo. si quo o-
modo ad emulandum pacem carnem &
meam & saluos faciam aliquos ex illis.
Si enim amissio eorū. reconciliatio est
mundi. que assumptio nisi uita ex mor-
tuis. Quæ delibatio sancta est & massa
et si radix sancta et rami q̄ si aliq̄ ex
mis fracti sunt. ex autem cum oleaster

esses insertus es in illis & secus radices e
pinguedinis oliuae factus es. noli gloria
ri aduersus ramos q. si gloriaris. non tu
radicem portas sed radice te. Dies ergo
fructi sunt rami ut ego inserar. Bene pp
incredulitatem fracti sunt. Tu autem si
de stas noli altum sapere sed tunc. Si
enim deus naturalibus ramis non peperat
ne forte nec tibi pareat. Vide ergo boni
tatem & seueritatem dei. In eos quidem q.
cecidērunt seueritatem. in te autem boni
tatem dei si permanseris in bonitate. alioq.
et tu excideris. Sed & illi si non perma
serunt in incredulitate inserent. Potens
est enim deus iterum inserere illos. Nam
et si tu ex naturali excisus es oleastro &
contra naturam insertus es in bonam oli
uam. quanto magis hi secundum naturam
inserentur sine oliuae. Nolo enim uos
ignorare fratres mysterium huius. ut non fi
tis uobis ipsis sapientes. quia cecitas ex par
te contingit in israel. donec plenitudo gen
tium intraret. et sic omnis israel saluus fie
ret. sicut scriptum est. Veniet ex syon
q. eripiat et auertat impietate ab iacob.
Et haec illis a me testamentum cum abster
lero peccata eorum. Secundum euangeli
um quidem inimici propter uos. secundum
electionem autem charitatem propter patres.
Sine poenitentia enim sunt dona & uoca
tio dei. Sicut enim aliqui et uos non cre
didistis deo. nunc autem misericordiam
consecuti estis propter incredulitatem il
lorum. ita et isti nunc non crediderunt i
uram misericordiam. ut & ipsi misericor
diam consequantur. Concluse enim deus
omnia in incredulitate. ut omnium ini

serent. O altitudo diuitiarum sapientiae &
scientiae dei. quae incomprehensibilia sunt iu
dicia eius et inuestigabiles uiae eius. Quis enim
cognouit sensum domini. aut quis consilia
eius eius fuit. Aut quis primo dedit illi
& retribuetur ei. Quoniam ex ipso & p
ipsum et in ipso sunt omnia. ipsi gloria
in secula amen.

Breuo itaque uos fratres per
misericordiam dei. ut ex
hibeatis corpora uestra ho
stiam uiuentem sanctam
deo placentem. rationabile obsequium o
uorum. Et nolite conformari huic saeculo.
sed reformamini in nouitate sensus uestrum.
ut probetis quae sit uoluntas dei bona &
beneplacens & perfecta. Dico enim per
gratiam quae data est mihi omnibus quae sunt
inter uos. non plus sapere quam oportet sa
pere. sed sapere ad sobrietatem. et uni
cuique sicut deus diuisit mensuram fidei. Si
cut enim in uno corpore multa membra
habemus. omnia autem membra non eun
dem actum habent. ita multi unum cor
pus sumus in christo. singuli autem alter
alterius membra habentes donationes scilicet
secundum gratiam quae data est nobis differe
tes. siue prophetiam secundum rationem.
fidei. siue ministerium in ministrando.
Siue quae docet in doctrina. Quae exhortatur
in exhortando. Quae ui tribuit in simpli
citate. Quae praestet in solitudine. Qui mi
seretur in hilaritate. Dilectio sine simu
latione. Odientes malum. adherentes i
bono. Charitatem fraternitatis inuicem.
diligentes. honore inuicem prouidentes.

Solitudine non pigri. spiritus feruentes.
domino seruentes. Spe gaudentes. in te-
bulatione patientes. orationi instantes. et
necessitatibus sanctorum communicantes. ho-
spitalitatem sectantes. Benedicite perfectis
tibus uos. Benedicite & nolite maledicere.
Gaudeate cum gaudentibus. flete cum flen-
tibus. Idipsum inuicem sentientes. non al-
ta sapientes. sed humilibus consentientes.
Nolite esse prudentes apud uosmetipsos. et
nulli malum pro malo reddentes. prouiden-
tes bona. non tantum coram deo. sed etiam
coram omnibus hominibus. Si fieri potest
quod ex uobis est. cum omnibus hominibus
pacem habentes. Non uosmetipsos defen-
dentes charissimum. sed date locum irae. et
scriptum est. non mihi uindictam. et ego
retribuam. dicit dominus. Sed si esurierit
uincus tuus cibus illum. si sitit potum da
illi. Hec enim faciens carbonem ignis con-
gretes super caput eius. Noli uincere ma-
lo. sed uince in bono malum.

Nisi anima potestatibus
sublimioribus subdita sit.
Non est enim potestas
nisi a deo. Quae autem sunt
a deo ordinatae sunt. Itaque qui resistit po-
testati dei ordinationi resistit. Qui autem
resistunt. ipsi sibi damnationem acquirunt.
Nam principes non sunt timore boni operis
sed mali. Nisi autem non timere potesta-
tem. Donum fac. & habebis laudem ex
illa. Dei enim minister est tibi in bonum.
Si autem malum feceris time. Non enim
sine causa gladium portat. Dei enim mi-
nister est uindictae in iram ei qui malum agit.

Idcirco necessitate subdita estote. non so-
lum pro ira. sed etiam propter conscien-
tiam. Ideo enim et tributa praestatis. et
Ministri enim dei sunt in hoc ipsum se-
ruentes. Reddite ergo omnibus debitum.
Cui tributum. tributum. cui uectigal ue-
ctigal. cui timorem timorem. cui honorem
honorem. Nemini quodque debeatis. nisi ut in-
uicem diligatis. Qui enim diligit proximum
legem impleuit. Nam non adulterabis. non
occides. non furaberis. non falsum testum
num dices. non concupisces. et si quod est. et
aliud mandatum in hoc uerbo institutum
diliget proximum tuum sicut teipsum. Di-
lectio proximi malum non operatur. Pleni-
tudo ergo legis est dilectio. Et hoc scien-
tes tempus. quia hora est iam nos de somno
surgere. Nunc enim propior est nostra sa-
lus. quam cum credidimus. Nox praecessit.
dies autem appropinquauit. Abiciamus
ergo opera tenebrae. & induamur arma lu-
cis. sic ut in die honeste ambulemus. Non
in comessationibus et ebrietatibus. non in
cubilibus et impudicijs. non in conten-
tione & emulatione. sed induimus dominum
Iesum christum. & carnis curam ne fecerit.
tas in desiderijs.

N firmum autem in fide
assumite. non in discepta-
tionibus cogitationum. Ali-
enim credit manducare se
omnia. Quae autem infirmus est olus man-
ducat. Is qui manducat. non manducante.
non spernat. & qui non manducat. manduca-
ntem non iudicat. Deus enim illum assum-
psit. Tu quis es qui iudicas alienum seruum

Domino suo stat. aut cadit. Stabit autem.
Potens est enim deus statuere illum. Nam
alius iudicat diem inter diem. alius autem
iudicat omnem diem. Unusquisque in suo se-
su abundat. Qui sapit diem domino sapit. et
qui manducat domino manducat. Gratias
enim agit deo. Et qui non manducat. deo
non manducat. et gratias agit deo. Nemo
enim nisi sibi uiuit. et nemo sibi moritur.
Sicut enim uiuimus domino uiuimus. sicut in-
rimur domino morimur. Sicut ergo uiuimus
sicut morimur. domini sumus. In hoc enim et
christus mortuus est. et resurrexit. ut et ui-
uorum et mortuorum dominetur. Tu autem
quod iudicas fratrem tuum. aut ex quare spernis
fratrem tuum. Omnes enim stabimus ante
tribunal christi. Scriptum est enim. Quis
ego dicet dominus. quoniam mihi flectet omne
genus. et omnis lingua confitebitur deo. Ita-
que unusquisque nisi pro se rationem red-
det deo. Non ergo amplius inuicem iudi-
cemus. sed hoc iudicate magis. ne ponatis of-
fendiculum fratri. ut scandalum. Scio et
confido in domino Iesu. quia nihil communi
nisi et qui existimat. quid commune esse. illi
commune est. Si. enim. propter cibum frater tuus
contristatur. iam non secundum charitatem
ambulas. Noli cibo tuo illum perdere. pro
quo christus mortuus est. Non ergo bla-
phemetur bonum nisi. Non est. enim. regnum
dei esca et potus. sed iustitia. et pax. et ga-
udium in spiritu sancto. Quia enim in hoc ser-
uit. christo placeat deo. et probatus est. et
hominibus. Itaque que pacis sunt. sedentur.
et que edificationis sunt. inuicem custodi-
amus. Noli propter escam destruere opus dei.
Omnia quidem sunt munda. sed malum est

hominum qui per offendiculum manducat.
Donum est non manducare carnem. et
non bibere unum. neque in quo frater tuus
offendit. aut scandalizat. aut infirmatur.
Tu fidem quam habes penes te metipsum.
habe coram deo. Beatus qui non iudicat se-
metipsum in eo quod probat. Qui autem dis-
cernit. si manducauerit. damnatus est. quia
non ex fide. Omne autem quod non est ex
fide. peccatum est.

Etenim nos firmio-
res imbecillitates infirmorum
sustinere. et non nobis pla-
cere. Unusquisque uero proxi-
mo suo placeat in bonum. ad edificationem.
Etenim christus non sibi placuit. sed sicut scri-
ptum est. Improperia improantium tibi.
ecceiderunt super me. Quaecumque enim scripta
sunt. ad nostram doctrinam scripta sunt. ut
per patientiam. et consolationem scriptura-
rum. spem habeamus. Deus autem patientie.
et solatus det uobis id ipsum sapere. in alte-
ritate. secundum Iesum christum. ut unanimes
uno ore honorificetis deum. et patrem domini
nostri Iesu christi. propter quod suscepit inuice.
sicut. et christus suscepit uos in honorem dei.
Dico enim christum Iesum ministrum fuisse
circumcisionis. propter ueritatem dei. ad con-
firmandas promissiones patrum. gentes autem
super misericordia honorate deum. sicut scrip-
tum est. Propterea confitebor tibi in gen-
tibus domine. et nomini tuo cantabo. Et uer-
bum dicit. Letamini gentes cum plebe eius.
Et iterum. Laudate omnes gentes domi-
num. et magnificate eum omnes populi.
Et rursus. Erit radix Jesse.

& q̄ exurgēs regere gentes in cum gentes
spabunt. Deus autem sp̄i repleat uos om̄i
gaudio et pace in credendo ut abunde
tis in sp̄e & uirtute sp̄itus sancti. Certus
sum autem fr̄es mei et ego ip̄e de uobis.
qm̄ et ip̄i pleni estis dilectione repleti
om̄i scientia. ita ut possitis alteruterum o
monere. Audacius autem scripsi uobis fr̄e
ex parte. tanq̄ in memoriam uos reducēs.
propter gratiam que data est mihi a deo
ut sim minister christi iesu in gentibus
sanctificans euangelium dei ut fiat obla
tio gentibus accepta et sanctificata in
sp̄itu sancto habeo igit̄ gloriam in chr̄
sto iesu ad deum. Non enim audeo aliq̄
loq̄ eorum. que per me non efficit chr̄s
in obedientiam gentium. uerbo & fac
tis & in uirtute signor̄ & pdigiorum
uirtute sp̄s sancti. ita ut ab hierusalem p̄
circantem usq̄ ad illyricum repleuerim
euangelium christi. Sic autem predica
ui euangelium hoc. non ubi nominatus ē
chr̄s ne super alienum fundamentum
edificarem. sed sicut scriptum est. Quon
iam q̄bus non est annuntiatum de eo uide
bunt. & q̄ non audierunt de eo intelli
gent. Propter qd̄ et impediebar plurim̄
uenire ad uos & phibitus sum usq̄ ad bē
Nunc uero ulterius locum non habens in
his regionib̄ cupiditatem autem habens
ueniendi ad uos ex multis iam precedē
tib̄ annis cum in hispaniam pficisci cōcep
spero q̄ p̄teriens uideam uos. & a uobis
deducar̄ illuc. si uobis primum ex parte
fructus fuero. Nunc igit̄ pficiscar̄ in hie
rusalem ministrare sanctis. Probauerunt
enim macedonia et achaiā collatioem ali

quam facere in pauper̄ sanctor̄ q̄ sunt in
hierlm̄. Placuit enim eis et debitores sūt
eor̄. Nam si spiritualium eorum parti
cipēs facti sunt gentes. debent & in car
nalibus ministrare eis. hoc igit̄ cum consum
uero & assignauiero eis fructum hunc p̄ uos
proficiscar̄ in hispaniam. Scio autem qm̄
ueniens ad uos in abundantia benedicti
onis christi ueniam. Obsecro ergo uos fr̄e
per dñm n̄m iesum chr̄m & p̄ charitatem
sancti sp̄s. ut adiuuetis me in orationibus
ur̄is pro me ad deum. ut liberer̄ ab infide
lib̄ q̄ sunt in iudea. & obsequij meij obla
tio accepta fiat in hierlm̄ sanctis ut ueni
am ad uos in gaudio p̄ uoluntatem dei
ut refrigeret̄ uobiscum. Deus aut̄ pacis
sit cum omnib̄ uobis. Amen.

Commendo autem uobis p̄
ter sororem nr̄am. que est
in ministerio eccl̄ie que ē
cenchris. ut eam suscipiatis
in domino digne sanctis & assistatis ei in
quocunq̄ negotio uestri indigerit. Cē
nim ipsa quoq̄ assistit multis. & mihi ip̄s.
Salutate priscam & aq̄lam adiutores me
os in chr̄o iesu q̄ pro anima mea suas cer
uices supposuerunt. q̄bus non solum ego gr̄
tias ago. sed & curate eccl̄ie gentium et
domesticam eccl̄iam cor̄. Salutate E p̄
netum dilectum mihi q̄ est primitiuus Asię
in christo iesu. Salutate Mariam que mul
tum laborauit in uobis. Salutate Andro
nicum et juliam cognatos & concipiuos
meos q̄ sunt nobiles in x̄p̄is. q̄ et ante me
fuerunt in christo iesu. Salutate amphi
timum dilectissimum in dño. Salutate

Urbanum adiutorem nrm in chr̄o Iesv. &
Sachin dilectum meum. Salutate Appel-
len pbr̄ in christo. Salutate eos q sunt ex
Aristoboli domo. Salutate Herodionem co-
gnatum meum. Salutate eos q sunt ex
Nartisei domo. Salutate Tripheam &
Triphosam que laborant in domino. Sa-
lutate Perfidam charisimam. que multu
laboravit in domino. Salutate Rufum
electum in dno. & matrem eius et meam.
Salutate Asinartum phlegontam Hermē
patrobi herma. & q cum eis sunt fratres.
Salutate philologum et iuliam Nereum et
sororem eius et Olympiadam et omnes q
cum eis sunt sanctos. Salutate inuicem in
osculo sancto. Salutant uos omes ecclie i
christi. R ego autem uos fratres ut obse-
uetis eos. q dissensioes et offendicula pre-
ter doctrinā quam uos didicistis. faciunt
& declinate ab illis. Huiusmodi. n. chr̄o
domino nro non seruiunt. sed suo uentri.
et p dulces sermōes et benedictioes seducit
corda innocentium. Vestra enim obediē-
tia in omni loco diuulgata est. Gaudeo
igit in uobis. sed uolo uos sapientes esse in
bono. et simplices in malo. Deus autem pa-
cis conterat. sathanā sub pedibus ur̄is uelo-
citer. Gratia domini nri Iesv christi uobi-
cum. Salutat uos Thimotheus adiutor
meus et Lucius & Iason et Sosiphr. cogna-
ti mei. Saluto uos ego Tertius q scripsi epi-
stolam in dno. Salutat uos cauius hospes. i
meus & uniuersa ecclia. Salutat uos o
Erastus archarius ciuitatis & quartus fr̄
G rā domini nri Iesv christi cum omnibus
uobis. amen. Et autem q potens est. uos
confirmare iuxta euangeliū meum. et

pre dicationem Iesv christi. secundum reue-
lationem mysterij temporibz. eternis tacui
qd̄ nunc patefactum est p scripturas. pph̄
tarum. secundum pceptum. eterni dñi
ad obediētionem fidei in cunctis gentibus.
cogniti soli sapienti deo per Iesum chr̄m
cui honor et gl̄ia in secula seculorum.
A. M. E. N.

PISTOLA PRI

ma ad corinthios i

multas causas dis-

sasq̄ complectitur.

Quarum partem re-

latione fratre co-

gnouit. ap̄ls. Partim ipsorum corinthioy
sunt litteris indicate. Nonnullas uero
p officij sui cura. aut ordinat. aut enen-
dat. & uarijs curationibz medetur. diue-
sa infirmitate languentibus. Nam apud
eos primum curatur dissensionis uitium. i
qd̄ multi pseudo ap̄stole. unitatem intule-
runt. scindentes ecclie. ut proprij nomis
facerent. sectatores. quod his exprobat. ue-
bis ap̄ls. Hoc autem dico. q unusq̄sq̄ ur̄m
dicit. Ego qdem sum Pauli. ego autem
Apollo. ego uero cephe. ego autem chr̄m.
Et oblique horum se dicit. facere nomi-
num mentionem. ut multo magis crebes-
cant. id facere. sub falsorū ap̄stolorum. i
nominibz. qd̄ etiam si sub Pauli et pe-
tri sic. nomine displiceret. Secunda cō.

cuius inducitur q̄ paterne oblitus reuerē
tie uxorem sibi non erubuit facere de
nouerca. Q̄d facinus licet fornicationem
appellauerit apl̄s. t̄n̄ ita condemnauit. ut
in ultimum facti auctorem talis opis diabo
lo iudicauerit deputandum. imposita iu
dicioꝝ et litium tertia questione. Q̄to
loco matrimonioꝝ uira tractant̄ his. Quin
to loco uirginitatis consilium uelut e uici
no coniungit̄. Sexto loco de escane licen
tia disputat̄. Septimo atq̄ octauo loco de
attendendo uiris & mulieri uelando ca
pite ac sanctor̄ cōione precipitur. Non
loco emulatio que diuersitate donorum
spiritualium nascetur sub exemplo membr̄
rum et corporis castigata. Decimo resur
rectionis spes multis et argumentis et ra
tionibz approbat̄. Ultimo de colligendis
ad necessitatem sanctorum nomine chari
tatis cura. ut edificatio cultuꝝ imponere.
I nferuntur his pauce que aut ut quibusda
uidetur pendet ex superioribz. aut habent
licet proprias t̄n̄ paruulas actiones.

ORITHII sunt Achaię
& hi similiter ab ap̄to. &
audierunt uerbum ue
ritatis. & subuersi sūt
multifarie a falsis apl̄is.
Quidam apl̄ie uerbosa eloquentia. alij secula
legis iudaice inducunt sunt. Hos reuocat o
apostolus ad ueram fidem et euangelicam
sapientiam scribens eis ab epheso per Timo
theum discipulum suum.

AVLVVS VOCA
tus apostolus iesu
christi per uolun
tatem dei & soste
nes frater ecclie
dei que est corin

thi sanctificatis in christo iesu uocatis fac
tis cum omnibz q̄ inuocant nomē domi
nostri iesu christi in omni loco ipsoꝝ. et
nostro Gratia uobis et pax a deo patre
nro et dno iesu chr̄o. Gr̄as ago deo me
semper pro uobis in gr̄a dei que data est
uobis in chr̄o iesu. quia in omnibz diuine
facti estis in illo in omni uerbo et in om̄i
scientia sicut testimonium chr̄i confir
matum est in uobis. ita ut nihil uobis de
sit in ulla gratia. expectantibz reuela
tionem domini nri iesu chr̄i q̄ & con
firmabit uos usq̄ in finem sine crimine in
die aduentus domini nri iesu chr̄i. Fide
lis d̄s per quem uocati estis in societatem
filij eius iesu chr̄i domini nri. Obsecro aut̄
uos fr̄es p̄ nomen d̄ni nri iesu chr̄i. ut id
ipsum dicatis omnes et non sint in uobis
scismata. Sitis autem p̄fecti in eodem sc̄e
se & in eadem scientia. Significatum est
enim mihi de uobis fratres mei ab his qui
sunt clodes. q̄a contentiones sunt inter
uos. Hoc autem dico q̄ unusquisq̄ ur̄m di
cat. Ego quidem sum pauli. ego autem Apo
lo ego uero cept̄e. ego autem chr̄i. Diuis
est chr̄i. Nunquid paulus crucifixus est
pro uobis aut in nomine pauli baptizati
estis. Gr̄as ago deo meo q̄ neminem ur̄m
baptizauit nisi crispum & caum. neq̄s

dicat q̄ in nomine meo baptizati estis. 1
Baptizati autem et Stephane domum ce-
teris nescio si quem alium ur̄m baptizave-
rim. Non enim misit me ch̄m̄ baptiza-
re: sed euangelizare: non in sapientia uer-
bi. ut non euacuet̄ cruce christi. Verbum
enim crucis pereuntibus q̄dam stultitia est:
his autem q̄ salui sunt. id est nobis dei uir-
tus est. Scriptum est enim. serdam sapien-
tiam sapientium. et prudentiam prudene-
tium reprobo. ubi sapiens. ubi scriba. ubi
inquisitor huius seculi. Nonne stultam fecit
d̄s sapientiam huius mundi. Nam q̄a in-
dei sapientia non cognouit mundus per sa-
pientiam deam. placuit deo p̄ stultitiam. 1
predicationis saluos facere credentes. Quo-
niam et iudei signa petunt. & greci sapien-
tiam querunt. Nos autem predicamus. 1
ch̄m̄ crucifixum. iudeis quidem scanda-
lum gentibus autem stultitiam. ipsis autē
uocatis iudeis atq̄ grecis ch̄m̄ dei uirtu-
tem. et dei sapientiam. Quia q̄d stultus
est dei. sapientius est hominibus. et q̄d in-
firmum est dei. fortius est hominibus. Vi-
dere enim uocationem ur̄m fr̄es. quia nō
multi sapientes secundum carnem. non o-
multi potentes. non multi nobiles. sed que
stulta sunt mundi elegit d̄s. ut confun-
dat sapientes. & infirma mundi elegit d̄s
ut confundat fortia. & ignobilia mundi
et contempnibilia elegit deus. & ea que
non sunt. ut ea que sunt destrueret. ut
non gloriēt̄ omnis caro in conspectu eius.
E x ipso autem uos estis in christo iesu. qui
factus est nobis sapientia et iustitia. & fac-
tificatio & redemptio. ut quemadmodum
scriptum est qui gloriatur in domino.

gloriet̄.

T ego cum uenissen ad uos
fratres. ueni non in sublimi-
tate sermonis aut sapien-
tie. annuntias uobis testi-
monium christi. Non enim uideam me
scire aliquid inter uos nisi iesum christum
& hunc crucifixum. Et ego in infirmita-
te & timore & tremore multo fui apud
uos et sermo meus et predicatio mea. nō
in persuasibilibus humane sapientie uerbis.
sed in ostensione sp̄s et uirtutis. ut fides. 1
ur̄a non sit in sapientia hominum. sed in
uirtute dei. Sapientiam autem loquimur
inter p̄fectos. Sapientiam uero non huius
seculi neq̄ principum huius seculi q̄ de-
struuntur. sed loquimur dei sapientiam
in mysterio que abscondita est. quam pre-
destinavit d̄s ante secula in gloriam nr̄am.
quam nemo principum huius seculi cogno-
uit. Si enim cognouissent. nunq̄ dominum
gl̄ie crucifixissent. Sicut scriptum est. q̄
oculus non uidit. nec auris audiuit. nec i-
cor hominis ascendit. que preparauit deus
his q̄ diligunt illum. Nobis autem reue-
lauit d̄s p̄ spiritum suum. Sp̄s enim omnia
scrutatur. etiam profunda dei. Quod enim scit
hominum que sunt hominis. nisi sp̄s hominis
q̄ in ipso est. Ita et que deus sunt nemo co-
gnouit nisi sp̄s dei. Nos autem non sp̄m hu-
ius mundi accepimus. sed sp̄m q̄ ex deo ē.
ut sciamus q̄ a deo donata sunt nobis. que
etiam loquimur non in doct̄is humane sapie-
ntie uerbis. sed in doctrina sp̄s spiritualibus co-
parantur. Animalis autem homo non per-
cipit ea que sunt spiritus dei. Stultitia

enim est illi & non potest intelligere: quia
spiritualiter examinat. Spiritualis autem
iudicat omnia: et ipse a nemine iudicatur
sicut scriptum est. Quis enim cognouit se-
sum domini: aut quis instruxit eum: No-
autem sensum christi habemus.

Ego fratres non potui uobis
loqui quasi spiritualibus: sed
quasi carnalibus. Tanquam par-
uulis in christo: lac uobis
potum dedi non escam. Nondum enim
poteratis: sed nunc quidem potestis. Ad-
huc enim carnales estis. Cum enim sit in-
ter uos zelus et contentio: nonne car-
nales estis & secundum hominem ambula-
tis. Cum enim quis dicat: ego quidem sum
pauli: alius autem: ego apollo: nonne ho-
mines estis. Quid igitur est apollo: Quid
uero paulus: Minister eius cui credidisti.
Et unicuique sicut dominus dedit. Ego plan-
taui. Apollo rigauit: sed deus nunc incremen-
tum dedit. Itaque neque qui plantat est aliquid
neque qui rigat: sed qui incrementum dat
deus. Qui plantat autem et qui rigat: unum
sunt. Unusquisque autem propriam mer-
cedem accipiet secundum suum laborem:
Dei enim sumus adiutores. Dei agricultura: et
estis. Dei edificatio estis. Secundum gratiam
dei: que data est mihi: ut sapiens archi-
tectus fundamentum posui: alius autem
superedificat. Unusquisque autem uideat: et
quomodo superedificet. Fundamentum enim:
aliud nemo potest ponere praeter id quod
positum est: quod est christus iesus. Si quis
autem superedificat super fundamentum:
haec autem: aurum: lapides preciosos: lignum

scientum stipulam: unicuiusque opus mani-
festum erit. Dies enim domini declarabit: quia
in igne reuelabitur: & unicuiusque opus
quale sit: ignis probabit. Si cuius opus man-
serit: quod superedificauit: mercedem accipi-
et. Si cuius opus auferit: detrimentum pa-
tietur: ipse autem saluus erit: si tamen quasi per
ignem. Nescitis quia templum dei estis: &
spiritus dei habitat in uobis. Si quis autem tem-
plum dei uolauerit: disperdet illum deus. Tem-
plum enim dei sanctum est: quod estis uos.
Nemo se seducat. Si quis uidetur inter uos
sapiens esse in hoc seculo: stultus fiat ut sit
sapiens. Sapientia enim huius mundi stulti-
tia est apud deum. Scriptum est enim:
Comprehendam sapientes in astutia eorum.
Et iterum: Dominus nouit cogitationes:
sapientium quoniam uane sunt. Nemo itaque
glorietur in hominibus. Omnia enim uera
sunt: siue paulus siue apollo: siue cephas:
siue mundus siue uita: siue mors: siue presen-
tia: siue futura. Omnia enim uera sunt: uos
autem christi. Christus autem dei.

Et nos existimet homo ut
ministros christi: & dispen-
satores ministerio dei. Et
iam queritur inter dispen-
satores: ut fidei quis inueniatur. Mihi
autem pro minimo est ut a uobis iudicem:
aut ab humano die. Sed neque meipsum iudi-
co. Nihil enim mihi conscius sum: sed non
in hoc iustificatus sum. Quia autem iudicat: et
me dominus est. Itaque nolite ante tempus iudi-
care: quoad usque ueniat dominus qui & illumina-
bit abscondita tenebrarum: & manifesta-
bit consilia cordium: et tunc laus erit un-

cuiq; a deo. hec autem fratres transfiguratur
in me. & apollo propter uos ut in uobis
discatis ne supra q; scriptum est unus ad
uersus alteru; inflet; pro alio. Quis enim te
discernit. Quid autem lex qd non acce-
pisti. Si autem accepisti. qd gloriaris qsi
non acceperis. iam saturati estis. iam di-
diuites facti estis. Sine nobis regnatis. i
e t utinam regnatis. ut & nos uobiscum
regnemus. Puto enim q; d; non apostolos
nouissimos ostendit tanq; morti destina-
tos q; spectaculum facti sumus mundo
& angelis et hominibus. Nos stulti pp
chr̄. uos autem prudentes in christo.
Nos infirmi uos autem fortes. Nos nobiles.
nos autem ignobiles. Nos in hanc horam
et esurimus. et sitimus & nudati sumus.
& colaphis cedimur et instabiles sumus. e
laboramus opantes manibus nr̄s. Maledici-
mur et benedicimur. persecutionem patimur
& sustinemus. Blasphemamur & obsecra-
mus. Tanq; purgamenta huius mundi facti
sumus ouium p̄p̄sima usq; adhuc. Non
ut confundam uos hoc scribo. sed ut filios
meos charissimos moneo. Nam si decem mi-
lia peccatorum habeatis in christo. sed no
multos patres. Nam in christo iesu per
euangelium ego. R. ego ergo uos imitato
res mei estote. sic et ego christi. Ideo mi
si ad uos timotheum. q; est filius meus
charissimus et fidelis in domino. qui uos
commonescat. uas meas que sunt in
christo iesu. sicut ubiq; in omni ecclesia
deco. Tanq; non uenturus sum ad uos sic i
flati sunt qdam. Veniam autem ad uos ci-
to si dominus uoluerit. et cognoscam no
sermonem eor; q; inflati sunt. sed uirtute;

Non enim in sermone est regnum dei. sed
in uirtute. Qd uultis in secula ueniam ad
uos. an in charitate. et spiritu mansuetu-
dinis.

Namno auditur inter uos
fornicatio. & talis fornica-
tio qualis nec inter gentes
ita ut uxorem patris sui ali-
q; habeat. Et uos inflati estis. et non ma-
gis laetum habuistis. ut tollat de medi-
um q; hoc opus fecit. Ego quidem abses
corpore. p̄s autem sp̄s. iam iudicauit ut
p̄s. cum q; sic operatus est in nomine do-
mini nr̄i iesu chr̄. congregatis uobis. &
meo spiritu cum uirtute domini iesu. tra-
dere huiusmodi hominem sathane in inter-
itum carnis. ut spiritus saluus sit in die
domini nr̄i iesu christi. Non est bona glo-
rificatio uira. Nescitis q; modicum fer-
mentum. totam massam corrumpit. E xp̄-
gate uetus fermentum ut sitis noua con-
spersio. sicut estis azumi. Et enim pascha.
nr̄m immolatus est chr̄. Itaq; epulem
non i fermento ueteri. neq; in fermento ma-
litie et nequie. sed in azumis sinceritatis e
ueritatis. Scripsi uobis in epistola. ne com-
miscamini fornicarijs. Non utiq; fornica-
rys huius mundi. aut auaris. aut rapacib;
aut idolis seruientib;. aliqui debueratis i
de hoc mundo exisse. Nunc autem scripsi
uobis no comiscari. Si is q; frater nomine
inter uos est fornicator. aut auarus. aut
idolis seruens. aut maledicus. aut ebrius.
aut rapax. cum huiusmodi nec cibum su-
mere. Qd enim mihi de his q; foris sunt. i
iudicare. Nonne de his qui intus sunt

uos iudicatis. Nam eos qui foris sunt deus iudicabit. Auferte malum ex uobis ipsis.

¶ Videt aliquis uirum habens negotium aduersus alterum iudicari apud unquam et non apud sanctos. An nescitis quoniam de hoc mundo iudicabunt. Et si in uobis iudicabit mundus indigni estis qui de minimis iudicetis. ¶ Nescitis quoniam angelos iudicabimus quoniam magis secularia. Secularia igitur iudicia si habueritis contemptibiles qui sunt in ecclesia illos constituite ad iudicandum. Ad uerecundiam uestram dico. Sic non est inter uos sapiens quisquam qui possit iudicare inter fratrem suum sed frater cum fratre iudicio contendit et hoc apud infideles. ¶ Iam quidem omnino delictum est in uobis quod iudicia habetis inter uos. Quare non minus iniuriam accipitis. Quare non magis fraudem patimini. Sed uos iniuriam facitis et fraudatis et hoc fratribus. An nescitis quia unquam regnum dei non possidebunt. ¶ Nolite errare neque fornicari neque idolis seruire neque adulteri neque molles neque masculos concubitores neque fures neque auari neque ebriosi neque maledici neque rapaces regnum dei possidebunt. Et hoc aliqui quidem fuistis sed abluti estis sed sanctificati estis sed iustificati estis in nomine domini nostri Iesu Christi et in spiritu dei nostri. ¶ Omnia mihi licent sed non omnia expectant. Omnia mihi licent sed ego sub nullius redigar potestate. E sca uentri et uenter estis deus autem et hunc et hanc destruet. Corpus autem non fornicat

uoni sed domino et dominus corpori. Deus uero et dominum suscitauit et nos suscitabit per uirtutem suam. Nescitis quoniam corpora uestra membra sunt Christi. Tollens ergo membra Chri. faciam membra meretricis. Absit. An nescitis quoniam qui adheret meretrici unum corpus efficitur. Erunt enim inquit duo in carne una. Qui autem adheret domino unus spiritus est. ¶ Fugite fornicationem. Omne enim peccatum quodcumque fecerit homo extra corpus est qui autem fornicat in corpore suo peccat. An nescitis quoniam membra uestra templum sunt spiritus sancti qui in uobis est quem habetis a deo et non estis uestri. Empti enim estis precio magno glorificati et portate deum in corpore uro.

¶ E quibus autem scripsistis mihi bonum est homini mulierem non tangere. Propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat et unaqueque suum uirum habeat. Uxori uir debitum reddat similiter autem et uxor uiro. Mulier sui corporis potestatem non habet sed uir similiter autem et uir sui corporis potestatem non habet sed mulier. Nolite fraudare inuicem nisi forte ex consensu ad tempus ut uacatis orationi et iterum reuertimini in id ipsum ne teneat uos sathanas propter incontinentiam uestram. Hoc autem dico secundum indulgentiam non secundum imperium. Vos autem celsos uos homines esse sicut meipsum. Sed unusquisque proprium donum habet ex deo alius quidem sic alius uero sic. Dico autem

non nuptis et uiduis bonum est illis si
sic permanserint sicut & ego. Quod si non
se continent nubant. Melius est enim
nubere quam uiri. His autem qui matrimonio
iuncti sunt precipio non ego sed domini
uxorem a uiro non discedere. Quod si
discesserit manere in nuptam aut uiro
suo reconciliari. Et uir uxorem non di
mittat. Nam ceteris dico ego non dominus.
Siquis frater uxorem habet infidelem & hec
consentat habitare cum illa non dimittat
illam. Et si qua mulier habet uirum in
fidelem & hic consentat habitare cum
illa non dimittat uirum. Sanctificatus
est enim uir infidelis per mulierem fidelem
& sanctificata est mulier infidelis per
uirum fidelem. Alioquin filii uestri immu
di essent nunc autem sancti sunt. Quod si
infidelis discedit discedat. Non enim se
uituti subiectus est frater ut soror in eu
modi. In pace autem uocauit uos dominus. Un
de enim scis mulier si uirum saluum faci
es. Aut unde scis uir si mulierem saluam
facies. Nisi unicuique sicut dimisit dominus.
Sicut enim uocauit deus ita ambulet
et sicut in omnibus ecclesiis deo. Circu
cis aliquis uocatus est non adducat pre
putium. In preputio aliquis uocatus est non
circuadat. Circuadatio nihil est & preputi
um nihil est sed obseruatio mandatorum
dei. Unusquisque in qua uocatione uocatus
est in ea permaneat. Seruus uocatus est non
sit tibi cure. Sed & si potes fieri liber ma
gis utere. Qui enim in domino uocatus est ser
uus libertus est domini. Similiter qui li
ber uocatus est seruus est christi. Precio
empti estis nolite fieri serui hominum.

Unusquisque ergo in quo uocatus est fra
ter in hoc permaneat apud deum. De uir
ginibus autem preceptum domini non
habeo consilium autem deo tanquam misericor
diam consecutus a deo ut sim fidelis. Et
existimo enim hoc bonum esse propter
instantem necessitatem quoniam bonum est
homini sic esse. Alligatus est uxori noli
querere solutionem. Solutus est ab uxo
re noli querere uxorem. Si autem acce
peris uxorem non peccasti. et si nupse
rit uirgo non peccauit. Tribulationem
enim carnis habebunt huiusmodi. Ego autem
uobis parco. Hoc itaque dico fratres. Tempus
breue est. Reliquum est ut qui habent
uxorem tanquam non habentes sint & qui fle
nt tanquam non flentes & qui gaudent tanquam
non gaudentes et qui emunt tanquam non
possidentes & qui utuntur hoc mundo ta
quam non utantur. Pixere enim figura
huius mundi. Volo autem uos sine solici
tudine esse. Qui sine uxore est sollicitus est
que domini sunt quomodo placeat deo.
Qui autem cum uxore est sollicitus est
que sunt mundi quomodo placeat uxo
ri et diuisus est. Et mulier in nupta &
uirgo cogitat que domini sunt ut sit sancta
corpore & spiritu. Que autem nupta est co
gitat que sunt mundi quomodo placeat
uiri. Porro hoc ad utilitatem uestram dico
non ut laqueum uobis injiciam sed ad
id quod honestum est & quod facultatem pre
beat sine impedimento dominum obsecran
di. Siquis autem turpem se uideri existimat
super uirgine sua quod sit supradulta et ita
oportet fieri quod uult faciat. Non pec
cat si nubat. Nam qui statuit in corde suo

firmus non hinc necessitatem potestatem
autem habens sue uoluntatis. et hoc iudi-
cauit in corde suo seruare uirginitatem
suam bene facit. Igitur et qui matrimonio ui-
git uirginitatem suam bene facit. & qui
non uigit indigne facit. Mulier alligata est
legi. quanto tempore uiri eius uiuit. Quod si
dormierit uiri eius liberata est a lege. **C**
ui autem uult nubat in domino. Beatior
autem erit. si sic permanserit secundum
meum consilium. Puto autem quod et ego
spiritum dei habeam.

Ex his autem que idolis sa-
crificantur scimus quia omnes
scientiam habemus. Scien-
tia inflat. charitas uero
edificat. Siquis autem se existimat scire
aliquid. nondum cognouit quemadmodum
oporteat eum scire. Siquis autem diligit de-
um hic cognitus est ab eo. De ceteris autem
que idolis imolantur scimus. quia nihil est
idolum in mundo. et quod nullus deus nisi
unus. Nam et si sunt quod dicantur dii. siue
in celo siue in terra. si quidem sunt dii multi
& domini multi. nobis tamen unus deus pa-
ter ex quo omnia. & nos in illo. & unus
dominus Iesus christus per quem omnia et nos
per ipsum. Sed non in omnibus est scientia. Qui-
dam autem cum conscientia usque nunc ido-
li quasi idolaticum manducant. et con-
scientia ipsorum cum sit infirma pollutur. Scia-
aut nos non commendat deo. Neque enim
si manducauerimus abundabimus. neque
si non manducauerimus deficientur. Vide-
te autem. ne forte hec licentia uestra offen-
diculum fiat infirmis. Si enim quis uide-

rit eum qui habet scientiam in idolo recumben-
tem. nonne conscientia eius cum sit infir-
ma edificabitur ad manducandum idola-
tica. Et peribit infirmus in tua conscien-
tia frater propter quem Christus mortu-
us est. Sic autem peccantes in fratres et
percutientes conscientia eorum infirmam
in christum peccatis. Quapropter si esca scanda-
lizat fratrem meum. non manducabo
carnem in eternum. ne fratrem meum
scandalizem.

Non sum liber. Non sum
apostolus. Nonne chri-
stum Iesum dominum no-
strum uidi. Nonne opus
meum uos estis in domino. Et si alius non
sum apostolus. sed tamen uobis sum. Nam signaco-
lum apostolatus mei uos estis in domino.
Mea defensio apud eos qui me interrogant
hec est. Nunquid non habemus potestatem
manducandi et bibendi. Nunquid non
habemus potestatem sororem mulierem et
cuiuslibet. sicut et ceteri apostoli & fratres
domini et cephas. Aut solus ego et bar-
nabas non habemus potestatem hec operan-
di. Quis militat suis stipendijs unquam. Quis
plantat uincam. et de fructu eius non
edit. Quis pascat gregem. et de lacte gre-
gis non manducat. Nunquid secundum ho-
minem hec dico. An & lex hec non dicit.
Scriptum est enim in lege. Non
alligabis os boui trituranti. Nunquid de bo-
bus cura est deo. An propter nos utique
hec dicit. Nam propter nos scripta sunt. qui
debet in spe qui arat arare. et qui triturat
in spe fructus populi. Si nos uobis spiri-

cuia seminauimus. magnum est si nos ca-
nalia ura metamus. Si alij potestatis uice
participes sunt. quare non potius nos. Sed
no' uisi sumus hac potestate. Sed omnia fe-
stinemus. ne qd' offendiculum deimus e-
uangelio christi. Nescitis quoniam q' in
sacrario operant. que de sacrario sunt. i-
cedunt. Et q' altario deseruiunt. cum al-
tario participant. Ita & dñs ordinauit.
ordinauit his q' euangelium annuntiant
de euangelio uiuere. Ego autem nullo
hore usus sum. Non autem scripsi. hec o-
ut ita fiant in me. Donum est enim mihi
magis mori. q' ut gloriam meam quis eu-
ciat. Nam et si euangelizauero non est
mihi gloria. necessitas enim mihi incum-
bit. Sic enim mihi est si non euangeliza-
uero. Si enim uolens hec ago. mercedem
habeo. si autem inuitus. dispensatio mihi
credita est. Que est ergo merces mea.
Vt euangelium predicans. sine sumptu po-
nam euangelium. ut non abutar potesta-
te mea in euangelio. Nam cum liber es-
sem ex omnibus. omnium me seruum feci
ut plures lucrificarem. Et factus sum iu-
deis tanq' iudeus. ut iudeos lucrifere-
m.
Hic q' sub lege sunt. quasi sub lege essem. i-
cum ipse non essem sub lege. ut eos qui
sub lege erant. lucrificarem. his q' sine i-
lege erant. tanq' sine lege essem. cum sine
lege dei non essem. sed in lege essem. chri-
sti. ut lucrificarem eos q' sine lege erant. Fac-
tus sum infirmis infirmus. ut infirmos lu-
crificarem. Omnibus omnia factus sum. ut
omnes facerem saluos. Omnia autem faci-
o pro euangelium. ut participes eius efficiar.
Nescitis q' hi q' in stadio currunt. omnes q'

dem currunt. sed unus accipit brauium.
Sic currite. ut comprehendatis. Omnis autem
q' in agone contendit. ab omnibus se absti-
net. & illi q'dam ut corruptibilem coro-
nam accipiant. nos autem incorruptam. i-
Ego igitur sic curro. no' quasi incertum.
sic pugno. non quasi in aerem uerberans. i-
Sed castigo corpus meum. & in seruitute
redigo. ne forte cum alijs predicauerim.
ipse reprobus efficiar.

Olo enim uos ignorare. fratres
qm patres nri omnes sub i-
nube fuerunt. et omnes in
re transierunt. & omnes in
Moyses baptizati sunt in nube. et in mari.
Et omnes eandem escam spiritalem mandu-
cauerunt. & omnem eandem potum spiri-
talem biberunt. Bibeant autem de spiri-
tali consequente eos. petra. petra autem erat
christus. Sed non in plumbis core. beneficia-
tum est deo. Nam prostrati sunt in dese-
to. hec autem in figura facta sunt. nri.
ut non sumus concupiscentes malore. sicut
& illi concupierunt. Neq' idolatre effici-
amini sicut q'dam ex ipsis. quemadmodum
scriptum est. Sedit populus manducare
et bibere. & surrexerunt ludere. Neque
fornicemur sicut q'dam ex ipsis fornicati
sunt. et ceciderunt una die uiginti tria
milia. Neq' tentemus chri-
stum. sicut q'dam eo-
rum tentauerunt. & a serpentibus perierunt.
Neq' murmuraueritis sicut q'dam eorum.
murmurauerunt. et perierunt ab extra-
minatore. hec autem omnia figura con-
tingebant illis. scripta sunt autem ad cor-
reptionem nram. in quos fines seculorum.

deuenerunt. Itaq; qui se existimat sta-
re uideat ne cadat. Tentatio uos non ap-
prehendat. nisi humana. Fidelis autem
dñs est. q; non patietur uos tentari supra
id quod potestis. sed faciet etiam cum te-
tatione prouentum. ut possitis sustinere.
P ropter qd̄ char̄ mibi fugite ab idolore
cultura. Ut prudentib; loquor. uosipsi
iudicete qd̄ dico. Calix benedictionis. i
cuj; benedicimus. nonne communicatio s̄
guinis Christi est. Et panis quem frangi-
mus. nonne participatio corporis est dñi.
Q uoniam unus panis & unum corpus multi-
sumus. omnes q; de uno pane & de uno ca-
lice participamus. Videte. Ihs̄ secundum
carnem. Nonne q; edunt hostias partici-
pes sunt altaris. Qd̄ ergo. Dico q; idoli
immolatum sit aliquid. aut q; idolum sit
aliquid. Sed que immolant gentes. demoni-
is immolant. & non deo. Nolo autem uos
socios fieri demonior;. Non potestis cali-
cem domini bibere. & calicem demonior;.
non potestis mensa domini participes esse
demoniorum & mensar;. An emulamur
dñm. Nunqd̄ fortiores illo sumus. Omnia
mibi licent. sed non omnia expediunt. i
O mnia mibi licent. sed non omnia edificat.
Nemo qd̄ suum est querat. sed quod alteri.
O mne quod in macello uenit manducate. i
nihil interrogantes propter conscientiam.
D omini est terra et plenitudo eius. Siquis
uocat uos infidelium ad cenam & uult
ire. omne qd̄ uobis apponit manducate. i
nihil interrogantes propter conscientiam.
S i quis autem dixerit hec immolatum ē ido-
lis. nolite manducate. pp̄ illum q; indi-
cauit. & propter conscientiam. Conscie-

tiam aut̄ dico nō tuam. sed alterius. Ut
qd̄ enim libertas mea iudicet ab aliena
conscientia. Si ego cum gratia participo.
qd̄ blasphemor pro eo q; gratias ago. Sive
ergo manducatis sive bibitis. ut aliud qd̄
facitis. omnia in gloria dei facite. Sine of-
fensione estote iudeis et gentib; & ecclie
dei. sicut et ego p̄ omnia omnib; placeo
non querens qd̄ mibi utile est. sed qd̄
multis ut salui fiant.

Imitatores mei estote sicut
& ego Christi. Laudo aut̄
uos fratres q; per omnia me
memores estis & sicut tra-
didi uobis precepta mea tenetis. Nolo au-
tem uos scire q; omnis uiri caput. Christus
est. caput autem mulieris uiri. caput uō
Christi est dñs. Omnis uir orans aut̄ proph-
tans uelato capite. deturpat caput suum.
Omnis autem mulier orans aut̄ pphetans
non uelato capite deturpat caput suum.
Unum est enim ac si decaluetur. Nam
si non uelatur mulier. condeatur. Si uero
turpe est mulieri tonderi. aut decaluan-
uelat caput suum. Sicut qdam non deo
uelare caput suum. qm̄ imago & gloria
dei est. mulier autem gloria uiri est. Nō
enim uir ex muliere est. sed mulier ex ui-
ro. Et enim non est creatus uir pp̄ mulie-
rem. sed mulier propter uirum. Ideo de-
cet mulier uelamen habere sup̄ caput suum
& pp̄ angelos. Veruntamen neq; uir sine
muliere. neq; mulier sine uiro in domino.
Nam sicut mulier de uiro. ita & uir per
mulierem. Omnia autem ex deo. Vosipsi
iudicete. decet mulierem non uelatum or-

re deum. Nec ipsa natura docet uos. Quod uir quidem si comam nutriat. ignominiam est illi. mulier uero si comam nutriat. gloria est illi. quoniam capilli pro uelamine ei dati sunt. Siquis autem uidetur contemtosus esse. nos talem consuetudinem non habemus neque ecclesia dei. Hec autem precipio. non laudans quod non in melius. sed in deterius conuenitis. Primum quidem conuenientibus uobis in ecclesiam audio scissuras esse inter uos. & ex parte credo. Nas oportet et hereses esse. ut quod probati sunt manifesti fiant in uobis. Conuenientibus ergo uobis in unum. iam non est dominicam coenam manducare. Unusquisque enim suam coenam presumat ad manducandum. Et alius quidem esurit. alius autem ebrius est. Nunquid domos non habetis ad manducandum et bibendum? Aut ecclesiam dei contemnitis. et confunditis eos qui non habent? Quid dicam uobis. Laudo uos in hoc non laudo. Ego enim accepi a domino quod et tradidi uobis. quoniam dominus Iesus Christus in qua nocte tradebatur. accepit panem & gratias agens fregit & dixit. Accipite et manducate. Hec est corpus meum quod pro uobis tradetur. hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem postquam coenauit. dicens. Hic calix nouum testamentum est in meo sanguine. hoc facite quotiescunq; bibetis in meam commemorationem. Quotiescunq; enim manducabitis panem hunc & calicem bibetis. mortem domini annuntiabitis donec ueniat. Itaque quicumque manducauerit panem et biberit calicem domini. indigne. reus erit corporis et sanguinis domini. Probet autem seipsum homo. & sic de pane

illo edat & de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne. iudicium sibi manducat & bibit. non diiudicans corpus domini. Ideo inter uos multi infirmi & imbecilles & dormiunt multi. Quod si nosmetipsos diiudicaremus. non utique iudicaremur. De iudicamur autem a domino corrumpimur. ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque fratres mei cum conuenitis ad manducandum inuicem expectate. Siquis esurit. domum manducet. ut non iniudicium conuenitis. Cetera autem cum uenero disponam.

Et spiritualibus autem nolo uos ignorare fratres. Scitis autem quoniam cum gentes essetis. ad simulacra muta perducimini euntes. Ideo notum uobis facio quod nemo in spiritu dei loquens dicit anathema Iesu. Et nemo potest dicere dominus Iesus nisi in spiritu sancto. Diuisiones uero gratiarum sunt. idem autem spiritus. Et diuisiones ministracionum sunt. idem autem dominus. Et diuisiones operationum sunt. idem uero deus qui operatur omnia in omnibus. Unicusque autem datur manifestatio spiritus ad utilitatem. Alii quidem per spiritum datur sermo sapientie. alii autem sermo scientie secundum eundem spiritum. Alii fides in eodem spiritu. alii gratia sanctorum in uno spiritu. Alii operatio uirtutum. alii prophetia. alii discretio spirituum. alii genera linguarum. alii interpretatio sermonum. Hec autem omnia operatur unus atque idem spiritus. diuidens singulis prout uult. Sicut enim corpus unum est & membra habet. & multa. omnia autem membra corporis cum sint multa. unum tamen corpus sunt. ita & o

christus. Et enim in uno sp̄i om̄es nos in
unum corpus baptizati sumus. siue iudei si
ue gentiles siue serui siue serui siue liberi.
& om̄es in uno spiritu potati sumus. Nas
et corpus non est unum membr̄. sed multa.
S i dixerit pes qm̄ non sum manus non sum
de corpore. Num ideo non est de corpore.
E t si dixerit auris quoniam non sum oculi
non sum de corpore. Num ideo non est de
corpore. Si totum corpus oculus ubi au
ditus. Si totum auditus ubi odoratus. o
N unc autem posuit d̄s membra. unum q̄q̄
corum in corpore sicut uoluit. Q̄d si esset
omnia unum membr̄ ubi corpus. Nunc
autem multa q̄dem membra. unum autem
corpus. Non potest autem dicere oculus
manu. opa tua non indigeo. aut itez ex
put pedibus non estis mihi necessarij. Sed
multo magis que uidentur membra cor
poris infirmitate esse. necessaria sunt. i
E t que putamus ignobiliora membra esse
corporis. his honorem abundantiorē cir
cudamus. Et que inhonesta sunt n̄ra o
abundantiorē honestatem h̄nt. Hone
sta autem n̄ra nullius egent. Sed d̄s t̄r̄s
parit corpus ei cui debeat abundantiorē
tribuendo honorem. ut non sit s̄sina in
corpore. sed in idipsum pro inuicem sint
sollicita membra. Et siquid patitur unus
membra. compatiuntur omnia membra.
siue gloriatur unum membrum congau
dent omnia membra. Vos autem estis co
pus christi. & membra de membro. Et
quosdam q̄dam posuit d̄s in eccl̄ia pri
mo ap̄tos. secundo p̄phetas. tertio doct̄es
deinde uirtutes. exinde gr̄as curationum
opitulatiōes gubernatiōes genera lise.

guare interpretatiōes sermonum. Nunq̄
omnes ap̄ti. Nunq̄d omnes p̄phete. o
Nunquid omnes doctores. Nunquid os
nes uirtutes. Nunquid omnes gratiam
habent curationum. Nunquid omnes lin
gus loquuntur. Nunq̄d omnes interpre
tantur. Emulamini autem charismata.
meliora. Et adhuc excellentiorē uiam
uobis demonstro.

I linguis hominum loquar
et angelorum. charitatem
autem non habeam. factus
sum uelut es sonans aut
cymbalum tinniens. Et si habuero p̄phetiā.
et nouerim mysteria omnia. et omnem sciē
tiam. et si habuero omnem fidem ita ut mō
tes transferam. charitatem autem non ha
buero. nihil sum. Et si distribuero in cibo
pauperum omnes facultates meas. & si tra
didero corpus meum ita ut ardeam. cha
ritatem autem non habuero. nihil mihi pr̄
dest. Charitas patiens est. benigna est. i
Charitas non emulat. non agit perperam.
non inflatur. non est ambitiosa. non que
rit que sua sunt. Non irritatur. non cogi
tat malum. non gaudet super iniquitate. cō
gaudet ueritati autem. Omnia suffert. om
nia credit. omnia spat. omnia sustinet. Cha
ritas nunq̄ excidit. Siue p̄phetia euacu
buntur. siue lingue cessabunt. siue scientia
destruetur. Ex parte enim cognoscimus. e
ex parte p̄phetamus. Cum autem uene
rit q̄d perfectum est. euacuabit q̄d ex i
parte est. Cum essem paruulus. loquebar
ut paruulus. sapiebam ut paruulus. cogita
bam ut paruulus. Qm̄ autem factus sum iij.

evacuati que erant paruuli. Videmus
nunc p̄speculum in enigmate. tunc autē
facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte
tunc autē cognoscam. sicut & cognitus o
sum. Nunc autē manent fides. spes. cha
ritas. tria hec maior autē horū est. &
charitas.

E etiam in charitatem. emv

luminis spiritalia. magis autē

ut profeceritis. Quoniam loqr̄

lingua non hominibus loqr̄.

Nemo enim audit. Sp̄s autē loqr̄ myste
ria. Nam quē prophetat hominibus loqr̄
ad edificatiōem et exhortationem & con
solationem. Quis loqr̄ lingua. semetipsum
edificat. quō autē prophetat. ecclesiam ed
ficat. Solo autē uos loqr̄ linguis. magis au
tem prophetare. Nam maior est quō prophe
tat. quō qui loqr̄ linguis. nisi forte inter
pretetur. ut ecclesiam edificatiōem accipi
at. Nunc autē fr̄es si uenero ad uos lin
guis loquens quod uobis prodero. nisi uobis
loquar aut in reuelatione. aut in scientiā.
aut in prophetiā. aut in doctrinā. Tamen
que sine anima sunt uocem dantia. siue
tybia siue cathara. nisi distinctiōem sonitū
um dederint. quomodo scietis id quod ca
nitur. aut quod catharizatur. Et enim si i
certam uocem det tuba. quō parabet se ad
bellum. Ita & uos per linguam. nisi ma
nifestum sermonem dederitis. quomodo
scietur id quod dicitur. Certis enim in ar
te loquentes. Tam multa ut puta genera lin
guarū sunt in hoc mundo. & nihil sine uo
ce est. Si ergo nesciero uirtutem uocis ero
ei cui loquar barbarus. et quō loqr̄tur mihi

barbarus. Sic & uos quō emulatiōes estis
spirituum ad edificatiōem ecclesie. que
rite ut abundetis. Et ideo quō loqr̄tur
lingua. orat ut interpretetur. Nam si
orant lingua. sp̄s meus orat. mens autē
mea sine fructu est. Quid ergo est. Ora
bo spiritū. orabo & mente. Psallam spiri
tū. psallam & mente. Ceterum si bene
dixeris spiritū. quō supplet locum idiote.
Quomodo dicet amen super tuam benedi
tionem. Quō quid dicas nescit. Nam tu
quōdem bene gr̄as agis. sed alter non edifica
tur. Gratias ago deo meo quō omnium uos
lingua loquor. Sed in ecclesia uolo quōque
uerba sensu meo loqr̄. ut & alios instruam
quō decem milia uerborū in lingua. Fratres.
Nolite paruuli effici sensibus. sed malitia paru
uli estote. sensibus autē perfecti estote.
In lege enim scriptum est. Quō in alijs lin
guis & in labijs alijs loquar populo huic.
& nec sic exaudient me. dicit dñs. Itaque
lingue in signum sunt non fidelibus. sed i
fidelibus. prophetie autē non infidelibus
sed fidelibus. Si ergo conueniat uniuersa
ecclesia in unum. & omnes linguis loquar
tur. intrant autē idiote. aut infideles.
nonne dicent. quod insanitis. Si autē om
nes prophetant. intret autē quō infidelis uel
idiota conuenit. ab omnibus diudicatur.
ab omnibus. Occulta enim cordis eius ma
nifesta fiunt. & ita cadens in faciem ado
rabit. teum. pronutians quō uere dñs in uobis
sit. Quid ergo est fratres. Cum conuenit
unusquisque uos psallam h̄c. doctrinam
h̄c. apocalypsim h̄c. linguam habet. inter
pretationem habet. omnia ad edificatiōem
fiunt. Siue lingua quō loqr̄tur. secundū

duos aut multum tres & per partes unum
interpretetur. Si autem non fuerit inter-
pres taceat in ecclesia. sibi autem loquatur
& deo. Prophetarum autem duo ut tres dicat
et ceteri diiudicent. Quod si alij reuela-
tum fuerit sedenti prior taceat. Potest
enim omnes per singulos prophetare ut om-
nes discant & omnes exhortentur. Et spiritus
prophetarum prophetis subiectus est. Non
enim dissensionis est deus sed pacis sicut
et in omnibus ecclesijs sanctorum docet. **N**
uulentes in ecclesijs taceant. Non enim per-
mittitur eis loqui sed subditas esse sicut &
lex dicit. Siquid autem uolunt discere
domini ueros suos interrogant. Turpe est enim
mulieri loqui in ecclesia. An a uobis uerbum
dei processit aut in uos solos peruenit. Si
quod uidetur propheta esse aut spiritualis co-
gnoscat que scribo uobis quia domini sunt
mandata. Si quis autem ignorat ignorabit.
Itaque fratres amulamini prophetare & loqui lin-
guis nolite prohibere. Omnia autem honeste
& secundum ordinem fiant in uobis.

Et cum autem uobis facio fratres
euangelium quod predicavi
in uobis quod & accepistis
in quo & statis per quod
& saluamini qua ratione predicauerim
uobis si tenetis nisi frustra credidistis. Ta-
didi enim uobis in primis quod & accepi quoniam
christus mortuus est pro peccatis nostris
scripturas & quia sepultus est & quia re-
surrexit tertia die secundum scripturas et
quia uisus est cephe & post hoc undecim. De-
inde uisus est plusquam quingentis fratribus
simul ex quibus multi manent usque adhuc.

quidam autem dormierunt. Deinde ui-
sus est iacobo dante apostolis omnibus. **N**
ouissime autem omnium tanquam abor-
tuo uisus est & mihi. Ego enim sum ma-
nimus apostolorum quod non sum dignus uoca-
ri apostolus quoniam persecutus sum ecclesiam dei. **G**
ratia autem dei sum id quod sum et gra-
tius in me uacua non fuit sed abundanter
illis omnibus laboravi. Non ego autem sed
gratia dei mecum. Siue enim ego siue illi
sic predicauimus et sic credidistis. Si autem
christus predicatur quod resurrexit a mortuis
quomodo quidam dicunt in uobis quoniam resur-
rectio mortuorum non est. Si autem resur-
rectio mortuorum non est neque christus re-
surrexit si autem christus non resurrexit
inanis est predicatio nostra inanis est & fidei
uestra. Inuenimus autem et falsi testes dei
quoniam testimonium diximus aduersus deum
quod suscitauerit christum quem non suscitauit
si mortui non resurgunt. Nam si mor-
tui non resurgunt neque christus resurrexit.
Quod si christus non resurrexit uana est fi-
des uestra. **A**d huc enim est in peccatis uestris.
Ergo & qui dormierunt in christo par-
ticipabunt. Si in hac uita tamen in christo sperantes si-
mus miserabiliores sumus omnibus homini-
bus. **N**unc autem christus resurrexit a
mortuis primitie dormientium quoniam quod
per hominem mors & per hominem resur-
rectio mortuorum. Et sicut in adam om-
nes moriuntur ita & in christo omnes uiui-
ficabuntur. **S**imiliterque autem in suo or-
dine primitie christi. Deinde hi qui sunt in
christo qui in aduentum eius crediderunt. **D**
Deinde finis cum tradiderit regnum deo &
patri cum euacauerit omnem principatum

et potestatem & uirtutem. Oportet autem illum regnare. donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius. Nouissime autem inimica destruetur mors. Omnia enim et subiecit sub pedibus eius. Cum autem dicat omnia subiecta sunt ei sine dubio praeter eum qui subiecit ei omnia. Cum autem subiecti erint illi omnia. tunc & ipse filius subiectus erit illi qui subiecit sibi omnia. ut sit deus omnia in omnibus. Alioquin quid faciant qui baptizantur pro mortuis? Si omnino mortui non resurgunt. ut quod baptizantur pro illis. Ut quod & nos periclitamur omnia horum. Quotidie moror propter uiram gloriam fratrum quam habeo in christo Iesu domino meo. Si secundum hominem ad bestias pugnamus. Ieremias quod mihi prodest si mortui non resurgunt. Manducemus et bibamus. cras enim moriemur. Nolite seduci. Corrupti sunt mores bonos colloca mala. E uigilate iusti & nolite peccare. Ignorantium enim dei quidam habent. Ad reuerentiam uobis loquor. Sed dicit aliquis. Quomodo resurgunt mortui. Quali autem corpore uerent. Inspicis tu quod seminas non uiuificatur. nisi prius moriatur. Et quid seminas. Non corpus quod futurum est seminale. sed nudum granum. ut puta tritici. aut alicuius ceterorum. Deus autem dat illi corpus sicut uult. & unicuique seminum proprium corpus. Non omnis caro eadem caro. sed alia hominum. alia pecorum. alia uoluerum. alia autem piscium. Et corpora caelestia & corpora terrena. Sed alia quodam caelestium gloria. alia autem terrestrium. Alia claritas solis. alia claritas lune. et alia claritas stellarum. Stella enim &

stella differat in claritate. sic & resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione. surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate. surget in gloria. Seminatur in infirmitate. surget in uirtute. Seminatur corpus animale. surget corpus spirituale. Si est corpus animale. est & corpus spirituale. sicut scriptum est. Factus est primus homo adā in animam uiuentem. nouissimus Adā in spiritum uiuificantem. Sed non prius quod spirituale est. sed quod animale. deinde quod spirituale. primus homo de terra terrenus. secundus homo de caelo caelestis. Qualis terrenus. tales & terreni. & qualis caelestis. tales & caelestes. Igitur sicut portauimus imaginem terreni. portemus et imaginem caelestis. Hoc autem dico fratres quia caro & sanguis regnum dei possidere non possunt. neque corruptio in corruptelam possidebit. Ecce mysterium uobis dico. Omnes quidem resurgemus. sed non omnes immutabimur. In momento. in ictu oculi. in nouissima tuba. Canet enim tuba. & mortui resurgent incorrupti. et nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem. & mortale hoc induere immortalitatem. Cum autem immortale hoc induerit immortalitatem. tunc fiet sermo qui scriptus est. Absorta est mors in uictoria. Vbi est mors uictoria tua. Vbi est mors stimulus tuus. Stimulus autem mortis peccatum est. uirtus uero peccati lex. Deo autem gratias. qui dedit nobis uictoriam per dominum nostrum Iesum christum. Itaque fratres mei dilecti stabiles estote & immutabiles. abundantes in omni opere domini semper.

scientes q̄ labor uester non est inanis in domino.

E collectis autem que fiunt in sanctos sicut ordinauit in ecclesijs galathie ita & uos facite per unam sabbati. & nusquam ur̄m apud se reponat recondens q̄d ei beneplacuerit. ut non euenero tunc collecte fiant. Cum autem p̄ns fuerit. quos probaueritis per ep̄tas mittam perferre gr̄am ur̄am in hierusalem. Quod si dignum fuerit ut ego eam mecum ibunt. Veniam autem ad uos. cum macedoniam pertransiero. Nam macedoniam pertransibo. Apud uos autem forsitan manebo. ut etiam hyemabo ut uos me dedicatis quocunq̄ uero. Nolo enim uos modo in transitu uidere. Spero enim me aliquotulum temporis manere apud uos. si dominus permiserit. Permanebo autem ephesi usque ad pentecosten. Ostium enim mihi apertum est magnum et euidentis & aduersarij multi. Si autem uenerit timotheus. uidete ut sine timore sit apud uos. Opus enim d̄ni operat̄ sicut et ego. Neq̄s ergo illi spernat. Deducite autem illum in pace. ut ueniat ad me. Expecto enim illum cum fratribus. De apollo autem fr̄e uobis notum facio. q̄m multum rogauit eum ut ueniret ad uos cum fr̄ibus. & utiq̄ non fuit uoluntas eius ut nunc ueniret. Veniet autem cum ei uacuum fuerit. uigilate. stete in fide. uirgilter agite & confortamini. omnia enim ur̄a in charitate fiant. Obsecro autem uos fr̄es. nosti domum stephane & fortunati. & achai. quoniam sunt

primitiꝝ achaiice & in ministerium sanctorum ordinauerunt seipsos. ut & uos subditi sitis eiusmodi & omni cooperanti & laboranti. Gaudeo autem in presentia stephane & fortunati et achai. quoniam id quod uobis deerat. ipsi suppleuerunt. Refecerunt enim & meum sp̄m & ur̄m. Cognoscite ergo que eiusmodi sunt. Salutant uos omnes ecclesie asie. Salutant uos in domino multum aquila et prisca cum domestica ecclesia apud quos & hospitor. Salutant uos omnes fr̄es. Salutate inuicem in osculo sancto. Salutatio mea. manu pauli. Siq̄s non amat d̄m nr̄m iesu ch̄m. sit anathema maranatha. Gratia d̄ni nostri iesu ch̄m. uobiscum. Caritas mea cum omnibus uobis in christo iesu. Am̄.

IN SECUNDA.

ad corinthios epl̄a quasi in parte superiori post tribulationum suarum reuelationes reddit ex

ulas quare ad eos secundo non uenit. quoniam non leui mutatione consilij fecisse se asserit. sed ne aduentu suo tristitiam incideret. cum in peccato permanere discipulos reperisset. Deinde post agnoscos fructus poenitentiaꝝ conciliat eum ecclesie. q̄s in prima pp̄ fornicationem & consortio sanctorum iusserat amoueri. Tertio contra. f.

pseudo apostolos officij sui dignitatem tue-
tur: & noui testamenti ministros: tanto an-
nue gra ostendit: q̄to euangelium est lege
prestantius. Immoratur etiam in causa illa
plurimum q̄m breuiter in prima contige-
rat: ut prompto ac libenti animo necessa-
ria presentis uite non habentibus largiantur
et utilitate spiritualis cominertij coinuent
p̄ntia cum futuris: atq; abundantia sua sanc-
torum inopiam suppleant: ut uicissim eorum
inopia sanctorum abundantia suppleatur.
In fine repetit q̄d superius contra pseudo-
apostolos egerat: & uacatione eorum predi-
catione q; de se gloriosas: ut collata anti-
q̄tate generis: uel catalago inuiriarum ac pe-
riculorum suorum euacuat: dicitq; eos opa-
rios subdolos q; ad imitationem sathane tra-
figurentur in ap̄tos christi sub predicationis
spe lucri pecuniaria queq; sectantes.

OST aetiam a corinthijs
penitentiam consolatorij
scribit eis epistolam ap̄tis
trouide p̄tium & collaudat
eos hortatur ad meliora: contristatos q; des-
eos: sed emendatos ostendens.

AULVS AP̄LS
christi iesu per uo-
luntatem dei & Ti-
motheus frater ecd̄e
sue dei que est con-
t̄i cum omnibus sc̄is
q; sunt in uniuersa aeterna. Grata uobis

& pax a deo patre nostro & d̄no iesu ch̄o.
Benedictus deus & pater domini n̄ri ie-
su christi pater misericordiarum: & d̄s to-
tus consolationis q; consolatur nos in omni
tribulatione nostra: ut possimus & ipsi co-
solari eos q; in omni pressura sunt per exho-
rtationem qua exhortamur & ipsi a deo
q̄m sicut abundant passionem christi in
nobis ita & p̄ ch̄o abundat consolatio
uestra. Siue autem tribulamur pro ur̄a
exhortatione & salute: siue consolamur
pro ur̄a consolatione: siue exhortamur
pro uestra exhortatione & salute: que op̄-
tur tolerantiam eandem passionum q̄s
et nos patimur: ut spes n̄ra firma sit pro
uobis scientes q̄m sicut socij passionum estis
sic eritis & consolationis. Non enim uol-
mus ignorare uos fr̄es de tribulatione
n̄ra que facta est in Asia quoniam supra
modum grauati sumus supra uirtutem: &
ita ut tenderet nos etiam uiuere: Sed ip̄i
in nobis ipsis responsam mortis habuimus
ut non simus fidentes in nobis: sed in deo
q; suscitauit mortuos: q; de tantis periculis
nos eripuit & eruit: in quem speramus q̄m
et adhuc eripiet adiuuantibus: & uobis in
oratione p̄ nobis: ut ex multarum p̄sonis fa-
ciat: eius que in nobis est donationis per
multos gratie agant: p̄ nobis. Nam gloria
n̄ra hec est testimonium conscientie n̄re
q; in simplicitate cordis & sinceritate dei
& non in sapientia carnali: sed in gratia
dei confisi sumus in hoc mundo abundan-
tius autem ad uos. Non enim alia scribi-
mus uobis q; que legistis et cognouistis. Spe-
ro autem q; usq; in finem cognoscetis: sicut
& cognouistis nos ex parte q̄a gloria

ura sumus. sicut & uos nostra. in die do-
 mini nostri iesu chris. Et hac confide-
 tia uolui prius uenire ad uos ut secundam
 gratiam haberetis. & p uos transirem in ma-
 ccedoniam & itere a macedonia uenirem
 ad uos & a uobis deduci in iudeam. Cum
 ergo hec uoluissim nunqd leuitate usus
 sum. Aut que cogito secundum carnem
 cogito. ut sit apud me est & non. Fide-
 lis autem ds quia sermo noster q fuit
 apud uos. non est in illo e & non. sed e
 in illo est. Dei enim filius iesus chris qui
 in uobis p nos prechatus est. per me &
 Siluanum & Timotheum non fuit i illo
 est & non. sed est in illo fuit. Quotquot
 enim promissiones dei sunt. in illo est. Ideo
 & per ipsum amen. deo ad gloriam uram.
 Qui autem confirmat nos uobiscum in chris.
 et q unxit nos ds. et q signauit nos &
 dedit pignus sps in cordibz nostris. Ego
 autem testem deum inuoco in animam me-
 am. q parcens uobis non ueni ultra corin-
 thum non qa dnatur fidei ure. sed ad
 iutores sumus gaudij ura. Nam fidei stas.

Tatu autem hec ipsum ap-
 me. ne iterum in tristitia
 uenirem ad uos. Si enim i
 ego contristo uos. & qd e
 q me letificet nisi q contristatur ex me.
 Et hec ipsum scripsi uobis ut non cum ue-
 nero tristitiam sup tristitiam habeam. de
 qbz oportuerat me gaudere. confidens
 in omnibz uobis. qa meum gaudium om-
 nium ura est. Nam ex multa tribula-
 tione & angustia cordis scripsi uobis pe-
 multas lachrymas. non ut contristemus.

sed ut sciatis quam charitatem habeam. &
 abundantius in uobis. Siqz autem contri-
 stauit me. non me contristauit. sed ex pa-
 te. ut non honerem omnes uos. Sufficit
 illi q cuiusmodi est oburgatio hec que fit
 a pluribz. ita ut e conerario magis doneti
 & consolemini. ne forte abundantion tri-
 stitia absorbeat q cuiusmodi est. Propter
 qd obsecro uos. ut confirmetis in illum cha-
 ritatem. Ideo enim & scripsi uobis ut cogno-
 cam experimentum ura. an in omnibz i
 obediens stas. Cui autem aliqd donastis
 & ego. Nam et ego qd donauy siqd dona-
 ui propter uos in psona christi. ut non
 circueuiamur a sathara. Non enim o-
 ignoramus cogitationes eius. Cum uenis
 san autem tridam pp euangelium chris
 & ostium mihi aptum esse. in domino. i
 non habui regem spiritui meo. eo q non
 inuenerim Titum fratrem meum. sed u-
 lesaciens eis. pfectus sum in macedoniam.
 Deo autem gratias q semper triumphat no-
 in christo iesu & odorem notitie sue ma-
 nifestat. per nos in omni loco. qa christi
 bonus odor sumus deo in his q salui sunt.
 & in his q pereunt. Nlys quidem odor
 mortis in mortem. alijs autem odor uite
 in uitam. Et adhuc qd tam idoneus. No-
 enim sumus sicut plurimi adulterantes ue-
 bum dei. sed ex sinceritate sicut ex deo i
 coram deo in chris loqmur.

Ncipimus itez nos metip-
 sos commendare. Aut nu-
 qd cogimus sicut qdam co-
 mendatitjs eplis ad uos aut
 ex uobis. Epistola ura uos estis scripta in

cordibus nris que scit & legitur ab omni-
bus hominibus. manifestati qm epistola o-
ctis christi ministrata a nobis et scripta
non atramento sed spiritu dei uiu. non
in tabulis lapideis. sed in tabulis cordis ex-
nalibus. Fiduciam autem talem habemus pe-
chr̄ ad deum. non q̄ sufficientes sumus
cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis
sed sufficientia nra ex deo est. Q̄ et idone-
os nos fecit ministros noui testamenti. no-
littera sed spiritu. Littera enim occidit. sp̄s
autem uiuificat. Q̄ si ministratio mortis
litteris deformata in lapidibus. fuit in glo-
ria ita ut non possent intendere filij israel
in faciem Moysi pp̄ gloriam uultus eius
que euacuat. quomodo non magis mini-
stratio sp̄s erit in gloria. Nam si ministr-
atio damnationis in gloria ē. multo magis
abundat misterium iustitie in gloria. Na-
nec glorificatum est qd̄ claruit in hac par-
te propter excellentem gloriam. Si enim
quod euacuat per gloriam est. multo ma-
gis quod manet in gloria ē. Habentes igitur
talem sp̄m. multa fiducia utimur. o-
E t non sicut Moyses ponebat uelamen sup
faciem suam ut non intenderent filij israel
in faciem eius qd̄ euacuat. sed obtusi sunt
sensus cor̄. Usq̄ in hodiernum diem idip-
sum uelamen in lectione ueteris testamey-
ti manet non reuelatum. quod in christo
euacuat. sed usq̄ in hodiernum diem cum
legit̄ Moyses uelamen positum ē super
cor̄ cor̄. Cum autem conuersus fuerit ad
deum. auferretur uelamen. Dominus autem
sp̄s est. Vbi autem sp̄s domini. ibi liber-
tas. Nos uero omnes reuelata facie glorię
domini specularantes. in eandem imaginem

transformam̄ a claritate in claritate tā
quam a domini spiritu.

Deo habentes hanc adimin-
strationem iuxta quod mi-
sericordiam consecuti sumus
non deficiamus. sed abdica-
mus occulta dedecoris non ambulantes
in astutia neq̄ adulterantes uerbum dei
sed in manifestatiōe ueritatis commenda-
tes nosmetipsos ad omnem conscientiam
hominum coram deo. Q̄ si etiam optamē
euangelium nostr̄. in his q̄ pereunt est
opertum. in q̄b̄ d̄s huius seculi excec-
uit mentes infidelium. ut non fulgeat
illuminatio euangely glorię christi qui
est imago dei. Non enim nosmetipsos p̄-
dicamus. sed Iesum chr̄m dñm nrm̄. No-
autem seruos ur̄os per Iesum. qm̄ d̄s qui
duxit de tenebris lucem splendescere. ip̄e
illuxit in cordibus nostris ad illuminatio-
nem scientię claritatis dei in faciem chr̄m
Ies̄. Habemus autem thesaur̄ istum in
uasis fictilibus. ut sublimitas sit uirtutis
dei. & non ex nobis. In omnibus tribula-
tionem patimur. sed non angustiamur.
Aporiamur. sed non desistimur. Perse-
cutionem patimur. sed non derelinquimur.
Humiliamur. sed non confundimur. Dete-
mur. sed non perimus. Semper mortifica-
tionem Ies̄ chr̄m in corpore nostro cir-
cūferentes. ut et uita Iesu manifestetur
in corporibus nris. Semper enim nos q̄ uiui-
mus in mortem tradimur pp̄ Iesum. ut et
uita Iesu manifestetur in carne nra mor-
tali. Ergo mors in nobis opatur. uita autē
in uobis. Habentes autem eundem spiritum

fidem sicut scriptum est: credidi propter
quod locutus sum & nos credimus: pro quod
& loquimur: scientes quoniam quod suscitauit Iesum.
et nos cum Iesu suscitabit & constituet in
uobiscum. Omnia enim propter uos: ut gra-
tia abundans per multos: gratiarum actione
abundet in gloriam dei. Propter quod non
deficimus. Sed licet his qui foris est noster
homo corrumpat: tamen his qui intus est
renouatur de die in diem. Id enim quod
in presenti est momentaneum & leue
tribulationis nostre: supra modum in subli-
mitate eternum glorie pondus operatur
in nobis: non contemplantibus nobis que
uidentur: sed que non uidentur. Que non
uidentur temporalia sunt: que non uide-
tur eterna sunt.

Cum enim quoniam si terrestri
domus nostra huius habitati-
onis dissoluitur: que edificati-
onem ex deo habemus do-
mum non manufactam: sed eternam in
celis. Nam et in hoc ingemiscimus habita-
tionem nostram que de celo est superindu-
cupientes: si tamen uestiti & non nudi in-
ueniamur. Nam & quod sumus in hoc taber-
naculo ingemiscimus grauati: eo quod nolumus
expolari: sed superuestiri: ut absorbeat
quod mortale est a uita. Quod autem effi-
cit nos in hoc ipsum deus: qui dedit nobis
pignus spiritus. Audentes igitur spiritu & sa-
ntes: quoniam dum sumus in hoc corpore pe-
reginamus a domino. Per fidem enim
ambulamus & non per speciem. Audemus autem
& bonam uoluntatem habemus magis pe-
reginari a corpore presentis ad deum: & ideo

contendimus siue absentes siue presentes
placere illi. Omnes enim nos manifestari
oportet ante tribunal christi: ut referat
unusquisque propria corporis prout gessit:
siue bonum: siue malum. Scientes ergo ter-
morem domini hominibus deo suademus autem
manifesti sumus. Spero autem & in conspec-
tibus uestris manifestos nos esse. Non iterum com-
mendamus nos uobis: sed occasionem clam-
uobis glorandi pro nobis: ut habeatis ad
eos qui in facie gloriantur & non in corde.
Siue enim mente excedimus deo: siue so-
brii sumus uobis. Caritas enim christi ui-
get nos estimantes: quoniam si unus pro omnibus
mortuus: ergo omnes mortui sunt: & pro
omnibus mortuus est christus: ut & qui uiuunt
iam non sibi uiuant: sed ei qui pro ipsis mor-
tuus est: et resurrexit. Itaque nos ex hoc ne-
minem nouimus secundum carnem. Et si
cognouimus secundum carnem christum: sed
nunc iam non nouimus. Si qua ergo in christo
noua creatura: uetera transierunt: ecce facta
sunt omnia noua. Omnia autem ex deo
qui nos reconciliauit sibi per christum: et dedit
nobis ministerium reconciliationis. Quoniam
quidem deus erat in christo mundum recon-
cilians sibi: non reputans illis delicta ipso-
rum: et posuit in nobis uerbum reconcili-
ationis. Pro christo ergo legatione fun-
gimur tanquam deo exhortante per nos. Obse-
cramus pro christo: reconciliamini deo. Eum
qui nouerat peccatum: pro nobis peccatum
fecit: ut nos efficeremur iustitia dei in
CHRISTO.

Diuantes autem exhortamur ne in uacuum gratia dei recipiatis. Sic enim:

Tempore accepto exaudiet. & in die salutis adiuuet. Ecce nunc tempus acceptabile. ecce nunc dies salutis.

Nemini dantes ullam offensionem: ut non uituperetur ministerium nostrum. sed in omnibus exhibemus nosmetipsos sicut dei ministros. In multa patientia: in tribulationibus in necessitatibus: in angustiis: in plagis: in carceribus: in seditionibus: in laboribus: in uigijs: in ieiunijs: In castitate: in scientia: in longanimitate: in suauitate: in spiritu sancto: in caritate non ficta: in uerbo ueritatis in uirtute dei. Per arma iustitie a dextris & a sinistris. Per gloriam et ignobilitatem: per infamiam et bonam famam. Ut seductores & ueraces sicut qui ignoti & cogniti: quasi morientes & ecce uiuimus ut castigati & non mortificati. Quasi tristes sepe autem gaudentes: sicut cogente multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes & omnia possidentes. Os enim patet ad uos o corinthii cor nostrum dilatatum est.

Non angustiamini in nobis angustiamini: autem in uisceribus uestris. Eandem habentes remuneracionem: tanquam filijs dico dilatamini & uos. Nolite iugum ducere cum infidelibus. Que enim participatio iustitie cum iniquitate: cum iniquitate: aut que societas luci ad tenebras. Que autem conuenticio christi ad belial. Aut que pars fidei cum infidelibus. Quam autem consensus templi dei cum idolis. Vos enim estis templum dei uiui sicut dicit deus. quoniam inhabitabo in illis & inambulabo inter eos & ero illorum

deus & ipsi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio eorum & separamini deus ait deus omnipotens.

As ergo habentes promissioes charissimi mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus perficientes in sanctificationem in timore dei. Capite nos. Neminem lesimus: neminem corrupimus: neminem circumuenimus. Non ad condemnationem uestram dico. Predictamus enim quod in cordibus uestris estis ad commorandum et ad conuiuendum. Multa mihi fiducia est apud uos: multa mihi gloriatio pro uobis. Repletus sum consolacione superabundo gaudio in omni tribulatione uestra. Nam & cum uenissemus in macedoniam nullam reprobam habuit caro uestra: sed omnem tribulationem passi sumus. Foris pugne: intus timores. Sed qui consolatus humiles: consolatus est nos deus in aduentu titi. Non solum autem in aduentu eius: sed etiam in consolacione qua consolatus est in uobis referens uobis uestrum desiderium: uestrum fletum uestram emulationem pro me: ita ut magis gauderem. Quoniam et si contristatus uos in epistola non me poenitet. Et si poeniteret: uidentis quod epistola illa et si ad horam uos contristauit: nunc gaudeo: non quia contristati estis: sed quia contristati estis ad poenitentiam. Contristati enim estis secundum deum: ut in nullo detrimentum patiamini ex nobis. Que enim secundum deum tristitia est: poenitentiam in salutem stabilem operatur: seculi autem tristitia mortem operatur. Ecce enim hoc ipsum secundum deum

contristari uos. q̄tam in uobis opatur solici-
tudinem. sed defensionem. sed indignat̄e
sed timorem. sed desiderium. sed emulatio-
nem. sed uindictam. In omnibus exhibuistis
uos incontaminatos esse negotio. Igit̄ & si
scripsi uobis. non pp̄ cum q̄ fecit iniuriam.
nec propter eum q̄ passus est. sed ad man-
festandam sollicitudinem nr̄am quam habe-
mus. p̄ uobis coram deo. Ideo consolati sum.
In consolatione autem ur̄a abundantius ma-
gis gauisi sumus sup̄ gaudio Titi. q̄a refec-
tus est sp̄s eius ab omnibus uobis. Et siquid-
apud illum de uobis gloriatus sum non s̄
confusus. sed sicut omnia uobis in ueritate
locuti sumus. ita & gloriatio nr̄a que fuit
ad Titum ueritas facta est. Et uiscera ei
abundantius in uobis sunt. remissentis. i
omnium uer̄m obedientiam. quomodo cum
tunore & tremore excepistis illum. Gaudi-
deo q̄ in omnib̄ confido in uobis.

Otam autem facimus uobis
fr̄es gratiam dei. que data
est in ecclesijs Mæcedonie.
& q̄ in multo experimento. i
tribulationis abundantia gaudij ipsorum
fuit. & altissima paupert̄is eorum abunda-
uit. in diuitiis simplicitatis eor̄. Quia secun-
dum uirtutem testimonium illis reddo. e-
sup̄ uirtutem uoluntarij fuerunt. cum mu-
ta exhortatiōe obsecrantes nos gr̄am et cō-
municationem ministri qd̄ sit in sanctos.
Et non sicut sperauimus. sed semetipsos dede-
runt. primum d̄no. deinde nobis p̄ uolun-
tatem dei. ita ut rogaremus Titum. ut qm̄
admodum coepit. ita pficiat in uobis etiam
gr̄am istam. Sed sicut in omnib̄ abundati

fide spe & sermone et scientia & omni soli-
tudine. insuper & charitate uestra in nos.
ut & in hac gratia abundetis. Non qua-
si impans dico. sed p̄ aliorum sollicitudinem.
etiam ur̄e charitatis ingenium bonum comp-
bans. Scitis enim gr̄am domini nr̄i Iesu Chr̄i.
qm̄ pp̄ uos egenus factus est. cum esset di-
ues. ut illius inopia uos diuites essetis. Et
consilium in hoc do. Hoc enim uobis utile
est. q̄ non solum. sed & uelle coepistis ab in-
no priore. Nunc uero et factu pficit. ut i-
quemadmodum promptus est animus uo-
luntatis. ita sit & pficiendi ex eo qd̄ habe-
tis. Si enim uoluntas prompta est. secundū
id qd̄ non sit. Non enim ut alijs sit remissus.
uobis autem tribulatio. sed equalitate in p̄-
senti tempore. ur̄a abundantia illor̄ inopia
suppleat. ut & illor̄ abundantia uestr̄e in-
p̄e sit supplementum. ut fiat equalitas si-
cut scriptum est. Qui multum non abun-
dauit. & q̄ modicum nō minorauit. Gr̄as
autem ago deo q̄ dedit. eandem sollicitudi-
nem pro uobis in corde Titi. quoniam ex-
hortatiōem qdem suscepit. sed cum sollici-
tor esset. sua uoluntate pfectus est ad uos.
Misimus etiam cum illo fratrem nr̄m. cuius
laus est in euangelio p̄ omnes ecclesias. i
Non solum autem. sed & ordinatus est
ab ecclesijs comes peregrinationis nostre. i
hanc gratiam que ministrat̄ a nobis ad do-
mini gloriam. et destinata uoluntatem
nr̄am. Deuitantes hoc. ne q̄s nos uituperet
in hac plenitudine que ministrat̄ a nobis
in domini gloriam. Prouidemus enim bonū
non solum coram deo. sed etiam coram ho-
minibus. Misimus autem cum illis & fr̄em
nr̄m quem pbauimus in multis sepe solij

id qd̄ sit acceptus.
est. non secundū

tum esse. nunc autem multo sollicitior
confidentia multa in uobis. siue pro Tito
quæ est socius meus & in uobis adiutor si
ue frater noster apostolus ecclesiarum glorie christi.
Ostensionem ergo quæ est charitatis ueræ &
nostre glorie pro uobis in illos ostendite
in faciem ecclesiarum.

¶ In de ministerio quod sit in
sanctos. ex abundantia est
mibi scribere uobis. Scio. n.
promptum animum uerum pro
quo de uobis glorior apud macedones. quoniam
nam & achia parata est ab anno prete
rito. & uera emulatio prouocauit plurimo.
¶ Misimus autem fratres. ut nequid gloriamur
de uobis euacuet in hac parte. ut quemad
modum dixi parati sitis. ne cum uenerit
macedones mecum & inuenerint uos im
paratos. erubescamus nos. ut non dicamus
uos in hac substantia. Necessarium ergo
existans rogare fratres ut preueniant. &
ad uos & preparent expressam benedic
tionem hanc paratam esse. sic quasi benedic
tionem. non quasi auaritiam. hæc autem
dico. Quæ parat. seminat. parat. & metet. &
quæ seminat in benedictionibus. de benedic
tionibus & metet. Unusquisque prout destina
uit in corde suo. non ex tristitia. aut ex
necessitate. Milarem enim datorem diligit
deus. Potens est autem deus omnem gratiam
abundare facere in uobis. ut in omnibus. &
semper omnem sufficientiam habentes abun
detis in omni opus bonum. sicut scriptum
est. Dispersit dedit pauperibus. iustitia eius
manet in seculum seculi. Quæ autem admi
nistrat. semen seminanti. & panem ad ma

ducendum prestabit. Et multiplicauit
semen uerum. & auget incrementa frugus
iustitie ueræ. ut in omnibus locupletati abun
detis in omnem simplicitatem. quæ operatur
pro nos gratiarum actionem deo. Quoniam mi
nisterium huius officij non solum suppleat
ea quæ defunt sanctis. sed etiam abundat.
per multas gratiarum actiones in domino per
probationem ministerij huius glorifican
tes deum inobedientia confessionis ueræ in
euangelio christi et simplicitate commu
nicationis ueræ in illos et in omnes. et in
ipsorum obsecratione pro uobis. desiderantur
uos propter eminentem gratiam dei in uobis.
Gratias ago deo super inenarrabili dono
eius.

¶ Pro se autem ego Paulus ob
secro uos pro mansuetudine
& modestiam christi. qui
in facie quodam humilis sum
inter uos. absens autem confido in uobis.
¶ Ego autem uos ne presens audeam per
eam confidentiam quæ existimo audere in quibus
quæ arbitrantur nos tanquam secundum carnem
ambulemus. In carne enim ambulantes. non
secundum carnem militamus. Nam arma
militie nostre non carnalia. sed potentia dei.
ad destructionem munitionum consilia de
struentes. & omnem altitudinem extol
lentem se aduersus scientiam dei. & in
captiuitatem redigentes omnem intellec
tum in obsequium christi. et in promptu ha
bentes ueluti omnem inobedientiam. cum
impleta fuerit uera obedientia. Quæ secun
dum faciem sunt iudicet. Si quis confidit
christi se esse. hæc cogitet utrum apud se quod

sicut ipse Christus. ita & nos. Nam et si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra quam dedit nobis dominus in edificationem & non destructionem uestram. non erubescam. Vt autem non existimet tanquam terretis uos per epistolas. quoniam quidem epistole inquit graues sunt et fortes. presentia autem corporis infirma. et sermo contempibilis. hoc cogit & quod cuiusmodi est. quia quales sumus uerbo per epistolas absentes. tales & presentes in facto. Non enim audemus inserere autem comparare nos quibusdam qui seipsos commendant. sed ipsi in nobis nosmetipsos mentientes. & comparantes nosmetipsos nobis. Nos autem non immeritum gloriabimur. sed secundum mensuram regule qua mensus est nobis deus mensuras perungendi usque ad uos. Non enim quasi non pertingentes ad uos supercedimus nos.
Vsq. ad uos enim peruenimus in euangelio. & Christus. non in immeritum gloriantes in alienis laboribus. Spem autem habentes crescentis fidei uestrae. in uobis magnificari secundum regulam nostram in abundantia. etiam in illa que ultra uos sunt euangelizare. non in aliena regula in his preparata sunt gloria. Qui autem gloriatur in domino gloria. Non enim qui seipsum commendat. ille probatus est. sed quem deus commendat.

Tunam sustineretis modicum quid insipientie mee. sed et supportate me. Emulor enim uos dei emulatione. despondi enim uos um uiro uirginem castam exhibere Christo. Tunco autem ne sicut serpens seduxit. Etiam astutia sua

ita corrumpant sensus uestri. & excidant a simplicitate que est in Christo. Nam si is qui uenit alium Christum predicat quem non predicauimus. aut alium spiritum accipit quem non accepistis. aut aliud euangelium quod non recepistis recte pateremini. Existimo enim nihil me minus fecisse. & magis apostolis. Nam et si imperitus sermone. sed non scientia. In omnibus enim aut manifestus sum uobis. Aut nunquam peccatum feci meipsum humilians. ut uos exaltarem. Quoniam gratis euangelium dei euangelizauimus uobis. alias ecclesias excoluimus accipientes stipendia ad ministerium uestrum. & cum essem apud uos et egerem. nulli onerosus osui. Nam quod mihi deerat suppleuerunt fratres qui uenerunt a macedonia. & in omnibus sine onere me uobis seruauimus et seruabo. Est ueritas Christi in me quoniam hec gloria non infringet in me in regionibus achete. Quare. Quia non diligo uos. Deus scit. Quod autem facio et faciam ut appetam occasionem coram. qui uolunt occasionem. ut in quo gloriantur tales inueniantur sicut et nos. Nam cuiusmodi pseudo apostoli se operantur subdoli. transfigurantes se in apostolos Christi. & non in se. Ipse enim sathanas. transfiguratur se in angelum lucis. Non ergo magnum si ministri eius transfigurentur. uelut ministri iusticie. quorum finis erit secundum opera ipsorum. Iterum dico. ne quis me putet insipientem. Nemo. quin uelut insipientem accipite me. ut ego & modicum quid gloriemur. Quod loquor. non loquor. sed deum. sed quasi in insipientia in hac substantia gloria. Quoniam multi in gloriantur secundum carnem. & ego glo

riabor. Libenter enim suffertis insipientes
cum sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim si quis
uos in seruitutem redigit. si quis deuorat. si
quis accipit. si quis extollitur. si quis in faciem
uos cecidit. Secundum ignobilitatem dico
quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In
quo quis audet. in insipientia dico & audet
et ego. Hebraei sunt et ego. Israelitae sunt
& ego. Semen Abrae sunt. & ego. Ministri
christi sunt. et ego. Ut minus sapiens dico
plus ego. In laboribus plurimis. in carceribus
abundantius. in plagis supra modum. in motibus
frequentibus. A iudeis quingentes quadraginta
dragmas una minus accepi. Ter uirgis cecus
sum. semel lapidatus sum. ter naufragium
feci. Nocte & die in profundum maris fui.
In itineribus sepe. periculis fluminum. periculis
latronum. periculis ex genere. periculis ex ge-
neribus. periculis in ciuitate. periculis in soli-
tudine. periculis in mari. periculis in falsis-
simo. In labore et crumena. in uigiliis mul-
tis. In fame & siti. in ieiuniis multis. In fri-
gore & nuditate. praeter illa que externi
secus sunt. instantia mea. quotidiana solici-
tudo omnium ecclesiarum. Quis infirmatur.
et ego non infirmor. Quis scandalizatur. et
ego non uror. Si gloriari oportet. que in-
firmitatis mee sunt. gloriabor. Deus & pater
domini nostri Iesu christi scit. qui est benedictus in
secula qui non mentior. Damasci praepositi
gentis aethi regis custodiebat. ciuitatem
Damascenorum. ut me comprehenderet. et
per fenestram in sporta dimissus sum per
murum. & sic effugi manus eius.

Libenter enim oportet. non
expedit. quidem. Veniam. et
autem ad uisitas et reuelationes
domini. Scio hominem
non in christo ante annos quattuordecim
sive in corpore. siue extra corpus nescio. et
deus scit. raptum huiusmodi usque ad tertium
caelum. Et scio huiusmodi homines
sive in corpore. siue extra corpus nescio.
Deus scit. quoniam raptus est in paradysum. & au-
diuit archana uerba quae non licet homini
loqui. Pro huiusmodi gloriabor. pro me autem
nihil nisi in infirmitatibus meis. Nam et si
uoluerim gloriari. non ero insipiens. Veritas
enim dicam. parco autem. ne quis me
existimet. supra id quod uideat in me. aut
audiat aliquid ex me. Et ne magnitudo re-
uelationum extollat me. datus est mihi
stimulus carnis mee. angelus sathanae. qui
me colaphizat. Propter quod dominum
rogavi ut discederet a me. et dixit mihi.
Sufficit tibi gratia mea. Nam uirtus in
infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor
in infirmitatibus meis. ut inhabitet in
me uirtus christi. Propter quod placeo mihi
in infirmitatibus meis. in contumeliis. in ne-
cessitatibus. in persecutionibus. in angustiis. pro
christo. Cum enim infirmus. tunc potens
sum. factus sum insipiens. uos me coegis-
tis. Ego enim a uobis debui commendari.
Nihil enim minus feci ab his qui sunt. et
supra modum apostoli. Tametsi nihil sum. si-
gra tamen apostolatus mei facta sunt super
uos in omni patientia. signis et prodigiis et
uirtutibus. Quod est. nisi quod minus habui-
stis praeter ceteris ecclesiis. nisi quod ego ipse non
grauaui uos. Donate mihi hanc iniuriam.

Cec tertio hoc paratus sum uenire ad uos
& non ero grauis uobis. Non enim quero
que uia sunt sed uos. Nec enim debent
filij parentibus thesaurizare sed parentes
filij. Ego autem libentissime impendam
& superimpendam ego ipse pro animabus
uost. licet plus uos diligens minus diligam.
Sed esto. Ego uos non graui sed cum essem
astutus dolo uos cepi. Nunquid p aliquo
eorum quos misi ad uos circuuenti uos.
R graui Titum. & misi cum illo fratrem. Nu
quid Titus uos circuuenit. Nonne
eodem spiritu ambulauimus. Nonne eis
dem uestigijs. Olim putatis q excusam
nos apud uos. Coram deo in christo loquimur.
Omnia autem charissimi propter edifica
tionem uestram. Timeo enim ne forte cum
uenero non quales uolo inueniam uos &
ego inueniar a uobis. Quia non uultis ne
forte contentiones. emulationes. animosita
tes. dissensiones. detractiones. susurratio
nes. inflationes. seditiones sint inter uos. Ne
utrumcumque uenero humiliet me deus apud
uos & lugeam multos ex his q ante pecca
uerunt & non egerunt poenitentiam super
immunditiam & fornicatione & impudici
tiam quam gesserunt.

Cec tertio hec uenio ad uos
ut in ore duorum uel trium
testium stabit omne uer
bum. Predixi enim & p
dico ut presens uobis & nunc absens hi
q ante predicauerunt et ceteris omnibus
quoniam si uenero certe non parcam. &
n experimentum queratis eius q in me lo
quitur christus. Qui in uobis non infirmat

sed potens est in uobis. Nam et si crucifixus
est ex infirmitate sed uiuit ex uirtute dei.
Nam et nos infirmi sumus in illo sed uiue
mus cum eo ex uirtute dei in uobis. Vosmet
ipsos tentate si estis in fide. ipsi uos probate.
An non cognoscatis uosmetipsos quia christus se
sus in uobis est. Nisi forte reprobi estis.
Spero autem q cognoscatis quia nos non sumus
reprobi. Oramus autem deum ut nihil ma
li faciat. non ut nos probati pareamus sed i
uos qd bonum est faciat. Vos autem ut
reprobi sumus. Non possumus enim ali
qd aduersus ueritatem sed pro ueritate.
Gaudemus enim quoniam nos infirmi sumus
uos autem potentes estis. Hec & oramus
uestram consumationem. Ideo n hec absens
scribo ut non presens durius agam. Secun
dum potestatem quam dominus dedit mihi
in edificationem & non in destructionem.
De cetero fratres gaudete pcedi estote. exho
tamini. idem sapite. pacem habete & de
us pacis & dilectionis erit uobiscum. Salu
tate inuicem in osculo sancto. Salutant
uos omnes sancti. Gratia domini nostri iesu
christi et charitas dei & communicatio
sancti spiritus sit cum omnibus uobis. Amen.

ALATHE SVT
greci hi uerbum
ueritatis primum
ab aplo acceperut
sed post discessum
eius tentati sunt
a falsis aplos ut in legem & circuncisione
uerterentur. Hos apostolus reuocat ad fi
dem ueritatis scribens eis ab epheso.

AVIUS apostolus non
ab hominibus neq. per
hominem. sed per Iesu
Christum et deum pa
trem q. suscitauit eum
a mortuis & q. mecum sunt omnes fratres
ecclesie galathie. Gratia uobis et pax a
deo patre nostro et domino Iesu christo.
q. dedit semetipsum pro peccatis uestris ut
eriperet nos de presenti seculo nequam se
cundum uoluntatem dei & patris nostri.
cui est gloria in secula seculorum amen.
N. itor q. sic tam cito transferimini ab eo qui
uobis uocauit in gratiam christi in aliud eu
gelium. qd. non est aliud nisi sunt aliqui
q. uos conturbant & uolunt conuertere i
euangelium christi. Sed licet nos aut ange
lus de celo euangelizet uobis preter qd.
euangelizauimus uobis anathema sit. Si
predicet & nunc iterum dico si quis uobis
euangelizauerit preter id quod accepistis
anathema sit. Modo enim hominibus suade
an deo? An quod hominibus placere?
Si adhuc hominibus placerem christi seruus
non essem. Notum enim uobis facio fr.

euangelium qd. euangelizatum est a me
qa non est secundum hominem. Neq. enim
ego ab homine accepi illud neq. didici.
sed per reuelationem Iesu christi. Audistis
enim conuersationem meam aliquando in iuda
ismo. qm. supra modum persequeror ecclesiam
dei & expugnabam illam & proficiebam in
iudaismo supra multos coetaneos meos in
genere meo. abundantius emulor existi
stans paternarum mearum traditionum. Cui
autem placuit ei q. me segregauit ex utero
matris mee & uocauit per gratiam suam
ut reuelaret filium suum in me ut euang
elizarem illum in gentibus. continuo no
acquiesci carni & sanguini. Neq. ueni hiero
solyman ad antecessores meos apostolos. sed
abij in arabiam. et iterum reuersus sum i
dunaseum. Deinde post annos tres ueni
hierosolyman uidere petrum et mansi
apud eum diebus quindecim. Alium autem
apostolorum uidi neminem nisi iacobum
fratrem domini. Que autem scribo uobis
ecce coram deo q. non mentior. Deinde
ueni in partes syrie et cilicie. Et iam aut
ignotus facie ecclesie iudee que erant in
christo. Tantum autem auditum habebant.
qm. q. persequeror nos aliquando. nunc euang
elizat fidem quam aliquando expugnabat. et
in me clarificabat deum.

Et inde post annos quattuor
decim iterum ascendi hiero
solyman cum barnaba as
sumpto et Tito. Ascendi
autem secundum reuelationem et contu
li cum illis euangelium qd. predico in ge
tibus. Scorsum autem his q. uidebantur.

aliquid esse: ne forte in uacuum curretem
aut cucurrissem. Sed neq. Titus q. mecum
erat. cum esset gentis compulsus est cir-
cuicidi sed pp. subintroductos falsos fr̄es
q. subintroierunt explorare libertatem no-
stram quam habemus in chr̄o. Iesu. ut no-
in seruitutem redigerent. Q. neq. ad ho-
ram cessimus subiectioni. ut ueritas euan-
gely p̄maneat apud uos. Ab his autem q.
uidebantur esse aliquid. quales aliqui fue-
runt nihil mea interest. Deus enim p̄sonā
hominis non accipit. Mihi enim q. uide-
bantur esse aliquid nihil contulerunt. sed
ē contra. Cum uidissent q. creditum est
mihi euangelium p̄reputi sicut & petro
circūcisionis. q. enim operatus est petro in
apostolatū circūcisionis. operatus est &
mihi inter gentes. & cum cognouissent gr̄
gratiam que data est mihi. iacobus & ce-
phas et iohannes q. uidebantur columnę
esse dexterę dederunt mihi et Barnabę so-
cietatis. ut nos inter gentes ipsi autem in
circūcisionem tantum ut pauperum mem-
res essemus. Quod etiam sollicitus sui hoc
ipsum facere. Cum autem uenisset petrus
Antiochiam in faciem ei restiti. q. reprehe-
sibilis erat. Prius enim q. uenirent q. dam
& iacobus cum gentibus edebat. Cum autem
uenissent. subtrahēbat et segregabat se. ti-
mens eos q. ex circūcisione erant. Et simu-
lationi eius consenserunt ceteri iuda. ita
ut Barnabas duceretur ab eis in illam sim-
ulationem. Sed cum uidissim q. non recte
ambularent ad ueritatem euangely. dixi
cephe coram omnibus. Si tu cum iudeis si-
gentilitate uiuis & in iudate. quomodo ge-
tes cogis iudicare. Nos natura iudici ē-

non ex gentibus peccatores. Sciētes autem
q. non iustificatur homo ex operibus legis. i-
nisi per fidem iesu chr̄i. & nos in christo
iesu credimus. ut iustificemur ex fide chr̄i
& non ex operibus legis non iustificabitur o-
nis caro. Q. si querentes iustificari in chr̄o.
inuenti sumus et ipsi peccatores. nunquid chr̄i
peccati minister est. absit. Si enim que de-
struxi. uerum hęc reedifico p̄uancatore
me esse constituo. Ego enim per legem legi
mortuus sum. ut deo uiuam. Christo con-
fixus sum cruce. uiuo autem iam non ego.
uiuit uero in me chr̄i. Q. autem nunc ui-
uo in carne. in fide uiuo filij dei q. dilexit
me et tradidit seipsum pro me. Non abij-
cio gratiam dei. Si enim per legem iustitia
ergo gratis chr̄i mortuus est.

Insentati galathe q. uos fa-
semauit non obedire uerit-
ati. Ante quorum oculos
chr̄i iesus proscriptus est
& in uobis crucifixus. Hęc solum a uobis
uolo discere. ex operibus legis sp̄m acce-
pistis. an ex auditu fidei. Sic stulti estis.
ut cum sp̄i ceperitis carne consumamini.
Tanta passi estis sine causa. si tñ sine causa.
Qui ergo tribuit uobis sp̄m et operatur
uirtutes in uobis. ex operibus legis an ex
auditū fidei. Sicut scriptum est Abrahę
credidit deo. & reputatum est illi ad iu-
sticiam. Cognoscat ergo. q. qui ex fide
sunt. hi sunt filij abraę. Prouidens autē
scriptura q. ex fide iustificat gentes d̄s
p̄nuntiavit abraę q. benedicent in te
omnes gentes. Igitur q. ex fide sunt. be-
nedicentur cum fidei abraam. Quinque

enim ex operibus legis sunt sub maledicto
sunt. Scriptum est enim. Maledictus
omnis qui non permanserit in omnibus que
scripte sunt in libro legis ut faciat ea.
Quoniam autem in lege nemo iustificatur
apud deum manifestum est quia iustus
ex fide uiuit. Lex autem non est ex fi-
de sed qui fecerit ea uiuet in illis. Christus
nos redemit de maledicto legis factus pro
nobis maledictum. quia scriptum est. ma-
ledictus omnis qui pendet in ligno ut in
gentibus benedictio Abrahę fieret in Christo
Iesu. ut pollicitationem spiritus acciperemus per
fidem. Fratres secundum hominem dico
tam hominis confirmatum testamentum ne-
mo spiritus aut superordinat. Abrahę dicitur
sunt promissiones et semini eius. Non di-
cit et seminibus quasi in multis sed quasi in
uno et semini tuo qui est Christus. Hęc autem
dico testamentum confirmatum a deo
que post quadringentos et triginta annos
facta est lex non irritum facit ad eua-
cuandam promissionem. Nam si ex lege
hereditas iam non ex promissione. Abrahę
autem per repromissionem donauit deus.
Quod igitur lex. Propter transgressionem po-
sita est donec ueniret semen cui promi-
serat ordinata per angelos in manu medi-
atoris. Mediator autem unus non est
deus autem unus est. Lex ergo aduersus
promissa dei. Absit. Si enim data esset
lex que posset uiuificare uere ex lege
esset iustitia. Sed conclusit scriptura
omnia sub peccato ut promissio ex fide Je-
su Christo daretur credentibus. Prius autem qui
ueniret fideles sub lege custodiebamur con-
clusi in eam fidem que reuelanda erat.

Itaque lex pedagogus noster fuit in Christo
ut ex fide iustificemur. Et ubi uenit
fides iam non sumus sub pedagogo. Om-
nes enim filii dei estis per fidem in Christo
Iesu. Quicumque enim in Christo baptizati
estis Christus induistis. Non est iudeus
neque grecus non est seruus neque liber non
est masculus neque femina. Omnes enim
uos unum estis in Christo Iesu. Si autem uos
unum estis in Christo Iesu ergo semen
Abrahę estis secundum heredes promissionem.

leo autem. Quod tempore
heres paruulus est. nihil
differt a seruo cum sit do-
minus omnium sed sub ex-
terioribus et actoribus est usque ad presens
tempus a patre. Ita et nos cum essemus
paruuli sub elementis mundi eramus ser-
uantes. Et ubi uenit plenitudo tempo-
ris misit deus filium suum factum ex muliere
factum sub lege ut eos qui sub lege erant
redimeret ut adoptionem filiorum recipe-
remus. Quoniam autem estis filii dei mi-
sit deus spiritum filii sui in corda uestra
clamantem. Abba pater. Itaque iam non est
seruus sed filius. Quod si filius et heres per-
teum. Sed tunc quidem ignorantes deum
his qui nunc non sunt dei seruiebatis. Nunc
autem cum cognoueritis deum immo co-
gniti sitis a deo quomodo conuertimini
iterum ad infirma et egena elementa quibus
denovo seruire uultis. Dies obseruatis et
mensis et tempora et annos. Timeo uos
ne forte sine causa laborauerim in uobis.
Estote sicut ego quia et ego sicut uos. Fratres
obsecro uos nihil me letistis. Scitis autem

qa per infirmitatem carnis euangelizau
uobis iam pridem. et tentationem uram
in carne mea non spreuistis neq respui
stis. sed sicut angelum dei excepistis me
sicut chr̄m. Iesum. Vbi est ergo beatitudo
ura. Testimonium enim perhibeo uobis. i
qa si fieri posset oculos uestros eruissetis
& dedissetis mihi. Ergo inimicus uobis
factus sum uerum dicens uobis. Emula
tur uos non bene. sed excludere uos uolere
ut illos emulemini. Bonum autem emu
lamini in bono semper & non tm̄ cum p̄
sens sum apud uos. Filioli mei quos iterum
parturio. donec formet̄ chr̄m in uobis.
Vellem autem esse apud uos modo et in
tare uocem meam. quoniam confundor
in uobis. Dicite mihi q̄ sub lege uultis e
se. Legem non legistis. Scriptum est. n.
qm̄ Abrahā duos filios habuit. unum
de ancilla & unum de libera. Sed qui
de ancilla secundum carnem natus est
q̄ autem de libera per remissionem. i
que sunt p̄ allegoriam dicta. Hec enim s̄
duo testamenta. Vnum q̄dem in monte
syna in seruitutem generans que est ag
S vna enim mons est in arabia q̄ conuul
ditus est a que nunc est hierlm̄ & ser
uit cum filijs suis. Illa autem que surse
est hierlm̄. libera est. que est mater nra.
S criptum est enim. Letare sterilis que
non parit. erumpet & clama que non
parturit. qa multi filij deserte magis q̄
eius que h̄t uirum. Nos autem fr̄es secun
dum Isaac p̄missionis filij sumus. Sed qv̄
modo tunc isq̄ fm̄ carnem natus fuerat
p̄sequeretur eum qui secundum sp̄m. ita et
nunc. Sed quid dicit scriptura. Tunc

ancillam & filium eius. Non enim here
ret filius ancille cum filio libere. Itaq̄
fr̄es non sumus ancille filij sed libere. qu
libertate chr̄m nos liberauit.

Tate et nolite iterum in
go seruitutis contineri. o
Ecc̄ ego Paulus dico uo
bis. quoniam si circumcisa
mini christus uobis nihil proderit. Testi
ficor autem rursus omni homini circuno
denti se. qm̄ debitor est uniuerse legis fa
ciende. Euacuat̄ estis a christo. Qui in le
ge iustificamini a gratia excidistis. No
enim sp̄m ex fide sp̄m iusticie expecta
mus. Nam in chr̄m. Iesu neq̄ circumcisio ali
qd̄ ualet. neq̄ preputium. sed fides que
per caritatem opatur. Currebatis bene. i
qs uos fascino ueritati non obedire. i
Nemini consensistis. Persuasio hec non
est ex eo q̄ uocat uos. Modicum ferme
tum totam massam corrumpit. Ego cō
fido in uobis in domino. q̄ nihil aliud fa
ciatis. Qui autem conturbat uos. portabit
iudicium quocunq̄ est ille. Ego autem fr̄es
si circumcisioem adhuc predico. qd̄ adhuc. i
p̄secutionem patior. Ergo euacuat̄ est
scandalum crucis. Utinam abscondantur
q̄ uos conturbant. Vos enim in libertatem
uocati estis fr̄es. tantum ne libertatem in
occasione detis carnis. sed per charitatem
sp̄s seruite inuicem. Omnis enim lex in
uno sermone implet. diliges proximum tu
um sicut teipsum. Qd̄ si inuicem morde
tis & comedetis. uidete. ne ab inuicem
consumamini. Dico autem in chr̄m. Spi
ritu ambulate. & desideria carnis non

perficietis. Caro enim concupiscit aduersus spm spiritus autem aduersus carnes. Hi enim sibi inuicem aduersantur: ut non quecumq; uultis illa faciatis. Quod si spiritu ducimini non estis sub lege. Manifesta sunt autem opera carnis que sunt fornicatio immunditia impudicitia luxuria idolorum seruitus ueneficia inimitie contentiones emulationes ut irascere dissensiones sedes inuidie homicidia ebrietates comestiones et his similia que predicatio uobis sicut predicti. quoniam que talia agunt regnum dei non consequentur. Fructus autem spiritus est charitas gaudium pax patientia benignitas bonitas longanimitas mansuetudo fides modestia continentia castitas. Aduersus huiusmodi non est lex. Qui autem sunt christi. carnem suam crucifixerunt cum uitijs & concupiscentijs. Si spiritu uiuimus spiritu & ambulamus. Non efficiamur inanis glorie cupidi inuicem puocantes inuicem inuidentes.

Ratres et si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto uos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis considerans te ipsum ne & tu tentaris. Alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem christi. Nam si quis existimat se aliquid esse cum nihil sit ipse se seducit. Opus autem suum probet unusquisque & sic in semetipso tantum gloriam habebit et non in altero. Unusquisque enim onus suum portabit. Communicate autem que cathetizatur uerbo que

que se cathetizat in omnibus bonis. Nolite errare deus non iridetur. Que enim seminauerit homo hec & metet. Quoniam etiam que seminat in carne sua de carne et metet corruptionem que autem seminat in spiritu de spiritu metet uitam eternam. Bonum autem facientes non deficiamus tempore enim suo metemus non deficientes. Ergo dum tempus habemus operemur bonum ad omnes maxime autem ad domesticos fidei. Videte quibus litteris scripsi uobis mea manu. Quicunque enim uolunt placere in carne hi cogunt uos circumcidi tantum ut crucis christi persecutionem non patiantur. Neque enim circumciduntur legem custodiunt sed uolunt uos circumcidi ut in carne uira gloriorentur. Mihi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi per quem mihi mundus crucifixus est & ego mundo. In christo enim iesu neque circumcisio aliquid ualeat neque preputium sed noua creatura. Et quicumque hanc regulam secuti fuerint pax super illos et misericordia et super israel dei. De cetero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata domini iesu christi in corpore meo porto. Gratia domini nostri iesu christi cum spiritu uestro fratres.

AMEN.

PHESII SVNT
et fiam. In accepto
uero ueritatis p
stiterunt in fide.
Hos collaudat apls
scribens eis a Rom^a
de carcere per Tythicum diaconem.

AVLVS apls christi
Iesu per uoluntatem
dei omnibus sanctis qui
sunt ephesi & fidelibus
in christo Iesu. Gra.
uobis et pax a deo patre nostro & do-
mino Iesu christo. Benedictus deus & pater
domini nostri Iesu christi. qui benedixit nos in
omni benedictione spiritali in celestibus
in christo. sicut elegit nos in ipso ante mu-
di constitutionem. ut essemus sancti &
immaculati in conspectu eius in charita-
te. Qui predestinavit nos in adoptionem
filiorum per Iesum christum in ipsum secun-
dum propositam uoluntatis sue in laudem
glorie gratie sue. in qua gratificauit nos
in dilecto filio suo. in quo habemus
redemptionem per sanguinem eius. re-
missionem peccatorum secundum diuitias
gratie eius que superabundauit in nobis
in omni sapientia & prudentia. ut no-
tum faceret nobis sacramentum uoluntatis sue
secundum beneplacitum eius quod proposuit in
eo dispensatione plenitudinis temporis

instaurare omnia in christo que in celis
& que in terra sunt in ipso. In quo etiam
nos sorte uocati sumus predestinati secun-
dum propositum eius qui operatur omnia
secundum consilium uoluntatis sue. ut si-
mus in laude glorie eius qui ante sperauimus
in christo. In quo & uos cum audissetis e-
uum ueritatis euangelium salutis uestre.
in quo & credentes signati estis spiritu
promissionis sancto. qui est pignus heredi-
tatis nostre in redemptionem acquisitionis
in laudem glorie ipsius. Propterea et ego
audiens fidem uestram que est in christo
Iesu et dilectione in omnes sanctos non
cesso gratias agens pro uobis memoriam uestram
faciens in orationibus meis. ut deus dominus
noster Iesus christi pater glorie det uobis spiritum
sapientie & reuelationis in agnitionem
eius illuminatos oculos cordis uestrum. ut scia-
tis que sit spes uocationis eius. & que di-
uitie glorie hereditatis eius in sanctis.
et que sit supereminens magnitudo uir-
tutis eius in nos. qui credimus secundum
operationem potentie uirtutis eius quam o-
peratus est in christo suscitans illum a
mortuis. et constituens ad dexteram
suam in celestibus supra omnem principatum
& potestatem & uirtutem & domi-
nationem. & omne nomen quod nominatur
non solum in hoc seculo. sed etiam in fu-
turo. & omnia subiecit sub pedibus eius.
Et ipsum dedit caput supra omnem eccle-
siam que est corpus ipsius. & plenitudo
eius qui omnia in omnibus adimpletur.

T uos cum essetis mortui
delictis & peccatis uestris
in quibus aliquando ambulastis se-
cundum mundi huius. se-
cundum principem potestatis aeris huius. spiritus
qui nunc operatur in filios diffidentie in quibus
et nos omnes aliquando conuersati sumus. in
desiderijs carnis nostre facientes uolun-
tatem carnis et cogitationum. et eramus
natura filij ire sicut & ceteri. Deus autem
qui diues est in misericordia propter nimiam chri-
tatem suam quam dilexit nos. et cum essemus
mortui peccatis conuiuificauit nos in christo
cuius gratia estis saluti. & conuersificauit
& confederet fecit in celestibus in christo Je-
su. ut ostenderet in seculis superuenientibus
abundantes diuitias gratie sue in bonita-
te super nos in christo iesu. Gratia enim est
saluati per fidem. et hec non ex uobis. Dei
enim donum est. non ex operibus. ut neque
gloriatur. Ipsi enim sumus factura cre-
ati in christo iesu. in operibus bonis. que
preparauit deus ut in illis ambulemus. **I**
propter quod minores estote quam aliquando uos qui
gentes eratis in carne. qui dicebamini pre-
putium ab ea que dicitur circumcisio in car-
ne manufacta. que gratis illo in tempore sine
christo alienati a conuersatione israel. et
hospites testamentorum promissionis spem
non habentes. & sine deo in hoc mundo. **N**
autem in christo iesu uos qui aliquando eratis lon-
ge. facti estis prope in sanguine christi. **I**
ipse enim est pax nostra que facit utraque unum.
& medium parietem macere soluens ini-
micitias in carne sua. legem mandatorum
decretis euacuatore. decretis euacuans ut
duos condat in semetipso in unum nouus

hominem faciens pacem. ut reconciliet am-
bos in uno corpore deo per crucem inter-
ficiens inimicitias in semetipso. et ueniens
euangelizauit pacem uobis qui longe fuisti
& pacem his qui prope. quoniam per ipsum habemus
accessum ambo in uno spiritu ad patrem. Er-
go iam non estis hospites et aduene. sed
estis ciues sanctorum. & domestici dei super
edificati super fundamentum apostolorum &
prophetarum. ipso summo angulari lapide
christo iesu. in quo omnis edificatio con-
structa crescit in templum sanctum in
domino. In quo et uos coedificamini in
habitaculum dei in spiritu sancto.

Sicut rei gratia ego Paulus
uinctus christi iesu pro
uobis gentibus. si tamen au-
distis dispensationem gra-
tie dei que data est mihi in uobis quoniam se-
cundum reuelationem notum mihi fac-
tum est sacramentum sicut supra scripsi in breui.
prout potestis legentes intelligere pru-
dentiam meam in ministerio christi. quod
alijs generationibus non est agnatum filij
hominum. sicuti nunc reuelatum est sanctis
apostolis eius & prophetis in spiritu. esse ge-
ntes coheredes et concorporales & compar-
ticipes promissionis in christo iesu per eu-
gelium cuius factus sum ego minister. se-
cundum donum gratie dei que data est
mihi secundum operationem uirtutis eius. **S**
ibi enim omnium sanctorum minimo data
est gratia hec in gentibus euangelizare in-
uestigabiles diuitias christi. & illumina-
re omnes que sunt dispensatio sacramenti ab-
sconditi a seculis in deo qui omnia creauit.

ut innotescat principibus & potestatibus
in celestibus per ecclesiam multiformis sa-
pientia dei secundum predestinationem seculorum
quam fecit in christo iesu domino nostro in
quo habemus fiduciam & accessum in con-
fidentia per fidem eius. Propter quod peto ne
deficiatis in tribulationibus meis pro vo-
bis que est gloria vestra. huius rei gratia
flecto genua mea ad patrem domini no-
stri iesu christi. ex quo omnis paternitas
in celis & in terra nominatur. ut det vo-
bis secundum diuitias glorie sue uirtute
corroborari per spiritum eius in interiori homi-
ne christi habitare per fidem in cordibus ue-
stris. in charitate radicati et fundati. ut
possitis comprehendere cum omnibus scien-
tiis que sunt latitudo & longitudo et su-
blimitas & profundum. Scire etiam super-
eminentem scientie charitatem christi
ut impleamini in omnem plenitudinem
dei. Et autem qui potens est omnia facere
super abundanter quam petimus aut intelligimus
secundum uirtutem que operatur in no-
bis ipsi gloria in ecclesia et in christo iesu in
omnes generationes seculi seculorum amen.

77
Besero itaque uos ego unec-
tus in domino ut digne
ambuletis uocatione qua
uocati estis cum omni hu-
militate et mansuetudine cum patien-
tia supportantes inuicem in charitate. et
solliciti seruare unitatem spiritus in uinculo pacis
Sicut unum corpus & unus spiritus. sicut
uocati in una spe uocationis uestre. Unus
deus. una fides. unum baptisma. Unus deus
& pater omnium qui super omnes & per omnia

& in omnibus nobis. Unicuique autem nunc
data est gratia secundum mensuram do-
nationis christi. propter quod dicit. Ascen-
dens in altum captiuam duxit captiuitatem.
dedit dona hominibus. Quod autem
ascendit quod est nisi quia & descendit primo in
inferiores partes terre. Qui descendit
ipse est & qui ascendit super omnes celos. ut
adimpleret omnia. Et ipse dedit quosdam
quosdam apostolos quosdam autem propheta-
tas. alios uero euangelistas. alios autem
pastores & doctores ad consumationem
sanctorum. in opus ministerii in edificatio-
nem corporis christi. donec occurramus om-
nes in unitatem fidei & agnitionis filii dei
in uerum perfectum. in mensuram etatis
plenitudinis christi. ut iam non simus par-
uuli fluctuantes & circumferamur omni-
uento doctrine in nequa hominum in-
astutia ad circumentionem erroris. Veri-
tatem autem facientes in charitate cresemus
in illo per omnia qui est caput christi. ex
quo totum corpus compactum et conexum
per omnem iunctionem summistrati-
onis secundum operationem in mensuram
uniuscuiusque membri augmentum corporis
facit in edificationem sui in charitate. Hoc
igitur dico et testificor in domino ut iam non
ambuletis sicut & gentes ambulantes in
uauanitate sensus sui tenebris obscuratum
habentes intellectum. alienati a uita dei
per ignorantiam que est in illis propter
cecitatem cordis ipsorum. qui despantes se-
metipsos tradiderunt impudencie in ope-
ratione immunditie omnis in auaritiam.
Vos autem non ita didicistis christum. si tamen
illum audistis & in ipso edocti estis sicut

est ueritas in leu. Deponite uos secun-
dum pristinam conuersationem ueterē
hominem q̄ corrumpit secundum delide-
ra erroris. Renouamini autem sp̄s mes-
tis uestre. & in diuite nouum hominem q̄
secundum deum creatus est in iustitia et
sanctitate ueritatis. Propter q̄d deponē-
tes mendacium loquimini ueritatem unusq̄s
q̄ cum pximo suo qm̄ sumus inuicem inē-
bra. Irascimini et nolite peccare. Sol non
occidat super iracundiam ur̄am. Nolite
locum dare diabolo. Q̄ furabat̄ iam non
furet̄. magis autem laboret opando ma-
nib̄ suis q̄d bonum ē. ut habeat unde
tribuat necessitatem patienti. Omnis ser-
mo malus ex ore uestro non p̄cedat. sed
siquis bonus ad edificationem fidei. ut
det gr̄am audientib̄. Et nolite contristare
sp̄m sanctum dei. in quo signati estis in
die redemptionis. Omnis amaritudo et
ira & indignatio et clamor & blasphemia
tollatur a uobis cum omni malitia. Esto-
te autem inuicem benigni misericordes. &
donantes inuicem. sicut & d̄s in Chr̄o
donauit uobis.

Stote ergo imitatores dei
sicut filij charissim̄. et am-
bulate in dilectione. sicut
& christus dilexit nos. &
tradidit semetipsum p̄ nobis oblationem
et hostiam deo in odorem suauitatis. For-
nicatio autem & omnis immunditia aut
auaritia nec nominetur in uobis sicut de-
cei sanctos. aut turpitudō aut stultiloq̄-
um. aut scurrilitas que ad rem non per-
tinet. sed magis gratiar̄ actio. Hic enim

scitote intelligentes q̄ omnis fornicator
aut immundus. aut auarus. q̄d est ido-
lorum seruitus. non h̄t hereditatem in
regno Chr̄i et dei. Nemo uos seducat
inaniū uerbis. propter hec enim uenit
ira dei in filios dissidentie. Nolite er-
go effici participes eor̄. Eratis enim ali-
quando tenebre. nunc autem lux in d̄no
Et filij lucis ambulate. Fructus enim lu-
cis est in omni bonitate & iustitia. et ue-
ritate. Probantes q̄d sit beneplacitum. &
deo. Et nolite coiccare opib̄ infructuo-
sis tenebrar̄. magis autem redarguite.
Que enim in occulto fiunt ab ipsis tur-
pe est & dicere. Omnia autem que ar-
guuntur a lumine manifestantur. Omne
enim q̄d manifestatur lumen est. propte-
r q̄d dicit. Surge q̄ dormis et exurge a
mortuis et illuminabit te chr̄s. Vide-
te itaq̄ fr̄es quomodo caute ambuletis.
non quasi insipientes. sed ut sapientes. re-
dimentes tempus qm̄ dies mali sunt. Pro-
pterea nolite fieri imprudentes. sed intel-
ligentes uoluntas dei. Et nolite inebria-
ri uino in quo est luxuria. sed implēmi
sp̄itu sancto. loquentes uobis metipsis i
psalms hymnis et cantical̄ spiritualib̄. can-
tantes et psallentes in cordib̄ uestris
d̄no gr̄as agentes semper pro omnib̄ in
nomine dom̄i nostri Iesu Chr̄i deo &
patri. Subiecti inuicem in timore chr̄i.
Mulieres uiris subdite sint sicut dom̄i
no. qm̄ uir caput est mulieris. sicut o
chr̄i caput est eccl̄ie. ipse saluator co-
poris eius. Sed sicut eccl̄ia subiecta est
chr̄o. ita et mulieres uiris suis in om̄i-
bus. Viri diligite uxores uestras. sicut &

chr̄ dilexit .ecclesiam. & seipsum tr̄
didit pro ea ut illam sanctificaret o
mundans eum lauacro aque in uer
bo uite. ut exhibet ip̄e sibi gloriosam
.ecclesiam. non habentem maculam aut
rugam. aut aliquid huiusmodi. sed ut
sit sancta et immaculata. Ita et uiri de
bent diligere uxores suas ut corpora
sua. Quam uxorem diligit. seipsum
diligit. Nemo enim unq̄ carnem suam
odio habuit. sed nutrit et fouet eam.
sicut & chr̄ .ecclesiam. q̄a membra sum
corporis eius. de carne eius & de ossib
eius. Propter hoc relinquet homo patr̄m
et matrem suam. et adheret uxori su
& erunt duo in carne una. Sacramen
tum hoc magnum est. Ego autem dico
in chr̄o & in .ecclesia. Veruntamen &
uos singuli unusquisq̄ uxorem suam. sicut
seipsum diligit. uxor autem timeat
uir suum.

Illy obedite parentibus
uiris in domino. Hoc eni
iustum est. honora patr̄m
tuum. et matrem tuam. q̄
est est mandatum primum in p̄missio
ne ut bene sit tibi. & sis longeuus sup
terram. Et uos patr̄es nolite ad iracundi
am puocare filios uestros. sed educate
illos in disciplina & correptione dom̄i.
serui obedite d̄no carnalibus cum tim
ore & tremore & simplicitate cordis uir̄
sicut chr̄o non ad oculum seruientes. qū
si hominibus placentes. sed ut serui chr̄i
facientes uoluntatem dei. ex animo eius
bona uoluntate seruientes. sicut domino

& non hominibus. scientes qm̄ unusquisq̄
quodcumq̄ fecerit bonum hoc recipiet a
domino. siue seruus siue liber. Et uos
d̄ni cadē facite illis remittentes minas.
scientes q̄a et illos & uir̄ dominus est
in celis. & p̄sonarum acceptio non est
apud deum. De cetero fratres confortamini
in domino et in potentia uirtutis eius.
Induite uos armaturam dei. ut possitis
stare aduersus insidias diaboli. qm̄ non
est nobis colluctatio aduersus carnem
& sanguinem sed aduersus principes &
potestates. aduersus mundi rectores te
nebrarum harum contra spiritualia nequie
in celestibus. Propterea accipite armaturam
dei ut possitis resistere in die malo. & in
omnibus p̄fecti stare. State ergo succin
ti lumbos uros in ueritate. & indui lo
ricam iustitie. & calcati pedes in p̄pa
ratione euangely pacis. In omnibus sume
tes scutum fidei in quo possitis omnia
tela nequissimi ignea extingue. & galeas
salutis assume. & gladium sp̄s quod e
uerbum dei per omnem orationem et ob
secrationem orantes omni tempore in
sp̄ite. & in ip̄o uigilantes in omni in
stantia & obsecratione. p̄ omnibus sanct
is & pro me. ut detur mihi sermo in ap
tione oris mei cum fiducia notum face
mysterium euangely. pro legatione fun
gor in cathena ista ita in ip̄o audeam p̄
ut oportet me loq̄. Et autem & uos
scitis que circa me sunt quid agam. &
omnia uos nota faciet. Tychicus chr̄i
frater & fidelis minister in d̄no. quem
misi ad uos in hoc ipsum. ut cognosca
tis que circa nos sunt. & consoletur

corda ur̄a. Pax fr̄ibz et charitas cum
fide a deo patre nostro & domino Iesu
Christo. Gratia cum omnibz q̄ diligunt
dñm nr̄m Iesum Chr̄m in incorruptione.

Λ Ο Ξ Υ.

PHILIPPENSES

sunt Macedones. 1

Hi accepto uerbo

ueritatis p̄stiterū

in fide. nec recepe

runt falsos aptos.

hos collaudat apt̄s. scribens eis x̄. R. oia
de carcere per epaphroditum.

AVLVVS & Thimo

theus serui Iesu Chr̄m

omnibz sanctis in Chr̄m

Iesu q̄ sunt. Philippis

cum ep̄is & diaconibz.

Gr̄ata uobis & pax a deo patre nostro &
domino Iesu Chr̄m. Gratias ago deo me
in omni memoria ur̄i sp̄ in cunctis ora
tionibz meis pro omnibz uobis cum ga
udio deprecationem faciens sup̄ comu
nicat̄e ur̄a in euangelio Chr̄m a prim̄
die usq̄ nunc confidens hoc ipsum quia
q̄ cepit in uobis opus bonum pficiet usq̄
in diem Chr̄m Iesu. Sicut enim est mihi
iustum hoc sentire p̄ omnibz uobis. eo q̄
habeam uos in corde & in uinculis meis

et in defensione & confirmat̄e euangeli
j socios gaudij mei omnes uos esse.
Testis enim mihi est d̄s quomodo cupi
am omnes uos esse in uisceribz Iesu Chr̄m.
Et hoc oro ut charitas ur̄a magis ac ma
gis abundet in omni scientia & in om
ni sensu ut p̄bens potiora ut sitis sincerē
& sine offensa in diem Chr̄m repleti fuit
uobis iustit̄a p̄ Iesum Chr̄m in gloriam &
laudem dei. Scire autem uolo uos fr̄es
q̄a quae circa me sunt magis ad p̄fectum
uenerunt euangeli j ita ut uincula mea
manifesta fierent in Chr̄m in omni p̄e
torio et in ceteris omnibz ut plures e
fratribz in domino confidentes in uin
culis meis abundantius auderent sine
timore uerbum dei loq̄. Quidam quidem
& p̄ inuidiam & contentiōem q̄dam
autem et propter bonam uoluntatem o
Chr̄m predicant. Quidam ex charitate
scientes q̄m in defensione euangeli j posi
tus sum. Quidam autem ex contentione
Chr̄m annuntiant non sincerē existimante
tes pressuram se suscitare uinculis meis.
Qd̄ enim. Dum omnimodo siue p̄ occa
sionem siue p̄ ueritatem Chr̄m annuntiet
& in hoc gaudeo sed et gaudebo. Scio n̄
q̄a hoc mihi pueniet ad salutem per ur̄as
orationem & sumministrationem sp̄s Iesu
Chr̄m secundum expectationem & spem
meam q̄a in nullo confundar sed in om̄i
fiducia sicut semper & nunc magnifica
bitur Chr̄m in corpore meo siue p̄ uitam
siue p̄ mortem. Mihi enim uiuere Chr̄m
est & mori lucr̄. Qd̄ si uiuere in carne
hic mihi fructus op̄is est & qd̄ eligam igno
ro coartor autem e duobz desiderium h̄m̄

dissolui & esse cum chr̄o multo magis
melius permanere autem in carne neces-
sarium propter uos. Et hoc confidenter scio
quia manebo & permanebo omnibus uobis ad
perfectum uerbum & gaudium fidei. ut gratia
uostre abundet in chr̄o iesu in me per
meum aduentum uterem ad uos. Tantum-
digne euangelio chr̄o conuersamini ut
sicut cum uenero & uidero uos. siue ab-
sens audiam de uobis quia statis in uno spi-
ritu. unanimes collaborantes fidei euan-
gely & in nullo terreamini ab aduersa-
riis. que est illis causa perditionis. uobis
autem salutis. Et hoc a deo. Quia uobis
donatum est pro chr̄o. non solum ut in
eum credatis sed ut etiam pro illo patia-
mini. idem certamen habentes quale & i-
uidistis in me & nunc audistis de me.

Iqua ergo consolatio in o-
chr̄o. siqua solatio cha-
ritatis. siqua societas spūs
siqua uiscera miserationis
implete gaudium meum. ut idem sapi-
tis. eandem charitatem habentes unanimes
ad ipsum sentientes. Nihil pro contentione
neque pro inanis gloriam. sed in humilitate
superiores sibi inuicem arbitantes. non que
sua sunt singuli considerantes. sed ea que al-
iorum. hoc enim sentite in uobis. que &
in chr̄o iesu. Quem in forma dei esset in
rapinam arbitratus est esse se. equalem
deo. sed semetipsum exinaniuit formam se-
ui accipiens in similitudinem hominum factus
& habitu inuentus ut homo humiliavit
semetipsum factus obediens usque ad mor-
tem. mortem autem crucis. propter quod

& deus exaltauit illum & donauit illi no-
men que est super omne nomen. ut in
nomine iesu omne genua flectat celesti-
um terrestrium & inferorum. et omnis li-
gua confiteatur. quia dominus iesus chr̄us
gloria est dei patris. Itaque charitas mei. sicut
semper obedistis. non in presentia mei tantum
sed multo magis nunc in absentia mea. ex
metu & tremore uostre salutem operamini.
Deus est enim qui operatur in uobis & uelle
& perficere pro bona uoluntate. Omnia
autem facite sine murmurationibus & he-
sitationibus. ut sitis sine querela. et simpli-
ces filii dei sine reprehensione in medio
tionis prauae & puerse. inter quos lucetis
sicut luminaria in mundo uerbum uite co-
tinentes ad gloriam meam in die chr̄i.
quia non in uacuum cucurri. neque in uacuum
laboraui. Sed & si emulor supra sacrificia
& obsequium fidei uostre. gaudeo & congra-
tulor omnibus uobis. Id ipsum autem & i-
uos gaudeo & congratulamini mihi. Spe-
ro autem in domino iesu. Timotheum me-
rito mittere ad uos. ut & ego bono animo
suis cognitis que circa uos sunt. Nemine
enim deo tam unanimes que sincera affecti-
one pro uobis sollicitus sit. Omnes enim que
sua sunt querunt. non que iesu chr̄o.
Experimentum autem eius cognoscite. quo-
niam sicut pater filius mecum seruauit in eu-
gelyo. Hunc igitur spero me mittere ad uos.
mox ut uidero que circa me sunt. Con-
fido autem in domino. quoniam & ipse ueniam ad
uos cito. Necessarium autem existimaui
Epaphroditum fratrem & cooperatorem & co-
militonem meum. uerum autem apostolum et mi-
nistrum necessitatis mee. mittere ad uos quod

nam quidem omnes uos desiderabat & me-
stus erat. propterea quod audieratis illum in-
firmatum. nam et infirmatus est usque ad
mortem. sed deus misertus est eius. Non
solum autem eius. uerum etiam & mei. ne
tristitiam super tristitiam haberem. festin-
tius ergo misi illum. ut uiso illo uere ga-
udeatis. et ego sine tristitia sim. Excipi-
te itaque illum cum omni gaudio in domi-
no. & eiusmodi cum honore habetote. quoniam
nam propter opus christi usque ad mor-
tam accessit. tradens animam suam. ut im-
pleret id quod ex uobis decessat. erga me
obsequium.

E cetero fratres mei gaudete
in domino. Eadem uobis
scribere mihi quidem non pe-
grum. uobis autem neces-
sarium. Videte canes. uidete malos opera-
tores. uidete concisionem. Nos enim sumus
circumcisio quod spiritu seruiamus deo & glo-
riamur in christo iesu & non in carne. fi-
duciam habentes. quam et ego habebam
confidentiam in carne. Si quis alius uidetur
confidere in carne. ego magis circumcisus
octaua die. ex genere israel. de tribu benia-
min. hebreus ex hebreis. secundum legem
phariseus. secundum emulationem persequens
ecclesiam dei. secundum iustitiam que in
lege est conuersatus sine querela. Sed
que mihi fuerunt lucra. hec arbitratus
sum pro christo detrimenta. Veruntamen
existimo omnia detrimentum esse prop-
ter eminentem scientiam iesu christi domini
mei pro quem omnia detrimentum feci.
& arbitror ut stercorea. ut christi lucrj

faciam. ut & inueniar in illo non habens
meam iustitiam que ex lege est. sed illam
que ex fide est christi iesu. que ex deo est
iustitia in fide. ad cognoscendum illum
& uirtutem resurrectionis eius. & scie-
tatem passionis illius. configuratus mor-
ti eius. siquo modo occurram ad resurrec-
tionem que est ex mortuis. non quod iam
acceperim. aut iam profectus sum. Sequor
autem siquo modo comprehendam in quo
et comprehensus sum a christo iesu. Fratres ergo
me non arbitror comprehensisse. Num
autem que quidem retro sunt obliuiscens. ad
ea uero que sunt priora extendens inep-
sum. ad destinatum persequor. ad brauium
supra uocationis dei in christo iesu. Quicunq;
ergo profecti sumus hec sentiamus. & siquid
aliter sapitis & deus hoc uobis reuelabit.
Veruntamen ad quod peruenimus. ut idem
sapiamus. & in eadem permancamus regu-
la. Imitatores mei estote fratres. & obserua-
te eos qui ita ambulant. sicut habetis for-
mam nostram. Multi enim ambulant quos
sepe dicebam uobis. nunc autem & fleus
dico inimicos crucis christi. quorum finis in-
teritus. quorum deus uenter est et gloria in
confusione ipsorum. qui terram sapiunt. terra
autem conuersatio in celis est. Unde et
saluatorem expectamus dominum nostrum
iesum christum. qui reformabit corpus humili-
tatis nostre. configurum corpori claritatis sue.
secundum operationem qua etiam possit sub-
icere sibi omnia.

Taq; fratres mei charissimi & de-
siderantissimi gaudium
meum & corona mea. sic

stare in domino char^m. Euchaemiam ro-
go et synticeen deprecor: ut ipsum sapere
in domino. Et tunc rogo & te germane: ut
compar: adiua illas que mecum labora-
uerunt in euangelio cum elemente: & ceteris
adiutoribus meis: quos nomina
sunt in libro uite. Gaudete in domino
semp: ut dicitur: dico gaudete. Modestia u^{ra}
nota sit ob^{is} hoibus. Dominus enim prope e:
Nihil solliciti sitis hominibus: sed in omni or-
tione & obsecratione cum gratiarum acti-
one petitiones u^{re} innotescant apud deum.
Et pax dei que exsuperat omnem sensum
custodiat corda u^{ra}: et intelligentias: in
christo iesu. De cetero fratres que-
cunq; sunt uera: quecunq; pudica: que-
cunq; iusta: quecunq; sancta: quecunq;
amabilia: quecunq; bone fame: si qua ui-
tus: si qua laus discipline: hec cogitate:
que & didicistis et accepistis: et audi-
stis et uidistis in me. Hec agite: & di-
pax erit uobiscum. Gauius sum autem
in domino uehementer: quoniam tandem alii
refloruistis pro me sentire: sicut & sentie-
batis. Occupati autem eratis. Non quasi
pro penuriam dico. Ego enim didici in
quibus sum sufficiens esse: Scio & humilia-
ri: scio et abundare. Vbiq; et in omnibus
institutus sum: & satiari et esurire: & i
abundare & penuriam pati. Omnia pos-
sum in eo que me confortat. Veruntamen
bene fecistis: communicantes tribulationem
meam. Scitis autem & uos philippenses quod in
principio euangelij quoniam profectus sum a ma-
cedonia: nulli mihi ecclesia communica-
uit in ratione dati & accepti: nisi uos soli-
que et thessalonicam semel & bis iustum

mibi misistis. Non quia quod datur: sed re-
pro fructum abundantem in ratione u^{ra}.
Habeo autem omnia: et abundo. Reple-
tus sum acceptis ab epaphrodito: que mi-
sistis in odorem suauitatis hostiam accep-
tam placentem deo. Deus autem meus im-
pleat omne desiderium u^{rum} secundum
diuitias suas in gloria in christo iesu. Deo au-
tem et patri nostro gloria in secula seculo-
rum. Amen. Salutate omnem sanctum
in christo iesu. Salutant uos que mecum sunt
fratres. Salutant uos omnes sancti: maxi-
me autem que de cesaris domo sunt. Gratia
domini nostri iesu christi cum spiritu uestro.

ΛΟΞΥ.

COLOSSENSE

et hi sicut & laod-
censes sunt asiani
& ipsi preuenti e-
rant a pseudo apo-
stolis. Nec ad hos
accessit ipse apst: sed & hos per epistolam
corrigit. Audierant enim uerbum ab ar-
chippo: que & ministerium in eos accepit.
Ergo apst iam ligatus scribit eis ab eph-
eso per tychicum diaconem et onesimum
acoluthum.

PAULVS apostolus Je-
su chri per uoluntates
dei & Timotheus fratre
his q sunt colossis sanc-
tis & fidelibus fratribus in
chri Jesu. Gratia uobis & pax a deo pa-
tre nro. Gratias agimus deo & pni domi-
ni Jesu chri semper pro uobis orantes. &
audientes fidem uram in chri Jesu & di-
lectionem quam habetis in sanctos omnes
pp spem que reposita est uobis in celis. qd
audistis in uerbo ueritatis euangely quod
puenit ad uos sicut & in uniuerso mundo
est & fructificat & crescit sicut in uobi
ex ea die qua audistis & cognouistis &
gram dei in ueritate sicut didicistis ab
epaphra chri & conseruo nostro q e
fidelis pro uobis minister chri Jesu. Q
etiam manifestauit nobis dilectionem
uram in spiritu. Ideo & nos ex qua di-
auduimus non cessamus pro uobis oran-
tes & postulantes ut impleamini agnitioe
uoluntatis eius in omni sapientia et intelle-
tu spiritali ut ambuletis digne deo per
omnia placentes in omni ope bono fructifi-
cantes & crescentes in scientia dei in om-
ni uirtute confortati secundum potentiam
claritatis eius in omni patientia et longa-
nimitate cum gaudio gras agentes deo &
et patri q dignos nos fecit in partem for-
tis sanctorum in lumine. Q eripuit nos de
potestate tenebrarum & transtulit in re-
gnum filij dilectionis sue in quo habemus
redemptionem & remissionem peccatorum.
Qui est imago dei inuisibilis primogenitus
omnis creature quoniam in ipso condita
sunt uniuersa in celis & in terra uisibi-

lia & inuisibilia. Sive throni sive do-
minationes sive principatus sive potesta-
tes omnia p ipsum & in ipso creata sunt.
Et ipse est ante omnes & omnia in ipso
constant. Et ipse est caput corporis ec-
clesie q est principum primogenitus ex
mortuis ut sit in omnibus ipse primatum
tenens. Quia in ipso complacuit omnem
plenitudinem in habitare & p eum reco-
ciliari omnia in ipsum pacificans p sangui-
nem crucis eius sive que in terris sive que
in celis sunt. Et uos cum essetis aliqui
alienati & inimici sensu in opibus malis o-
nunc autem reconciliauit in corpore car-
nis eius per mortem exhibere uos sanctos
& immaculatos et irreprehensibiles coram
ipso si tamen permanetis in fide fundati &
stabiles & immobiles a spe euangely qd
audistis qd predicatum est in uniuersa
sa creatura que sub celo est cuius factus
sum ego Paulus minister q nunc gaudeo
in passionibus pro uobis et adimpleo ea q
desunt passionum chri in carne mea pro
corpore eius qd e ecclesia. Cuius factus
sum ego minister secundum dispensatio-
nem dei que data est mihi in uobis ut
impleam uerbum dei. mysterium qd ab-
sconditum fuit a seculis & generationi-
bus nunc autem manifestum est sanctis
eius quibus uoluit deus notas facere diuitias
glorie sacramenti huius in gentibus qd e
chri in uobis spes glorie quem nos an-
nuntiamus conipientes omnem hominem
& docentes in omni sapientia ut exhibea-
mus omnem hominem perfectum in chri
Jesu in quo & laboro certando secundum
operationem eius quam operatur in me in ui-

Olo enim uos scire quales
solicitudinem habeam pro
uobis & p[ro] his q[ui] sunt Laodi-
cie. & quicunq[ue] non uiderunt
faciem meam in carne: ut consoletur cor-
da ipsorum instructi in charitate: & in o-
mn[is] diuitias plenitudinis intellectus in-
agnitione[m] mysterij dei patris & christi Jesu
quo sunt omnes thesauri sapientie & sci-
entie absconditi. hoc autem dico. ut ne-
mo uos decipiat in sublimitate sermonu[m].

Nam et si corpore absens sum sed spiritu
uobiscum sum gaudens & uidens ordi-
nem ur[bi]s & firmitermentum eius que in
christo est fidei ure. Sicut ergo accepisti
Jesum christum dominum nostrum in ipso ambulare
radicati et super edificati in ipso & confir-
mati in fide: sicut & didicistis abundan-
ter in illo in gratiarum actione. Videte ne
quis uos decipiat per philosophiam et inanes
fallaciam secundum traditionem hominum
secundum elementa mundi: & non secun-
dum christum. Quia in ipso inhabitat omnis
plenitudo diuinitatis corporaliter: & estis
in illo repleti qui est caput omnis principa-
tus & potestatis. In quo et circumsisi estis cir-
cumsisione non manufacta in exolutione
corporis carnis: sed in circumsisione christi con-
sepulti ei in baptismo: in quo & resurrex-
istis per fidem operationis dei qui suscitauit
illum a mortuis. Et uos cum mortui es-
setis in delictis: & preputio carnis ure con-
uiuificauit cum illo donans uobis omnia
delicta: delens quod aduersus nos erat chi-
rographum decreti quod erat contrarium
nobis. Et ipsum tulit de medio affigens

illud cruci: et expolans principatus & po-
testates: traduxit confidenter palam tri-
umphans illos in seipso. Nemo ergo uos
dicat in cibo aut in potu aut in parte diei
festi aut neomenie aut sabbatorum que sunt
umbra futurorum: corpus autem christi. Nemo
uos seducat uolens in humilitate:
et religione angelorum que non uidit: am-
bulans frustra inflatus sensu carnis sue &
non tenens caput ex quo totum corpus p[er]
nexus et coniunctioes sumministratum &
constructum crescit in augmentum dei.
Si ergo mortui estis cum christo ab elem[en]-
tis huius mundi: quod adhuc tanquam uiuere-
tes mundo decernitis: Ne tetigeritis: neq[ue]
gustaueritis neq[ue] contrectaueritis: que
sunt omnia in interitu ipso usi secun-
dum precepta et doctrinas hominum que
sunt rationem quidem habentia sapientie
in sup[er]stitione & humilitate & non ad
parendum corpori: non in honore aliquo
ad satietatem carnis

Citur si consurrexistis cum
christo que sursum sunt
querite ubi christus est in
dextera dei sedens. que
sursum sunt sapite: non que super terram.
Mortui enim estis & uita uestra abscondi-
ta est cum christo in deo cum autem
christus apparuerit uita uestra: tunc & uos
apparebitis cum ipso in gloria. Mortificat
ergo membra uestra que sunt super ter-
ram: fornicationem immunditiam libi-
dinem concupiscentiam malam et auar-
itiam que est simulacrorum seruitus pro
que uenit ira dei super filios incredulitatis

tis in quibus et uos ambulastis aliquando cum tu
ueretis in illis. Nunc autem deponite et
uos omnia iram indignationem malitiam
blasphemiam turpem sermonem de ore uostro.
Nolite mentari inuicem expolantes uos ue
terem hominem cum actibus suis. et indu
entes nouum cum quo renouatur in agniti
onem dei secundum imaginem eius qui cre
auit eum. ubi non est masculus et femina
gentilis et iudeus circumcisio et preputium
barbarus et scythia seruus et liber. sed om
nia in omnibus christo. Induite uos ergo sicut
electi dei sancti et dilecti uiscera miseri
cordie benignitatem humilitatem mode
stiam patientiam supportantes inuicem et
donantes uobismetipsis sicut aduersus aliquis
habet querelam sicut et dominus donauit
uobis ita et uos. Super omnia autem hec ch
ritatem habete. quod est unculum perfecti
onis et pax christi exultet in cordibus uestris
in qua uocati estis in uno corpore. et gra
ti estote. Verbum christi habitet in uobis
abundanter in omni sapientia docentes et
commonentes uosmetipsos in psalmis hym
nis et canticis spiritualibus in gratia cantan
tes in cordibus uestris deo. Omne quodcumque
facitis in uerbo aut in opere omnia in nomine
domini nostri iesu christi gratias agentes deo et
pater pro ipso. Mulieres subdite estote uiris
sicut oportet in domino. Viri diligite uxo
res uestras et nolite amari esse ad illas. Filii
obedite pro omnia parentibus. hoc enim placi
tum est in domino. Patres nolite ad indigna
tionem prouocare filios uestros. ut non pusil
lo animo fiant. Serui obedite pro omnia
dominis carnalibus non ad oculum seruientes
quali hominibus placentes sed in simplicitate

te cordis timentes dominum. Quodcumque faciatis
ex animo operamini sicut domino et non
hominibus scientes quod a domino accipietis et
tribulationem hereditatis. Domino christo
seruite. Qui enim iniuriam facit recipiet
id quod inique gessit. et non est perso
narum acceptio apud deum.

Omni quod iustum est et
equum seruis prestare sci
entes quoniam et uos dominum ha
betis in celo. Orationi ue
strate uigilantes in ea in gratiarum actione
orantes simul et pro nobis. ut deus aperiat
nobis ostium sermonis ad loquendum o
mne mysterium christi. propter quod etiam uine
tus sum. ut manifestem illud ita ut ope
ret me loqui. In sapientia ambulate ad eos
quod foris sunt. tempus redimentes. Sermo
uester semper in gratia sale sit conditus.
ut sciatis quomodo oporteat uos unicuique
respondere. Que circa me sunt omnia
uobis nota faciet Tybicus charissimus
frater et fidelis minister et conseruus in
domino quem misi ad uos ad hoc ipsum
ut cognoscat que circa uos sunt. et con
soletur cordi uestro cum Onesimo charis
simo et fideli fratre qui ex uobis est. qui omnia que
hic aguntur nota facient uobis. Salutat
uos Aristarchus concaptiuus meus. et
Marcus consobrinus Barnabe de quo ac
cepistis mandata. Si uenerit ad uos susci
pите illum. Et Iesus qui dicitur iustus. qui
sunt ex circumcissione. Hi soli sunt adiuto
res mei in regno dei. qui mihi fuerunt solati
o. Salutat uos epaphras qui ex uobis est
seruus christi iesu semper sollicitus pro uo

bis in orationibus. ut stetas pfecti & ple-
ni in omni uoluntate dei. Testimonium
enim illi phibeo qd hnt multum laborem
pro uobis et pro his q sunt Laodicee & q
hierapoli. Salutem uos Lucas medicus
charissimus. et demas. Salutate fratres q se
Laodicee & nympham. et que in domo e-
ius est ecclesiam. Et cum lecta fuerit ap-
uof epistola hec. facite ut & in Laodicee-
suum ecclesia legat. & ea que Laodicee-
suum e uobis legat. & dicite Archippo-
V ide mysterium qd accepisti in domino. &
ut illud impleas. Salutatio mea manu sa-
uli. Memores estote uinculorum meorum.
G ratia domini nostri Iesu christi uobiscum.

AMEN.

*epistolam epistolam ad thessalonicenses
ab archippo. hanc accepisti in domino
epistolam ad thessalonicenses*

THESSALONICE
ses sunt macedone
q accepto uerbo ue-
ritatis pstituerunt
in fide. etiam in
persecutione ciui-
um suorum. Preterea nec receperunt fal-
sos apostolos. nec ea que a falsis ap-
tibus dicebantur. Hos collaudat ap-
tibus scribens eis
ab athenis per Tychicum diaconem & o-
nesimum acolymbum.

AVLVVS & Siluanus
et Timotheus. ecclesie o-
Thessalonicensium in
deo patre nostro & do-
mino Iesu Christo. gratia
uobis et pax. Gratiarum agimus deo semper
pro omnibus uobis. memoriam uestram facien-
tes in orationibus uestris sine intermissione
memores operis fidei uestrae & laboris et cha-
ritatis & sustentationis spei domini nostri Iesu
Christi ante deum & patrem nostrum. Scien-
tes fratres dilecti a deo electionem uestram. quia
euangelium nostrum non fuit ad uos in ser-
mone tantum & sed et in uirtute et in spiritu
& in plenitudine multa. et sicut scitis quod
les fuerimus in uobis pro uos. Et uos imi-
tatores nostri facti estis & domini. excipien-
tes uerbum in tribulatione multa. cum
gaudio spiritus sancti. ita ut facti sitis forma
omnibus credentibus in macedonia et in
achia. A uobis enim diffamatus est ser-
mo domini. non solum in macedonia & i-
achia. sed sed in omni loco fides uestra
que est ad deum. perfecta est. ita ut non
sit nobis necesse quod loqui. Ipsi enim
de uobis annuntiant. qualem introitum
habuerimus ad uos. & quomodo conue-
si estis ad deum & simulacris seruire deo
uero. & uero. et expectare filium eius
de caelis quem suscitauit ex mortuis Iesu
qui eripuit nos ab ira uentura.

Am & ipsi scitis fratres in-
troitum nostrum ad uos. quia
non inanis fuit. sed ante
passi & contumeliis affec-
ti. sicut scitis in philippis. fiduciam ha-

buimus in deo nro loq ad uos euangeliv
dei in multa sollicitudine. Exhortatio n.
nra non de errore neq de immunditia. i
neq in dolo sed sicut pbati sumus a deo. i
ut crederetis nobis euangelium. ita loqimr
non quasi hominibz placentes sed deo qui
probat corda nra. Neq enim aliqn sum
in sermone adulationis sicut scitis. neque
in occasione auaricie. ds testis est. nec q
rentes ab hominibz gloriam. neq a uobis
neq ab alijs cum possimus uos oneri esse.
ut chr^o apli. Sed facti sumus paruuli i
medio ur̄m tanq si nutrix foueat filios.
suos ut desiderantes uos cupide uoleba
mus tradere uobis non solum euangeliv
dei sed etiam animas nras qm charissi
nobis facti estis. Memores enim estis. i
fres laboris nostri et fatigationis nocte ac
die opantes ne que ur̄m grauaremus pre
dicauimus in uobis euangelium dei. Vos
testes estis & ds q sancte & iuste et sine
querela uobis q credidistis assumus. sic
sicut qliter unum quemq ur̄m sicut pater
filios suos deprecantes uos & consolantes
testificati sumus ut ambuletis digne deo
q uocauit uos in suum reg^m et gloriam. i
deco & nos gr̄as agimus deo sine intermi
sione. qm cum accepissetis a nobis uerbu
auditus dei. accepistis illud non ut uer
bum hominum sed sicut est uerbum dei.
q operatur in uobis q credidistis. Vos eni
imitatores facti estis fres. ecclesiarz dei
que sunt in iudea in chr^o iesu qa caele
passi estis & uos a contribulibz ur̄is sicut
et ipsi a iudeis q & dnm occiderunt iesu
& pphetas & nos psecuti sunt & deo no
placent & omnibz hominibz aduersantur.

prohibentes nos gentibz loq ut salue fi
ant. ut implant peccata sua semper. Per
uenit enim ira dei super illos usq in fine
Nos autem fres desolati a uobis ad tem
pus hore. aspectu non corde abundan
tius festinauimus faciem ur̄am uidere
cum multo desiderio. qm uoluimus ue
nire ad uos ego qdem Paulus & semel
& iter. sed impediuit nos sathanas. Que
est enim nra spes aut gaudium aut co
rona glorie. N omne uos ante dnm nri
iesum chr^m. estis in aduentu eius. Nos n.
estis gloria nra et gaudium.

Propter qd non sustine
tes amplius placuit nobis
remanere athenis solis &
misimus Timotheum frem
nrm & ministrum dei in euangelio chr^o
ad confirmandos et exhortandos pro fi
de ur̄a ut nemo moueatur in tribula
tionibz istis. Ipsi enim scitis q in hoc po
siti sumus. Nam et cum apud uos esse
mus pcedebamus uobis passuros nos. i
tribulatiōes. sicut & fem est & satis. o
propterea et ego amplius non sustineas
nis ad cognoscendum fidem ur̄am. ne fo
te tentauerit uos is q tentat & inanis fi
at labor noster. Nunc autem uenien
te Timotheo ad nos a uobis et adnuntia
te nobis fidem et charitatem ur̄am. & qa
memoriam nri habetis bonam semp desi
derantes nos uidere. sicut & nos quoque
uos. ideo consolati sumus fres in uobis in
omni necessitate & tribulatione nra pe
fidem ur̄am. qm nunc uiuimus si uos sta
tis in domino. Quam enim gratiare ad

tiōem possumus deo tribuere pro uobis
in omni gaudio quo gaudemus pro uobis
ante deum in nocte ac die abundan-
tius orantes ut uideamus faciem uerā et
compleamus ea que desunt fidei uerē. Ipse
autem deus et pater noster et dominus Iesus Christus
dirigat uiam nostram ad uos. Vos autem in
deus multiplicet et abundare faciat cha-
ritatem uerā in inuicem et in omnes quibus
admodum et nos in uobis ad firmanda
uerā sine querela in sanctitate ante deum
et patrem nostrum in aduentu domini nostri
Iesu Christi cum omnibus sanctis eius. Amen.

E cetero ergo fratres iuga-
mus uos et obsecramus in
domino Iesu ut quemad-
modum accepistis a nobis
quomodo oporteat uos ambulare et pla-
cere deo sic et ambuletis ut abundetis
magis. Scitis enim que precepta dedimus
uobis per dominum Iesum. Hec est enim uolun-
tas dei sanctificatio uera ut abstineatis
uos a fornicatione ut sciat unusquisque
ueram uiam suam possidere in sanctificatione
et honore non in passione desiderii sicut
et gentes que ignorant deum. Et neque
supergrediat neque circūueniat in negotio
fratrem suum quoniam iudex est deus de his om-
nibus sicut prediximus uobis et testifica-
ti sumus. Non enim uocauit nos deus in im-
munditiam sed in sanctificationem. Itaque que
hec spiritus non hominum spiritus sed deum
que etiam dedit spiritum suum sanctum in uobis.
De charitate autem fraternitatis non necesse
habuimus scribere uobis. Ipsi enim uos
a deo didicistis ut diligatis inuicem.

Et tunc illud facitis in omnes fratres in uni-
uersa Macedonia. Rogamus autem uos
fratres ut abundetis magis et operam detis ut
quiescatis et ut uerum negotium agatis et
operemini manibus uestris sicut precepimus
uobis et ut honeste ambuletis ad eos que so-
rui sunt et nullius aliquid desideretis. No-
lumus autem uos ignorare fratres de dor-
mientibus ut non contristemini sicut et
ceteri que spem non habent. Si enim cre-
dimus que Iesus mortuus est et resurrexit
ita et deus eos que dormierunt per Iesum adde-
re et cum eo. Hec enim uobis dicimus in
uerbo domini quia nos que uiuimus que residui se-
mus in aduentu domini non perueniemus eos
que dormierunt. Quoniam ipse deus in iussu et in
uoce archangeli et in tuba dei descendet
de celo et mortui que in Christo sunt resur-
gent primi. Deinde nos que uiuimus qui-
relinquamur simul rapiemur cum illis in
nubibus obuiam Christo in aera et sic sem-
per cum domino erimus. Itaque consolamini
inuicem in uerbis istis.

E temporibus autem et
momentis fratres non indige-
tis ut scribamus uobis. Spiritus
enim diligenter scitis quia
dies domini sicut fur in nocte ita ueniet.
Cum enim dixerint pax et securitas tunc
repentinus eis superveniet interitus sicut
dolor in utero habentis et non effugiet.
Vos autem fratres non estis in tenebris ut
uos dies ille tanquam fur comprehendat. Om-
nes enim uos filii lucis estis et filii dei.
Non sumus noctis neque tenebrarum. Igitur
non dormiamus sicut et ceteri sed uigi-

letus & sobrius. Qui dormiunt nocte dormiunt. & qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Nos autem qui diei sumus sobrii sumus. Induti loriceam fidei & charitatis et galeam spem salutis. quoniam non posuit nobis in iram. sed in acquisitionem salutis per dominum nostrum Iesum Christum qui mortuus est pro nobis. ut sive ingilemus. sive dormiamus. simul cum illo uiuamus. Propter quod consolamini inuicem. & edificate alterutrum. sicut & facitis. Rogamus autem uos fratres ut noueritis eos qui laborant inter uos & praesunt uobis in domino & monent uos. ut habeatis illos abundantius in caritate propter opus illorum. et pacem habete cum eis. Rogamus autem uos fratres. corripite inquietos. consolamini pusillanimes. suscipite infirmos. patientes estote ad omnes. uidete ne quis malum pro malo alicui reddat. sed semper quod bonum est sectamini in inuicem & in omnes. Semper gaudeat sine intermissione. orate in omnibus gratias agite. haec est enim uoluntas dei in Christo Iesu. in omnibus uobis. Spiritum nolite extinguere. prophetas nolite spernere. Omnia autem probate. quod bonum est tenete. ab omni specie mala abstinete. I uos. Iste autem deus pacis sanctificet uos per omnia. ut integer spiritus uester et anima et corpus sine querela in aduentu domini nostri Iesu Christi seruetur. Fidelis est qui uocauit uos qui etiam faciet. Fratres orate pro nobis. Salutate fratres omnes in osculo sancto. Adiuuro uos per dominum ut legatis epistola haec omnibus sanctis fratribus. Gratia domini nostri Iesu Christi uobiscum. Amen.

[Faint, illegible text]
D THESSALO
nicenses secundam
scribit epistolam apostolus. & notum facit
eis de temporibus
nouissimis & de ad
uersarij deiectione. Scribit hanc epistolam
ab Athenis per Titum diaconem. & Onesimum acolythum.

[Faint, illegible text]
XVLVS & Siluanus
et Thimotheus ecclesie
thessalonicensium in de
patre nostro & domino
Iesu Christo. gratia uobis et
pax a deo patre nostro & domino Iesu Christo.
Gratias agere debemus semper deo pro
uobis fratres ita ut dignum est. quoniam super
excelsat fides uestra et abundat caritas. in
uniuscuiusque uerum in inuicem ita ut &
nos ipsi in uobis gloriamur in ecclesijs dei
pro patientia uestra et fide & in omnibus
persecutionibus uestris et tribulationibus quas
sustinetis in exemplum iusti iudicij dei. &
digne habeamus in regno dei pro quo et
patimini. si tamen iustum est apud deum re
tribuere retributionem his qui uos tribulant
& uobis qui tribulamini requiem nobiscum. in
reuelatione domini Iesu de celo cum an
gelis uirtutis eius in flamma ignis clausis
iudicium his qui non nouerunt deum. &

q non credunt euangeliu dñi nostri jesh
chr̃. Q. penas dabunt in interitv. eter
nal a facie domini & a gloria uirtutis sṽ.
cum uenerit glorificari in sanctis suis &
admirabilis fieri in omnibz q crediderut.
q̃a creditum est testimonium nr̃m super
uos in die illo. In quo etiam oramus semp
pro uobis. ut dignetur uos uocatione sua
d̃s noster. & impleat omnem uoluntates
bonitatis sue & opus fidei in uirtute. ut
clarificetur nomen dñi nostri jesh chr̃
in uobis & uos in illo. secundum gratia
dei nr̃i et domini jesh chr̃.

Oramus autem uos fr̃es p
aduentum dñi nr̃i jesh chr̃
& nr̃e congregationis in
ipsum. ut non cito moue
mini a uro sensu neq. terreamini neq. per
sp̃m. neq. per sermonem neq. per eplam ex
quam p nos missam. quasi stet dies dom̃.
neq. uos seducat ullo modo. Quoniam
nisi uenerit discessio primum. & reuela
tus fuerit homo peccati filius pditionis.
q. aduersatur et extollitur supra omne
qd dicit d̃s. aut qd colitur. ita ut in tem
plo dei sedeat. ostendens se tanq. sit deus.
Non retinetis q. cum adhuc essem apud uos.
hec dicebam uobis. Et nunc qd detine
at scitis ut reuelat in suo tempore. Nā
mysterium iam operat iniquitatis tantum.
ut q. tenet. nunc teneat. donec de medio
fiat. Et nunc reuelabit ille iniquus qm̃
dominus jesus interficiet sp̃itus oris sui. et
destruet illustratione aduentus sui. cuius
est aduentus sim opationem sathane
in omni uirtute & signis & prodigijs me

diaboli & in omni seductione iniquitatis
his q. percutit. eo q. charitatem ueritatis
non receperunt ut salui fierent. Ideo mit
te illis d̃s opationem erroris. ut credant
mendacio. ut iudicent omnes q. non cre
diderunt ueritati. sed consenserunt iniqui
tati. Nos autem debemus gratias agere
deo semper pro uobis fr̃es dilecti a deo. q.
elegit nos d̃s primitus in salutem in sanc
tificatione sp̃s in fide ueritatis. in qua &
uocauit uos p euangelium nr̃m in acquisi
tione glorie domini nostri jesh chr̃. Itaq.
fr̃es stete & tenete traditiones quas di
dicistis siue p sermonem siue per eplam
nr̃am. Ipse autem dñs nr̃s jesus chr̃. et
d̃s & pater noster q. dilexit nos. & dedit
consolationem. eternam et spem bonam. i
gr̃a. exhortetur corda ur̃a & confirmet
in om̃i opere & sermone bono.

Et cetero fr̃es orate pro no
bis ut sermo dei currat &
clarificetur. sicut & apud
uos. & ut liberemur ab i
portunis. et malis hominibz. Non enim o
mnium est fides. Fidelis autem d̃s est q.
confirmabit uos et custodiet a malo. Co
fidimus autem de uobis fr̃es in dño. quo
nam q̃cunq. precipimus & facitis & fa
ciatis. Dominus autem dirigat corda ur̃a
in charitate dei & patientia chr̃. De
nuntiamus autem uobis fr̃es in nomine
dñi nostri jesh chr̃. ut subtrahatis uos
ab omni fratre ambulante inordinatē &
non secundum traditionem qm̃ accepe
rūt a nobis. Ipsi. n. scitis quemadmodus
oporteat imitari nos. qm̃ non iniqui fr̃es

inter uos neq. grati panem manducaum
 ab aliquo. sed in labore & fatigatione noc
 te & die opantes ne qm urm grauaremus
 Non quasi non habuerimus potestatem. sed
 ut nosmetipfos formam daremus uobis ad
 imitandum nos. Nam et cum essemus ap
 uos. huc denuntiabamus uobis qm siqs no
 uult opari. nec manducet. & uduimus
 enim inter uos quosdam ambulantes iqete
 nihil opantes. sed curiose agentes. His aut
 q euinodi sunt denuntiamus et obsecra
 mus in dno Iesu chr. ut. cum silentio opa
 tes suum panem manducant. Vos autem
 frs nolite deficere. beneficientes. Qu siq
 non obedierit uerbo nro. p epistolam huc
 notate. & non commisceamini cum illo
 confundat. Et nolite quasi inimicum
 existimare. sed corripite ut frim. Ipse aut
 ds pacis det uobis pacem sempiternam in
 omni loco. Dominus sit cum omnibus uobi
 Salutatio mea manu Pauli. quod est sig^m
 in omni epistola. Ita scribo. Grata domi
 ni Iesu chr. cum omnibus uobis. Am

IMOTHCV
 instruit & docet
 de ordinatione o
 episcopatus & di
 acony. & omnis i
 ecclesiastice disci
 plinx scribens ei a Laodicea per Tyche
 cum diacone.

ASLS apostolus se
 su chr. secundum im
 perium dei saluatoris
 nri & chr. Iesu speci
 nostre. Timotheo di
 lecto filio in fide. grata et misericordia.
 & pax a deo pre & chr. Iesu domino
 nostro. Sicut rogavi te ut remaneres o
 ephesi cum irem in macedoniam. ut de
 nuntiares qbusdam ne aliter docerent. i
 neq. intenderent fabulis et genealogys i
 terminatis. que questiones pstant. ma
 gis q. edificationem dei. que est in fide.
 finis autem precepti est charitas. de co
 de puro & conscientia bona et fide non
 ficta. A quibus qdam aberrantes conuer
 si sunt in uaniloquum. uolentes esse legis
 doctores non intelligentes. neq. que locu
 tur. neq. de qbo affirmant. Scimus aut
 qa bona est lex siqs ea legitime utatur.
 scientes huc qa lex iusto non est posita.
 sed iustis & non subditis. sed iustus & n
 subditis. impijs & peccatoribus. sceleratis &
 contaminatis. patricidis & matricidis. ho
 micidis. fornicarijs. masculor. concubito
 ribus. plagiaris. mendacibus & puris. &
 siqd aliud sane doctrine aduersatur.
 que est secundum euangelium glorie be
 ati dei qd creditum e mibi. Gratas ago
 ei q me confortauit in chr. Iesu domio
 nostro. quia fidem me existimauit po
 nens in ministerio. Q. primus blasphemus
 fui & psecutor & contumeliosus. sed mi
 sericordiam dei consecutus sum. qa igno
 rans feci in incredulitate. Supabunda.

uit autem gratia domini nostri cum fide
& dilectione que est in christo iesu. Fide-
lis sermo & omni acceptione dignus. quia
christus iesus uenit in hunc mundum peccato-
res saluos facere quorum primum ego
sum. Sed ideo misericordiam consecutus
sum. ut in me primum ostenderet christus
iesus omnem patientiam ad informati-
onem coram que credituri sunt illi in uitam eter-
nam. R. Ego autem seculorum immortalis in-
mortali inuisibili soli deo honor & gloria
in secula seculorum. Amen. Hec preceptum
commendo fili Timothee sim precedere
tibi in se prophetas. ut milites in illis bona
militiam habens fidem & bonam conscientiam
quam quidem repellentes circa fidem nauis
gauerunt. ex quibus est hymeneus et alexan-
der quos tradidi sathane. ut discant non
blasphemare.

Disce igitur primum omnia
fieri obsecrationes orationes
postulationes gratiarum acti-
ones pro omnibus hominibus
pro regibus et omnibus que in sublimitate
constituti sunt. ut quietam et tranquillam
uitam agamus in omni pietate & castita-
te. Hec enim bonum est & acceptum coram
saluatore nostro deo que omnes homines
uult saluos fieri & ad agnitionem uerita-
tis uenire. unus enim deus. unus & media-
tor dei & hominum homo christus iesus que
dedit redemptionem semetipsum pro omni-
bus. Cuius testimonium temporibus suis
confirmatum est. in quo positus sum ego
predicator & apostolus. Veritatem dico non
mentior. doctor gentium in fide & ue-

ritate. Volo ergo uiros orare in omni loco
leuantem puras manus sine ira & discepta-
tione. Similiter & mulieres in habitu or-
nata cum uerecundia & sobrietate oran-
tes se. non in tortis crinibus aut auro aut
margaritis. ut ueste preciosa. sed que decet
mulieres promittentes pietatem per opera
bona. Mulier in silentio discat cum omni
subiectione. Docere autem mulieri non
permittitur neque dominari in uirum. sed esse in
silentio. Nam enim primum formatus est
deinde terra. & adam non est seductus.
mulier autem seducta in perditione
fuit. Saluabitur autem per filiorum generatio-
nem. si permanserit in fide & dilectione &
sanctificatione cum sobrietate.

Idem sermo. Siquis episcopum
desiderat. bonum opus
desiderat. Oportet enim
episcopum irreprehensibilem
esse. unius uxoris uirum. sobrium ornatum
prudentem. pudicum. hospitalem. doctorem
non uidentem. non peusorem. sed mode-
stum. non litigiosum. non cupidum. sine
domu bene prepositum. filios habentem
subditos cum omni castitate. Siquis autem
domu suam preesse nescit. quomodo ecclesie
dei diligentiam habebit. Non neophytus
ne in superbiam elatus in iudicium incidat
diaboli. Oportet autem et illum testimo-
nium habere bonum ab his que foris sunt. ut
non in obscurum incidat & in laqueum
diaboli. Diacones similiter pudicos non
bilingues. non multo uino delectos. non
turpe. lucris sectantes. habentes mysterium
fidei in conscientia pura. Et hi autem pre-

tur primum. & sic ministrent nullum
climen habentes. Mulieres similiter pudj
cas non detrahentes sobrias fideles in omi
bus. Diacones sint unius uxoris uiri. q.
filij suis bene presint & suis domibz. Q.
enim bene ministrauerint gradum bonum
sibi acqrent. et multam fiduciam in fide
que est in ch^o Jesu. Hec tibi scribo fili.
Timothee. sperans me uenire ad te. ato. o
S i autem tardauero. ut scias quomodo oport
teat te in domo dei conuersari. que est i
ecclesia dei uiu. columna & firmamentus
ueritatis. Et manifeste magnum e pietat
is sacramentum qd manifestum est in ca
ne iustificatum est in sp^u. apparuit ange
lis. predicatum est gentibz. creditum est
in mundo. assumptum in gloria.

Pietus autem manifeste
dicit. qd in nouissimis res
poribz discedent qdam
a fide. attendentes spiri
tus erroris & doctrinis demomorum in
hyperis loquentium mendacium. et cau
teritatem habentium suam conscientiam p
bentium nubere abstinere. a cibis quos deu
creauit ad papiendum cum gratia. aho
ne fidelibus et his q cognouerunt ueritates.
Quia omnis creatura dei bona est. & nihil re
uicendum qd cum gratia. actioe papien
S anctificatur enim p uerbum dei & oratio
nem. Hec proponens fratribz bonus eris
minister ch^o Jesu. enutritus uerbis fidei
& bone doctrine quam assecutus es. Inep
tias autem & inanes fabulas deuita. Exc
ce autem teipsum ad pietatem. Nam cor
poralis exercitatio ad modicum utilis est.

Pietas autem ad omnia utilis est. promiss
sionem habens uite. que nunc est & futu
re. fidelis sermo & omni acceptione dign
In hoc enim laboramus et maledicimus.
qd speramus in deum uiuum. q est saluato
omnium hominum maxime fidelium. Pre
cipe hoc & doce. Nemo adolefcentiam tua
contemnat. sed exemplum esto fidelium.
in uerbo in conuersatione. in caritate. in
fide. in castitate. Dum uenio attende. lec
tioni. exhortationi & doctrine. Noli
negligere gratiam que in te est. que da
ta est tibi. pphetiam cum impositione ma
nuum presbyterij. Hec meditare in his o
esto. ut. pfectus tuus manifestus sim om
nibus. Attende enim tibi & doctrine. i
sta in illis. Hec enim faciens et teipsum sal
uum facies. et eos q te audiunt. Seniore
ne increpaueris. sed obsecra ut p^{re}m. Jus
nes ut fr^{es}. anis ut matres. iuuenulas
ut sorores in omni castitate.

Iduas honora que uere
uidue sunt. Siqua autem
uidua filios aut nepotes
h^{et}. discat primum domu
suam regere. et mutuum uicem reddere
parentibus. Hoc enim acceptum est cora
deo. Que autem uere uidua est & deso
lata. speret in deum. & instet obsecra
tionibus et orationibus nocte & die. Na
que in delitijs est. uiuens mortua est.
Et hoc precipe. ut irreprehensibiles sint.
Siqua autem suos & maxime domesti
corum curam non h^{et}. fidem negauit. & e
infideli deterior. Vidua digna non min
sexaginta annorum. que fuerit unius uij

ri uxor in opibz bonis testimonium ha-
bens si filios educauit. si hospicio recepit.
si sanctorum pedes lauit. si tribulationes
patientibus sumministrat. si omne opus
bonum subsceuta est. A dolescentiores
autem uiduas deuota. Cum enim luxuri-
ate fuerint in ch^o nubere uolunt. habe-
tes damnationem. q^a primam fidem. i^u
tam fecerunt. Simul autem et ociose dis-
cunt. circuire domos. non solum ociose.
sed & uertose et curiose loquentes que
non oportet. Volo autem iuniores nubere
filios. percare. matresfamilias esse. nulla
occasione dare aduersario maledicti gra-
I am enim quedam conuerse sunt retro.
post sathanam. Siquis fidelis sit uiduas o-
suministrat illis. ut non grauet ecclesia.
ut his que uere uidue sunt sufficiat. o-
bene presunt presbyteri. duplici honore
digni habeantur. maxime qⁱ laborant in
u^o et doctrina. Dicit enim scriptura.
N on alligabis los boui trituranti. Et dig-
est operarius mercede sua. Aduersus ps-
byterum accusationem noli recipere. nisi
sub duobz aut tribz testibz. Peccantes
coram omnibz argue. ut ceteri timorem
habeant. Testor coram deo & ch^o jese
et electis angelis. ut hec custodias sine
preiudicio. nihil faciens in alteram par-
tem declinando. Manus cito nemini im-
posueris. neq^e communicaueris peccatis.
alienis. Te ipsum castum custodi. Noli
adhuc aquam bibere. sed modico uino
utere pp stomachum tuum. et frequen-
testuas infirmitates. Quorundam homi-
num peccata manifesta sunt. preceden-
tia ad iudicium. Quorundam autem ho-

sequuntur. Similiter & facta bona ma-
nifesta sunt. & que aliter se habent. absco-
di non possunt.

Dicuntq^{ue} sunt sub iugo ser-
ui dnos suos omni honore
dignos arbitrentur. ne nom-
domini & doctrina blasphemetur.
Q^{ui} autem fideles hnt dnos non co-
temnat. q^a frs sunt. sed magis seruiant. q^{uam}
fideles sunt & dilecti. q^a beneficij partici-
pes sunt. Hec doce & exhortare. Siquis ali-
ter docet et non acquiescit sanis sermonibz
domini nostri jesu ch^o. et ei que secun-
dum pietatem est doctrine. supbus nubi-
sciens. sed languens circa questiones et p-
gnas uerborz. ex qbz oriuntur inuidia
conentiones. blasphemie. suspensiones male-
confluetationes hominum mente corrupto-
rum & q^{ui} a ueritate priuari sunt. existi-
mantium questum ee pietatem. Est aut^{em}
questus magnus pietas cum sufficientia.
Nihil enim intalimus in hunc mundum.
haud dubium q^a nec auferre qd possumus.
Habentes autem alimenta et qbz egamur
his contenti simus. Nam q^{ui} uolunt diuites
fieri inuidunt in tentationem & in laqueum
diaboli & desideria multa inutilia et no-
cua in interitum & pditionem. Radix n.
omnium malore est cupiditas. quam qd-
appetentes errauerunt a fide. & in serue-
runt se doloribz multis. Tu autem o ho-
dei hec fuge. Sectare uero iustitiam. pie-
tatem. fidem. charitatem. patientiam. mai-
suetudinem. Certa bonum certamen fide-
apprehende uitam. eternam in qua uoca-
tus es. & confessus bonam confessionem.

coram multis testibus. Præcipio tibi coram deo qui uiuificat omnia et christo iesu qui testimonium reddidit sub pontio pilato bonam confessionem. ut serues mandatum sine macula irreprehensibile usque in aduentum domini nostri iesu christi. quem suis testibus ostendit beatus et solus potens rex regum et dominus dominantium. qui solus habet immortalitatem et lucem habitat inaccessibilem. quem nullus hominum uidit. sed nec uidere potest. cui honor et imperium sempiternum. Amen. Diu tibi huius seculi præcipe. non subline sapere. neque sperare in incerto diuitiarum. si ideo uiuo qui prestat nobis omnia abunde ad fruendum bene age. diuites fieri in bonis operibus facile tribue. communicate. thesaurizare sibi fundamentum bonum in future. ut apprehendant ueram uitam.

O Timothee depositum custodi. deuitans personas uocum nouitates et opposiciones falsi nominis scientie. quam quidam permutantes circa fidem excederunt. Grata tecum

AMEN.

TEM TIMO
theo scribit de
exhortatione ma
tyri & omnis re
gule ueritatis &
quid futurum.

fit temporibus nouissimis & de sua passione scribens ei ab urbe roma.

ANVLVS apostolus iesu christi per uoluntatem dei secundum pmissionem uite que est in christo iesu. Timotheo charissimo filio gratia et misericordia et pax a deo patre nostro et christo iesu domino nostro. Gratias ago deo meo cui seruo appetitoribus meis in conscientia pura. qui sine intermissione habeam tuam memoriam in orationibus meis nocte ac die desiderans te uidere. Memor lachrymarum tuarum ut gaudio implear. Recordationem accipiens eius fidei que est in te non ficta. que et habitauit primum in auia tua loide et matre tua Eunice. Certus sum autem quod et in te. Propter quam causam admonco te ut resuscites gratiam dei que est in te per impositionem manuum mearum. Non enim dedit nobis deus spiritum timoris. sed uirtutis et dilectionis et sobrietatis. Noli itaque erubescere testimonium domini nostri iesu christi neque inunctum eius. sed collabora euangelio secundum uirtutem dei qui nos liberauit et uocauit uocatione sua sancta. non secundum opera nostra. sed secundum propositum suum et gratiam que data est nobis in christo iesu ante tempora secularia. Manifestata est autem nunc per illuminationem saluatoris nostri iesu christi. qui destruxit iniquam mortem illuminauit autem uitam et in corruptionem per euangelium in quo positus sum ego predicator et apostolus

& magister gentium. Ob quam causam et
hec patior. sed non confundor. Scio enim
cui credidi. et certus sum quia potens est
depositum meum seruare in illum diem.
Formam habet sanorum uerborum que a me
audisti in fide & dilectione in christo Iesu.
Bonum depositum custodi per spiritum sanctum
qui habitat in nobis. Scio enim hec que
aucti sunt a me omnes que in asia sunt. ex
quibus est Phigelus et Hermogenes. De
miam dominus Onesiphori domini que
sepe me refrigerauit & catenam meam
non erubuit. sed cum roma uenissim sol
licite me quesiuit & inuenit. De illi
dominus inuenire miam a deo in illa die.
Et quia ephesi ministravit mihi. tu me
lius nosti.

ergo filii mei confortare
in gratia que est in christo
Iesu. & que audisti a me
per multos testes hec com
menda fidelibus hominibus que idonei erunt
et alios docere. Labora sicut bonus miles
christo Iesu. Nemo militans deo implicat
se negotiis secularibus. ut ei placeat cui se
probat. Nam et qui certat in agone non
coronabit nisi legitime certauerit. Labor
rante agricolam oportet primum de o
fructibus accipere. Intelligite que dico. I
dabit enim tibi dominus in omnibus intellectibus
Memor esto dominum Iesum Christum resur
rexisse a mortuis ex semine dauid secun
dum euangelium meum in quo laboro
usque ad uincula quasi male operans. sed ue
rum dei non est alligatum. Ideo omnia
sustineo pro electis. ut & ipsi salutem co

sequantur que est in christo Iesu cum o
gloria celesti. Fidelis sermo. Nam si com
mortui sumus. et conuenerimus si sustine
bimus et coregnabimus si negauerimus
et ille negabit nos. si non credimus ille
fidelis permanet. negare seipsum non potest.
Hec commune testificans coram deo. I
Noli contendere uerbis. ad nihil enim o
utile est nisi ad subuersionem audientium.
Sollicite autem cura te ipsum proba
bilem exhibere deo operarium inconfusi
bilem recte tractantem uerbum uerita
tis. Prophana autem & inanis loquax de
uita. Multum enim proficiunt ad impieta
tem. & sermo coram ut caner serpit. Ex
quibus est hymeneus et philetus que a ueri
tate exciderunt dicentes resurrectionem
uam factam. & subuerterunt quorundam
fidei. Sed firmum fundamentum dei
stat. habens signaculum hec. Cognouit
dominus que sunt eius. & disseclet ab iniquitate
omnis que inuocat nomen domini. In magnam
autem domo non solum sunt uasa aurea
et argentea. sed et lignea & fictilia. et que
dam autem in contumeliam. Siquis ergo
emundauerit se ab istis. erit uas in honore
sanctificatum. & utile domino ad omne
opus bonum paratum. Iuuenilia autem de
sideria fuge. sectare uero iustitiam. fide
charitatem. pacem cum his que inuocant dominum
de corde puro. Stultas autem et sine disci
plina questiones de uita scies que generant
lites. Seruum autem domini non oportet
litigare. sed mansuetum esse ad omnes
docibilem. patientem cum modestia cor
ripientem eos que resistunt ueritati. ne quis
deus det illis penitentiam ad cognoscendum.

ueritatem et respiciant a quo captiui te-
nentur. ad ipsius uoluntatem.

Et autem scito quia in nouis-
simis diebus instabunt tem-
pora periculosa et erunt ho-
mines seipsos amantes. cupi-
di. elati. superbi. blasphemae. parentibus non-
obedientes. ingrati. scelesti. sine affectioe:
sine pace. criminatores. incontinentes. im-
mites. sine benignitate. perditores. proterui.
tumidi. et uoluptatum amatores. magis
dei. habentes spem quidem pietatis. uirtute
autem eius abnegantes. Et hos deuita. Ex
his enim sunt qui penetrant domos. & cap-
tiuas ducunt multitudine oneratas pecca-
tis. que subducunt uarijs desiderijs. sem-
per discentes. et nunquam ad scientiam uerita-
tis peruenientes. Quoniam admodum autem
iamnes. et mambres resistebant Moysi. et
et hi resistunt ueritati. homines corrupti
mente. reprobi circa fidem. sed ultra non pro-
ficient. Insipientia enim eorum manifesta est
omnibus. sicut & illorum fuit. Tu autem.
assuetus es meam doctrinam. institutio-
nem. propositum. fidem. longanimitatem. di-
lectioem. patientiam. persecutiones. passiones.
qualia tibi facta sunt. Antiochie. conio li-
stris. quales persecutiones sustinui. et ex om-
nibus eripuit me dominus. Et omnes qui pie uo-
lunt uiuere in christo Iesu persecutionem pa-
tientur. Mali autem homines et seducto-
res. proficient in peius. errantes & in erro-
res mittentes. Tu uero permane in his que didi-
cisti & credita sunt tibi. sciens a quo di-
diceris. Et quia ab infanta sacras litteras
nosti. que te possunt instruere ad salutem

per fidem que est in christo Iesu. Omnis enim
scriptura diuinitus inspirata utilis est. et
ad docendum. ad arguendum. et corripi-
endum. ad erudiendum in iustitia. ut
perfectus sit homo dei ad omne opus bo-
num instructus.

Estificor coram deo &
Iesu christo qui iudicaturus
est uiuos et mortuos. et
per aduentum ipsius & re-
gnum eius predicet uerbum. In sta oportu-
tate. importune. argue. obsecra. increpa.
in omni patientia & doctrina. Erit enim
tempus cum sanam doctrinam non susti-
nebunt. sed ad sua desideria coaceruabunt
sibi magistros prurientes auribus. & a ue-
ritate quidem auditum auertent. ad fabu-
las autem conuertentur. Tu uero uigila.
in omnibus labora. opus fac euangeliste.
ministerium tuum imple. sobrius esto. Ego
enim iam delabor et tempus resoluti-
onis mee instat. Bonum certamen certau-
i. cursum consumaui. fidem seruaui. In re-
liquo reposita est mihi corona iustitiae. et
quam reddet mihi dominus in illa die iustus
iudex. Non solum autem mihi. sed et his
qui diligunt aduentum eius. festina ad me
uenire cito. Demas enim me reliquit. dili-
gens hoc seculum. & abiit thessalonicam.
crefens in galatiam. Titus in dalmatiam.
lucas est mecum solus. Marcum assume.
& adduc tecum. est enim mihi utilis in
ministerio. Tichicum autem misi ephesum.
penulam quam reteroade apud carpum.
ueniens affer tecum et libros. maxime et
autem membranas. Alexander erarius o

multa mala mihi ostendit. reddet illi dominus secundum opa eius. quem & tu deuita. Valde enim restat uerbis nostris. In prima mea defensione nemo mihi affuit. sed omnes me dereliquerunt. non illis imputet. Dominus autem mihi assistit & confortauit me. ut per me predicatio impleatur & audiant omnes gentes. & liberatus sum de ore leonis. **L**iberauit me ab omni opere malo. & salus faciet in regnum suum celeste. cui gloria in secula seculorum. Amen. Saluta priscam & a glam. et Onesiphori domum. Erastus remansit corinthi. Kophimum reliquit infirmum mileri. Festina autem hyemem uenire. Salutant te Cubolus & Pudens & Linus & Claudia & fratres omnes. Dominus Jesus Christus cum spiritu tuo. Gratia uobiscum. **A M E N.**

ITVM COM
monfacit & instruit de constitutione presbyteri & de spirituali conuersatione & hereticis uitandis. q. traditionibus iudaicis credunt. scribens ei a nicopoli.

AVLVS seruus dei & apostolus autem Iesu Christi secundum fidem electorum dei et agnitionem ueritatis. que secundum pietatem est in spem uite eterne. quam promisit q. non mentitur. deus ante tempora secularia. manifestauit autem temporibus suis uerbum suum in predicatione. que credita est mihi secundum preceptum saluatoris nostri dei. Tito dilecto filio secundum communem fidem gratia & pax a deo patre & Christo Iesu saluatore nostro. huius rei gratia reliquit te citre. ut ea que tibi desunt corrigas et constituas presbyteros. sicut & ego disposui tibi. si quis sine crimine est unius uxoris uir. filios habens fideles non in accusatione luxurie. tibi aut non subditos. Oportet enim episcopum sine crimine esse. sicut dei dispensatorem non superbum. non iracundum. non uiolentum. non percussorem. non turpis lucri cupidum. sed hospitalem benignum prudentem sobrium iustum sanctum continentem amplectentem eum q. secundum doctrinam est fidelem sermonem. ut potens sit exhortari in doctrina sana. et eos q. contradicunt arguere. Sunt enim multi et inobedientes uaniloqui & seductores. maximus q. de circuncisione sunt. quos oportet reargui q. uniuersas domos subuertunt. & docentes que non oportet turpis lucri gratia. Dixit quidam ex illis proprius ipsorum prophetia. Cretenses semper mendaces male bestie uentris pigri. Testimonium hoc uere est. Quia ob causam increpa illos dure. ut sani sint in fide. non intendentes iudaicis fabulis &

mandatis hominum aduersantium se
ueritate. Omnia munda mundis. conq̄n
tis autem et infidelibus nihil est mundus.
sed ingrati sunt. cor. et mens et confi
Confitentur se nosse. deum. factis autem
negant. cum sint abominati & incredibile
& ad omne opus bonum repbi.

¶ V autem loquere que de
cent sanam doctrinam. Se
nes ut sobrii sint. pudici
prudentes sani in fide in
dilectione in patientia. Anus similiter
in habitis sancto. non criminatrices non
multo uino seruientes. bene docentes. ut
ut prudentiam doceant adolescentulas
ut uiros suos ament. filios suos diligant
prudentes castas sobrias. domus curam
habentes benignas subditas uiris suis. ut
non blasphemetur uerbum dei. Iuuenes
similiter hortare. ut sobrii sint. In omni
bus teipsum prebe exemplum bonorum ope
rum. in doctrina in integritate in gra
uitate. Verbum sanum irreprehensibile.
ut his q̄ ex aduerso est ueritate. nihil h
bens malum dicere de nobis. Seruos do
m̄s suis subditos eē. in omnibus placere
tes non contradicentes non fraudantes
sed in omnibus fidem bonam ostendente
ut doctrinam saluatoris nostri dei omne
in omnibus. Apparuit enim gr̄a dei &
saluatoris n̄ri omnibus hominibus erudi
ens nos. ut abnegantes impietatem & se
cularia desideria. sobrie iuste & pie ui
uamus in hoc seculo expectantes beatam
spem & aduentum glorie magni dei et
saluatoris nostri iesu christi. q̄ dedit se

metipsum p̄ nobis. ut nos redimeret ab
omni iniquitate et mundaret. sibi populum
acceptabilem sectatorem bonorum operum.
Hec loquere et exhortare & argue om̄
omni impio. Nemo te condemnat.

¶ Dimone illos principibus
& potestatibus subditos e
se deo obedire. ad omne
opus bonum paratos esse.
neminem blasphemare. non litigiosos eē
sed modestos. omnem ostendentes man
suetudinem ad omnes homines. Eramus
enim aliqui et nos insipientes increduli
errantes. seruientes desideriis & uolup
tatis uariis in malitia et inuidia agen
tes odibiles odientes inuicem. Cum au
tem benignitas & humanitas apparuit
saluatoris n̄ri dei. non ex opibus iustitie
que fecimus nos. sed secundum misero
cordiam suam saluos nos fecit per lauacrum
regenerationis & renouationis sp̄s sancti
quem effudit in nos abunde p̄ iesum
christum saluatorem n̄rum. ut iustificati o
gratia ipsius heredes sumus secundum
spem uite eterne. Fidelis sermo est. Et
de his uolo te confirmare. ut curent bo
nis operibus preesse q̄ credunt deo. Hec
sunt bona et utilia hominibus. Stultas autem
questiones & genealogias et contentio
nes & pugnas legis deuita. Sunt enim in
tiles & uane. Hereticum hominem post
unam et secundam correptionem deuita
sciens q̄ subuersus est. q̄ cuiusmodi est &
deliquit cum sit proprio iudicio iudicio
condemnatus. Cum misero ad te Arte
man aut Tycheum. festina ad me uenij

re' Neapoli. Ibi enim statui hyemare: i
zenam legis pitum & Apollo solite p
mit. ut nihil illis desit. Discant autem
& ur̄i bonis opib' p̄cesse ad usus necē
sarios. ut non sint infructuosy. Salutāt
te q̄ mecum sunt omnes. Saluta eos q̄
nos amant in fide. Gratia dei cum o
nib' uobis. Amen.

HILEMONI
familiares littera
facte pro Onesim
seruo eius. scri
bens ab urbe Ro
ma de carcere
per suprascriptum Onesimum.

AVLVS unctus i
Chr̄o Iesu & Timoth̄
us frater Philomoni
dilecto adiutori n̄o
& Appie sorori char̄
& Archippo commilitoni n̄o. et eccle
que in domo tua est. gratia uobis & p̄
a deo patre n̄o et domino Iesu Chr̄o.
Ḡt̄is ago deo meo semp̄ memoriam iustifi
cans in orationib' meis audiens charita
tem tuam et fidem. quam habens in do
mino Iesu & in omnes sanctos. ut conu
nicatio fidei tuæ euident fiat in ignitio
ne omnis opis boni in Chr̄o Iesu. Gaudi
um enim magnum habui & consolatiōe

in charitate tua. q̄a uiscera sanctor̄ rece
uerunt p̄ te. frater. propter qd̄ multam
fiduciam habens in Chr̄o Iesu impandū
tibi qd̄ ad rem p̄tinet propter charita
tem magis obsecro cum sis talis. ut Pau
lus senex. nunc autem & unctus Iesu
Chr̄o. obsecro te pro meo filio quem ge
nui in uinculis Onesimo q̄ tibi aliquan
do inuitis fuit. n̄e autem et mihi & ti
bi util. quem remisi tibi. Te autem illi
ut mea uiscera suscipe. que ego uoluerā
mecum detinere. ut p̄ te mihi ministra
ret in uinculis euangelij. Sine consilio
autem tuo nihil uolui facere. ut ne ue
lut ex necessitate bonum tuum esset. i
sed uoluntarium. Forsitan enim ideo o
discessit ad horam a te. ut in eternum
illum reciperes. iam non ut seruum. sed
pro seruo char̄o fr̄em maxime mihi. i
Quo magis tibi & in carne & in domi
no. Si ergo h̄es me socium. suscipe illum
sicut me. Si autem aliqd̄ nocuit tibi. i
aut. debet. hec mihi imputa. Ego Paulus
scripsi mea manu. Ego reddam. ut non
dicam tibi. q̄ & t̄ipsum mihi debes. Ita
frater ego te fruor in domino. refice uis
cera mea in Chr̄o. Confidens in obedien
tia tua scripsi tibi. scies qm̄ et sup̄ id qd̄
dico facies. Simul & para mihi hospi
tium. nam sp̄o per oratiōes ur̄as donari
me uobis. Salutat te Epaphras concep
tius meus in Chr̄o Iesu. Marcus Ari
starchus Demas et Lucas adiutores
mei. Gratia domini n̄i Iesu Chr̄o cum
spiritu uestro. Amen.

PRIMIS DICENDUM EST CUR
APL'S PAULUS IN HAC
EPISTOLA SCRIBENDA
NON SERUAUERIT MO-
REM SUUM UT UEL
Uocabulum nominis sui ut ordinis deser-
beret dignitatem. Hec causa est q. ad eo
scribens q. ex circūcisōe exciderant qua
si gentium apl's et non hebrōe. sciens q.
eorū supbiam suamq. humilitatem ipse
demonstrans meritum officij sui noluit
anteferre. Nam simili modo etiam johan-
nes apl's propter humilitatem in eplā suā
nomen suum ratione non pretulit. Hic
ergo epistolam fertur apl's ad hebrōes co-
scriptam hebraica lingua misisse. cuius
sensum et ordinem retinens Lucas euan-
gelista post excessum apostoli Pauli gre-
co sermone composuit.

ULTIPHARIE mul-
tisq. modis olim d's loqn'
patribus in pphetis noui
sunt diebus istis locutus
est nobis in filio. quem
constituit heredem uniuersorū per quem
fecit & secula. Quia sit splendor gl'ie
& figura substantie eius. portansq. omnia
uero uirtutis sue. purgatiōem peccatorū
faciens sedē ad dexteram maiestatis in
excelsis. tanto melior angelis effectus. q.
to differentius pte illis nomen heredita-

uit. Cui enim dixit aliqui angelos filij
meus es tu. ego hodie genui te. Et rursum
Ego ero illi in patrem. & ipse erit mihi in
filium. Et cum iteꝝ introducit primoge-
nitum in orbem terre. dicit. Et adorent
cum omnes angeli dei. Et ad angelos qdē
dicit. Qui facit angelos suos sp's et minist'
suos flammam ignis. Ad filium autem
chronus tuus d's in seculum seculi. uir-
ga eqtatis. uirga regni tui. Dilexisti iust-
tiam & odisti iniquitatem. propeccata uixit
t's d's tuus oleo exultationis pte partici-
pibz tuis. Et tu in principio domice ter-
ram fundasti & opa manuum tuarū s't
celi. Ipsi peribunt. tu autem pmanebis. &
omnes ut uestimentum ueterascent. Et
uelut amictū mutabis eos et mutabun-
tur. tu autem idem ipse es & anni tui nō
deficient. Ad quem autem angelos
dicit. Aln' sede a dextris meis. donec po-
nam inimicos tuos scabellum pedum tuo-
rum. Nonne omnes sunt administrato-
ri sp's in ministerium missi pp qui here-
ditatem capiunt salutis.

Propterea abundantu
oportet obseruare nos ex
que audiuimus. ne for-
te pessluamus. Si enim q.
p angelos dictus est sermo factus est fir-
mus. & omnis preuaticatio et inobedi-
tia accepit iustam mercedis retributionem.
quomodo nos effugiemus si tantam negle-
xerimus salutem. Que cum initium acce-
pisset narrari p dnm ab eis q. audierunt
in nos confirmata est. constante deo signi-
et portentis et uarijs uirtutibus & spiritibus

sancti distributionibus secundum suam uoluntatem. Non enim angelus subiecit in orbem terre future de quo loquimur. Testis est autem in quodam loco quod dicitur. Quid est homo qui memor est eius. aut filius hominis. quoniam uisitasti eum. Munuisti eum paulominus ab angelis gloria et honore. coronasti eum. et constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subiecisti in sub pedibus eius. In eo enim quod omnia ei subiecit. nihil dimisit non subiectum ei. Nunc autem necdum uidemus omnia subiecta ei. eum autem qui modico quod angeli innotatus est. uidemus Jesum pro passionem mortis gloria et honore coronatum. ut gratia dei pro omnibus gustaret mortem. Decebat enim eum pro quem omnia et per quem omnia. qui multos filios in gloriam adduxerat. auctorem salutis eorum per passionem consumari. Quoniam sanctificat. et qui sanctificantur ex uno omnes. Propter quam causam non confundit fratres conuocare. dicens. Nuntiabo nomen tuum fratribus meis in medio ecclesie laudabo te. Et iterum. ego ero fidens in eum. Et iterum. ecce ego et pueri mei quos dedit mihi deus. Quia ergo pueri communicauerunt in carni et sanguine. et ipse similiter participauit eisdem. ut pro mortem destrueret eum qui habebat mortis impium. id est diabolum. et liberaret eos qui timore mortis per totam uitam obnoxii erant seruituti. Nisi enim angelos apprehendit. sed semetipsum Abrahæ apprehendit. Unde debuit per omnia fratribus similari. ut misericors fieret et fidelis pontifex ad deum ut repropitiaret delicta populi. In eo enim quo passus est.

ipse et tentatus potens est. et eis qui tentantur auxiliari.

Et de fratre sancti uocationis ecclesie participes. considerate apostolum et pontificem confessionis nostre Jesum. qui fidelis est ei qui fecit illum. sicut et Moyses in omni domo eius. Amplioris enim glorie iste pro Moyse dignus habitus est. quanto amplior honorem habet domus qui fabricauit illam. Omnis namque domus fabricat ab aliquo. Qui autem omnia creauit deus est. Et Moyses quidem fidelis erat in tota domo eius tanquam famulus in testimonium eorum que dicenda erant. Christus uero tanquam filius in domo sua. Que domus sumus nos. si fiduciam et gloriam spei usque ad finem firmam retineamus. Quapropter sicut dicit spiritus sanctus. Hodie si uocem eius audieritis nolite obdurare corda uestra sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto ubi tentauerunt me patres uestrum probauerunt et uiderunt opera mea quod triginta annis. Propter quod offensus fui generationi huic et dixi semper erant corde. Ipsi autem non cognouerunt uias meas. quibus iuravi in ira mea. si introibunt in regem meam. Videte fratres ne forte sit in aliquo uestrum cor malum incredulitatis. discedendi a deo uiuo. Sed adhortamini uosmetipsos per singulos dies donec hodie cognominati. ut non obduretis quod ex uobis fallacia peccati. Participes enim christi et facti sumus. si tamen initium substantie eius usque ad finem firmum retineamus. dicit. Hodie si uocem eius audieritis nolite

obdurare corda ura quemadmodum in
illa exacerbatione. Quidam enim audie-
tes exacerbauerunt. sed non uniuersi qui
profecta sunt ab egypto per Moysen. Qu-
ibus autem inferis est quadraginta annis.
Nonne illis q peccauerunt. quorum cada-
uera pstrata sunt in deserto. Quibus au-
t iurauit non introire in regem ipsius. nisi
illis q increduli fuerunt. Et uidemus
qa non potuerunt introire propter in-
credulitatem.

Ineamus ergo. ne forte re-
licta pollicitatione. introe-
undi in regem eius existi-
metur. aliq ex nobis deesse.

Et enim & nobis nuntiatum est quemadmo-
dum et illis. sed non pfitur illis sermo au-
ditus non admixtus fidei. ex his que audy-
erunt. Ingrediamur enim in regem q cre-
didimus quemadmodum dixit. sicut iur-
ui in ira mea. si introibunt in regem meam.

Et qdem opibz ab institutione mundi per-
fectis. dixit enim in quodam loco de die
septima sic. Et regit d's die septima ab
omnibz opibz suis. Et in isto rursum. Sin-
troibunt in regem meam. Quoniam ergo
superest introire quosdam in illam. & hi
qbus prioribus annuntiatum est. non in-
troierunt pp incredulitatem. ut & termi-
nat diem quendam hodie in dauid dicen-
do. post tm temporis sicut supra dictum e.
hodie si uocem eius audieritis nolite obdu-
rare corda ura. Nam si eis iesus requiem
prestasset. nunq de alia loqueretur post
huc die. Itaq relinqtur sabbatissimus popu-
lo dei. Quoniam ingressus est in requiem q

etiam ipse regit ab opibz suis sicut &
a suis d's. Festinemus ergo ingredi in illa
regem. ut ne in idipsum quis incidat in
credulitatis exemplum. Viuus est enim
sermo dei et efficax & penetrabilior om-
ni gladio ancipiti. & pertingens usque
ad diuisionem anime ac spiritus. compag-
uocq. ac medullarum et discretor cogita-
tionum et intentionum cordis. Et non
est ulla creatura inuisibilis in conspectu
eius. omnia aut nuda & aperta sunt oculis
eius. ad quem nobis sermo. Habentes ergo
pontificem magnu q penetravit celos. Je-
sum filium dei. teneamus spei nre confes-
sionem. Non enim hemus pontificem q
non possit compati infirmitatibz nostris.
tentatum autem per omnia p similitudine
absq peccato. Addeamus ergo cum fiducia
ad thronum gratie eius. ut misericordias
consequamur et gratiam inueniamus in au-
xilio oportuno.

Mnis namq pontifex ex
hominibz assumptus. p homi-
nibz constituit in his que
sunt ad deum ut offerat
dona et sacrificia p peccatis. Quod dolere
possit his q ignorant et errant. qm & ipse
circudatus est infirmitate. & propterea.
di qadmodum quemadmodum p populo
ita etiam & p semetipso offerre p peccatis.
Nec qsq sumit sibi honorem. sed q uocat
a deo tanq Aaron. Sic & Christus non seme-
t ipsum clarificauit. ut pontifex fieret. si
q locutus est ad eum. Filius meus es tu. ego
hodie genui te. Quemadmodum et in ali-
loco dicit. Tu es sacerdos in eternum se-

cū dūm ordinem sylebiselech. Q in di
ebus carnis sue p̄ces supplicationesq; ad
eum q; possit illum saluum facere a mor
te cum clamore ualido et lachrymis offe
rens. exauditus est pro sua reuerentia.
E t quid cum esset filius dei. didicit ex
his que passus est obedientiam. & con
sumatus factus est omnib; obtempantib;
sibi causa salutis. eterna appellatus a deo
pontifex iuxta ordinem sylebiselech.
D e quo nobis grandis sermo et interpreta
bilis ad dicendum. qm̄ unbecillus facti
estis ad audiendum. q; E tenim cum de
beretis magistri esse p̄ tempus. rursū i
digetis ut uos doceamini que sint elemē
ta exordij sermonum dei. et facti estis q;
bo lacte opus sit. non solo cibo. Omnis enī
q; lactus est particeps expertus est sermōis
iustitie. Paruulus enim est perfectore
autem est solidus cibo. eorum q; p̄ c
suetudine exercitatos habent sensus ad
discretiōem boni ac mali.

¶ Vapropter intermitte
tes inchoationis christi se
mōem. ad p̄fectionem fe
ramur. non rursū iacē
tes fundamentum p̄nie ab operib; mor
tuis & fidei ad deum. baptisimatū dōc
trine. impositionis quoq; manuum. ac re
surrectionis mortuorū. et iudicij. eterni.
E t hoc faciemus. si qdem permiserit d̄s. Im
possibile enim est eos q; secl̄m̄ illumina
ti. gustauerunt. etiam donum celeste. e
participes facti sunt sp̄s sancti. gustauerūt
nihilominus bonum dei uerbum. uirtute
q; seculi uenturi. & lapsi sunt. rursū

renouari ad p̄nitentiam. rursū cruci
figentes sibi metipsis filium dei. & osten
tū habentes. Terra enim sepe uenientem
sup̄ se bibens hymbrem et germinans her
bam opportunam illis a q̄b; colit accipit
benedictionem. p̄ferens autem spinas ac tri
bulos rep̄ta est & maledictio p̄xima cuius
consumatio in combustione. Confidimus
autem de uobis dilectissimū meliora et vi
ciora saluti. tam & si ita loquimur. Non. n.
iniustus d̄s. ut obliuiscatur operis ur̄i et p̄
dilectionis quam ostendistis in nomine o
ipsius q; ministrastis et ministratis. Cupim;
autem unum quēq; ur̄m eandem osten
te sollicitudinem ad expletionem sp̄i usq;
in finem. ut non segnes efficiamini. Ver
unitatores corū q; fide & patientia heredi
tabunt p̄missiones. Abrahāe namq; promittens
d̄s. qm̄ neminem habuit p̄ quem iurare m̄
torem. iurauit p̄ semetipsum dicens. nisi be
nedicens benedicam te. & multiplicans o
multiplicabo te. & sic longamitter ferēs
adeptus est rep̄missionem. Homines. n.
per maiorem suū iurant. & omnis contros
sio. eorum finis ad confirmationem est iu
ramentum. In quo abundantius uolens d̄s
ostendere pollicitationis hereditib; immo
bilitate consily sui interposuit iusiurande
dum. ut p̄ duas res immobiles impossibile
est mentiri deum fortissimum solatium.
habeamus q; confugamus ad tenendam. p̄
positam sp̄em quam sicut anchoram habent
anime tutam ac firmam. et incedentem.
usq; ad interiora uelaminis. ubi p̄cur
sor. p̄ nobis introiit. Iesus secundum ordi
nem sylebiselech pontifex factus in
ETERNUM.

Ic enim Melchisedech rex
salc sacerdos dei sumi qui
obuiavit Abrae regresso a
cede regum et benedixit
ei cui & decimas omnium diuisit. Abraam
primum quidem qui interpretatur rex iusti-
tie deinde autem & rex Salc. quod est
rex pacis. sine patre sine matre sine ge-
nealogia. neque initium dierum. neque finem
uitae habens assimilatus autem filio dei in-
ter sacerdos in perpetuum. Intuemini au-
tem quod sit hic. cui & decimas dedit de-
precipuis Abraam patriarcha. Et quidem
de filiis Leui sacerdotum accipientes ma-
datum habent decimas sumere a populo secun-
dum legem. id est a fratribus suis. quoniam
et ipsi exierunt de lumbis Abrae. Cuius
autem generatio non annumeratur in eis. &
decimas sumpsit ab Abraam. et hunc qui
habebat reprobationes benedixit. Sine
ulla autem contradictione quod minus est
a meliore benedicitur. Et hic quidem de-
cimas morientes homines accipiunt. ibi autem
contestatur quia uiuit. Et ut ita dictum
sit per Abraam et Leui qui decimas accepit.
decimatus est. Adhuc enim in lumbis pa-
tris erat. quoniam obuiavit ei Melchisedech. Si
ergo consummatio per sacerdotium leuiticum
erat. populus enim sub ipso legem accepit. qui
adhuc necessarium fuit secundum ordinem
Melchisedech alium surgere sacerdotem. et
non secundum ordinem Aaron dici. Tran-
sato enim sacerdotio. necesse est ut & le-
gis translatio fiat. In quo enim haec dicitur.
de alia tribu est de qua nullus altario
praesto fuit. Manifestum est enim quod ex

Juda ortus sit dominus noster in qua tribu nihil
de sacerdotibus Moyses locutus est. Et im-
plius adhuc manifestum est. si secundus
similitudinem Melchisedech exurgat alius
sacerdos qui non secundum legem manda-
ti carnalis factus est. sed secundum uir-
tutem uirae insolubilis. Contestatur enim
quoniam tu es sacerdos in aeternum secundum
ordinem Melchisedech. Reprobatio quidem
fit praecedentis mandati pro infirmitates
eius et inutilitatem. Nihil enim ad per-
fectum adduxit lex. Introductio uero
melioris spei per quam peruenimus ad deum.
Et quantum est non sine iuramento. Alii
quidem sine iuramento sacerdotes facti
sunt. hic autem cum iuramento per ex-
tra quod dicit ad illum. Iurauit dominus & non
poenitebit eum. tu es sacerdos in aeternum.
In tantum melioris testamenti sponsor factus
est Iesus. Et alii quidem plures facti
sunt sacerdotes secundum legem. iure uero
quod morte prohiberentur permanere. hic autem
eo quod maneat in aeternum. sempiternum
habet sacerdotium. Unde & saluare in
perpetuum potest accedens per semetipsum
ad deum semper uiuens ad interpellandum
pro nobis. Talis enim decebat. ut nobis
esset pontifex. sanctus innocens impollutus
segregatus a peccatoribus & excelsior
caelis factus. Qui non habet necessitatem quo-
tidie. quemadmodum sacerdos prius pro
suis delictis hostias offerre. deinde pro
populi. hoc enim fecit semel se offerendo.
Lex enim constituit homines sacerdotes
infirmitatem habentes. sermo autem iurandi
quod post legem est filium in aeter-
num perfectum.

capitulum autem super
ca que dicuntur. Talem
habemus pontificem qui
consedit in dextera sedis
magnitudinis in celis sanctos minister
& tabernaculi ueri. quod fixit deus et non
homo. Omnis enim pontifex ad offeren-
dum munera et hostias constituitur. **V**
nde necesse est & hunc habere aliquid
quod offerat. Si ergo esset super terram
nec esset sacerdos. cum essent qui offerrent
secundum legem munera que exemplari
& umbra deseruiunt celestium. sicut
respondit est Moysi cum consumaret
tabernaculum. Vide inquit omnia facito
secundum exemplar. quod tibi ostensum est
in monte. Nunc autem melius sortitus
est ministerium. quod & melioris testame-
ti mediator est. quod in melioribus repmissi-
onibus sanctum est. Nam si illud prius
culpa uacasset. non utique secundi locus in-
quiret. Vituperans enim eos dicit. Ecce
dies uenient dicit dominus. et consumabo super
domum israhel et super domum iuda. testa-
mentum nouum. non secundum testame-
tum quod feci patribus eorum in die qua ap-
prehendi manum eorum. ut educerem illos
de terra egypti. quoniam ipsi non permanserunt
in testamento meo et ego neglexi eos di-
xit dominus. Quia hoc est testamentum quod
disponam domui israhel post dies illos dicit
dominus. dabo leges meas in mentem eorum.
& in corda eorum super scribam eas. et ero
eis in deum. & ipsi erunt mihi in populum.
Et non decabit unusquisque proximum suum
et unusquisque fratrem suum dicens. cogno-

ce dominum. quoniam omnes scient me & minore o-
usque ad maiorem. quia propitius ero iniqui-
tatis eorum et peccatorum eorum iam non
memorabor. Dicendo autem nouum ue-
terauit prius. Quod autem antiquat et se-
nescit prope interitum est.

Abiit quidem & prius ui-
sificationes cultus & fac-
tum seculare. Tabernaculum
enim factum est primum
in quo erant candelabra & mensa & pro-
positio panum que dicitur sancta. post uela-
mentum autem secundum tabernaculum
quod dicitur sancta sanctorum aureum habens th-
ronum & arcam testamenti circumtectam
ex omni parte auro. in qua urna aurea ha-
bens manna. et uirga aaron que fronde-
rat. & tabule testamenti super que erant
cherubin glorie obumbrantia propitiatorum
de quibus non est modo dicendum per singula.
His uero ita compositis. in priori quidem ta-
bernaculo semper introibant sacerdotes sa-
crificiorum officia consumantes. in secundo
autem semel in anno solus pontifex non
sine sanguine quem offerret pro sua &
populi ignorantia. hoc significant spiritus
sanctus. nondum prepalatam esse sanctorum
uiam adhuc priore tabernaculo habente i-
statum. Que parabola est temporis insta-
tis. iuxta quam munera et hostie offeru-
tur que non possunt iuxta conscientiam per-
fectum facere seruientem. solummodo in
cibus & in potibus & in uariis baptismatibus
et uisitibus carnalibus usque ad tempus correcti-
onis impositis. Christus autem assistens
pontifex futurorum bonorum per amplius &

perfectius tabernaculum non manufactu-
rū id est non huius creationis neq; per sangui-
nem hircorum aut vitulorum sed per pro-
prium sanguinem introuit semel in sancta
eterna redemptione inuenta. Si enim san-
guis hircorum et thaurorum et cinis uitule
asperfus iniquos sanctificat ad emenda-
tionem carnis. quanto magis sanguis Chr̄i q̄
per sp̄m sanctum semetipsum obtulit. im-
molarum deo emundauit conscientiam nr̄a
ab operibus mortis ad seruiendum deo ui-
uenti. Et ideo noui testamenti mediator
est. ut morte intercedente in redemptores
carum preuaricationum que erant sub
sub priori testamento re promissionem acci-
pant q̄ uocati sunt. eterne hereditatis. **V**
bi enim testamentum est. mors necesse ē
intercedat testatoris. Testamentum enim
in mortuis confirmatum est. Alioquin
nōdum ualeat. dum uiuit q̄ testatus est.
Vnde nec primum q̄dem sine sanguine de-
dicatum est. Lecto enim omni mandato
legis a Moyses uniuerso populo accipiens
sanguinem uitulorum et hircorum cum aq̄
et lana coccinea et hyssopo ipsum quoq;
libre et ipsum populum asp̄xit dicens. hic
sanguis testamenti qd̄ mandauit ad uos
d̄s. Et tiam tabernaculum et om̄ia uasa mi-
sterij sanguine similiter asp̄xit. Et omnia
pene in sanguine secundum legem man-
dant. et sine sanguis effusione non fit re-
missio. Necesse est ergo exemplaria qd̄
celestium his mundari. ipsa autem celestia
melioribus hostijs q̄ istis. Non enim manu-
facta sancta introuit Iesus exemplaria ue-
rorum. sed in ipsum celum. ut appareat nr̄e
uultus dei p̄ nobis. Neq; ut sepe offerat

semetipsum. quemadmodum pontifex in-
trat in sc̄a per singulos annos in sanguine
alieno. Alioq; oportebat frequenter po-
ti ab origine mundi. Nunc autem set
in consumatione seculorum ad destitutiōem
peccati per hostiam suam apparuit. Et
quemadmodum statutum est hominibus se-
mel mori post hoc autem iudicium sic et
Chr̄i semel oblatum est ad multorum ex-
haurienda peccata. secundo sine peccato
apparebit omnibus expectantibus se in
salutem.

Abraham enim habens lege
futurorum bonorum non
ipsam unaginem re se per
singulos annos eisdem ip̄s
hostijs quas offerunt indefinenter nunq̄
potest accedentes p̄fectos facere. Alioquin
cessassent offerri q̄ nullam haberent ulte-
rius consuetudinem peccati cultores semel mundati.
Sed in ipsis commemoratio peccatorum
per singulos annos fit. Impossibile enim ē
sanguine thaurorum et hircorum auferri
peccata. Ideo ingrediens mundum dicit.
Hostiam et oblationem noluiisti. corpus
autem aptasti mihi. holocaustomata & p̄
peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi.
Ecce uenio. In capite libri scriptum est
de me. ut faciam d̄s uoluntatem tuam.
Sup̄ius dicens q̄ hostias & oblationes
et holocaustomata & p̄ peccato noluiisti.
nec placita sunt tibi que secundum lege
offeruntur. tunc dixi. ecce uenio. ut fa-
ciam d̄s uoluntatem tuam auferet primū
ut sequens statuatur. In qua uoluntate sanc-
tificat̄ sumus. p̄ oblationem corporis Iesu

chr̄ semel. Et omnis qdem sacerdos i
presto est quotidie ministrans et casdē
sepe offerens hostias que non possunt a
ferre peccata. Hic autem unam pro pec
catis offerens hostiam in sempiternum se
dē in dextera dei de cetero expectans
donec ponant inimici eius scabellum pedis
eius. Vna enim oblatio consumauit in se
piternum sanctificatos. Constanti autē
nos & sp̄s sanctus. Postq̄ enim dixit. Hic
autem testis qd̄ testabor ad illos post di
es illos dicit dominus. Dabo leges meas in
cordibus eorum. & in mentibus eorum sup̄
scribam eas & peccatorum et iniquitatum eo
rum iam non recordabor amplius. Vbi autē
horum remissio iam non est oblatio p̄ pecc
to. Habentes itaq̄ fr̄es fiduciam in introitu
sanctorum in sanguine chr̄ q̄ intiauit i
nobis uiam nouam et uiuentem p̄ uelamē
id est carnem suam & sacerdotem magnū
super domum dei. accedamus cum uero cō
de in plenitudine fidei aspsi corda & consci
entia mala. et abluti corpus aqua munda.
teneamus spei nostre confessionem indecli
nabilem. fidelis enim est q̄ repromisit. Et
consideremus inuicem in puocationem cha
ritatis et bonorū operum non deserentes i
collectionem nr̄am sicut consuetudinis est
q̄busdam si consolantes. et tanto magis q̄to
uideritis appropinq̄tam diem. Voluntarie
enim peccantibus nobis post acceptam notitiā
ueritatis iam non relinq̄tur p̄ peccatis hostia
terribilis autem quedam expectatio iudicij
et ignis emulatio que consumptura est ad
uersarios. Irritam q̄s faciens legem Moysi si
ne ulla misericordie duobus ut tribus testibus in
ritur. q̄to magis putatis deteriora mereri

supplicia q̄ filium dei conculcauerit. &
sanguinem testamenti pollutum duxerit.
in quo sanctificatus & spiritu gratie cō
tumeliam fecerit. Scimus enim q̄ dixit.
Mibi uindictam & ego retribuam. Et ite
rum. Quia iudicabit d̄ns populum suum.
Horrendum est incidere in manus dei i
uiuentis. Rememoramini autem pristina
nos dies in q̄bus illuminati magnum cer
tamen sustinuitis passionum et in altero
qdem obprobrijs et tribulationibus specta
culum facti. in altero autem seculi talis con
uersantium effecti. Nam et uicibus com
passi estis. & rapinam bonorū ur̄orum cum
gaudio suscepistis. cognoscentes uos habere
meliorem et manentem substantiam. Noli
te itaq̄ amittere confidentiam ur̄am que
magnam h̄e remunerationem. Patientia. n.
uobis necessaria est. ut uoluntatem dei
facientes reperetis p̄missionem. Adhuc. n.
modicum aliquotulumq̄ q̄ uenturus est ue
nir̄ et non tardabit. iustus autem meus
ex fide uiuit. Quod si subtraxerit se. nō
placebit anime mee. Nos autem non se
mus subtractionis filij in p̄ditionem. sed
fidei in acquisitionem animarū.

St̄ autem fides speranda
rum substantia rerum ar
gumentum non appare
tum. In hac enim testimo
nium consecuti sunt senes. Fide intelli
gimus aptata esse secula uerbo dei. ut i
de inuisibilibus uisibilia fierent. Fide plu
rimam hostiam Abelq̄ Cayn obtulit de
per quam testimonium consecutus est cō
iustus. testimonium p̄sidentis muneribus

cuius deo: & per illam defunctus adhuc loquitur. Fide: Enoch translatus est: ne uideret mortem & non inueniebatur: quia transtulit illum dominus. Ante translationem enim testimonium habuit placuisse deo. Sine fide impossibile est placere deo. Credere enim oportet accedentem ad deum: quia est: & ingrentibus se remunerator sit. Fide: Noe responsio accepto de his que adhuc non uidebantur: metuens aperuit arcam in salutem domus sue: per quam damnauit mundum et iustitie que per fidem est heres est institutus. Fide: quo catur Abraham obediuit in locum exire: quem acceptauerat in hereditatem: & exiit nesciens quo iret. Fide: demoratus est in terra repromissionis tanquam in aliena in casulis habitando cum Isaac & Jacob coheredibus repromissionis eiusdem. Expectabat enim fundamenta habentem que uirtutem: cuius artifex & conditor deus. Fide: & ipsa Sara sterilis uirtutem in conceptione seminis accepit etiam preter tempus etatis: quoniam fidelem credidit esse eum que repromiserat. Propter que & ab uno orti sunt: & hoc enortuo tanquam sidera celi in multitudine: et sicut harena que est ad oram maris innumerabilis. Iuxta fidem defuncti sunt omnes isti: non acceptis repromissionibus: sed a longe eis aspicientes et salutantes et confitentes quia peregrini & hospites sunt super terram. Qui enim hoc dicunt significant se patriam inquirere: et si quidem ipsius meminissent: de qua exierunt habebant utique tempus reuertendi. Nunc autem meliorem appetunt: id est celestem. Ideo non confundit deus uocari

deus: conc. Parauit enim illis ciuitatem. Fide obtulit Abraham Isaac cum tentaret et unigenitum offerebat in quo susceperat repromissiones ad quem dictum est: quia Isaac uocabit tibi semen: arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est deus. Unde cum & in parabolam accepit: Fide: & de futuris benedixit Isaac Jacob & Esau. Fide: Jacob moriens singulos filiorum Joseph benedixit: et adorauit fastigium uirgule eius. Fide: Joseph moriens de protectione filiorum Israel memoratus est: & de ossibus suis mandauit. Fide: Moyses natus occultatus est mensibus tribus a parentibus suis: eoquod uiderent elegantem infantem: & non timuerunt Regis edictum. Fide: Moyses grandis factus negauit se esse filium filie pharaonis: magis diligens affligi cum populo dei: quam temporalis peccati habere iocunditatem: maiores diuitias estimans: thesauro egyptiorum in periculum Christi. Aspicebat enim remunerationem: fide reliquit egyptum: non ueritus animositatem regis. Inuisibile enim tanquam uideri sustinuit. Fide celebrauit pascha et sanguinis effusionem: neque uastabat primitiam: tangeret eos. Fide transierunt mare rubrum tanquam per aridam terram: que egypti deuorati sunt. Fide muri hietico conturbati sunt: circuitus dicte septem. Fide: Raab: meretrice non perijt cum incredulis: excipiens exploratores cum pace: Et quod adhuc dicam. Deficiat enim me tempus enarrate de gedeon: Barach: Sanson: septem Dauid Samuel: et alijs prophetis que per fidem uicerunt regna: operati sunt iustitiam: adepti sunt repromissiones. Obturauerunt

ora leonum. extinxerunt impetum igni.
E ffugauerunt aciem gladij. conualuerunt
de infirmitate. fortes facti sunt in bello.
C astra uerterunt exterore. acceperunt
mulieres de resurrectione mortuos suos.
A lly autem distenti sunt non suscipientes
redemptionem. ut meliorem inuenirent
resurrectionem. Alij uero ludibria &
uerbera exopti insup & uincula et carce
res lapidati sunt. scelti sunt. tentati sunt
in occasione gladij mortui sunt. Curui
erunt in melotis. in pelibus caprinis eg
tes. angustiati. afflicti. qbus dignus no
erat mundus. in solitudinib' errantes in
montib' et speluncis. & in cauernis ter
re. Et hi omnes testimonio fidei. pbat.
non acceperunt re promissionem deo
pro nobis melius aliqd. pudente. ut
non sine nobis consumarentur.

Deoq; & nos tantam habe
tes impositam nubem testi
um. deponentes omne po
dus et circustans nos pec
catum per patientiam curramus ad pro
fitum nobis certamen aspicientes in aucto
torem fidei. et consumatorem Jesum. q
proposito sibi gaudio sustinuit crucem
confusione concepta. atq; in dextera se
dis dei sedet. Re cogitate enim cum q
talem sustinuit a peccatoribus aduersus
semetipsum contradictionem. ut non fa
tigemini animis uris deficientes. Non
dum enim usq; ad sanguinem restitistis
aduersus peccatum repugnantes. & i
obliti estis consolationis que uobis tan
q' filijs loquitur dicens. filii mi noli ne

gligate disciplinam dñi. neq; fatigaris
dum ab eo argueri. Quem enim diligit
dominus. castigat. flagellat autem omne
filium quem recipit. In disciplina pseue
rate. Tanq' filijs uobis offert se dñs. Qs
enim filius quem non corrumpit pater.
Quod si extra disciplinam estis. cuius pa
ticipes facti sunt omnes. ergo adulteri e
non filij estis. Deinde patres qdem car
nis eruditores habuimus et reuerbamur
eos. Num multo magis obtempabimus
p' spirituum et uiuimus. Et illi qdem
in tempore pauore dicit secundum uo
luntatem suam erudiebant nos. hic aut
ad id qd utile est in recipiendo sancti
ficationem eius. Omnis autem disciplina
in pnti qdem uidet non e' gaudij. sed
moeroris postea autem fructum pacati
simum excreitatis p eam reddet iustitie.
Propter qd remissas manus et soluta
genua erigite. & gressus rectos facite
in pelibus uestris. ut non claudicans quis
erret. magis autem sanet. Pacem seqm
ini cum omnibus & sanctimoniam sine
qua nemo uidebit deum. Contempla
tes neqd desit gratie dei. nequa radix
amaritudinis sursum gemmans impe
diat & p illam inqent multi. Neq;
fornicator aut pphanus ut Esau. qui
pp unam escam uendit primitiua sua.
Scitote enim qm & post ea cupiens he
reditate benedictionem repbatus est.
Non enim inuenit penitentie locum o
quaq' cum lachrymis inquisisset eam.
Non enim accessistis ad tractabilem &
accessibilem ignem et turbinem. & cali
ginem & procellam & tulle sonum &

uocem uerborum quam q. audierunt ex
cusauerunt se ne eis fieret uerbum. No
enim portabant qd dicebat. et si bestia
ttingent montem lapidabitur. Et ita
terribile erat qd uidebat. Moyses dixit
exterritus sum et tremebundus. Sed i
accessistis ad syon montem et ciuitatem
dei uiuentis hierosolimam celestem. & multo
rum milium angelorum frequentiam &
ecclesiam primitiuorum q. conscripti sunt
in celis. & iudicem omnium deum & i
spem uostre pfectorum. & testamtu noui
mediatorem iesum. et sanguinis aspersione
melius loquentem q. Abel. Videte ne i
recusetis loquentem. Si enim illi non ef
fugerunt recusantes eum q. super terram
loquebat. multo magis nos q. de celis i
loquentem nobis auertimus cuius uoce
mouit terram tunc. nunc autem repromit
tat. dicens. Adhuc senel & ego mouebo
non solum terram. sed & celum. Qd aut
adhuc senel dicit. declarat mobilitatem. i
translationem tanq. factore. ut maneat
ea que sunt immobilia. Itaq. regnum im
mobile suscipientes habemus gratiam. pe
quam seruiamus placentes deo cum me
re & reuerentia. Etenim ds noster. i
ignis consumens est.

Caritas fraternitatis ma
neat in uobis. & hospita
litate nolite obliuisci. i
Per hanc enim placuerunt
qdam angelis hospitio receptis. Mene
tote uinctore tanq. simul uincti. & la
borantium tanq. et ipsi in corpore moran
tes. Honorabile conubium in omnibus

& thorus immaculatus. Fornicatores enim
et adulteros iudicabit ds. Sint mores si
ne auaritia contenti pntibus. Ipse enim o
dixit. Non te deseram neq. derelinquax
ita ut confidenter dicamus. Dominus in
adiutor est. non timebo qd faciat mihi i
homo. Memento prepositorum uestrorum
q. uobis locuti sunt uerbum dei quoz. in
tuentes exitum conuersationis. imitamini
fidem. iesus chris. heri et hodie ipse & in
secula. Doctores uariis et peregrinis noli
te abduci. Optimum est enim gra. stabi
lire cor. non deis que non pferunt am
bulantibus in eis. Habemus altare. de q.
cedere non hnt potestatem. q. tabernaculo
deseruiunt. Quorum enim animalium in
fertur sanguis p peccato in sca. per ponti
ficem hoze. corpora cremant extra castra.
Propter qd et iesus ut sanctificaret per
suum sanguinem populum. extra portam
passus est. Excamus igit. ad eum extra
castra. inproperium eius portantes. No
enim habemus hic manentem ciuitatem. i
sed futuram inq.rimus. Per ipsum ergo o
fferamus hostiam laudis sp. deo. id est. i
fructum labiore. confitentium nomine
uis. Beneficentie autem & communioni
nolite obliuisci. Talibus enim hostijs prom
te ds. Obedite prepositis uris. et subia
cite eius. Ipsi enim peruigilant quasi ra
tionem. p animalibus uestris reddunt. ut
cum gaudio hoc faciant. et non gementes.
Hec enim non expedit uobis. Orate. p uob.
Confidimus enim qa bonam conscientiam
habemus in omnibus bene uolentes conuer
sari. Amplius autem deprecor uos hoc fa
cere quo celerius restituar uobis. Deus

autem pacis q̄ eduxit de mortuis pasto-
 rem magnum ouium in sanguine testa-
 menti eterni dñm nrm̄ Iesum Chr̄m̄ ap̄t̄
 uos in omni bono ut faciatis eius uolan-
 tatem faciens in uobis qd̄ placeat corā
 se per Iesum Chr̄m̄ cui est gloria in seculū
 la seculorū amen. R̄ ego autem uos

fratres ut sufferatis uerbum solaty. Ete-
 nim per paucis scripsi uobis. Cognoscite
 fr̄m̄ uestrum Timotheum dimissum i-
 cum quo si celerius uenerit uidebo uos.
 Salutate omnes prepositos uestros et om-
 nes sanctos. Salutant uos de italia fra-
 tres. Gratia cum omnibus uobis. Amen.

ANITPSAL
 MISTA XXXV
 labunt de uirtu-
 tibus in uirtutes. I
 Post apostoli pa-
 uli epistolas du-
 dum uno uobis r̄
 uolumine trans-
 latis dōmon et rogatiā charissim̄. ac-
 tus ap̄t̄or̄ compellitis. ut transferam in
 latinum. quem lib̄e nulli dubium est
 a Luca antiocheno arte medico. q̄ po-
 stea inseruiens Paulo ap̄t̄o Chr̄m̄ factus ē
 discipulus fuisse editum. Ceruicis p̄mit-
 imposita sepius oneris magnitudo. q̄ stu-
 dia inuidorum reprehensioe digna putat

ca que scribimus. Illorum nunq̄ odio ē
 detractioe. uiuante Chr̄m̄. meum silebit. i
 eloquū. A etus ap̄t̄or̄ nudam q̄dem ui-
 dentur sonare historiam et nascentis ec-
 clesie infantiam texere. sed si nouerimus
 scriptorem eorum Lucam esse medicum.
 cuius laus est in euangelio. animadu-
 erimus pariter omnia uerba illius anime
 languentis esse medicinam.

VCAS antiochensis ra-
 tione syrius cuius laus
 in euangelio canit̄ ap̄t̄
 Antiochiam medicinx
 artis egregius et ap̄t̄or̄
 Christi discipulus fuit. postea usq̄ ad cō-

fessionem Paulum secutus ap[osto]l[us] sine crum-
ne in uirginitate p[er]manens. deo maluit ser-
uire. Qu[od] septuaginta et quattuor annos ec-
cl[esi]as agens in bithynia obiit plenus sp[iritu] sanc-
to quo instigante in achaię partib[us] euan-
gelium scribens grecis fidelib[us] incarnati-
onem domini fideli narratione ostendit.
eundemq[ue] ex stirpe David descendisse
monstrauit. Cui non immerito scriben-
do[rum] actuum ap[osto]lice potestas in muniste-
rio dat[ur]. ut deo in deum pleno. et filio
p[er]ditionis extincto. oratiōe ab ap[osto]lis facta
forte donice electionis numerus comple-
retur. Sicq[ue] Paulus consumationem ap[osto]lica
actib[us] daret q[ui]d[am] contra stimulum cale-
trantem d[omi]n[us] elegisset. Qu[od] legentibus &
regentibus deum t[er]re potius uoluit oste-
dere sermone. q[uam] plerique aliq[ui]d fastidi-
entibus. perdidisse sciens q[uod] operantem agri-
colam oporteat primum de suis fructi-
bus edere. Quem iam diuinam subsecuta
est gratia. ut non solum corporibus. sed
etiam animalib[us] eius p[ro]ficere[m] medicina.

RJMVM quidem
sermonem fecit de om-
nib[us] o[mn]i[um] Trophe que
cepit Jesus facere & i-
docere usq[ue] in diem q[ui]
precepit ap[osto]lis per sp[iritu]m sanctum quos el-
git assumptus est. Quib[us] & p[ro]hibuit seip[s]e
uiuum post passionem suam in multis argu-
mentis. per dies quadraginta apprens[us]
eis & loquens de regno dei. Et conu[er]s[us]
precepit eis ab h[er]osolymis ne discede-

rent. sed expectarent p[ro]missionem patris.
q[ui]m audistis inq[ui]t. per os meum q[uia] Iohanne[m]
q[ui]dem baptizauit aqua. uos autem baptiz-
abimini sp[iritu] sancto non post multos hos
dies. Igit[ur] q[ui] conuenerant interrogabant
eum dicentes. Domine si in tempore hoc re-
stitues regnum isrl[ael]. Dixit autem eis.
Non est u[ost]r[um] nosse tempora. ut momen-
ta que p[ro]p[ri]a posuit in sua potestate. sed ac-
cipietis uirtutem sup[er]uenientis sp[iritu]s sancti i[n]
uos & eritis mihi testes in hierusalem &
in omni iudea. et samaria & usq[ue] ad ulti-
mum terre. Et cum hec dixisset. uiden-
tib[us] illis eleuatus est. & nubes suscepit
eum ab oculis eor[um]. Cūq[ue] intuerentur in
celum euntem illum. ecce duo uiri aster-
runt iuxta illos in uestib[us] albis. q[ui] & dix-
erunt. Viri galilee q[ui]d statim aspicientes in
celum. Hic Iesus q[ui] assumptus est a uobis
in celum. sic ueniet quemadmodum uidi-
stis eum euntem in celum. Tunc reuersi s[un]t
hierosolyma[m] a monte q[ui] uocat oliueti. qui e[st]
iuxta hier[osolimam] sabbati h[ab]it[us] iter. Et cum in-
troissent in coenaculum. ascenderunt ubi
manebat. Petrus & Iohannes et Iacobus phi-
lippus et Thomas Bartholomeus et Mat-
theus Iacobus Alpha[m] & Simon zelotes &
Iudas iacobi. Hi omnes erant perseveran-
tes unanimiter in oratione cum mulieri-
bus et Maria matre Iesu & fr[atr]ib[us] eius. In
diebus illis exurgens Petrus in medio fra-
trum dixit. Erat autem turba hominum
simul fr[atr]e centum uiginti. Viri fr[atr]es oportet
impleri scripturam quam p[re]dixit sp[iritu]s
sanctus per os dauid de iuda. q[ui] fuit du-
cor. q[ui] comprehenderunt Iesum q[ui] conu-
meratus erat in nobis & sortatus est sor-

tem ministerij huius. Et hic quidem possi-
debit agere de mercede iniquitatis & suspi-
sus crepuit medius & diffusa sunt omni-
viscera eius. Et notum factum est omnibus
habitantibus hierusalem. ita ut appellaretur ager
ille lingua eorum acheldemach. hoc est ager
sanguinis. Scriptum est enim in libro psal-
morum. Fiat comminatio eorum deserta. et
non sit qui inhabitet in ea. Et episcopatus
eius accipiat alter. Oportet ergo ex his vir-
tis qui nobiscum sunt congregati in omni tem-
pore quo intrauit et exiit inter nos dominus
jesus incipiens a baptisinate iohannis usque
in diem qui assumptus est a nobis. testem re-
surrectionis eius nobiscum fieri unum esse
istis. Et statuerunt duos ioseph qui uocatur
barsabas. qui cognominatus est iustus. & mat-
thiam & orantes dixerunt. Tu domine
qui corda nostri omnium ostende quem ele-
geris ex his duobus unum accipere locum
ministerij huius & apostolatus de quo pro-
uaricatus est iudas ut abiret in locum su-
um. Et dederunt sortes eis. Et cecidit sor-
sus super matthiam et annumeratus est cum
undecim apostolis.

T cum complerentur dies
pentecostes. erant omnes
pariter in eodem loco. Et
factus est repente de ce-
lo sonus tanquam aduentus spiritus uelmente-
tis. & repleuit totam domum ubi erant
sedentes. Et apparuerunt illis dispartite
lingue tanquam ignis. sediteque supra singulos
eorum. Et repleti sunt omnes spiritu sancto &
coeperunt loqui uariis linguis. prout spiritus sanctus
dabat eloqui illis. Erant autem in hierusalem.

habitantes iudei uiri religiosi ex omni
natione que sub celo sunt. Facta autem
hac uoce conuenit multitudo & mente
confusa est. quoniam audiebat unusquisque lin-
gua sua illos loquentes. Stupebant autem
omnes & mirabantur dicentes. Nonne ce-
ce omnes isti loquuntur galilei sunt. Et
quomodo nos audiuimus unusquisque lingua
matrem in qua nati sumus. Parthi et medii
& elamite. & qui habitant mesopotamiam.
iudeam et cappadociam pontum. et aliam
phrygia & pamphiliam. egyptum. et
partes lybie. que est circa cyrenem. &
aduenere romani. iudei quoque. et preseluti
cretenses & arabes. audiuimus eos loquen-
tes nostris linguis magnalia dei. Stupebant
autem omnes & mirabantur ad inuicem
dicentes. Quomodo uult hoc esse. Alii
autem irridentes dicebant. quia musto o-
pleti sunt isti. Stans autem Petrus cum
undecim eleuauit uocem suam & locu-
tus est eis. Viri iudei & qui habitatis hieru-
salem uniuersi. hoc uobis notum sit.
et auribus percipite uerba mea. Non enim
sicut uos estimatis hi ebrii sunt. cum
sit hora diei tertia. Sed hoc est quod dicitur
per prophetam iohel. Et erit in nouissimis
diebus dicit dominus effundam de spiritu
meo super omnem carnem. Et prophetabunt
filii uiri & filie uirum. iuuenes uiri
uisiones uidebunt. & seniores uiri som-
nia somnabunt. Et quidem super seruos
meos & ancillas meas in diebus illis effu-
dam de spiritu meo & prophetabunt. & da-
bunt prodigia in celo sursum. et signa in te-
ra deorsum. sanguinem et ignem & uaporem
fumi. Sol conuertetur in tenebras.

& luna in sanguinem. anteq̄ ueniat die
domini magnus & manifestus. Et erit
omnis q̄cunq̄ inuocauerit nomen dom̄i
saluus erit. Viri israelite audite uerba
hec. Iesum nazarenum uirum approba-
tum a deo in uobis uirtutibus & pdigijs
et signis que fecit d̄s p̄ illum in medio
uestri sicut satis. hunc defuncto consilio
& p̄sencia dei traditum p̄ manus in-
quor̄ affigentes interemistis. Quem
d̄s suscitauit solutis dolorib̄ inferni. o
iuxta q̄d impossibile erat teneri illum
ab eo. Dauid enim dicit in eum. Prouid̄
bam d̄m coram me semper. qm̄ a dexe-
tris est mihi ne commoueat. Propter h̄
letatum est cor meum. et exultauit lin-
gua mea. insuper & caro mea req̄esce-
rit in spe. Qm̄ non derelinques animam me-
am in inferno. nec dabis sanctum tuum
uidere corruptionem. Notas mihi fe-
cisti. uias uite. replebis me iocundita-
te cum facie tua. Viri fr̄es. liceat audē-
ter dicere ad uos de patriarcha Dauid.
qm̄ defunctus est & sepultus est. & i
sepulchre eius est apud nos usq̄ in odi-
ernum diem. Prop̄eta igit̄ eum esse c̄-
saret. q̄a iurando iurasset illi deus.
de fructu lumbi eius sedere super sedē
eius. p̄uidens locutus est de resurrecti-
one chr̄i. q̄a neq̄ derelictus est in in-
ferno. neq̄ caro eius uidit corruptionē.
Hunc Iesum resuscitauit d̄s. cuius omnes
nos testes sumus. Dextera igitur dei ex-
altatus. & p̄missione sp̄s̄ sancti accepta
a patre. effudit hunc quem uos uidetis
& auditis. Non enim Dauid ascendit
in celos. Dicit autem ipse. Dixit d̄s

domino meo sede a dextris meis. donec
ponam inimicos tuos scabellum pedum tu-
orum. Certissimē sciat ergo omnis dom̄
isrl̄ q̄a & d̄m eum & chr̄m fecit d̄s h̄c
Iesum quem uos crucifixistis. His autem
auditis compuncti sunt corde & dixe-
runt ad petre & ad reliquos ap̄los. qd̄
faciemus uiri fr̄es. Petrus autem ad il-
los. p̄nitentiam inq̄te agite. & bap̄tize-
tur unusq̄sq̄ uir̄ in nomine iesu chr̄i
in remissionem peccator̄ uestror̄. & ac-
cipietis donum sp̄s̄ sancti. Vobis enim ē
repp̄missio & filijs uir̄is & omnib̄ q̄ lo-
ge sunt quoscunq̄ aduecauerit d̄s d̄s
noster. Alijs etiam uerbis plurim̄is te-
stificatus est & exhortabit eos dicens.
Saluamini a generatiōe ista p̄ua. Qui
ergo receperunt sermonem eius bap̄tiza-
ti sunt. & apposite sunt in die illa
animē circiter tria milia. Erant autem
p̄suerantes in doctrina ap̄tor̄ & com-
municatiōe fractionis panis et orationi-
bus. fiebat autem omni animē timor. &
multa quoq̄ prodigia & signa per o-
ap̄los in hier̄tin fiebant & metus erat
magnus in uniuersis. Omnes etiam q̄ cre-
debant erant pariter & habebant omnia
communia. Possessiōes & substantias ue-
debant & dicebant illa omnib̄. put̄
cuiq̄ opus erat. Quotidieq̄ perdurantes
unanimit̄ in templo. et frangentes cir-
ca domos panem sumebat̄ eis c̄ exulta-
tione et simplicitate cordis. collaudan-
tes deum. et habentes gratiam ad omne
plebem. Dominus autem augebat q̄ salui
fiebant quotidie in idipsum.

Et trus autem et Johannes
ascendebant in templum
ad horam orationis nonas.
Et quidam uir qui erat claudus
ex utero matris sue bauiabat quem por-
bant quotidie ad portam templi que di-
spiciosa ut petere elemosynam ab intro-
euntibus in templum. Is cum uidisset Pe-
trum et Johannem incipientes introire in
templum rogabat ut elemosynam accep-
t. Intuens autem in eum Petrus cum Jo-
hanne dixit. Respice in nos. Et ille
intendebat in eos sperans se aliquid accep-
turum ab eis. Petrus autem dixit. Ar-
gentum et aurum non est mihi. quod autem
homo hec tibi dico in nomine Iesu Christi ma-
tris surge et ambula. Et apprehensa ma-
nu eius dextera alleuauit eum. et pro-
tinus consolidate sunt bases eius et pla-
cens stetit et ambulabat. et intra-
uit cum illis in templum ambulans et
exilians et laudans eum. Et uidit omnis
populus eum ambulantem et laudantem
deum. Cognoscebant autem illum qui ipse
erat qui ad elemosynam sedebat ad specio-
sam portam templi. Et impleti sunt stupore
et extasi in eo quod contigerat illi. Cum
tenerent autem Petrum et Johannem cucur-
rit omnis populus ad eos ad porticum que
appellatur Salomonis stupentes. Videns
autem Petrus respondit ad populum.
Vir israelite quid miramini in hoc aut nos
quod intuemini quasi nostra uirtute aut
potestate fecerimus hunc ambulare. Deus
Abraham et deus Isaac et deus Jacob deus
patris nostrorum glorificauit filium suum Je-
sum quem uos quidem tradidistis et ne-

gastis ante faciem Pilati iudicante illo di-
mitti. Nos autem sanctum et iustum ne-
gastis et petistis utrum homicidam dora-
ri uobis auctorem uero uite interfecistis.
Quem deus suscitauit a mortuis cuius nos
testes sumus. et in fide nominis eius hunc
quem uos uidetis et nostis confirmauit
nomen eius. et fides que per eum est dedit
integram sanitatem istam in conspectu os-
mium uestrum. Et nunc fratres scio quia per igno-
rantiam fecistis sicut et principes uestri.
Deus autem qui per nuntiauit per os omnium
prophetarum pati Christum suum sic impleuit.
Poenitemini igitur et conuertimini ut de-
leantur peccata uestra. ut cum uenerint tempo-
ra refrigerii et conspectu domini et mise-
rit eum qui predicatus est uobis Iesum Christum
quem oportet quidem celum suscipere usque
in tempora restitutionis omnium que lo-
cutus est deus per os sanctorum suorum a se-
culo prophetarum. Moyses quidem dixit.
Quoniam prophetam suscitabit uobis deus
de fratribus uestris tanquam meipsum
audietis iuxta omnia quecumque locutus
fuerit uobis. Erit autem omnis anima qui
non audierit prophetam illum extermina-
bitur de plebe. Et omnes prophete et Samuel
et deinceps qui locuti sunt annuntiauerunt
dies istos. Vos estis filii prophetarum et te-
stamenti quod disposuit deus ad patrem uestrum
dicens ad Abraham. Et in semine tuo bene-
dicentur omnes familie terre. Vobis pri-
mum deus suscitans filium suum misit et
benedicentem uobis ut conuertat se unus-
quisque a nequitia sua.

Quentibus autem illis ad
populum supuenerunt sa-
cerdotes et magistratus te-
pli et saducei dolentes q-
docerent populum. & annuntiarent in-
Iesum resurrectionem ex mortuis. et in-
iecerunt in eos manus. et posuerunt eos
in custodiam usq. in crastinum. Erat aut-
um uespera. Multi autem eor- q. audi-
erant uerbum crediderunt. et factus est
numerus eor- quinque milia. Factum est
autem in crastinum ut congregarent pri-
cipes eor- & seniores et scribe in hierusa-
lem. Annas & principes sacerdotum. &
cayphas & iohannes & alexander et
quocumque erant de genere sacerdotali.
Et statuentes eos in medio interrogabant.
In qua uirtute. aut in quo nomine fecis-
tis hec uos. Tunc Petrus repletus spiritu
dixit ad eos. Principes populi et seniores
isrl. audite. si nos hodie diiudicamur in
benefacto hominis infirmi. in quo iste
saluus factus est. notum sit omnibus uo-
bis & omni plebi isrl. q. in nomine iesu
christi nazareni quem uos crucifixistis &
quem deus suscitauit a mortuis. in hec iste
astat coram uobis sanus. hic est lapis q.
reprobatus est a uobis edificanti- q. factus
est in caput anguli et non est in
alio aliquo salus. Nec enim aliud nome-
est sub celo datum hominibus. in quo
oporteat nos saluos fieri. Videntes aut-
petri constantiam et iohannis comper-
to q. homines essent sine litteris & idio-
te admirabantur. et cognoscebant eos
qm. cum iesu fuerant. hominem quoq. ui-
dentes stantem cum eis q. curatus fue-

rat. nihil poterant contradicere. Jusse-
runt autem eos foras extra conualum
secedere. & conferebant ad inuicem di-
centes. Quid faciemus hominibus istis.
qm. quidem notum signum factum est
per eos omnibus habitantibus hierusalem.
Manifestum est & non possumus neg-
re. Sed ne amplius diuulgetur in populo.
comminemur eis ne ultra loquamur in nomine
hec ulli hominum. Et uocantes eos denu-
tiauere ne omnino loquerentur. neque
docerent in nomine iesu. Petrus uero & io-
hannes respondentes. dixerunt ad eos. Si ius-
tum est in conspectu dei uos potius au-
dire q. deum iudicare. Non enim possis-
que uidimus & audiuimus non loqui.
Et illi comminantes dimiserunt eos. no-
inuenientes quomodo punirent eos pp.
populum. q. omnes clarificabant id qd.
factum fuerat in eo qd. acciderat. An-
norum enim erat amplius quadraginta.
homo. in quo factum fuerat signum
istud sanitatis. Dimissi autem uenerunt
ad suos. et annuntiauerunt eis q. ad co-
principes sacerdotum et seniores dixerunt.
Cum audissent unanimiter leuauerunt
uocem ad eum. & dixerunt. Domine
tu q. fecisti celum & terram mare & om-
nia que in eis sunt. q. spiritu sancto per os
patris nostri dauid pueri tui dixisti. o.
Quare fremuerunt gentes & populi in-
ditati sunt in ira. Astiterunt. & prin-
cipes conuenerunt in unum aduersus
christum. et aduersus christum eius. Conue-
nerunt enim uere in ciuitate ista ad-
uersus sanctum puerum tuum iesum quem
unxisti. Herodes & pontius pilatus

cum gentibus & populis iherosolimitane facere que manus tua & consilium tuum docuerunt fieri. Et nunc domine respice in minas coram & da seruis tuis cum omni fiducia loquere uerbum tuum in eo quod manus tuam extendas ad sanitates & signa et prodigia fieri pro nomine sancti filii tui Iesu. Et cum orassent motus est locus in quo erant congregati & repleti sunt omnes spiritu sancto & loquebantur uerbum deum cum fiducia. Multitudinis autem creditum erat cor unum et anima una. nec quisquam eorum que possidebat aliquid suum esse dicebat. sed erant illis omnia communia. Et uirtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Iesu Christi domini nostri. et gratia magna erat in omnibus illis. Neque enim quisquam eorum erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant. uidentes afferbant precia eorum que uendebant. & imponebant ante pedes apostolorum. Diuidebant autem singulis prout cuiusque opus erat. Ioseph autem qui cognominatus est Barrabas ab apostolis. quod est interpretatum filius consolationis leuitae cyprius genere. cum haberet agrum uendidit eum. et attulit precium & posuit ante pedes apostolorum.

Ita autem quidam nomine Ananias cum Saphyra uxore sua uendidit agrum. & fraudauit de precio agrum. conscia uxore sua. et afferens partem quaedam ad pedes apostolorum posuit. Dixit autem Petrus ad Ananiam. Anania cur tentauit sathanas cor tuum mentari te spi-

ritu suo et fraudare de precio agrum. Nonne manens tibi manebat & uenundatum in tua erat potestate. Quare possisti in corde tuo hanc rem. Non est mentis hominibus sed deo. Audiens autem Ananias hec uerba. cecidit & expirauit. Et factus est timor magnus super omnes qui audierunt. Surgentes autem iuuenes. amouerunt eum. et effrentes sepelierunt. Factum est autem quasi horarum trium spatium. & uxor ipsius nesciens quod factum fuerat introuit. Dixit autem ei Petrus. Dic mihi mulier. si tanti agrum uendidisti. At illa dixit. Etiam tanti Petrus autem ad eam. Quid utique conuenit uobis tentare spiritum domini. Ecce pedes eorum qui sepelierunt uirum tuum ad ostium & effrent te. Confestim cecidit ante pedes eius & expirauit. Intrantes autem iuuenes inueniunt illam mortuam. et extulerunt & sepelierunt ad uirum suum. Et factus est timor magnus in uniuersa ecclesia. et in omnes qui audierunt hec. Per manus autem apostolorum fiebant signa & prodigia multa in plebe. Et erant unanimiter omnes in portico Salomonis. Ceterorum autem nemo audebat se coniungere illis. sed magnificabat eos populus. Magis autem augebat eorum in domo multitudo uirorum. ac mulierum. ita ut in plateas eiecerent infirmos & ponerent in lectulis ac grabatis. ut ueniente Petro saltem umbra illius obumbraret quosque illos. et liberarent omnes ab infirmitatibus suis. Concurrerat autem & multitudo uenire ciuitatem hierosolimam. afferentes egros & uexatos a spiritibus immundi.

q̄ curabant omnes. Exurgens autem princeps sacerdotum et omnes q̄ cum illo erant quæ est heresis saduceorum repleti sunt zelo & iniecerunt manus in apostolos & posuerunt eos in custodia publica. Angelus autem domini per noctem aperit ianuas carceris. et educens eos dixit. Ite & stantes loquimur in templo plebi omnia uerba uite huius. Quam audissent intrauerunt diluculo in templum et docebant. Adueniens autem princeps sacerdotum et q̄ cum eo erant conuenerunt concilium et omnes seniores filiorum israel & miserunt ad carcerem ut adducerentur. Cum autem uenissent ministri & apertum carcerem non inuenissent illos. reuersi nuntiauerunt dicentes. Carcerem quidem inuenimus clausum cum omni diligentia & custodes stantes ante ianuas. apertis autem neminem intus inuenimus. Ut autem audierunt sermone magistatus templi et principes sacerdotum ambigebant de illis quidnam fieret. Adueniens autem quidam nuntiavit eis. quia ecce uiri quos posuistis in carcerem sunt in templo stantes & docentes populum. Tunc abiit magistratus & ministri & adduxit illos sine uia. Timebant enim populum ne lapidarent. Et cum adduxissent illos statuerunt in concilio. Et interrogauit eos princeps sacerdotum dicens. Precipiendo precipimus uobis ne doceretis in nomine isto & ecce replestis hierusalem doctrina uestra et uultis inducere super nos sanguinem hominis istius. Respondens autem Petrus & apostoli dixerunt. Obedire oportet deo in-

gis q̄ hominibus. Deus patrum uestrorum suscitauit Iesum quem uos interemistis suspendentes in ligno. Hunc principem & saluatorem deus exaltauit dextera sua ad dandam poenitentiam israel & remisit eum peccatorum. & nos sumus testes horum uerborum & spiritus sanctus quem dedit deus omnibus obedientibus sibi. Hæc cum audissent discabant & cogitabant interficere illos. Surgens autem quidam in concilio phariseus nomine Gamaliel legis doctor honorabilis uniuersæ plebi iussit foras ad breue homines fieri. Dixitq̄ ad illos. Viri israelite attendite uobis super hominibus istis quod acturum sitis. Nunc hos enim dies extitit Theodanus dicens se esse aliquem cui confesserunt numerus uirorum circiter quadringentorum. qui occisus est & omnes qui credebant ei dissipati sunt & reclusi ad nihilum. Post hunc extitit iudas galileus in diebus professionis & auertit populum post se. Et ipse perijt & omnes quocumque confesserunt ei dispersi sunt. Et nunc itaq̄ dico uobis. discedite ab hominibus istis & sinite illos. Quoniam si est ex hominibus consilium hoc aut opus dissoluatur si uero ex deo est non poteritis dissoluere ne forte & deo repugnare uideamini. Confesserunt autem illi & conuocantes apostolos denuntiauerunt ne omnino loquerentur in nomine iesu & dimiserunt eos. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. Omni autem die non cessabant in templo & circa domos docentes & euangelizantes. Chry

rum Iesum.

In diebus autem illis cre-
scente numero discipulorum
factum est murmur gre-
corum aduersus hebreos.
eo quod despicerentur in ministerio quotid-
iano uicue coram. Conuocantes autem
duodecim multitudinem discipulorum
dixerunt. Non est equum nos derelin-
quere uerbum dei & ministrare men-
sis. Considerate ergo fratres uestrorum ex uo-
bis boni testimonij septem plenos spiritu
sancto et sapientia. quos constituamus super
hęc opus. Nos uero orationi et ministe-
rio uerbi instantes erimus. Et placuit
sermo coram omni multitudine. Et de-
gerunt Stephanum uirum plenum fide
& spiritu sancto & Philippum et procorum
et Nicanorem et Timonem & parmenam
& Nicolaum aduenam antiochenum. Hi
statuerunt ante conspectum apostolorum &
orantes imposuerunt eis manus. Et uer-
bum domini creuebat & multiplicabatur
numerus discipulorum in hierusalem ualde.
Multa etiam turba sacerdotum obediebat
fidei. Stephanus autem plenus gratia &
fortitudine faciebat prodigia et signa ma-
gna in populo. Surrexerunt autem quidam
de synagoga que appellatur libertinorum
et cyrenensium & alexandrinorum &
eorum que erant a cilicia & asia disputa-
tes cum stephano. & non poterant resistere
sapientie & spiritui que loquebatur. Tunc sus-
ciperunt uiros que dicerent se audisse eu-
dicentem uerba blasphemie in moysen &
deum. Commouerunt itaque plebem et

seniores & scribas et concurrentes rapue-
runt eum et adduxerunt in concilium.
et statuerunt falsos testes que dicerent.
Homo iste non cessat loqui uerba aduer-
sus locum sanctum et legem. Audiu-
imus enim eum dicentem. quoniam Iesus naza-
renus hic destruit locum istum & muta-
bit traditiones quas tradidit nobis Moyses.
Et uententes cum omnibus que sedebant
in concilio. uiderunt faciem eius tanquam
faciem angelorum.

Ixit autem princeps sacer-
dotum. sicut ita se habent.
Qui ait. Viri fratres &
patres audite. Deus glorie
apparuit patri nostro abrahe cum esset in
mesopotamia priusquam moraretur in charra. &
dixit ad illum. Exi de terra tua et de co-
gnatione tua. et ueni in terram quam mo-
strauero tibi. Time exijt de terra chaldeo-
rum et habitauit in charra. Et inde o-
postquam mortuus est pater eius transtulit
illum in terram istam in qua nunc uos ha-
bitatis. Et non dedit illi hereditatem in
ea. nec passum pedis. sed repromisit dare
illi eam in possessionem. et semini eius
post ipsum. cum non haberet filium. Lo-
cutus est autem ei dominus. quia erit semen eius
accola in terra aliena. et seruituti eos sub-
icient. & male tractabunt eos annis quadringentis.
& gentes cui seruerint iudicabo
ego dicit dominus. Et post hec exibunt &
seruient mihi in loco isto. Et dedit illi
testamentum circucisionis. et sic genuit
israhel. et circucidit eum die octaua & israhel
ac et iacob & iacob duodecim patriar-

chas & patriarce. emulantes Joseph uen-
diderunt in egyptum. et erat deus cum eo.
& eripuit eum de omnibus tribulationibus
eius. et dedit ei gratiam et sapientiam in
conspectu pharaonis regis egyptiorum.
& constituit eum prepositum super egyptum
et super omnem domum suam. Venit autem
fames in uniuersa egyptum & chanaan. &
tribulatio magna. & non inueniebant ei-
bos patres nostri. Cum audisset autem Jacob
esse frumentum in egypto. misit patres
nostros primum. et in secundo cognitus est
Joseph a fratribus suis. & manifestatum est
pharaoni genus eius. Mittens autem Joseph
accesit Jacob patrem suum. et omnem
cognationem suam in animabus septuagin-
ta quatuor. Et descendit Jacob in egyptum
& defunctus est ipse & patres nostri. Et
translati sunt in sichem. & positi sunt in
sepulchro quod emit Abraham pretio argen-
ti a filiis emor filij sichem. Cum autem
appropinquaret tempus promissionis qua
confessus erat deus abrae. creuit popu-
lus & multiplicatus est in egypto. quoad
usque surrexit alius rex in egypto qui non
sciebat Joseph. Hic circūueniens genus
nostrum. afflixit patres nostros. ut exponerent
infantes suos ne unificarentur. Eodem tem-
pore natus est Moyses. et fuit gratus deo
qui nutritus est tribus mensibus in domo pa-
tris sui. Exposito autem illo sustulit ex
filia pharaonis. et nutritum eum sibi in fi-
lium. Et eruditus est Moyses omni sa-
pientia egyptiorum. et erat potens in uer-
bis & in operibus suis. Cum autem imple-
retur ei quadraginta annorum tempus. ascendit in co-
elus ut uisitare fratres suos filios israel. Et

cum uidisset quendam iniuriam patien-
tem uindicauit illum et fecit ultionem ei
ei qui iniuriam sustulit. percussio egyptio
Existimabat autem intelligere fratres quoniam
deus per manum ipsius daret salutem illis. Et
illi non intellexerunt. Sequenti uero
die apparuit illis litigantibus & recon-
ciliabit eos in pace. dicens Viri fratres
estis. Ut quid nocetis alterutro? Quia
iniuriam faciebat primo. repulit eum
dicens. Quis te constituit principem et
iudicem super nos? Numquid interficere
me tu uis. quemadmodum interfecisti
heri egyptium? Fugit autem Moyses
in uerbo isto. et factus est aduersa in
terra madian. ubi genuit filios duos.
Et expletis annis quadraginta. appa-
ruit illi in deserto montis syna angelus
in igne flammæ rubi. Moyses autem ui-
dens admiratus est uisum et accedens
et illo ut consideraret facta est ad ex-
uocem domini. dicens. Ego sum deus patrum
tuorum. deus Abraham. deus Isaac. & deus Ja-
cob. Et timefactus autem Moyses non
audebat considerare. Dixit autem illi
deus. Solue calciamentum pedum tuorum.
Locus enim in quo stas terra facta est.
Uidens uidi afflictionem populi mei qui
est in egypto. & gemitum eorum audui
& descendi liberare eos. Et nunc ueni
et mitam te in egyptum. hunc Moyses
quem negauerunt dicentes. quod te con-
stituit principem et iudicem. hunc deus
principem et redemptorem misit cum
manu angeli qui apparuit illi in rubo. Et
hic eduxit illos faciens prodigia & signa
in terra egypti. & in rubro mari. et in.

deserto annis quadraginta. Hic est Moyses qui dixit filijs israel. Propheeta suscitabit de fratribus uestris tanquam in ipsum audietis. Hic est qui fuit in ecclesia in solitudine cum angelo qui loquebatur ei in monte syna & cum patribus uestris qui accepit uerba uitae dare uobis. Cui noluerunt obedire patres uestri sed repulerunt & aduersi sunt cordibus suis in egyptum dicentes ad Aaron. Fac nobis deos qui precedant nos. Quasi enim huic qui eduxit nos de terra egypti nescimus quid factum sit ei. Et uitulum fecerunt in diebus illis & obtulerunt hostiam simulacro & letabantur in operibus manuum suarum. Convertit autem deus & tradidit eos seruire militie caeli sicut scriptum est in libro prophetarum. Nunquid uictimas aut hostias obtulistis mihi annis quadraginta in deserto domus israel. Et suscepistis tabernaculum syloch & sidonum dei uestri rempham figuram quasi fecistis adorare eas et transferam uos in Babylonem. Tabernaculum testimonium fuit cum patribus uestris in deserto sicut disposuit illis deus loquens ad Moysen ut faceret illud secundum formam quam uiderat. Quod & induxerunt suscipientes patres uestri cum iesu in possessionem gentium quas expulit deus a facie patrum uestrorum usque in diebus dauid. Qui inuenit gratiam ante deum & petiit ut inueniret tabernaculum deo iacob. Salomon autem edificauit illi domum. Sed non excelsus in manifestis habitabat sicut per prophetam dicit. Caelum mihi sedes est. terra autem scabellum pedum meorum. Quam domum

edificabitis mihi dicit deus. aut quod locus refectionis meae est. Nonne manus mea fecit haec omnia. Dura ceruice et incircumcisi cordibus & auribus. uos semper spiritu sancto resististis sicut patres uestri et uos. Quem prophetarum non sunt persecuti patres uestri. Et occiderunt eos qui prenuuntabant de aduentu iusti cuius uos nunc perituros & homicidas fuidis qui accepistis legem in dispositione angelorum et non custodistis. Audientes autem haec dissiccabantur cordibus suis et stridebant dentes in eum. Cum autem esset plenus spiritu sancto intendens in caelum uidit gloriam dei et iesum stantem a dextris dei. Et ait. Ecce uideo celos apertos & filium hominis stantem a dextris uirtutis dei. O exclamantes autem uoce magna continuerunt aures suas & impetum fecerunt unanimiter in eum. Et eicientes eum extraciuertatem lapidabant et testes deposuerunt uestimenta sua secus pedes adolescentis qui uocabatur saulus. Et lapidabant stephanum inuocantem & dicentem. Domine iesu suscipe spiritum meum. Postis autem genibus clamauit uoce magna dicens Domine ne statuas illis haec peccatum. Et cum haec dixisset obdormiuit in domino.

Nulus autem erat consentiens uoci eius. Facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesia quae erat hierosolymis & omnes dispersi sunt per regiones iudaeae & samariae praeter apostolos. Curauerunt autem stephanum uiri timorati & fecerunt planctum magnum

super eum. Saulus uero deuastabat ecclesiam per domos intrans et trahens uiros ac mulieres tradebat in custodiam. **I**gitur qui dispersi erant pertransibant euangelizantes uerbum dei. Philippus autem descendens in ciuitatem samarie predicabit illis christum. Intendebant autem turbę his que a philippo dicebantur unanimitate audientes & uidentes signa que faciebat. Multi enim eorum qui habebant spiritus immundos clamantes uoce magna exiebant. Multi autem paralytica et claudi curati sunt. factum est ergo gaudium magnum in illa ciuitate. Vir autem quidam nomine simon qui ante fuerat in ciuitate magnus seducens gentem samarie dicens se esse aliquem magnum cui auscultabant omnes a minimo usque ad maximum dicentes hic est uirtus dei que uocatur magna. Attendebant autem ex parte quod multo tempore magicis suis dementasset eos. Cum uero credidissent philippo euangelizanti de regno dei in nomine iesu christi baptizabant uiri ac mulieres. Tunc simon & ipse credidit & cum baptizatus esset adhaerebat philippo. Videns etiam signa et uirtutes maximas fieri stupens admirabatur. Cum autem audissent apostoli qui erant in hierosolymis quia recepisset samaria uerbum dei miserunt ad eos petrum et iohannem qui cum uenissent orauerunt pro ipsis ut acciperent spiritum sanctum. Nondum enim in quoniam illorum uenerat sed baptizati tamen erant in nomine domini iesu. Tunc imponebant manus super illos & accipiebant spiritum sanctum. Cum uidisset autem simo-

na per impositionem manus apostolorum dare spiritum sanctum obtulit eis pecuniam dicens. Date & mihi hanc potestatem ut cuiuscumque imposuero manus accipiat spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum. Pecunia tua tecum sit in perditionem quoniam donum dei existimasti pecunia possideri. Non est enim tibi pars neque sortis in sermone isto. **R**espondens autem simon dixit. Precamini uos pro me ad dominum ut nihil ueniat super me horum que dixistis. Et illi quidem testificati & locuti uerbum dei rediebant hierosolymam & multis regionibus samaritanorum euangelizabant. Angelus autem domini locutus est ad philippum dicens. Surge & uade contra meridianum que descendit ab hierusalem in gazam hec est deserta. Et surgens abiit. Et ecce uir ethiopicus cuiusdam potentis candidis regine ethiopicum qui erat super omnes eius uenerat adorare in hierusalem et reuertebatur sedens super currum suum legens esaiam prophetam. Dixit autem spiritus philippo. Accede & adiunge te ad currum istum. Accurrens autem philippus audiuit eum legentem esaiam prophetam & dixit. Putas ne intelligis que legis? Qui ait. Et quomodo possum si non aliquis ostenderit mihi. Rogauitque philippum ut ascenderet et sederet secum. Locus autem scrip-

turē qm̄ legebat erat hic. Tanq̄ ovis
ad occisionem ductus est & sicut agnus
coram tondente se sine uoce sic non ape-
ruit os suum. In humilitate iudicium eius
sublatum est. Generatiōem eius q̄ enarra-
bit. Qm̄ tollitur de terra uita eius. Re-
pondens autem eunuchus Philippo dixit.
O bsecro te de quo propheta dicit hoc de se
an de alio aliquo. Apertens autem Phi-
lippus os suum & incipiens a scriptura
ista euangelizauit illi Iesu. Et dum ire-
p̄ uiam uenerunt ad quandam aquam
& ait eunuchus. Ecce aqua. Q̄ s̄ phi-
bet me baptizari. Dixit autem philippus.
Si credis ex toto corde. licet. Et respon-
dens ait. Credo filium dei esse Iesum
chr̄m. Et iussit stare currum. Et descen-
derunt uterq̄ in aquam. Philippus & eu-
nuchus & baptizauit eum. Cum autem
ascendisset de aqua. sp̄s domini rapuit
Philippum. et amplius non uidit eum. eu-
nuchus ibat enim per uiam suam gau-
dens. Philippus autem inuentus est in
Azoto & pertransiens euangelizabat ci-
uitatibus cunctis donec ueniret cesaream.

Aulus autem adhuc spi-
rans in mare et cecidit in
discipulos domini. accessit
ad principem sacerdotum
& petijt ab eo ep̄tas in Damascum ad sy-
nagogas. ut si quos inuenisset huius iux-
tuos ac mulieres. uictos perduceret in
hierlm̄. Et cum iter faceret. contigit ut
appropinquaret damasco. Et subito cir-
cūfulxit eum lux de celo. & cadens in
terram audiuit uocem dicentem sibi. o

Saule. Saule qd me persequeris. Q̄ dixit
quus es domine. Et ille. Ego sum Iesu-
quem tu persequeris. Dura est tibi contra
stunulum calcitrare. Et tremens ac stupe-
dixit. Domine qd me uis facere. Et do-
minus ad eum. Surge & ingredere ciuita-
tem. et ibi dicet tibi qd te oportet
facere. Viri autem illi q̄ comitabantur
eo stabant stupefacti. audientes quidem
uocem. neminem autem uidentes. Surrex-
it autem Saulus de terra. apertisq̄ oculis
nihil uidebat. Ad manus autem illum tra-
hentes introduxerunt damascum. Et erat
ibi tribus diebus non uidentis & non man-
ducauit neq̄ bibit. Erat autem quidam
discipulus damasci nomine Ananias. Et
dixit ad illum in uisu dñs Anania. At
ille ait. Ecce ego domine & dñs ad eus.
Surge & uade in uicium q̄ uocat rectus
& quere in domo iude saulum nomine
Tharsaisensem. Ecce enim orat. Et uidit
uir Ananiam nomine introuentem & im-
ponentem sibi manus. ut uisum recipiat.
Respondit autem Ananias. Domine au-
diui a multis de uero hoc q̄ta mala fecer-
it sanctis tuis in hierlm̄. Et tunc h̄c pote-
statem a principibus sacerdotum alligā-
di omnes q̄ inuocant nomen tuum. Dixit
autem ad eum dñs. Vade qm̄ uas elec-
tionis est mihi iste. ut portet nomen me-
um coram gentibus & regionibus & filiis
isrl̄. Ego enim ostendam illi. q̄ta oportet
at eum p̄ nomine meo pati. Et abiit Ana-
nias et introuit in domum. & imponens
ei manus dixit. Salue fr̄. dñs misit me
Iesus. q̄ apparuit tibi in uia qua uenie-
bas. ut uideas & impleans sp̄sancto. Et

confestim ceciderunt: ab oculis eius tan-
q̄ squame et uisum recepit. Et surgens
baptizatus est. & cum accepisset cibum
confortatus est. Fuit autem cum discipu-
lis q̄ erant Damasci p̄ dies aliquot. Et co-
tinuo ingressus in synagogas predicabat
Iesum qm̄ hic est filius dei. Stupebant
autem omnes q̄ eum audiebant & dice-
bant. Nonne hic est q̄ expugnabat in
hierlm̄ eos q̄ inuocabant nomen istud.
Et huc ad hoc uenit ut uinctos duceret ad
principes sacerdotum. Saulus autem mul-
to magis conualecebat et confundebat
Iudeos q̄ habitabant Damasci affirmans
qm̄ hic est chr̄s. Cum autem imple-
tur dies multi concilium fecerunt in
unum Iudei ut eum interficerent. Not̄
autem facte sunt Saulo insidie con-
Custodiebant autem & portas die ac noc-
te ut eum interficerent. Accipientes
autem eum discipuli nocte p̄ mur̄ di-
miserunt eum. sūmittentes in sporta.
Cum autem uenisset in hierlm̄ tentabat se-
uingere discipul̄ & omnes timebant e-
non credentes q̄ esset discipulus. Bar-
nabas autem apprehensum illum duxit
ad ap̄t̄s & narrauit illis quomodo in-
uia uidisset dñm. et q̄ locutus est ei
& quomodo in Damasco fiducialiter eg-
rit in nomine Iesu. Et erat cum illis itans
& exiens in hierlm̄. fiducialiter agens in
nomine domini. Lequebat̄ quoq̄ gentib̄
& disputabat cum grecis. illi autem que-
rebant occidere eum. Et cum cognouisset
fr̄s. deduxerunt eum cesartam. & dū-
serunt tharsum. Eccl̄ia q̄dem per totam
Iudeam et galileam et samariam habebat

pacem et edificabat̄ ambulans in timo-
re domini. et consolatiōe sancti sp̄s reple-
bat̄. Factum est autem ut Petrus dum
transiret uniuersos deuentur̄ ad sanctos
q̄ habitabant lydde. Inuenit autem ibi
hominem quendam nomine Eneam ab 1
annis octo iacentem in grabato. q̄ erat pa-
raliticus. Et ait illi Petrus. Enea sanct-
te dominus Iesus chr̄s. Surge & stes-
ne tibi. Et continuo surrexit. Et uide-
runt eum omnes q̄ habitabant lydde &
saronē q̄ conuersi sunt ad dñm. In Ioppe
autem fuit quedam discipula nomine ta-
bita. que interpretata dicit̄ Dorcas. hęc
erat plena opib̄ bonis & elemosinis q̄s
faciebat. Factum est autem in diebus illi-
ut infirmata moreret̄. Quam cum la-
uissent. posuerunt eam in coenaculo. Cū
autem prope esset Lydda ab Ioppe di-
scipuli audientes q̄ Petrus esset in ex-
miserunt duos uiros ad eum rogantes
ut p̄giteris uenire usq̄ ad nos. Excun-
gens autem Petrus uenit cum illis. Et
cum aduenisset duxerunt illum in coe-
naculum. & circumsteterunt illum om-
nes uidue flentes & ostendentes ei tu-
nicas & uestes quas faciebat illis dor-
cas. Eiecit̄ autem omnib̄ foras. Petrus
pones genua orauit. & conuersus ad co-
pul̄ dixit. Tabita surge. At illa aperuit
oculos & uiso Petro resedit. Datis aut̄
illi manum. erexit eam. & cum uocasset
sanctos & uiduas assignauit eam uiuā.
Notum autem sem̄ est per uniuersam
Ioppen & crechiderunt multi in dño.
Factum est autem ut dies multos mor-
ret̄ in Ioppe apud Simonem quen-

dam coriarium.

It' autem qdam erat in
cesarea nomine Cornelius
centurio cohortis que di
cit' Italica. religiosus &
timens deum cum omni domo sua. facie
elemosynas multas plebi & deprecans de
um semper. Is uidit in uis' manifeste qu'
si hora diei nona angelum dei introuen
tem ad se' et dicentem sibi. Corneli. At
ille intuens eum. timore correptus dixit
Q uis es domine. Dixit autem illi. Oratioes
tue & elemosyne tue ascenderunt in
memoriam in conspectu dei. Et nunc
mitte uiros in iopp'e & accersi Simonem
quendam q cognominat' Petrus. hic ho
spitatur apud Simonem quendam co
riarium. cuius est domus iuxta mare.
H ic dicet tibi. qd te oportet facere. Et
cum discessisset angelus q loquebat' illi.
uocauit duos domesticos suos. & milite
metuentem dnm ex his q illi parebant.
Quib' cum narraisset omnia. misit illos in
ioppem. Postera autem die iter illis faci
entibus & appropinquantibus ciuitati. ascen
dit Petrus in superiora. ut oraret circa
horam sextam. Et cum esuriret uoluit
gustare. Parantibus autem illis. cecidit
super eum mentis excessus. Et uidit ce
lum apertum. & descendens uas quoddam
uelut linteam magnum quattuor mi
tus summitti de celo in terram. in quo
erant omnia quadrupedia terre & uo
lucilia celi. Et facta est uox ad eum.
S urge Petre. occide & manduca. Aut
autem Petrus. Absit domine qa nunq

manducaui omne comune et immundum.
Et uox iter' secundo ad eum. Quod deus
purificauit. tu comune ne dixeris. Ite
fem est per ter. Et statim receptum est i
uas in celum. Et dum intra se hesitate
Petrus quendam esset uisio quam uidisset.
ecce uiri q missi erant a Cornelio ingre
tes domum Simonis astiterunt ad ianuam.
Et cum uocassent interrogabant si Simone
q cognominatur Petrus illic haberet hosp
tium. Petro autem cogitante de uisione.
dixit spiritus ei. Ecce uiri tres querunt
te. Surge itaq. & descende. & uade cu
eis nihil dubitans. qa ego misi illos. Descen
dens autem Petrus ad uiros dixit. Ecce
ego sum quem queritis. Que causa est
pp quam uenistis. Q. dixerunt. Corne
lius centurio uir iustus et timens deus
et testimonium habens ab uniuersa gen
te iudeor'. responsum accepit ab ange
lo sancto accersu te in domum suam et
audire uerba abs te. Introducens ergo
eos. recepit hospitio. Sequenti autem die
surgens pfectus est cum illis. & qdam ex
fratrib' ab iopp'e comitati sunt eum. Al
tera autem die introiuit cesaream. Cor
nelius uero expectabat illos. conuocatis
cognatis suis et necessarijs amicis. Et factu
tum est cum introisset Petrus obuius ue
nit ei Cornelius. & prostratus ad pedes eius
adorauit eum. Petrus uero eleuauit eum
dicens. Surge & ego ipse homo sum. Et
loquens cum illo intrauit. et inuenit &
multos q conuenerant. dixitq. ad illos.
Vos scitis quomodo abominatum sit uiro
iudeo coniungi aut accedere ad alieni
genam. Sed mihi ostendit deus nemi

communem aut immundum dicitur hominem propter quod sine dubitatione ueni accersitus. Interrogo ergo quam ob causam accersistis me. Et Cornelius ait. A iudiciis quarta die usque ad hanc horam orans eram hora nona in domo mea et ecce uisus est ante me in ueste candida et ait. Cornelii exaudita est oratio tua et cleon synagoga tue commemoratae sunt in conspectu dei. Mitte ergo in joppam et accersi simonem qui cognominatur Petrus hic hospitat in domo simonis corarii iuxta mare. Confestim ergo misi ad te et tu bene fecisti ueniendo. Nunc ergo omnes nos in conspectu tuo assumus audire omnia quae cum tibi precepta sunt a domino. Aperiens autem Petrus os suum dixit. In ueritate compari quia non est personarum acceptor deus sed in omni gente qui timet eum et operatur iustitiam acceptus est illi. Verbum misit deus filius israel annuntians pacem per Iesum christum hic est omnium dominus. Vos scitis quod factum est uerbum per uniuersam iudeam. Incipiens enim a galilea post baptismum quod predicauit Iohannes Iesum a nazareth quomodo unxit eum deus spiritu sancto et uirtute quae pertransiit beneficiendo et sanando omnes oppressos a diabolo quoniam deus erat cum illo. Et nos testes sumus omnium quae fecit in regione iudeorum et hierosolimam quem occiderunt suspendentes in ligno hunc deus suscitauit tertia die et dedit eum manifestum fieri non omni populo sed testibus preordinatis a deo nobis qui manducauimus eum bibimus cum illo postquam resurrexit a mortuis. Et precepit nobis predicare et te

stificari quia ipse est qui constitutus est a deo iudex uiuorum et mortuorum huius omnes prophetarum testimonium prebent remissionem peccatorum accipere per nomen eius omnesque credunt in eum. Adhuc loquente Petro uerba haec cecidit spiritus sanctus super omnes qui audiebant uerbum. Et obstupuerunt ex circuncisione fideles qui uenerant cum Petro quia et in nationes quia et in nationes gratia spiritus sancti effusa est. Audiebant enim illos loquentes linguis et magnificantes deum. Tunc respondit Petrus. Numquid aqua quis prohibere potest ut non baptizentur in quo spiritus sanctum acceperunt sicut et nos. Et iussit eos baptizari in nomine Iesu christi. Tunc rogauerunt eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

Udierunt autem apostoli et fratres qui erant in iudea quoniam et gentes receperunt uerbum dei. Cum autem ascendisset Petrus hierosolimam disceptabant aduersus illum qui erant ex circuncisione dicentes. Quare intrasti ad uiros preputium habentes et manducaisti cum illis. Incipiens autem Petrus exponebat illis ordinem dicens. Ego eram in ciuitate joppe orans et uidi excessu mentis meae uisionem descendentis uas quoddam uelut lintheum magnum quattuor mitis summitti de caelo et uenit usque ad me. In quo intuens considerabam et uidi quadrupedia terre et bestias et reptalia et uolatilia caeli. Audiuero autem et uocem dicentem mihi

Surgit Petrus occide & manduca. Dixi
autem. Nequaquam domine quia commu-
ne aut immundum nunquam intravit in-
ter os meum. Respondit autem uox secun-
do de celo. Quia deus mundauit tu ne in
commune dixeris. Haec autem facta sunt
post haec & recepta sunt omnia rursus
in celum. Et ecce uiri tres confestim
astiterunt in domo in qua eram missi
& caesarea ad me. Dixit autem spiritus mihi
ut irem cum illis nihil hesitans. Vene-
runt autem mecum et sex fratres ista & in-
gressi sumus in domum uiri. Narrauit
autem nobis quomodo uidisset angelum
in domo sua stantem & dicentem sibi
Mitti in ioppen & accersi Simonem qui co-
gnominatur Petrus qui loquitur tibi uerba
in quibus saluus es tu & uniuersa do-
mus tua. Cum autem coepissem loqui ce-
cidit spiritus sanctus super eos sicut & in nos
in initio. Recordatus sum autem sibi
domini sicut dicebat Iohannes quod
baptizauit aqua uos autem baptizabi-
mini spiritu sancto. Si ergo eandem gra-
tiam dedit illis deus sicut & nobis qui
credidimus in dominum Iesum Christum ego
quasi etiam qui possem prohibere deum. His
auditis tacuerunt & glorificauerunt
deum dicentes. Ergo & gentibus peni-
tentiam dedit deus ad uitam. Et illi qui-
dem qui dispersi fuerant a tribulatione
que facta fuerat sub Stephano perambu-
lauerunt usque phoenicem & cyprum &
Antiochiam nemini loquentes uerbum
nisi solis iudeis. Erant autem quidam
ex eis uiri cyprum & cyrenam qui cum in-
troissent Antiochiam loquebantur ad gre-

cos annuntiantes dominum Iesum. Et erat in
manibus domini cum eis multusque numerus
credentium conuersus est ad dominum. Per-
uenit autem sermo ad aures ecclesie que
erat hierosolymis super istas & miserunt Bar-
nabam usque ad Antiochiam. Quia cum per-
uenisset & uidisset gratiam dei gauisus est
& hortabatur omnes in proposito cordis per-
manere in domino quia erat uir bonus & ple-
nus spiritu sancto et fide & apposita est
multa turba domino. Profectus est autem
tharsus ut quaereret Saulum quem cum
inuenisset perduxit Antiochiam. Et ante
totum conuersati sunt ibi in ecclesia &
docuerunt turbam multam ita ut cogno-
minarentur primum Antiochie discipuli
christiani. In his autem diebus superuenit
ab hierosolymis propheta Antiochiam &
surgens unus ex eis nomine Agabus signi-
ficabat per spiritum famem magnam futuram
in uniuerso orbe terrarum que facta est
sub Claudio. Discipuli autem putantes
quosdam haberet proposuerunt in ministerium mit-
tere habitantibus in iudea fratribus quosdam & fe-
cerunt mittentes ad seniores per manus
Barnabe & Sauli.

Eodem autem tempore
miserunt herodes rex manus
ut affligeret quosdam de
ecclesia. Occidit autem Iac-
obum fratrem Iohannis gladio uidens autem
quia placere iudeis apposuit apprehen-
dere & Petrum. Erant autem dies azimorum.
Quem cum apprehendisset misit
in carcerem tradensque quattuor quater-
nionibus militum ad custodiendum uo-

lent post pascha producere eum populo.
Et Petrus quidem seruabatur in carcere or-
atio autem fiebat sine intermissione ab ec-
clesia ad deum pro eo. Cum autem produce-
turus eum esset herodes in ipsa nocte tra-
hit Petrus dormiens inter duos milites iun-
tus cathenis duabus & custodes ante ostium
custodiebant eum. Et ecce angelus
domini astitit & lumen reflexit in ha-
bitaculo percussitque latere Petri excita-
uit eum dicens Surge uelociter. Et ce-
derunt cathene de manibus eius. Dixit
autem angelus ad eum. Precinge & cal-
cea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit
illi. Circunda tibi uestimentum tuum
& sequere me. Et exiens sequebatur eum
et nesciebat quia uere est quod fiebat per an-
gelum. Existimabat autem se uisum uide-
re. Transiit autem primam & secun-
dam custodiam uenerunt ad portam fer-
ream que ducit ad ciuitatem. que uero
aperta est eis. Et excurrentes percesserunt
in uicium unum. et continuo discessit ange-
lus ab eo. Et Petrus ad se reuersus dixit
Nunc scio uere quia misit dominus angelum suum
& eripuit me de manu herodis & de om-
ni expectatione plebis iudeorum. Conside-
ransque uenit ad domum Marie matris Jo-
hannis qui cognominatus est Marcus. ubi
erant multi congregati et orantes. Pulsa-
te autem eo ad ostium ianue percussit pe-
della ad uidendum nomine recte. Et ut
cognouit uocem Petri pro gaudio non
aperuit ianuam. sed intro currens nunti-
auit stare petrum ante ianuam. At illi di-
xerunt ad eam. Insanas. Illa autem af-
firmabat sic se habere. Illi autem dicebant

Angelus eius est. Petrus autem perseverans
pulsans. Cum autem aperuissent ostium
uiderunt eum & obstupuerunt. Annu-
ens autem eis manu ut tacerent. narra-
uit quomodo dominus eduxisset eum de ca-
cere. Dixitque. Nuntiate iacobo & fratribus
hec. Et egressus abiit in alium locum. facta
autem die erat non parua turbatio inter
milites. quodnam factum esset de petro.
Herodes autem eum requisisset eum & non
inuenisset. inquisitione facta de custodibus
iussit eos duci. descendensque a iudea in
cesaream. ibi commoratus est. Erat autem
iratus tyrys & sidonius. At illi unanimes
uenerunt ad eum. et persuasio blasto que
erat super cubiculum regis postulabant pa-
cem. eo quod alerentur regiones eorum ab illo.
Statuto autem die herodes uestitus ueste
regis. sedit per tribunal & contionabatur
ad eos. Populus autem acclamabat dei
uocem & non hominis. Confestim autem
percussit eum angelus domini eo quod non de-
disset honorem deo. & consumptus a
serpente spirauit. Verbum autem domini
creuebat & multiplicabatur. Barnabas autem
et saulus reuersi sunt ab hierosolymis exp-
lecto misterio. assumpto iohanne qui cogno-
minatus est Marcus.

Rant autem in ecclesia
que erat Antiochie prophete
& doctores in quibus Bar-
nabas & simon qui uoca-
batur niger. et Lucius cyrenensis & Ma-
nabe qui erat herodis tetrarche collaetane
& saulus. Ministrantibus autem illis in
domino et ieiunantibus. dixit illis spiritus sanctus

S egregate mihi Saulum et Barnabam in
opus ad quod assumpsi eos. Tunc iuua-
tes & orantes imponentes eis manus dimi-
serunt illos. Et ipsi quidem missi a spiritu
sancto abierunt Seleucia & inde nauiga-
uerunt cyprum. Et cum uenissent sala-
minam predicabant uerbum dei in syna-
gogis iudeorum. Habebant autem & ioha-
nnem in ministerio. Et cum pambulassent
uniuersam insulam usque paphum. inueni-
erunt quendam uirum magnum pseudo-
prophetam iudeum. cui nomen erat Ba-
rius. qui erat cum proconsule Sergio paulo
uiro prudente. hic accersitis Barnaba et
Paulo. desiderabat audire uerbum dei.
Resistebat autem illis Elymas magus. sic
enim interpretatur nomen eius querens aue-
tere proconsulem a fide. Saulus autem qui
paulus repletus spiritu sancto intuens
in eum dixit. O plene omni dolo et om-
ni fallacia fili diaboli inimice omnis ius-
titie. non desinis subuertere uias domini
rectas. Et nunc ecce manus domini super
te & eris cecus non uidentis solem usque
ad tempus. Et confestim cecidit in ter-
ram caligo et tenebre. & circumiens quere-
bat quod ei manum daret. Tunc procon-
sul cum uidisset factum credidit admi-
rans super doctrina domini. Et cum a papho
nauigasset Paulus et qui cum eo erant.
uenierunt in portum paphie. Iohannes
autem discedens ab eis reuersus est ier-
osolimam. Illi uero pertranseuntes pe-
gredi uenerunt Antiochiam pisidie. & in-
gressi synagogam die sabbatorum scde-
runt. Post lectionem autem legis &
prophetarum miserunt principes synagoge

ad eos dicentes. Viri fratres. si quis est in uo-
bis sermo exhortationis ad plebem. dicite.
Surgens autem Paulus & manu silentium
indicens ait. Viri israelite & qui timetis
deum audite. Deus plebi israel elegit
patres nostros et plebem exaltauit cum esset
incole in terra egypti. & in brachio ecce-
so eduxit eos ex ea. & per quadraginta
annorum tempus in uerbis eorum sustinuit in
deserto. Et destruens gentes septem in
terra chanaan sorte distribuit eis terra-
rum. quasi post quadringentos & quin-
quaginta annos & post hoc dedit iudicem
usque ad samuel prophetam. Et exinde
postulauerunt regem & dedit illis Sa-
ul filium eis uirum de tribu beniamin
annis quadraginta. Et amoto illo suscita-
uit illi dauid regem. cui testimonium
prohibens dixit. Inueni dauid filium Jesse
uirum secundum cor meum. qui faciet
omnes uoluntates meas. huius autem ex
semine secundum promissionem eduxit israhel
saluatorem Iesum. predicante Iohanne
ante faciem aduentus eius baptismum
penitentie omni populo israhel. Cum im-
pleret autem cursum suum dicebat.
Quem me arbitramini esse non sum ego.
sed ecce uenit post me. cuius non sum.
dignus calcamenta pedum soluere. Vi-
ri fratres filii generis abraham & qui in uobis
timent deum. uobis uerbum salutis huius
missum est. Quoniam habitabant hierosolimam
& principes eius hunc ignorantes. & uo-
ces prophetarum que per omne sabbatum
leguntur iudicantes impleuerunt. Et
nullam eam mortis inuenientes in eo pe-
tuerunt a pilato ut interficerent eum.

Cunq̄ consumassent omnia que de eo ser-
ta erant. deponentes eum de ligno posue-
runt eum in monumento. Deus autem
suscitauit eum a mortuis tertia die. q̄
uisus est per dies multos his q̄ simul ascen-
derant eum de galilea in hierlm̄. qui
usq̄ nunc sunt testes eius ad plebem. 1
Et nos uobis annuntiamus ea que ad pa-
tres nostros remissionem facta est. q̄
nam hanc d̄s adimpleuit filius uir̄i resu-
scitans iesum. sicut in psalmo secundo ser-
tum est. filius meus es tu. ego hodie ge-
nui te. Q̄ autem suscitauit eum a mor-
tuis amplius iam non reuersur̄ in corrup-
tionem. ita dixit. Quia dabo uobis sancta
dauid fidelia. Ideoq̄ et alius dicit. Non
dabis sanctum tuum uidere corruptionem.
Dauid enim in sua generatione. cui
administrasset uoluntati dei. dormiuit &
appositus est ad pres̄ suos. & uidit cor-
ruptionem. Quem uero d̄s suscitauit a mor-
tuis. non uidit corruptionem. N. otum 1
igit̄ sit uobis uiri frat̄. q̄a per hunc uobis
his remissio peccator̄ annuntiat̄. ab omnib̄
q̄b̄ non posuistis in lege moysi iustificari.
In hoc omnis q̄ credit iustificabit̄. Vi-
dete ergo ne superueniat uobis q̄d dictum
est in prophetis. Videte contemptores &
admiramini et disperdimini. q̄a operor̄ op̄
ego in dieb̄ uir̄i opus q̄d non creditis siq̄
enarrauerit uobis. Excuntib̄s autem illi
rogabant ut sequenti sabbato loquerent̄
sibi uerba hec. Cunq̄ dimissa esset syna-
goga. secuti sunt multi iudeor̄. & colē-
tium deum aduenare Paulum & Bar-
nabam. q̄ loquent̄s suadebant eis ut per-
manerent in gratia dei. Sequenti uero sab-

bato pene uniuersa ciuitas conuenit audi-
re uerbum dei. Videntes autem turbas
iudei repleti sunt zelo. & contradicebat
his que a paulo dicebant̄ blasphemante-
tes. Tunc constanter Paulus & Barnaba
dixerunt. Vobis oportebat primum loq̄
uerbum dei. sed qm̄ repellitis illud. & in-
dignos uos iudicatis. eterne uitæ. ecce co-
uertimur ad gentes. Sicut enim nobis pre-
cepit dominus. Posui te in lucem gentiū.
ut sis in salutem usq̄ ad extremum terre.
Audientes autem gentes gauise sunt. &
glorificabant uerbum domini. & credid-
erunt quot quot erant. preordinati ad uitā
eternam. Disseminabat̄ autem uerbum do-
mini p̄ uniuersam regionem. Iudei autem
concitauerunt mulieres religiosas & hone-
stas. & primos ciuitatis. et excitauerunt
persecutionem in Paulum & Barnabam &
eiecerunt eos de finib̄ suis. At illi ex-
cussu puluere pedum in eos uenerunt ier-
osolimam. Discipuli quoq̄ replebant̄ gaudio &
sp̄s sancto.

Actum est autem in ierom̄
ut simul introirent syna-
gogam iudeor̄ & loque-
rent̄. ita ut crederet iude-
orū & grecorū copiosa multitudo. 1
Quo increduli fuerunt iudei suscitau-
erunt & ad iracundiam concitauerunt ani-
mas gentium aduersus frat̄. Multo igit̄
tempore demorati sunt. fiducialiter age-
tes dño testimonium phibente uerbo gra-
tiae suae. dante signa & prodigia fieri per
manus eorū. Diuisa est autem multitu-
do ciuitatis & qdam quidē erant cum. 1

judæis. qdam uero cum aplis. Cum autē factus esset impetus gentilium et iudeorum cum principibus suis ut contumeliosus afficerent & lapidarent eos intelligentes confugerunt ad ciuitates lyconie Lystri & derbeam & uniuersam in circuitu regionem & ibi euangelizantes erant. Et commota est omnis multitudo in doctrinam eorum. Paulus autem & Barnabas morabantur in lystris. Et qdam uir lystris infirmus pedibus sedebat claudus ex utero matris sue q nunquam ambulauerat. hic audiuit paulum loquentem. Qui intuitus eum & uidens qm fidem haberet ut saluus fieret dixit magna uoce. Surge super pedes tuos rectus. Et exiuit & ambulabat. Turbæ autem cum uidissent qd fecerat Paulus. eleuauerunt uocem suam lyconie dicentes. Dy similes facti hominibus descenderunt ad nos. Et uocabant Barnabam iouem. paulum uero Mercurium. qm ipse erat dux uerbi. Sacerdos quoque iouis q erat ante ciuitatem. tauros & coronas ante ianuas afferens cum populis uolebat sacrificare. Qd ubi audierunt apostoli Barnabas et paulus concisis tunicis suis exiuerunt in turbas clamantes & dicentes. Viri qd hec facitis. Et nos mortales sumus similes uobis homines annuntiantes uobis ab his uanis conuerti ad deum uiuum q fecit celum & terram & mare & omnia que in eis sunt. q in preteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi uias suas. Et qdem non sine testimonio sancti scriptum reliquit benefacens de celo dans pluuias & tempora fructifera implens cibo & letitia corda eorum. Et

hec dicentes uix sedauerunt turbas ne sibi immolarent. Superuenerunt autem qdam ab Antiochia & Iconio iudei. & persuasis turbis lapidantes paulum traxerunt extra ciuitatem. estimantes eum mortuum esse. Circūdantibus autem cum discipulis surgens intrauit ciuitatem. & postera die profectus est cum Barnaba in derbeam. Cuius euangelizasse ciuitati illi & docuissent multos. reuersi sunt lystri & Iconiam et Antiochiam confirmantes animas discipulorum exhortantesq ut permanerent in fide. & qm multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei. Et cum constitissent illis per singulas ecclesias presbyteros & orassent cum ieiunationibus commendauerunt eos domino in quem crediderunt. Transcuntesq. pisidiam uenerunt in Pamphylia et loquentes uerbum dñi in pge descenderunt in Ataliam & inde nauigauerunt Antiochiam. unde erant traditi gratie dei in opus qd compleuerunt. Cuius autem uenissent et congregassent ecclesiam retulerunt qm fecisset dñs cum illis & qm aperuisset gentibus ostium fidei. Morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis.

T qdam descendentes de iudea docebant fratres. qm nisi circūdamini secundum morem Moysi non potestis saluari. Facta ergo seditione nominata Paulo et Bernabe aduersus illos. Statuerunt ut ascenderent Paulus & Barnabas et qdam alij ex alijs ad aplo & presbyteros in hierolim super hac que

stione. Illi ergo deducti ab ecclesia per-
transibant phenice & samariam narra-
tes conuersionem gentium & faciebant
gaudium magnum omnibus fratribus. Cum
autem uenissent hierosolymam suscepti
sunt ab ecclesia et ab apostolis et senioribus an-
nuntiantes quia deus fecisset cum illis. Sur-
rexerunt autem quidam de heresi phari-
seorum qui crediderunt dicentes. quia oportet
circumcidi eos. precipere quoque serua-
re legem Moysi. Conueneruntque apostoli
et seniores uidere de uerbo hoc. Cum
autem magna congregatio fieret. surgens
Petrus dixit ad eos. Viri fratres uos scitis
quoniam ab antiquis diebus deus in uobis elegit per
os meum audire gentes uerbum euangelii
et credere. Et quia nouit corda deu-
i testimonium perhibuit. datus illis spiritus
sanctum sicut et nobis. et nihil discre-
uit inter nos et illos fide purificans cor-
da eorum. Nunc ergo quod tentatis deum
imponere iugum super ceruices discipulo-
rum. quod neque nos neque patres nostri porta-
re potuimus. Sed per gratiam domini Iesu
Christi credimus saluari quemadmodum
et illi. Tacuit autem omnis multitudo
et audiebant Barnabam et Paulum
narrantes quia deus fecisset signa et pro-
digia in gentibus per eos. Et postquam tace-
runt respondit Jacobus dicens. Viri fratres
audite me. Simon narrauit quemadmo-
dum primum deus uisitauit sumere ex ge-
tibus populum nomini suo. et huic conco-
dant uerba prophetarum sicut scriptum est.
Post hec reuertar et reedificabo taberna-
culum Dauid quod decidit. et diruta eius
reedificabo. et erigam illud ut requirant

ceteri hominum dominum et omnes gentes
super quibus inuocatus est nomen meum.
dicit dominus faciens hec. Notum a seculo
est domino opus suum. propter quod ego uidi
eo non inquietari eos qui ex gentibus conue-
tunt ad Deum. sed scribere ad eos ut ab-
stineant se a contaminationibus simulacro-
rum. et fornicatione. et suffocatis. et san-
guine. Moyses enim a temporibus anti-
quibus habet in singulis ciuitatibus quod cum pre-
dicent in synagogis. ubi per omne sabbatum
legit. Tunc placuit apostolis et senio-
ribus cum omni ecclesia eligere uiros ex eis
et mittere Antiochiam cum Paulo et
Barnaba. Iudam qui cognominabatur Bar-
sabas et Sylam uiros primos in fratribus et
scribente per manus eorum. Apostoli et se-
niores fratres. his qui sunt Antiochie et sy-
rie et ceterarum fratribus ex gentibus salutes.
Quoniam audiui quia quidam ex uobis ex-
iuntes turbauerunt uos uerbis euertere
animas ustras quibus non mandauimus.
placuit nobis collectis in unum eligere
uiros et mittere ad uos cum carissimis
uiris Barnaba et Paulo. hominibus qui tra-
diderunt animas suas pro nomine domini
Iesu Christi. Misimus ergo Iudam et
Sylam qui et ipsi uobis uerbis referent ex
idem. Visum est enim spiritui sancto et no-
bis nihil ultra imponere uobis oneris quod
hec necessaria. ut abstineatis uos ab im-
molatis simulacrorum. et sanguine. et san-
guine. et suffocato. et fornicatione. a quibus
custodiente uos bene agatis. Salute. Illi
ergo dimissi descenderunt Antiochiam
et congregata multitudo tradiderunt
epistolam. Quam cum legissent gauisi sunt

super consolatione. Judas autem & Sy-
las & ipse cum essent prophetæ uerbo
plurimo consolati sunt fratres & confirm-
uerunt. Facto autem ibi aliquo tempo-
re dimissi sunt cum pace & fratre ad eos
qui miserant illos. Visum est autem Sy-
le ibi remanere. Judas autem solus abijt
hierusalem. Paulus autem & Barnabas de-
morabantur Antiochie docentes & eu-
gelizantes cum alijs pluribus uerbum
domini. Post aliquot autem dies dixit
ad Barnabam Paulum. Reuertentes uisi-
temus fratres per uniuersas ciuitates in
quibus predicauimus uerbum domini quom-
odo se habeant. Barnabas autem uolebat
secum assumere & Iohannem qui cognomi-
nabatur Marcus. Paulus autem rogabat
eum ut qui discessisset ab eis de pam-
phylia & non uideret eum in opus non
debere recipi. Facta est autem dissensio
ita ut discederent ab inuicem. Et Bar-
nabas quidem assumpto Marco nauiga-
re & cyprum. Paulus uero electo Sy-
la profectus est. traditus gratia dei & fratribus.
Perambulabat autem Syriam & Ciliciam
confirmans ecclesias. precipiens custodie
precepta apostolorum & seniorum.

Eruenit autem in Derbe
& Lystram. Et ecce discipu-
lus quidam erat ibi nomine
Timotheus. filius mulieris
iudee fidelis patre gentili. Huic testi-
monium bonum reddebant quia in Lystra
erant & Iacono fratres. Hunc uoluit Pau-
lus secum proficisci & assumens circum-
cidit eum propter uideos qui erant in illis lo-

eis. Sciebant enim omnes quia pater eius e-
rat gentilis. Cum autem pertransirent
ciuitates. tradebant eis custodire dogma-
ta quae erant decreta ab apostolis & senio-
ribus qui erant hierosolymis. Et ecclesie quae
confirmabantur fide & abundabant nu-
mero quotidie. Transientes autem phry-
giam & galatiae regionem. uentati sunt &
spiritu sancto loqui uerbum in Asia. Cum
uenissent autem in Mysiam tentabant i-
re in Bithyniam. & non permisit eos spiritus
Iesu. Cum autem pertransissent Mysiam de-
scenderunt Troadem. Et uisio per noctem
Paulo ostensa est. Vir macedo quidam erat
stans & deprecans eum & dicens. Tran-
siens in Macedonia adiuua nos. Ut au-
tem uisum uidit. statim quaesiuimus pro-
ficisci in Macedonia. certi facti quia uo-
casset nos Deus euangelizare eis. Naui-
gantes autem & Troade recto cursu ue-
nimus samothraciam & sequenti die
Neapolim & inde philippis. quae est pri-
ma partis macedoniae ciuitas colonia. o.
Erasmus autem in hac urbe diebus aliquot
consistens. Die autem sabbatorum egre-
si sumus foras portam uiae fluminis ubi ui-
debat orationem esse & sedentes loquebamur
mulieribus quae conuenerant & quaedam
mulier nomine Lydia purpuraria ciui-
tatis thiatyrenorum colens Deum audiu-
it cuius dominus aperuit cor intendente his quae
dicebantur & paulo. Cum autem baptizata
esset et domus eius deprecata est dicens.
Si iudicatus me fidelis domino esse intro-
ire in domum meam & manere. Et co-
git nos. Factum est autem euntibus nobis
ad orationem puellam quaedam habentem

spem phitonem obuiare nobis quae questum
magnum prestabat dominus suus dummodo.
H. et subsecuta paulum & nos clamabat di-
cens Isti homines serui Dei excelsi sunt
& annuntiant uobis uiam salutis. Haec
autem faciebat multis diebus. Dolens autem
Paulus & conuersus spiritus dixit. Praecipio
tibi in nomine Iesu christi exire ab ea. Et
exiit eadem hora. Videntes autem domini
eius quia exiit spes questus eorum. ap-
prehendentes Paulum & Syllam perduxerunt
forum ad principes. & offerentes
eos magistratibus dixerunt. Haec homines
conturbant civitatem nostram cum sint Iu-
daeae & annuntiant morem quem non lice-
t uobis suscipere neque facere cum simus Roma-
ni. Et cucurrit plebs aduersus eos & ma-
gistratus scilicet tunicis eorum uulnerunt eos
uirgis caedi. Et cum multas plagas eis im-
posuissent miserunt eos in carcerem precepi-
ente custodi ut diligenter custodiret eos.
Cum tale preceptum accepisset misit eos in
interiorem carcerem. & pedes eorum strin-
xit ligno. M. eadem autem nocte Paulus
& Syllas adorante laudabant Deum &
audiebant eos qui in custodia erant. Subi-
to uero terremotus factus est magnus ita
ut mouerentur fundamenta carceris. Et i-
statum aperta sunt omnia ostia & uniuersorum
uincula soluta sunt. Expergefactus
autem custos carceris & uidens uanitas ap-
tas carceris euaginato gladio uolebat se-
interficere estimans fugisse unum. Clama-
uit autem Paulus uoce magna dicens.
Nihil tibi mali feceris. & uiuersus. n. hic i-
sum. Petitoque lumine introgressus est &
tremefactus percutit Paulum & Syllam ad pe-

des & perducens eos foras ait. Domini quod me-
oportet facere ut saluus sum. At illi dix-
erunt. Crede in dominum Iesum & saluus eris tu
& domus tua. Et locuti sunt ei uerbum
domini cum omnibus qui erant in domo eius. Et
tollens eos in illa hora noctis lauit plagas
eorum & baptizatus est ipse & omnis domus
eius continuo. Quia perduxerunt eos in do-
mus suam apposuit eis mensam & letatus
est cum omni domo sua credens deo. Et
cum dies factus esset miserunt magistratus
lictores dicentes. Dimitte homines
illo. Nuntiauit autem custos carceris
uerba haec paulo quia miserunt magistri-
tus ut dimittamini. Nunc igitur exeu-
tes ite in pace. Paulus autem dixit eis.
Ceteros nos publice indemnato homines Ro-
manos miserunt in carcerem. & nunc oc-
culte nos eiciunt. Non ita. sed ueniat
& ipsi nos eiciant. Nuntiauerunt autem
magistratibus lictores uerba haec. Timuerunt
audito quod Romani essent & ueniente de-
precati sunt eos. Et educentes rogabant
ut egredierentur de urbe. Exeuntes autem
de carcere introierunt ad Lydiam. & cum
suis fratribus consolati sunt eos & profecti sunt.

Ubi autem pambulassent
Amphipolim & Apolloni-
am uenerunt Thessalonicam
ubi erat synagoga iudeorum.

Secundum consuetudinem autem Paulus
introiit ad eos & per liberos tria disere-
bit eis de scripturis adaperiens & insinua-
ns quia christum oportuit pati & resur-
gere a mortuis & quia hic est Iesus christus
quem ego annuntio uobis. Et quidam

ex eis crediderunt. & adunati sunt Pa-
 ulo & Sylo & de colentibus gentilibusque
 multitudo magna & mulieres nobiles
 non paucæ. Et clamantes autem iudei assy-
 mentesque de uulgo uiros quosdam malos
 & turba facta concitauerunt civitatem
 et assistentes domui Jasonis querebant eos
 perducere in populum. Et cum non inue-
 nissent eos traxerunt Jasonem & quos-
 dam fratres ad principes civitatis clamante
 quoniam hi qui urbem concitant & huc ueniunt
 quos susceperit Jason & hi omnes contra
 decreta Cæsarum faciunt Regem alium
 dicentes esse Jesum. Concitauerunt autem
 plebem & principes civitatis audientes
 hæc. Et accepta satisfactione a Jasone &
 a ceteris dimiserunt eos. Fratres uero con-
 festim per noctem dimiserunt Paulum &
 Sylam in Peram. Qui cum uenissent in
 synagogam iudeorum introierunt. Hi au-
 tem erant nobiliores eorum qui sunt the-
 salonicæ qui susceperunt uerbum cum om-
 ni aueritate quotidie scrutantes scriptu-
 ras si hæc ita se haberent. Et multi quidem
 crediderunt ex eis & mulieres gentilium
 honestarum & uiri non pauci. Quoniam autem
 cognouissent in thessalonia iudei quia &
 bene prædicatum est a paulo uerbum dei ue-
 nerunt & illuc commouentes & turbantes
 multitudinem. Statimque tunc paulus
 dimiserunt fratres ut iret usque ad mare. Sy-
 las autem & Timotheus remanserunt ibi.
 Quoniam autem deducebant Paulum perduxerunt
 eum usque ad Athenas. Et accepto manda-
 to ab eo ad Sylam & Timotheum qui cele-
 riter uenirent ad illum profecti sunt. O-
 Paulus autem cum Athenis esset expecta-

re incubat. Ipse ei in ipso uidens idolatri
 deditam civitatem. Disputabat igitur in syn-
 goga cum iudeis & colentibus & in foro per
 omnes dies ad eos qui audierant. Quidam au-
 tem epicuri & stoici philosophi disserunt
 cum eo & quidam dicebant. Qui uult se-
 minuerbi hinc dicit. Alii uero nouorum
 demoniorum uidet annuntiator esse quia Iesum
 & resurrectionem annuntiabat eis. Et ap-
 prehensum cum ad Ariopagum duxerunt
 dicentes. Possimus scire que est hæc noua
 que a te dicitur doctrina. Noua enim quæ-
 dam inuesti auribus nostris. Volumus ergo sci-
 re quidnam uelint hæc esse. Athenienses autem
 omnes & aduenæ hospites ad nihil aliud uer-
 cabant nisi aut dicit aut audire aliquid nouum.
 Stans autem Paulus in medio Ariopagi ait.
 Viri athenienses per omnia quæ supersticiosos
 uos uideo. Quod ergo ignorantis colitis hoc
 ego annuntio uobis. Deus qui fecit mundum
 & omnia que in eo sunt. hic celi & ter-
 re cum sit deus non in manufactis templis
 habitat. nec manibus humanis colitur. Indu-
 gens aliquid cum ipse deus omnibus uitam &
 inspirationem & omnia fecerit ex uno om-
 ni genere hominum inhabitare super uniuersam
 faciem terre. definiens statuta tempo-
 ra & terminos habitationis eorum. querere
 Deum si forte attulerent eum aut inue-
 niant. quibus non longe sit ab uno quorundam
 in ipso cum uiuimus & mouemur & sumus. Sic
 & quidam uirorum poetarum dixerunt. Ipsi
 enim & genitum sumus. Cuius ergo cum
 sumus dei non debemus estimare auro &
 argento aut lapidi sculpture artis & cogi-
 tationis hominis diuinitatem esse simile. Et
 tempora quidem huius ignorantie despiciet

Pyetens n. & uidens si
 mulax nra / inueni &
 ani in q scriptum erat
 Ignoto Deo.

ens Deus. nunc annuntiat hominibus ut
omnes ubique poenitentiam agant. eo quod
statuit diem in quo iudicaturus est orbem
in equitate in uero in quo statuit fidem
prebens hominibus. suscitans eum a mor-
tuis. Cum audissent autem resurrectio-
nem mortuorum quidam quidem iride-
bant. quidam uero dixerunt. Audiemus te
de hoc iterum. Sic Paulus exiit de in-
cho cor. Quidam uero uiri adherente-
ei crediderunt. In quibus & Dyomisius an-
opagita & mulier nomine Damaris &
alii cum eis.

Post hec egressus ab athe-
nis uenit Corinthum. et
inueniens quendam iudeum
nomine Aquilam ponticam
gentem. qui nuper uenerat ab Italia & pre-
illam uxorem eius. eo quod precepisset. Ch-
uclius discedere omnes iudeos a Roma.
accessit ad eos. et quia eiusdem erat arti-
manebat apud eos & operabatur. Erant au-
tem scenofactorie artis. Et disputabat in
synagoga per omne sabbatum. interpone-
nomen domini Iesu suadebatque iudeis & gre-
cis. Cum uenissent autem de Macedonia
Sylas & Timotheus. instabat uero Paulus
testificans iudeis esse christum Iesum. Con-
tradicientibus autem eis & blasphemantibus
excitans uestimenta sua. dixit ad eos.
Sanguis uir super caput uestrum. Mundus ego
ex hoc ad gentes uadam. Emigrans in-
de. intrauit in domum cuiusdam nomi-
ne Titi uisti colentis Deum. cuius domus
erat coniuncta synagoga. Cuius autem
archisynagogus crechidit domo cum om-

domo sua. et multi corinthios audientes
credebant & baptizabant. Dixit autem
dominus nocte per uisionem Paulo. Noli tunc
sed loquere & ne taceas. Propter quod ego
sum tecum. et nemo apponet tibi ut no-
ceat te. quoniam populus est mihi multus in
hac ciuitate. Sedis autem ibi annum &
sex menses docens apud eos uerbum Dei.
Gallione autem proconsule Achaie inue-
nerunt uno animo iudei in Paulum.
& adduxerunt eum ad tribunal dicen-
tes. quia contra legem hic persuadet homi-
nibus colere Deum. Incipiente autem Pa-
ulo aperire os dixit Gallio ad iudeos.
Si quidam esset iniquum aliquid aut facin-
orosum o uiri iudei. recte uos sustin-
erem. si uero questiones sunt de uerbo & no-
minibus legis uestrae. uos ipsi uideritis. Iudeus
ego horum nolo esse. Et minauit eos a
tribunali. Apprehendentes autem om-
nes Sosthenem principem synagoga. percu-
tiebant eum ante tribunal. & nihil eo-
rum Gallioni cure erat. Paulus uero cum
cum adhuc sustinisset dies multos. fri-
bus ualefaciens nauigauit in syriam. &
cum eo praxilla & Aquila qui sibi totose-
derat in cenchrus caput. Habebat enim
uotum. Deuenitque ephesum & illos ibi
reliquit. Ipse uero ingressus synagoga dis-
putabat cum iudeis. Rogantibus autem
eis ut ampliori tempore maneret non
consensit. sed ualefaciens & dicens. ite-
rum reuertar ad uos Deo uolente pro-
fectus est ab epheso & descendens circa
ascendit. & salutauit ecclesiam. & de-
scendit Antiochiam. Et factis ibi aliquo
tempore profectus est pambulans ex or-

dine galatiam regionem & phrygiam
confirmans omnes discipulos iudeus
autem quendam apollo nomine alexan-
drinus genere uir eloquens deuenit epi-
scopus potens in scripturis. Hic erat celo-
tus uiam domini & feruens spiritu lo-
quebatur & docebat diligenter ea que sunt
iesu sciens tamen baptisma iohannis. Hic
ergo cepit fiducialiter agere in syna-
goga. Quem cum audissent priscilla
& aquila assumpserunt eum & dilige-
ntius exposuerunt ei uiam domini. Et in-
terea uellente achaium exhortati
fratres scripserunt discipulis ut susce-
perunt eum. Quam uenisset contulit o-
mnia his que crediderunt. Veheme-
ter enim iudeos reuincibat publice
ostendens per scripturas esse Christum iesu.

Actum est autem cum
apollo esset corinthi.
ut paulus pagani su-
perioribus partibus ueni-
ret ephesum & inueniret quosdam o-
discipulos. Dixitque ad eos. Si spiritum
sanctum accepistis credentes. Illi dix-
erunt ad eum. Sed neque si spiritus sanctus est
audiuimus. Ille uero ait. In quo ergo
baptizati estis. Qui dixerunt. In ioha-
nis baptismo. Dicit autem paulus.
Iohannes baptizauit baptismum penitentie
populum dicens. In eum que uentura
esset post ipsum ut crederent. hoc est
in iesum. His auditis baptizati sunt in
nomine domini iesu. Et cum imposuisset il-
lis manus paulus uenit spiritus sanctus super
eos & loquebantur linguis & prophetabant.

Erant autem omnes uiri fere duodecim. In-
gressus autem synagoga cum fiducia lo-
quebatur per tres menses disputans & sua-
dens de regno dei. Cum autem quidam in-
durarent & non crederent maledicente
uiam domini coram multitudine. disceden-
tes ab eis segregauit discipulos. Quotidie dis-
putans in scola tyranni cuiusdam. Hec au-
tem factum est per biennium. ita ut om-
nes que habitabant in asia audirent uerbum
domini iudei atque gentiles. Virtutesque non
qualibet faciebat deus per manum pauli. ita
ut etiam super languidos deferrentur
a corpore eius sudaria & scindia. Et re-
cedebant ab eis languores & spiritus neque
egrediebantur. Tentauerunt autem quidam
& de circuncis iudeis exorcistas inuo-
care super eos que habebant spiritus malos
nomine domini iesu dicentes. A diuro uos
per iesum quem paulus predicat. Erant au-
tem cuiusdam scence iudei principis face-
dotum septem filii que hec faciebant. Respo-
dens autem spiritus nequam dixit eis. Iesum
noui & paulum scio. Vos autem que estis. E-
insiliens homo in eos in quo erat demonum
pessimum & dominum amborum inualuit co-
tra eos. ita ut nudi & uulnerati effugerent
de domo illa. Hec autem notum factum
est omnibus iudeis atque gentilibus que habita-
bant ephesi. & cecidit timor super omnes il-
los & magnificauit nomen domini iesu. Mu-
ltique credentium ueniebant confitentes &
annuntiantes actus suos. Multi autem ex
eis que fuerant curiosi sectari. contulerunt
libros & combusserunt eos coram omnibus
& computatis precij illorum inuenerunt
pecuniam denariorum quinquaginta milium.

Jta fortiter crescebat Verbum Dei & con-
firmabatur. His autem expletis proposuit
Paulus in spiritu transire exacedonia &
Achaia ire Hierosolimam dicens. Quoniam potius
quam fuero ibi oportet me & Romam
uide. Mittens autem in macedoniam di-
ces eis ministrantibus sibi Timotheum &
Erastum ipse remansit ad tempus in Asia.
Facta autem illo tempore turbatio non mi-
nima de uia domini. Demetrius enim quidam
nomen argentarius faciens edes argenteas
Diane prestabat artificibus non modicum
questum. quos conuocans & eos qui eiusmo-
di erant opifices dixit. Viri scitis quid de
hoc artificio est nobis acquisitio & uide-
tis & auditis quia non solum ephesi sed pro-
pe totius Asiae Paulus hic suadens auertit
multam turbam dicens quoniam non sumus
ty qui manibus fiunt. Non solum autem
hoc periclitabit nobis pars in redargutionem
uenire sed & magnae Diane templum in
nihilum reputabitur & destrui incipiet in-
uestas eius quam tota Asia & orbis colit.
His auditis repleti sunt ira & exclamauerunt
dicentes. Magna Diana ephesiorum. Et
impleta est Civitas tota confusione & impe-
tum fecerunt uno animo in theatrum. iuxta
Gaio & Aristarcho macedonibus comitibus
Pauli. Paulo autem uolente intrare in po-
pulum non permiserunt discipuli. Quidam au-
tem & de Asia principibus qui erant amici eius
miserunt ad eum rogantes ne se daret in
theatrum. Alij autem aliud clamabant.
Erat enim ecclesia confusa & plures nesciebant
qua ex causa conuenissent. De turba autem
detraxerunt Alexandrum propellentibus
eum iudeis. Alexander autem manus sile-

tio postulato uolebat rationem reddere pro-
pulo. Quem ut cognouerunt iudeum esse
uox facta est una omnium quasi per horra-
dius clamantium. Magna Diana ephesi-
orum. Et cum sedisset scriba turbas
dixit. Viri ephesi quia enim est hominum
qui nescit ephesiorum Civitatem cultrice
esse magnae Dianae Iouisque plus. Cum ea-
go his contradici non possit oportet uos
sedatos esse & nihil reme agere. Adduxerunt
enim homines istos neque sacrilegos neque
blasphemantes deum uestrum. Quia si Demetrius
& qui cum eo sunt artifices habent aduer-
sus aliquem causam conuentus forensis
aguntur & praesules sunt accusent in-
uicem. Si autem alterius rei querita
in legitima ecclesia poterit absolui. Nam
& periclitamur argui seditionis haereticorum
cum nullus obnoxii sit de quo possimus reddere
rationem concursu istius. Et cum hoc dixisset
dimisit ecclesiam.

Postquam autem cessauit tumultus uocatis Paulus
discipulis & exortatus eos uale dixit & praesertim
est ut iret in macedoniam. Cum autem
perambulasset partes illas & exorta-
tus eos fuisset multo sermone uenit
ad greciam. ubi cum fecisset menses
tres factae sunt illi infidiae a iudeis
nauigaturo in syriam habuitque consi-
lium ut reverteretur per exacedoniam.
Comitatus est autem cum Sosti pater
Pyrrhi berocensis Thessalonicensium
uero Aristarchus & Secundus & Gaius
Terbeus & Timotheus Asiam uer-

Thyebicus & Trophimus. Hi cum prece-
fissent. sustinuerunt nos triade. nos
uō nauigauimus post dies quatuor a
philippis & uenimus ad eos eundem in
diebus quō ubi demorati sumus dieb'
septem. S'na autem sabbatū cum con-
uenissemus ad frangendum panem Paulus
disputabat cum eis. pfecturus in
crastinum. protraxitq; sermonem usq;
in mediam noctem. Erant autem le-
pades copiose in coenaculo ubi etiam
congregati. Sedens autem quidam adole-
lescens nomine Eutyechus super fenestra
cum inegeret somno graui disputan-
te dñi paulo ductus somno cecidit de
tertio coenaculo deorsum & sublatu'
est mortuus. Ad qm cum descendisset
Paulus incubuit sup eum & complexu'
dixit Nolite turbari. Anima eū ipsi-
us in ipso ē. Ascendens autem frangensq;
panem & gustans satisq; allocutus est
usq; in lucem & sic pfectus est. Ad dñi
xerunt autem puerum uiuentem &
consolati sunt non minime. Nos autē
ascendentes nauem nauigauim' in assōn
inde suscepturi paulum. Sic eū dispo-
suerat. ipse p tertiam iter facturū. o-
Cum autem conuenissem' in Assōn assum-
pto eo uenimus Mytilenem. Et inde na-
uigantes sequenti die uenimus contri-
chium & alia die applicuimus samum
& sequenti die uenim' miletum. Propo-
suerat n. Paulus transadire ephesū
ne qua mora illi fieret in Asia. Festin-
bat eū si possibile sibi esset ut diem
pētecosten faceret hierosolymis. Ad mile-
to autem mittens ephesum uocauit m-

iores nati ecclie. & cum uenissent ad
eum & simul essent dixit eis. Vos sciti
a prima die q̄ ingressus sum in Asiam
q̄liter uobiscum p̄ omne temp' fuerim
seruicus domo cum omni humilitate &
lachrymis & tentationib' que mibi ac-
ciderunt. ex insidijs iudeorum. quomo-
do nihil subtraxerim uobis utilium. quo-
minus annuntiarem uobis & docerem uo-
publice & p̄ domos testificans iudeis &
atq; gentilib' in Deum poenitentiam &
fidem in dominū nr̄m Iesum christum.
Et nunc ecce ego alligatus spiritu uado
hierim que in ea uentura sunt. mibi igno-
rans nisi q̄ spiritus sanctus p̄ omnes ciui-
tates m̄ p̄testat' dicens. Quoniam uincu-
la & tribulationes hierosolymis me ma-
nent. Si nihil horum uereor. ne facio
aiam meam preciosiorem q̄ me. dummo-
do consumam cursum meum & myste-
rium xbi quod accepi a domino Iesu
testificari euangelium gratie Dei. Et
nunc ecce ego scio q̄ ampli' non uide-
bitis faciem meam. uos omnes p̄ quos
transiui pdicans regnum Dei. Quapropter
contestor uos hodierna die. q̄ mundus
sum a sanguine omnium. Non eū sub-
terfugi quo min' annuntiarem omne cō-
silium Dei uobis. Attendite uobis & i
uniuerso gregi in q̄ uos sp̄scūs posuit. epi-
copo regere eccliam Dei. quam acquisit
sanguine suo. Ego scio qm intrabunt. pō-
discessicem meam lupi rapaces in uos. nō
parentes gregi. Et ex uobis ipsis exur-
gent uiri laquentes puerla ut abducant
discipulos post se. Propter qd uigilate i
memoria retinentes qm p̄ triennium o-

nocte & die non cessauit cum lachrymi
monens uniuersos uirum. Et nunc com-
mendo uos Deo & uerbo gratiae ipsius. q
potens est edificare & dare hereditatem
in sanctificationis omnibus. Argentum & au-
rum aut uestem nulli concupiui sicut ip-
si scitis. qm ad ea quae mihi opus erant e-
his q mecum sunt ministrauerunt man-
iste. Omnia ostendi uobis. qm sic labora-
tes oportet suscipere infirmos ac memi-
nisse ubi domini Jesu. quoniam ipse di-
xit. Beatius est magis dare q accipere.
Et cum haec dixisset. positis genibus or-
uit cum omnibus illis. Magnus autem
fletus factus omnium. & procumbentes
super collum Pauli osculabantur eum. do-
lentes maxime in uerbo qd dixerat q
nam amplius faciem eius non essent ui-
suri. Et deducebant eum ad nauem.

Vin autem factum esse
ut nauigarem abstracti
ab eis. recto cursu uenim
ebouim & sequenti die Rh-
dum & inde pataram. Et cum inuenis-
semus nauem transfretantem in phoenicez
ascendentes nauigauimus. Cum appar-
uissemus autem cipro relinquente eam
ad sinistram nauigauimus in syriam &
uenimus tyrum. Ibi nauis expositura o-
erat onus. Inuentis autem discipulis ma-
ximus ibi diebus septem. Q Paulo dice-
bant per spm. ne ascenderet hierosoly-
mam. Et expletis diebus. pfecti ibam
deducentibus nos omnibus cum uxoribus
& filiis usq foras ciuitatem. & positis
genibus in littore orauimus. Et cum u-

lescissimus inuicem. ascendimus nauem
illi autem reuerunt in sua. Nos uo
nauigatione explicita a tyro. descen-
dimus ptolemaidem. & salutatis fribus
mansimus die una apud illos. A lia au-
tem die profecti uenimus cesaream. Et
intrantes domum philippi euangeliste
q erat unus de septem mansimus apud
eum. Huic autem erant quattuor fili-
uigines pphetantes. Et cum moraremur
per dies aliquot. superuenit quidam uir
a iudea nomine ppheta Agabus. Is cu
uenisset ad nos. tulit zonam Pauli &
alligans sibi pedes & manus dixit. Haec
dicit sps sanctus. Virum cuius e zona haec
sic alligabunt in hierlm iudei. & tra-
dent in manus gentium. Et cum audi-
semus rogabamus nos & q loci illius i-
erant. ne ascenderet hierosolyman. o
Tunc respondit Paulus & dixit. Quid
facitis flentes & affligentes cor meum?
Ego autem non solum alligari sed &
mori in hierlm paratus sum pp nomen
domini Jesu. Et cum ei suadere non pos-
sem. quieuius dicentes. Domini uol-
tas fiat. Post dies autem istos prepara-
ti ascendeuimus in hierlm. Venerunt au-
tem qdam ex discipulis cesarea nobiscu
adducentes secum apud quem hospitare-
mur iasonem quendam cyprium antiqu-
um discipulum. Et cum uenissem hiero-
solyman. libenter exceperunt nos frs.
Sequenti autem die introibat Paulus o
nobiscum ad iacobum. omnesq collecti
sunt seniores. Quos cum salutasset. nar-
rabat p singula quae Deus fecisset in
gentibus per ministerium illius. Et illi

cum audissent magnificabant Deum. Dix-
runtque. Vides frater quot milia sunt
in iudeis qui crediderunt & omnes em-
latores sunt legis. Audierunt autem
de te quia discessionem doces Moyse eor-
que pergentes sunt iudiciorum. dicens non
debere eos circumcidere filios suos neque
secundum consuetudinem ingredi. Quid
ergo est. Vnde oportet conuenire mul-
titudinem. Audient enim te supuenisse
Ite ergo fac quod tibi dicimus. Sunt no-
bis viri quattuor uotum habentes super
se. His assumptis sanctifica te cum illis.
& impende in illis ut radant capita
et sciant omnes quae de te audierunt
falsa sunt. sed ambulas & ipse custodias
legem. De his autem qui crediderunt ex
gentibus nos scripsimus indicantes ut
abstineant se ab idolis immolato & sa-
guine & fornicatione. Tunc Paulus as-
sumptis uiris postera die purificatus
cum illis intrauit in templum. annun-
tians expletionem diei purificationis
donec offerretur pro uno quoque eorum
oblatio. Dum autem septem dies con-
sumarentur hi qui de Asia erant iudei o-
cum uidissent eum in templo concita-
uerunt omnem populum & iniecerunt
ei manus clamantes. Vir israelite adiu-
te. Hic est homo qui aduersus populum &
legem & locum hunc omnes ubique do-
cens. insuper & gentiles induxit in te-
plum & uiolauit sanctum locum istius.
Viderant enim Trophimum ephesum in-
ciuitate cum ipso quae estimauerunt
quoniam in templum introduxisset. Paulus
Cominota est ciuitas tota & facta est

concurtio populi. Et apprehendentes Pa-
ulum traherunt eum extra templum. et
statim clausae sunt ianuae. Quarentibus
autem eum occidit nuntiatum est tribuno
cohortis quia tota confundit hierosolimam. Qui
statim assumptis militibus & centurionibus
decurrit ad illos. Qui cum uidis-
sent tribunum & milites cessauerunt
percutere Paulum. Tunc accedens Tribu-
nus apprehendit eum & iussit alligari
cathenis duabus & interrogabat quid esset
& quid fecisset. Alij autem aliud clama-
bant in turba. Et cum non posset cer-
tum cognoscere pro tumultu iussit duci
eum in castra. Et cum uenisset ad gra-
dus contigit ut portaretur a militibus pro-
prium populi. Sequeretur enim multitudo
populi clamans tolle eum. Et cum coe-
pisset induci in castra Paulus dicit o-
tribuno. Si licet mihi loqui aliquid
ad te. Qui dixit ei. Grece nosti. No-
ne ty es. egyptius qui ante hos dies ty-
multum concitasti & educesti in dese-
rtum quattuor milia uirorum sicario-
rum. Et dixit ad eum Paulus. Ego
homo sum quidem iudeus & Tharsoc-
olitae non ignote ciuitatis municip.
R. ego autem te permittite mihi loqui
ad populum. Et cum ille permisisset
Paulus stans in gradibus annuit ma-
nu ad plebem & magno silentio fac-
to. allocutus est lingua hebraea dicens.

Iri fratres & patres au-
dite quam ad uos nunc
reddo rationem. Cum
audissent autem quia

hebraea lingua loquitur ad illos magis
praestiterunt silentium. Et dixit. Ego
sum vir iudeus natus tharso cilix. i
nutritus autem in ista Civitate. scus pe
des gamalielis. eruditus iuxta verita
tem paterne legis. emulator legis fieri
& uol omnes etas hodie. qui hanc uiam
persecutus sum usq. ad mortem. alliga
& tradens in custodias uiros ac mulie
res sicut princeps sacerdotum mihi tes
timonium reddidit & omnes maiores na
ty. a qbus & epistolas accipiens ad fra
tres Damascum pergebam. ut adduce
rem inde unctos in hierusalem ut pu
rarentur. Factum est autem cuncto o
me & appropinquante Damasco me
dia die subito de celo circumfulsit me
lux copiosa. & decidens in terram au
dii uocem dicentem mihi. Saule Sau
le. qd me persequeris. Ego autem re
 respondi. Quis es domine. Dicitque
ad me. Ego sum Iesu nazareus quem
tu persequeris. Et qui mecum erant
lumen qdem uiderunt. uocem autem
non audierunt. eius qui loquebatur me
cum. Et dixi. Quid faciam domine.
Dominus autem dixit ad me. Surgens
uade Damascum. & ibi tibi dicetur de
omnibus que te oporteat facere. Et o
cum non uiderem pax claritate lumini
illius. ad manum deductus a comitibus
ueni Damascum. Ananias autem qui
dam uir secundum legem testimonium
habens ab omnibus colubitantibus iudei
ueniens ad me. & stans dixit mihi. o
S aule frater respice. Et ego eadem ho
ra respexi in eum. At ille dixit. De

us patrum nostrorum. preordinauit
te ut cognosceres uoluntatem eius &
uidens iustum & audires uocem ex o
re eius. quia eris testis illius ad om
nes homines eorum que uidisti & au
disti. Et nunc quid moraris. Exur
ge & baptizare. & abluere peccata tua
in uocato nomine ipsius factum est a
autem reuertenti mihi in hierusalem.
& oranti in templo fieri me in stupo
re mentis. & uidere illum dicentem
mihi. Festina & exi uelociter ex hie
rusalem. quoniam non recipient testi
monium tuum de me. Et ego dixi.
Domine. ipsi sciunt quia ego etiam con
cludens in carcerem. & cedens per sy
nagogas eos q. credebant in te. Et
cum funderetur sanguis Stephani te
tis tui ego stabam & consentiebam. i
& custodiebam uestimenta interfici
entium illum. Et dixit ad me. Sa
de. quoniam ego in natione longe
mittam te. Audiebant autem eum o
usq. ad hec. Nubum. & leuauerunt uo
cem suam dicentes. Tolle de terra hu
iusmodi. Non enim plus est eum uiuere.
Vociferantibus autem eis & pycienti
bus uestimenta sua. & puluerem iac
tantibus in aerem. iussit Tribunus in
duci eum in castra & flagellis cedi
& torqueri eum. ut sciret propter
quam causam sic acclamarent ei. Et
cum astrinxisset eum loris dixit ad
ti sibi Centurioni Paulus. Si homine
Romanum & indenatum licet uobis
flagellare. Quo audito Centurio ac
cessit ad Tribunum. & nuntiavit ei

dicens. Quid acturus es? Hic enim
homo cuius romanus est. Accedens
autem Tribunus dixit illi. Dic mihi
si tu romanus es. At ille dixit. o
etiam. Et respondit Tribunus. Ego
multa summa ciuitatem hanc con-
secutus sum. Et Paulus ait. Ego au-
tem & natus sum. Protinus ergo di-
scesserunt ab illo qui cum torturi
erant. Tribunus quoque timuit postquam
releuit quia cuius romanus esset
et quia alligasset eum. Postera aute-
die uolens scire diligentius quia ex
causa accusaretur & iudex soluit e-
um. & iussit sacerdotes conuenire
& omne concilium. & adducens Pa-
ulum statuit inter illos.

Intendens autem in
concilium Paulus ait.
Viri fratres. ego omni
conscientia bona con-
uersatus sum ante Deum usque in o-
chothernum diem. Princeps autem
sacerdotum Ananias precepit o-
stantibus sibi percutere os eius.
Tunc Paulus dixit ad eum. Per-
cuti & te Deus paries dealbabit.
Et tu sedens iudicas me secundum
legem. & contra legem uides me
percuti. Et qui assabant dixerunt.
Summum sacerdotem Dei maledi-
cis. Dixit autem Paulus. Nesci
etiam fratres. quia princeps est sa-
cerdotum. Scriptum est enim.
Principem populi tui non maledi-
ces. Sciens autem Paulus quia o-

una pars esset saduceorum & altera
phariseorum. exclamauit in concilio.
Viri fratres. ego phariseus sum. filius
phariseorum. De spe & resurrectione
mortuorum ego iudico. Et cum hec
dixisset. facta est dissensio inter pha-
riseos & saduceos. & soluta est multi-
tudo. Saducei autem dicunt non
esse resurrectionem mortuorum. neque
angelum. neque spiritum. pharisei autem
utraq; confitentur. factus est autem
clamor magnus. & exurgentes quidam
phariseorum pugnabant dicentes. Ni-
hil mali inuenimus in homine isto.
Quid si spiritus locutus est ei. aut an-
gelus. Et cum magna dissensio facta
esset. timens tribunus ne discer-
peretur Paulus ab ipsis. iussit milite-
descendere. & rapere eum de medio
eorum ac deducere eum in castra. Se-
quenti autem nocte assistens ei domi-
uit. Constans esto. Sic enim testificatus
es de me in hierusalem. sic te oportet
& Rome testificari. Facta autem die
collegerunt se quidam ex iudeis. &
deuouerunt se dicentes neque manduca-
turos neque bibituros donec occiderent
Paulum. Erant autem plusquam quadra-
ginta viri qui hanc conurationem fe-
cerant. qui accesserunt ad principem sa-
cerdotum & seniores & dixerunt. o
Deuotione deuouimus nos nihil gus-
taturos donec occidamus Paulum.
Nunc ergo uos notum facite Tribu-
no cum consilio. ut adducat illum ad
uos tanquam aliquid certius cognituri
de eo. Nos uero priusquam appropie-

parati sumus interficere illum. Quis
audisset filius sororis pauli insidias.
venit & intrauit in castra nuntiavitq;
Paulo. Vocans autem Paulus ad se unum
ex Centurionibus ait Adolescentem.
hunc adduc ad Tribunum. Habes
enim aliquid indicare illi. Et ille o
quidem assumens eum duxit ad Tri
bunum. & ait Vincetus Paulus ro
gavit me hunc adolescentem perdu
cere ad te habentem aliquid loqui ti
bi. Apprehendens autem Tribunus
manum illius secessit cum eo seorsim
& interrogavit illum. Quid est quod
habes indicare mihi. Ille autem dixit
Iudeis conuenit rogare te ut crasti
na die producas Paulum in conciliu
quasi aliquid certius inquiratur sint
de illo. Tu uero ne credideris illis.
Insidiantur enim ei ex eis uiris am
plius quam quadraginta qui se deuoue
runt non manducare neq; bibere do
nec interficiant eum. Et nunc para
ti sunt expectantes promissum tuum.
Tribunus igitur dimisit adolescen
tem precipiens ei ne cui loqueretur
quoniam haec nota sibi fecisset. Et
uocatis duobus Centurionibus dixit
illis. Parate milites ducentos ut eant
usq; ad Caesaream. & equites septua
ginta. & lancearios ducentos & ter
tia hora noctis. & iumenta prepara
te ut imponentes Paulum saluum &
perducerent ad felicem presidem. Ti
muit enim ne forte raperent eum Iu
daeus & occiderent. & ipse postea
calumniam sustinere tanquam ac

cepturus pecuniam scribens ei epis
tolam continentem haec. Claudius Ly
sias optimo praesidi felici salutem. &
Virum hunc comprehensum & Iu
daeis & incipientem interfici ab eis
superueniens cum exercitu eripui.
cognito quia Romanus est. uolens
quod scire causam quam obiciebant il
li deduxi eum in Concilium eorum.
Quem inueni accusari de quæstioni
bus legis ipsorum. nihil uero dignum
morte aut uinculis habentem crim
en. Et cum mihi placuisset
de insidijs quas parauerant illi mi
hi cum ad te denuntians & accu
satoribus ut dicant apud te. Va
le. Milites uero secundum precep
tum sibi assumentes Paulum dux
erunt per noctem in Antipatridem.
& postera die dimissis equitibus
ut cum eo irent reuersi sunt ad
castra. Qui cum uenissent Ces
aream & tradidissent epistolam o
praesidi. Statuerunt ante illum e
Paulum. Cum legisset autem &
interrogasset de qua prouincia
esset. et cognoscens quia de Eli
tia. audiam te inquit cum accu
satores tui uenerint. iussitq; ut
praetorio Herodis custodiri eum.

Ost quinq; autem
dies descendit prin
ceps sacerdotum An
nias cum senioribus
quibusdam & Tertullo quodam
oratore qui adierunt presidem

aduersus Paulum. Et citato Paulo ce-
pit accusare Tertullus dicens. Cum
in multa pace agamus per te. & mul-
ta corrigantur per tuam prouiden-
tiam. sp̄ & ubique suscipimus opti-
me felice cum omni gratiarum adhi-
one. Ne diutius autem te protrahā
oro breuiter audias nos pro tua cle-
mentia. Inuenimus hunc hominem
pestiferum & concitantem seditio-
nem omnibus iudeis in uniuerso or-
be & auctorem seditionis sedto o
Nazarenorum qui etiam templum
uiolare conatus est. quem & appre-
hensum uolumus secundum legem
nostram iudicare. Superueniens au-
tem Tribunus Lysias cum ui magna
eripuit eum de manibus nostris u-
bens accusatores eius ad te uenire. a
quo poteris ipse iudicans de omnibus
istis cognoscere. de quibus nos ac-
cusamus eum. & dixerunt autem
& iudei dicentes hęc ita se ha-
bere. Respondit autem Paulus
annuente sibi preside dicere. Ex
multis annis te esse iudicem gene-
ti huic sciens. bono animo pro me
satis faciam. Potes enim cognoscere
quod non sunt plus mihi dies quam duo-
decim ex quo ascendi adorare in he-
rusalem. & neque in templo inuenit
me cum aliquo disputantem. aut
concursum facientem turbe. neque in
synagogis. neque in ciuitate. neque pro-
bare possunt tibi de quibus nunc me
accusant. Confiteor autem hęc tibi
quod secundum sectam quam dicunt he-

si sic deservio patri & Deo meo. creden-
tibus omnibus quod in lege & prophetis scripta sunt. spem ha-
bens in Deo quoniam & hi ipsi expectant resurrectionem
tunc futura iustorum uigore. Iste et ipse studeo
sine offendiulo sciam. hinc ad deum et ad
hominem. Post anos autem plures elemosinas
facturus in gentem meam ueni & oblatione &
uota. in quibus inuenit me purificatum in templo
non cum turbis. neque cum tumultu. Et apprehen-
derunt me clamantes & dicebant. Tolle immi-
cuiam matrem. Quidam autem ex Asia iudei quos oportet
tebat apud te preside esse & accusare siquid habent
aduersum me. aut hi ipsi dicunt siquid inueniunt
in me iniquitatis cum stem in concilio. non de un
hęc solimodo uoce quam clamauit inter eos stans.
quoniam de resurrectione mortuorum ego iudicor
hodie a uobis. Distulit autem illos Felix ceteris
sciens de uia hac dicens. Cum Tribunus Lysias
descenderit audiam uos. Iussitque centurioni
custodire eum & hęc regem. nec quicquam de he-
is prohibere ministrare ei. Post aliquot autem dies
ueniens Felix cum drusilla uxore sua querat
iudeos uocauit Paulum & audiuit ab eo fidem
quod est in christum iesum. Disputante autem illo de ui-
ritate & castitate et de iudici futuro. trem-
factus Felix respondit. Quod nunc attine. uade tunc
aut oportuno accersiam te. simul est spiritus qui
pecunia ei daret a paulo. pro quod et frequenter
accersien eum loquatur cum eo. Biennio autem ex-
pleto accepit successorem felix potium fe-
tum. Volens autem gratiam prestare iudeis felix
reliquit Paulum uinctum.

Estus ergo cum uenisset in
prouinciam. post triduum ascen-
dit hierosolimam a cesarea.
Adieruntque cum principes sa-

cerdotum et p̄mi iudeorū aduersū Paulū
& rogabant eum postulantes grām ad-
uersus eum ut iuberet perducī eum in
hierusalem infidus tendentes ut inte-
ficerent eum in uia. Festus autem res-
pondit seruari eūdem Paulum in cesarea
se autem maturi profecturum. Qui ei
ergo in uobis ait potentes sunt descen-
dentes simul si q̄d est in uiro crimen
accusent eum. Demoratus autem inte-
cos dies non amplius q̄ octo aut de-
cem descendit cesaream & altera die
sedit p̄ tribunali & iussit Paulum ad-
duci. Qui eum p̄ductus esse circū-
steterunt eum q̄ ad hierosolimam o-
descenderant iudex multas & graues
causas obicientes quas non poterant i-
probare paulo rationem reddente q̄
nam neq̄ in legem iudeorū neque
in templum neq̄ in cesarem quicquam
peccauit. Festus autem uolens gratiam
prestare iudex respondens paulo dixit
V is hierosolimam ascendere & ibi de-
bi iudicari apud me. Dixit autem Paulus
Ad tribunal cesaris sto ibi me oportet
iudicari. Iudex non nocui sic t̄v me-
lius nosti. Si n. nocui aut dignum mor-
te aliquid feci non recusō mori. Si uō ni-
hil ē eorum que hi accusant me nemo
potest me illis donare. Cesarem appello
Tunc festus cum consilio locutus respos-
dit. Cesarem appellasti ad cesarem ibis.
Et cum dies aliquot transacti essent Agrip-
pa Rex & bernice descenderunt cesare-
am ad salutandum festum. Et cum o-
diebus plures ibi morarentur festus Re-
gi indicauit de paulo dicens. Vir q̄

dam est derelictus & felice uinctus
de quo cum essem hierosolymis adie-
runt me principes sacerdotum &
seniores iudeorum postulantes ad-
sus illum damnationem. Ad quos i-
respondi quia non est Romanis o-
consuetudo donare aliquem hominem
priusq̄ is qui accusatus presentes habe-
at accusatores locumq̄ defendendi ac-
cipiat ad abluenda crimina que ei obi-
cuntur. Cum ergo huc conuenissent
sine ulla dilatione in sequenti die sedes
pro tribunali iussi adduci uirum.
De quo cum stetissent accusatores o-
nullam causam deferrebant de quibus
ego suspicabar malum. Questiones o-
uero quasdam de sua superstitione ha-
bebant aduersus eum & de quodam
Iesu defuncto quem affirmabat Paulus
uiuere. Hesitans autem ego de
huiusmodi questione dicebam si uel-
let me hierosolimam & ibi iudicari
de istis paulo autem appellante ut se-
uaret Augusti cognitioni iussi seruari
eum donec mittam eum ad cesarem. Agrippa
autem dixit ad festum. Volebam & ipse homine
audire. Cras inquit audie eum. Altera autem die
cum uenisset Agrippa et bernice cum multa
cortina & introisset i auditorium cum tribu-
ni & cum principalibus civitatis iubente festo
adductus ē paulus. Et dixit festus. Agrippa rex
et ceteri qui simul adestis nobiscum viri iude-
tis hunc hominem de quo omnis multitudo iude-
orum interpellauit me hierosolymis pe-
tentem & acclamantes non oportere eum uiue-
re amplius. Ego uero compsi nihil dignum
morte eum admisisse. Ipso autem hoc i-

appellante: ad Augustum iudicari mē-
tere. De quo qd certum scribam domio
non hō. pp quod pduxī eum ad uos &
maxime ad rē rex Agrippa. ut interro-
gatiōe facta habeam qd scribam. Sine ra-
tiōe enim mihi uidetur mittere uindictā
& causas eius non significare.

Agrippa uero ad Paulum
ait. Permittit tibi loq. pr
temetipso. Tunc Paulus ex-
tenta manu coepit ratiōes
reddere. De omnibus quibus accusor a ju-
deis rex Agrippa. estimo me beatum
apud te. cum sim defensurus me hodie. i.
maxime te. sciente omnia que apud ju-
deos sunt. consuetudines & questiones
pp qd obsecro patienter me audias. Et
quidem uitam a iuuentute que ab initio
fuit in gente mea. in hierosolymis nou-
erunt omnes iudei presciantes me ab in-
itio si uelint testimonium phibere. qu-
niam secundum certissimam sectam no-
strę religionis uixi phariseus. Et nunc
in spe que ad p̄res nostros repromissio-
nis facta est a deo. isto iudicio subiec-
tus. in qua duodecim tribus n̄re nocte
& die deseruientes sperant deuenire.
De qua spe accusor a iudeis rex. Qd
incredibile iudicatur apud uos si deus
mortuos suscitatur. Et ego quidem estum
ueram me aduersus nomen Iesu nazare-
ni debere multa contraria agere. qd
& feci hierosolymis. Et multos sancto-
rum ego in carceribus inclusi a principi-
bus sacerdotum p̄tate accepta. & cum
occiderentur. detuli sententiam. Et per

omnes synagogas frequenter puniens
eos. compellebam blasphemare. & am-
plius insaniens in eos persequer̄ usquē
in extras ciuitates. In quibus dum irem. i.
damascum cum p̄tate & p̄missu princi-
pum sacerdotum. die media in uia uid-
i rex de celo supra splendorem solis a-
cussulisse me lumen & eos qui mecum
simul erant. omnesque nos cum decidisse-
mus in terrā audiui uocem loquentem
mihi hebraica lingua. Saule. Saule. qd
me psequeris. Durum est tibi contra
stimulum calcitrare. Ego autem dixi.
Quis es domine. Dominus autem dixit.
Ego sum Iesus nazarenus quem tu per-
sequeris. Sed exurge & sta supra pedes
tuos. Ad hoc enim apparui tibi. ut con-
stituam te ministrare et testem eorum que
uidisti. & eorum quibus apparebo tibi er-
piens te de populis & gentibus in quas
nunc ego mitto te. aperire oculos eorum
ut conuertantur a tenebris ad lucem. &
de potestate sathane ad deum. ut acci-
piant remissionem peccatorum & sortes
inter sanctos per fidem que est in me.
Unde rex Agrippa non fuit incredulus
celesti uisioni. sed his qui sunt Damasci
primum & hierosolymis et in omnem
regionem iudee & gentibus annuntiabo
ut poenitentiam agerent & conuerter-
entur ad deum digna poenitentię opa
facientes. Hac ex causa me iudei cum
essem in templo comprehensum tentabi
uolentes me interficere. Auxilio autē
adiutus dei usque in hodiernum diem. i.
isto testificans minori atque maiori. nihil
extra dicens quā ea que prophetę locuti sūt

funt futura esse. & Moyses si possibile
ebris si primus ex resurrectione mon-
tuorum lumen annuntiaturus est po-
pulo & gentibus. Hec loquente co-
rationem reddente. Festus magna uoce
dixit Insanis paulus. Multe te littere
ad insaniam conuertunt. Et Paulus. I
non insano inquit optime feste. sed ue-
ritatis & sobrietatis uerba eloquor. I
Et enim de his rex ad quem et constan-
ter loquor. Latere enim cum nihil horum
arbitror. Neque enim in angulo quicquam
horum gestum est. Credis rex Agrippa
prophetis. Scio quia credis. Agrippa au-
tem ad Paulum. In medico suades me
christianum fieri. Et Paulus. Opto o
apud Deum & in medico et in magno
non tantum te sed & omnes qui audierunt
hodie fieri tales qualis ego sum excep-
tis uinculis his. Et exurrexit rex &
Praxes & Bernice & qui assidebant eis.
Qui cum secessissent loquebantur ad inuicem
dicentes. quia nihil morte aut uin-
culis dignum quod fecit homo iste. Agri-
pa autem festo dixit. Dimitti poterat
homo hic si non appellasset Cesarem.

T autem iudicatum est
nauigare eum in Italiam
& tradi Paulum cum
reliquis custodis Centur-
oni nomine Julio cohortis auguste. ascen-
dens nauem ad drumentinam incipientem
nauigare circa Asie loca sustulimus per-
seuerante nobiscum Aristarco macedone
thessalonicense. Sequenti autem die
uenimus sidonem. Humane autem tra-

tans Julius Paulum permisit ad amicos
ire & curam sui agere. Et inde cum sus-
tulisset subnauigauimus cyprum pro-
pterea quod essent uenti contrarii. Et pelagi-
calice & pampylie nauigantes uenimus
lystram que est lycie. & ibi inueniens
centurio nauem Alexandrinam nauiga-
tem in Italiam transposuit nos in eam. Et
cum multis diebus tarde nauigaremus e-
uix uenissimus contra Gnydum prohibe-
te nos uento ad nauigauimus crete iuxta
salmonem. Et iuxta nauigantes uenimus
in locum quendam qui uocatur boni portus
cum iuxta erat ciuitas thalassa. Multo
autem tempore pacto & cum iam non esse
tuta nauigatio eo quod ieiunium iam prece-
risset. consolabatur eos Paulus dicens eis.
Sicut uideo quoniam cum inuina & multo
dano non solum oneris & nauis sed etiam
animarum marium incipit esse nauigatio.
Centurio autem gubernatori & naueler
magis credebat quod his que a paulo dice-
bantur. Et cum aptus portus non esset
ad hyemandum plurimi statuerunt con-
silium nauigare inde siquo modo posset
deuenientes phenice hyemare portum
crete respicientem ad Aphricum & ad
chorum. Aspirante autem austro estans
res propositum se tenere cum sustulissent
de Asson legimus cretam. Non post in-
itum autem misit se contra ipsam uentus
typhonicus qui uocatur euroaglo. Cumque ar-
repta esset nauis et non posset conari in
uentum data nauis flatibus ferebatur.
In insulam autem quandam decurren-
tes que uocatur cauda potuimus iuxta ob-
tinere scapham. Qua sublata adiutoris

utrebant accingentes nauem timentes ne
in syrtum inciderent submisso uase sic fe-
rebant. Valida autem nobis tempestate
iactatis sequenti die iactum fecerunt. Et
tertia die suis manibus armamenta nauis
piccerunt. Neque autem sole neque sideri-
bus apparentibus per plures dies et tem-
pestate non exigua imminente iam ab-
lata erat spes omnis salutis nostre. Et cum
multa ieiunatio fuisset tunc stans pau-
lus in medio eorum dixit. Oportebat quod
omnium audite me non tollere a creta.
Lucricus facere iniuriam hanc et iacturam.
Et nunc suadeo uobis bono animo esse.
Amisso enim nullius anime erit ex nobis
preterquam nauis. Astetit enim mihi haec
nocte angelus dei cuius sum ego et cui
deserui dicens. Ne timeas Paule. Cesa-
rite oportet assistere. Et ecce donauit
tibi deus omnes qui nauigant tecum. Propter
quod bono animo esto et uiri. Credo enim
deo quia sic erit quemadmodum deum est
mihi. In insulam autem quandam oportet
nos deuenire. Sed postquam quartadecima
nox supervenerit nauigantibus nobis in ha-
dria circa mediam noctem suspicabant na-
ute apparere sibi aliquam regionem. Quod
summittentes bolidam inuenerunt passus
quiddecim et pusillum inde sepati inue-
runt passus quiddecim. Timentes autem ne
in aspera loca incideremus de puppi mit-
tentibus anchoras quattuor optabant diem
fieri. Nauites uero querentibus fugere
de nauis cum misissent scapham in mare
sub obtectum quasi incipient a pro anchoras
extendere dixit paulus centurionem
et militibus. Nisi in nauis manserint uos

salui fieri non potestis. Tunc absciderunt
militibus funes scaphae et passi sunt eam
excidere. Et cum lux inciperet fieri roga-
bat paulus omnes sumere cibum dicentes.
Quartadecima die hodie expectantes te-
rum permanentibus nihil accipientes. Propter
quod rogo uos accipere cibum pro salute uestra
quia nullius uestrum capillus de capite peribit.
Et cum haec dixisset sumens panem gratias
egit deo in conspectu omnium et cum fre-
gisset coepit manducare. Atque quotiens autem
facti omnes et ipsi sumpserunt cibum.
Et ramus uero uniuersae anime in nauis de-
cente septuaginta sex. Et satiati cibo alle-
uiabant nauem iactantes triticum in ma-
re. Cum autem dies factus esset terras
non agnoscebant. Sinum uero quendam
considerabant habentem litus in quem
congitabant si possent eiecere nauem. Et
cum anchoras sustulissent committebant se
mari simul laxantes iuncturas gubernacu-
lorum et leuato artemone secundum
aure flatum tendebant ad litus. Et cum
incidissent in locum bithulassum impege-
runt nauem et proa quae fixa manebat
mobilis puppis uero soluebat a uis maris.
Militum autem consilium fuit ut custo-
dias occiderent neque cum cratibus effu-
geret. Certino autem uolens seruare Pa-
ulum prohibuit fieri. Iussitque eos qui possent
natate emittere se primos et euadere et
ad terram currere et ceteros alios in tabu-
lis ferre. Quosdam super ea quae de nauis
erant. Et sic factum est ut omnes ani-
me euaderent ad terram.

T cum euassemus tunc
cognouimus quia Sytyle
ne insula uocabatur. Barba
ri uero prestabant non
modicam humanitatem nobis. Accensa
enim pyra reficiebant nos omnes pp im
brem q inuinebat & frigus. Cum con
gregasset autem paulus sarmentorum ali
quantam multitudinem et imposuisset
sup ignem. uisera a calore cum peessis
set inuasit manum eius. Ut uero uiderit
barbari pendente bestiam de manu eius
ad inuicem dicebant. Neq; homicida e
homo hic. q cum euasit de mari ultio no
sinit eum uiuere. Et ille qd executiens
bestiam in ignem nihil mali passus est.
A t illi existimabant eum in tumorem co
uertendum. et subito casurum & mori.
D ia autem illis spantibus & uidentibus nihil
mali in eo fieri conuertentes se. dicebat
eum esse deum. In locis autem illis erant
predia principis insule nomine publy
q nos suscipiens. triduo benigne exhibe
it. Contigit autem ptem publy febris
& dysenteria uexatum iacere. Ad que
paulus intrauit & cum orasset & impo
suisset manus saluauit eum. Quo facto
omnes q in insula habebant infirmitate
accedebant & curabant. Quorum mul
tis honoribus nos honorauerunt. & na
uigantibus imposuerunt que necessaria
erant. Post menses autem tres nauiga
uimus in nauis alexandrina que in insu
la hyemauerat. cui erat insigne casto
rum. Et cum uenissemus syracusam
mansimus ibi triduo. Inde circulegen
tes deuenimus thegium. & post unum

diem flante austro secunda die uenim
puteolos ubi inuentis fratribus rogati sum
manere apud eos dies septem. & sic ue
nimus romam. Et inde cum audissent
fres occurrerunt nobis usq; ad appij fo
rum et tribustabernis. Quos cum uidisset
paulus gras agens deo accepit fiducia.
Cum autem uenissemus romam permissus
est paulo pmanere sibi met. cum
custodiente se milite. Post tertium
autem diem conuocauit primos iudeorum.
Cuiusq; uenissent dicebat eis. Ego uiri fra
tres nihil aduersus plebem faciens aut
mortem patrum unctus ab hierosoly
mis traditus sum in manus romanorum.
q cum interrogationem de me habuisset
uoluerunt me dimittere. eo qd esset nul
la causa mortis in me. Contradictibus
autem iudeis coactus sum coactus sum
appellare cesarem. non quasi gentem me
am habens aliquid accusare. Propter hanc
igit eam rogavi uos uidere alloq. Prop
ter spem enim ista cathena hac circada
tus sum. At illi dixerunt ad eum. Nos
neq; litteras accepimus de te a iudeis.
neq; aduentens aliquis frater nuntiavit.
aut locutus est qd de te malum. Ro
gamus autem a te audire que sentis.
Nam de secta hac notum est nobis. qd
ubiq; ei contradicit. Cum constituisset
autem illi diem uenerunt ad eum in
hospitium plurimi. qd exponeret te
stificans regnum dei. suadenq; eis de Je
su ex lege moysi & prophetis. a mane
usq; ad uesperam. Et quidam credebat
his que dicebant. qdam uero non crede
bant. Cuiusq; inuicem non essent consen

tientes discedebant dicente Paulo uni-
 uerbum. Quia bene sp̄s sanctus locutus
 est per Esaiam prophetam ad p̄res uestros
 dicens. Vade ad populum istum et dic
 ure audietis et non intelligetis. & u-
 dentes uidebitis & non p̄spicietis. Inera-
 satum est enim cor populi huius & aur-
 bus grauit̄ audierunt. & oculos suos
 compresserunt ne forte uideant oculis. &
 auribus audiant. & corde intelligant. et
 conuertantur & sanem eos. Notum er-
 go sit uobis. q̄m gentibus missum est hoc
 salutare dei. & ipsi audiant. Et cum hęc
 dixisset. exierunt ab eo iudei multam
 habentes inter se quęstionem. Mansi aut̄
 biennio toto in suo conducto & suscipi-
 bat omnes q̄ ingrediebant̄ ad eum pre-
 dicans regnum dei. & docens que sunt
 de domino Jesu Christo cum omni fiducia
 sine prohibitione.

NON ITA est ordo
 apud grecos q̄ integri
 sapunt fidemq̄ rec-
 tam sectantur episto-
 larum septem. que ca-
 nonice nuncupant̄. sicut in latinis co-
 dicibus inuenitur. ut q̄a Petrus est prim̄
 in ordine apostolorum. prime sint etiam
 eius eple in ordine cęterarum. Sed sicut
 euangelistas dudum ad ueritatis lineam
 correximur. ita has proprio ordini deo
 iuuante reddidimus. Est enim p̄ra ca-
 rum una Jacobi. due Petri. tres Johanni

& Jude una. Que si sicut ab eis digeste
 sunt. ita quoq̄ ab interpretibus fideliter
 in latinum uertentur. eloquium. nec an-
 biguitatem legentibus facerent. nec serm̄-
 num sese uarietas impugnaret. illo preci-
 puo loco ubi de unitate trinitatis prim̄
 Johannis epla. positum legitur. in qua et̄
 ab infidelibus translatoribus multum erra-
 tum esse a fidei ueritate compimus tri-
 tantummodo uocabula. hoc est aque sa-
 guinis & sp̄s in ipsa sua editioe ponenti-
 bus. & p̄ris uerbiq̄ ac sp̄s testimonium
 omittentibus. In quo maxime & fidelis ca-
 tholica roboratur. et p̄ris & filij & sp̄s
 sancti una diuinitatis substantia compro-
 batur. In cęteris uero eplis quantum ad
 nostra aliorum distet editio lectoris pre-
 dentis derelinquo. Sed tu uirgo Chris-
 tiane uisio dum a me impensius scrip-
 ture ueritatem inquis. meam quodam-
 do senectutem inuidorū dentibus corro-
 dendam exponis. q̄ me falsarium corrup-
 torē inq̄ sc̄arū pronuntiant scripturay.
 Sed ego in tali opere. nec emulorū meo-
 rum inuidentia p̄timeo. nec sanctorū
 scripture ueritatem poscentibus denegabo.

AC OBVS. Petrus Johan-
 nes & iudas. septem. &
 epistolas ediderunt tā
 mysticas q̄ succinetas. &
 breues pariter ac longas
 breues in uerbis. longas in sententijs. ut
 ratus sit q̄ non care lectioe occurrat.

ACOBYVS apostolus
sanctum instruit cle
de cultura celestium
preceptorum et regula
catholice obseruantie
& de inuete patientie maiestate
de reuelatione plurimor
de mendacio magistrorum

ACOBYVS DE
& domini nostri
lesu chri seruis
duodecim tribus
que sunt in dispe
sione salutem. Om
ne gaudium ex
stunare fratres mei cum in tentationes
uarias incidetis scientes q. pbatio fidei
uestre patientiam operatur. Patientia
autem opus perfectum hec. ut sitis per
fecti et integri in nullo deficientes. Siq
autem uim indige sapientia postulet
a deo q. dat omnib. affluenter & non
improbat & dabit ei. Postule autem
in fide nihil hesitans. Quoniam hesitat si
mil est fluctui maris q. a uento mouet
et circufertur. Non ergo est timor homo
ille q. accipiat aliquid a domino. Vir
duplex animo inconstans est in omni
bus uis suis. Glorietur autem frater
humil in exultatione sua diues autem

in humilitate sua. qm sicut flos foeni tra
sibit. Exortus est enim sol cum ardore
& arefecit foenum & flos eius decidit
et decor uultus eius depit. ita & diues
in itinens suis marcescet. Beatur uir
q. suffert tentationem. qm cum pbatus fu
erit accipiet coronam uitae quam repro
misit ds diligentib. se. Nemo cum ten
tatur dicat qm a deo tentatur. Deus
enim intentator malor est. Ipe autem
neminem tentat. Nuisq. uero tentat
& concupiscentia sua abstractus & ille
tus. Deinde concupiscentia cum concepe
rit parit peccatum. peccatum uero cum
consumatum fuerit generat mortem.
Nolite itaq. errare fratres mei dilectissimi
Omne datum optimum et omne donu
pfectum defursum est descendens a patre
luminum. apud quem non est transmu
tatio. nec uicissitudinis obumbratio.
Voluntarie enim genuit nos uerbo ue
ritatis. ut simus initium aliquid creature
eius. Scitis fratres mei dilectissimi. Si autem
omnis homo uelox ad audiendum. tar
dus autem ad loquendum. & tardus
ad tram. Ita enim uiri iustitiam dei non
operat. Propter qd. abiciens omnem
immunditiam et abundantiam malitie
in mansuetudine suscipite uisum uer
bum. qd. potest saluare animas uestras. Est
te autem factores uerbi. & non audito
res tm fallentes uosmetipsos. qa. si quis
auditor est uerbi & non factor. h. com
parabitur uiro consideranti uultum na
tiuitatis sue in speculo. Considerant. n.
se & abijt. & statim oblitus est qualis
fuerit. Qui autem pspexit in lege per

fecte libertatis & permanserit in ea non auditor obliuiofus factus sed factor. opus hic beatus in facto suo erit. Siquis autem putat se religiosum esse non retinens linguam suam sed seducens cor suum huius uana est religio. Religio mundae et immaculata apud deum & patrem haec est uisitare pupillos & uiduas in tribulatione eorum & immaculatum se custodire ab hoc seculo.

Ratres mei nolite in personarum acceptione habere fidem domini nostri iesu christi glorie. Etenim si introierit in conuentum uirum uir aureum anulum habens in ueste candida in timentem autem & pauper in sordido habitu & intendatis in eum qui indutus est ueste preclara & si dixeritis ei tu sede hic bene pauper autem dicatis tu sta illic aut sede sub scabello pedum meorum. Nonne iudicatis apud uosmetipsos & facti estis iudices cogitationum iniquarum. Audite fratres dilectissimi. Nonne deus elegit pauperes in hoc mundo diuites in fide & heredes regni quod repromisit deus diligentibus se. Vos autem ex honorastis pauperem. Nonne diuites per potentiam opprimunt uos & ipsi trahunt uos ad iudicium. Nonne ipsi blasphemant bonum nomen quod inuocatum est super uos. Si tamen legem proficitis regalem secundum scripturas diliges proximum tuum sicut teipsum benefacis si autem personam accipitis peccatum operum. reclarum a lege quod si transgressores. Quoniam autem totam le-

gem seruauerit offendat autem in uno factus est omnium reus. Qui enim dixit non mechaberis dixit & non occides. Quod si non mechaberis occides autem factus es transgressor legis. Sic loquimini & sic facite sicut per legem libertatis incipientes iudicari. Iudicium enim sine misericordia illi qui non facit misericordiam. Superexaltat autem misericordia iudicio. Quod proderit fratres mei si fidem quod dicat se habere opera autem non habeat. Nunquid poterit fides saluare eum. Si autem frater & soror nudi sint & indigent uestitu cotidiano dicat autem aliquis ex uobis illi ut in pace calefacimini & saturamini non dederitis autem eis quod necessaria sunt corpori quod proderit. Sic & fides si non habeat opera mortua est in semetipsa. Sed dicet quis. Tu fidem habes & ego opera habeo. Ostende mihi fidem tuam sine operibus et ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Tu credis quoniam unus est deus bene facis. Et demones credunt & contremiscunt. Nisi autem scire o homo inanis quoniam fides sine operibus ociosa est. Abraham pro merito nonne ex operibus iustificatus est offerens isaac filium suum super altare. Nides quoniam nam fides cooperabat operibus illius & ex operibus fides consumata est. Et super lecta est scriptura dicens. Credidit Abraham deo & reputatum est illi ad iustitiam et amicus dei appellatus est. Nides quoniam ex operibus iustificatus homo & non ex fide tantum. Similiter & Raab meretrice nonne ex operibus iustificata est suscipiens nuntios & alia uia eiciens. Sicut enim corpus sine spiritu mortuum

est. ita fides sine opibus mortua est.

Nolite plures magistri fieri
fratres mei scientes quoniam in uis
iudicium sumitis. In multi
enim offendimus omnes. Si
quis in uerbo non offendit. sed perfectus est
tunc. Potest etiam freno circūducere totum
corpus. Si autem equus freno in ora mittatur
ad consentiendum nobis. omne corpus il
lorum circūferimus. Et ecce nauis cum
magne sint. et a uentis ualidis minentur.
circūferunt autem a modico gubernaculo
ubi impetus dirigentis uoluerit. Ita et
lingua modicum quidem membrum est. et ma
gnam exaltat. Et ecce quoniam ignis qui magnam
siluam incendit. Et lingua ignis est. uni
uersitas iniquitatis. Lingua constituitur in
membris nostris que maculat totum corpus
et inflamat totam naturam nostram. In
flammat a gehenna. Omnis enim natura
bestiarum et uolucrum et serpentium et
ceterorum. domantur et domita sunt a natura
humana. lingua autem nullus hominum
domare potest. Iniquum malum plena
ueneno mortifero. In ipsa benedicimus
deum et patrem. et in ipsa maledicimus
homines qui ad imaginem et similitudinem
dei facti sunt. Ex ipso ore procedit bene
dictio et maledictio. Non oportet fratres
mei hec ita fieri. Nunquid fons de cetero
foramine emanat dulcem et amarum
aquam. Nunquid potest frater mei ficus
uiuas facere aut uitis ficus. Sic neque falsa
dulcem potest facere aquam. Quis sapiens et
disciplinatus inter uos. Ostendat ex bo
na conuersatione operationem suam in

mansuetudine sapientie. Quod si zelum am
rum habetis et contentiones sint in cor
dibus uestris. nolite gloriari et mendaces
esse aduersus ueritatem. Non est enim ista
sapientia de sursum. descendens a pre
luminum. sed terrena animam diabolicam.
Ubi enim zelus et contentio ibi in con
stantia et omne opus prauum. Que autem
de sursum est sapientia. primum quidem
pudica est. deinde pacifica. modesta. su
adibilis bonis consentiens. plena misericor
dia et fructibus bonis. iudicans sine simu
latione. Fructus autem iustitie in pace
seminat. facientibus pacem.

Nolite bella et lites in uo
bis. Nonne ex concu
piscencijs uestris. que militat
in membris uestris. Con
cupiscitis et non habetis. occiditis et zelatis.
et non potestis adipisci. Litigatis
et belligeratis et non habetis. pro quod non
postulatis. Petitis et non accipitis. eo
quod male petatis. ut in concupiscencijs o
uestris insumatis. A dulteri nescitis. quia
amicitia huius mundi. inimica est dei.
Quicumque ergo uoluerit amicus esse se
culi huius. inimicus dei constituitur.
An putatis quia inaniter scripta dicat
ad inuidiam concupiscit spiritus qui habitat
in uobis. Maiorem autem dat gratiam
propter quod dicit. Deus superbis resistit.
humilibus autem dat gratiam. Subditi er
go estote deo. resistite autem diabolo.
et fugiet a uobis. Appropinquate deo.
et appropinquabit uobis. E mundate
manus peccatores et purificate corda.

duplice animo. Miseri estote et luge-
te & plorate. risus uester in luctum
conuertat. et gaudium in merorem.
H. humiliamini in conspectu domini. et ex-
altabit uos. Nolite detrahere alteru-
trum fratres mei. Qui detrahit fratri aut
qui iudicat fratrem suum. detrahit legem &
iudicat legem. Si autem iudicas legem.
non es factor legis. sed iudex. Unus enim
enim legislator et iudex. qui potest perdere
et liberare. Tu autem quod es qui iudicas.
proximum tuum. Ecce nunc qui dicatis.
hodie aut crastino ibimus in illam ciui-
tatem. & faciemus ibi quidem annum
mercabimur & lucrare faciemus. qui igno-
ratis quod erit in crastinum. Que est enim
uita uestra. Vapor est ad medicum.
parens. & deinceps exterminabitur pro eo
ut dicatis. si dominus uoluerit et si uixe-
rimus. faciemus hoc aut illud. Nunc
autem exultatis in superbis uestris. Omnis
exultatio talis maligna est. Scienti igitur
bonum facere. et non facienti. peccatum
est illi.

Gite nunc diuites. plora-
te ululantes in miseris.
uestris que aduenient uobis.
Diuitie uestre putrefac-
te sunt. & uestimenta uestra a tineis com-
sta sunt. Aurum & argentum uestrum ex-
gignauit. et erugo coram testimonium uo-
bis erit. & manducabit carnes uestras sicut
ignis. Theaurizastis uobis uiam in nouis-
simis diebus. Ecce merces operariorum.
qui messuerunt regiones uestras que fraudata
est a uobis. clamat. & clamor coram

in aures domini sabaoth introiuit. Ex-
plati estis super terram. et in luxurijs
conuulstis corda uestra. In die occisionis
adduxistis et occidistis iustum & non
restitit uobis. Patientes igitur estote fra-
tres usque ad aduentum domini. Ecce
agricola expectat preciosum fructum
terre patienter ferens. donec accipiat
temporaneum et serotinum. Patientes
igitur estote & uos. et confirmate cor-
da uestra. quoniam aduentus domini appropin-
quet. Nolite ingemiscere fratres in alte-
rutrum. ut non iudicemini. Ecce iudex
ante ianuam assistet. Exemplum acci-
pite fratres exitus mali et longanimitatis
et laboris & patientie. prophetas qui locuti
sunt in nomine domini. Ecce beatifica-
mus eos qui sustinuerunt. Sufferentiam
Job audistis. & finem domini uidistis.
quoniam misericors est dominus et miserator. An
omnia autem fratres mei nolite iurare. ne-
que per celum. neque per terram. neque aliquid
quodcumque iuramentum. Sit autem ser-
mo uester est. non non. ut non sub
iudicio decidatis. Fostat autem aliquis
uestrum. orate equo animo et psallat. Infirmus
maturus quod in uobis inducat presbyteros
ecclesie. & orient sup eum. ungentes eum
oleo in nomine domini. Et oratio fidei
saluabit infirmum. et alleuiabit eum.
dominus. et si in peccatis sit remittentur ei.
Confitemini ergo alterutro peccata uestra
& orate pro inuicem ut saluemini. Mu-
tum enim ualeat deprecatio iusti assidu-
tatis. Helias homo erat similis nobis passibilis. &
oratione orauit. ut non plueret super
terram. et non pluit annos tres & me-

sel sex. Et rursus orauit. et celum
dedit pluuiam. & terra dedit fructu
suum. fratres mei. si quis ex uobis errauerit
& ueritate & conuerterit. quod cum scire
debet. quoniam qui conuerterit fecerit peccatum
ab errore uie sue. saluabit animam eius
& morte. & opit multitudinem peccatorum.

DISCIPULOS
saluatoris inuicti to
to orbe diffusos & i
peregrinos in hoc seec
lo monstrat. & pre
terite uite peenitere suadet. et in no
uam uitam proficere tota cum solicitu
dine exhortat. Simon petrus filius Joha
nis prouincie galilee uico Bethsaida fr
Andree apoli.

ETVS apoli Iesu chri
electis aduenis disper
sionis ponti galatie
capadocie Asiae Bithy
nie secundum presen
tia dei patris in sanctificationem sps. in obedi
entiam et aspersionem sanguinis Iesu christi.
gratia uobis & pax multiplicetur. Benedi
tus deus et pater domini nostri Iesu chri
mortuus in hereditatem incorruptibilem
et incontaminatam & immarcescibilem
conseruatam in celis in uobis qui in uirtute
dei custodimini per fidem in salutem para
tam reuelari in tempore nouissimo. In

q. colto miam sua
nigra. regenerant
no. i. sps. uia. p. re
benedicere Iesu xpi

quo exultabitis modicum nunc si opo
te & contristari in uarijs tentationibus
ut probatio ure fidei multo preciosa
sit. auro quod per ignem probat. inueniat
in laudem et gloriam et honorem in reu
latione Iesu chri. quem cum non uideri
tis diligitis. In quem nunc quoque non ui
dentes creditis. credentes autem exul
tabitis letitia inenarrabili et glorifica
ta reportantes finem fidei uestre salu
tem animarum uestrarum. De qua salute
exoptauerunt atque scrutati sunt prophete
qui de futura in uobis gratia prophetauerunt
scrutantes in quod uel quale tempus signi
ficaret in eis spiritus chri. prenuntians ex
que in chri sunt passiones et posteriores
gratias quibus reuelatum est. quia non sibi
ipsis uobis autem ministrabunt ea que
nunc nuntiata sunt uobis per eos qui cum
gelitauerunt uobis spiritu sancto misso de
celo in quem desiderant angeli prospice
re propter quod succedat lumbos mentis ure
sobrii precepi sperate in ea que offertur
uobis gratiam in reuelationem Iesu chri.
quasi filij obedientie non configurati
prioribus ignorantie ure desiderijs. sed
secundum eum qui uocauit uos sanctum.
ut & ipsi in omni conuersatione sancti
sitis quoniam scriptum est. sancti eritis quoniam
ego sanctus sum. Et si patrem inuoca
tis eum qui sine acceptione personarum uidi
cat secundum uniuersum opus in timore
recolatus ure tempore conuersationum.
Scientes quod non corruptibilis auro uel
argento redempti estis de uana ure
conuersatione paterne traditionis. sed
precioso sanguine quasi agni immacu

lati chr̄ et incontaminati precogniti
quidem ante mundi constitutionem. et
manifestati autem nouissimis temporibus
propter uos qui per ipsum fideles estis in
deo. qui suscitauit eum a mortuis. et de-
dit ei gloriam. ut fides uestra et spes es-
set in deo. Alias uestras castificantes in
obedientia charitatis. in fraternitatis
amore simplici ex corde inuicem dili-
gite attentius. renati non ex semine. et
corruptibili sed incorruptibili per uer-
bum dei uiui et permanentis in eternum.
Quia omnis caro ut foenum et omnis
gloria eius tanquam flos foeni. Exaruit
foenum et flos eius decidit. uerbum
autem domini manet in eternum. O
Hec est autem uerbum quod euangeli-
zatum est in uos.

Eponentes igitur omnem
malitiam et omnem do-
lum et simulationes et i-
uidias et omnes detrac-
tiones. sicut modo geniti infantes rati-
onabiles et sine dolo lac concupiscentie
ut in eo crescatis in salutem. si tamen gusta-
tis quoniam dulcis est dominus. Ad quem accede-
tes lapidem uiuum ab hominibus quidem
reprobatum. a deo autem electum et
honorificatum. et ipsi tanquam lapides uiui
superedificamini domos spirituales in sacer-
dotium sanctum. offerentes spirituales
spirituales hostias acceptabiles deo per
jesum christum. Propter quod continet scrip-
tura. Ecce pono in syon lapidem sum-
mum angularem probatum electum pre-
ciosum et qui crediderit in eum non co-

fundet. Vobis igitur honor credentibus
non credentibus autem lapis quem repro-
bauerunt edificantes. hic factus est in
caput anguli et lapis offensionis et pe-
tra scandali. his qui offendunt. his qui offe-
dunt uerbo. nec credunt in quo et po-
siti sunt. Vos autem genus electum. re-
gale sacerdotum gens sancta populus
acquisitionis. ut uirtutes annuntietis cui
qui de tenebris uos uocauit in admirabi-
le lumen suum. Quia aliqui non populus di-
nunc autem populus dei. qui non conse-
crauit misericordiam. nunc autem misericordiam
consecrauit. Charissime. obsecro uos tanquam ad-
uenas et peregrinos abstinere uos a carna-
libus desiderijs que militant aduersus
animam conuersationem uestram inter-
gentes habentes bonam. ut in eo quod de-
tractant de uobis tanquam de malefacto-
ribus ex bonis opibus uos considerante
glorificent deum in die uisitationis. et
Subiecti igitur estote omni humane cre-
ature propter deum. Siue regi quasi prece-
lenti. siue duobus tanquam ab eo mis-
sis ad uindictam malefactorum. Laudem
uero honorem. Quia sic est uoluntas dei. et
ut beneficientes obmutescere faciatis
imprudentium hominum ignorantiam.
Quasi liberi et non quasi uelamen haben-
tes malicie libertatem. sed sicut serui
dei. Omnes honorate. fraternitatem. et
diligite. Deum timeate. Regem honori-
ficate. Serui subditi estote in omni timo-
re dominis. non tamen bonis. et modestis. sed et
discolis. Hec est enim gratia si propter dei con-
scientiam sustinet. quasi tristitias patiens
inuste. Que enim est gratia si peccat.

tes & colaphizati suffertis. Sed si bene
facientes patienter sustinetis. hęc est
gratia apud deum. In hęc enim uocati
estis. q̄a & chr̄s passus est pro nobis.
uobis relinquens exemplum ut sequamini
in uestigia eius. Q̄ peccatum non fecit.
nec inuentus est dolus in ore eius. Q̄
cum malediceret non maledicebat. cū
pateretur nō comminabatur. Tradebat
autem iudicanti se iniuste. Qui pecca-
ta nra ip̄e p̄tulit in corpore suo super
lignum. ut peccatis mortui iustitiae ui-
uamus. cuius luore sanati estis. Eratis
enim sicut oues errantes. sed conuersi
estis nunc ad pastorem & episcopum
animarū uarum.

Imiliter & mulieres sub-
dite sint uiris suis. ut &
siq̄ non credunt uerbo p̄-
mulieris conuersationem
uram. Quarum si non sit extrinsecus au-
circūdatio aut indumenti uestime-
torū cultus. sed q̄ absconditus est homi-
cordis in incorruptibilitate q̄eti & mo-
desti spiritus q̄ est in conspectu dei lo-
plex. Sic enim aliquę et sanctę muliēs
sperantes in deo ornabant se subiecte
proprijs uiris. sicut Sara obediebat
Abraę. dominum eum uocans. cuius o-
estis filię benefacientes & non p̄men-
tes ullam p̄urbationem. Sicut similiter
cohabitantes secundum scientiam. qua-
si in firmiori uasculo muliebri impatien-
tes honorant tanq̄ coheredibus gratia ui-
te. ut non impediant orationes ur̄e. In
fide autem omnes unanimes. compate-

tes. fraternitatis amatores. misericorde
modesti. humiles. non reddentes malū
pro malo. nec maledictum p̄ maledic-
to. sed e contrario benedicentes. q̄a in
hęc uocati estis ut benedictionem herē-
ditate possideatis. Q̄ enim uult uitam
diligere & dies uidere bonos. coerceat
linguam suam a malo & labia eius ne
loq̄tur dolum. Declinet autem a ma-
lo et faciat bonum. inq̄rat pacem. et p̄-
sequatur eam. q̄a oculi domini sup iusto
& aures eius in p̄ces eorū. uultus autē
domini sup facientes mala. Et q̄ est q̄
uobis noccat. si boni. emulatores fue-
ritis. Sed et si q̄d patimini p̄ iustitiam
beati. Timorem autem eorū ne timue-
ritis. ut non conturbemini. Dominum
autem chr̄m sanctificate in cordib' ur̄is
parati sempe ad satisfactionem omni p̄sec-
ti uos rationem de ea que in uobis est spe-
sed cum modestia et timore consciam
habentes bonam. ut in eo q̄d detrahunt
de uobis confundant q̄ calumniant
uram bonam in chr̄m conuersationem. 1
Sed uis est enim ut benefacientes si uo-
luntas dei uelit pati q̄ malefacientes. q̄a
et chr̄s semel pro peccatis nris mortu-
us est. iustus pro iniustis. ut nos offerret
deo. mortificatos q̄dem carne. uiuific-
tos autem spiritu. In quo & his q̄ in car-
cere erant sp̄s ueniens predicauit q̄ in-
creduli fuerant aliqui q̄n expectabant
dei patientiam in diebus. & cum fabri-
caretur arca in qua pauci id est octo ani-
me saluę factę sunt per aquam. Q̄ et
uos nunc sicut forme saluos facit bap-
tisma. non carnis depositio sordium. sed

hinc ubi loquitur con-
siderantes i timore dñi
conuersationem.

consentiae bone interrogatio in deum
per resurrectionem iesu chri & mortui
q est in dextera dei deglutiens morte
ut uite eterne heredes efficeremur. i
pfectus in celum subiectis sibi angelis
potestatibus et uirtutibus.

In isto igit passo in car
ne. et uos eadem cogita
tione armamini. qd qui
passus est in carne. desyt
a peccatis. ut non iam desiderys hominu.
sed uoluntate dei qd reliquum est in
carne uiuat temporis. Sufficit enim p
teritum tempus ad uoluntatem gentiu
consumandam his q ambulauerunt in
luxurijs. desiderys uiolentys comes
sationibus. potationibus ebrietatibus. & il
licitis idoloz cultibus. In quo admira
tur no concurrentibus uobis in eadem
luxurie confusione blasphemantes. q
reddent rationem ei q paratus est uidi
care uiuos et mortuos. Propter hoc enim
et mortuis euangelizatum est. ut uidi
centur qdem secundum homines in car
ne uiuant. autem secundum deum i sps.
Omnium autem finis appropinquabit. Est
et itaq prudentes & uigilate in oratio
nibus. ante omnia autē mutuam i uobis
metipsis charitatem continuam habes
tes. qd charitas operit multitudinem pe
ccatorum. hospitales inuicem. sine inuim
ratione. Vnusquisq sicut accepit gratia
in alterutrum illam administrantes. sicut
boni dispensatores multiformis gratia dñi.
Siquis ministrat tanq ex uirtute quam ad
ministrat dñs. ut in omnibus honorificetur.

dñs per iesum chri cui est gloria et impe
rium in secula seculor. Amen. Char. no
lite peregrinari in seruire q ad tentatio
nem uobis sit quasi noui aliqd uobis co
tingat. sed communicantes chri passio
nibus gaudete. ut in reuelatione glorie
eius gaudeatis exultantes. Si exprobra
mini in nomine chri. beati eritis. qm qd
est honoris glie & uirtutis dei. et q est
eius sps sup uos requiescit. Nemo autem
uim patiat quasi homicida aut fur aut
maledicus aut alienoz appetitor. Si aut
ut christianus non crubescat. glorificet
autem deum in isto nomine. quoniam te
pus est ut incipiat iudicium a domo dñi.
Si autem primum a nobis qd finis coru q
non credunt dei euangelio. Et si iusti
qdem uix saluabuntur. impij & peccator
ubi parebunt. Itaq et hi qui patiuntur
secundum uoluntatem dei. fideli creatori
commendent animas suas in bene factis.

Omnes ego q in uobis sunt
obsecro consenior & testis
chri passionum. q & eius
que in futuro reuelanda
est glie communicator. Pascite q in uo
bis est gregem dei. prouidentes non co
hact. sed spontane. secundum deum. i
neq turpis lucri gra. sed uoluntarie. neq
ut dominantes in cleris. sed forma facti
gregis ex animo. & cum apparuerit pri
ceps pastoz pceptis unmarcessibilem i
glie coronam. Similiter adolecentes. o
subditi estoet senioribus. Omnes enim inu
icem humilitatem insinuate. qd dominus
supbis resistit. humilibus autem dat gram.

Humiliamini igitur sub potenti manu dei. ut uos exaltet in tempore uisitationis omnem sollicitudinem uestram proicientes in eum quoniam ipsi cura est de uobis. Sobrii estote & uigilate quia aduersarius uestrum diabolus tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret. cui resistite fortes in fide. scientes eandem passionem et que in mundo est uestrae fraternitati fieri. Deus autem omni gratia que uocauit nos in eternam suam gloriam in christo iesu modicum passus. ipse proferet & confirmabit solidabitque. In ipsius gloria & imperium in secula seculorum amen. Per siluanum fidelem fratrem uobis ut arbitror breuiter scripsi. obsecrans & contestans hanc esse uestram gratiam dei in qua statis. Salutat uos ecclesia que est in babylone collecta. & Marcus filius meus. Salutate in uicem in omni loco sancto. Gratia uobis omnibus que estis in christo iesu. Amen.

IMON PERVS
per fidem huic mundo
sapientes mortuos esse
declarat. eisdemque pietatis
quantum sit magnitudo. luce ipsa clarius manifestat.

IMON petrus seruus
& apstls iesu chri. his
que coequalem nobiscum
sortiti sunt fidem in
iustitia dei nostri et
saluatoris iesu chri. gratia uobis et pax
adimpleatur in cognitione dei & chri.
iesu domini nostri. Quomodo omnia nobis
diuine uirtutis sue que ad uitam & pietatem
donata sunt per cognitionem eius
que uocauit nos propter gloria & uirtute
per quem maxima et preciosa nobis promissa
donauit. ut per hec efficiamini diuine
confortes nature. fugientes eius que in mundo
est concupiscentie corruptione. Vos autem curam
omnem subinferentes ministrare in fide uestram
uirtutem. in uirtute autem scientiam. in
scientia autem abstinentiam. in abstinentia
autem patientiam. in patientia autem pietatem.
in pietate autem amorem fraternitatis. in amore
autem fraternitatis charitatem. hec enim si uobiscum
assint & superent. non uacuos. nec sine fructu
uos constituent in domini nostri iesu chri.
cognitione. Cui enim non prebito sunt hec. cecus est
& manu tentans obliuionem accipiens purgationis
ueterum suorum delictorum. Quapropter fratres
magis satagite. ut per bona opera certam
uestram uocationem et electionem faciatis.
hec enim facientes non peccabitis alicui. Sic enim
abundanter ministrabit uobis introitus in eternum
regnum dei & saluatoris nostri iesu chri. propter quod
uos incipiam super sermonem de his. & quod
scientes & confirmatos uos in presenti ue-

ritate. Iustum autem arbitror quod diu sum
in hoc tabernaculo suscitare uos in com-
mitione. certus quod uelox est depositio ta-
bernaculi mei. sed quod & dominus noster Iesus
christus significauit mihi. Dabo autem ope-
ram & frequenter habere uos post obitu-
meum. ut horum omnium memoriam
faciatis. Non enim in doctas fabulas secuti
notam facimus uobis dominum nostrum Iesum christum
uirtutem & presentiam. sed specula-
tores facti illius magnitudinis. Accipi-
ens enim a deo patre honorem et gloria
uocem delapsa ad eum huiusmodi a ma-
gnifica gloria. hic est filius meus dilec-
tus in quo mihi complacuit. ipsum audi-
te. Et hanc uocem nos audiuimus de ce-
lo allatam. cum essemus cum ipso in mo-
te sancto. Et habemus firmiterem prop-
rietatem sermonem. cui benefacitis atten-
dentes quasi lucernae. lucenti in caligin-
oso loco. donec dies elucescat & lucifer
orietur in cordibus uestris. hoc primum intel-
ligentes quod omnis prophetia scripture prop-
rietate interpretatione non fit. Non enim uo-
luntate humana allata est aliqua prophe-
tia. sed spiritu sancto inspirati locuti sunt. et
sancti deique homines.

Verunt uero et pseudo-
prophetae in populo sicut
& in uobis erunt magis
mendaces qui introducent
sectas perditionis & cum qui emittit eos
deum negant. superducentes sibi celerem
perditionem. Et multi sequentur eorum lu-
xurias per quas uia ueritatis blasphem-
bitur. et in auaritia fictis uerbis de uobis

negotiantur. Quibus iudicium iam-
diu non cessat & perditio eorum non do-
minat. Si enim deus angelis peccantibus
non peperat. sed rudentibus inferni de-
tractos in tartarum tradidit. crucian-
dos in iudicium reseruati & originali
mundo non peperat. sed octauum no-
uitate preconem custodiuit diluuium
mundum ipso inducens & ciuitates
sodomorum et gomorrhorum in circem re-
digens euersit damnauit. exemplum
eorum qui impie acturi sunt ponens &
iustum loth oppressum & nefandorum
iniuria ac luxuriosa conuersatione eri-
puit. Aspectu enim & auditu iustus erat
habitans apud eos qui de die in die anima
iustam iniquis operibus cruciabatur. Nouit
deus piros de tentatione eripere. iniquos uero
in diem iudicij reseruare cruciandos.
Magis autem eos qui post carnem in con-
cupiscentia immundicie ambulat. do-
minationemque contemnunt. auclaces sibi
placentes sectas non metuntur introdu-
cere blasphemantes. Vbi angeli fortitudi-
ne & uirtute cum sint maiores. non po-
tunt aduersum se execrabile iudicium.
Hi uero uelut irrationabilia pecora naturaliter
in captiorem et in perniciem his que igno-
rant blasphemantes in corruptione lux-
pibunt. percipientes mercedem iniusta-
tie. Voluptatem existimantes diem de-
litias conuersionis & maculae delictis
affluentes in conuiujs suis luxuriante
uobiscum. oculos habentes plenos adul-
terij & incessabilis delicti pellicientes ani-
mas instabiles. cor execratum in aux-
ritia habentes maledictionis filij detuli

quentes rectam uiam errauerunt secu-
ti uiam balaam ex bosor q mercedem i-
miquitatis amauit. correptionem uero ha-
buit sue uesanie. Subiugale mutum i-
animal in hominis uoce loquens. prohibe-
re prophete insipientiam. Hi sunt fontes
sine aqua et nebule turbidibz exagita-
te qbus caligo tenebrar. reseruat. o
S upbia enim uanitates loquentes pellicuit
in desiderijs carnis luxurie col q paulu-
lum effugiunt. q in errore conuersati i-
libertatem illis pmutentes cum ipsi ser-
ui sint corruptionis. A quo enim quis
supatus est. huius & seruus est. Si enim
refugientes congnationes mundi in co-
gnitione domini nostri et saluatoris Je-
su chr^m his rursus implicati supantur.
facta sunt eis posteriora deteriora. pri-
oribz. Melius enim erat illis non co-
gnoscere uiam iusticie q post agnitioem
retrosum conuerti ab eo qd illis tra-
ditum est sancto mandato. C^o n^o tigit
enim eis illud ueri puerby. Carnis reue-
sus ad suum uomitum. & sus lota in
uoluzabro luti.

Anc ecce uobis char^m
secundam scribo eptam in
qbo uram exco in com-
monitioem sinceram men-
tem. ut memores sitis cor que predix-
uerboz a sanctis pphetis & apostolor
uestrorum pceptorum domini & sal-
uatoris. Hoc primum scientes q uenient
in nouissimis diebz in deceptione illuso-
res proprias concupiscentias ambulantes
dicentes. Vbi est pmissio aut aduentus

eius. E x quo enim patres dormierunt.
omnia sic pseuerant ab initio creature.
Latet enim eos hoc uolentes. q celi erat
priv & terra de aqua & p aquam con-
sistens dei uerbo. p que ille tunc mun-
dus a qua inundatus perijt. Celi aute
q nunc sunt & terra eodem uerbo repo-
siti sunt igni seruati in diem iudicij per-
ditionis impiorum hominum. Num uo
hoc non latet uos char^m. qa unus die
apud dnm sicut mille anni. & mille anj
sicut dies unus. Non tardat dms pro-
missioem suam. sicut qdam existimant.
sed patienter agit pp uos uolens aliquos
pice. sed omnes ad penitentiam reuer-
ti. Adueniet autem dies domini ut fur-
in quo celi magno impetu transient. ele-
menta uero calore soluent. terra aute
& que in ipsa sunt opa exurentur. Cum
igit^r hec omnia dissoluenda sint quales
oportet uos esse in sanctis conuersationi-
bus & pccatibz expectantes & pperan-
tes in aduentum diei dmi. p quem celi ar-
dentes soluent. & elementa ignis ardore
tabescent. Nouos uero celos & nouam
terram & pmissa ipsius expectamus. in
qbo iustitia habitat. Propter qd char^m h^c
expectantes. satagite immaculati & in-
uiolati ei inueniri in pace & domini nri
lesu chr^m longanimitatem salutem arbi-
tramini. sicut & charissimus frater nri
Paulus secundum datam sibi sapientiam
scripsit uobis. sicut & in omnibz episto-
lis. loquens in eis de his in qbo sunt que-
dam difficilia intellectu. que indocti et
instabiles deprauant. sicut & ceteras i-
seripturas ad suam ipsor perditionem. o

Vos igitur fratres prescientibus custodite ne
insipientium errore transducti excidatis a propria firmitate. Crescite uero in
gratia & in cognitione domini nostri &
saluatoris iesu christi. Ipsi gloria & nunc
& in diem eternitatis. Amen.

quod dicitur in libro iohannis
quod dicitur in libro iohannis
quod dicitur in libro iohannis
quod dicitur in libro iohannis
ATIONEM V
BI ET Q DEVS
ipse sit. charitas ma
nifestat & susurrone
fratrum nec deum sci
re. nec pios fieri posse. eo usq; differat
ut esse comprobet homicidas eo q; oculi
sit interfectionis occasio.

quod dicitur in libro iohannis
quod dicitur in libro iohannis
QUOD fuit ab initio
quod audiuimus. quod ui
dimus oculis nostris. &
quod perspeximus & i
manus nre. contrectauerunt de uerbo
uite & uita manifestata est & uicim
et testamur et annuntiamus uobis uita
eternam que erat apud patrem & appa
ruit nobis. Quod uicimus et audiuimus
annuntiamus uobis ut & uos societate
habeatis nobiscum. et societas nra sit &
patre & cum filio eius iesu christo. Et
hec scribimus uobis ut gaudeatis &
gaudium urum sit plenum. Et hec est
annuntiatio quam audiuimus ab eo &
annuntiamus uobis. quoniam deus lux est et
tenebre in eo non sunt. Si dixeris

quoniam societatem habemus cum eo & in te
nebris ambulamus mentimur et uerita
tem non facimus. Si autem in luce am
bulamus sicut & ipse est in luce. societa
tem habemus adinuitem & sanguis iesu christi
filij eius emundat nos ab omni peccato. Si
dixerimus quoniam peccatum non habemus. ipsi
nos seducimus. et ueritas in nobis non est.
Si confiteamur peccata nra fidelis est &
iustus. ut remittat nobis peccata nostra
et emundet nos ab omni iniquitate. Si dix
erimus quoniam non peccauimus mendacem fa
cimus eum. & uerbum eius non est in nobis.

ILLOI mei. hec scribo uobis
ut non peccetis. Sed & si quis
peccauerit. aduocatum ha
bemus apud patrem iesum
christum iustum. Et ipse est propitiatio pro
peccatis nris. non pro nris autem tantum. sed
etiam pro totius mundi. Et in hoc scimus
quoniam cognouimus eum si mandata eius ob
seruamus. Quod dicit se nosse deum et ma
data eius non custodit. mendax est & i
hoc ueritas non est. Qui autem seruat
uerbum eius. uere hoc charitas dei perfect
est. In hoc scimus quoniam in ipso sumus. Qui
dicit se in christo manere debet. sicut ille
ambulant & ipse ambulare. Charitas non
mandatum nouum scribo uobis. sed man
datum uetus quod habuisti ab initio. Ma
datum uetus est uerbum quod audistis
Isterum mandatum nouum scribo uobis.
quod uerum est & in ipso & in uobis. quod
tenebre transierunt et uerum lumen
iam luce. Quod dicit se in luce esse & fra
trem suum odit. in tenebris est usque

adhuc. Qui diligit fratrem suum in lumine
manet & scandalum in eo non est. Qui
autem odit fratrem suum in tenebris est &
in tenebris ambulat & nescit quo eat. Quia
tenebre obcecauerunt oculos eius. Scribo
uobis filioli quoniam remittuntur uobis pecca-
ta propter nomen eius. Scribo uobis patres quoniam
cognouistis eum qui ab initio est. Scribo
uobis adolescentes quoniam uicistis malignis.
Scribo uobis infantes quoniam cognouistis patres.
Scribo uobis iuuenes quoniam fortes estis
& uerbum dei manet in uobis et uicistis
malignum. Nolite diligere mundum
neque ea que in mundo sunt. Si quis diligit
mundum non est charitas patris in eo.
Quoniam omne quod est in mundo concupi-
scentia carnis est & concupiscentia ocu-
lorum & superbia uitae que non est ex pre-
sente sed ex mundo. Et mundus transit & co-
cupiscentia eius. Quae uero facit uoluntatem
dei manet in eternum. Filioli nouissima
hora est. Et sicut audistis quia antichri-
stus uenit. nunc antichristi multi facti sunt.
Unde scimus quia nouissima hora est. Ex no-
bis prodierunt sed non erant ex nobis.
Nam si fuissent ex nobis permansissent usque
nobiscum. Sed ut manifesti sunt quoniam non
sunt omnes ex nobis. Sed uos unctionem
habetis a sancto & nostis omnia. Non
scripsi uobis quasi ignorantibus ueritatem
sed quasi ignorantibus ueritatem sed quasi
scientibus eam et quoniam omne mendacium
ex ueritate non est. Quis est mendax
nisi ille qui negat quoniam Iesus non est
christus. Hic est antichristus qui negat pa-
trem & filium. Omnis qui negat filium
nec patrem habet qui confitetur filium &

patrem habet. Vos quod audistis ab initio in
uobis permansit quia si in uobis permane-
rit quod audistis ab initio & uos in filio &
patre manebitis. Et haec est promissio quas
ipse pollicitus est nobis uitam eternam.
Haec scripsi uobis de his qui seducunt uos. Et
uos unctionem quam accepistis ab eo ma-
neat in uobis. Et non necesse habetis ut
aliquis doceat uos sed sicut unctio eius do-
cet uos de omnibus. Et uerum est & non
est mendacium. Et sicut docuit uos ma-
nere in eo. Et nunc filioli manete in eo ut
cum apparuerit habeamus fiduciam et non
confundamur ab eo in aduentu eius. Si
scitis quoniam iustus est scitote quoniam et
omnis qui facit iustitiam ex ipso natus est.

Idete qualem charitatem
dedit nobis pater ut filij
dei nominemur et simus.

Propter hoc mundus non
nouit nos quia non nouit eum. Charitas
nunc filij dei sumus et non dum appa-
ruit quod erimus. Scimus quoniam cum ap-
paruerit similes ei erimus quoniam ui-
debimus eum sicut est. Et omnis qui habet
hanc spem in eo sanctificat se sicut & il-
le sanctus est. Omnis qui facit peccatum et
iniquitatem facit. Et peccatum est iniquitas.
Et scitis quia ille apparuit ut peccata tollere
et peccatum in eo non est. Omnis qui
in eo manet non peccat. Et omnis qui pec-
cat non uidit eum nec cognouit eum.
Filioli nemo uos seducat. Qui facit iusti-
tiam iustus est sicut & ille iustus est. Qui
facit peccatum ex diabolo est quoniam ab in-
itio diabolus peccat. In hoc apparuit filius

dei ut dissoluat opera dyaboli. Omnis
q. natus ex deo peccatum non facit. qm
am semen ipsius in eo manet. et non pot
peccare. quoniam ex deo natus est. In
hoc manifesti sunt filij dei & filij dyabo
li. Omnis q. non est iustus. non est ex
deo. & q. non diligit fratrem suum. Quo
nam hec est annuntiatio quam audistis
ab initio ut diligatis alterutrum. Non sicut
Cayn q. ex maligno erat. et occidit fratrem
suum. Et propter quid occidit eum. Quo
nam opera eius maligna erant. fratris
autem iusta eius. Nolite mirari fratres si occi
dit uos mundus. Nos scimus quoniam trans
lati sumus de morte ad uitam. qm dili
gimus fratres. Qui non diligit. manet in
morte. Omnis q. occidit fratrem suum homici
da non habet uitam. eternam in se manentes.
I n hoc cognouimus charitatem dei. qm il
le animam suam pro nobis posuit. et nos
debemus pro fratre ponere animam. Qui
habuerit substantiam huius mundi. et uide
rit fratrem suum necesse habere. & cla
userit uiscera sua ab eo. quomodo charitas
dei manet in eo. filij mei non diligam
uero neq. lingua. sed ope et ueritate. In
hoc cognouimus qm ex ueritate sumus
et in conspectu eius suadebimus corda
nostra. Qm si reprehenderit nos cor nostrum
maior est deus corde nostro. & nouit oia.
C haritas si cor nostrum non reprehenderit nos.
fiduciam habemus ad deum. et quicquid
petierimus accipiemus ab eo. qm manda
ta eius custodimus. et ea que sunt pla
cata coram eo facimus. Et hec est manda
tum eius ut credamus in nomine filij eius

iesu christo et diligamus alterutrum sicut
dedit mandatum nobis. Et qui seruat ma
data eius in illo manet. et ipse in eo. Et in
hoc scimus. qm manet in nobis de spiritu que
dedit nobis.

Charissimi nolite omni o
spiritu credere. sed proba
te spiritus si ex deo sint. qm
multi pseudo prophete
exierunt in mundum. In hoc cognoscit
spiritus dei. Omnis spiritus qui confitetur iesu
christo in carne uenisse ex deo est. Et o
mnis spiritus qui soluit iesum. ex deo non est
et hic est antichristus de quo audistis
qm uenit. et nunc iam in mundo est. Vos
ex deo estis filij & uicistis eum.
qm maior est qui in uobis est. qm qui in
mundo. Ipsi de mundo sunt. ideo de
mundo loquuntur. et mundus eos audit.
Nos ex deo sumus. Qui nouit deum audit
nos qui non est ex deo non audit nos. In
hoc cognoscimus spiritum ueritatis et spiritum
erroris. Charissimi diligamus nos inuicem.
quia charitas ex deo est. Et omnis qui dili
git fratrem suum ex deo natus est. et cogno
scit deum. Qui non diligit. non nouit deum.
qm deus charitas est. In hoc apparuit cha
ritas dei in nobis. qm filium suum unige
nitum misit deus in mundum. ut uiuamus pro
pter eum. In hoc est charitas. non quasi nos dilexerit
deum. sed qm ipse prior dilexit nos
et nos debemus misit filium suum pro
pitationem pro peccatis nostris. Charissimi si
deus dilexit nos. et nos debemus alterutrum
diligere. Deum nemo uidit unquam. Si di
ligamus inuicem deus in nobis manet

et charitas eius in nobis perfecta est. In
hoc cognoscimus qm̄ in eo manemus & ip̄e
in nobis. qm̄ de spiritu sancto suo dedit i
nobis. Et nos uidimus & testificamur. q̄
nam p̄r̄ misit filium suum saluatorem
mundi. Quisquis confessus fuerit quonia
Iesus est filius dei. deus in eo manet. et ip̄e
in deo. Et nos cognouimus et credimus i
charitati quam habet d̄s in nobis. Deus ch
ritas est. et q̄ manet in charitate in deo m̄
n̄e. et d̄s in eo. In hoc p̄fecta est charitas
dei nobiscum. ut fiduciam habeamus in i
die iudicii. q̄a sicut ille est. & nos sumus
in hoc mundo. Timor non est in charita
te. sed p̄fecta charitas foras mittit timo
rem. quoniam timor poenam h̄t. Qui t̄
timet non est p̄fectus in charitate. No
ergo diligamus deum. qm̄ d̄s prior di
lexit nos. Siquis dixerit quoniam di
ligo deum et fr̄em suum odierit. mendax
est. Qui enim non diligit fr̄em suum qm̄
uidit deum quem non uidit. quomodo
potest diligere. Et hoc mandatum ha
bemus a deo. ut q̄ diligit deum. diliga
et fratrem suum.

Am̄s q̄ credit qm̄ Iesus
est chr̄s. ex deo natus ē.
Et om̄s q̄ diligit eum.
q̄ genuit. diligit et eum
qui natus est ex deo. In hoc cognoscimus
qm̄ diligimus natos dei cum deum dili
gamus. et mandata eius faciamus. hec
enim charitas dei ut mandata eius custo
diamus. et mandata eius graua non s̄t.
Qm̄ om̄ne quod natum est ex deo. uincit
mundum. et hec est uictoria que uin

cit mundum. fides n̄ra. Quis est autē
q̄ uincit mundum. nisi qui credit qm̄
Iesus est filius dei. Hic est q̄ uenit per
aquam et sanguinem Iesus chr̄s. No
in aqua solum sed in aqua & sanguine.
Et sp̄s est q̄ testificatur. qm̄ chr̄s est
ueritas. Qm̄ tres sunt q̄ testimonium
dant in celo. pater. uerbum. & sp̄s sanct̄
et hi tres unum sunt. Et tres sunt qui
testimonium dant in terra. sp̄s aqua et
sanguis. et hi tres unum sunt. Si testim
onium hominum accipimus. testimonium
dei maius est. qm̄ testificatus est de fi
lio suo. Qui credit in filium dei. h̄t testi
monium dei in se. Qui non credit filio.
mendacem facit eum. q̄a non credit in
testimonio qd̄ testificatus est d̄s de filio
suo. Et hec est testimonium. qm̄ uitam
eternam dedit nobis deus. & hec uita
in filio eius est. Qui h̄t filium dei h̄t uitam
q̄ non habet filium dei. uitam non habet.
Hec scribo uobis ut sciat̄s qm̄ uitam
habet̄s. eternam. q̄ credit̄s in nomine fi
lij dei. Et hec est fiducia quam habem̄
ad deum. q̄a quodcumq̄ petierimus sc̄d̄
dum uoluntatem eius audit nos. Et sc̄m̄
quia audit nos. quicquid petierimus. Sc̄
mus qm̄ habemus petitiones quas postula
mus ab eo. Qui sc̄it fr̄em suum peccare. i
peccatum non ad mortem. petat & da
bitur ei uita peccanti non ad mortem.
est peccatum ad mortem. non p̄ illo dico
ut roget. quis. Omnis iniquas peccatum
est. & est peccatum ad mortem. Sc̄m̄
q̄a om̄s qui natus est ex deo. non pec
cat. sed generatio dei conseruat eum. &
malignus non tanḡt eum. Sc̄m̄ qm̄

ex deo sumus. & mundus totus in ma-
ligno positus est. Et scimus qm̄ filius dī
uenit & dedit nobis sensum ut cognos-
camus deum uerē. & simul in uero filio
eius. hic est uerus dīs et uita eterna.
Filioli custodite uos a simulacris.

SQVE ADEO AD
sanctam sceminam scri-
bit ut eandem dominā
non dubitet litteris ap-
pellare. eiusdemq; filij testimonium qd
ambulent in ueritate phibet

ENIOR electe domine
et natus est quos ego dili-
go in ueritate. et non ego
solus sed et omnes q; cognou-
erunt ueritatem. pp̄ ueritatem que per-
manet in uobis. & uobiscum erit in eter-
num. Sit uobiscum grā misericordia pax
a deo patre. & a chr̄o jcs̄o filio p̄ris in
ueritate. et charitate. Gauisus sum ual-
de. qm̄ inueni de filiis tuis ambulante
in ueritate. sicut mandatum accepimus
a patre. Et nunc rogo te domina non
tanq̄ mandatum nouum scribens tibi. si
q̄d habuimus ab initio. ut diligamus al-
terutro. Hec est charitas ut ambule-
mus secundum mandata eius. hec enim
est mandatum. ut quemadmodum au-
distis ab initio in eo ambuletis. qm̄ mul-

ti seductores exierunt in mundum. q;
non consentunt jcs̄o chr̄o uenisse in
carne. hic est seductor et antichristus.
Videte uosmetipsos ne pdatis que opa-
ti estis. sed ut mercedem plenam accipi-
tis. Omnis qui recedit & non p̄manet ī
doctrina chr̄o deum non h̄t. Q; per-
manet in doctrina. hic p̄m̄ et filium
h̄t. Siquis uenit ad uos et hanc doctrinā
non affert. nolite recipere eum in do-
mum. nec aue ei dixeritis. Q; enim dicit
illi aue. cōicat operibus eius in malignis.
Ecce p̄dixi uobis ut in die dñi non
confundamini. Plura habens uobis scribe-
nolui per chartam et atramentum. Spero
enim me futurē apud uos. et os ad os lo-
qui. ut gaudium ur̄m plenum sit. Salu-
tant te filij sororis tue electe.

AIVM pietatis causa
extollit. atq; ut in ipsa
pietate maneat. exhorta-
tur. Diotrephem impieta-
tis & superbie causa obiurgat. Deme-
trio autem bonum testimonium phibet
cum fratrib; uniuersis.

ENIOT G. aio char-
quem ego diligo in ueri-
tate. Charissime de om-
nibus orationem facio. p̄p̄e
te ingredi et ualere. sicut prospere agit

anima tua. Gaudius sum ualde uenien-
tibus fratribus et testimonium phibentibus
ueritati tue sicut tu in ueritate ambulas.
M aiores hanc non habeo gratiam. q̄ ut audiat
filios meos in ueritate ambulare. Charitas
fideliter facit quicquid operis in fratres
et hoc in peregrinos q̄ testimonium reddi-
derunt charitati tue in conspectu ecclesie.
quos beneficiis deducens digne deo. Pro
nomine enim eius profecti sunt. nihil accip-
entes a gentibus. Nos ergo debemus susci-
pere huiusmodi ut cooperatores simus ue-
ritatis. Scripsissen forsan ecclesie. sed is
q̄ amat primatum gerere in eis diotrese
non recepit nos. Propter hoc si uenero co-
moneam eius opera que facit. uerbis ma-
lignis garruens in nos. Et quasi non ei ista
sufficiant. neq̄ ipse suscipit fratres. et eos
q̄ suscipiunt phibet et de ecclesia eicit. I
C haritas noli imitari malum. sed q̄d bonum
est. Quod bene facit. ex deo est. q̄ male facit
non uidet deum. Demetrio testimonium
redditur ab omnibus et ab ipsa ueritate.
sed et nos testimonium phibemus. et no-
sti q̄m testimonium nrm̄ uere est. Multi-
ta habui tibi scribere. sed nolui p̄ atrame-
tum et calamum scribere tibi. Spero autē
prius te uidere. & os ad os loquere.
P ax tibi. Salutant te amici. Saluta. tv̄ am-
icos nominatum.

VDAS APOSTO-
lus fratres de corrupto
ribus uix ueritatis ita in-
format. ut illicitum esse
differere de sub iugo semel erutes ser-
uitutis denuo operam suam officis nou-
re seculibus.

VDAS Jesu ch̄i serui.
frater autem iacobi. his
q̄ sunt in deo patre dilec-
tis & ch̄i ieh̄ confer-
uatis et uocatis. Misericordia uobis &
pax et charitas adimpleatur. Charissimi
omnem sollicitudinem faciens scribendi
uobis de communi ur̄a salute. necesse i-
habui scribere uobis. deprecans superer-
tari semel tradite sanctis fidei. Subint̄
ierunt enim quidam homines. q̄ olim p̄scep-
ti sunt in hoc iudicium impij domi nr̄i
gram transferentes in luxuriam. & solū
dominatoreis. et dñm nr̄m Jesum ch̄m
negantes. Commoneo autem uos uolo
scientes semel omnia q̄m Iesus populi
de terra. egypti saluās. secundo eos q̄ nō
crediderunt perdidit. Angelos uero qui
non seruauerunt suum principatum. sed
dereliquerunt suum domicilium. in iud-
cium magni dei uinculis eternis sub ex-
ligine seruauit. Sicut sodoma et go-
morra & finitane. ciuitates simili modo
ex fornicate. et abeuntes post carnem al-
teram facti sunt exemplum ignis eter-
ni p̄nam sustinentes. Similiter & hi ex-
nem quidem maculant. dñationem autem
sp̄nunt. maiestatem autem blasphemant.

Cum Michael archangelus cum diabolo
disputans alterearetur de Moyfi corpore
non est ausus iudicium inferre blasphemus
sed dixit. Imperet tibi deus. Hi autem qui
cum quidem ignorant blasphemant que
cumque autem naturaliter tanquam muta anim
lia norunt in his corrumpunt. Ne illis
qui in uia cayn abierunt & errore Balaam
mercede effusi sunt et in contradictione
choire abierunt. Hi sunt in epulis suis
macule conuiuantes sine timore semet
ipsos pascentes nubes sine aqua que a ue
tis circumferuntur arbores autumnales in
fructuose bis mortue eradicat fluctu
feri maris despumantes suas confusiones
sidera errantia quibus procella tenebrarum
seruata est in eternum. Prophetant
autem et de his septimus ab Adam. Erat
dicens. Ecce uenit dominus in sanctis
in milibus suis facere iudicium contra omnes
et arguere omnes impios de omnibus ope
ribus impietatis eorum quibus impte o
egerunt. & de omnibus duris que lo
cuti sunt contra deum peccatores impii.

Hi sunt murmuratores querulosi secun
dum desideria sua ambulantes & de eor
um loquuntur superbiam mirantes persona
questus eam. Vos autem charissimi
memores estote uerborum que predic
ta sunt ab apostolis domini nostri Iesu Christi qui
dicebant uobis. quoniam in nouissimis tempo
ribus uenient illusores secundum deside
ria sua ambulantes in impietatibus. Hi sunt
qui segregant semetipsos. animales spiritum
non habentes. Vos autem charissimi superchi
ficantes uosmetipsos sanctissimi. nostre fi
dei in spiritu sancto orantes uosmetipsos

in dilectione dei seruare expectantes mi
sericordiam domini nostri Iesu Christi in uita
eterna. Et hos quidem arguite iudicatis
illos uero saluate de igne rapientes. Aliis
autem miseremini in timore edicentes et ea
que carnalis est maculatam tunicam. Et
autem qui potens est uos conseruare sine pe
ccato et constituere ante conspectum glorie
sue immaculatos in exultatione in adue
tu domini nostri Iesu Christi soli deo salua
tori nostro per Iesum Christum dominum no
strum gloria magnificentia imperium et
potestas ante omnia secula & nunc &
in omnia secula seculorum. Amen.

MINES QUI PIE

uolunt uiuere in Christo
sicut ait apostolus persequi
tionem patientur uix
illud. Fili accedens
ad seruitutem dei sta in timore & prepa
ra animam tuam ad tentationem. Tentatio
namque est uita hominis super terram. Ne
autem fideles deficient in his consolatur
eos dominus atque confirmat dicens. Vobis
cum sum usque ad consumationem seculi et
nolite timere pusillus grex. Propterea uide
ris deus pro tribulationes quas passura
erat ecclesia ab apostolis fundata supra petram
Christum. ut minus timeantur disposuit in
cum filio & spiritu sancto eas reuelare. Re
uelauit autem tota trinitas Christum secun
dum humanitatem. Christus uero Iohanni
per angelum Iohannes ecclesie de qua re

uelatiōe hunc librum composuit. Unde &
liber iste apocalypsis dicitur id est reuelatio.
quia h̄s continent que d̄s reuelauit Jo-
hanni. et Iohannes. ecclesie. quia scilicet eccle-
lesia passā sit in tempore primitiuo. &
nunc patiat in nouissimis temporibus an-
tichristi passura sit quā tanta erit tribula-
tio. ut si fieri etiam potest moueantur elō
E que p̄ his et nunc & in futuro premia
sit susceptura ut quos denuntiata suppli-
cia terrent. promissa premia letificent. I-
deo iste liber inter reliquas scripturas no-
ui testamenti prophetie nomine censetur. que
alijs est excellentior prophetis. Sicut enim
nouum testamentum prestat ueteri. eu-
gelium legi. ita hęc prophetia prophetis ue-
teris testamenti. quia de christo & ecclesia ma-
gna ex parte iam adimpleta sacra denun-
tiat. Vel etiam ideo quia cum alijs unipha-
sia. isti tripharia data. ē. prophetia simul. s-
preterito & presenti et futuro. Ad cuius
confirmandam auctoritatem occurrit et
auctoritas mittentis de ferentis et accipi-
entis. Mittentis. s. trinitatis. & deferen-
tis. s. angeli. et accipientis. s. Iohannis. I-
C um autem Iohanni hęc in uisione fuerūt
reuelata. et sint tria genera uisionum sub
quo genere contineat uidendum est. Vi-
sio enim alia corporalis. quā s̄ corpora-
libus oculis aliquid uidemus. Alia spūali
seu imaginaria quā uidelicet dormientes
ut uigilantes unagines rerum cernimus qu-
bus aliquid significatur. sicut uidit Pharaō
spicas. & Moyses rubum ardere. ille. i.
dormiens iste uigilans. Alia intellectu-
alis. quā uidelicet spūsancto reuelante in-
tellectui mentis ueritatem mysteriorum

sicut est capimus quomodo uidit Iohā-
nes que in hoc libro referunt. Non enim
figuram tantum spiritum uidit. sed eam signi-
ficata mente intellexit. Vidit autem
Iohannes et scripsit in pathmos insula re-
legatus a domitiano in exilio principe
impulsissimo. hac enim ad scribendum co-
pellente. cā. quia dum exul teneretur a
domitiano in pathmos insula in ecclesie
quibus peccerat multa pulularunt atque
inoleuerunt uitia atque diuerse hereses.
Erant enim quidam heretici ibi dicentes. o-
christum non fuisse ante Mariam. quate-
nusaliter de ea natus erat. quos Iohannes
in principio euangelij sui redarguit di-
cens. In principio erat uerbum. Et in
hoc libro cum dicit Alpha et Omega id est
principium et finis. Dicebant etiam
quidam ecclesiam pondere tribulatio-
num ante finem seculi desitutam. &
pro labore non premium eternum su-
scepturam. Horum ergo errores uolens
destruere Iohannes ostendit christum prin-
cipium esse & finem. Unde Esaias ho-
me non est formatus deus. & post me
non erit. Et ecclesiam per exercituum
tribulationum non desinere. sed proficere.
& p̄ his brauium eternum recipere. Scri-
bit autem Iohannes septem ecclesijs Asię
et earum septem episcopis de predictis
instruens. & per eam totam generalem
ecclesiam docens. Est itaque materia Jo-
hannis in hoc opere status specialiter ad
ecclesiam necnon et totius uidelicet que in
presentia patitur. & in futuro receptu-
ra sit. Intentio uero eius est monere ad
patientiam que seruanda ē. tum quia

breuis labor: tum q̄a p̄m̄ium magnū
 M̄odus tractandi talis: primo p̄mittit ^{conuocatis}
 p̄logum & salutationem ubi reddit au
 ditores benignos & attentos. quo p̄
 misso accedit ad narrationem. Antea
 narrationem uero ostendit ch̄m̄ esse ab
 eterno sine principio et sine fine induens
 ipsum loquentem: Ego sum Alpha &
 ω idest principium & finis. Postea ac
 cedens ad narrationem distinguit sep
 tem uisiones: q̄b̄ terminatis iste liber
 consumat̄. P̄mittit autem p̄logum
 dicens: Apocalypsis Iesu ch̄m̄. subau
 dis hic est: sicut in alijs uisio Et̄ne h̄
 est: & parabole Salomonis sunt hic.

IOHANNES aposto
 lus & euangelista &
 christo electus atque
 dilectus. in tanto amo
 re dilectionis uberior
 habitus est: ut in coena supra pectus e
 ius recumberet. & ad crucem astanti so
 li matrem propriam commendasset: ut
 quem nubere uolentem ad amplexum
 uirginitatis asseuerat: ipsi etiam custodi
 endam uirginem tradidisset. Hic itaq̄
 cum p̄p̄ uerbum dei & testimonium Je
 su ch̄m̄ in pathmos insulam sortiret̄
 exilium illic ab eodem apocalypsis p̄e
 ostensa describitur: ut sicut in princi
 pio canonis idest libri genesis incorru
 tibile principium p̄notat̄: ita etiā in
 corruptibilis finis per uirginem in apoca
 lypsi redderetur dicens: Ego sum alpha
 et ω initium & finis. Hic est Iohannes

q̄ sciens superuenisse sibi diem egressioni
 de corpore in epheso discipulis descendi
 in desolatum sepulture sue locum. orone
 q̄ completa reddidit sp̄m̄. tam a dolore
 mortis factus extraneus. q̄ a corruptice
 carnis noscit̄ alienus. Cuius tamen o
 scripture dispositio. ut libri ordinatio: i
 ideo a nobis per singula non exponitur
 ut nescientibus ingredi desiderium col
 locet̄ et querentibus laboris fructus et de
 magisterij doctrina seruet̄.

APOCALYPSI Iohani
 tot habet sacramen
 ta quot uerba. Pax
 dixi. & pro merito uo
 luminibus laus omnis
 inferior est. o. In uerbis singulis multi
 plices latent intelligentie.

POCALYP
SIS IESVI
chr^m quam
dedit illi d^s
palam facere
seruis suis qⁱ
oportet fieri
cito & si

gnificauit mittens p angelum suum ser-
uo suo johanni q testimonium p^ohibuit ve-
bo dei & testimonium iesu chr^m quiccu-
que uidit Beatus q legit & audit uer-
ba p^ophetie huius & seruat ea que in ex-
scripta sunt. Tempus enim quippe est Jo-
hannes septem ecclesijs que sunt in Asia.
G^ratia uobis et pax ab eo q est & q erat &
q uenturus est. & a septem spiritibus qui
in conspectu throni eius sunt. & a iesu chr^m
qui est testis fidel^u primogenitus mortuo-
rum et princeps regum terre q dilexit
nos & lauit nos a peccatis n^{ost}ris in sangui-
ne suo. & fecit nos regnum & sacerdo-
tes deo et patri suo. Ipsi gloria et impe-
rium in secula seculor^u Amen. Ecce v-

uenit cum nubibus. & uidebit eum om-
nis oculus. & q eum pupugerunt. Et i-
plangent se sup eum omnes tribus terre
etiam Amen. Ego sum alpha et o prin-
cipium et finis dicit d^s d^s qui est &
q erat & qui uenturus est omnipotens.
Ego iohannes frater uester & particeps
in tribulatione & regno & patientia.
in iesu chr^m. fui in insula que appella-
tur pathmos propter uerbum dei & te-
stimonium iesu. Fui in spiritu in domini-
ca die. & audiu post me uocem magna
tanq^m tube dicentis. Quod uidet scribe in
libro. & mitte septem ecclesijs que sunt
in Asia Epheso & smyrne & pergamo &
thiatyre & sardis & philadelphie & i-
laodicie. Et conuersus sum ut uiderem
uocem que loquebat^u mecum. Et conue-
sus uidi septem candelabra aurea & in
medio septem candelabror^u aureorum
similem filio hominis uestitum postede-
& p^ocinetum ad mammillas zona aure.
Caput autem eius & capilli erant cand-
di tanq^m lana alba et tanq^m nix. Et oculi

cuius uelut flamma ignis. & pedes eius si-
miles auricalco. sicut in camino ardenti. Et
uox illius tanquam uox aquarum multarum.
& habebat in dextera sua stellas septem.
Et ex ore eius gladius utraque parte acutus
exibat. & facies eius sicut sol lucet in
uirtute sua. Et cum uidissem eum cecidi
ad pedes eius tanquam mortuus. Et posuit
dexteram suam super me dicens. Noli ti-
mere. Ego sum primus & nouissimus et
uiuus & fui mortuus. et ecce sum uiuus
in secula seculorum. Et habeo clauem mortis
et inferni. Scribe ergo que uidisti & que
sunt & que oportet fieri post hec. Sa-
cramentum septem stellarum quas uidisti
in dextera mea. & septem candelabra
aurea. Septem stelle. angeli sunt septem
ecclesiarum. & candelabra septem. septem
ecclesie sunt.

T angelo ephesti ecclesie
scribe. hec dicit qui tenet
septem stellas in dextera
sua. qui ambulat in medio
septem candelabrorum aureorum. Scio opera
tua et laborem et patientiam tuam. & que
non potes sustinere malos. Et tentasti eos
qui se dicunt apostolos esse & non sunt. & in-
uenisti eos mendaces. Et patientiam ha-
bes & sustinisti propter nomen meum. & non
defecisti. Sed habeo aduersum te in
pauca. quia charitatem tuam primam reli-
quisti. Memor esto itaque unde cecidisti
& age poenitentiam. et prima opera fac.
Si autem uenio tibi & mouebo cande-
labrum tuum de loco suo. nisi poenitentiam
egeris. Sed hec habes quia oculisti.

facta nicholaitarum. que et ego oculi. Qui
habet aurem audiat. quod spiritus dicit ecclesiis.
Vincenti dabo edere de ligno uitae. quod est
in paradiso dei mei. Et angelo symyrne. ecclesie
scribe. Hec dicit primus et nouissimus. qui
fuit mortuus et uiuit. Scio tribulationem tuam
et paupertatem tuam. sed diues es et blasphematis
ab his qui se dicunt iudeos esse & non sunt. sed
sunt synagoga sathane. Huiusmodi horum timeas
que passurus es. Ecce missurus est diabolus
aliquos ex uobis in carcerem. ut teneamini.
& habebitis tribulationem diebus decem.
Esto fidelis usque ad mortem. & dabo tibi
coronam uitae. Qui habet aurem audiat. quod
spiritus dicit ecclesiis. Qui uincit non
ledetur a morte secunda. Et angelo pergamini.
ecclesie scribe. Hec dicit qui habet rursam
ex utraque parte acutam. Scio ubi habitas.
ubi sedes est sathane. & teneas nomen meum.
& non negasti fidem meam. et in diebus illis
antiphias testis meus fidelis qui occisus est
in apud uos ubi sathanas habitat. Sed habeo
aduersus te pauca. quia habes illic tenentes
doctrinam Balaam qui docebat Balac mittere
scandalum coram filiis israel. edere & fornicari.
ita habes. et tu tenentes doctrinam nicholaitarum.
similiter. poenitentiam age. si quo minus ueniam
tibi erit & pugnabo cum illis in gladio
oris mei. Qui habet aurem audiat. quod spiritus
dicit ecclesiis. Vincenti dabo manna absconditum
& dabo illi calculum candidum. & in calculo
nomen nouum scriptum. quod nemo scit. nisi qui
accipit. Et angelo thiatyre ecclesie scribe. Hec dicit

filius dei q̄ h̄t̄ oculos tanq̄ flammam i
ignis. et pedes eius similes auricalcho. No
uī opa tua et fidem et charitatem & my
sterium & patientiam tuam. et opa tua
nouissima p̄b̄ priorib̄. Sed h̄c̄o aduer
sus te pauca. q̄a permittis mulierem Iza
zabel que se dicit p̄ph̄et̄e docere & sedu
cere seruos meos fornicari & manduca
re de idolatriis. Et dedi illi tempus ut
poenitentiam ageret. & non uult poeni
tere a fornicatione sua. Ecce ego mitto
eam in lectum et q̄ mechant̄ cum ea in
tribulatione maxima erunt. nisi poeni
tentiam ab operib̄ suis egerint. et filio
eius interficiam in mortem. & scient om
nes eccl̄ie. q̄a ego sum scrutans renes &
corda. & dabo unicuiq̄ uīm secundū
opa sua. Vobis autem dico & ceteris q̄
thiatyre estis q̄cunq̄ non habent doctri
nam hanc. et q̄ non cognouerunt altitu
dinem sathane quemadmodum dicunt
non mittam sup̄ uos aliud pondus. Tam
id q̄d̄ habetis tenete donec ueniam. Et
q̄ uicerit & custodierit usq̄ in finem. i
opera mea. dabo illi potestatem super
gentes. & reḡet eas in uirga ferrea. &
tanq̄ uas figuli confringentur. sicut et
ego accepi a patre meo. & dabo illi stel
lam matutinam. Q̄. habet aurem audiat
quid sp̄s dicat. ecclesijs.

T angelo eccl̄ie sardis scri
be. h̄c̄e dicit q̄ h̄t̄ septem
spiritus dei. & septem stel
las. Scio opera tua. q̄a no
men habes q̄ uiuus et mortuus es. Esto
uigilans et confirma cetera que morj

tura erant. Non enim inuenio opera
tua plena coram deo meo. In mente ergo
habe qualiter acceperis & audieris et ser
ua et poenitentiam age. Si ergo non uigi
laueris ueniam ad te tanq̄ fur & nescie
qua hora ueniam ad te. Sed habes pauca
nomina in sardis q̄ non ingnauerunt ue
stimenta sua. et ambulabunt mecum in
albis q̄a digni sunt. Quicrit sic uestie
tur uestimentis albis & non delebo no
men eius de libro uitae. et confitebor
nomen eius coram patre meo & coram
angelis eius. Qui habet aurem audiat q̄
spiritus dicat. ecclesijs. Et angelo philade
phie eccl̄ie scribe. h̄c̄e dicit sanctus et
uerus q̄ habet clauem Dauid. q̄ ap̄rit &
nemo claudit. claudit et nemo aperit.
Scio opa tua. Ecce dedi coram te ostiū
apertum q̄d̄ nemo potest claudere. q̄a
modicam habes uirtutem. & seruasti uer
bum meum. & non negasti nomen meum.
Ecce dabo de synagoga sathane q̄ dicit
se iudeos esse & non sunt. sed mentiūt̄.
Ecce faciam illos ut ueniant & adoret̄
ante pedes tuos. & scient q̄a ego dilexi
te. Quoniam seruasti uerbum patientiae
meae. & ego seruabo te ab hora tentatio
nis que uentura est in orbem uniuersum
tentare habitantes in terra. Ecce uenio i
cito. Tene q̄d̄ habes ut nemo accipiat co
ronam tuam. Quicrit faciam illum co
lumnā in templo dei mei. & foras non
egredietur amplius. Et scribam super
eum nomen dei mei. & nomen ciuitatis
dei mei noue hier̄im que descendit de
celo a deo meo. & nomen meum nouū.
Qui habet aurem audiat. q̄d̄ spiritus dī

cat eccles. Et angelo loquitur ecclesie
scribe. Hec dicit Amen testis fidelis et
uetus q est principium creature dei. i
S cio opa tua quia neq frigidus es neque
calidus. Veniam frigidus es aut cali
dus. Sed q tepidus es & nec frigidus
nec calidus. incipiam te euomere ex ore
meo qa dicit q diues sum et locupleta
tus & nullus ego & nescis q tu es i
miser & miserabilis et pauper & cecus
et nudus. Suadeo tibi cinere a me au
rum ignitum pbatum ut locuplex fias
& uestimentis albis induaris ut non ap
pareat confusio nuditatis tue & colly
rio unget oculos tuos ut uideas. Ego
quos amo argo et castigo. Emulat ergo
et poenitentiam age. Ecce sto ad i
ostium & pulso. Siquis audierit uocem
meam et apparuerit unquam. introibo
ad illum et coenabo cum illo & ipse me
cum. Qui uiderit dabo ei sedere mecum
in throno meo. sicut & ego uici & sedi
cum patre meo in throno eius. Q habet
aurim audiatur qd sps dicit. ecclesys.

Ost hęc uidi & ecce osti
um apertum in celo &
uox prima quam audiu
tanq tube loquentis me
cum dicens. Ascende huc & ostenda
tibi que oportet fieri cito. Post hęc sta
tum fui in spiritu. Et ecce sedes posita
erat in celo & supra sedem sedens. Et
q sedebat similis erat aspectui lapidis
iaspidis et sardinis. Et uis erat in circui
tu sedis similis uisioni sinagdgino. Et
in circuitu sedis sedilia uiginti quattuor

seniores sedentes circuiamidi uestimentis
albis et in capitibus eorum coronas aureas. i
Et de throno pcedebant fulgora & uo
ces et tonitrua. et septem lampades arde
tes ante thronum. que sunt sps dei. Et
in conspectu sedis tanq mare uitreum si
mle crystallo. & in medio sedis et in cir
cuiu sedis quattuor animalia plena ocu
lis ante & retro. Et animal primum si
mle leoni. et secundum simile uitulo. e
tertium animal habens faciem quasi hois
et quartum animal simile aqle uolanti.
Et quattuor animalia singula eorum ha
bebant alas senas. et in circuitu. & intus
plena sunt oculis & utqem non habebant
die ac nocte dicentia. sanctus s̄s sanctus
dominus ds omnipotens. q erat & qui e
& qui uenturus est. Et cum darent illa
animalia gloriam et honorem et benedic
tionem sedenti sup thronum uiuenti in se
cula seculor et pcedebant uiginti quat
tuor seniores an sedentem in throno &
adorabant uiuentem in secula seculor
et mittebant coronas suas ante thronum
dicentes. Dignus es domine ds noster ac
cipere gloriam & honorem. et uirtutem
quia tu creasti omnia. et pp uoluntatem
tuam erant & creata sunt.

T uidi in dextera sedere
tis supra thronum libe
scriptum intus & foris. si
gnatum sigillis septem. E
uidi angelum fortan predicantem uo
ce magna. Quis est dignus aperire libe
& soluere signacula eius. Et nemo po
terat neq in celo neq in terra. neq sub

septem.

terram aperire libꝛe neqꝫ respicere illum.
Et ego flebam multum quia nemo digni
inuentus est apꝛe libꝛum nec uidere eꝛ.
Et unus de senioribꝫ dixit mihi. Ne fle
ueris. Ecce uicit leo de tribꝫ iuda. radix
dauid. aperire libꝛe & soluet septem si
gnacula eius. Et uidi et ecce in medio
throni et quattuor animalium et in me
dio seniorum agnum stantem tanqꝫ occi
sum habentem cornua septem et oculos sep
tem qꝫ sunt septem spꝫ dei missi in omnem
terram. Et uenit & accepit de dextera
sedentis in throno libꝛe & cum aperuisset
libꝛum quattuor animalia et uiginti quat
tuor seniores ceciderunt coram agno ha
bentes singuli citharas & phialas aureas
plenas odoramentorꝫ que sunt orationes
sanctorum & cantabant canticum nouꝫ
dicentes. Dignus es domine accipere li
brum et aperire signacula eius qm̄ occi
sus es & redemisti nos deo in sanguine
tuo ex omni tribu et lingua et populo
& natione & fecisti nos deo nꝛo regnꝫ
et sacerdotes. Et regnabimus supꝫ terram.
Et uidi & audiui uocem angelorꝫ mul
torum in circuitu thronum & animalium
et seniorum. et erat numerus eorꝫ
milia milium dicentium uoce magna.
Dignus est agnus qꝫ occisus est accipere ui
tutem & diuinitatem & sapientiam &
fortitudinem et honorem et gloriam &
benedictionem. Et omnem creaturam qꝫ
in celo est & supꝫ terram et subꝫ ter
ram & que sunt in mari & que in eo.
omnes audiui dicentes sedenti in throno
et agno. Benedictio & honor & gloria
& potestas in secula seculorꝫ. Et qꝫtu

or animalia dicebant Amen. Et uigin
ti quattuor seniores ceciderunt in faci
es suas et adorauerunt uiuentem in se
cula seculorꝫ.

T uidi qꝫ apparuisset agnꝫ
unum de septem sigillis.
& audiui unum de quar
tuor animalibꝫ dicentem tan
qꝫ uocem tonitru. Veni & uide. Et ui
di & ecce equus albus. et qꝫ sedebat supꝫ
illum habebat arcum & data est ei co
rona. et exiit uiuens ut uinceret. Et
cum aperuisset sigillum secundum. au
diui secundꝫ animal dicentem. Veni & ui
de. Et exiit alius equus rufus & qꝫ
sedebat supꝫ illum. datum est ei ut sum
ret pacem de terra. et ut inuicem se in
terficiant & datus est ei gladius ma
gnus. Et cum aperuisset sigillum tertiuꝫ
audiui tertium animal dicentem. Veni &
uide. Et ecce equus niger & qꝫ sedebat
super illum habebat statera in manu sua.
Et audiui tanqꝫ uocem in medio quattu
or animalium dicentium. Bilibris triti
ci dominatio uno. & tres bilibres ordet
denario uno & unum & oleum ne le
seris. Et cum aperuisset sigillum quar
tum audiui uocem quarti animalis dice
tis. Veni et uide. Et ecce equus pallidꝫ
& qꝫ sedebat supꝫ eum nomen illi mors &
infernus sequebatꝫ eum. Et data est il
li potestas super quattuor partes terre
interficere gladio fame & morte & be
stus terre. Et cum aperuisset sigillum
quintum uidi subꝫ altare animal inter
fectorꝫ propter uerbum dei. et ppꝫ tꝫ

monium qd̄ habebant. Et clamabant uo-
ce magna dicentes. Usquequo domine
sanctus et uerus non iudicas et non uind-
icas sanguinem nr̄m de his q̄ habitant in
terra. Et date sunt illis singule stole
albe & dictum est illis ut regerent
tempus adhuc modicum donec comple-
antur conserui eorū et fratres eorum q̄
interficiendi sunt sicut & illi. Et uidi
cum aperuisset sigillum sextum. & ecce
terremotus magnus factus est. Et sol fa-
tus est niger tanq̄ saccus cilicinus. & lu-
na tota facta est sicut sanguis. & stelle
de celo ceciderunt super terram sicut
ficut emittit grossos suos cum a uento
magno mouetur. Et celum recessit si-
cut liber inuolutus. & omnis mons et i-
sule de locis suis motę sunt. Et rēges
terre & principes & tribuni & dūces
et fortes & omnis seruus et liber abscon-
derunt se in speluncis et in petris mon-
tium. & dicunt montib; et petris. cadi-
te super nos. et abscondite nos a facie se-
dentis super thronum. et ab ira agni. qu-
niam uenit dies magnus ire ipsius. Et
q̄s poterit stare.

Ost̄ hec uidi quattuor
angelos stantes super quā-
tuor angulos terre. tene-
tes quattuor uentos terre
ne flarent sup̄ terram neq̄ sup̄ mare ne-
q̄ in ullam arborem. Et uidi alterum
angelum ascendentem ab ortu solis ha-
bentem signum dei uiu; et clamauit uo-
ce magna quattuor angelis q̄b; datus
est nocere terre & mari. dicens. Noli

te nocere terre & mari neq̄ arboribus
quoadusq̄ signem seruos dei nostri in
frontib; eorū. Et audiui numerum sign-
torum centum quadraginta quattuor mi-
lia signati ex omni tribu filiorū. Issrl̄. Ex
trib; iuda duodecim milia signati. Ex
trib; ruben duodecim milia signati. Ex
trib; gad duodecim milia signati. Ex
trib; aser duodecim milia signati. Ex
trib; neptalim duodecim milia signa-
ti. Ex tribu manasse duodecim milia
signati. Ex trib; symeon duodecim
milia signati. Ex trib; leui duodecim
milia signati. Ex tribu isachar duode-
cim milia signati. Ex tribu zabulon
duodecim milia signati. Ex trib; ioseph
duodecim milia signati. Ex tribu be-
niamin duodecim milia signati. Post hec
uidi turbam magnam quam dinumera-
re nemo poterat de omnib; gentib; &
tribub; et populis et linguis. stantes
ante thronum et in conspectu agni. ami-
ti stolis albis. & palme in manib; eorū.
Et clamabant uoce magna dicentes. Sa-
lus deo nr̄o q̄ sedet super thronum et
agno. Et omnes angeli stabant in cir-
cuitu throni et seniorū et quattuor an-
malium. & ceciderunt in conspectu th-
ni in facies suas et adorauerunt deum
dicentes Amen. Benedictio & claritas
et sapientia et gratiar actio honor &
uirtus & fortitudo deo nr̄o in secula
seculorū Amen. Et respondit unus de
seniorib; et dixit mihi. Hi q̄ amicti st̄
stolis albis q̄ sunt et unde uenerunt.
Et dixi illi. Domine mi r̄ scis. Et dixit
mihi. Hi sunt q̄ uenerunt de tribulatiōe

magna et lauerunt stolas suas & deal-
bauerunt eas in sanguine agni. Ideo sunt
ante thronum dei & seruiunt ei die ac
nocte in templo eius. et qui sedet in thro-
no habitabit super illos. Non esurient. et
neque sitient amplius. neque cadet super illos
sol. neque ullus estus quoniam agnus qui
in medio throni est regit illos. & de-
ducet eos ad uitae fontes aquarum. & ab-
sterget deus omnem lachrymam ab o-
culis eorum.

T cum aperisset sigillum
septimum. factum est si-
lentium in celo quasi o-
media hora. Et uidi sep-
tem angelos stantem in conspectu dei
& datus sunt illis septem tubae. Et alius
angelus uenit & stetit ante altare ha-
bens thuribulum aureum. & data sunt
illi incensa multa ut daret de orationi-
bus sanctorum omnium super altare aur-
um quod est ante thronum dei. Et asce-
dit fumus incensorum de orationib' sanc-
torum de manu angeli coram deo. Et
accepit angelus thuribulum. et imple-
uit illud de igne altaris & misit in te-
ram & facta sunt tonitrua & uoces et
fulgura et tremotus magnus & septem
angeli qui habebant septem tubas paraue-
runt se ut tuba canerent. Et primus
angelus tuba cecinit. & facta est gran-
do et ignis mixta in sanguine. & misit
est in terram. Et tertia pars terre co-
busta est. & tertia pars arborum concrem-
ta est. & omne foenum uiride combus-
tum est. Et secundus angelus tuba ce-

cinit. & tanquam mons magnus igne ardens
missus est in mare. Et facta est tertia
pars maris sanguis & mortua est tertia
pars creaturae maris que habebant anima
in mari et tertia pars nauium interijt. Et
tertius angelus tuba cecinit. et cecidit
de celo stella magna ardens tanquam facula.
Et cecidit in tertiam partem fluminum
et in fontes aquarum. & nomen stelle dicitur
absinthium. Et facta est tertia pars aquarum
in absinthium et multi hominum
mortui sunt de aqua quia amare factae
sunt. Et quartus angelus cecinit. & per-
cussa est tertia pars solis & tertia pars
lunae et tertia pars stellarum. ita ut obser-
uaretur tertia pars corae & dies non luce-
ret pars tertia et noctis similiter. Et uidi
& audiui uocem unius aegle uolantis
per medium caeli dicentis uoce magna
ue ue ue habitantibus in terra de ceteris
uocibus trium angelorum qui erant tuba
canturi.

T quintus angelus tuba
cecinit. & uidi stellam
de celo cecidisse in ter-
ram. & data est ei clauis
putei abyssi. & aperuit puteum abyssi.
& ascendit fumus putei sicut fumus fo-
natis magne. et obscuratus est sol et aer
de fumo putei. & de fumo putei exierunt
locustae in terram et data est illis potestas
sicut habent potestatem scorpionis ter-
rae. Et praecipuum est illis ne lederent
foenum terre. neque omne uiride. neque os-
nem arborem. nisi tantum homines qui non
habent signum dei in frontibus suis. & da-

tum est illis ne occiderent eos. sed ut
cruciant mensibus quinq. Et cruciatu
eorum ut cruciatus scorpij cum punit
hominem. Et in diebus illis querent ho
mines mortem & non inuenient eam. &
desiderabunt mori et fugiet mors ab eis.
Et similitudines locustarum similes eqs para
tis in prelium. & sup capita earum tanq
corone similes auro & facies earum sicut
facies hominum. Et habebant capillos sic
capillos mulierum. & dentes earum sic dente
leonum erant. Et habebant loricas sicut
loricas ferreas. & uox alarum earum sicut
uox currum equorum multorum curru
tum in bellum. Et habebant caudas sim
iles scorpionum. et aculei erant in caudis
earum. et potestas earum nocere hominibus
mensibus quinq. Et habebant sup se Regem
angelum abyssu cui nomen hebraice abad
don. grece autem apollion. et latine ha
bens nomen exterminans. Ne unum abi
it. et ecce ueniunt adhuc duo ue post
hec. Et sextus angelus tuba cecinit. Et
audiui uocem unam ex quattuor cor
nibus altaris aurei que est ante oculos dei
dicentem sexto angelo qui habebat tubam
Solue quattuor angelos qui alligati sunt
in flumine magno euphraten. Et soluti
sunt quattuor angeli qui parati erant in
horam et diem & mensem & annum
ut occiderent tertiam partem hominum.
Et numerus equester exercitus uicies mi
lia dena milia & audiui numerum eorum.
Et ita uidi equos in uisione. & qui sede
bant super eos habebant loricas igneas
et hyacinthinas et sulphureas & capite
equorum erant tanq capita leonum. &

de ore eorum procedit ignis et fumus &
sulphur. Et ab his tribus plagis occisa e
tertia pars hominum de igne et de fu
mo & sulphure que procedebat ex ore
ipsorum. Potestas enim equorum in
ore eorum est. & in caudis eorum. Nam
caudis eorum similes serpentibus habere
tes capita. & in his nocent. Et ceteri
homines qui non sunt occisi in his plagis
neque penitentiam egerunt de operibus
manuum suarum. ut non adorarent demonia
et simulacra aurea et argentea & et
et lapidea et lignea. que neque uiderent
neque possunt neque audire. neque ambulare. et
non egerunt penitentiam ab homicidijs
suis neque a ueneficijs suis. neque a fornicatione
sua. neque a furtis suis.

Uidi alium angelum
fortem descendentem de
celo amictum nube. & i
tis in capite eius. Et fa
cies eius erat ut sol & pedes eius tanq
columna ignis. Et habebat in manu sua
libellum apertum. et posuit pedem suum
dextrum supra mare. sinistrum autem
sup terram. & clamauit uoce magna qm
admodum cum leo rugit. Et cum cla
masset. locuta sunt septem tonitrua uo
ces suas. et ego scripturus eram. Et audi
ui uocem de celo dicentem mihi. Signa
que locuta sunt septem tonitrua & i
noli ea scribere. Et angelus quem uidi
stantem supra mare et supra terram le
uauit manum suam ad celum. et iura
uit per uiuentem in secula seculorum. q
creauit celum et ea que in eo sunt. et

terram et ea que in ea sunt & mare &
ea que in eo sunt. q̄a tempus non erit
plius. sed in diebus uocis septimi angeli
coeperit turba canere & consumabunt
mysterium dei. sicut euangelizauit per
seruos suos prophetas. Et uocem quam
audiui de celo iterum loquentem mecum
et dicentem. Vade et accipe librum aper-
tum de manu angeli stantis supra me
super terram. Et ab eo ad angelum dice-
ns ei ut daret mihi librum & dixit mihi.
Accipe librum & deuora illum et faciet
amaricari uentrem tuum. sed in ore tuo
erit dulce tanquam mel. Et accipi librum
de manu angeli & deuoraui illum &
erat in ore meo tanquam mel dulce. Et
deuorasset eum amaricatus est uenter
meus & dixit mihi. Oportet te iterum
prophetare gentibus & populis & lin-
guis & regibus multis.

T datus est mihi calamus
similis unguis & dictum est
mihi. Surge et metere tem-
plum dei et altare & ad-
rantes in eo. Arrium autem quod est foris
templum egerit foras et ne metaris illud
quoniam datum est gentibus. Et ciuitatem
sanctam calcabunt mensibus quadragin-
ta duobus. Et dabo duobus testibus me-
is & prophetabunt diebus mille ducentis
sexaginta annis. Hi sunt due
olue & duo candelabra lucerna in co-
spectu domini terre stantes. Et si quis uo-
luerit eos nocere ignis exiet de ore leo-
rum & deuorabit inimicos eorum & si quis
uoluerit eos ledere sic oportet eum ce-

deri. Hi habent potestatem claudendi
celum ne pluat diebus prophetie illorum
et potestatem habent super aquas conuer-
tendi eas in sanguinem et percutere ter-
ram omni plaga quotiescumque uoluerit.
Et cum finierint testimonium suum be-
stia que ascendit de abyso faciet ad-
uersus eos bellum & uincet illos et ce-
cidet eos. Et corpora eorum iacebunt
in plateis ciuitatis magne que uocatur
spiritualiter seditonia et egyptus ubi est
dominus eorum crucifixus est. Et uide-
bunt de tribubus & populis & lin-
guis et gentibus & iacebunt corpora
eorum per tres dies & dimidium & cor-
pora eorum non sinent poni in monime-
tis. Et inhabitantes terram gaudebunt
super illos et iocundabuntur & mune-
ra mittent inuicem quoniam hi duo prophete
cruciauerunt eos qui habitabant super
terram. Et post dies tres & dimidium
spiritus uitae a deo intreat in eos. Et
steterunt super pedes suos & timor in-
gnus cecidit super eos qui uiderunt eos.
Et audierunt uocem magnam de celo
dicentem eis. Ascendite huc. Et ascen-
derunt in celum in nube & uiderunt
illos inimici eorum. Et in illa hora factus
est terremotus magnus & decima pars
ciuitatis cecidit. Et occisa sunt in ter-
remotu nomina hominum septem milia
& reliqui in timore sunt magis & dederunt
gloriam deo celi. Et secundu-
s abijt. Et ecce uocem tertium uenit cito.
Et septimus angelus tuba cecinit & facte
sunt uoces magne in celo dicen-
tes. factum est regnum huius mundi

domini nri & chr̄i eius & regnabunt
in secula seculoy. Amen. Et uiginti quat-
tuor seniores q̄ in conspectu dei sedent i
sedibz suis ceciderunt in facies suas & o-
adorauerunt deum dicentes. Gratias i-
agimus tibi domine ds̄ noster omnipotē
q̄ es & qui eras & q̄ uenturus es quia ac-
cepisti uirtutem tuam magnam et regna-
sti. Et irate sunt gentes & aduenit ira
tua et tempus mortuoy iudicari et red-
dere mercedem seruis tuis p̄phetis et s̄c̄-
tis & timentibz nomen tuum pusillis &
magnis et exterminandi eos q̄ corrupē-
terram. Et apertum est templum dei in
celo & uisa est arca testamenti eius in
templo eius. Et facta sunt fulgura & uo-
ces & tonitrua et terremotus & grando
magna.

¶ Signum magnum appa-
ruit in celo. Mulier ami-
ta sole & luna sub pedibz
eius & in capite eius coro-
na stellarū duodecim. Et in utero habēs
et clamabat parturiens et cruciat̄ ut pa-
riat. Et uisum est aliud signum in celo.
Et ecce draco magnus rufus habens caput
septem & cornua decem et in capitibz
suis septem diademata & cauda eius tra-
hebat tertiam partem stelle celi & i-
misit eam in terram. Et draco stetit an-
mulierem que erat partura ut cum pe-
perisset filium eius deuoraret. Et pepe-
rit filium masculum q̄ rectorus erat om-
nes gentes in uirga ferrea. Et raptus ē
filius eius ad deum & ad thronum eius
& mulier fugit in solitudinem ubi ha-

lebat locum paratum a deo ut ibi pa-
seat cum diebz mille ducentis sexagi-
ta. Et factum ē prelium magnum in
celo. Michael & angeli eius p̄liabant
cum dracone et draco pugnabat a &
angeli eius & non ualuerunt neq̄ locu-
muentus est cor̄ amplius in celo. Et
p̄iectus est draco ille magnus serpens
antiquus q̄ uocat̄ drabolus et sathanas
q̄ seducit uniuersum orbem & p̄iectus ē
in terram & angeli eius cum illo missi
sunt. Et audiui uocem magnam in celo
dicentem. Nunc facta est salus et un-
tus et regnum dei nri et potestas chr̄i
eius quia p̄iectus est accusator fratrum i
nostroy q̄ accusabant illos ante con-
spectum dei nostri die ac nocte & ipsi
uicerunt & ipsi uicerunt eum p̄ san-
guinem agni & propter uerbum testi-
mony sui & non dilexerunt animal sua
usq̄ ad mortem. Propterea letanini ce-
li & q̄ habitatis in eis. Sic terre & mari q̄
descendit drabolus ad uos habens iram
magnam. Sciens q̄ modicum tempus ha-
bet. Et postq̄ uidit draco q̄ p̄iectus
esset in terram persecutus est mulierem
que peperit masculum. Et date sunt o-
mulieri ale due aq̄le magne ut uola-
ret in desertum in locum suum ubi alite-
per tempus et tempora & dimidium tem-
poris a facie serpentis. Et misit serpens i
ex ore suo post mulierem aquam tanq̄ flu-
men ut eam faceret trahi a flumine. Et
audiuit terra mulierem et aperuit terra
os suum & absorbit flumen qd̄ misit
draco de ore suo. Et iratus est draco in
mulierem et abijt facere p̄lium cum re-

liqs de semine eius q custodiunt man-
data dei. & habent testimonium Jesu. i
chr̄. & stetit sup harenam maris.

Uidi de mari bestiam
ascendentem habentem ca-
pita septem et cornua de-
cem. & super cornua eius
decem chademata et super capita eius
nomina blasphemix. Et bestia quam ui-
di similis erat pardis. & pedes eius sicut
pedes ursi. & os eius sicut os leonis. Et
dedit illi draco uirtutem suam et pote-
statem magnam. Et uidi unum de capi-
tibus suis quasi occisum in mortem et pla-
ga mortis eius curata est. Et admirata
est uniuersa terra post bestiam. Et ado-
rauerunt draconem q dedit potestatem
bestie. & adorauerunt bestiam dicente-
s similis bestie. & q's poterit pugnare co-
tra ea. Et datum est ei os loquens magna
et blasphemias. et data est ei potestas fa-
cere menses quadraginta duos. & aper-
uit os suum in blasphemias ad deum bla-
phemare nomen eius et tabernaculum
eius. & eos q in celo habitant. Et est
datum illi bellum facere cum sanctis et
vincere eos. Et data est illi potestas in-
uincere omnem tribum et populum et linguam
et gentem. & adorauerunt eam omnes
q inhabitabant terram. quorū non sunt
scripta nomina in libro uite agni q occisus
est ab origine mundi. Si q's habet aures
audiat. Q' in captiuitatem duxerit. in
captiuitatem uadit. q gladio occiderit
oportet eum gladio occidi. Hic est pa-
trentia et fides sanctorū. Et uidi alia

bestiam ascendentem de terra. & habebat
cornua duo similia agni. Et loquebatur
sicut draco. & potestatem prioris bestie
omnem faciebat in conspectu eius. et facit
terram et habitantes in ea adorare bestiam
primam. cuius curata est plaga mortis. Et
fecit signa magna etiam ignem facere de
celo descendere in terram in conspectu homi-
num. Et seduxit habitantes in terra pp
signa que data sunt illi facere in conspec-
tu bestie dicens habitantibus in terra ut
faciant imaginem bestie que habet pla-
gam gladij et uixit. Et datum est illi ut
daret spm imagini bestie. & ut loqueretur
imago bestie. & faceret ut quecumq non ado-
rauerit imaginem bestie occideretur. Et fa-
ciet om̄s pusillos et magnos et diuites et
pauperes et liberos et seruos habere charac-
terem in dextera manū aut in frontibus
suis. & ne q's possit emere aut uendere. i
nisi q habeat caracterem aut nomen be-
stie aut numerū nominis eius. Hic sapien-
tia est. Q' habet intellectum computet. i
numerū bestie. Numerus enim hominis
est. & numerus eius sexcenti sexaginti
tase.

Uidi & ecce agnus sta-
bat supra montem fron-
& cum eo centum qua-
dragintaquattuor milia
habentes nomen eius et nomen patris
eius scriptum in frontibus suis. Et audiu
uocem de celo tanq uocem aquarū mul-
tarū & tanq uocem tonitruū magni. &
uocem quam audiui sicut catharodori
citharizantium in catharis suis. Et em

tabant quasi canticum nouum ante se-
dem & ante quattuor animalia et se-
mores. et nemo poterat dicere canticum
nisi illa centum quadragintaquattuor
milia q̄ scripta sunt de terra. Hi sunt
q̄ cum mulieribus non sunt coniugati. i
uirgines enim sunt. Hi sequuntur agnū
quocumq̄ ierit. Hi scripti sunt ex om-
nibus primitiis deo & agno. & in ore
eorū non est inuentum mendacium. Si-
ne macula enim sunt ante thronum. i
dei. Et uidi angelum alterū uolantes
p̄ medium celum habentem euangelium
eternum ut euangelizaret sedentibus
sup̄ terram et sup̄ omnem gentem et
tribum & linguam et populum. dicens
magna uoce. Timeat dominus. et date
illi honorem. q̄a uenit hora iudicii eius.
et adorare eum q̄ fecit celum et ter-
ram. mare & omnia que in eis sunt. &
fontes aquarū. Et alius angelus secutus
est dicens. Cecidit cecidit babilon illa
magna que a uino ire fornicationis suarū
potauit omnes gentes. Tertius angelus
secutus est illos dicens uoce magna. Si
quis adorauerit bestiam et imaginem eius.
et acceperit characterem in fronte sua
aut in manu sua. hic bibet de uino ire
dei q̄d mixtum est uino in calice ire
ipsius. Et cruciabitur igne & sulphure
in conspectu angelorum sanctorum. et in
conspectu agni. Et fumus tormento-
rum eorum ascendet in secula seculorū.
Nec habent requiem die ac nocte q̄ ado-
rauerunt bestiam et imaginem eius. &
signis acceperit characterem nominis eius.
Hic patientia sanctorū est q̄ custodiunt

mandata dei & fidem iesu. Et audiui
uocem de celo dicentem mihi. Scribe. Be-
ati mortui moriuntur. A modo iam dicit
spiritus ut req̄scent a laboribus suis. &
Opera enim illorū sequuntur illos. Et
uidi et ecce nubem candidam & super
nubem sedentem similem filio hominis. i
habentem in capite suo coronam auream
& in mansu sua falcem acutam. & alius
angelus exiit de templo clamans uo-
ce ad sedentem sup̄ nubem. Mitte falce-
m tuam. q̄a uenit hora ut metatur. q̄m
i aruit messis terre et misit q̄ sedebat
sup̄ nubem falcem suam in terram. et me-
surauit eam. Et alius angelus exiit de
templo q̄d est in celo habens & ipse fal-
cem acutam. Et alius angelus exiit de
altari q̄ habebat potestatem supra igne.
et clamauit uoce magna ad eum q̄ ha-
bebat falcem acutam. dicens. Mitte fal-
cem tuam acutam et uindicta botros
uine terre. q̄m mature sunt uine eius.
Et misit angelus falcem suam acuta i terram
& uindictauit uineam terre & misit
in lacum ire dei magnum. Et calcatus
est lacus extra ciuitatem. et exiit san-
guis de lacu usq̄ ad frenos equorū per
stadia mille sexcenta.

T uidi aliud signum in
celo magnum et mirabi-
le. angelos septem habentes
plagas septem nouis-
simas. q̄m in illis consumata est ira dei.
Et uidi tanq̄ mare uitreum mixtum i
igne. et eos q̄ uicerunt bestiam et ima-
ginem eius & numerū nominis eius sta-

tes supra mare uitreum habentes citha-
ras dei & cantantes canticum Moysi se-
cundum dei et canticum agni dicentes Magna
et mirabilia sunt opera tua domine deus om-
nipotens iuste & uere sunt uiae tue
domine rex sanctorum. Quis non timebit
te domine & magnificabit nomen tuum.
Quia solus pius es quoniam omnes gentes ueni-
ent & adorabunt in conspectu tuo quoniam
iudicia tua manifesta sunt. Et post hoc
uidi & ecce apertum est templum taber-
naculi testimonij in celo. Et exierunt
septem angeli habentes septem plagas de tem-
plo uestiti lapide mundo et candido et
circumdedit circa pectora zonis aureis. Et
unum de quattuor animalibus dedit sep-
tem angelis septem phialas aureas ple-
nas iracundiae dei uiuentis in secula se-
culorum. Et impletum est templum dei
fumo a maiestate dei et de uirtute eius
& nemo poterat introire in templum
donec consumarentur septem plagae sep-
tem angelorum.

T audiui uocem magna
de templo dicentem sep-
tem angelis Ite & effun-
dite septem phialas ue-
stri in terram. Et abiit primus angelus
et effudit phialam suam in terram et
factum est uulnus seuum & pessimum
in homines qui habebant characterem be-
stiae & in eos qui adorauerunt bestiam et
imaginem eius. Et secundus angelus ef-
fudit phialam suam in mare et factus est
sanguis tanquam mortui et omnis anima
uiuens mortua est in mari. Et tertius

effudit phialam suam super flumina et
super fontes aquarum & factus est sanguis.
Et audiui angelum aquarum dicentem
Iustus es domine quia es & qui eras sanctus
quia hoc iudicasti quia sanguinem sanctorum
& prophetarum effuderunt & sanguinem
eis dedisti bibere. Digni enim sunt. Et
audiui alterum dicentem. Etiam domi-
ne deus omnipotens uera et iusta iudicia
tua. Et quartus angelus effudit phia-
lam suam in solem & datum est illi ut
affligat homines & igni. Et aestuaue-
runt homines estu magno & blasphema-
uerunt nomen dei habentis potestatem super
has plagas. neque egerunt poenitentiam ut
darent illi gloriam. Et quintus angelus
effudit phialam suam super sedem bestiae
& factum est regnum eius tenebrosum &
comanducauerunt linguas suas pro do-
lore & blasphemaerunt deum celi pro
doloribus et uulneribus suis & non ege-
runt poenitentiam ex operibus suis. Et
sextus angelus effudit phialam suam
in flumen illud magnum eufrates et
siccauit aquam eius ut prepararetur o-
uia regibus ab ortu solis. Et uidi de ore
draconis & de ore bestiae & de ore
pseudoprophetae exire spiritus tres unum
quod in modum ranarum. Sunt enim spiritus
demoniorum facientes signa et peccant
ad reges totius terre congregant illos
in prelium ad diem magnum omnipote-
tis dei. Ecce uenio sicut fur. Beatus qui
tingit et custodit uestimenta sua ne
nudus ambulet et uideant turpitudines
eius. Et congregauit illos in locum qui
uocatur hebraice hermagedon. Et septimus

angelus effudit phialam suam in aerem.
et exiit uox magna de templo a thro
no dicens factum est. Et facta sunt sol
gura et uoces & tonitrua et terremotus
factus est magnus qual' nunq' fuit ex
quo homines fuerunt sup terram tal' te
remotus sic magnus. Et facta est ciuitas
magna in tres partes et ciuitates gentiu
cecciderunt. Et babilon magna uenit
in memoriam ante dnm. dare illi calices
uini indignationis ire eius. Et omnis i
sula fuit & montes non sunt inuenti.
Et grandis magna sicut talentum descē
dit de celo in homines. & blasphemaue
runt homines deum pp plagam grandis
qm magna facta est uehementer.

T' uenit unus de septem
angelis q' habebant septē
phialas. & locutus est me
cum dicens. Veni & oste
dam tibi damnationem meretricis ma
gne que sedet sup aquas multas cum
qua fornicati sunt reges terre. et in
beuati sunt q' inhabitant terram de ui
no p'stitationis eius. Et abstulit me in
sp' in desertum. Et uidi mulierem se
dentem super bestiam coccineam plena
nominibus blasphemie habentem capita
septem & cornua decem. Et mulier
erat circūdata purpura & cocceino &
inaurata auro et lapide precioso et ma
garitis. habens poculum aureum in ma
nu sua plenum abominatiōe et immū
ditate fornicationis eius. Et in fronte e
ius nomen scriptum mysterium babilo
magna mater fornicationum & abom

nationum terre. Et uidi mulierem ebr
am de sanguine sanctorum & de sangui
ne martyrum. Et miratus sum cum i
uiderem illam admiratione magna. et o
dixit mihi angelus. Quare miraris. Ego
dicam tibi sacramentum mulieris et be
stie que portat eam que portat eam q'
habet capita septem et cornua decem.
Bestia quam uidisti fuit & non est. & i
ascensura est de abyssu et in interitum
ibit. et mirabuntur inhabitantes terras
quorum non sunt scripta nomina in libro
uite a constitutione mundi uidentes
bestiam que erat & non est. Et hic e
sensus q' h' sapientiam. Septem capita
septem montes sunt. sup quos mulier
sedet. et reges septem sunt. Quorum ceccide
runt unus est. & alius nondum uenit.
Et cum uenerit oportet illum breue
tempus manere. Et bestia que erat &
non est et ipsa octaua est. et de septem
est. Et in interitum uadet. Et decem
cornua que uidisti. decem reges sunt
q' regnum nōdum acceperunt. sed po
testatem tanq' reges una hora accipiet
post bestiam. Hi unum consilium hnt.
& uirtutem & potestatem suam bestie
tradent. hi cum agno pugnabunt. &
agnus uincet illos. qm dominus dñor
est. et rex regum. & q' cum illo sunt
uocati et electi & fideles. & dixit in
Aqua quas uidisti ubi meretricis sede
populi sunt & gentes et lingue. & de
cem cornua que uidisti in bestia hi ad
erunt fornicariam. et desolatam. facient
illam et nudam. & carnes eius mandu
cabunt. et ipsam igni concretabunt.

D eus enim dedit in corda eorum. ut fa-
ciant qd placitum est illi. ut dent re-
gnum suum bestie. donec consumantur
uerba dei. Et mulier quam uidisti e-
ciuitas magna que h't regnum super
reges terre.

T post hec uidi alium a-
gelum descendentem de
celo. habentem potestate
magnam. & terra illum
nata est gloria eius. Et exclamauit in
fortitudine dicens. Cecidit cecidit. i
babilon magna. et facta est habitatio
demoniorum. et custodia omnis spiritus
immundi. & custodia omnis uolucris
munde & edibilis. q'a de uino ut fornicationis
eius biberunt omnes gentes. Et re-
ges terre cum illa fornicati sunt. & mer-
catores terre de uirtute deliciarum eius. i
diuites facti sunt. Et audiui aliam uocem
de celo dicentem. Exite de illa populi
meus. & ne participes sitis delictorum eius.
et de plagis eius non accipiatis. Quonia
puenerunt peccata eius usq' ad celum. i
& recordatus est d'ns iniquitatum eius. o
Reddite illi sicut & ipsa reddidit uobis.
& duplicate duplicia secundum opa eius.
I n poculo q' miscuit uobis. miscete illi dy-
plum. Quantum glorificauit se & i
delictis fuit. tm date illi tormentum e-
luctum. q'a in corde suo dicit. Sedeo re-
gina et uidua non sum. et luctum noy
uidebo. Ideo in una die uenient plage
eius. mors & luctus et fames & ignis co-
burec. q'a fortis e d's q' iudicabit illam.
E' flebunt & plangent se super illam reges

terre q' cum illa fornicati sunt. & i
delictis uixerunt cum uiderint fumo
incendij eius longe stantes p' timore
tormentorum eius dicentes. Ne ue ciui-
tas illa magna babilon. ciuitas illa for-
tis q'm una hora uenit iudicium tuum.
Et negotiatores terre flebunt et luge-
bunt super illam. q' niam merces eorum. ne-
mo emet amplius. merces auri et argen-
ti & lapidis p'ciosi et margarite et bys-
si & purpure et serici & cocci et omne
lignum thinum & omnia uasa eboris et
omnia uasa de lapide p'cioso et erame-
to & ferro & marmore. Et cinnamoni
et amomum & odoramentorum et ungue-
ti & thuris et iuni & olei et simile &
tincti et umentorum et ouium & equo-
rum & redase et mancipiorum & anima-
rum hominum. Et poma desiderij anima-
rum discesserunt a te. & omnia pingua
et p'clara perierunt a te & amplius. i
illa iam non inuenient mercatores homi-
num. Qui diuites facti sunt ab ea. lon-
ge stabunt propter timorem tormento-
rum eius. flentes ac lugentes et dice-
tes. Ne ue ciuitas illa magna que ami-
ta erat bysso & purpura et cocco & de
aurata est auro et lapide p'cioso & i
margaritis. q'm una hora destituta sunt
tantie diuitie. Et omnis gubernator
et omnes q' in lacum nauigant et nauite
& q' in mari opantur longe steterunt.
et clamauerunt uidentes locum incendij
eius dicentes. Que similis ciuitati ha-
ie magnae. Et miserunt puluerem sup
capita sua. et clamauerunt flentes et lu-
gentes dicentes. Ne ue ciuitas illa ma-

gna. in qua diuites facti sunt omnes q
habebant naues in mari de piscis eius. q
nam una hora desolata est. Et exulta se
per eum celum & sancti apłi et pphetae
qm̄ iudicauit dñs iudicium v̄m̄ de illa.
Et sustulit unus angelus fortis lapidem
quasi molarem magnum. et misit in ma
re dicens. Hec impetu mittetur babilo
ciuitas illa magna. & ultra iam non in
uenietur. Et uoce citharoclorum et
musicorū et tybia canentium & tuba n̄
audietur in te amplius. & omnis artifex
omnisq; ars non inueniet te amplius. &
uox mole non audietur in te amplius.
Et lux lucerna non lucebunt in te ampl
ius & uox sponsi et sponse non audiet
adhuc in te. q̄a mercatores tui erant p̄
cipales terre. q̄a in ueneficis tuis errauerūt
omnes gentes. Et in ea singulis pphetae
et sanctorū inuentus est. et omnium q
interfecti sunt in terra.

Ost hec audiui q̄si uoces
magnam tubarū multarū
in celo dicentium altia.

Laus et gloria et uirtus
deo n̄ro est. q̄a uera et iusta iudicia sūt
eius q̄ iudicauit de meretrice magna
que corripit terram in p̄stitutione sua
& iudicauit sanguinem seruorū suore
de manibus eius. Et iterum dixerunt
altia. Et fumus eius ascendit in secula
secula seculorū. Et ceciderunt seniores
uiginti quattuor et quattuor animalia
et adorauerunt deum sedentem super
thronum dicentes Amen. Altia. Et
uox de throno exiit dicens. Laude

dicite deo n̄ro omnes sancti eius. et q̄
timetis deum pusilli et magni. Et au
diui quasi uocem tube magnae & sicut
uocem aquarū multarū. et sicut uocem
tonitruorum magnorum dicentium altia
qm̄ regnauit dñs dñs noster omnipotens.
Gaudemus et exultamus et demus glo
riam ei q̄a uenerunt nuptiae agni. & i
uxor eius preparauit se. Et datum ē
illi ut cooperiat se byssino splendenti e
candido. Byssinum enim iustificationes
sunt sanctorū. Et dixit mihi. Scribe. be
ati q̄ ad cenam agni nuptiarū uocati sūt.
Et dixit mihi. Hec uerba dei uera sūt.
Et cecidit ad pedes eius ut adorarem
eum. Et dixit mihi. Vide ne feceris.
Conseruus tuus sum. & fratres tuorum
habentium testimonium iesu. Deum ad
ra. Testimonium. n. iesu. est sp̄s pphetae.
Et uidi celum apertum & ecce equus
albus & q̄ sedebat sup eum uocabatur
fidelis et uerax. cum iustitia iudicat et
pugnat. Oculi autem eius sicut flamma
ignis. et in capite eius diademata multa
habens nomen scriptum qd̄ nemo nouit
nisi ipse. Et uestitus erat ueste aspa san
guine. & uocabat nomen eius uerbum
dei. Et exercitus q̄ sunt in celo seque
bant eum in eq̄s albis. uestiti byssino al
bo & mundo. & de ore eius procedit gla
dius ex utraq; parte acutus ut in ipso p
cutiat gentes. Et ipse regit eas in uirga
ferrea. & calcat tortularū uini furoris ire
dei omnipotentis. Et h̄t in uestimento et
in foemore suo scriptum. Rex regum &
dñs dominantium. Et uidi unum ange
lum stantem in sole. & clamauit uoce

magna dicens omnibus aibus q uolabit
per medium celi Venite et congregamini
ad cenam magnam ut manducetis car-
nes regum et carnes tribunorum et carnes
fortium & carnes equorum & sedentium
in ipsis et carnes omnium liberorum &
securorum et pusillorum et magnorum. Et ui-
di bestiam & Reges terre & exercitus
eorum congregatos ad faciendum pre-
lium cum illo q sedebat in equo & cum
exercitu eius. Et apprehensa est bestia
et cum ea pseudo propheta & q fecit signa
coram ipso qbus seduxit eos qui accepe-
runt caracterem bestie & q adorauerunt
imaginem eius. Viu missi sunt hi duo in
stagnum ignis ardentis et sulphuris &
ceteri occisi sunt in gladio sedentis super
equum q procedit de ore ipsius & om-
nes aues saturate sunt carnis eorum.

T uidi angelum descen-
dentem de celo habentem
clauem abyssi et cathena
magnam in manu sua. Et
apprehendit draconem serpentem antiq-
uum q est diabolus et sathanas et ligauit
eum per annos mille & misit eum in abyssi
et clamauit et signauit super illum ut non
seducat amplius gentes donec consume-
tur mille anni. & post hoc oportet illi
solum modico tempore. Et uidi sedes &
sederunt super eas & iudicium datum est
illis. Et animas decollatorum pro testimo-
nium iesu & propter uerbum dei & qui
non adorauerunt bestiam neq imaginem
eius nec acceperunt caracterem eius in fro-
tibus aut in manibus suis & uixerunt et

regnauerunt cum christo mille annis.
Ceteri mortuorum non uixerunt donec
consumeantur mille anni. Hec est resur-
rectio prima. Beatus & sanctus q habet
partem in resurrectione prima. In his
secunda mors non habet partem sed erunt
sacerdotes dei & christi et regnabunt
cum illo mille annis. Et cum consuma-
ti fuerint mille anni soluet sathanas de
carcere suo et exibit & seducet gentes
que sunt super quattuor angulos terre gog
et magog et congregabit eos in prelium
quorum numerus est sicut arena maris.
Et ascenderunt super latitudinem terre
et circueuerunt castra sanctorum & ciuita-
tem dilectam. Et descendit ignis a deo
de celo & deuorauit eos & diabolus q
seducebat eos missus est in stagnum ignis
et sulphuris ubi et bestia & pseudo propheta
cruciabantur die ac nocte in secula seculo-
rum. Et uidi thronum magnum candi-
dum & sedentem super eum a cuius con-
spectu fugit terra & celum & locus non
est inuentus ab eis. Et uidi mortuos ma-
gnos et pusillos stantes in conspectu thro-
ni & libri aperti sunt & alius liber aper-
tus est que est uita. Et iudicati sunt
mortui ex his que scripta erant in libri
secundum opera ipsorum. Et dedit mare
mortuos q in eo erant & mors & infer-
nus dederunt mortuos suos qui in ipsis
erant & iudicatum est de singulis secun-
dum opera ipsorum. Et infernus & mors
missi sunt in stagnum ignis. Hec est mors
secunda. Et q non inuentus est in libro uitae
scriptus missus est in stagnum ignis.

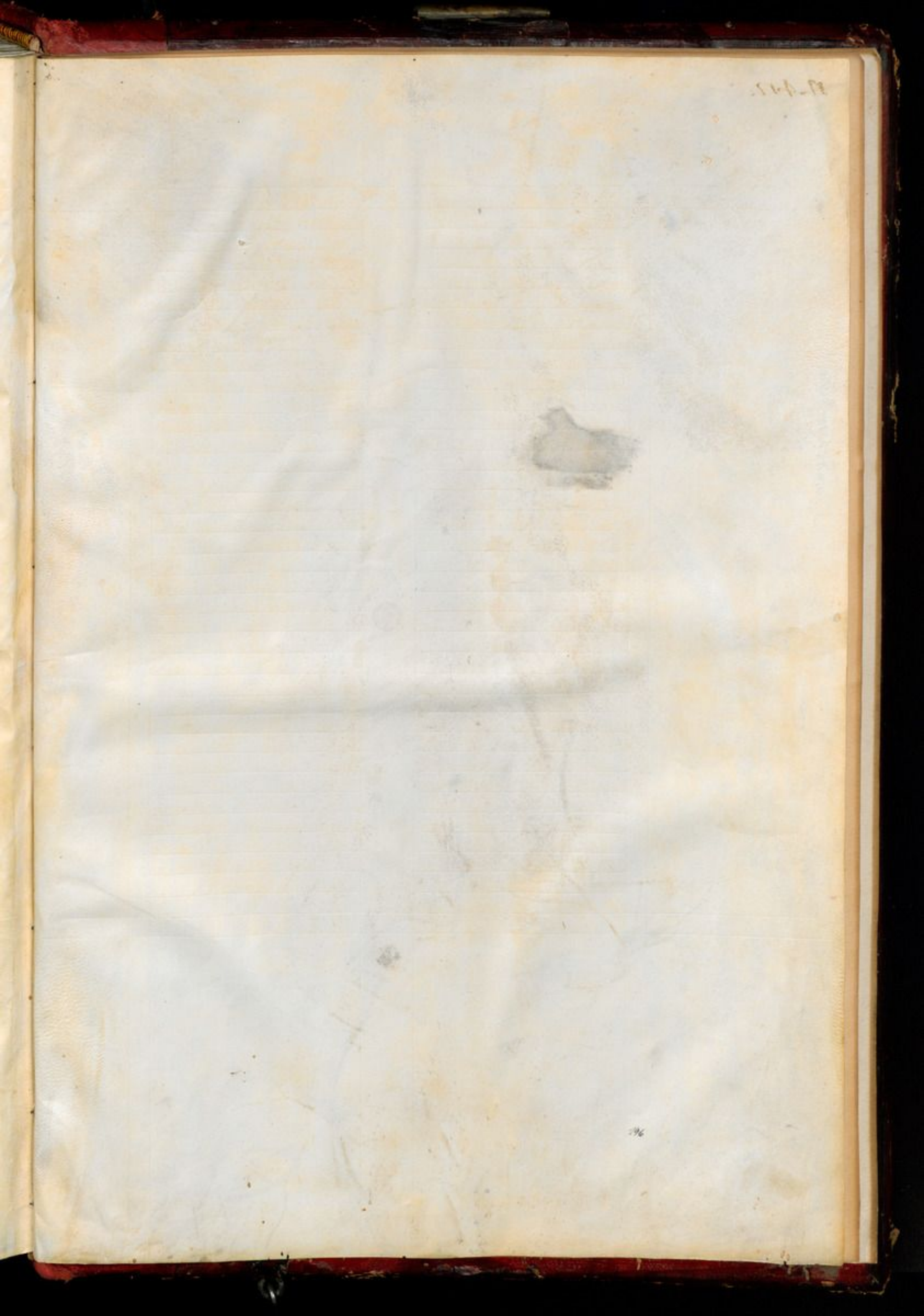
T uidi celum nouum &
terram nouam. Primum
enim celum et prima ter-
ra abijt. & mare iam non
est. Et ego Iohannes uidi sanctam ciui-
tatem hierusalem nouam descendente[m] de
celo. a deo paratam. sicut sponsam ornata[m]
uero suo. Et audui uocem magnam de
throno dicentem. Ecce tabernaculum dei
cum hominibus & habitabit cum eis. o
Et ipsi populus eius erunt. et ipse deus cum
eis erit eorum deus. Et absterget deus omnem
lachrymam ab oculis eorum. & mors ultra
non erit neque luctus neque clamor neque
dolor erit ultra. que prima abierunt.
Et dixit qui sedebat in throno. Ecce noua
facio omnia. Et dixit mihi. Scribe quia
haec uerba fidelissima sunt et uera. Et
dixit mihi. factum est. Ego sum alpha
et omega initium & finis. Ego sitienti da-
bo de fonte aque uiae gratis. & uice-
rit possidebit haec. Et ero illi deus. & ipse
erit mihi filius. Timidis autem & incre-
dulis et execratis & homicidis & fornicato-
ribus et ueneficis et idolatris & omnibus
mendacibus pars illorum erit in stagno arde-
nti igne & sulphure qui est mors secunda.
Et uenit unus de septem angelis habentibus
phialas plenas septem plagis nouissimis.
Et locutus est mecum dicens. Veni et oste-
dam sibi sponsam uxorem agni. Et susci-
pit me in spiritu in montem magnum et al-
tum et ostendit mihi ciuitatem sanctam
hierusalem descendente[m] de celo habentem
claritatem dei. Et lumen eius simile lapi-
di precioso tanquam lapidi iaspidis. sicut
chrysellum. Et habebat murum magnum

et altum habentem portas. xij. & in por-
tis angelos. xij. & nomina inscripta que
sunt nomina. xij. filiorum israel. Ab orien-
te porte tres. ab aquilone porte tres. & ab
austro porte tres. et ab occasu porte tres.
Et murus ciuitatis habens fundamenta.
xij. et in ipsis duodecim nomina. xij. apo-
stolorum et agni. Et qui loquebatur mecum
sublebat mensuram arundineam auream
ut metiretur ciuitatem et portas eius et
murum. Et ciuitas in quadra posita est
& longitudo eius tanta est quanta et lati-
tudo. Et mensus est ciuitatem de arun-
dine aurea per stadia duodecim milia.
et longitudo & altitudo et latitudo
eius equalia sunt. Et mensus est murus
eius centum quadraginta quattuor cubi-
torum. mensura hominis que est angeli.
Et erat structura muri eius ex lapide
iaspide. ipsa uero ciuitas aurum mundum
simile uitro mundo et fundamenta mu-
ri ciuitatis omni lapide precioso ornata.
et fundamentum primum iaspis. secun-
dum saphyrus. tertium chalcidionius. i
quartum smaragdus. quintum sardonix.
sextum sardius. septimus chrysolithus.
octauum beryllus. nonum tophatius. de-
cimum chrysolithus. undecimum hyacin-
thus. duodecimum amethystus. Et duo-
decim porte. duodecim margarite sunt
per singulas. Et singule porte erant ex
singulis margaritis et platea ciuitatis au-
rum mundum tanquam uitro placidum. Et
templum non uidi in ea. Dominus enim
deus omnipotens templum illius est & agni
et ciuitas non eget sole neque luna. ut
lucant in ea. Nam claritas dei illumi-

nabit eam. et lucerna eius est agnus. Et ambulabunt gentes in lumine eius & reges terre afferent gloriam suam et honorem in illam. Et porte eius non claudentur per diem. Nox enim non erit illie. Et afferent gloriam et honorem gentium in illam. Non intrabit in ea aliquid conquinatum. aut abominationem faciens et mendacium. nisi quod scripta sunt in libro uite agni.

T ostendit mihi fluvium aque vite splendidum tanquam cristallum procedentem de sede dei & agni. In medio platee eius et ex utraque parte fluminis lignum vite afferens et fructus duodecim per menses singulos reddens fructum suum. & folia ligni ad sanitatem gentium. Et omne male dictum non erit non erit amplius. sed sedes dei & agni in illa erunt & servi eius servient illi. & videbunt faciem eius. & nomen eius in frontibus eorum. Et nox ultra non erit. et non egebunt lumine lucerne neque lumine solis. quoniam dominus deus illuminabit illos. & regnabunt in secula seculorum. Et dixit mihi. **H**ec verba fidelissima sunt et vera. Et dominus deus spirituum prophetarum misit angelum suum ostendere servis suis quod oportet fieri cito. Et ecce venio velociter. Beatus qui custodit verba prophetie huius libri. Et ego Iohannes qui audivi et vidi hec. Et postquam audivissem & viderissem. cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi hec ostendebat. Et dixi

mihi. Vide ne feceris. Conserveus. n. tuus sum. et fratres tuorum prophetarum. et eorum qui servant verba prophetie libri huius. Deum adora. Et dixit mihi. Ne signaveris verba prophetie libri huius. Tempus enim prope est. Qui nocet noceat adhuc. & qui in sordibus est. sordescat adhuc. Et qui iustus iustificetur adhuc. & sanctus sanctificetur adhuc. Ecce venio cito. & merces mea mecum est. & reddere unicuique secundum opera sua. Ego sum alpha & omega primus et novissimus. principium & finis. Beati qui lauant stolas suas in sanguine agni. ut sit potestas eorum in ligno vite. & per portas intrent civitatem. Foris canes & venefici & impudici & homicidae et idolis servientes. & omnis qui amat facit mendacium. Ego Iesus misi angelum meum testificari vobis hec in ecclesiis. Ego sum genus & radix David. Stella splendida et matutina. Et spiritus & sponsa dicunt veni. Et qui audit dicat veni. Et qui sitit veniat & qui vult accipiat aquam vite gratis. Contestor enim omni audienti verba prophetie libri huius. Si quis apposuerit ad hec. apponet deus super illum plagas scriptas in libro isto. et si quis diminuerit de verbis libri prophetie huius. auferet deus partem eius de libro vite & de civitate sancta & de his que scripta sunt in libro isto. Dicit qui testum num prohibet istos. Etiam. Venio cito Amen. Veni domine Iesu gratia domini nostri Iesu christi cum omnibus nobis. **A. M. E. N.**

Faint, illegible text in the upper left column.

Faint, illegible text in the middle left column.

Faint, illegible text in the lower middle left column.

Faint, illegible text in the lower left column.

Faint, illegible text in the upper right column.

Faint, illegible text in the middle right column.

Faint, illegible text in the lower middle right column.

Faint, illegible text in the lower right column.

Arch ff uncolate n° 196 — II

